

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

★
שנה שישיית
גיליון מספר 622

★
ויצא
תשפ"ו

שבת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

מגזין קיסרי ויליאם השקט

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
05:53	05:15	04:00	ירושלים
05:49	05:16	04:14	בני ברק
05:49	05:14	04:03	חיפה
05:50	05:17	04:15	אשדוד
05:52	05:16	03:59	בית שמש
05:52	05:17	04:17	קרית גת
05:49	05:12	04:06	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

S025004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת ויצא תשפ"ו

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון תולדות בענין 'ערעור הגבולות'

ארשום עיצה שלא מתאימה לכל סטואציה, אך לפעמים אפשר לעשות גבולות ב"מיקור חוץ". לבקש ממישהו שיכבה את האור / יחביא מפתח וכו', או פתרון טכנולוגי שמוציא את העניין משליטת ה"נגמל". זה כמובן בהנחה שאחרי הגמילה הראשונית האדם כבר יהיה מרוצה מהמצב החדש ולא יחזור למצב הקודם. וזה קורה רק בתנאי שהרצון לשינוי הוא פנימי.

*

תודה רבה, הנושא של השבוע נגע מאוד ללב שלי, אותי זה פוגש בתחום של עישון סיגריות אלקטרוניות שאני לא מעשן בדרך כלל, אבל כשאני פוגש אחרים עם סיגריות אלקטרוניות זה מערער את החומה שלי... אחרי בדיקה שערכתי הגעתי למסקנה שכנראה זה סוג של התנתקות מהמצב שלי, דהיינו כשאני עובר יום קשה הצורך מתחזק כי אני צריך יותר את הבריחה (שחרור) אז בכזה מצב כדי שהגבול לא יתעורר אני אצטרך לחפש סוגי שחרור אחרים.

*

כתבת 'טיפ' למצוא תחליף לפיתוי, ואותי זה הקפיץ. אני כבר מכור לעישון במשך עשרים שנה, כי כשהייתי בישיבה לקחתי את זה כתחליף במקום פיתוי אחר. ועד היום לא יצאתי מזה. חכמים היזהרו בדבריהם!

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בכל אירוע משפחתי אני הראשון לקום ולעזור. אני עורך שולחנות, ממלצר הכול, וגם מפנה את הכלכלון בסוף. המחיר של זה: אני לא נמצא באירוע. אני רק המלצר. אשמח לשמוע על דבר טוב. אך אולי יש לי מניעים אחרים?

תשובה: לב טוב יש לך בוודאי. לולא זה, לא יכולת לעשות את מה שאתה עושה. לגבי המניעים הנוספים, אם תרצה תוכל לבחון כמה מהסיבות השכיחות: א. ייתכן שיש לך הרגשה של 'לא ראוי' במשפחה (או בעולם בכללותו). וההצדקה היחידה שלך להיות, היא רק בזכות העזרה.

ב. אולי אתה צריך להוכיח את עצמך (לעצמך ולאחרים) שאתה 'לב טוב', בגלל תפיסה מוקדמת שגוייה שאתה בעל 'לב רע'.

ג. אפשר שקשה לך להיות אכן שותף לאירוע, יש לך צורך לברוח מההשתתפות בפועל, והעזרה היא הצדקה מתחסדת מאין כמוה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

המגירה הקטנה והחשובה

הצליחו לפתור את הבעיות שלהם. ואז הם יום אחד מתיישבים ושואלים את עצמם, אולי הבעיה שלי היא בכלל פיתרון לבעיה אחרת?

אולי יש סיבה סמויה שבגללה אני מרים את העיניים ברחוב, למרות שכבר פגשתי יועצים בכירים? אולי יש איזה מנוע סמוי שלא יתן לי לסגור את המחשב, גם לאחר שאפגוש את אחיתופל בעצמו? או במשפט אחד מה היא אותה בעיה סמויה שמייצרת את כל הבעיות?

ובדיוק במקום הזה נכנס הצורך בפיענוח. ללמוד היטב את מפת הנפש, לחקור כראוי את ההיסטוריה, להפוך לארכיאולוג נפשי קטן, להרים כל רגל ולהפוך כל אבן, עד שנבין את מסכת ההתנהגויות, מתי החלו? באיזה הקשר? דווקא החוט המקשר הזה, זו התחלה מצויינת לשינוי. כי פתאום ניתן להבין מה היא אותה בעיה סמויה שמייצרת את ההתנהגויות הנוכחיות. וכאשר נותנים מענה לאותה בעיה סמויה, ממילא נעלמות ההתנהגויות הכפופות.

*

שרוליק פתאום הבין, שהגבולות שלו נפרצו באופן טראומטי במיוחד. המבצר היחיד שלו בעולם נפרץ באגביות ובחוסר תשומת-לב. פתאום מצא את עצמו ללא שום גבולות ששומרים על רכושו.

הגבולות הללו, הם לא חד-סטריים. הם דו-סטריים. כאשר אין שום גבול ששומר לו על האוצרות, גם אין כל גבול ששומר על אוצרות של אחרים. פתאום כל רכוש העולם הפך להיות "שקית אחת גדולה במרפסת".

כל אחד בא ולוקח מהשקית מה שלבו חפץ. אין שלי ואין שלך.

חז"ל לימדוני שקטן אינו יודע מקח וממכר. אין לו 'גמירות דעת' לקבל את המציאות, מה שייך לו ומה שייך לאחרים. אצל שרוליק, ההתפתחות הזאת נעצרה בגיל עשר. בחלק הזה הוא נשאר 'קטן'.

ישבנו יחד, אני ושרוליק, והתאבלנו על האבידה הגדולה. לא בכינו על השמאנצס. בכינו על אובדן המבצר. על זה שלא היתה לו מגירה משלו, על זה שלא יכל לבנות לו תחום משלו, רכוש משלו, נכסים משלו. דווקא משם החל השינוי.

*

למעישה:

דווקא יש כאן קריאה חשובה לנו ההורים. זה נושא שדורש תשומת-לב. זה חינוך חיוני מאין כמוהו לחנך ילדים לגבולות.

המגירה הקטנה, הוא בבחינת 'מקום קדוש' עבור הילד. חשוב לשמור עליו מכל משמר. אף אחד לא ייגש לשם בלי רשות, אף אחד לא יפתח אותו, אף אחד לא יחטט שם, וחס ושלום שמישהו ישלף משם משהו ללא רשות. זה שלו, וזה בלעדי. (זה נאמר גם ביחס להורים. לא לחטט שם בלי אישור הילד. במקרה דחוף, חשוב להתייעץ.)

הכבוד הזה למגירה, הוא זה שיחנך את הילד לגבולות, למתחמים ברורים, ובעיקר להפנים פנימה מה שלו ומה אינו שלו, ולדעת שלא נוגעים בממון הזולת לעולם.

דווקא בפרשת ויצא, שבה אנו פוגשים את היושר האצילי של יעקב אבינו, שנזהר כל כך בממון הזולת, מול הרמאות המושחתת של לבן הארמי, שלא מפספס שום הזדמנות לגנוב ולרמות, חשוב כל כך לחזק את הענין הזה.

הם משפחה של שש-עשרה נפשות. הגדול בן תשע-עשרה, והקטנה בת חודשים ספורים. הוא היה בן עשר. גרו בדירת בת ארבעה חדרים. היה את הסלון, שבאישון ליל הפך לחדר בחורים. והיה חדר בנים וחדר בנות. בחדר בנים היו ארבע מיטות רשמיות ועוד שתיים מאולתרות. הוא ישן במאולתרת. קרש עץ שנשלף מאחורי הארון, ובעזרת כמה זיזים בולטים בין הקיר ולארון הפך למיטה.

ובתוך כל הבלאגן הזה היתה שידת מגירות מעץ מתפורר. בתוכה, מגירה לכל ילד. זה היה הרכוש הבלעדי שלו בכל העולם. היה לו שם אוסף שמאנצס, שכולם יחד לא היו שווים פרוטה שחוקה, אך בשבילו היו שווים זהב. המגירה כמעט התפקעה מעומס, אך הוא מעולם לא וויתר על אף פריט מאוצרו המנוצר.

וערב אחד חזר הביתה. הוא מבטיח שזה היה יום רגיל. בלי בריקים ובלי רעמים. שום דבר לא עורר את חשדו.

בכיס המכנסיים שמר באדיקות על הפנס החצי-שבור שחבר העניק לו, תמורת עשרה גוגואים.

החדר היה חשוך למדי כי הקטנים כבר ישנו. הוא ניגש כהרגלו לאוצר הזהב שלו, והנה שוד ושבר. **שידת המגירות כולה נעלמה.**

"עשניו סדר" - נאמר לו אחר כך. "יש שקית גדולה במרפסת עם כל הדברים שהיו בכל המגירות. מקווה ששום דבר לא נאבד. לך תסתכל!"

שום דבר לא נאבד? חלק נלקח, חלק נשבר, וחלק נעלם.

תקופת האבל נמשכה כחודש. במשך אותה תקופה ביכה את האבידות. אחר כך הגיע הייאוש. יותר לא אסף כלום.

*

במאמר הקודם סופר כאן על שרוליק (שם בדוי), שנכשל מדי פעם בגניבות מכובדות. **הידיים בלור לא עוצרות כשהוא מעביר ממון הזולת לכיס שלו.** ביררתי איתו מתי היתה הגניבה הראשונה שלו בגיל הבוגר יותר?

בלי שיהיה לו מושג על ההקשר, איך שהוא כשניסיון להבין תאריכים, התברר שהגניבה הראשונה התרחשה בתקופה שאחרי סיפור היעלמות המגירה.

"מה הקשר בכלל?" - התפלא שרוליק.

רגע לפני שניכנס לעומק ההסבר על הקשר, חשוב להקדים משהו. בתקופה האחרונה הגיעו עשרות בקשות בנוסח כזה או אחר: "נשמח אם אפשר לתת לנו טיפ מעשי". אלו מצטרפות לבקשות דומות שלא מפסיקות לזרום בכל הזמן, לגבי כל נושא שאנו מעלים. ובשבוע שעבר כשכתבנו כמה טיפים, אז בכלל נוצרה חגיגה סביב הטיפים.

בוא נצהיר ברורות. טיפים ועצות יש למכביר. לכל בעיה ניתן לשלוח עשרים פתרונות. שרוליק עם הגניבות הכפופות. הנה העצות בשליפה: תעשה לך מבצע. תן לעצמך עונשים. תקשור לעצמך את הידיים. תספר לכולם שאתה גנב. על כל שקל שאתה גונב תן כפל לצדקה.

ר' אברהם מתקשה לקום בבוקר. הנה שלל עצות: תקנה שעון מעורר רטט. תבקש שישפכו עליך מים. שיהפכו לך את המיטה. שהרב יתקשר להעיר אותך. תקנה לך מכשיר אספרסו לבוקר.

הבעיה היא, שאנשים כבר חגגו את יום-ההולדת השלושים, וכנגדם התנסו בששים עצות, ועדיין לא

בס"ד, בסלו תשפ"ו || גיליון 16

יו"ל ע"י 'אתכנשו' - אור הרשב"י

אתכנשו!

עדכוני וחידושי היכל אתכנשו

דרושים מפיצי זוהר מקומיים

לאור המאמצים הרבים שאנו משקיעים באיתור מפיצי דואר מקומיים, בכדי להגיע ישירות אל בתי החברים בכל עיר ועיר, הננו פונים אליכם שוב בזה בקריאה נרגשת: אם הנכם מכירים מפיצי דואר באזור מגורכם, אנא צרו עמנו קשר במס': 0527103482 בכדי שלא יהא וול אחד מהחברים, בכל מקום שהוא, שלא יוכל להשלים את הלימוד כסדרו.

וזכות הרבים תעמוד לכם לעד, להתברך בכל מילי דמיטב!

לא קיבלת? תעדכן מיידית!

חדשי! שלוחה מיוחדת נפתחה בקו אתכנשו! - שלוחה 6, לעדכון על אי קבלת ערכת הדואר החודשית בזמנה. שלוחה זו תהא פעילה בין התאריכים כ"ג-כ"ג לחודש. באם לא קיבלתם עדיין את הערכה לחודש הבא עד תאריך כ"ג לחודש הקודם, נא עדכנו בשלוחה זו, ונשלח במיוחד עבורכם את הערכה החודשית במשלוח דואר אישי עד הבית תוך 5 ימי עסקים ב"ה.

אישור הלימוד החודשי

כידוע לכלל החברים, נשלח שידור טלפוני מיוחד לכל חבר החל מיום כ"ג לחודש, בו הוא מבקש לאשר אם הינו עומד בקצב הלימוד החודשי. ומי שאינו מסוגל לסיים את הלימוד עד ר"ח, מוצעת לו עזרה בהשלמת ההספק ע"י אברכים משלימים.

יובהר, כי דרך נוספת ישנה לאישור הלימוד, החל מיום כ"ג לחודש ואילך, בכניסה לשלוחה 9 בקו מערכת 'אתכנשו', ואין צורך להמתין לשידור הטלפוני.

יודגש, כי הואיל ואישור זה הינו הבסיס והיסוד לשלימות הלימוד והסיום החודשי של החבורה, מתבקש בזה כל אחד לאשר את ההספק הלימוד בהקדם, ולא להשאיר זאת עד סמוך לר"ח.

לסדר הלימוד האישי שלך <
לתזכורות, פרטים ועדכונים:

קו אתכנשו
03.30.66666

חדשי! מענה אנושי לכל עניין!
שלוחה 0 בין השעות 4:00-1:00 בצהריים

ההדלקה - גילוי של האור!

ייצא אדם לפעלו ולעבודתו, אבל בתוך-תוכו, במסתרים, הינו נעלה ונשגב, מאיר עד עמקי שיתי הנפש.

אנו, הדבקים בתורת הנשמה, בתורת הפנימיות, אשר נר לרגלינו דברי הזוהר הקדוש של התנא האלקי, זוכים לראות את אותו סוד גדול הטמון בנרות החנוכה, את התיקון השלם הנערך בהם, דווקא בתוך האופל והחשכה. יודעים כי נרות החנוכה הם תיקון לבריאה כולה, שכן הם מביאים את הבריאה כולה לכלל הכרה בהשגחתו יתברך שמו.

עיקרו של נר הוא גילוי, עיקרה של המצווה היא הפרסום שבה, לכל באי עולם. הארת הנשמה היהודית.

ונקודה נוספת. שלא ככל המצוות כולם, שקיים חובתם תלוי על האדם בעצמו. נר החנוכה. כל המצוות כולם, אם אמנם יש בהם ענין רב של ברב עם הדרת מלך ושל זיכוי הרבים ועוד כיוצא באלה. מכל מקום - יכול היהודי לצאת ידי חובתו בהם גם אם יקיימם בחדרי חדרים בינו לבין קונו.

שונה הוא נר החנוכה, שעיקר מהותו הוא הפרסום. מלכתחילה עליו להדליק בשעה שיש עוברי דרכים, ולמעלה מעשרים אמה שאיננו ניכר מן הרחוב, אמרו חז"ל, לא ידליק. ועוד כהנה וכהנה.

כי עיקרו של האור, הוא להאיר. עיקרו של נר החנוכה, הוא להפיץ את האור. זהו עיקר הווייתו ומהותו של אור, שהוא מאיר לזולת.

גם ב'אור הגנוז' בפנימיות התורה, עלינו לדאוג כן, לא די שאנו לבד ניאות לאור הגדול הזה. עלינו לדאוג להפיצו, להרבותו, להאיר באמצעותו תבל ומלואה.

ידידיכם
בערל פריעד

'גל עיני ואביטה' - - - כך, מתחנן לו היהודי בגשתו אל עבר הנרות הקדושים של ימי החנוכה, טרם בואו להעלות בהם את האור, לפרסם את שמו יתברך בעולם, את ניסיו שבתבע ושמעל לטבע. ושופך שיח נפשו באותם רגעי הוד, 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך'.

אותה שעה, שעת הוד היא, שכבר ידוע מהחזוה הקדוש מלובלין ז"ע, שכשבאו אליו לבקש מלפניו על יהודי 'נמוך' אחד, משומד ומסור, שעולל צרות רבות ורעות לאחיו, שיפעל במרומים למען יחדל מרשעתו זו, הביט ה'חזוה' להיכן שהביט וראה מה שראה, וקרא בפליאה

'והלא יהודי זה מאיר בכל העולמות?!' לכשבאו אליו שוב, או-אז ראה את היהודי במערומיו. ולפליאת הנוכחים הסביר, עמד לו יהודי זה בראשונה - בעת הדלקת נרות החנוכה, ואז, אין רואים מאומה.

מה יש בהם, בנרות החנוכה, שבכוחם להאיר כל כך את נשמת היהודי מבטן שאול אל רום המעלה?!

והתשובה היא, אותו אור גנוז, אותו 'גל עיני ואביטה' נפלאות מתורתך' שעליו אנו מבקשים אז. אותו אור

שנגלה ברגעים אלה, שמאיר באור אחר, נעלה ונשגב, את נשמת היהודי הפנימית. אותו אור שעמד השי"ת וגנוזו לצדיקים לעתיד לבוא, וטעימה הימנה - מתגלה לו לאדם בעת העלאת האור בנרות החנוכה.

נרות החנוכה, באים דווקא מתוך החושך והאופל, בתחילת הלילה, כשהחושך יכסה ארץ, כששוקעת החמה. או-אז, מתגלה האור במלוא יפעתו, זהו מהותם של נרות החנוכה, זוהי מהותה של חנוכה, החג של ימי החול. הוא אינו נראה ולא נשמע כחג, עולם כמנהגו נוהג,

**נרות החנוכה,
באים דווקא מתוך
החושך והאופל,
בתחילת הלילה,
כשהחושך יכסה
ארץ, כששוקעת
החמה. או-אז,
מתגלה האור
במלוא יפעתו,
זהו מהותם של
נרות החנוכה,**

**עונג שיבת,
עד כמה?**

3

הגה"ח רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א
**סוד הנפילה
והנסיגות**

2

סוד הנפילה והנסיגות

על ידי הנסיגות של אברהם אבינו ע"ה, שבר את כל כוחות הטבע שיש לו, וגילה בתוך מידת האהבה והחסד שעושה זאת לא רק משום טבעו אלא גם מעבר לטבעו, וכן על דרך זה בשאר המידות והתכונות.

ולכן ירד אברהם אבינו - מידת החסד, לתוך החסד והאהבה הטמאה של צד הקליפה - בארץ מצרים. בשעת ניסיון מסלקים את דרגות האמונה מהאדם, הוא נשאר בלי כלום, בבחינת 'רעב'. ושם נעמד בניסיון, האם יפול לתוך אהבות זרות, האם מעשיו הם משום נטיית החסד שלו, או משום עבודת ה'.

ואז, כאשר חוזר אל הארץ, מידת החסד שלו מבוררת יותר, עם חיבור פנימי, לאחר שכל החיצוניות נפלה.

וזוהי הסיבה שכאשר יהודי מקבל על עצמו קבלה בענין פלוני, הנה דווקא ביום שלמחרת הוא נכשל באותו ענין, והוא תמה לעצמו: מה קורה כאן, הרי השתדלתי להיות טוב, איך דווקא עכשיו מגיעה לי נפילה בתחום הזה.

אך כל מי שכבר נמצא בתוך המסלול של עבודת ה' יודע שזהו סימן בשבילינו שאנחנו בכיוון הנכון. היכן שיש קשיים - סימן שאנחנו מטפסים כעת על הר, לא כן כאשר הכל חלק וקל, זהו סימן אזהרה שאנחנו מתקדמים למדרון חלקלק.

כמו כן, כאשר יהודי מסיים להתגבר על מידה אחת, מופיע לו פתאום קושי במידה אחרת, כי הגענו כאן לעולם כדי לעבוד, וכאשר הושלמה מטלה אחת מופיעה השנייה במקומה. תמיד יהיה לנו מה לתקן, וכל זמן שהנר דולק - גיענו עוד ועוד מטלות.

חזוק גדול אנו מוצאים בדברי **השפת אמת** (פר' מסעי תרמ"ו) וזה לשונו: "נכתבו כל המסעות שעברו ישראל במדבר כדי להודיע כי כל עובד ה' לא יפול לבו עליו מכל הנפילות שיש לו. **כי כך היא המדה להיות עולה ויורד. ומכל מנוחה שהשיגו אחר איזה מלחמה, התחילה מלחמה אחרת.** וכן לעולם 'ויסעו ויחננו' 'ויסעו ויחננו' כמו שכתוב 'ולכו מחיל אל חיל', שאין להם מנוחה לעובדי ה', שעל זה נבראו ללחום מלחמות ה'".

בעבודת ה' צריך הרבה חכמה כדי להצליח, ועיקר החכמה של הצדיקים היא להתנער ולקום לאחר נפילה כאילו לא קרה מאומה, עם כל ההתחדשות, בלי לתת ליצר הרע את הנצחון, כדברי הזהר"ק לגבי אברהם אבינו ע"ה.

כי העיקר מה שהיצר הרע רוצה אינו החטא, אלא הרגשת הכשלון והיאוש שמגיעה לאחר החטא. וכאשר יהודי הולך מדוכדך לאחר שחלילה נכשל בחטא - הוא מעניק בכך ליצר הרע את הנצחון.

לא כן כאשר אומר לעצמו: אכן נפלתי, וצריך לעשות תשובה, אבל החיים ממשיכים הלאה, לא עוצרים ולא נופלים לעצבות, אלא מתנערים מהעפר וממשיכים הלאה כאילו לא אירע דבר, בבחינת "שבע יפול צדיק וקם", ובכך נותנים מכה הגונה ליצר הרע שמבקש להפיל אותנו בכל מיני תכסיסים.

ניסיון, המנין הקבוע מתבטל, הכולל נסגר, אין לו עכשיו סיבה חיצונית שמחייבת אותו לקום. ואז מתברר האם באמת השכים מוקדם בגלל שרצה לעבוד את ה', או שמא בגלל המסגרת המחייבת. האם עשה זאת משום דרך הטבע, או משום ששובר את הטבע למען שמו באהבה [ראה ביכורי אביב (פר' לך לך)].

לכן שולח הקב"ה ניסיון לאדם דוקא בדבר שהוא רגיל בו מצד טבעו, וכגון אברהם שטבעו היה בחלק האהבה והחסד, שלח לו הקב"ה ניסיון לשחוט את יצחק בנו, לגרש את ישמעאל בנו, ושאר הנסיגות שהיו היפך האהבה, כי רצה הקב"ה לנסותו האם עושה זאת משום שכן טבעו, או משום הנקודה הפנימית שלמעלה מדרך הטבע, ועל דרך שאמרו רבותינו (סנהדרין פט:): שעורר השטן קטרוג על אברהם שאינו מתכוין אלא להנאתו ולצרכו ולא לכבוד השי"ת.

וכן אצל יצחק מצינו ניסיון הפוך, שהיה צריך להחזיק את עשו הרשע בביתו ולהאיר לו פנים, היפך מדרגת היראה והפחד שהיה אחוז בו, וכל זאת - כדי לידע שמידת היראה שלו מבוררת להשי"ת, ואינו מתנהג כן משום שכן טבעו.

כך במשך הזמן מתברר האדם בכל עשרה כוחות נפשו, וזהו העשרה ניסיונות שהתנסה בהם אברהם אבינו ע"ה [ע"ש שם משמואל (פר' שופטים, תרע"ו)].

על ידי הנסיגות של אברהם אבינו ע"ה, שבר את כל כוחות הטבע שיש לו, וגילה בתוך מידת האהבה והחסד, שעושה זאת לא רק משום טבעו אלא גם מעבר לטבעו, וכן על דרך זה בשאר המידות. ולא הועיל רק לעצמו, אלא גם בקרב בניו וזרעו אחריו עד סוף כל הדורות, שהניח להם ירושה זו ונטע בקרבם כוחות נשגבים אלו, שיוכלו לעבוד את קונם מעל לדרך הטבע בכל עשרת הכוחות המצויים בהם [ראה שפת אמת (פר' וירא, תרנ"ט); שם משמואל (פר' בראשית, תרע"ג)].

זהר המעשה:

**הניסיונות והנפילות
- הם סימן שאנחנו
בכיוון הנכון!
עיקר החכמה
היא להחזיק
לאחר נפילה
ולהמשיך הלאה -
זוהי דרך העלייה!**

הניסיונות הם חלק בלתי נפרד מהחיים, וחלק בלתי נפרד מהעליה שלנו.

אך יש לשים לב לנקודה נפלאה בעולם הניסיונות, שכאשר יהודי מקבל על עצמו להתחזק בנושא מסוים, או שעובד את בוראו במידה אחת ומצטיין בה, נוחל דווקא במידה זו כשלונות ונפילות רבות, באמצעותם הוא עובר תהליך של זיכור, וזוהי מטרת הניסיונות אצל כל אחד - להרים אותו אל האמת הפנימית שבתוכו, כי אי אפשר להגיע לכך אלא באם עוברים תחילה נפילה - 'ירידה לצורך עליה'.

וכן אנו מוצאים בדברי הזהר הקדוש (תולדות קמ): שמפרט את שמותיהם של כמה צדיקים שלאחר שירדו ממדריגתם לא הצליחו לעלות חזרה. לאחר מכן משבח את מעלת אברהם שגם לאחר הירידה למצרים שב ועלה לארץ ישראל למדריגתו הראשונה:

אַתָּא אַבְרָהָם, אֶסְתַּלַּק בְּחֻמְתָּא, וְאַסְתַּלַּק בְּיָקָרָא דְמֵאֲרִיָּה, לְבָתֵּר וְיֵהִי רַעֲב בְּאַרְץ וְיִרְדַּ אַבְרָם מִצְרִימָה לְגִיר שָׁם כִּי כְבֵד הָרַעֲב בְּאַרְץ וְגו'. לְבָתֵּר מִהַ פְּתִיב, וְיַעֲלֵ אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאַשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָה, וְאַסְתַּלַּק לְדִרְגָּה קְדָמָא דְהָהּ בֵּיה בְּקִדְמִיתָא, וְעָאֵל בְּשָׁלֶם וְנִפְקַ בְּשָׁלֶם. אַתָּא יִצְחָק, מִהַ פְּתִיב וְיֵהִי רַעֲב בְּאַרְץ מְלֵבַד הָרַעֲב הָרָאשׁוֹן וְגו'. וְאַחֲרָיָה יִצְחָק וְאַסְתַּלַּק מִתַּמֵּן לְבָתֵּר בְּשָׁלֶם. וְכָלְהוּ צִדִּיקִיָּא, קָלְהוּ בְּחִין לֹון קִדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, בְּגִין לְאַרְמָא רִישִׁיָּהוּ בְּעֵלְמָא דִּין וְבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תרגום: כשבא אברהם לעולם, נתעלה בחכמה והסתכל בכבוד קונו, אח"כ כתוב 'ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ' וגו' היינו שירד להיכל החסד של הטמאה, אחר כך כתוב 'ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה' שחזר ונתעלה למדרגתו הקודמת שהיה בה בתחילה, שנבחן שם ועמד בניסיון, ונכנס בשלום ויצא בשלום. אחר כך בא יצחק לעולם ונאמר בו 'ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון' וגו', ונאמר בו 'וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה', שגם הוא ירד להיכל הגבורה של הטמאה, ונתעלה משם אח"כ בשלום ולא נתפתה מהקליפות ח"ו, וכן את כל הצדיקים בחן ונסה הקב"ה, כדי להרים את ראשם ולפרסם את צדקתם בעולם הזה ובעולם הבא.

ניטול לדוגמא אדם שהורגל לקום בבוקר כל יום בשעה קבועה. יש לו מסגרת קבועה, מנין קבוע וכולל שמתחיל בשעה מדויקת. אין אצלו שני צדדים האם לקום או לא. ונמצא שחסר אצלו החלק של 'עבודת הבורא' בהשכמת הבוקר, שהיא עבודה קשה מאוד. הוא קם בגלל חשבונות אחרים, לא בגלל עבודת הבורא.

בכל אחד יש רצון פנימי לקום כדי לעבוד את הבורא ית', אלא שהחיצוניות, דהיינו הסיבה הגשמית שבגללה הוא משיכים בבוקר, מסתירה ומעלימה את הנקודה הזאת.

כדי לגלות את הנקודה הפנימית, מעמידים לו

עונג שבת, עד כמה?

שאלת המשפיע:

כאשר כל הכנסותינו החדשיות מסתכמות באלפים בודדים? כיצד יש לשער את המידה הנכונה?

בהקשר לכך, יש לשאול בעניין ההבטחה של "לוא עלי ואני פורע" בהוצאות שבת ויו"ט: מה השיעור בזה? האם יכול אדם לקנות צרכי שבת ויום טוב באלפי שקלים,

איתא בתיקוני זוהר (ת"י ט לח.) כי ככל שמוסיף מאכלים לכבוד את השבת כך מוסיפין לו הארת חכמה ותוספת נפש יתירה ורוח קדושה.

תגובות החברים:

הרב יוחנן מירושלים: מובא בשם הרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ע, כי סכום המומן שהאדם מקמץ ואינו קונה לכבוד שבת, הולך לרשות הס"א, ומכך הם ניזונים, וצריך להתגבר על היצה"ר ולפזר מעותיו על צרכי שבת, וכבר מובטח כי 'כל המוסיף - מוסיפין לו', והוא בדוק ומנוסה.

מיישב את הסתירה בין מאמר חז"ל 'לוא עלי ואני פורע' לבין מאמר 'עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות', והנה התוס' (ביצה טו:): מיישבים שמדובר כשאין לו לפרוע, ולגירסת הגר"א כשאין לו ממי ללוות, אך ב'תולדות' מיישב בדרך העבודה, שאם כוונתו לשם שמים, אזי 'לוא עלי ואני פורע', כמדויק בלשון 'עלי' שהוא לכבוד השי"ת, אבל אם מכוון לתועלת עצמו, אזי 'עשה שבתך חול' היינו 'שבתך' - השבת שלך.

הרב יעקב ישראל מרכסים: שמעתי בשם גדולי ישראל, שיש לענג את השבת ולא את עצמו, ולכן אין לבזבז יותר מדי כדי לענג נפשו, אלא יש לשער את המידה הנכונה כמה מוסיף שיהא ניכר בהוספה זו שהיא לכבוד השבת. **הרב ברוך מאשדוד:** בספר 'תולדות יעקב יוסף'

סיכום המשפיע:

היותר האפשרי ועוד יותר כמ"ש (ביצה טו:): לוא עלי ואני פורע. ומי שמאמץ בהש"י באמת, יבטח ויענג את השבת יותר מכדי יכולתו, וידע בבירור שהש"י ישלם לו במיטב, ויזמין לו די צרכו ויותר כמו שהוציא לענג את השבת יותר מכפי יכולתו והשגתו ובמדה שאדם מודד כו'.

עוד איתא בספה"ק ארון עדות (פר' בחוקותי) וז"ל: הבוטח בה' ומרבה לענג את השבת, מוסיפין לו כפלים, ודבר זה תלוי באמונה, ומי שמקמץ בהוצאות שבת וירא לפזר מעותיו שלא יחסר לחמו בחול, זה אין בו אמונה ואוחז בשקר, ולכן 'אמונה שקר' בגימטריא 'שבת', כי בערב שבת אמונה ושקר לוחמין זו עם זו, זאת אומרת להרבות בהוצאות שבת ביד רחבה, וזה אומר לא כי צריכין לדאוג דאגת מחר, וכאשר האמונה מתגברת על השקר ומנצחתו מזה נעשה 'שבת'.

שנאמר לוא עלי ואני פורע, אז באמת הוא כך. ואם לאו שאומר עשה שבתך חול וכו', אז באמת כך, אם כן הכל לפי מה שהוא אדם. עכ"ל.

כך אנו מוצאים גם בדברי השעה"צ (רמב סקי"ב) שכתב: "בעטרת זקנים משמע דלא ילוה אא"כ הוא משער שיהיה לו במה לפרוע, ונראה דהכל לפי הענין".

וכתב ב'פסקי תשובות' שיש המביאים ביאור בשם ה'חפץ חיים' עצמו על סיום דבריו הכא 'הכל לפי הענין' שהתכוון לומר שתלוי לפי מדת בטחונו של האדם, ואכן ה'טור' לעצמו למד שצריך ללוות מאחרים (כדאיתא בב"ח שם), כי היה שלם במידת הבטחון.

ויש לציין מה שכתב האוהב ישראל (לקוטי נ"ד): שציוה הש"י עלינו לענג ולכבד את השבת בכל

דברים אלו - אין כללים ברורים, והכל הולך אחר חוץ האמונה שיש לאדם.

בזה יתיישבו דברי הטור (או"ח סימן רמב): "כמה פעמים נשאתי ונתתי בדבר לפני אדוני אבי [הרא"ש] ז"ל, כמוני היום שיש לי מעט משלי ואינו מספיק לי וצריך אני לאחרים, אם אני בכלל עשה שבתך חול אם לאו, ולא השיבני דבר ברור". ולאורה תמוה, כי לא מצינו כזאת שלא יכריע הרא"ש בדברים ברורים. אך ביאור הענין הוא על פי יסוד דברי ה'תולדות יעקב יוסף' (פר' נח) שכתב בזה הלשון: הקשו התוס' בפ"ב דביצה (טו: ד"ה לוא) לוא עלי ואני פורע, והאמרין (שבת ק"ח א) עשה שבתך חול וכו', ומשני וכו', ושמעתי כי 'צדיק באמונתו יחיה' (חבקוק ב, ד), ואם הוא בעל בטחון לסמוך ע"ז

לשמיעת השו"ת השבועי ולהשארת תגובות,

נא להכנס לשלוחה 7 בקו מערכת אתבנשו - שמעו והשמיעו ותחי נפשכם!

נחלי אש מבבשונם של צדיקי הדורות בעניין השיבות לימוד הזהר הקדוש

ריח טוב קלט עמו'.

וכן מובא במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים (דף תקע"א): 'ובנידון שאר הלימוד יהיה בזה האופן, מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רוב לימודו בזהר הקדוש, אף שאינו מבין כי מה איכפת ליה שאינו מבין אפילו הכי הוא סגולה'.

וכן כתב הגה"ק רבי חנוך הענין מאלעסק ז"ע (סדר הלימוד, אות ב'): 'לימוד הזהר הוא שלימות גדול אל הנפש ואף על פי שאינו מבין, הלשון של הזהר לבד מסוגל מאוד'.

ובספר 'ערוגת הבושם' להרה"ק רבי משה גרינוואלד מחוסט ז"ע כתב (הנהגות צדיקים - הנהגות ישרות): 'דף זהר הקדוש אליבא ריקניא מונע כל מילי בישא, והשמר פן ישיאך לבבך לחדול מזה'.

ללמוד בדברי הזהר והתיקונים בשקידה, ומי שלא ראה אור הזהר מתוקים מדבש, לא ראה מאורות מימיו ולא טעם טעם התורה, ועוד שהוא מטהר הנפש ומזככה, אפילו אמירה בעלמא מן השפתיים סגולה ותיקון הנפש מאוד, ובפרט ספר התיקונים שהם תיקוני הנפש ממש מכל פגם וסג' וחולאת'.

וכן מובא בספר "אור צדיקים ודרך סעודה" להגר"מ פאפירש ז"ע (סימן א' סעיף ט"ז): 'ומי שלא זכה להבין הזהר אף על פי כן ילמוד, כי הלשון של הזהר מזכך הנשמה'.

ובספה"ק "דגל מחנה אפרים" כתוב לאמר (ליקוטים ד"ה ישקני): 'על דרך דאיתא שלשון הזהר הקדוש הוא מסוגל לנשמה, אף שאינו מבין כלל מה שאומר, כמשל הנכנס לחנות של בושם, אף על פי שלא לקח כלום, מכל מקום

רבים מספרי קדמונו הפליגו בעוצם מעלת וגדולת קריאת תיבות הזהר הקדוש, ואפילו ללא כל הבנה, ונצטט אחדים מהם:

כתב בספה"ק "שארית ישראל" (שער ההתקשרות שער הא' דרוש ה' מאמר ב'): 'בענין לימוד הזהר הקדוש אמר בשם הקדוש ר' אהרן מזיטאמיר שזהר הקדוש צריך לאומרו בלא ביאור, כי התיבות והדיבור של זהר הקדוש עצמן מקשרין את האדם לאין סוף יתברך'.

וכן כתב בעל ה"בני יששכר" (הגהות מהרצ"א לספר 'סור מרע', אות ט'): 'מקובל בידינו שגם מי שלא יודע כלום, לשון הזהר מסוגל לזכך הנשמה'.

והגה"ק מקאמרנא ז"ע כתב (הקדמת ספר עצי עדן): 'על כן בני ואחיי תרגילו עצמכם

הרה"ג רבי אריה אלבוימ שליט"א
ראש כולל "אליבא דהלכתא" קרית נדבורנה

ראיון

המקודש והמסוגל?

ת. לבד מההארה העצומה שמרגישים בכל תהלוכות החיים, יכולני להעיד על השגחה פרטית מיוחדת שראיתי כמה וכמה פעמים בלימוד הזה"ק. ספקות ולבטים שונים, קבלו אצלי מענה מדויק ופלאי, במאמרי הזה"ק שלמדתי באותם הימים. וכן נקודות חיזוק שונות בעבודת ה' הגיעו ממשי בעתם ובזמנם עת הייתי נצרך לכך.

זכיתי לגדול ולהסתפק בצלו של רבנו הגדול בעל ה"באר יעקב" מנדבורנה זי"ע, אצלו ראו שייכות וקשר נפשי אל הארץ עיר וקדיש דמשמא נחית התנא האלוקי רשב"י, באופן שלא ניתן לתאר. שמעתי הגדרה קולעת מבר דעת, שלמרות שבדרך כלל השכיל רבנו להסתייג את עוצם עבודת קדשו, אולם שני דברים היו שכביכול הוציאו אותו מהכלים, ואלו הם: הייליגע זמנים והייליגע מקומות! בהגיעו לוי"ט נעלה או למקום קדוש, שם נפרצו מחיצות ההסתר, ולא יכול להתאפק ולאצור את אש הקודש בקרבו.

דבר זה היה ניכר במיוחד בהגיעו לאתרא קדישא מירון, ובמיוחד בשבת פרשת נח, אותה קבע כשבת התאחדות באתרא קדישא הדין, היתה אש להבת פורצת מקרבו, והיה ניכר עוצם התקשרותו אל התנא האלוקי, בהשתתף נפשו בצמאון נפש אל התנא האלוקי, ובשופכו שיח בנהרות דמע.

בפעם האחרונה ששבת במירון, שב"ק פ' נח תשע"ב, לאחר שכבר חלה ל"ע וגופו הטהור הוחלש, ניהל את כל סדרי השבת ביד רמה. לאחר השולחן הטהור ביקשווה שיפנה לנו מעט, אך הוא השתומם לנוכח הבקשה ונענה "וכי איך אפשר לישון כשנמצאים אצל רבי שמעון", ולא אבה לתת מנוחה לגופו החלש.

עוד מסופר, כי עשרות בשנים היה נוסע מדי שנה בשנה למירון ביום ז' אדר, עוד הרבה לפני שהיה הענין נפוץ כפי שהוא כיום. גם ימים ספורים לפני אירוסיו נסע למירון, ושפך שם שיחו בבכיות ודמעות שליש כדרכו תמיד. לאחר ימים ספורים, ב"א אדר, בא בברית האירוסין. אמר לו אחד שהתלווה עמו, שבוודאי לאחר כאלו תפילות חמות שהעתיך, הנה באה הישועה. השיב לו רבנו: האמן לי, כי מעת שנכנסתי לציון הקדוש ועד שיצאתי הימנו, לא הזכרתי כלל צרכי עצמי...

יהי רצון שנזכה אכן בקרוב למימוש ההבטחה 'בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי' אכ"ר.

מעלה הרהורים שונים. שתפו נא אותנו בתחושותיכם נוכח 'מהפך' נפלא זה?

ת. לנוכח עיני ניצבים דבריו הידועים של הרה"ק רבי פינחס מקורין זי"ע, שאמר שהוא מודה בכל יום להשי"ת על שהביאו לעולם לאחר התגלות ספר הזהר הקדוש. על משקל דבריו אפשר לומר, שהננו מודים להשי"ת שזיכה אותנו לראות בהתממשות חזון הגאולה, עם התפשטות והתרחבות הלימוד בספר הזה"ק. הלא כה כתוב מפורש בזה"ק ובספרי הקדמונים, שלפני ביאת המשיח יתגלה ויתפשט לימוד ספר הזה"ק ויהפוך לנחלת הכלל. וכשאנו רואים נבואה זו מתממשת לנוכח עינינו, זה גורם להתרגשות גדולה, שהנה אנו זוכים למה שדור ושניים לפנינו לא זכו, והיינו הוכחה ברורה שאנו כבר עומדים ממש סמוך לביאת המשיח.

זכורני בנערוטי - ואף עד לפני שנים ספורות ממש - כי הלימוד בספר הזה"ק היה נחלתם של יחידי סגולה ממש. זכורני בדודי הגה"ח רבי שמואל צבי אלבוימ זצ"ל, שהיה חסיד וכן עליה נודע, ואחד משיעוריו הרבים מדי יום ביומו היה בספר הזה"ק. אך ידענו כי רק אנשים כדוגמת ר' שמואל צבי, שהוא א העכרער יוד, זכאים וראויים לכך, ואילו להמון העם היתה כמין רתיעה מגשת אל הקודש.

אך כאמור, כיום נפתחו שערי הזה"ק לרווחה, והפך להיות לחם חוקו של כל מבקש דורשי ה'. וחזון נפיון הוא, היכן שרק הולכים או נוסעים, לראות יהודים ההוגים בחבורות הזהר של 'אתגנשו'. אם כן כמה עלינו להודות להשי"ת - כפי שהודה הקדוש מקורין - על שזיכה אותנו להיות בדור זה שהזה"ק הפך להיות נחלת כל דורשי ה', ואינו ספון רק ליחיד סגולה, והוא סימן לקירוב הגאולה.

ש. האם תוכלו לתרום מנסינוכם עצות להעצים את תועלת הלימוד הקבוע בזה"ק?

ת. עצה טובה ומועילה להעצמת הלימוד ולשימור קניני הנצח בקרבנו הוא: 'קנה לך חבר' - כפי שהמליצו על כך, שתועלת גדולה יש בהשתמשות בקנה וקולמוס. כוונתי היא, שבכל פעם שמגיעים לקטע חזק בזה"ק המעורר את הלב בענין מסוים, מן הראוי לרשום ולציין זאת על גבי הכריכה מבפנים, היינו לפרט בתמצית את הענין ולציין את העמוד בו הוא מובא, למען יעמוד ציון זה למשמרת ולאות, למצואו בקל דברי חפץ.

ש. אלו נקודות של אור מיוחדות חזיתם מכה הלימוד

ש. כמי שזכה להיות שליחו של התנא האלוקי רשב"י, להכנס אל הקודש פנימה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מנדבורנה להביא את דבר 'אתגנשו', ובכך להצית את שלהבת הזה"ק בחצר הקודש בימי הזהר של נדבורנה שהתקיימו בעיצומם של הימים הנוראים, בהם הצטרפו מאות לחבורת הזהר, איך הנכם מסכמים זאת?

ת. מן השמים אכן התגלגלה זכות כבירה זו לידי, כשנכנסתי אל הרבי שליט"א בענין קדוש זה. הרבי הפליא בגודל מעלת וסגולת לימוד וקריאת תיבות הזה"ק. כשהוא מציין, שאף מי שקורא את התיבות ללא הבנה, שסגולתם ידועה מצדיקים, לא ימלט שלא ימצא קטע שיצית שלהבת בנפשו, וינסוך בו חיזוק ועידוד. הרבי הדגיש: שורה בודדת אחת בזה"ק - בכוחה להאיר לנשמת האדם, ולשנות לו את כל מהלך חייו, כפשוטו ממש!

ואכן ההיענות הנלהבת של הציבור היתה כה עצומה, כאשר מאות רבות מאנ"ש, זקנים וצעירים, אברכי כוללים ובעלי בתים, הצטרפו בחיבה אל חבורתא דרשב"י.

רואים בכך דבר פלא, ואיני יודע אם יש עוד סדר לימוד בדומה לו, שמבקשים להטמיע בציבור, מבלי שיצטרכו כמעט כלל לשכנע אנשים אודותיו. ההסבר לכך כפי הנראה הוא, ש'רבי שמעון מדבר אל הנשמה! וכשהיה שומע 'רבי שמעון', הוא מיד 'נדלק'! כך שבקלות ממש משתכנעים אנשים להוסיף ולקבוע סדר לימוד זה, כי זהו דבר שהנשמה מרגישה בו.

ש. אתם בעצמכם כבר חברים ב'אתגנשו' זה זמן ועידן, עוד בטרם 'ימי הזהר' של נדבורנה, הלא כן?

ת. אכן, מיד כשהוקמה 'אתגנשו' שמחתי להצטרף לזכות להיות חלק מהחבורה. וברוך ה', הנני מודה להשי"ת על גודל הזכיה.

לקראת ל"ג בעומר האחרון אף הצעתי לאברכי הכולל אצלנו להצטרף לחבורה הקדושה, וב"ה עשרות מהם נענו והצטרפו. כאשר רבים מהם מעידים על חייהם שהאור באור יקרות, מכה הלימוד הקבוע בן הדקות הבודדות מידי יום ומכירים טובה על כך.

אמנם עתה בימי הרחמים והסליחות, היה 'זמן קהילה לכל', כאשר מאות מבני הקהילה הצטרפו אל חבורת הלומודים, בכנישתא חדא עם רבבות אלפי ישראל.

ש. הלא זו תופעה מאד מרגשת, אשר בוודאי

עדויות לומדים משלוחה 7 | עדויות מופלאות מחברי חבורת הזהר אתגנשו

אשר תקראו אותם במועדם

הנני לציין דבר פלא, שהותר אותי תחת רושם עז. בסדר הלימוד שלי בחודש תשרי, כאשר בסדר לימודי הנני אוחז ב'זהר חדש', כביכול היה לי 'ליווי צמוד' מהתנא האלוקי רבי שמעון בן יוחאי. למדל פליאתי: ביום א' דראש השנה - הוזכר ר"ה בסדר לימודי, ביום הכיפורים - הוזכר יוה"כ"פ, ביו"ט ראשון של סוכות - הוזכר ענין הלילוב, ביום אושפיזין דמשה - מאמר שלם על גדולת משה רבנו ע"ה, ובימים שלאחר שמחת תורה - מאמר נרחב על פסוקי פרשת בראשית.

כבר בראש השנה כאשר שמתי לב לכך שהנה מזכיר לפני ענין ר"ה, אמרתי בלבי: הנה וגורא איך יכול דבר בשאר המועדים, וכאמור, לא נוהג לי אלא להתפעל בכל פעם מחדש.

דף זוהר - יפה ללב

בתשומת לב קראתי את הראיון שהופיע בגיליון האחרון, אודות הרה"ח ר' אפרים לרנר ז"ל, שהמליץ לחלוץ לב את עצת הזהב שקיבל אביו מבעל ה"אמרי חיים" מוויזניץ זי"ע, שלימוד דף זוהר בכל יום - יפה ללב.

והנה שמתי לבי לדבר פלא: לפני חדשים ספורים חשתי מיחוש בלבי, ולפתע חלפו הכאבים כלא היו. כשאני משחזר למפרע, הנני מגלה שדבר זה היה בד בבד עם תחילת קביעותי בלימוד ספר הזה"ק בסדר 'אתגנשו'.

א.ה.

היא מאירת עינינו

בעת עיסוקי בהדרת ספר 'תורת חיים' (מאחד הקדמונים), הגעתי בדבריו לקטע מסוים של זה"ק שהוא מצוטט, וחופשתי את מקורו איה הוא בזהר. ולמרות שהנני מסתייע במאגרי מידע, לא הצלחתי למצוא את הקטע המבוקש, אלא זעיר הכא זעיר התם. בהשגחה פרטית מופלאה שהותירה אותי ממש נדהם, למחרת בבוקר, בלומד את סדר הלימוד היומי האיש שלי בסדר 'אתגנשו', הופיע שם במלואו הקטע המבוקש אותו חיפשתי אמש!

א.ה.

אתגנשו חבריא לבי רבי שמעון!

לקבלת חיי רוממוזת ודבקות אלוקית
לפרטים ולהצטרפות

קו אתגנשו: 03.30.66666

חברי אתגנשו יקרים!

לשיתוף עובדות לזיכוי הרבים: קו איתגנשו 03.30.66666, שלוחה 7, אודא ל: A033066666@miron.org.il

לקוטי וספורים נפלאים

פרשת ויצא

"ויצא יעקב מבאר שבע" (כח, י)

וברש"י: יציאת צדיק מן המקום עושה רושם.

מעשה בהגה"ק רבי דוד שלמה אייבשיץ זצ"ל, בעל ה"לבושי שרד", שנאלץ לעזוב את עיר רבנותו סורוקה, משום שאנשי המקום התנגדו לו - לפי שהיה מטיף להם מוסר ומצביע בגלוי על מעשיהם הרעים.

כאשר נפרד מהעיר, יצאו כל אנשי המקום ללוותו. פנה

ר' שלמה ואמר: מה נאה

הודה וזיווה של עיר זו!

תמהו עליו: כיצד רבינו אומר דבר זה, והלא היה רגיל לומר שאין כסורוקה - הפחותה שבערים?

השיב להם ר' שלמה: אף אני אומר כן כשהנכם בעיר, אך עתה, משיצאתם ללוותני, ולא נותר בה איש - הרי היא מלאה הוד והדר.

"ויצא יעקב מבאר שבע" (כח, י)

במדרש (בראשית רבה

סח, ב) מופיע שכאשר נטל אליפז מיעקב את כל רכושו, אמר יעקב: "לית אנא מובד סברי מן בריי" - אינני מאבד את ביטחוני בבוראי, אלא עזרי מעם ה'. יעקב יוצא אל הלא-נודע, חסר כל, ובכל זאת מלא ביטחון שלם.

באחת הפעמים, באמצע שיעורו של רבי חיים מוולאז'ין, שאל הרב את תלמידיו למי יש שעון. השקט ששרר בחדר ענה מעצמו - לאיש מהם לא היה שעון. אמר רבי חיים: סימן שחסר לנו ביטחון בשם; אילו היינו בוטחים בו כראוי - היה לנו שעון, אפילו שעון זהב.

רבי חיים המשיך בשיעור, ולפתע נשמעו דפיקות בדלת. חייל לבוש מדי צבא ניגש אל השולחן

בבהילות: "רבי, סליחה על ההפרעה. יהודי אני, משרת בעל כורחי בצבא של גויים. אנו יוצאים לקרב, וברשותי שעון יקר". הוציא החייל שעון זהב מכיסו ואמר: "אני מפחד לקחתו עמי, ואין לי אדם נאמן חוץ מכם. אני מפקידו בידכם: אם אשוב - תחזירו לי, ואם לא - יהיה שלכם". כך קיבל רבי חיים שעון זהב באותה שעה ממש. וכך מצאנו גם במחלוקת המפורסמת בין הגאון רבי ישראל סלנטר לרש"ש. הרש"ש טען שאין לומר על אדם הבוטח בה' ששיג בוודאות את כל מה שבוטח עליו. ורבי ישראל סלנטר חלק עליו ואמר: "בודאי ישיג!" כדי להוכיח את הדבר, הכריז באותה שעה שהוא בוטח בה' ששיג שעון זהב. ולאחר

רגעים ספורים נכנס אדם ובידו - שעון זהב, ונתנו לרבי ישראל.

שני הסיפורים הללו אינם באים ללמד שהביטחון הוא "מכונה" להפקת ניסים. אלא ללמד מהו מצב פנימי: ביטחון אמיתי, שלם, מוחלט, כעוצמת אמונתו של יעקב אבינו שאמר "לית אנא מובד סברי מן בריי" גם כאשר נוטל אליפז כל אשר לו. תמיד נשאר לו דבר אחד - ביטחונו בה' (במחשבה תחילה)

"ויגש יעקב ויגל האבן מעל פי הבאר" (כט, י)

לכל אחד יש תחומים מסוימים שקשה לו להתמודד בהם. האחד, מקפיד לקיים את כל התורה כלה 'קלה כבדמוצה', ורק בענין השמירה מתאווה הוא קצת חלש...

השני, בסך הכל יהודי טוב, משתדל לעשות את רצון השם במלואו - אלא אם כן מדבר במקרה שמכעיס אותו. שם, הוא מתקשה להתמודד...

השלישי הוא ממש 'עובד השם', מקפיד על סדר יום, לומר ומתפלל, עושה חסד בגופו. אבל רק בגופו, כשה מגיע לכספים - העניינים קצת חורקים...

יבוא האדם ויאמר: תראה, באפן כללי נתן לומר שאני ממש 'בשירות העליון', את רב המצוות אני מקפיד לקיים, אבל מה לעשות, יש דברים שהם לא בשבילי... קשה לי להתמודד מולם, לא מסוגל להתגבר!

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כח, י)

יש שהוא הולך אצל זיווגו ויש שזיווגו בא אצלו. יצחק - זיווגו בא אצלו, שנאמר (כד, סג) "ויצא יצחק... והנה גמלים באים". יעקב - הלך אצל זיווגו, שנאמר "ויצא יעקב" (מדרש).

יעקב אבינו יוצא מבאר שבע לחרן כדי למצוא אשה. אביו יצחק, לעומת זאת, לא היה צריך ללכת, הביאו את האשה אליו. ללמדנו - כי הכל נעשה בהשגחה פרטית, ומציאת הזיווג אצל כל אדם היא לפי מה שנגזר עליו מן השמים, ומה' אשה לאיש. כל מה שיעשה - לא יועיל לשנות גזרתו. יתברך.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

שאל את הנשר על שלומה, והנשר השיב כי שלום לה, לבעלה ולבנה. המלך התקשה להאמין והחליט לנסוע בעצמו לאי. כשבא - ראה את בתו ומשפחתה, ופרצו כולם בבכי ובהתרגשות.

שאל המלך כיצד הגיע הבחור למגדל, והבת סיפרה כי ציפור ענקית הובילה אותו עטוף בתוך נבלת שור. המלך ירד עם בתו, חתנו ונכדו מן המגדל והפליג עמהם חזרה.

ערך המלך סעודת הודיה וסיפר לעם את אשר אירע. אמר: "עתה נוכחתי פעם נוספת ש"אין עצה ואין תבונה כנגד ה'", אין אדם יכול להימלט מגזירת הקב"ה. שלחתי

את בתי למקום שומם שאין רגל אדם דורכת בו, והנחתי אותה במקום גבוה שאיש לא יגיע אליו, ובכל זאת - לא יכולתי לחלץ אותה ממה שה' גזר עליה. יהי שם ה' מבורך!"

(הסיפור על פי כתב יד ג' של מדרש תנחומא, במבוא למהדורת בובר, וילנה תרמ"ה)

"כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך" (כח, טו)

פעם אחת בא אל הסבא קדישא מרוז'ין זי"ע חסיד אחד, לשפוך שיחו ולהושיע בדבר ישועה ורחמים.

הרה"ק רבי דוד מטשורטקוב זלה"ה, שהיה אז רך בשנים, כבן אחת עשרה, הבחין באותו חסיד שהוא שרוי בצער רב ובדאגה גדולה, והבין שצרתו - צרה גדולה. נתעורר בו רצון לדעת מה תהיה ישועתו.

המתין הרה"ק מטשורטקוב ליד פתח

חדרו של אביו הרה"ק מרוז'ין, עד שהחסיד יצא. שאלו מה אמר לו הרבי.

סיפר החסיד את ברכת הרבי: "דער אייברשטער זאל דיר העלפען" - השם יעזור לך.

אמר לו הרה"ק מטשורטקוב: היכנס שוב ושאל את אבי - מה יהיה עד שיעזור השי"ת?

ציית החסיד ושב אל הקודש פנימה. כשיצא סיפר שהרה"ק מרוז'ין השיב לו: עד שיעזור

לשלמה המלך הייתה בת ושמה קציעה, הנערה הייתה יפת תואר, חכמה וטובת לב. רצה אביה לדעת מי יהיה החתן שלה וקרא לכהן הגדול לברר את גורלה. הכהן שאל באורים ותומים והשיב כי בחור עני וללא שום תואר יהיה בעלה.

לשמע הדברים החליט המלך למנוע את נישואי בתו לאותו בחור. לאחר שבועיים הובילו העבדים את הבת למגדל שהיה על אי בודד. הסולמות הורחקו והיא נותרה לבדה. המלך קרא לנשר גדול וציווה עליו לקחת בכל יום ממתבח המלך אוכל ולהביא לבתו שבראש המגדל את ארוחותיה.

באותם ימים חי בעכו איש עני "אביים" שמו, ולבנו שנולד קרא ראובן. הילד גדל והיה יפה תואר, נבון ומוכשר, אך בשל העוני הקשה נאלץ לעזוב את הוריו ולחפש את מזלו. כל היום הלך ללא אוכל ומשקה, רעב ועייף, ופחד נפל עליו. התחנן לה' שימצא לו מסתור, וה' זימן לו נבלת שור מונחת על הארץ. נכנס הנער לתוך בטנה הפתוחה ונרדם.

בשנתו לא חש בנשר גדול שנעץ ציפורניו בנבלת השור והרימה יחד עם הישן בתוכה, ונשאה לראש המגדל שבו הייתה בת המלך. לאחר ששבע הנשר מבשר השור - עף, והנער נשאר על המגדל בתוך השור.

בבוקר מצאה בת המלך את הנער ישן. העירה אותו ושאלה כיצד הגיע לשם, והוא לא ידע לספר. הנערה הזמינה אותו להישאר. כשהגיע הנשר

להביא את האוכל כמידי יום, ראה שנמצא אדם נוסף, ומאז הביא שתי ארוחות בכל פעם.

שני הצעירים מצאו חן זה בעיני זה, והבינו כי מאת ה' יצא הדבר. שניהם הסכימו להינשא, הוא כתב לה כתובה בדמו שיצא מאצבעו הדקורה. חיו בשלוה ונולד להם בן, ושמו "זכור". הנשר הבחין בילד והביא שלוש ארוחות בכל יום.

עברו שנים, ושלמה המלך השתוקק לראות את בתו.

הקדוש ברוך הוא נתן שש מאות ושלש עשרה מצות. את רבם אני מקים בשמחה, רק בארבע או חמש מצוות אני מתקשה, נו, צריך להסתכל על מחצית הכוס המלאה...

ה'צדקת הצדיק' מגלה, שהדברים פועלים הפוך לחלוטין: הרבי ר' צדוק אומר, שמצות אהבת השם כוללת שלושה נקודות, 'בכל לבבך', 'בכל נפשך', 'ובכל מאדך'...

'בכל לבבך' - זה אברהם אבינו. אברהם אבינו היה איש החסד. חסד, היא מדה קדושה הנובעת מלב מלא אהבה, ורוצה להיטיב עם כל הסביבה...

אבל, למדת החסד יש גם בעיה. אנשים של אהבה וחסד, שהדבר בוער להם בנפשם והם אינם שמים גבולות - יש בזה סכנה גדולה, של נפילה לתאוות וכדומה...

לאנשי ה'חסד' יש קשי' לשם גבולות - ולכן העבודה שלהם היא למסר את הלב במדת החסד, להסכים לוותר על ה'חסד' אם הבורא מבקש...

לעמית זאת, אנשים שאין להם בעיה טבעית ל'חסד', בשבילם זו כלל לא בעיה לוותר על חסד לא נכון... רק אברהם אבינו מבין שלשת האבות - מסר את לבו עבור רצון השם, כי בשבילו זה אכן היה נסיון!

'בכל נפשך' - זה יצחק אבינו. יצחק אבינו הוא 'מדת הגבורה'. גבורה, זה ללכת בעקשות עד הסוף ולא לוותר על קוצו של יו"ד.

לכאורה, זו מדה טובה מאוד, שמובילה את האדם למסר את הנפש עבור מצוות השם ולא לוותר לעצמו... אבל, כלנו מבינים ש'מדת הגבורה' לשעצמה היא לא תמיד טובה. אנשים שהגבורה בוערת בנפשם עלולים לפגוע בסביבתם, לזעזע על זולתם ואפילו לרמס את הקרובים אליהם ביותר!

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

השי"ת - גם יעזור השי"ת.

כששמע זאת הרה"ק מטשורטקוב אמר: לזה כיוון הכתוב: "כי לא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך" - גם עד אז, עד שהדבר יתקיים בשלמות - "לא אעזובך", אעזור לך כבר עתה.

(דברי דוד)

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש" (כח, כג)

אחת הנכודות של הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, בהיותה ילדה בבית הספר, במסגרת שיעור מלאכה

בקרמיקה רצתה להכין שלט שעליו יהיה כתוב "משפחת ליפקוביץ", כדי לתלות על דלת ביתם של הסבא והסבתא.

רבי מיכל יהודה לא הסכים, ונימוקו עמו: הרי לאחר שיתלו על הדלת שלט יפה, יראו צורך גם לצבוע את הדלת כדי שיהיה לה מראה תואם ויפה. לאחר שיצבעו את הדלת, יאמרו: דלת יפה - צריכים לייפות גם את הקיר שמולה, וכן הלאה. שלט קטן זה עלול לגרום אחריו דברי מותרות בעוה"ז.

פעם הביא אחד הנכדים מזרן חדש עבור הסבא. רבי מיכל יהודה חרד חרדה גדולה: "מזרן חדש" - מושג של עולם הזה. המזרן לא ראה את פני הבית.

"ויהי בבוקר והנה היא לאה" (כט, כה)

"לפי שמסר יעקב סימנים

לרחל, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה, אמרה: עכשיו תיכלם אחותי. עמדה ומסרה לה אותן סימנים" (רש"י) מעשה שהיה: מחוץ לחדרו של החזן איש המתין ר' יהושע ברים בדריכות. שניהם אמורים היו לצאת למסיבת התנאים של בחור מבוגר, והחזן איש הבטיח להשתתף. אך בפנים ישב החזן איש עם זוג ניצולי מלחמה, אנשים בודדים שבידם מעט כספי שילומים, וביקשו את עצתו האם לפתוח חנות קטנה לכלי תפירה. הם פרוש לפניו כפתורים, חוטים ומחטים - פריט אחר פריט - והוא השיב להם בסבלנות אין קץ. ר' יהושע המתין בחוץ בדאגה; הציבור כבר ממתינ'.

כשיצא הזוג, אמר החזן איש ברוך: "טורח ציבור איננו קל בעיני כלל. אבל אנשים אלו - אין להם איש בעולם. אם הם באו אליי, משמע שאין להם את מי לשאול מלבדי. ובמצוות חסד כזו - כולנו שווים בחיוב."

וזהו עומק המעשה של רחל: כאשר ראתה שתיכנס לאה תחתיה, ידעה רחל בדיוק מה תלוי בכך - גם עתידה היא, גם זיווגה, גם חייה, ובכל זאת, עמדה ומסרה לה אותן סימנים. לא ביקשה רשות, לא חישבה חשבונות. כי יש מצוות שחיובן על כולם, בשווה, לא לבייש יהודי.

יעקב? אף הוא חייב בכך - ולכן לא כעס.

(במחשבה תחילה)

"ויואמר לבן לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה" (כט, כו)

מסופר על הרה"ק בעל ה"פני מנחם" מגור זצ"ל שקרא פעם לאחד ה"עסקנים" וביקש ממנו לעזור לאדם מסוים. אותו עסקן לא השיב תשובה ברורה, אלא הנהן בראשו תשובה מתחמקת.

אמר לו הרבי בפיקחותו: אל תענה לי תשובות של פוליטיקאי... והסביר, יעקב שואל את לבן: למה רימיתני? ומה עונה לבן? "לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה."

וכי איפה הייתה הטענה הזאת עד עכשיו? איך יכול היה להשיב כך בגסות?

אלא שלבן לא התכוון כלל לענות עניינית. זה

מה שאמר: "לא יעשה כן במקומו" - אצלנו לא נוהגים לומר "כן". אנחנו עונים תמיד בעקיפין... התחמקות היא דרכו, ותשובה ישירה - איננה במילון של לבן.

"נתן אלוקים שכרי" (ל, יח)

החפץ חיים זצ"ל הסביר על פי משל: בעל בית חרושת העסיק פועלים רבים. פעם אחת עמד להשיא את בתו. חשב העשיר בלבו: חייב אני להזמין את כל הפועלים לחתונה, אך אין זה נאה שישבו יחד עם ידידי ומוקירי.

מה אעשה?

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

את השבת בילה האורח באווירה נוחה ונעימה, וכצאת השבת הודה למארחו על האירוח.

והיכן תרמילי? שאל האורח בעמדו על פתח הבית.

תרמיל? איזה תרמיל? שאל המארח.

זה עם הכסף שמסרתי בידכם להוליכו לביתכם, ענה האורח.

אמר המארח, לא היו דברים מעולם, לא נמסר בידי שום כסף.

בלית ברירה הזמין האורח את מארחו לדין תורה אצל רבנו האור החיים הקדוש.

רבנו הקשיב לטענות הצדדים ופנה אל המארח: מה דעתך על החשד הזה?

ענה האיש: שקר בפיו. הלוואי שלא הייתי מזמינו לביתי.

פנה רבנו אל התובע ושאל, האם יש לך עדים שראו את מסירת התרמיל?

ענה האורח, אין לי עדים, אך עמדנו תחת העץ בשעה שמסרתי לו את כספי.

אמר לו רבנו, אמרת עץ? לך מהר והבא את העץ ל'בית דין'.

האורח, שהאמין באמונה שלמה בצדיק, חשב שרבנו עומד לעשות מעשה פלא עם העץ, ולכן נחפו לצאת.

בינתיים פנה רבנו אל הנתבע ושאל: אמור לי, האם לדעתך כבר הגיע האיש אל העץ?

ענה הנתבע: בהחלט שלא. מרחק רב מכאן ועד העץ.

נענה רבנו ואמר: פיר הכשילך! לדברך שלא מסר לך האיש שום כסף - מניין לך לדעת את

טיבס עצה: יום לפני החתונה ערך בביתו שולחנות כיד המלך והזמין את כל הפועלים לסעודה חגיגית. "בואו ושמחו בחתונת בתי" - אמר להם.

עבר שכנו וראה את הסעודה הגדולה ואת כל הפועלים מסובים. התפלא: וכי הפועלים חשובים אצלו יותר מכל מכריו? הרי הוא מקדים לשמוח עמם לפני כל המוזמנים! ולא ידע אותו שכן, שלא מפני חשיבותם מקדים אותם, אלא מפני שאינו חפץ שישבו עם המכובדים בחתונה עצמה, לכן משלם להם עכשיו, בנפרד ובמוקדם.

הנמשל: כך גם בעולם הזה. פעמים שאנו רואים רשעים דרכם צלחה, זוכים לעושר, כבוד ונחת. אדם עלול לחשוב שהם נעלים וחשובים לפני שמים, כאילו מעדיפים אותם על פני הצדיקים.

אך האמת אחרת לגמרי: מקדימים להם את שכרם כאן, בעולם הזה, כדי לטורדם מן השמחה האמיתית - מן

הסעודה הגדולה שתתקיים לעתיד לבוא לצדיקים ולשלומי אמוני ישראל.

הקדמה זו אינה מפאת מעלתם של הרשעים, חלילה, אלא מפני שאין רצון שיהיו שותפים בסעודה של צדיקים. ולכן "נותנים להם את שלהם" מראש, בעולם זה - ובכך הם נגרעים מן העולם הבא.

"וענתה בי צדקתי ביום מחר" (ל, לג)

בפרשתנו אנו לומדים על הפעולות שעשה יעקב אבינו בחוכמתו, להציל את מה שגזל לבן ממנו.

בימי עלומיו שימש רבנו חיים בן עטר זצ"ל, האור החיים הקדוש, כרבה של העיר סאלי. באותה

תקופה נזדמן סוחר אמיד לעיר בדרכו למסעיו, ובערב שבת חיפש

מקום להתארח לשבת. הוא פנה אל אחד מנדיבי הלב שבעיר וביקש להתאכסן בביתו. תשובתו החיובית הייתה, בוודאי אשמח לארח אתכם בביתי".

אמר האורח, מוכרח אני לסדר כמה עניינים עד שאבוא אליך. אנא הודיעני כיצד להגיע לביתך, ובינתיים אבקש שתיטול לביתך את תרמיל הכסף שלי. אינני רוצה להסתובב ברחובות עם כל כך הרבה כסף.

הסכים המארח, נשא את התרמיל והצניעו בירכתי הבית.

ב'תפלת גשם' מזכירים את יעקב אבינו שהסיר את האבן הגדולה מעל פי הבאר. "יחד לב וגל אבן מפי באר מים". שואל הרה"צ ר' אשר פריינד, וכי בשביל להסיר אבן כבדה מהבאר מיחדים את הלב? והרי נכון יותר היה לומר 'יחד כוחותי', או 'יחד ידו'...

אומר ר' אשר: הרבה יותר קשה להוריד אבן מהלב - מאשר להסיר את אותה אבן גדולה מהבאר.

אם יעקב אבינו הצליח להסיר את האבן מהלב, מהי בשבילו משימה פשוטה כמו הסרת האבן הפיזית...

השפת אמת אומר: מיום שנבאר העולם ועד עצם היום הזה, יוצאת בת קול בכל יום ויום ומכרזת - "לך-לך מארצך, ממולדתך, מבית אביך - אל הארץ אשר אראך!" צא מאזור הנוחות שלך, מהרדידות שלך, מהתפיסות הילדותיות שלך, תתחיל לעבד! צא למשימה לשמה הגעת לקאן!

אברהם אבינו, היה הראשון בעולם שהיה מוכן לשמע את הבת קול. אבל היא לא השתתקה! היא עדין מדברת אלינו עד עצם היום הזה!

(נקודות של אור - ספינקא)

המרחק לעץ?

מיד הודה המארח בקבלת התרמיל עם הכסף. ועד שחזר האורח יחד עם ה"עץ", כבר עמד התרמיל בחדר בית הדין.

"זה עשרים שנה אנוכי עמך, רחליך ועזיך לא שיכלו ואילי צאנך לא אכלתי" (לא, לח)

מזה שבהשגחת ה' רחליך ועזיך לא שיכלו, מזה תדע שאילי צאנך לא אכלתי, כי הקב"ה לא יעשה ניסים לגנוב. (אלשיך)

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש ט כסלו תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 4:00 תל-אביב: 4:14 חיפה: 4:03 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת יום: 5:52

פרשת וייצא

מעשר כספים

מצוה להפריש מעשר או חומש מרכושו לצרכי צדקה והחזקת תורה!

נלמד מהפסוק: "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" (פרק כח-כב)

והובא בדעת זקנים (מהמדרש) "יעקב תיקן לתת מעשר מן הממון". ובגמרא למדו חז"ל מכפל הלשון "עשר תעשרנו" על מעשר כפול, היינו חומש. שכן אמרו: באושה התקינו, המבזבז אל יבזבז יותר מחומש (כתובות נ).

כיצד להפריש מעשר כספים באופן הראוי ביותר? כתב החפץ חיים (בספרו אהבת חסד ח"ב-פ"ט) את הכללים הבאים:

(א) טוב שיתנה בתחילה על מצות המעשר שהוא בלי נדר כדי שלא יכשל ח"ו בעוון נדרים, ויראה שיהיה לו פנקס מיוחד שיכתוב בו כל רווח שמזמין לו השי"ת, אחר ניכוי הוצאותיו.

(ב) יעשה חשבון בכל חצי שנה או עכ"פ בכל שנה. ואם יזדמן לו ח"ו הפסד בתוך זמן זה, ינכה מחשבון הרווח ומיתרת הרווח יתן מזה מעשר לצדקה.

(ג) בכל משך הזמן הזה יכתוב בפנקס כל הנתנות שמוציא על הצדקה ויכול לכלול בחשבון של המעשר כל מה שרגיל ליתן בביתו לעניים אפילו פרוטה. וינכה כל זה לבסוף מן המעשר.

(ד) אם בעת החשבון יראה שיש עודף במעשר על מה שהוציא, יראה להפרישם ולחלקם מיד, ואם לא מזדמנים לו כעת העניים שבדעתו לתת להם, יכול להשהות עודף המעשר אצלו עד שיזדמנו לו, ואין מוכרח לחלקם מיד, ומותר לעת עתה להשתמש במעות לעצמו, אך כשיזדמנו לו העניים שרגיל לחלק להם מזה, מחוייב ללוות ולשלם להם מיד.

(ה) אם ימצא שהוציא לצורך הצדקה יותר מהמעשר. יש אומרים שיכול לנכות זה לבסוף מהמעשר של שנה שניה. ויש מחמירים בזה. על כן טוב לעשות כאשר כתבנו לעיל, דהיינו שיתנה בפירוש בתחילת קבלתו את מעות המעשר, שיוכל לתת מעות לצדקה על סמך שיגבה לבסוף ממעשר מתי שיזדמן.

ומוסיף החפץ חיים: שכל זה טוב אם יש לו עסק פרטי שיכול לכתוב הרווח שמזמין לו ה' בכל פעם. אבל אם הוא חנווני, כמעט שאי אפשר לכתוב בכל פעם את מעט הרווח שמזדמן לו. על כן העצה לזה, שבכל שנה יעשה חשבון מסחורתו בכללות סחורותיו וחשבון פנקסו השייך לעסק וידע את מה שנתווסף לו. גם יחשב ויעריך את חשבון הוצאות הבית על מזונותיו ומלבושיו שהיה לו במשך הזמן הזה. ולעומת זאת יחשב כל מה שהוציא עבור הצדקה שכתב בפנקסו. וכל זה יתנה בתחילת קבלתו את המצוה שיוכל לשער בכל אלו לפי דעתו בערך ולא במדויק.

בגמרא (שבת קט.) שאלו חז"ל: עשירים שבארץ ישראל זכו לכזו עשירות גדולה? ותיצרו, בכך שמעשרים, שנותנים מעשר מתבואתם. [ולדעת הרמ"א (ו"ד סי' רמז ס"ד) גם מעשר כספים בכלל זה שמעשיר, וכן מבואר בתוספות (תענית ט. ד"ה עשר), ומה שלא פירשו בגמרא בזכות מעשר כספים הוכיח העי"ץ (שם) שמעשר כספים דרבנן].

ולכאורה תמוה: אם מתעשרים בזכות המעשר שנותנים, מדוע לא מוזכר זה במשנה פאה (פ"א מ"א) שפירטה הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה וכו' ולא הוזכרה שם מצות המעשר? **ותירץ הגר"י זילברשטיין** שליט"א (בספרו חשוקי חמד) שהעשירות המובטחת למי שמעשר, אין זה מצד השכר שישנו על המצוה כשאר מצוות המפורטות במשנה, אלא היא סגולה מיוחדת שיש במצוה הזו שגורמת לעשירות, כשם שבמצות מזוזה ישנה סגולה לשמירה, ובמצות תפילין יש בה סגולה לאריכות ימים, כך מצות מעשר יש בה סגולת עשירות. ועדיין צ"ע.

לתת לתלמידי חכמים...

העיד כ"ק האדמו"ר מגור בעל הפני מנחם:

שמעתי מעשה מאיש נאמן, שפעם שאל אחד את החזון איש, האם הוא יכול להחשיב "כמעשר כספים", את התרומה שנותן לשיבה עבור לומדי תורה צעירים, אף שאין זה הצדקה לעניים?

התרגש החזון איש והשיב: "אדרבה, עיקר המעשר הוא לתת לחם לתלמידי חכמים!"

קובץ "צוהר" חלק ז

פנקס מסודר לחובות המעשר...

הגה"צ רבי שמואל אהרון יודלביץ זצ"ל, הקפיד עד מאוד להפריש מעשר כספים בשיעור "חומש" גם מפרנסתו הדלה ולחלקו צדקה לעניים. בעת ההפרשה נהג תמיד להתנות כי לא יחול על הכסף שם מעשר או שם צדקה עד שיגיע הכסף לידי העני, כדי לא להיכשל חלילה בגזל עניים במידה ויאבד הכסף או ישכח למוסרו לעני.

בני הבית מספרים כי בשנים הראשונות בהן לא היה מסוגל להפריש כספי מעשר וחומש בשל דוחקו הרב, ניהל פנקס מסודר, בו פירט בדקדוק רב את חובות המעשר שלו, והפרישם כשרווח לו...

דרך אמת

להסתפק במה שחננו השי"ת ולשמוח בחלקו!

נלמד מהפסוק: "ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש" (פרק כח-ב)

וכתב ללמוד מכאן החובת הלבבות (שער הבחינה פ"ה) כי "זאת שאלת הצדיקים מאת ה'. לא ישאלו המותרות, רק הדבר ההכרחי בלבד, שאי אפשר לו לאדם שיחיה בלעדיו. ובידוע כי נטיית האדם אחר בקשת המותרות, הוא גורם לו מהומות רבות, ועל כן כל איש ירא את ה', ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במועט, ושלא יתאוה המותרות, ויטיב לבו ביראת ה'".

בפרקי אבות (פ"ו-יא) סיפר רבי יוסי בן קיסמא על אדם שפגשו והציע לו: "רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב..." והשיב לו רבי יוסי: איני דר אלא במקום תורה!"

שאל על כך הגאון **רבי מאיר דן פלצקי** זצ"ל (בעל הכלי חמדה): מניין לו לרבי יוסי שאותו מקום שהוצע לו אינו מקום של תורה הרי מעולם לא ביקר שם?

ותירץ הכלי חמדה: מכיוון ששמע כי אותו אדם שהוא מאנשי המקום מדבר על כסף, ועל הרבה כסף... הבין מיד כי אין זה "מקום של תורה" שכן במקום תורה לא מדברים על כסף. לא זה הדבר שתופס מקום אצל המשתוקקים לעלות במעלות התורה, כי אם ההסתפקות במועט...

כשביקר פעם הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל בביתו של **הגאון מטעפליק - הגרש"א פולונסקי** זצ"ל שוחחו ביניהם על מעלתם הנשגבה של אלו החיים מתוך הדחק ומסתפקים במועט, ואם זאת עוסקים בתורה בשמחה ובאושר.

בתוך הדברים הביא הגאון מטעפליק את דברי חז"ל בגמרא (סוטה מט.) "כל הלומד תורה מתוך הדחק, תפילתו נשמעת, ומשביעין אותו מזיו השכינה שנאמר "והיו עיניך רואות את מוריד". ותמה הגאון: איזה קשר ושייכות יש בין הלומד תורה מתוך הדחק ל"והיו עיניך"?

וביאר, כי ללמוד תורה בנקיות לשם שמיים, שייך רק כאשר הלימוד הוא מתוך הדחק שאין ללמוד שום חשבונות של נגיעות [היינו להשיג מכך איזה שהיא הנאה גשמית]. כשלימוד בדרך זו בלי לחפש רווחים נוספים - זהו לימוד התורה הרצוי לפני הקב"ה. ובשעת לימודו השכינה עמו "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה". וכן זוכה ל"והיו עיניך רואות את מוריד". היינו ראיית החכמה שמקבל מהקב"ה ומשביעין אותו מזיו השכינה.

באחת משיחותיו אמר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל בין היתר את הדברים הבאים: "התחרות בחיי העולם הזה שיש היום ברמת חיי המשפחות הוא נורא ואיום! רואים שאפילו עני שבישראל רוצה לערוך שמחות כמו עשיר. אין זאת אלא שהקנאה והתאוה מוציאים את האדם מן העולם.

"עלינו לעזוב את התחרות בענייני העולם הזה, ולעמוד בניסיון של חיי תורה מתוך דחקות, שזה הניסיון שלנו כעת והתכלית היא לעמוד בניסיון, ועוד אדרבה, להתרומם מן הניסיון לחיות כמו בדורות הקודמים - "תורה מתוך הדחק".

נשאל רבי מיכל יהודה: כיצד אפשר בזמנינו, שיש שפע גשמי גדול, להנהיג את הבית "בהסתפקות במועט" באופן שהילדים לא ירגישו כמקופחים ביחס לאחרים ויבואו לקנאות בהם?

והשיב: "העיקר תלוי בשמחה שההורים משדרים בבית, ואם הם משדרים אווירה של שמחה ושל הסתפקות במועט, אז הילדים קולטים זאת, והם מאושרים במה שיש להם, ואין להם כל קנאה לאחרים וכאשר ילד שמח ומרוצה בבית שלו, שוב אינו מחפש שום דבר מחוץ לבית..."

הפסד נדוניה-הצלחה גדולה...

מעשה בתלמיד בישיבתו של הגאון **רבי אלחנן וסרמן** זצ"ל שהתאדס וקיבל נדוניה בסכום גדול ונגנבו המעות ממנו. אמר לו רבי אלחנן: "היה שמח בחלקך! בידוע שכספי נדוניה אין הברכה שורה בהם, אלא יש מי שאינו זוכה וכסף הנדוניה מושך אותו למסחר שנים אחדות, ובינתיים מסיח את תלמודו מלבו. אחר כך מפסיד גם את כספו בעניין רע ונמצא קרח מכאן ומכאן, לא תורה ולא סחורה".

"לעומתו, יש מי שזוכה יותר שנמשך לעסוק זמן מועט גרידא, שמפסיד את כספו במהרה, בעוד שיש סיפק בידו לשוב ולהתקשר לתורה, ללמוד וללמד. ויש שזוכה עוד יותר: שתכף ומיד לאחר כניסתו לחופה יורדים מעותיו לטמיון ובעל כרחו אין מספיק אפילו לצאת מעט מאוהלה של תורה.

"מעתה" - הפטיר רבי אלחנן - צא וחשוב, מה מאוד שפר עליך חלקך, והגדלת להצליח הרבה יותר מאחרים, כי הרי הפסדת את כסף הנדוניה עוד לפני החתונה..."

אור אלחנן

לימוד גופו להסתפק במועט...

סיפר הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל: כשביקר פעם אצל המשגיח **הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל, היה זה בשעה שהביאו לו את ארוחת הערב אשר הייתה מורכבת מפרוסות לחם, ופירות ועוד דברים. לא לקח רבי יחזקאל לעצמו אלא את הפירות ומעט מהלחם, מינימום שבמינימום.

שאל רבי שמואל את המשגיח, מדוע לוקח כל כך מעט ולא חס על בריאותו? השיב המשגיח, כי "לימד" את גופו לכמה אוכל זקוק הוא, ודי לו במעט הזה. ואמנם הפעם לקח פחות מכמות הלחם לה הוא זקוק, משום שהביאו לו פירות ארץ ישראל ורוצה לאוכלם בתיאבון..."

ראש הישיבה

הרווח האמיתי...

סיפר הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל: "גביר גדול ביקשני לגשת ל**גאון רבי חיים קניבסקי** זצ"ל, בזמן שעדיין היה יושב חצי יום ולומד בכולל חזון איש וכותב את ספריו. אותו עשיר היה אכפת לו על כך שכל הזמן מפרעעים לרבי חיים בלימודו, הוא ביקש ממני לומר לרבי חיים שהוא מוכן לשלם, בעילום שם, סכום של אלף דולר לרבי חיים כל חודש (שזה היה פי כמה וכמה ממה שמקבלים בכולל) ואז יוכל ללמוד בביתו במנוחת הנפש.

"ואכן הלכתי לרבי חיים ביום שישי ואמרתי לו את דברי הגביר. אמר לי רבי חיים שמאוד מייקר ומעריך את רצונו הטוב, אבל למעשה אינו חפץ בכך, והסביר לי נימוקו:

"כאשר אני בכולל אכן מפרעעים לי באמצע הכתיבה, אבל אני מרווה מזה, משום שאני צריך, כאשר אני חוזר לכתיבה, שוב לחזור מהתחלה על הדברים לעיין בהם עוד פעם, אבל אם אני לומד בחדר ביחידות אני אפסיד עניין זה. על כל פנים תמסור לו תודה רבה ושאתי מאוד מעריך את רצונו הטוב."

אגן הסהר

"לא חסר לי מאומה"...

הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל השתדל מאוד להסתפק במועט ככל האפשר. היה משתמש בשיירי דפים ואף ב"הזמנות" לשמחות, שקיבל, כדי לכתוב עליהם חידושי תורה. עבור כלי לנטילת ידיים השתמש בקופסת שימורים מפח...

פעם באו אל ביתו שני יהודים מארה"ב ורצו לתת לו מתנת כסף. אמר להם רבי זונדל: "איני רוצה מכם מאומה. אני עשיר יש לי שולחן ומיטה. יש לי טלית ותפילין, ויש לי בית הכנסת להתפלל בו..."

קרני אור

להוכיח הזולת בדרכי נועם ומתוך אהבה ורעות!

נלמד מהפסוק: "ויאמר להם יעקב אחי... ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה... ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים" (כט-ד, ח)

ופירש רש"י: לפי שראה אותם רובצים, כסבור שרוצים לאסוף המקנה הביתה ולא ירעו עוד. אמר להם, הן עוד היום גדול, כלומר: אם שכירי יום אתם לא שלמתם פעולת היום... עכ"ל. והובא במדרש לקח טוב: מכאן לאדם חשוב שהולך למקום אחד ורואה דבר שלא כהוגן שצריך למונעו ואל יאמר שלום עלי נפשי.

כשיעקב בא להוכיח את הרועים על "ניקיון כפיים", תוכחתו נבעה מיושרו המושלם בתחום זה (כפי שהוכיח מעבודתו את לבן בפרשתו), וגם הרועים הרגישו בכך, בעצם העובדה שפנה עליהם במילים של כבוד ואחרון. נמצא שהנהגתו של יעקב מוגדרת "ישרות".

יש בנותן טעם להביא לעניין זה את דבריו המאלפים של הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל שכתב בפתיחת פירושו על התורה את הדברים הבאים:

ספר בראשית נקרא בפי הנביאים ספר הישר. ומפרש רבי יוחנן: זה ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים שנאמר "תמות נפשי מות ישרים"... ויש להבין: למה קרא בלעם את אבותינו בשם "ישרים" ולא "צדיקים" או "חסידים"?

ממשיד הנצי"ב ומבאר: "נאמר בשירת האזינו עה"פ "הצור תמים פעלו... צדיק ו"ישר" הוא", שבח "ישר" נאמר להצדיק דין הקב"ה בחורבן בית שני שהיה דור עיקש ופתלתל. שהיו צדיקים וחסידים עמלי תורה, אך לא היו ישרים בהליכות עולמים, מפני שינאת חנם, שחשדו זה את זה בלבם, את מי שראו שנוהג שלא כדעתם ביראת ה', שהוא צדוקי ואפיקורס. ובאו עי"ז לידי שפיכות דמים ולכל הרעות שבעולם עד שנחרב הבית. ועל זה היה צידוק הדין, שהקב"ה ישר הוא ואינו סובל צדיקים כאלו אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולם ולא בעקמומיות... שזה גורם חורבן הבריא והיריסות ישוב הארץ. וזה היה שבח האבות שמלבד שהיו צדיקים וחסידים ואוהבי ה' בשלמות, עוד היו ישרים..." עכ"ל הנציב. הדברים הללו מאלפים אותנו בינה גם לימינו אנו.

תוכחה מתוך רעות...

סיפר בנו של הצדיק רבי חיים פלאגי זצ"ל על אביו: היה מראה פנים שוחקות לכל מי שבא לפניו, ומראה לו חיבה כאילו היה בנו. ואפילו למי שהתריס כנגדו ובא לבקש מחילה. מיד היה מקבלו בסבר פנים יפות ובשמחה.

"והרגשתי הרבה פעמים שכאשר היה רוצה להוכיח את הזולת, היה מרבה לשחוק עמו קודם שיתחיל בדברי התוכחות, זאת כדי שלא ירגיש הלה צער והקפדה על דברי התוכחה". **צוואה מחיים**

תוכחה ריווחית...

נכנס יהודי אל כ"ק האדמו"ר מאלכסנדר (בעל ישמח ישראל) והתאונן בפניו כי יש לו חנות ואין לו פרנסה ממנה. הבין הרבי מתוך דבריו שהוא פותח את חנותו בשבת, ביקש הרבי להוכיחו על כך ולמונעו מחילול שבת אך הבין שכדי שתוכחתו תתקבל עליו לפעול בחכמה ובתבונה.

על כן אמר לו הרבי: אם תסכים לקחת אותי כשותף בחנות בלי מעות, בחלק של חמש עשרה אחוז אזי מבטיחך אני שתהיה לך פרנסה.

הסכים האיש ברצון רב ועשו שטר שותפות ביניהם כדת וכדין. לאחר מכן אמר לו הרבי מכיוון שעכשיו החלק השביעי של העסק הוא שלי, הרי אני בורר לי חלקי את יום השבת. הרווח של יום זה הוא שלי, ושל ששת ימי החול שלך, ואני מצווה עליך, איפה, שתסגור את החנות ביום השבת, שהרי יום זה הוא שלי...

עשה האיש כהוראתו של הרבי שותפו, ואכן מאז החל לראות ברכה והצלחה במעשה ידיו.

סיפור ח-שמיני

הכרת הטוב והודיה

להכיר בטובה שמקבל ממטיבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה" (פרק כט-לח)

ואמרו חז"ל (ברכות ז:): מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאה לאה והודתו, שנאמר הפעם אודה את ה'. וכתב רש"י: "לפי שראתה ברוח הקודש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים, כיון שילדה בן רביעי הודתה על חלקה שעלה לה יותר מן החשבון המגיע לה."

הרגשה תמידית זו של הכרת הטוב, באה לידי ביטוי גם בפסוק להלן (לג-ה) כששאל עשו את יעקב "מי אלה לך?" השיב: "הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך". מאיר בזה את עינינו הגאון **רבי משה שמואל שפירא** זצ"ל (בספרו **זהב משבא**) וכך כתב:

הלא ילדים שיש לו לאדם זהו מטבע הבריאה. כך קיים גם אצל הבעלי חיים. כך הוא דרכו של עולם, ואעפ"כ כשנשאל יעקב על הילדים לא השיב בלשון השגור בפי העולם "אלה הם ילדיי", אלא מדגיש כי אלו "הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך" הוא יודע ומרגיש בכל עת ובכל שעה שאם יש לו ילדים, הם מאת ה'! ואף שמדבר הוא אל עשו מוצא לנכון להביע תחושותיו שכל אשר יש לו מאיתו יתברך!

ולא זו בלבד אלא אף מבטא זאת במילים "אשר חנן" שהכל מתנת חנם בחסדי ה'. כך צריכה להיות ולהראות הכרת הטובה, זו שמחייבת את ההודאה, את ההכנעה והשעבוד להשי"ת באופן תמידי ורצוף.

"אודך ה' כי אנפתי בך..."

אחד מגדולי הרבנים בחו"ל נכנס לבקר את רבינו הגרא"מ שך זצ"ל. כשסיים לשאול שאלתו והתכוון להיפרד ולצאת, אמר לו הרב שך: "מה אתה ממחר... נשב עוד קצת..."

אותו רב התפלא מאוד, שכן סגנון כזה לא רגיל אצל הרב שך. כשסיים דבריו, אמר לו הרב שך: אני אגיד לך דבר תורה... והחל לומר לו דברי תורה עוד ועוד וכך נמשך הזמן... אותו רב שמיהר לחזור לירושלים כי חיכו לו שם, הרגיש שהרב שך מושך בכוונה את הזמן ומעכב אותו...

לאחר עיכוב של כ-20 דקות, תפס הרב שך את ידו בשמחה ונפרד ממנו בברכה חמה. מיהר הרב לדרכו, עלה על אוטובוס קו 400 ונסע לירושלים.

באמצע הדרך הבחין באוטובוס קו 400 שיצא לפניו, כשהוא הפוך. אירעה לו תאונה והתהפך. כעת הבין מדוע התעכב. אם היה הולך 20 דקות קודם, היה אמור להיות באוטובוס ההוא ואז יתכן שלא היה מגיע לפגישה בירושלים גם באיחור של שבוע או שבועיים...

דרשות משמה"ל

תודות לרוב...

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל עמל ויגע להטביע בנפשו קניית מידה זו של הכרת הטוב. וכשבא מעשה לידו, לא נח ולא שקט עד אשר שילם תודתו לרעהו עד לפרטי פרטים, כעובדה הבאה:

אדם הסיעו במכוניתו, ולאחר שהרבה עליו רבי יעקב בתודות וברכות, עדיין חכך בדעתו שמא לא הודה לו די הצורך... בשובו לביתו, נטל רבי יעקב את קולמוסו והעלה על גבי הכתב איגרת-תודה מיוחדת, אותה שיגר לנהג...

דרכי מוסר

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

שידוכי אורה ושמחה [3]

(3) יש די והותר רשימות!

(4) העברת שמות בין שדכנים, הוא דבר הנעשה באופן שיגיתי.

400 אלף שקל, ביני ובינך מה היא...

לפנינו סיפור טרי. לאחרונה, היתה הצעת שידוך, שמבחינת הבן והבת, ומבחינת המשפחות, היה נראה שזה מתאים. בשלב מסוים, השדכן אמר להורי הבת, שהגיע הזמן לדבר אודות העניין הכספי. ובכן, הורי הבחור רוצים התחייבות, שהורי הבת יתנו 400 אלף שקל, עבור קניית דירה. הורי הבת אמרו, שאין להם אפשרות להתחייב על הסכום הזה.

השדכן, שהיה משוכנע שמדובר בהצעה מוצלחת, רצה לנסות לדרבן את צד הבת להתחייב בכל זאת. לכן אמר להם כך: אינכם צריכים לתת את כל הסכום עכשיו. בעז"ה הזוג יתחתן, ובעוד כמה שנים, כאשר יחליטו לקנות דירה – תשלמו את זה.

אמר אבי הבת: איך אני יכול להתחייב על סכום שאין לי, ואיני יודע מהיכן אני משיג סכום כזה?

אמר השדכן: "אולי אתם אמורים לקבל ירושה בעוד כמה שנים?"

"אולי, מי יודע..." – ענה אבי הבת.

וזה סוף הסיפור... השידוך, כמובן, לא יצא אל הפועל.

מהי הגדרת הבעיה ולמי באים לעזור?

במאמר המוסגר נציין, שישנה תופעה מוזרה: כאשר מדובר בנושא של שידוכים, נוטים להכליל את כל החוגים והקהילות בתוך מטריה אחת של: 'בעיית מעוכבי השידוכים'.

יש בכך התעלמות, שמראש מונעת מציאת כל פתרון! שהרי לכל חוג יש מרקם תרבותי מיוחד משלו, ואי אפשר להכליל בכתבה אחת את כל הבעיות של כל החוגים.

מי שרוצה למצוא פתרונות – צריך להתייחס לכל קהילה וחוג בנפרד, ולהיכנס לעובי הקורה בכל הפרטים ונבכי ההתנהלות של אותה קבוצה.

הצילו! מאיפה תהיה להם דירה?

לפני סיום הפרק הנוכחי נתייחס לשאלה שנשאלנו מאת פלוני: 'איך בני הזוג יסתדרו? מאיפה תהיה להם דירה?'

אמרנו לו: "אנחנו לא יודעים".

'אז מה אתה רוצה שהם יעשו?' הוסיף לשאול בקול דואג.

"אנחנו לא יודעים" – חזרנו שוב על אותן מילים בדיוק.

נו – הקשה – אתם רואים, אין לכם פתרון!

ענינו לו: כאשר תביא פתרון להורים, מאיפה הם אמורים להשיג כסף עבור שבע דירות לילדיהם – נביא לך פתרון מאיפה כל אחד אמור להשיג כסף עבור דירה לעצמו...

בהמשך הדו-שיח המעניין, נשוב ונעסוק בפרק הבא...

אי אפשר להתעלם מההיסטוריה. נוהג ההתחייבויות, בהחלט נעוץ במקורו בכוונות טובות. אלא שברבות השנים ובהתרחב הציבור ובשינויי נסיבות הזמן, יש כאן כאב על אלפי בנים ובנות מהמיוחדים שבעם, שיכולים להתחתן ולהקים בתים נפלאים בישראל, לשם ולתפארת ולנחת רוח להשי"ת. ומענישים אותם, ואוסרים עליהם לבא בקהל, בגלל 'חטאם' היחיד – שאין להם כסף! האם 'עני' אינו ראוי לבוא בקהל השם?!

מחמתן אחד הביע את צערו ואמר: כל ימי גדלתי במוסדות התורה, ובמשך כל השנים חינוכו, הסבירו ושיכנעו אותי, ש"כסף זה דבר לא חשוב", "העיקר זה תורה".

עוד הסבירו: "נכון שבמנהג העולם, אדם צעיר הולך ללמוד מקצוע ולעבוד כדי להרוויח כסף; אבל אנחנו מסתכלים על זה בצורה שונה: תשב ותלמד והקב"ה יטפל בכל צרכיך..."

ואילו עכשיו, כאשר אני מחפש שידוכים לילדים שלי, אני שומע מנגינה אחרת: "מה? אינך מתחייב על כמה מאות אלפי שקלים לצורך דירה? אם כן, אינך שווה מאומה, ואיננו רוצים להתקרב אליך!..."

אולי מכוח עומק הלמדנות, יוכל מישהו ליישב לו את הסתירה שבין שתי הנוסחאות...

הרבה פתרונות – שוא מול בעיה אמיתית אחת...

האם אתם מודעים לכמות העצומה של מעוכבי שידוכים, בנים ובנות, בציבור שלנו?

לצערנו, מספרם מגיע לכמה אלפים!

מדי פעם מתפרסמים כתבות ומאמרים המקיפים את הנושא הכאוב הזה, ובציוריות סוחטת רחמים, מתארים את עוצמת הכאב של הרווקים והרווקות, של ההורים והאחים ושל הסבים והסבתות...

וכאשר הם באים להציע פתרונות, בדרך כלל זה נשמע כך:

(1) להוסיף עוד שדכנים, כי אין מספיק שדכנים...

(2) לשלם יותר כסף לשדכנים, כי השדכנים לא מקבלים מספיק כסף...

(3) לעשות רשימות של כ-ל-הבחורים והבחורות בציבור החרדי...

(4) ששדכנים ייפגשו ביחד ויעבירו שמות מאחד לשני...

חבל שאנחנו מיתממים וכמו טומנים את ראשינו בחול, ואומרים: אה, יופי מצאנו את הפיתרון: להוסיף שדכנים... להוסיף כסף לשדכנים... להוסיף רשימות... ולהוסיף כתבות...

כי בפועל המצב הוא:

(1) יש מספיק שדכנים רשמיים, ובנוסף, רבים שאינם רשמיים, שמציעים הצעות!

(2) השדכנים מקבלים סכום כסף יפה בגמר השידוך!

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 0542538581 02-5671812 אפשר לתרום גם בברטיס אשראי

גליון מס' 1242

לד שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת ויצא - ט' כסלו תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

רש"י: "אמר להם: אם שכירים אתם, לא השלמתם פעולת היום." כי השכיר שאינו משלים חוקו, עושה רעה גדולה, עושק את בעל הבית וגם גונב דעתו... ויעקב אבינו החמיר מאוד בענין עבודת שכיר.

הוראה למעשה

"אין ראוי לאדם שירצה דבר מה מבני ביתו, שיכריחם על זה על צד האונס והניצוח אף כי הוא מושל בהם. אבל ישתדל לפתות אותם במה שירצוהו בתכלית מה שאפשר כדי שיתעוררו לזה מעצמם, כי זהו יותר טוב משיעשו זה על צד האונס וההכרח.

המקור בפרשה: "וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה." ראה כמה הרבה יעקב דברים עם רחל ועם לאה כדי שיתרצו בטוב לב ואף על פי שה' הוא זה שציוה לו שיעשו בביתו."

הוראה למעשה

ראוי לאדם שיהיו דבריו עם הבריות בנחת ובדרך כבוד.

המקור בפרשה: "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת ש"אם שכיר יום המשועבד לחבירו שהוא אדם כמוהו - כך, קל וחומר ועבודתו לה' יתברך שהוא נאמן ליתן שכר, שצריכים אנו לשמור עבודתנו ביום ובלילה, כי שכירי יום ושכירי לילה אנחנו. ויש יסוד גדול בדבר שלא יאבד זמן מן הזמנים לישיב בטל, כי כל זמן וזמן הוא עניין בפני עצמו, בסוד התפשטות ענף מענפי שם ה'..."
המקור בפרשה: "הן עוד היום גדול." פירש

הוראה למעשה

ראוי לאדם שיעמוד במקומות הנכבדים באימה וביראה ובתוספת קדושה ויהי מורא שמים עליו בדיבור ובמחשבה. על כן המספר שיחת חולין בבית המדרש או בבית הכנסת, אף שלא בשעת לימוד ושלא בשעת תפילה, מסלק מורא שמים מעליו והוא איסור מוסף על איסור של שיחת חולין."

המקור בפרשה: "וירא ויאמר מה נורא המקום הזה."

הוראה למעשה

"אין ראוי לאדם שיהיה בהול להון, אלא צריך להסתפק בהכרח."

המקור בפרשה: "לחם לאכול ובגד ללבוש." יעקב אבינו לא שאל כי אם ההכרחי והוא "לחם לאכול ובגד ללבוש."

נקיי הדעת שיבדוק עצמו

מגדולי עסקני הדור

על עבודת התפילין, ראיתי במו עיני כיצד הוא מפסיק את כל עיסוקיו כדי לסייע למי שזקוק לעזרה דחופה. הוא קיבל שיחת טלפון מיהודי ערירי שביקש עזרה להתקלח. הרה"ח יונה בפשטות וברגישות האופיינית לו, עצר את עבודתו ואת הביקור שלי ויצא מיד כדי להגיע לביתו של אותו יהודי שבור לב ולסייע לו.

אכן מדובר באחד מחשובי העסקנים בירושלים עיר הקודש ואף בדור כולו. לנו לא נותר אלא לברך את רבי יונה שימשיך בדרכו בקודש עד ביאת משיח צדקנו. אין ספק שמעשיו הקדושים של רבי יונה מקרבים את ביאת המשיח. ובעזרת השם, כאשר יבוא הגואל במהרה בימינו, יעמוד רבי יונה בשורה הראשונה לקבל את פניו.

הרה"ח רבי יונה פרל שליט"א השבוע עוסק במלאכת התפילין

עם זאת, עיקר עיסוקו של הרה"ח יונה פרל מוקדש לעזרה לאחרים. השבוע, כאשר זכיתי לבקר בבית המלאכה שלו כדי לשוחח עמו

מו של הרה"ח יונה פרל מהדהד ביראת קודש זה עשרות שנים בקרב תושבי ירושלים. הוא עסקן ציבור מסור המסייע ותומך בנזקקים, בשבורי לב ובבעלי מצוקה. את כל פעילותו הוא עושה ללא מסגרת רשמית או השתייכות לארגון כלשהו. הוא פועל מתוך לב רחום ומתוך אהבת ישראל אמתית.

במשך שעות היום והלילה, סביב השעון, הוא עומד לימינם של חולים השוכבים בביתם, מסייע לאנשים הזקוקים לעזרה פיזית ומטפל ביהודים עריריים שאינם מסוגלים לדאוג לעצמם. כל עניין שיש בו סיוע לזולת נכנס אל ליבו מיד.

בנוסף לפעילותו הרחבה למען נזקקים, הוא עוסק גם בהכנת תפילין ובייצור בתי תפילין. הוא עושה זאת במסירות ובטוב לב.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח מנחם לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות על בפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף פרשת תולדות לתחילת פרשת ויצא?

תשובה: הדרך למצוא אישה הוא הקשר. פרשת תולדות מסתיימת במילה "אִישָׁה" – "וַיֵּלֶךְ אֶל פְּדָנָה אִרְם וַיִּקַּח אֶת מַחֲלַת בֵּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֲבֵרָה אַחֹת נְבִיּוֹת עָלָיו לְאִשָּׁה", ופרשתנו נפתחת במילה "וַיֵּצֵא". ומכאן ההוראה שעל הבחור לצאת ולחפש את זיווגו, על דרך מה שחז"ל אמרו שצריך לחפש את הזיווג כמי שמחזר אחר האבדה שאיבד.

2. מה הקשר מתחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: המסר ש"משנה מקום משנה מזל" הוא הקשר. הפרשה מתחילה במילה "וַיֵּצֵא", ומסתיימת במילה "מַחֲנִיִּים". בכוונת הפירוש שמדובר בשני מחנות של מלאכים שבאו לקראת יעקב. ומכאן שבזכות שיצא ממקומו הקודם ועמד בניסיונות, זכה להתעלות – שהמלאכים באו לקבל את פניו.

3. האם ראובן נחשב לבן תמורה? כי יעקב חשב באותה העת על רחל.

תשובה: החיד"א הקדוש מחדש בספרו "מדבר קדמות" שהעיקר הוא מחשבת האם. ובשל כך שלא חשבה על יעקב – ראובן אינו בגדר בן תמורה, חלילה.

4. מדרש פליאה – לא גלגל השם להוציא את ישראל למצרים, אלא בשביל שתפסה לאה את זלפה ושרה את הגר, ונתנו אותן לבעליהן. מה הקשר בין התחלת המדרש לסופו?

תשובה: לאה ושרה היו צריכות לכבש את הקנאה הטבעית שלהן, וכלשון חז"ל: "אין אישה מתקנאת אלא בירך חברתה", ונתנו את שפחותיהן לבעליהן מתוך מטרה שיקיימו מצוות פרו ורבו. ואכן, מידה כנגד מידה – ה' יתברך כבש את אהבתו לדין ולא העניש את עם ישראל, אלא במקום זאת הוציאם ממצרים.

שיכול להגיע אליו על ידי לבן הרמאי, שרימה אותו וגרם לו צער גדול בעבודתו שבע שנים עבור רחל. וכל זה נגרם בגלל שלא היה בידו נזמים וטבעות, שאילו היה לו, היה מקדש את רחל על המקום, כמו שעשה אליעזר שקידש את רבקה ליצחק. ובשביל זה בכה יעקב, שראה העתידות לבוא על ידי זה.

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כח, יא)

פירש רש"י: "האבנים התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עליו יניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עליו יניח צדיק את ראשו".

אפשר לבאר העניין של מריבת האבנים, שהנה יעקב ברח מעשיו שרצה להורגו, ובדרך לקח אליפז את כל מה שהיה לו, ואפשר לומר שיעקב יחשוב כי כל זה גרם החטא, ולכן הראו לו מן השמים שהאבנים מריבות וכל אחת רצתה שעליה יניח ראשו, וזאת מפני שהוא צדיק, ולא יפול רוחו בקרבן. וזה שעשיו רודף אחריו, לא משום שחטא חס ושלום, אלא שטבע הרע לשנוא את הטוב.

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו

פירש רש"י: "התחילו מריבות כו' מיד עשאו הקדוש ברוך הוא אבן אחת".

לכאורה אינו מובן מה היה צריך לעשות נס גדול כזה, הלא אין הקדוש ברוך הוא עושה נס לחינם?

אפשר לפרש שזה בא ללמדנו, שתלמידי חכמים מרבים שלום בעולם (ברכות סד, א) ואינם רוצים שיהיה ריב על ידיהם. וכמו כן גם כאן, כאשר כל אחת אומרת עליו יניח צדיק את ראשו, נעשה נס שמכל האבנים נעשה אבן אחת, כי הצדיק אינו יכול לסבול שבשבילו נעשה מחלוקת.

וכמה שנאוי המחלקת, אפילו שהתחלה הייתה מתוך כונה טובה (כמו "עליו יניח צדיק את ראשו"), אבל אחר כך עוברים על לא תשנא את אחיך (ויקרא יט, יז). והחכם עיניו בראשו.

וידור יעקב נדר וגו' ושמרני בדרך הזה (כח, כ)

במדרש רבה (פרשה ע, ד): "ושמרני בדרך כו' אין דרך אלא לשון הרע וכו'".

על פי זה אפשר לפרש המשך הפסוק "והיה ה' לי לאלקים". ויתבאר על פי מה שמובא במסכת סוטה (ה, א) "שאין השכינה שורה על בעלי לשון הרע". וזהו שאמר "ושמרני בדרך הזה", היינו, שלא אדבר לשון הרע, אז, "והיה ה' לי לאלקים", שהשכינה תשרה עליי.

ואפשר לומר שיעקב למד חומר איסור לשון הרע מרבקה אמנו עליה השלום. שאמרה לו (בראשית כז, מב) "הנה עשיו אחיך מתנחם לך להרגך", ומשום זה ילך ללבן, וליצחק אמרה (שם, מז) "קצתי בחיי מפני בנות חת" ובשביל זה ילך ללבן, ולא אמרה לו הטעם מפני שעשיו

רוצה להרגו, שלכאורה היה יותר טוב, אם היה יצחק יודע שעשו רוצה להורגו והיה מצווה לעשיו על זה, על זה כתב האור החיים: "ולא רצתה לגלות הדבר ליצחק, משום איסור רכילות, ואמרה סיבה אחרת. אבל מה שגילתה ליעקב, אדרבה קיימה "לא תעמד על דם רעך".

נמצא, שכל הדרך הזה שיעקב הוצרך לברוח, הוא מפני שרבקה אמו לא רצתה לגלות ולדבר לשון הרע על עשיו. מזה למד יעקב גודל איסור לשון הרע.

וישק יעקב לרחל וכו' ויבך (כט, יא)

פירש רש"י: "לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עימו לקבורה".

אפשר לומר, דעניין הבכי של יעקב על הקבורה, הוא כדי להזכיר יום המיתה, כמו שמצינו במסכת ברכות (לא, א): "אמרו לו החכמים לרב המנונא זוטי בשמחת הנישואין של מר בנו של רבינא, ישיר לנו רבנו, אמר להם אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות".

והיינו מפני שהאדם בעת שמחתו יכול חס ושלום לבוא לידי שכחת ה', וכמו שנאמר בפרשת עקב (ח, יא) "השמר לך וגו' פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך". והעיצה לזה כמו שאמר עקביא בן מהללאל (אבות פרק ג, משנה א) "דע לאן אתה הולך למקום רימה ותולעה" (עיין בפירוש הרע"ב שם).

עוד יש לומר, שבזמן החתונה אדם עושה חשבון שיבוא הזמן שהוא סוף כל האדם, שהרי בשביל זה נצטווה במצוות פרו ורבו כדי שיהיה קיום העולם, ולכן אז הוא זמן של חשבון הנפש.

ועוד אפשר לומר הכוונה בבכיתו של יעקב על שאינה נכנסת עימו לקבורה, שבכה על גלות ישראל. שהרי זהו הטעם שנקברה בדרך, כמו שפירש רש"י בפרשת ויחי (מח, ז): "שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא עוזרה לבניה כשיגלה אותם נבזרדאדן, והיו עוברים דרך שם, יוצאת רחל על קברה ובוכה וכו'", ועל אותה הבכיה של רחל בכה עתה יעקב אבינו עליו השלום.

וישק יעקב לרחל וכו' ויבך

פירש רש"י: "דבר אחר לפי שבא בידים ריקניות וכו'".

וצריך להבין איך יתכן שיעקב אבינו עליו השלום בכה על שאין בידיו נזמים וצמידים וטבעות? ואפשר לומר, שיעקב צפה ברוח הקודש מה

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר ז"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

קפידא ומחילה

"אם כן", אמר הרבי, "אולי זו תוצאה מקפדנותו של בני? אולי עשית דבר שעורר 'קפידא' מצידו עליך?".

אימץ החסיד את זיכרונו, ולא נזכר בשום דבר. בשעתו לא ייחס חשיבות לדברים שאמר בנימה של הלצה, ולכן לא זכר זאת. "לא ייתכן, הלא ידידות עמוקה שוררת ביננו", אמר לאדמו"ר הזקן.

כאשר אך יצא מחדר הרבי, נזכר בהתבטאותו הפזיזה כלפי ר' דובער, כיצד הוא לומד מהר כל כך, ומיד ביקש לחזור ולהיכנס אל הרבי. הפעם סיפר כל מה שאירע בפעם הקודמת. אמר לו אדמו"ר הזקן: "אם כן, עליך לבקש את סליחתו. מה שאירע לך הוא בוודאי בעקבות הדברים שאמרת, שעוררו את קפדנותו".

הרי בהיכרות שהיתה לנו יודע אתה היטב שאני לומד כל דבר בעיון ובעומק

כשבא נחמן ובקש את מחילת רבי דובער, אמר לו בן הרבי:

"חלילה לי מלהקפיד עליך, אולם כשהערת את הערתך תמהתי עליך. ראשית, הרי בהיכרות שהיתה לנו יודע אתה היטב שאני לומד כל דבר בעיון ובעומק, ולא הייתי ממחר בלימוד שטחי.

שנית, הלא מאז שנפרדנו לפני שלוש שנים הלכת לעסוק במסחר, ואילו אני שקדתי על לימודי, וברוך ה' ראיתי הצלחה בעמלי.

נוסף על אלה, הלא יש לי זכות אבות, ולכן זיכני הקב"ה בהצלחה מיוחדת בלימודי. אם כן מדוע הדבר נראה לך בלתי אפשרי?

אולם, סיים רבי דובער, צר לי מאוד על הנזק וההפסד שאירע לך בעת האחרונה, ועוד יותר מכך שאולי חלילה כל זה קרה בגללי.

מוחל אני בלב שלם ובמחילה גמורה, וה' יתברך ימלא את חסרוניך וישיב לך את כל אשר פסדת – בכפליים".

לימים, כאשר היה ר' נחמן מספר את הסיפור, היה מסכם בהתלהבות, כי ברכתו של בן הרבי הצעיר התקיימה למופת, כי אכן באותה שנה עלה והצליח והרוויח יותר מכפליים מכל שווי רכושו בעבר.

כ"ק האדמו"ר מנחם מנדל מליובאוויטש זי"ע במהלך שירה סוחפת של ניגון הקאפעליע (המקהלה) המיוחס לאדמו"ר האמצעי זי"ע, לאחר ששאל את היושבים בהתוועדות: "אולי מישהו יכול לנגן את הניגון הזה של האדמו"ר האמצעי".

על פניו. הרב כבר עמד בדף מ.

הוא התקשה להסתיר את מחשבותיו, ובגיחוך קל פנה אל דובער ושאל: "אמור לי חברי וידידי, כיצד קרה שאתה לומד במהירות עצומה כזו? רק אתמול עמדת בדף ד ואילו היום אתה כבר בדף מ? מדוע כשלמדנו יחד לא למדנו במהירות כזאת?". שתק ר' דובער ולא ענה דבר. לאחר מכן נפרדו השניים, ונחמן חזר לביתו.

"שמע נא, נחמן, אינני רואה בך שום דבר עוון שגרם לנזקים האלה. נראה לי שזו תוצאה של 'קפידא'

לא עבר זמן רב ועסקיו של נחמן החלו להידרדר. הפסד אחר אירע לו, וגם ביתו עלה באש. בתוך זמן קצר איבד מחצית מרכושו. ליבו נשבר בקרבו, והוא האמין כי מאת ה' היתה זאת, כדי לעוררו בתשובה. אך עדיין לא מצא את הדבר הצריך תיקון.

שוב נסע נחמן אל האדמו"ר הזקן ונכנס ל"יחידות". במר ליבו סיפר את מה שעבר עליו מאז ביקורו האחרון, וביקש לדעת מה עליו לעשות.

הרהר רבי שניאור זלמן רגעים אחדים ואמר: "שמע נא, נחמן, אינני רואה בך שום דבר עוון שגרם לנזקים האלה. נראה לי שזו תוצאה של 'קפידא'. אולי כשהיית כאן גרמת לי להקפיד עליך בגין דבר מסויים?".

"לא ולא", השיב החסיד בהתרגשות. "להיפך, הרבי אף קירבני מאוד".

הנער דובער הפליא את כל רואיו בלמדנותו ובשקידתו המופלגת. הוא היה בנו של האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן בעל התניא, ולימים מילא את מקום אביו וכוונה "האדמו"ר האמצעי".

כבר בהיותו בן חמש עשרה היה מופשט לחלוטין מענייני העולם, וגדולי החסידים קבעו כי הוא עומד מעל דרגת ה"בינוני" המתוארת בספר התניא. תאוות העולם הזה ומלחמת היצר כבר אינן קיימות בעולמו, כי נפשו התנתקה מהרע לגמרי.

העיד עליו אביו באוזני מחותנו, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, כי נשמת בנו באה מעולם גבוה ונסתר, שכל שבילי העולמות העליונים נהירים לפניו, וכי עבודתו היא כאחד הצדיקים הגדולים, אף שהדבר אינו ניכר עליו כלל.

החסיד הרב נחמן מאושץ, שהיה בן גילו של ר' דובער, חווה בעצמו סיפור שהוכיח לו עד היכן מגיעה מידת גדולתו וצדקותו של דובער, על אף גילו הצעיר.

בצעירותם למדו השניים יחד ב"חברותא" זמן ממושך, עד שהיו בני שש עשרה, אז נפרדו השניים. האדמו"ר האמצעי הוסיף לשקוד על לימודיו, ואילו נחמן פנה למסחר ונעשה סוחר מצליח.

ואף באותו הביקור גילה לו הרבי יחס מיוחד. הוא רצה לבקר גם את חברו, דובער, ולשוחח עימו

עברו שלוש שנים. יום אחד בא נחמן לביקור אצל רבו, אדמו"ר הזקן. חסיד היה בלב ונפש ומקורב מאוד אל הרבי, ואף באותו הביקור גילה לו הרבי יחס מיוחד. הוא רצה לבקר גם את חברו, דובער, ולשוחח עימו, לאחר שלא ראה אותו שלוש שנים.

נחמן ידע כי זמנו של דובער יקר. את הפגישה הקצרה ניצל לדברים חשובים בלבד, ובתוך כך הביט בגמרא הפתוחה לפני חברו. הוא ראה כי הוא עומד בדף ד באותה מסכת. בסיום הפגישה הבטיח נחמן לחזור ולבקר אותו למחרת, לפני נסיעתו לביתו.

למחרת, לאחר התפילה, שוב נכנס נחמן אל חברו וידידו דובער. שוב הביט בגמרא הפתוחה לפני בנו של הרבי, והבעת תימהון התפשטה

י' בכסלו יום הצלתו של האדמו"ר האמצעי

זהו דבר ההלשנה:

לאחר פטירת אביו קיבל על עצמו רבי דובער את הנהגת חסידות חב"ד. החסידים ביקשו המשיך בעמוד הבא

ההאשמות בהם נאשם רבי דובער דומות למדי להאשמות בהם נאשם אביו, רבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא, כשלושים שנה קודם לכן.

א ת יום יו"ד בכסלו מציינים חסידים חב"ד ברחבי העולם כ"חג הגאולה", היום בו השתחרר רבי דובער ממאסרו ברוסיה הצארית.

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

על כך כתב הגאון הצדיק המשפיע רבי משה ובר זצ"ל כבר לפני למעלה מחמישים שנה, כאשר עדיין לא הייתה מודעות ציבורית רחבה לנזקי העישון. הוא כתב בפירושו כי אסור לאדם לעשן, משום שהוא עובר על איסור "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

וכך גם בענייני תזונה – עלינו לשים לב למה שאנו מכניסים לפינו, לשמור על בריאותנו, כדי שנוכל לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב. כאשר אנו רואים אדם שמסכן את חייו – בין אם במעשה פזיז, בין אם בהרגל מזיק 'חובה עלינו להתריע בפניו. לא מתוך תוכחה נזפת, אלא מתוך אהבה ודאגה אמיתית. כי התורה מצווה עלינו: "לא תעמוד על דם רעך", ואומרת: "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" – לא רק על עצמך, אלא גם על חברך.

החיים הם מתנה. מתנה יקרה שאין לה תחליף. אסור לנו לזלזל בה, אסור לנו להפקיר אותה. כל רגע של חיים הוא הזדמנות לתקן, להתעלות, לעשות טוב, לקרב גאולה.

וכאשר ננהג כך – נשמור על עצמנו, נזהיר את זולתנו, ננהג באחריות ובתבונה 'נזכה כולנו שיתקיים בנו הפסוק: "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך", ונזכה במהרה לראות בגאולה השלמה, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן.

138 זכר אליה

לעיתים, אנו מסכנים את חיינו מבלי משים. זה קורה כאשר אנו נוהגים ברכב ומסיטים את המבט לרגע אל מסך הטלפון. די בשבריר שנייה של חוסר תשומת לב כדי להמיט אסון. זה קורה כאשר אנו יוצאים לטיולים ומנסים לבצע תרגילים מסוכנים, טיפוס על סלעים, קפיצות מסוכנות, או שחייה במקומות אסורים. וזה קורה גם ביום-יום, כאשר אנו מזיקים לעצמנו באורח חיים שאינו בריא 'כמו עישון, שלכל הדעות מזיק לבריאות.

השבוע נחשפנו למקרה מזעזע, אשר טלטל לבבות רבים. בשעת ערב, סמוך לשעה ארבע, בחור ישיבה צעיר, מסיבה שאינה ברורה עד תומה, עלה על מנוף גבוה והתיישב עליו במשך שעות ארוכות. רק לאחר זמן רב, כאשר הבחינו בו עוברי אורח, הוזעקו כוחות ההצלה, ובחסדי שמיים הצליחו להורידו בשלום. התמונה שתועדה מן המקום מצמררת. רואים בה את הבחור יושב על קצה המנוף, תלוי בין שמיים וארץ, כשכל תנועה קלה עלולה הייתה להסתיים באסון כבד. די היה ברוח פתאומית, בהחלקה קלה או באיבוד שיווי משקל – כדי שחייו ייגדעו באחת.

מקרים כאלה אינם רק כותרות בעיתון. הם באים ללמד אותנו, כל אחד ואחד, לקח אישי. כל מאורע שמתרחש בעולם, קל וחומר כזה שמטלטל את הלב, נשלח בהשגחה פרטית כדי לעורר אותנו. וכשם שאין מקרה בעולם, כך אין מקרה בחיים האישיים של כל יהודי. כל מה שאנו רואים ושומעים – בא ללמד.

המסר ברור: "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" – מצוות עשה מן התורה. עלינו לשמור על חיינו, על גופנו, על שלמותנו. החיים אינם רכוש פרטי, אלא פיקדון שניתן לנו מאת בורא עולם. וכשם שאדם שומר על חפץ יקר של חברו, כך עלינו לשמור על גופנו ונפשנו.

סיפור קטן על יהודי גדול

השבוע לפני כ-30 שנים נחגגה ב-ה' כסליו סעודת הוהיה רבת משתתפים במלון "המרכז" שבירושלים בכדי להודות על החלטתו הניסית של הגה"צ

המשפיע רבי משה ובר זיע"א לאחר דום לב שעבר שבועות ספורים לפני כן. סיפר לי הרה"ח רבי פינחס קלר שיחי' מירושלים שכשהוא פגש לראשונה את רבי משה לאחר החלטתו, אמר לו רבי פינחס שיהודים רבים מודים לה' על כך שהחזיר לחיים את המשפיע. הגיב ואמר רבי משה "אם כן כדאי היה לי לעבור את מה שעברתי, כדי שיהודים יהללו וישבחו את ה' יתברך".

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

יום הצלתו – המשך מהמוד הקודם

יוצאים לקבל את פני הרבי, וזקני הכפר יוצאים לכבודו ובידיהם לחם ומלח. הכבוד הרב שחלקו התושבים לרבי הותיר רושם עמוק על הפקידים.

את החקירה ניהל המושל המחוזי חוואנסקי, אדם נוקשה שלא נטה חיבה יתירה לרבי דובער. צוות החקירה חלק לרבי כבוד ובשלב מאוחר יותר אף התיר לו להתפלל במניין ולהרצות דברי חסידות לפני החסידים.

ביו"ד לחודש כסלו התבשר הרבי כי הוא נקי מכל אשמה. מאז תאריך זה נחוג כיום שמחה בקרב החסידים.

שנה לאחר-מכן, ב'ט' בכסלו תקפ"ח (1827), 54 שנה בדיוק לאחר שנולד, הסתלק רבי דובער וחתם בכך פרק חשוב בהיסטוריה של תנועת חב"ד. אביו, רבי שניאור זלמן, ייסד את החסידות; בנו פיתח את תורת אביו וביסס אותה והפיץ את רעיונות החסידות לקהלים חדשים.

ממנו להגר מן העיר קרמנצ'וג אל העיירה ליובאוויטש שבבלרוס, ואף גייסו כספים למטרה זו. כשהגיע הרבי לליובאוויטש הוא בחר לחלק את הכספים לנזקקים, ומינה ועדה בת שלושה חסידים שתפקח על החלוקה. שנים לאחר-מכן התגלגל מכתב המינוי לידי אדם שלא אהד, בלשון המעטה, את רבי דובער ואת חסידות חב"ד. באמצעות תרגום מסולף הוא ביקש להוכיח כי למעשה לרבי דובער נאסף סכום כסף גדול בהרבה עליו הוא לא דיווח. האשמה מגוחכת נוספת היתה כי מידות בית מדרשו של רבי דובער בליובאוויטש זהות למידות בית המקדש בירושלים! אין ספק, כך טען המלשין לשלטונות, כי רבי דובער מבקש למרוד בצאר ולמלוך על ישראל.

בסתיו של שנת תקפ"ז (1826) נצטווה רבי דובער להופיע בבירת המחוז ויטבסק. פקידים רמי דרג הגיעו כדי למסור לו את הצו וללוות אותו לויטבסק. בכל כפר דרכו עברה המשלחת היו התושבים - יהודים ולא יהודים כאחד -

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים ב' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ תנצב"ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט תנצב"ה.

העלון מוקדש לאוקמי שכינתא מעפרא
ולעילוי נשמת מרת אימי דליה אפרת בת נעימה ע"ה

פני עין חמד

יזכר לאלוהי י"י בית הכנסת לכו"מ "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת ויצא - פבוד הורים

"ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת" (בראשית כ"ז, ט"ו)

בגדי עשו, ויגיש לאביו אוכל!

לא לחינם יעקב כששמע שעשיו בא לקראתו עם 400 איש. התורה הקדושה אומרת: "וַיֵּרָא יַעֲקֹב מֵאֵד וַיַּצֵּר לוֹ" (בראשית ל"ב, ח'). ממה יעקב פוחד? מ"איש אמו ואביו תיראו" (ויקרא י"ט, ג') שהיה לעשו אחיו.

כאשר אדם מכבד את הוריו, מתקיים בו הפסוק: "למען יארכון ימיו" (שמות כ, יא). רש"י הקדוש ביאר: "אם לא, ימיו מתקצרים".

לגברת פנינה מוסקוביץ ע"ה (נפטרה בטבת ה'תשפ"ב-2021) מצאו לה את מחלת הסרטן בשנת ה'תשע"ח (2017). לדברי הרופאים נותרו לה רק שבועות אחדים לחיות.

כשהגיעה לביתה, היא אמרה לבעלה: "אני עוזבת את העבודה והולכת לטפל באמא שלי החולה ובזכותה בעז"ה אמשך לחיות".

היא אכן עשתה כך וטיפלה באמא במסירות נפש. כך חלפו ארבע שנים. לאחר פטירת אמא שלה, היא אמרה לבעלה: "נגמר לי הביטוח".

ואכן כעבור חודש וחצי לאחר פטירת האם המחלה התגברה מאוד והיא התבקשה גם כן לבית עולמה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א

רב קהילת 'עין חמד'

זמן לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת לכת
י"מ	15:59	17:11	17:44
ח"א	16:17	17:09	17:40
מ"ב	16:17	17:09	17:39
כ"ל	16:20	17:11	17:44

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהוש סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר
מירב בת אילנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקוה
בנימין בן ברכה
נעמה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר וליד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליה ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

להצלחת ולרפואת כל עם ישראל

ט' כסלו ה'תשפ"ו

פרשת ויצא

פניני עין חמד

שואל ומשיב בהלכה - יצה - חלק ג'

מה דין ביצה עם קליפה ששמו אותה בסיר בשר וכן מה דין ביצה ששמו אותה מעל מכסה הסיר?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי שליט"א, רב הקהילה מהספר 'הכשרות למעשה':

כאשר נתנו ביצה עם קליפה בתוך סיר עם בשר [כגון חמין], מי שאוכל את הביצה צריך להמתין שש שעות כדי לאכול דבר חלבי כדין תבשיל של בשר. **הערה:** שו"ע (יו"ד סימן צ"ב) כתב 'אין לאכול בחלב', יש מי שביאר דווקא לאכול עם חלב אסור אבל אין צריך להמתין שש שעות וכמ"ש בשו"ת הרי יהודה ח"ב (חיו"ד סימן ג'). מכל מקום רוב האחרונים נקטו בדעת השו"ע שדין הביצה כדין תבשיל של בשר ומנהגנו בזה שלא כדעת השו"ע ועליו להמתין שש שעות. ראה ספר מעדני השלחן (סימן פט אות יד), ובשו"ת דברי דוד ח"ב (חיו"ד סימן יד אות ז). כן העלה בשו"ת מקור נאמן (עמוד תקצ"א), ובשו"ת דברי בניו ח"ה (חיו"ד סימן יא). כעת ראיתי בשו"ת אור לציון ח"ה (פ"ט אות ח) שכתב, ביצים שלימות בקליפתן בחמין בשרי ולא אכלו אלא את הביצה בלבד, די להמתין שעה אחת. לענין ביצה קלופה שהונחה בתוך סיר החמין מלמעלה, מותר לאוכלה ואין לחשוש משום ביצה קלופה שעבר עליה הלילה, העלתי בתשובה (כת"י) להקל מכמה טעמים. שוב ראיתי לידדי בשו"ת אבני דרך ח"א (סימן קטו) שהעלה להקל.

אולם כאשר הביצים היו מונחים מסביב לסיר או מעל לכיסוי הסיר ומתחממים מהחום, אין צריך המתנה כלל ודינם פרווה לכל דבר. **מקורות:** הגרי"ח בבן איש חי (ש"ש לך אות יג) והמחמיר לעשות קינוח והדחה תע"ב. כ"כ בשו"ת רב פעלים ח"ג (חאו"ח סימן יג) הוסיף באופן שהקדירה מכוסה היטב, מעיקר הדין מותר לאכול את הביצים עם חלב משום דהוי נותן טעם בר נותן טעם. מכל מקום הוא חומרא בעלמא לחוש לדעת הרמ"א שאסר לכתחילה. ע"ש. אולם לדעת הראש"ל ספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד פ) יהיה מותר לאכול את הביצה אפילו עם חלב. ע"ע כף החיים (סימן 10 אות לו).

אדם שאכל קוסקוס שהתבשל על גבי סיר של מרק עם בשר [באופן שהכלי העליון שבו מונח הקוסקוס הוא מחורר, ומניחים אותו על סיר אחר שבו מרתיחים מים או מרק ועולים אדים מהסיר התחתון לסיר העליון ועל ידי כך מתבשיל], אין לאכול יחד עם חלב. אולם מעיקר הדין, אין צריך המתנה של שש שעות והמחמיר תבוא עליו ברכה. **מקורות:** ראה בשו"ת רב פעלים ח"ג (חאו"ח סימן יג) באופן שנותן ביצה על גבי סיר חמין ועולה זיעה מהבשר שבקדירה ונבלעת בביצים, אין לאכול את הביצים בחלב מכיוון שבלעה מזיעת הבשר, מכל מקום יכול לאכול אחריהם מאכלי חלב מיד. שמה שלא אוכלים גבינה אחר תבשיל של בשר, הוא כדי לחוש לטעם של רש"י שמושר טעם עד זמן ארוך וחשבין כאילו אוכל בשר דהא איכא טעם בשר, לכן מהאי טעמא אסרין גם בשותה מרק צלול. אבל בנידון זה אפילו אם יצא הבל מהמקום הפתוח והגיע לביצים, אין נבלע בהם זיעה ממשות של הבשר, וגם אין בביצים טעם בשר אפילו משהו. מה שהרב פרי הארץ אסר, התם שאני שהזיעה יוצאת מן הבשר בעין, משא"כ בזה שאין יוצא מן הקדירה זיעה ממשית אלא רק הבל בעלמא שאין נרגש בביצים שום טעם בשר. עכ"ל. א"כ הוא הדין בנידון דידן, מכיוון שעולה מסיר המרק אדים אף שיש במרק עצמו בשר, מכל מקום אין טעם בשר בקוסקוס, ואין צריך להמתין אחר אכילתו. ע"ע לראב"ד ירושלים הגר"ש משאש צ"ל בשו"ת שמש ומגן ח"א (חיו"ד אות ג) שדן בזה וכתב שאין לאכול עם חלב, אבל לא ביאר שיש להמתין שש שעות אחריו ופשוט. שוב ראיתי בשו"ת ברכת יהודה ח"ו (חיו"ד סימן ג אות ד) וח"ז (חיו"ד סימן ג) שהעלה להחמיר אף לענין המתנה. כן העלה בספר יועץ שמואל-תשע"ו (סימן סח). אך אחר המחילה לענ"ד אין צורך להחמיר בזה מכיוון שאין זה בגדר תבשיל של בשר שהמנהג להחמיר, שם בושל בתבשיל עצמו בשר וכאן אינו אלא אדים העולים מהתבשיל. מה שכתב הרב ערך השולחן (סימן צ"ב ס"ק יא): כוסקוסו שנתנו ע"פ קדירה של בשר לקלוט הבל הקדירה ובעודו רותח נתנו בקערה חולבת, אסור ואוסר הקערה. כי מה שקיבל מהבשר אינו טעם אלא משום דכל זיעה היוצא ע"י בישול הוי כעיקר. ע"כ. היינו משום שהמאכל נמצא על גבי קדירת בשר ממש, אולם ע"ג מרק שיש בו בשר, אינו נעשה כבשרי שצריך המתנה של שש שעות. ע"ע לרב אשל אברהם לרבי אברהם אופנהיים (מהדורת פרידמן אוצר מפרשים יו"ד סימן פט אות ט). שוב ראיתי בשו"ת דברי יאיר ח"ו (סימן מא) שהעלה להקל כמו שכתבנו שלענין זיעה אין צריך להחמיר שש שעות. ע"ע לידדי בשו"ת חקרי הלכה-מאזז ח"א (חיו"ד סימן י) שהעלה להקל ומעיקר הדין אין צריך המתנה. ע"ש.

לזכר חסדי ה'

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א סיפר על יהודי אחד שנקט בפעולה נפלאה ומקורית כדי לזכור את חסדי ה' יתברך ולהודות לו. יהודי זה הלך לכל מקום עם בקבוק של מים מינרליים בידו גם כשלא היה חם במיוחד. כאשר נשאל מה זה ועל מה זה, השיב בדברים שיש בהם חיזוק רב וצורת התבוננות אמיתית על הקיים. "בבקבוק זה מזכיר לי את חסדי ה' הגדולים שעשה עימני", אמר. כאשר נשאל לאיזה חסדים הוא מתכוון, השיב שהיה זה בימים שבהם התגלה זיהום במים בארץ ישראל. השלטונות אסרו לשתות ממי הברזים. בבת אחת מחירים של כל המים המינרליים התייקרו. מחיר בקבוק שעד לאותו יום היה שקלים בודדים, קפץ ועלה פי כמה. באותן שעות שבהן נאסרה השתייה, אפשר היה להבחין בדרגה אמיתית שבה נמצא האדם.

היו בעלי חנויות שהקפיצו את המחיר של בקבוקי המים המינרליים. לפי ההלכה אסור היה לעשות זאת. הדברים הגיעו לכך שרביעיית בקבוקים של מים מינרליים נמכרה בלא פחות ממאה וחמישים שקלים! מאידך היו כמה סוחרים שלא העלו את המחיר, והיו גם כאלה שאמרו שעכשיו שהציבור מצוי בלחץ הם הורידו את המחיר ומכרו ללא ריווח. אותו יהודי נאלץ גם לקנות את המים בעל כורחו במחיר מופרז. "עכשיו אחרי שבעיית המים נפתרה ב"ה, ויש אפשרות לפתוח את הברז ולשתות מהמים שנתן לנו ה' יתברך כמעט בחינם, אני מרגיש שמוטל עלי להודות לה' יתברך על החסדים הגדולים. הבקבוק שאני הולך איתו לכל מקום, אותו בקבוק מים מינרליים שקניתי בכל כך הרבה כסף בזמנו. **שמרתי אותו במכוון כדי שלאחר שתיפתר הבעיה של המים ושוב נוכל לשתות מים מן הברז, אוכל לזכור תמיד את חסדי ה' יתברך.**"

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

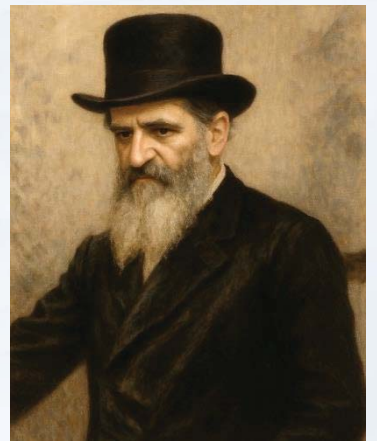
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב דוד טברסקי מסקווירא זצ"ל

האדמו"ר הרב דוד טברסקי מסקווירא זצ"ל המכונה ר' דודל- נולד בערב פסח, י"ד ניסן ה'תר"ח (1848). ביום השמיני, שביעי של פסח נכנס לבריתו של אברהם אבינו ע"ה, ביום בו חל יומא הילולא של זקינו הרה"ק רבי דוד לייקעס זיע"א ולכן נקרא על שמו. בנוסף אביו קרא את שמות ארבעה בניו כנגד ד' אותיות של השם א-ד-נ-י. ר' אברהם יהושע העשיל, ר' דוד, ר' נחום משפיקאוו, ר' ישראל מסקווירא. בשולחנו הטהור הבנים ישבו לפי סדר אותיות השם הקדוש. כשהיה כבן שש כבר סיגף את גופו. כשהיה כבן שמונה, אמו הבחינה שהוא נעשה רזה מיום ליום. היא בישלה לו מאכלים בריאים אבל רבינו המשיך לרזות. אביו ציווה שיעקבו אחר מעשיו וראו שכאשר מביאים לו את המאכלים, הוא אכל מעט כדי חיותו ואת השאר הושיט לאחד היושבים. אביו שאל: "מה אתה לומד?" רבינו ענה שלומד 'ראשית חכמה' ואביו ציווה עליו ללמוד ספרים אחרים: 'שערי תשובה' לרבינו יונה, 'שערי קדושה' לרבי חיים ויטאל. ב-י"ז ניסן ה'תרמ"ה (1985) אביו נפטר ורבינו יחד עם אחיו הגדולים רבי אברהם יהושע העשיל ורבי ישראל מילאו את מקום אביהם כאשר סביב כל אחד מהם התקבצו חסידים רבים. לאחר פטירת רבי אברהם יהושע העשיל ב-ג' כסליו ה'תרמ"ז (1887) החסידים מינו את בנו, רבי משה דן למלא את מקומו ואביו פתח חצר בסקווירא.

היה נערץ על כל חוגי החסידים ורוב חסידי סקווירא באירופה נסעו אליו. רבינו היה איש קדוש וטהור עם יראת שמיים, יראת חטא, רוח הקדוש ובעל מופת. רבים פנו אליו ונושעו. כל ימיו הצניע והסתיר את מעלותיו והשגותיו בפנימיותו. הירבה בשתיקה. הירבה בטבילות רבות. ידוע היה כי כשעלה מהטבילה היתה זו עת רצון ורבים נושעו אצלו באותה שעה. בתחילת שנת ה'תרנ"ח (1898) חצרו בסקווירא נשרפה והוא עבר לעיר חמלניק. כשסיימו את בניית החצר מחדש חזר לסקווירא. בקיץ ה'תרע"ט (1919) כשהפרעות ברוסיה גברו, הבולשביקים היו מגיעים ממקום למקום, הורגים ובוזזים. מי שהתגורר בעיירה קטנה ברח לעיירה גדולה. בהתחלה רבינו לא רצה לעבור אולם בסוף הוא נאלץ ועבר לקיוב. מחמת הדוחק הנורא והמגפות הרבה מבניו ונכדיו נפטרו ל"ע. כשהגיע לקיוב הזכיר מספר פעמים את הפסוק: "וְהוֹצֵאתִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה" (בראשית מ', י"ד). השומעים לא הבינו את משמעות הדבר. רק לאחר שנפטר במוש"ק פרשת וישב, ט"ו כסליו ה'תר"פ (1920) הבינו את דבריו. חי כ-72 שנים והוא נקבר בבית החיים הישן. בשנת ה'תשכ"ב העבירו את גופו הקדוש לבית-העלמין החדש בעיר קיוב בגלל שמלכות רוסיה רצתה להרחיב את בית-החיים הישן.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אב:** האדמו"ר ר' יצחק (ראש שושלת סקווירא). **אמא:** מרת חנה סימא (בת רבי צבי מסקווירא). **נשותיו:** מרת גולדה (זיווג ראשון- בת ר' שמעון שלמה גוטמן מסאוורא), מרת ציפורה (בת הרה"ק ר' אליקים געציל מאוסטראה). **ילדיו (מזיווג ראשון):** מרת פייגא (נפטרה קודם נישואין), ר' מרדכי, ר' משה (חתן רבי יעקב אריה מטריסק), ר' אהרן (חתן רבי יצחק מבוהוש), ר' שלמה מסקווירא (חתן רבי אריה לייב ממגורב, מילא את מקום אביו בסקווירא), ר' מנחם נחום (חתן רבי יוסף מאיר ממחנבוקא ובזיווג שני רבי פנחס ספרד מקוניב)- ארבעה מתוכם נפטרו בחיו. ילדיו (מזיווג שני): ר' יצחק הי"ד (חתן רבי שמואל שלמה מצ'רנוביל, נרצח בשואה בטרנסניסטריה), ר' יעקב יוסף (חתן רבי פנחס טברסקי מאוסטילה, הקים מחדש את החסידות בארצות הברית לאחר השואה), ר' יהודה לייב, ר' פינחס, מרת חנה סימא. **מרבתי:** אביו, ר' יצחק. **מתלמידי:** רבי זיידל שוחט. **מספריו:** יאגרותיו הופיעו בקובץ 'אגרות קודש'

מעשה שהיה אצל רבינו שנושעו על ידו בדרך מעבר הטבע. בימים ההם היה כל הפרנסה מהפונדקים שחכרו מהפריצים. הפריצים היה בכוחם לקחת מהם כמה שרצו ואחרי תשלומים גבוהים כמובן לא נשאר עבורם שום פרנסה. למזלם הפריצים היו תמיד שתויי יין ושיכורים וממילא היו שוכחים מזה ולא היו גובים את החובות.

בעיר יאנוב קרה פעם שנפלו החוכרים במצוקה קשה, הפריץ הזקן מת ובנו התמנה תחתיו וירש את כל רכושו. הוא התחיל לעבור על כל החשבונות של אביו, וראה שחייבים החוכרים לשלם לו הון עתק. הוא התחיל לגבות את החובות, כמובן שלא היה בידם ממה לשלם. הפריץ לא הרפה. כדי להראות להם שהוא המושל התחיל לבנות חומה גבוה מסביב לפונדק. זו היתה גזירה קשה כי לא היה מצוי פרנסה אחרת, וממש לא היה להם לחם לאכול, והיה מצב של פיקוח נפשות.

בלית ברירה החוכרים טיכסו עצה בנפשם. הם הלכו מדי לילה בלילה ושברו את כל מה שהוסיפו לבנות בחומה ביום. הפריץ הבחין בדבר והזמין אותם למשפט. קמה מהומה גדולה בין החוכרים והתחילו לחפש עורך דין. הם הלכו מאחד לשני, ולא היה מי שיקבל על עצמו לטפל במשפט הקשה הזה, שהרי באמת הפריץ צודק שהרי הכל שייך לו. בצר להם נסעו לרבינו ושפכו לפניו את מר ליבם, וסיפרו לו הכל בפרטות. רבינו אמר להם: "על דבר כזה צריכים לבכות? בגלל דבר כזה צריך לדאוג? זה בדיחה! תצחקו מזה!", ונסעו לביתם, כשהגיע יום המשפט באו בעצמם ללא שום עורך דין. לתמימה כל, השופט הוציא פסק דין שמכיוון שלא היה להם פרנסה, הם זכאים במה שעשו וזיכה אותם במשפט ללא שום עורך דין.

אחד מתלמידי ישיבת קשינב בשם ר' אלתר הזכיר פעם את עצמו לפני רבינו. הוא סיפר כי זומן לצבא. רבינו ציווה עליו להתחיל להניח תפילין של ר"ת למרות שזה היה עוד קודם נישואיו, ואמר: "רמז לזה שכתוב: 'שמור תם וראה ישר', שישמור להניח תפילין דר"ת ותפילין דרש"י, יש"ר אותיות רש"י ועל ידי זה: 'אחרית לאיש שלום', יהיה לו שלום ושלווה שלא יגייסו אותו לעבודת הצבא. ואכן כך היה.

הסיפורים והביוגרפיה מעובדים מתוך 'קובץ משכנות יעקב', 'מאורי אור', 'אמרות טהורות' ועוד

אַמוּנָה, שְׁמִיחָה וַיִּשׁוּעָה

שר ושמח ומשבח את ה' יתברך, יהודי עשיר מאוד מצרפת נכנס למחלקה".

"האיש שאל: 'מי זה החולה ששר שירי אמונה בתוך החדר, וממה הוא סובל?' הצוות הרפואי סיפר לעשיר שאני חולה מאוד בכבד ועליי לעבור השתלת כבד במהירות האפשרית, ולמרות מצבי - אני שר ושמח ומשבח את ה'. העשיר שאל: 'אז מדוע לא מנתחים אותו?', הרופא הסביר: 'מכיוון שעדיין לא נמצא תורם מתאים לכבד שלו'.

"העשיר נכנס לחדרי. קיבלתי אותו במאור פנים בלי לדעת מי הוא ושרתי איתו שירי שבח והודיה לה' יתברך. **העשיר ביקש שישחררו אותי מבית החולים מכיוון שהוא מטיס אותי לצרפת, לבית חולים מיוחד, המתמקד ומתמחה בבעיות של השתלת כבד.**"

"הודיתי לה' יתברך. ידעתי שזאת התחלת הגאולה הפרטית שלי. חשתי עמוק בנשמתי שה' יתברך אוחד בידי ואומר: 'ילד שלי, שלחתי לך שליח נאמן הוא שידאג לך, אבל תדע לך שהכול - זה אני'.

"הגענו לצרפת. היהודי לקח אותי כפרויקט, ועשה ככל יכולתו על מנת לדאוג בעבורי לכבד מתאים. למביט מהצד לא היה ספק שהיהודי העשיר הוא אבא שלי. אף אחד לא היה מאמין שרק לפני כמה ימים היינו זרים זה לזה. **העשיר לא נח ולא נרגע עד שבחשדי ה' נמצא בעבורי כבד מתאים.**"

"היהודי שילם הון עתק בעבור הכבד. בנוסף הוא שילם עוד סכום עצום בעבור הניתוח הפרטי. הוא לא חסך מאומה ושכר את הצוות הרפואי הטוב ביותר בעבורי".

"לאחר הניתוח היהודי שכר לי חדר בבית חולים משקם ולאורך כל תהליך השיקום דאג למעני לרופאים הטובים ביותר, ודאג לרווחתי ולרווחת משפחתי".

"אני ידעתי עמוק בנשמתי שהכול זה מאת בורא עולם. המשכתי לשיר ולשבח ולהלל את בורא עולם, בכל מצב ובכל זמן. לאחר תקופת השיקום וההחלמה נקראתי נס רפואי: ממצב של שערי מוות הגעתי למצב שאני בריא לחלוטין!".

"היהודי העשיר ביקש ממני שאקרא לו אבא. חיבקתי אותו ואמרתי לו שמבחינתי הוא האבא השלישי שלי: קודם כול בורא עולם, לאחר מכן אבי הביולוגי, וכעת יש לי עוד אבא - לכל החיים".

"היהודי העשיר קנה בשבילי דירה חדשה ומרווחת בתל-אביב ורכש לי גם מכולת קטנה, שתהיה לי תעסוקה ופרנסה... לכל זה זכיתי - כי עמלתי להפוך יגון לשמחה באמצעות השירה והשמחה!"

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך העלון '**משכן שילה**'. יש בסיפור זה להראות לנו כי גם אם חלילה אנחנו נמצאים במצב לא פשוט, עלינו לזכור כי עלינו להאמין שבורא עולם יכול לענות על כל הבעיות הקיימות בעולם.

הרה"ג אייל עמרמי שליט"א סיפר: מסרתי שיעור בעיר תל-אביב. אחד ממשתתפי השיעור אמר: "כבוד הרב, עד לא מזמן הייתי נמצא ממש בשערי מוות. בורא עולם חס עלי והציל אותי".

ביקשתי ממנו שיספר בקהל מה היה. האיש סיפר: "הרגשתי לא טוב. סבלתי מכאבי בטן איומים. לא יכולתי עוד לסבול והלכתי לבית חולים".

"לאחר הבדיקות המקיפות שעשו לי, הרופא בישר לי בשורת איוב: הכבד שלי לא מתפקד. אני חייב לעבור ניתוח להשתלת כבד. הוא גם הוסיף ואמר שאם חלילה לא יימצא תורם מתאים, ואני לא אעבור ניתוח השתלה - **אני עלול להיפטר מן העולם.**"

"הרופא אמר את דבריו בפנים וזו בעצם השורה התחתונה: **חיי עומדים להסתיים בקרוב מתוך צער כאב וייסורים, שכן לא פשוט למצוא תורם לכבד שמתאים בדיוק לסוג הדם שלי ולכל מערכת הגוף שלי.**"

"לא התייאשתי. אני יהודי, בן של מלך שמתחזק באמונה ושב בתשובה לה' יתברך. שמעתי את השיעור שלך כבוד הרב, במשך שעה שלימה. הסברת כמה חשוב להפוך יגון לשמחה ופשוט צריך לשיר לה', להודות ולשבח, וכך היגון והצער יהפכו לשמחה".

"כך עשיתי: התחלתי לשיר ולשמוח על המצב שאני נמצא בו! הצוות הרפואי החליט שהשתבשה עלי דעתי, אבל ההיפך הוא הנכון! אני ששמחתי למרות מצבי, הייתי האדם המאושר במחלקה, כי אמרנו רבותינו, 'איזהו עשיר- השמח בחלקו'.

"התחלתי לשיר שירי אמונה ומחאתי כפיים. בביקור רופאים הייתי שר, בחלוקת המזון הייתי שר, בעת נטילת התרופות - הייתי שר ומשמח גם חולים אחרים. שרתי ושמחתי באמת. כי כך בורא עולם רוצה, שאני אהיה חולה בכבד!".

"מדי יום הרופאים בדקו את המדדים שלי. לדאבונם המדדים הראו נתונים לא מעודדים. לפי מבטם הדואג של הרופאים הבנתי שאני בקרוב הולך מן העולם, מכיוון שלא נמצא לי תורם כבד מתאים, ואין דרך להציל אותי".

"אבל למרות הבשורות של הרופאים ומבטיהם, המשכתי לשיר ולשמוח - כי כך בורא עולם רוצה! באחד הימים, בעודי

לע"נ

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב מאיר מורד בן שושנה ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאל בת השמת ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה	מאיר בן נעמי ז"ל	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	שפרה בת פסיה ע"ה	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שרה גבריאלית בת נאוה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה		כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	אלהיה אליאס בן אלגריה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	יצחק בן פנינה ז"ל
חי יזי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דגיסטו ע"ה	חי יזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה	אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל

תפלה של ילד בן ארבע!

קיבלתי בעילום שם, ואין צורך בשם, המילים מדברות בעד עצמן:

מדובר באלי, האחין החמוד שלי.

גסי קנה לו שבוע שעבר מטריה ביום שישי כי ירד גשם, והוא שיחק בה והיא נשברה. גסי אמר לו: זהו!

עכשיו מאיפה יהיה לך מטריה? שברת אותה! אז הוא, ילד בן ארבע וחצי אומר לו:

"אני אתפלל להשם שייתן לי מטריה ויהיה לי מטריה", תינוק בן ארבע, אם אבא שלו לא ייתן לו מטריה מאיפה יהיה לו?

מוצאי שבת... אלי הולך ללמוד עם אבא שלו באבות ובנים, מתקיימת הגרלה,

מי זוכה? התינוק הזה!!! אלי!!!

ועל מה ההגרלה? על מטריה!!! מה זה???

אמאל'ה, זה נתן לי שיעור של החיים, מה זו תפלה, ומה זה אמונה בתפילה!

קשה היא התפלה שבטלה את הגזרה

ועיני לאה רבות, רבות מבכי, שהיו אומרים "כך היו התנאים", הגדולה לגדול והקטנה לקטן, והיתה בוכה ואומרת יהי רצון שלא אפל בגדלך של רשע. אמר רב הונא קשה היא התפלה שבטלה את הגזרה, ולא עוד אלא שקדמה לאחותה, ורחל היתה יפת תואר ב"ד ע'

בואו אחי, ונחשוב מעט חשבוננו של עולם.

לאה, האמא של כלנו, היתה במצב הכי נואש שאדם יכול לתאר לעצמו.

מובא בחז"ל שלא היה רגילה לשמוע את הנשים אומרות: "שתי בנות יש ללבן, ומי הגדולה? לאה. ומי הקטנה? רחל. לאה תינשא לעשיו הגדול ורחל ליעקב הקטן. ובמדרש מפורש שזה היה סיכום ידוע: "כך היו התנאים". וגם משמים הסכימו לכך, זה היה השידוך! לאה - תינשא לעשיו, הרשע הרוצח האדמוני שצד בני אדם בשדות ושופך דמים להנאתו, ורחל אחותה יועדה ליעקב איש תם, רגל במרכבה, בחיר אבות האומה, ממנו עתידים לצאת י"ב שבטי י-ה והאומה הישראלית כולה.

גם יעקב אבינו חפץ ברחל דווקא, ומול מחותן רמאי - הוא עורך חוזה מפורט, "ברחל בתך הקטנה". היא ולא לאה. כל כך מפורט, עד שהמילים "ברחל בתך הקטנה" משמשים עד היום לביטוי שגור המורה על סיכום דבר בצורה מפורשת ומפורטת, כזו שאינה

משתמעת לשתי פנים וללא מקום לספק.

ולמרות החוזה החד משמעי יעקב לא סומך על השווער, הוא יודע עם מי יש לו עסק... הוא דואג לביטוח מקיף נוסף, ומוסר לרחל סימנים סודיים כדי לסנדל את לבן מכל הכיוונים...

מה הן סיכוייה של לאה? יש סדר מוכתב מראש שרחל נישאת ליעקב, השידוך כבר סוכם ופורסם בכל העולם וגם רצונו של יעקב כך הוא, הוא כבר פגש את רחל על הבאר והענין סגור. יעקב גם דואג בעצמו לכל הפרטים האפשריים, כדי שזה מה שיקרה בפועל...

מה היינו אומרים לאדם במצב כזה?

"זה מה שנגזר. זהו השידוך שלך. לא הכל בידיים שלנו..."

אבל לאה לא אמרה נואש... וגם לא "משלימה עם המצב"... בפרט כשמדובר בעתידה הרוחני.

לאה התפללה ושוב התפללה.

והיתה בוכה ואומרת: רבש"ע! יהי חלקי עם הצדיק!

כה הרבת להתפלל ולבכות, עד שזה השפיע על מראה החיצוני...

ואת מי שלח הקב"ה כדי להענות לתפלותיה? את אביה הרמאי הנוכל המתחסד, לפתע הוא מחמיר מאד במנהגים: לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה והוא לא סתם "בא לעזור", הוא פתאום היה מוכן להפוך את כל ארם נהריים כדי שמי שיזכה ביעקב תהיה לאה דווקא... נטל משכון מכל אחד מהאורחים כדי לוודא שהעסק יצליח... הם מנסים לעצור את העסק בכל זאת, ומשוררים "היא לאה", אבל עצת ד' היא תקום, ולמה? כי לאה התפללה!

ולמה זכתה לאה לבסוף בתפילתה בניגוד לכל ציפייה אנושית?

לאה נישאה ליעקב עוד לפני רחל אחותה והצילה נשמתה מהתחברות לרשע המתועב.

בכניסתה לחופה, לאה הפכה לאם המייסדת של רוב עם ישראל! ללאה נולדו שישה שבטים, ראובן ולו הבכורה, יהודה, שושלת המלוכה, ולוי, שבט הכהונה. עמודי התווך של עם ישראל.

לאה מאריכה ימים עם יעקב,

לאה לבדה קבורה לצידו של יעקב במערת המכפלה "אשר אין ערוך אליה" אוהה"ק ואף זוכה לאזכור מיוחד בתורה: "ושמה קברתי את לאה".

משפל המצב, ממשודכת של עשיו הרשע, עד לגובה הרקיע, לאמא של כלל ישראל! וכל האצרות הללו בזכות התפלה של לאה שאינה משלימה עם המצב... אז אחים יקרים, תתפללו!

טייערע יידן! דאווענען, דאווענען דאווענען!

לא ליאוש! לא להשלים עם המצב! אין גזרה שאין אפשרות לשנותה בכוח התפלה והדמעה!

כמה נאה אם כן, שלאה היא זו שמלמדת אותנו הודיה לה' מהי: "הפעם אודה את ה', מר רבי יוחנן: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא היה אדם שהודה להקדוש ברוך הוא עד שבאת לאה והודתה!"

ייש"כ לדידי הרה"ג בעמח"ס בן אשר שליט"א, על הארת יסוד הדברים.

על-טבעיים פשוטה ב'. הגג נע בקלות בלתי נתפסת, עד שנסגר במקומו באופן מוחלט.

בני גרשון, שעמד בתוך הסוכה, הביט במחזה נדהם וקרא:
"אבא, איך עשית את זה? איך זה יתכן? הלא רגע קודם הגג היה תקוע לחלוטין!"

הבטתי בו ואמרתי: "גרשון, זה לא אני. זה קודשא בריך הוא." מה שהיה נראה כבלתי מנוצח בדרך הטבע, הפך למשימה קלה ביותר כשריבונו של עולם בתמונה.

**ראיתי בחוש: ברגע שביטלתי את עצמי ואמרתי "מי אני",
הראה לי הקדוש ברוך הוא את כחו, את כוחה של תפילה!**

מעין כרם לביתר על כנפי נשרים

מספר הר"ר יהודה ציון, ביתר עילית:

יום שישי, ערש"ק פר' תולדות, בית החולים הדסה עין כרם. אני במיון עם ילד, עברנו שעות ארוכות ולא קלות, ממתנינים למכתב שחרור הגואל, אבל הם מקפידים לתת את זה דווקא "בעת יציאת נשמה"... הדקות חולפות, והמכתב מתעכב, מחוגי השעון דוהרים, ועמם דפיקות הלב. **ממתנינים לנו בבית בביתר!** שפר עלי מזלי ויהודי יקר חילק שם חוברות "**טועמיה**" שבהם מופיע גם הגיליון היקר "**בטחוני בצורי**" שהוריד קמעא את מפלס המתח.

המכתב המיוחל בושש
מלהגיג, עד כי
התייאשתי מלהמתין
למכתב, ובהחלטה של
רגע אמרתי לעצמי
שעדיף לוותר על
המכתב שחרור עכשיו,
יהיה המחיר אשר יהיה,
ובלבד להיות בבית

בשבת. ממחשבה למעשה, שבת בפתח ועכשיו צריך למצוא דרך להגיע הביתה. אני מתקשר לחברת מוניות אחת אחרי השניה, מבקש מונית מעין כרם לביתר, "אין לנו" רובם לא עונים כלל לטלפון. מנסה דרייבר אחד ועוד אחד, מאוחר. עוד מעט שבת. אף אחד לא מחפש עבודה נוספת. ר' יהודה מראה לי את הטלפון שלו וחושף בפני את יומן השיחות שלו בערב שבת. דקה אחרי דקה, אין מענה. מחוגי השעון רצים מהר, ואני מבין שאם לא יגיע רכב בדקות הקרובות אזדקק לעשות את השבת עם בני בבית החולים. עברתי שבוע לא קל וזהו משהו שמעבר לכוחותי כרגע.

מאין יבוא עזרי? עזרי מעם ד'! לית אני מוביד סברי מבריי!
אני עוצם את עיני ואומר: טאטע אין הימל. אני לא מסוגל
יותר. אני חייב כעת רכב שיביא אותי לביתר!

אני פותח את עיני וניגש אלי יהודי יקר, ר"מ בשיבה אשר בקרית ארבע היא חברון. הוא הבחין במצוקתי. הוא נותן בידי מפתח של רכב, "אני בכל מקרה פה בשבת, הוא אומר. איז הבדל אם הרכב יעמוד בחניון הדסה או ליד ביתר

התפילה סגרה את הגג

מספר הר"ר אברהם יעקב הכהן ראטה, ביתר:

ב"אסרו חג" של סוכות, חל יום השנה ה"יארצייט" - של אבי מורי עליו השלום. מחמת עיסוקי בעליה לקברו ובלימוד לעילוי נשמתו, לא התפנית לפרק את הסוכה מיד בצאת החג. למחרת היום, עסקתי מעט במלאכת הפירוק; הסירותי את הקישוטים וקיפלתי את הסדינים, אך אל השלב המורכב יותר, הורדת הסכך והתקנת הגג לימות החורף, לא הגעתי.

והנה, שלשה ימים לאחר החג, חליתי בברונכיטיס שגררה עמה חולשה נוראה. גופי דאב עד כי לא יכולתי לעשות דבר. במשך שלשה שבועות שכבתי במיטתי, נבצר ממני לצאת מביתי אפילו כדי להתפלל במניין.

והנה הגיע יום ז' במרחשון. זהו היום בו מתחילים בארץ ישראל לשאול על הגשמים ולבקש "ותן טל ומטר לברכה". קראתי לבני גרשון שיחי' ואמרתי לו: "בני, עלינו להזדרז ולפרק את הסוכה. יש לנו גג נפתח, ועלינו לטפל בסגירתו למען לא יירטב הסכך ויושחת. חייבים למהר. ומי יודע, הוספתי בנימה של רצינות, "שמא הקדוש ברוך הוא עוצר את הגשמים ואינו מורידם לעולם, רק מחמת שהסוכה שלנו פתוחה ועלולה להינזק?"

עלה בני אל הגג לנסות ולסגור את גג ההזזה, ואני מסייע בעדו מלמטה. אולם, נתקלנו בקושי גדול. הצטברות של אבק ולכלוך בגלגלי המסילה תקעה את המנגנון, והגג סירב לנוע ממקומו. ניסינו בכל כחנו; השתמשנו בכל כלי עבודה שעמד לרשותנו, ואף ניסיתי לדחוק את הגג באמצעות קורת עץ כבדה, אך העליתי חרס ביד.

חלק מן הזמן עמדתי אני למעלה ובני למטה, ובחלקו החלפנו מקומות, אך ללא הועיל. כך חלפו להן עשרים וחמש דקות שנראו כנצח. במאמץ שמעל לכוחותי, השתדלתי לבצע את המשימה, כשכל שריר בגופי צועק מכאב, שהרי אני עדיין מחלים מחולי, אך הגג הסורר לא זז, ולו בסנטימטר בודד.

חשתי שכוחותי אינם עומדים לי עוד. הייתי שטוף זיעה, נשימתי כבדה, והגג העיקש עומד במריו. ואז, ברגע אחד של שבירה, הכתה בי ההכרה. אמרתי אל לבי: " אני לא יכול? וכי מי אני? אני לא רלוונטי בכלל. יש רק קודשא בריך הוא בעולם, ורק הוא יכול ורלוונטי, אני לא פונקציה בענין..."

הרמתי ידיים, לשמים. נשאתי עיני למרום ואמרתי בקול סדוק ובלב נשבר: **"אבא, תעזור לי"**.

ובו ברגע, הוריתי לבני לרדת מן הגג. טיפסתי שוב למעלה, ווללל כל עזרים או כלים. אחזתי בגג הסורר בידי בלבד.

לתדהמתי, הגג נשמע פתאום לאצבעותי. הרגשתי כאילו מנוע רב עוצמה הוכנס לפתע בין ידי, תחושה של כוחות

עלי למצוא דרך לשכנע אותם להסכים לשבת ליד שולחן אחד ולדון בנושא.

אחד מאותם האנשים הוא ר' פינטשע.

על פי הרשימה שערכתי בעזרת דיין מומחה, הגיע תורו של ר' פינטשע "לנקות עמו את השולחן" להגיע להסדר, ולקבל חלק מחובו.

התביעה המקורית של ר' פינטשע עמדה על סך קרוב למיליון דולר, ואני קיוויתי להגיע עמו להסדר על כמחצית הסכום הזה, ובתנאי שאזכה לקבל ממנו מחילה גמורה ולדעת שהסיפור הזה נגמר בינינו פה בעולם הזה ולא יעמוד לי לרועץ בבואי לעלמא דקשוט.

ברם, ר' פינטשע הוא מאלו שהפרוטה מצויה בכיסם. מהכסף הוא התייאש זה מכבר, אך את עלבון הנפילה הוא זוכר היטב. הוא איננו נוטר לי שנאה חלילה. אנו נפגשים מפעם לפעם כידידים טובים, אבל כשפניתי אליו לבוא למשרדי לשבת על החשבון, הוא סירב בהחלטיות.

"לשם מה אתה צריך את זה" הוא אמר לי. דיברתי איתך פעם על הכסף? תבעתי אותך? אני לא מעוניין לעסוק בכך!

אילו סבור הייתי שדיבורים הללו מתוך סליחה ומחילה הם באים, הייתי שמח שמחה גדולה ופונה אל הבעל חוב הבא בתור... אבל בעל ניסיון אני, וברור לי כי דיבורים אלו מתוך תרעומת כבושה הם באים. קשה לו לר' פינטשע לעמוד שוב מול הסכומים דאז, להזכר ברגעי הנפילה, ובעיקר קשה לו - לסלוח. אין זה דבר של מה בכך. אנשים מוכנים לוותר על ממון הרבה, אך מתקשים להעניק מחילה אמיתית למי שפגע בהם, גם אם חלפו כבר עשרות שנים, והנזק כבר חסר משמעות עבורם.

ניסיתי לפנות אל ר' פינטשע בכל מיני אופנים ומקומות, אך הסירוב של ר' פינטשע היה מוחלט ובלתי מתפשר, כמו קיר של פלדה.

מכיון שלא הצלחתי לחדור את מחיצת הפלדה של ר' פינטשע, וכקורא קבוע של הגיליון, תפסתי באומנות אבותי והתפללתי מידי פעם להקב"ה שירכך את לבו של ר' פינטשע כך שאוכל להגיע עמו להסדר ולפרוע את חובי.

~~~

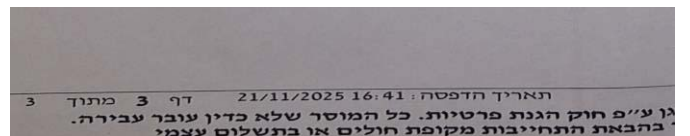
לאחרונה באחד מימי שני בשבוע, ישבתי ולמדתי בשעות אחר הצהרים עם החברותא שלי. בסיום הלימוד הוא אומר לי: "אל תשכח, היום החתונה של בת ידידנו המשותף ר' שרגא, המתקיימת בבורו פארק. ההזמנה הגיעה אלי למרבה המזל היום בצהרים, כמעט שפספסתי את השמחה". בדקתי ביומן שלי, ורשום שם אפור על גבי לבן שהחתונה מתקיימת ביום שני בשבוע הבא! אך החברותא שלי, יהודי תלמיד חכם בעל שיעור קומה, עמד על שלו

בביתר. טול את הרכב שלי, סע הביתה, ותחזירנו אלי במוצאי שבת!"

הייתי בהלם, האיש לא מכיר אותי, לא ביקש ולא בדק דבר, אולי אין לי אפילו רישיון בתוקף... אפילו זמן לומר תודה לא היה... כחץ מקשת רצתי לכיוון הרכב. הגעתי לביתר כששער העיר כבר היה נעול. בחסדי ד' "במקרה" השער של גבעה B נפתח ליציאה של אוטובוס, וכך נכנסתי לעיר והרווחתי עוד 3 דקות יקרות כדי להגיע הביתה.

באה שבת באה מנוחה!

חזרתי מיד במוצ"ש כדי להחזיר לו את הרכב ולאסוף את מכתב השחרור, שניתן לבסוף בשעה 16.41 ממש בשקיעת החמה! מצורף צילום.

תודה לך אבא שבשמים ששמעת אל תפילת עבדך ואל תחנוניו.

"וַיִּשְׁפֹּם לָבֶן וַיִּנָּשֶׁק לְבָנָיו וּלְבָנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ אֹתָהֶם וַיֵּשֶׁב לָבֶן לְמִקְמוֹ בְּרֹאשִׁית לֵב, א. לשם מה התורה מספרת לנו על הברכות של לבן הרשע לאמונתו הקדושות? כותב ר"ע ספורנו, התורה מלמדת אותנו שלברכה של אב, אפילו רשע, יש ערך רב: סֵפֶר בְּרִכַּת לָבֶן לְבָנוֹתָיו, לְהוֹרוֹת שְׂפָרְכָת הָאָב אֲשֶׁר הִיא עַל בָּנָיו בְּכָל נִפְשׁוֹ, בְּלִי סֶפֶק רָאִי שֶׁתְּחֹל יוֹתֵר בְּסִגְלַת צִלָּם אֱלֹקִים הַמְּבָרֵךְ, כְּאֲמָרוֹ "בַּעֲבוּר תְּבָרְכֶךָ נִפְשִׁי..."

"הנגיד לשעבר" פרק ג'

מספר ידי"נ הרה"ח הנגיד לשעבר שליט"א, לייקווד:

לפני כשלושים שנה חוויתי נפילה עסקית בסדר גודל, ונאלצתי להכריז על פשיטת רגל. נשארתי חייב סכומים גדולים למאות בעלי חובות ומשקיעים. כפי שסופר בפרוטרוט בגיליונות שמות – וארא תשפ"ה¹ עברו שנים וב"ה חזרתי להרוויח, ואני משתדל להגיע להסדרים עם בעלי החובות, בתקווה ותפלה לפני שוכן מרומים שעד בואי לפני ב"ד של מעלה לא תיוותר בידי פרוטה שאינה שלי.

חלק מהמשקיעים קיבלו סכומים מהרווח טרם הנפילה, ובהתאם לכך אני מנהל משא ומתן עם כל אחד מהם על יתרת הסכום לתשלום.

התגובות של חק מהאנשים שאני פונה אליהם, מרתקות. המטען הרגשי מהימים בהם חשו נבגדים כשנתנו בי את אמונם, ההשפלה מכך ש"נפלו בפח" – חשוב להם הרבה יותר מהממון. חוששים הם שיתבקשו לסלוח... ואינם מסוגלים לכך. העבודה שלי היא איפה כפולה. עלי לעבוד קשה ולהשיג סכומים גדולים כדי לשלם לנושים, ובנוסף,

¹ למנויים הרשומים דרך המייל, מצורף השבוע שוב הסיפור המרתק במלואו.

של דבר הגענו ב"ה לעמק השווה, כאשר אני התחייבתי להעביר לו בע"ה סכום של \$ 600.000 בסדרה של תשלומים,

לפגישה המסכמת והמכרעת הגיע ר' פינטשע עצמו מלווה בבנו, וכאשר הגיע זמן החתימה על ההסכם ר' פינטשע שלף מחיקו בקבוק לחיים יוקרתי, חגר עצמו בגארטל רחב תוך שהוא מכריז בקול גדול:

הריני מוכן ומזומן לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

זכיתי לראות במוחש איך תפילתי נענית, ובאופן כה פלאי דאגו משמים למפגש מקרי בינינו, שהביא את השלום ואת המחילה המיוחלת!

הסגולה הכי גדולה לפרנסה

תקציר ממאמר בגיליון פר' שמות תשפ"ה

יעקב אבינו בחר האבות הוא שהתחיל בסגולה זו בפרשת השבוע, "כל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך" ודרשו חכמים על הפסוק (דברים יד, כב): "עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר - עֶשֶׂר בִּשְׂבִיל שְׁתַּעֲשֹׂר".

יעקב תיקן לתת מעשר ממנו. וכן כתב הרמ"א למעשה, שהנותן מעשר כספים נעשה עשיר, ומותר לבחון את ה' בזה. (י"ד רמז, ד), וצ"ק של רבינו הרמ"א הוא צ"ק למוטב בלבד, ותוקפו אינו פג לעולם! אז הדרך הראשית אל הפרנסה - מפורשת בצורה ברורה, בתורה, בגמרא ובפוסקים: תן מעשר מהכנסותיך, ואם לא דקדקת עד היום, אז תתחיל מרגע זה!

מי שרוצה להדר ומוסיף סגולות מסגולות שונות, אין מזלזלין בו, מה לא עושים בשביל פרנסה? אבל מי שאינו מדקדק להפריש מעשר, ולעומת זאת עוסק בסגולות שונות, זה כבר בהחלט מזכיר את אותו מסכן מדימונה...

תעשה קודם מה שצריך!

"הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בְּבֵיתִי. וּבְחֲנֻנִי נָא בְּזֹאת אָמַר ה' צֶב־אוֹת - אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אֲרָבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהִרְקַתִּי לָכֶם בָּרָק עַד בְּלִי דִי". (מלאכי ג, י)

נ.ב. הערה חשובה: רבים האומרים: "אני נותן הרבה צדקה, ובכל מקרה עובר את המעשר", בפשטות זה אינו נחשב נתינת מעשר. מעשר צריך להיות עם חשבון, כי "למעשר סוד ויסוד". שכה"ג למענוינים, קיימות כיום תוכנות מעולות לחישוב מעשר כספים.

הזכרתי כאן שוב את אותו מאמר, שכן רבים טובים התעוררו בעקבותיו להתחיל להקפיד לתת מעשרות כסדרם, וקבלתי הרבה מאד תגובות של יהודים שראו ברכה מרובה בפרנסתם, וגם כאלה שהתעשרו כפשוטו.

אני רואה חשיבות גדולה לפרסם שוב את הענין, שכן מהנסיון, מי שמתחיל לעבוד כך בצורה מסודרת, בדרך כלל ימשיך בכך לאורך ימים ושנים טובות, בפרט אם הוא עובד עם פנקס או עם תוכנה מסודרת, שאז זה הופך להיות חלק מהתשלומים הקבועים - כמו חשמל וארנונה, עד שכמעט איננו בגדר ניסיון עוד.

בקשתי שטוחה בזאת שמי שיכול לשתף את הציבור ולספר מנסיונו האישי בזה, גם אם בעילום שם, שיפנה אלי בהקדם, ויבורך מפי עליון.

בהחלטיות: "אחזתי בהזמנה בידי כעת, לפני תחילת הלימוד. החתונה מתקיימת הערב, שלא תעיז לשכוח".

החברותא אמר ואני קיבלתי. בשעה 9.00 בערב הזמנתי מונית של Uber ויצאתי לאולם. כאשר הגעתי לאולם, שלא כדרכי, לא שחררתי את המונית, זאת משום שרעייתי ששמעה על כיוון הנסיעה בקשה ממני להעביר חבילה של בגדים לביתה של בתי. לא יאה היה לי להכנס לחתונה עם חבילה של בגדים, ולכן ביקשתי מהנהג להמתין לי כרבע שעה עד שאצא מהחתונה כדי שאמשיך לביתה של בתי המתגוררת בהמשך הדרך.

במקומנו נדיר הדבר להתנהל ללא רכב, בפרט אדם כמוני. אך מעשה שהיה כך היה: בצעירותי, בתקופה בה למדתי לנהוג, כבר היה לי רכב מפואר בבעלותי. באחד הימים החלטתי שאני כבר יכול להסתדר בכוחות עצמי. נטלתי את הרכב ויצאתי לסיבוב של קניות בעיר. באחת הפניות מהרתי יותר מדי, והרכב התנשש בעוצמה לתוך חניה של בנין מגורים. מהרכב הנוצץ נותרה ערימת פח וברזלים מעוכים, ואומרים שהשכנים באותו בנין לא העיזו יותר לפתוח את החלונות הפונים לחניה עד היום הזה... ואילו אני - נעשיתי מאז לקוח קבוע של מוניות ודרייברים למיניהם.

כשנכנסתי לאולם הבחנתי שהחתן לובש ספודיק. ר' פינטשע מידענו משתייך לחוג שרחוק מאד מספודיקים, ומהר מאד הבנתי שכרגיל היומן שלי צדק, ר' פינטשע מחתן אכן בשבוע הבא ולא היום, ואני הגעתי לפה "בטעות". עכשיו כבר שמחתי שלא שחררתי את המונית, והיא עדיין ממתנה לי בכניסה.

כשיצאתי מהאולם אני רואה את המונית שלי, וליד הנהג רוכן יהודי, מנסה לעלות למונית. הנהג הבהיר שאיננו פנוי, ואני נגשתי לעבר הדלת כדי להיכנס למונית. ואז אני נוכח לדעת כי מדובר בלא פחות ולא יותר מר' פינטשע מידענו...

הבנתי שלא בכדי אירעה הטעות המוזרה שהביאה אותי לכאן. הנה נראה כי שמע ה' את תפילתי! פניתי אל ר' פינטשע ואמרתי לו: ר' פינטשע, לאן אתה הולך, הרי הגעתי לפה כדי לפגוש אותך!

ר' פינטשע כהרגלו ניסה לנער אותי מעליו, "כבר אמרתי לך כמה פעמים, אין לנו על מה לדבר בנושא הזה" אך ביקשתי ממנו להקשיב לי דקה. סיפרתי לו את סיפור החתונה ואיך הגעתי לפה, והפניתי אליו את השאלה: האם לא ברור לך שמן השמים שלחו אותי לפה במיוחד, לחתונה שלא מתקיימת, רק כדי לפגוש אותך ולסדר את העניינים בינינו סופסוף?

נימה של רוח נראתה על פניו המתגברות של ר' פינטשע. כזו שזמן רב המתנתי לראותה. ר' פינטשע אמר לי: "אני מבין את כוונתך אל נכון - גם אני מנוי על גיליון שבועי, ודרך החשיבה הזו איננה זרה עבורי... תן לי לילה לחשוב על הענין". למחרת התקשרתי אל ר' פינטשע והוא הבטיח שישלח אלי את בנו כדי לדון בנושא. לא אהבתי את הרעיון, כי הבנתי שהוא שולח את בנו כאשר הוא עצמו מתקשה להישיר מבט אלי ולדון בנושא הרגיש, אך נתתי להקב"ה לנהל אותי. התנהלו בינינו כמה ישיבות, ובסופו

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מעלת הויתור

פרשת ויצא

בס"ד | גליון מס' 558

איך לזכות ב-3 מיליון שקל, וגם יותר?

והנה היא לאה (כ"ט, כ"ה)

תמיד משתלם, לא רק למען המוותר עצמו - אלא ויתור של אדם יחיד יכול להציל את העם כולו, ויתור אחד, אצילי וגיבור של יהודי על פרט קטן או גדול - יכול לשנות את גורל העם היהודי כולו, כי אין כדאי ומשתלם מהויתור!

רגעי ההתמודדות הללו אינם נדירים, הם מתרחשים בבית הכנסת, מול השכנים, עם האחים והגיסים וגם בחצרות תלמודי התורה ובתי הספר. ברגעים רבים אנו מתמודדים עם השאלה אם לוותר, וכדאי לזהותם ולדעת כי אלו הם רגעי הזדמנות עבורנו ועבור עם ישראל כולו. ברגעים אלו ניזכר בדמותה האצילית של רחל אימנו והישועה שהגיעה בזכותה, ונפנים: מויתור לא מפסידים, רק מרוויחים לפתוח שערי שמים, להשפיע שפע טובה וברכה וישועות גלויות!

הסוד שנחשף לאחר הפטירה...

כשמשפחת זלץ הביטה ביחידת הדיור הנאה שבנו, הם לא יכלו לדמיין מה צופן עתידה. הם בנו את יחידת הדיור בעמל ויזע, בעזרת הלוואות ומחשבות על תוספת ההכנסה מדמי השכירות. כשהיתה מוכנה פרסמו כמה מודעות סביב שכונתם השקטה, ממתינים לטלפונים מזוגות צעירים, אולי אפילו ממחזותנים טרם יום החתונה...

אך ביום המחרת, כבר בשעה שבע בבוקר, צלצל הטלפון. מעבר לקו נשמע קול מבוגר, אשה שמטון קולה ניכר כי היא בגיל זיקנה ממש. היא התעניינה לגבי הדירה, שאלה על השכנים ועל הסביבה, וביררה גם על שטח הדירה. 'נראה לי שזה מתאים לי' - אמרה לבסוף, 'אפשר לבוא לראות?'

הם קבעו לשעה שמונה, ובשעה שמונה אפס אפס צלצל הפעמון. בני הזוג זלץ הביטו בעיניית הדלת, ועיניהם חשכו. היתה זו אשה מבוגרת מאוד, שנראתה שונה ואולי אף קצת מוזרה. בלשון המעטה נוכל לציין, כי לא כך דמינה משפ' זלץ את השוכרים שלהם - הם חשבו על זוג צעיר וחייכן, ולפניהם עומדת אשה הנראית כלקוחה מעולם אחר...

אלא שהשוכרת המדוברת, כלל לא הרגישה בכך, והיתה נמרצת ועניינית, מבקשת לחתום חוזה כאן ועכשיו. בתחילה, ניסו בני הזוג לדחותה בתירוצים שונים, ואף טענו כי הבניין צעיר ותוסס מדי עבורה, ואולי כדאי לה לחפש דירה בבנין שקט יותר, מה ענה, שהם מבקשים שיקים לחצי שנה מראש, וכך קיוו כי העניין יידחה קצת ויוכלו להרהר מה עושים...

אלא שהגברת הנמרצת, שלפה פנקס שיקים, חתמה על ששה מהם וחתמה באותה נשימה על חוזה השכירות. לנוכח זאת, לא היתה לרב זלץ ברירה, וגם הוא חתם על השכירות כדת וכדין, בלי לדעת מה צופן עתידה. עוד באותו היום העבירה האשה את מיטלטליה לדירה, וגם הספיקה לערוך היכרות קולנית עם השכנים, כשנקשה בדלת אחר דלת ועוררה מבטי תמיהה בולטים...

בחלוף ימים ספורים התברר, כי האשה זקוקה נואשות לכרי שיח, ומסוגלת לנקוש על הדלת בכל שעה, ולבקש בפשטות להיכנס ולדבר, כשביט משפ' זלץ הקרוב אליה - הוא היעד המועדף. בתוך ימים בודדים, כבר ידעו כל בני המשפחה את סיפור חייה העצוב, ומדוע היא זקוקה באופן כה נואש לתשומת לב: האשה התארכה בצעירותה עם חייל, שנפל על משמרתו במלחמת ששת הימים,

אחד הסיפורים מרגשי הלב ומרטיטי הנפש שביסוד ההיסטוריה היהודית שלנו, מסופר בפרשת השבוע הנוכחי. פסוקי התורה ומפרשיהם נוטלים אותנו במסע מרטיט בנבכי נפש של האימהות, המקבלות את הזכות להעמיד את עם ישראל על תילו, להינשא ליעקב אבינו - בחיר האבות, ולזכות להקים עמו משפחה שתהיה הבסיס לכלל ישראל - שנים עשר שבטי יי-ה.

וכאן אנו נפגשים בסיפור המטלטל, בו יעקב קובע סימנים עם האשה שבחר לשאת - היא רחל, על מנת לוודא שלבן לא יגנוב אותו וישלח את לאה תחתיה, כפי שאכן עשה לבסוף. רחל אימנו רואה כי אכן כן, אביה הרמאי שולח את לאה במקומה, ומבינה כי היא לא תדע את הסימנים, ואז יקרה הנורא מכל: לאה תתבייש!

אוי! לכזה דבר לא מסכימה רחל אימנו הצדקנית, את המחשבה הזו היא לא יכולה לשאת. היא ממחרת לומר את הסימנים ללאה, מאפשרת לה בעצם לחטוף את הזכות להינשא ליעקב. היא מבינה שבמעשה הגבורה הזה ייתכן שתפסיד את הזכות להינשא ליעקב בכלל, בוודאי שחלק משנים עשר השבטים לא ייוולדו על ידה, ועדיין - היא מוותרת, ויתור גיבור ואמיץ, שקשה לאמוד את השלכותיו ואי אפשר לתאר את גבורת הרוח שבו.

אם היינו עוצרים את הסיפור כאן, יתכן שתעלה המחשבה כי בסופו של דבר, רחל הפסידה מהויתור. הנה, היא נישאה רק כאשה שניה, זכתה להעמיד רק 2 שבטים במקום 12. עד שבה המדרש בפתחת איכה, וחושף תגלית מרעישת:

היו אלה ימים קשים לעם ישראל, ימי חורבן בית המקדש. ירמיהו הנביא בא ועורר זכות אבות, ביקש מהם לחלות פני בורא עולם ולבקש רחמים על עם ישראל. גם ממשו רבנו ביקש, אך כולם לא נענו, כיוון שהיתה גזירת שמים קשה במיוחד. עד שבה האמא של עם ישראל, הנושאת את הדאגה לשלום בניה באהבה אין קץ, רחל אימנו, ואמרה בפשטות:

רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהייתי אמורה להינשא ליעקב כאשה ראשונה ויחידה. ויתרתי, ויתרתי למען אחותי, שלא תבוש ולא תיכלם, למענה ויתרתי על הזכות הגדולה, ויתרתי על כל הזכויות העתידיות, ויתרתי למען אחותי! אז אנה ה', כשם שאני ויתרתי, כך אתה תוותר לעם ישראל בשעת צרה קשה זו!

מיד נכמרו רחמי הקב"ה, והוא זכר את מעשה הויתור האצילי, והשיב לרחל את אותה הבטחה אלוקית נצחית מפורסמת: 'כה אמר ה', מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שחר לפעולתך ושבנו בנים לגבולם!' זו ההבטחה האלוקית כי עוד ישוּבו ימי הזהור, עוד ייבנה עם ישראל במלוא תפארתו והדרו, ועוד נזכה לגאולה השלימה. לא שבט אחד ולא שניים, את עם ישראל כולו, לדורי דורות, הצילה רחל אימנו בויתורה האצילי. כי בזכותה אנו מובטחים לגאולה שלימה בקרוב.

כי כשעם ישראל היה נתון בצרה, כשגזירה קשה ונוראה ריחפה על כולנו, כל האבות והאימהות ומשה רבנו שהתחננו - לא הצליחו להכריע את הכף. עד שהגיע כוחו של הויתור, עד שהתייצבה בכף המאזניים הגבורה העוצמתית שיש בויתור והקרבה למען הזולת - והיא שהכריעה את הכף להבטיחנו בגאולה שלימה, לפתוח למעננו שערי שמים כבתחילה.

מתברר, כי כשאדם מוותר, תמיד בשעת מעשה ולטווח הקצר הוא נראה כמפסיד, יתכן שבעיניו או בעיני אחרים הוא נראה נחות, מסכן כזה, שאפשר 'לדרוך' עליו והוא ותן. אך ההיסטוריה מרחל אימנו והלאה מוכיחה, שלטווח הארוך הויתור

כרטיס זהב לחיים

מעשה בחתן תלמיד ישיבה שלמד בארץ, ועמד לנסוע לארצות הברית להתחתן, כשלפני כן ביקש להיכנס אל ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, ממנו ביקש 'עצת זהב' לחיי אושר ושלוש בבית. השיב לו ראש הישיבה: 'יש לי בשבילך 'עצת זהב' אמיתית, החזק בה אל תרף. זו עצת הכוללת שלוש מילים בלבד, ואלו הן: 'לוותר, לוותר, לוותר!' - אמר ראש הישיבה בחייו...

כל העוסקים בהשכנת שלום, בתוך קהילות, בתוככי בניינים וגם בתוככי בתים בישראל, יודעים להעיד מנסיונם האישי עד כמה עצת זו היא אכן 'עצת זהב'. המוותר - לא רק שאינו מפסיד כלום, נהפוך הוא - הוא מרוויח חיים מאושרים ושלווים, הוא זוכה בחיים נוחים ומאירים, הוא משרה בביתו אוירה רגועה ושמחה, וגם מחנך את ילדיו להתנהגות אצילית לצד ישועות גדולות. הבה נאמץ את שיטת הויתור, כי היא המפתח לחיים טובים ומאושרים!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

כיצד נחטפה דירה חשוכה?

היתה זו שעת ערב מוקדמת, עת נקשה שכנה על דלתה של משפחת כהן, ובידה אוגדנית דפים משורטטים, ובה תוכניות בניה והרחבה מפורטות ומוכנות. השכנה פירטה בקצרה את בקשתה, ולא הסתירה את הקושי שבה:

'את יודעת, ב"ה המשפחה גדלה, ונוצר הצורך להרחיב את הדירה. שרטטנו תוכניות בניה, ואנחנו זקוקים לאישור השכנים כמקובל. אני חייבת לציין - הודתה השכנה בגילוי לב - שכשאנו נרחיב בצד מזרח - זה בהחלט יחסום לכם את השמש מחלון הסלון והמרפסת בסלון, וכל הצד המזרחי. ועדיין, אני מבקשת שתבדקו אם תוכלו להסכים לחתום לנו...' - סיימה את בקשתה במבוכה קלה...

בשעת ערב מאוחרת, החלה ההתייעצות בין הגב' כהן לבעלה. 'אין ספק' - קבעו השניים לאחר בדיקה מעמיקה, 'שמרפסת השמש בסלון תהפוך למרפסת האין שמש, והסלון יוחשב משמעותית. לפיכך אנו רשאים להתנגד לתוכניות הללו, עקב הנזק הנגרם לנו מהן... מצד שני, יש לנו הזדמנות לוותר, ויתור איכותי ואצילי, ויתור אמיתי' מהלב לשכנים, כדי שירווח להם. אז נכון שזה יחשיך לנו את הבית, אבל אולי כדאי בהרבה שהנשמה תאיר מויתור זך וטהור לשכנים?

לאחר התייעצות שנמשכה כמה ימים ולילות, התקבלה ההחלטה הגורלית והגיבורה. בכוחות משותפים החליטו בני הזוג כהן לוותר על השמש למען השכנים. הם הגישו את התוכניות החתומות לשכנים, ובתוך תקופה קצרה כבר החלו הטרקטורים במלאכתם, והרחבת השכנים קרמה עור וגידים, יציקות ובלוקים, טיח חיצוני וחיפוי פנימי...

התקופה הראשונה היתה כרוכה בהסתגלות. הסלון המואר עד עתה באור טבעי - הוצרך לתאורת חשמל בכל שעות היום. במרפסת כבר לא היה שמש, אפשר להשתזף בשמש רק בגינה השכונתית. כל אימת שחלפו במוחה של גב' כהן הרהורים וערעורים על הצעד שעשתה, נזכרה בכך שרווח לשכניה, ביתם התרחב, חייהם מאושרים יותר, והיא השתדלה להתרכז בלשמוח בשמחתם.

חלפה תקופה לא קצרה, ועקב שינויים שונים הוצרכה משפ' כהן למכור את ביתם ולעבור לעיר אחרת. בני הזוג קיוו כי בעיית חוסר השמש בדירה תפגע כמה שפחות במחירה, והתייעצו במתווך שקבע להם מחיר. כמנהגם של מוכרים היודעים שיצטרכו לרדת במשא ומתן - הוסיפה משפ' כהן עוד מאה אלף ש"ח, כדי שיהיה ממה לרדת'...

לאחר כמה ימים, התקשרה אשה וביקשה לראות את הדירה, כשהיא מדגישה שהיא רוצה לבוא בשעה שהשמש בראש הרקיע, כי היא צריכה לבחון את הנקודה הזו בדיוק. נקבעה שעה מוארת בעיצומו של יום, למרות הספקנות הרבה. הרי אם האשה רוצה לבחון את עניין השמש - מה הסיכוי שתחתום על דירה חשוכה ונטולת שמש?

למחרת, בשעת בוקר צחה מעננים, הופיעה האשה המתעניינת. היא נכנסה לבית, בחנה את כל פרטיו ודקדוקיו, והחלה לבחון את ענין השמש. הסתכלה בסלון, בדקה את המרפסת, ועיניה מפיקות קורת רוח, היא מתחייכת והולכת... היא שבה ונכנסה למרפסת, מביטה ובוחנת כל העת את השמש שאיננה, ונראית יותר ויותר מרוצה...

'סגרנו!' - קמה לפתע המתעניינת והפכה לקונה בכהרף עין, בלי להתמקח על המחיר, בלי לדון בהסדרי התשלום, 'מה שנוח לכם' - אמרה, והחלה לשרבט את 'זכרון הדברים' על הכתב. ולאחר שנחתמה העסקה כדת וכדין, פתחה את סגור לבה וסיפרה:

'האמת, שבדודאי הייתי שמחה להתווכח על המחיר, לחסוך לי כמה עשרות אלפי שקלים. אלא שאין לי ברירה - אני סובלת ממחלה נדירה, וחשיפה לאור השמש מסכנת את חיי. ראיתי מאות דירות, אך בכל אחת מהן יש שטח חשוף לשמש, וזה מסוכן עבורי. עד שראיתי את הדירה שלכם, ואינני יכולה לוותר על ההזדמנות לקנות את דירת חלומותיי - דירה מקסימה שאין בה שמש!' - אמרה ולא הוסיפה מילה...

ובני הזוג כהן נותרו המומים, נטועים למקומם ואינם מאמינים. לא רק שלא הפסידו מהויתור, לא רק שמחיר הדירה לא ירד - אלא הוא עלה והתעלה בעיניו זו שקנתה את הדירה, עד שמיירה לחתום לפני שדירת חלומותיה תיחטף לה מבין האצבעות, ובמחיר יקר מהמקובל - העיקר שזו דירה שאין בה שמש, אותה שמש שויתרו עליה בגבורה ולא ידעו כמה ירויחו מהויתור הזה...

את הסיפור סיפר הגאון רבי משה טולידנו שליט"א ממקור נאמן, כדי ללמדנו: מויתור לא מפסידים, לא מפסידים! לפעמים רואים זאת בעיניים, לפעמים זה לוקח שנים, לפעמים - רק בורא עולם המשנה ומסדר סדרי עולם כרצונו - קובע כיצד זה באמת יקרה. אבל תמיד תמיד - מויתור לא מפסידים, רק מרויחים!

הבה נאמץ את המסר הזה, וניקח אותו עימנו כמסר לחיים: כשהשכן מבקש או החבר, כשילד בבית הספר או החברותא בשישיה - לפעמים קשה לוותר, זה נראה שנפסיד. אבל אין דבר כזה, מויתור רק מרויחים, רק מרויחים!

ומאז - לבה לא השלים עם הבשורה הקשה, והיא עדיין מחכה לו - לכשישוב בתחיית המתים... בינתיים, כבר עשרות שנים, התגוררה לבדה, גלמודה וערירית, בבית בתל אביב, אלא שכאשר התבגרה והתקשתה לצאת - הכבידה עליה הבדידות, ולכן החליטה לעקור לשכונה עליזה יותר, לחיות בחברה תוססת ומליאת שמחת חיים...

לצד העובדה שנפלה כמעמסה על כל דיירי הבנין ועל משפ' זלץ בפרט, העיקה העובדה הכלכלית הפשוטה: האשה לא שילמה את דמי השכירות! אחרי שלושה חודשים בהם הופקדו השיקים שלה, היא הודיעה למשפ' זלץ כי אם יפקידו את השיקים - הם יחזרו מחוסר כיסוי, ולכן כדאי שימתינו מעט. אך כשזמן נוסף חלף והכסף איננו, שבו בני הזוג והזכירו לה את הבטחתה, אך ללא הועיל...

חולף עוד חודש ועוד חודש, וכבר כמחצית השנה שהאשה מתגוררת ביחידת הדיור, מבלי לשלם! אין צורך לחזור על טענותיה, באשר הצד השווה שבהם שאלה הניבו תירוצים, ולא כסף כדמי שכירות! מצד שני, בכל פעם היתה בוכה ומתחננת, משבחת את הסביבה ואת חייה החדשים, ומבקשת להמתין עוד, כי 'הרי לא שייך שתזרקו אשה ערירית לגור ברחוב'...

ערב אחד, אחרי שהילדים נרדמו וגם השוכרת כבר סיימה להשיח את ליבה כמדי יום, התקיימה התייעצות דחופה בסלון בית משפ' זלץ. העובדות עלו על השולחן חד וחלק: האשה נראית מוזרה, היא מעמסה כבידה על המשפחה ועל דיירי הבנין, יש מי שרואים בה מטרד. היא גם זקוקה להרים של תשומת לב, אך החמור מכל - היא לא משלמת שכירות, פשוט חיה כאן בחינם! היתכן כדבר הזה?!

מצד שני - היא באמת עושה רושם של אשה יהודיה אומללה, שהחיים לא הטיבו עמה. היא בודדה וגלמודה, וטענתה כי היא עלולה להירק לרחוב ולהפוך להומלסית - נכונה לחלוטין. מה עוד, שניכר שחיייה השתפרו, היא כבר לא בודדה, הסביבה הטיבה עמה. אולי זהו המקרה בו נדרש ויתור? אולי כאן המקום לנשוך שפתיים בגבורה, לדלג על כל מה שהזכר קודם לכן, ולהחליט להמתין עוד ועוד?

ההתייעצות נמשכה שעה ארוכה, בסיומה קיבלו בני הזוג את ההחלטה האצילית לוותר. עם כל הקשיים ולמרות ההתמודדות, עם הקושי הכלכלי ואף שהאשה מהווה מטרד מסוים עליהם - יש כאן מצוה נאצלת, וכדאי לוותר לה. אחרי קבלת ההחלטה עלו בני הזוג זלץ על יצועם, מרוצים מהויתור, מאושרים מהגבורה, שמחים על שזכו לוותר למרות הכל...

חמש שנים נמשכה ה'שכירות' המוזרה, כשמשפ' זלץ נושכת שפתיים בגבורה פעם אחר פעם. הם המשיכו להיות לה לחברה, נתנו לה לדבר באוזניהם כאוות נפשה, וגם שלחו לה מכל תבשיל שבישלו כדי שתטעם, ותחווה את דעתה המלומדת גם בנושא זה כמוכונ... היה ניכר שהאשה מרוצה מחייה החדשים, וממש מאושרת מההחלטה שקיבלה - לבוא לגור לצידם, ועוד חינוג אין כסף!

ואז, ביום בהיר אחד, האשה לא חשה בטוב ופונתה לבית החולים, כשהגב' זלץ מגיעה מיד אחריה כדי לדרוש בשלומה, וגם ממחרת לקבוע תורנות ביקורים בין השכנות לימים הקרובים. כשהאשה המבוגרת שמעה על כך, קרנו פניה מאושר ושמחה, אלא שלזמן מועט בלבד - כי כבר ביום המחרת חלה הידרדרות פתאומית במצבה, והיא נפטרה לבית עולמה...

איש לא ישב על הגלמודה הזאת 'שבעה', אך דיירי הבנין השתדלו להתפלל וללמוד לעילוי נשמתה בדירה בה התגוררה בחינם בחמש השנים האחרונות. עם סיום השבעה, החלו בני משפ' זלץ לפנות את הדירה מחפציה, כשלפתע, מהמגירה הראשונה בשירה, צפה ועלתה לנגדם מעטפה חומה גדולה, בראשה כתוב באותיות גדולות: 'צוואה'...

וכך נכתב בצוואתה: 'לבני משפ' זלץ היקרים! האמת היא, שמעולם לא התקשיתי בתשלום דמי השכירות, יש לי כסף די והותר. אך רציתי לבדוק אם היחס ההוגן והמפרגן כלפי תלוי בכסף, או שאתם באמת אנשים כה אציליים וותריים, המעניקים יחס כה נחמד ותשומת לב בלתי מוגבלת לאשה זרה, ללא כל תמורה. עמדתם במבחן בהצלחה רבה, ובהתפעלות עמוקה מהנהגותכם האציליות אני מעניקה לכם מתנת פרידה את ביתי שבתל אביב, דירה בת 2 חצאי חדרים עם נוף לים. מיום לכתה מהעולם תהא הדירה הזו שלכם במתנה!'

הצוואה מסתיימת בתודה נרגשת, כשהאשה ממשיכה לקשור כתרים לראשה של משפ' זלץ, שהתמסרה למענה מעל ומעבר ללא כל תמורה ותוך ויתור אצילי ונעלה. כשביירו על הדירה המדוברת והגיעו לעו"ד המטפל בתיק, גילה הלה את אוזנם כי הדירה מוערכת בהון עתק, ושווה כשלושה מיליוני שקלים. 'זכיתם בלוטו בשלושה מיליוני שקלים' - אמר העו"ד בחיוך רחב, 'הדירה שלה - הופכת לשלכם!'

הסיפור הלא ייאמן הזה, המופיע בספר 'האמנות ואספרה' בעדות ממקור נאמן, ממחיש לנגדנו עד כמה מויתור לא מפסידים, אף פעם. זה יכול לקחת שנים ארוכות, לפעמים צריך לנשוך שפתיים לאורך זמן, אך הויתור תמיד משתלם, תמיד לבסוף הוא כדאי!

הבה נאמץ את המסר הזה, הבוקע מסיפור כה מטלטל ומסעיר. ברגעי התמודדות נזכור, כי הויתור הרבה יותר משתלם, הרבה יותר כדאי. הוא פותח פתח לשערי השפע, ומעניק לנו שפע ברכה וטובה שאי אפשר לשער!

משיעוריו של מגיד השיעור הר"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

1068

עלון
מס'

פרשת ויצא - "גדלות המעשים הקטנים"

מה ערך יש למעשיו הקטנים של האדם? והאם בכלל ניתן להגדיר מעשים מסוימים כמעשים קטנים? צריך לדעת כי כל מעשה שעושה האדם, ויהא זה הקלוש ביותר, פועל את פעולתו ומותיר את חותמו. כל נתינה קטנה ביותר, מעוררת בשמיים שכר רב ועצום – הממתין לאדם עד הגיע עת הגמול. כאשר אדם קם בבוקר, נוטל את ידיו, מתלבש וצועד לבית הכנסת, עלול הוא לחשוב כי בידיו שכר נטילה ותפילה, אין הוא מודע כלל ועיקר לעשרות ומאות תנועותיו, שנרשמו לטובתו במרומים. כל הזות יד ורגל, הנעת ראש ומלמול שפתיים, על כל אחד ואחת מאלו מעותד האדם להררי שכר וגמול טוב. ועתה, הבה ונשאל, האם בכלל מסוגלים אנו לאמוד מעשה מסוים ולהכריז עליו כעל מעשה פעוט? כעל מעשה זניח וחסר חשיבות? יסוד זה, לפיו אין לנו כל השגה והבנה בגדלותם של מעשינו, גם לא באלו הנראים בעינינו קלים ביותר, מופיע בדברי התנא (אבות פרק ב משנה א) "והוה זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות". בפשטות, כוונת התנא ללמדנו, שאיננו יכולים לשער איזו מבין המצוות קלה – איזו חמורה, ועל כן, אין זה מן התבונה לקיים את המצוות החמורות בעינינו – על מנת לקבל עליהן שכר רב בשמיים, ומנגד להזניח את המצוות הקלות, שאנו סבורים שהשכר עליהן אינו רב במיוחד. אך רבנו יונה, בפירושו למשנה ב'אבות' שופך נגהות על דברי התנא בבארו, כי אין אנו יכולים לדעת מתן שכרן של מצוות – אפילו הקלות ביותר! איננו יכולים לשער בעין שכלנו עד מה עצום ואדיר הוא השכר המיועד לאדם על כל מעשה טוב שנעשה על ידו, ויהא זה המעשה הקל ביותר. ובהיותנו מודעים לכך, אין לנו אלא להיזהר במצווה קלה כבחמורה. **דוגמא מאלפת ביותר לכוחו הגדול של מעשה "קטן", מצאנו (שופטים א פרק כג-כו) שם מסופר, שבימי הכיבוש הראשון של הארץ עלו שבט יוסף לבית-אל במטרה לכבוש את העיר, ושם העיר לפניו לוז. "וַיֵּרְאוּ הַשְּׂמֵרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר, וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲרָאנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעִיר וְעֵשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד. וַיֹּרָאם אֶת מְבוֹא הָעִיר וַיָּבֹאוּ אֶת הָעִיר לְפִי חֶרֶב וְאֶת הָאִישׁ וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ שָׁלְחוּ. וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחִתִּים וַיִּבֶן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לֹוּ הוּא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְכֵן מְסוּפָּר כִּי כֹאשֶׁר עָלוּ בְנֵי שְׁבֹט יוֹסֵף לְהִלָּחֵם עַל נַחֲלָתָם הַמִּיּוֹעֵדָה לָהֶם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְכַוְּשָׁהּ מִיַּד יוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ הַנִּכְרִים, הִגִּיעוּ אֶל הָעִיר בֵּית-אֵל וּמִצְאָו עֲצָמִים עוֹמְדִים בְּפָנֵי מַכְשׁוֹל שֶׁל מַמֵּשׁ. הָעִיר בֵּית-אֵל הִיְתָה מוֹקֶפֶת חוֹמָה מוֹזֶרֶה לְמִדֵּי, חוֹמָה אֲטוּמָה מְכֵל עֲבָרִיָּה, בְּלֹא שִׁיחָה נִיכָר בָּהּ וְלוֹ פֶּתַח אֶחָד לְרִפּוּאָה. "כִּיצַד עוֹשִׂים הַתּוֹשְׁבִים דְּרָכָם אֶל הָעִיר וּמִמָּנָה?" תִּמְהוּ בְנֵי שְׁבֹט יוֹסֵף וְהַעֲמִידוּ מִרְגָּלִים בְּקִרְבָּתָם מְקוֹם, עַל מִנְתַּל גִּלְלוֹת אֶת סוּדָם שֶׁל בְּנֵי הָעִיר. לַתְּדַהֲמָתָם, הַבְחִינוּ הַמִּרְגָּלִים בְּדַמּוֹת כְּלִשָּׁה הַבּוֹקֶעֶת כְּאִילוֹ מִתּוֹךְ הָאֲדָמָה בְּסֻמוֹךְ לְחוֹמָה וּמִתְרַחֶקֶת מִן הָעִיר. הֵם מִיָּהָרָו לְתַפּוּס**

על הפסוק בפרשתנו **"וַיֵּלֶךְ אֶת הָאָבִן מֵעַל פִּי הַבָּאָר וַיִּשָּׁק אֶת צֶאֱן לָבָן אֶחָי אִמּוֹ"** (בראשית כט, ג) אמרו רבותינו כי כאשר יעקב אבינו ראה את רחל באה עם הצאן, הוא ניגש אל האבן, שסתמה את פי הבאר אשר הייתה כידוע גדולה וכבדה מאוד. הרועים שהיו סביב הבאר לא יכלו להזיז את האבן, מחמת כובדה הרב. הם חיכו לחבריהם, כדי שיעשו זאת בחבורה גדולה, בכוחות משותפים. יעקב אבינו לבדו גלל את האבן הכבדה, כדי שיוכל להשקות את הצאן של רחל. אומר רש"י, בשם המדרש: "ויגש יעקב ויגל – כמי שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית, להודיע שכוון גדול". יעקב אבינו גלל את האבן בקלות רבה, כמו שאדם מסיר פקק מבקבוק. בספר "שיח ומעשה" כתב כי אצל העם היהודי אין, כידוע, שום כבוד ל"תרבות השרירים". ללא ספק, מידת הכוח הגופני של אדם, אין בה חשיבות ואין בה עניין כשלעצמה. מדוע איפוא נאמר "להודיע שכוון גדול"? וכי רבותינו באים לשבח את כוחו הגופני של יעקב אבינו? וודאי לא. ההסבר בדברי רבותינו, מדגיש בחן שיחו רבי מרדכי דוד נויגרשל שליט"א, הוא אחר לחלוטין. רבותינו מלמדים אותנו כאן שיעור בכוחות נפשו של האדם. לכאורה, יעקב אבינו עמד לעשות מעשה חסד קטן ופשוט. הוא רצה להזיז את האבן מעל הבאר, כדי להשקות את הצאן של רחל. כאשר אדם רוצה לעשות מעשה, שנחשב אצלו קטן ולא רב חשיבות במיוחד, הוא לא ימצא בעצמו את הכוחות האדירים, הנגלים בשעת סכנה. אם כן, איך נמצאו ביעקב אבינו הכוחות האדירים? בהכרח שאצל יעקב אבינו אין מושג של חסד "קטן" או בינוני, כל חסד וכל מצווה היו חשובים בעיניו ביותר! ומשום כך מצא את הכוח לגלול את האבן הגדולה והכבדה, שחבורה שלמה של רועים גברתנים הצליחה רק בקושי רב להזיזה.

הסבא מסלבודקא זצ"ל מבהיר, שאיננו יכולים לשער עד כמה גדול הוא השכר שנקבל על כל מעשה קטן של חסד. הוא מתייחס בזאת למעשה זה של יעקב כאשר הוא הסיר את האבן הגדולה מעל פי הבאר ואיפשר בכך לרועים להשקות את צאנם. לא נראה לכאורה, שלמעשה קטן זה ישנה דרגה גבוהה מאוד אם לוקחים בחשבון את כל רבבות המצוות אותן קיים יעקב אבינו במשך חייו. אולם, האמת היא, כי עם ישראל כולו נשען על זכות זו! כל שנה ושנה אנו מתפללים תפילה מיוחדת על הגשמים – "תפילת גשם". בתפילה זו אנו מזכירים חלק ממעשיהם הגדולים של האבות, כגון התמודדותו ועמידתו של יעקב אבינו במאבק עם המלאך. יחד עם זאת, אנו מזכירים את מעשה הסרת האבן מעל הבאר: **"וַיֵּלֶךְ אֶת הָאָבִן מֵעַל פִּי הַבָּאָר וַיִּשָּׁק אֶת צֶאֱן לָבָן אֶחָי אִמּוֹ"**. מכאן אנו למדים כי כל מעשה קטן ביותר של חסד, הנעשה מתוך **"יָחַד לָב"** – טהרת הלב ודבקות הלב במצוות **"והלכת בדרכיו"**, הינו בעל ערך ללא גבול ומידה! ("המאיר").

את אותו אדם ולחקור אותו כיצד יצא מן העיר, אך הוא מילא את פיו מים. נאמן היה לשבועה שהושבעו בני העיר, שלא לגלות את הסוד המופלא. רק לאחר שהבטיחו לו בני שבט יוסף כי בשכר זאת יותירו אותו ואת בני משפחתו בחיים, ניאאות האיש לרמוז להם על הפתח הנסתר שהוסווה בגזעו של עץ רחב ידיים. נאמן לשבועתו, לא הוציא האיש מפיו את דבר מיקומו של הפתח, אלא עשה זאת בעקיפין. וכיצד רמז אותו אדם בעקיפין על פתחה של העיר לזו? נחלקו בכך רבותינו (סוטה מו:). חזקיה אומר, כי אותו אדם עיקם את שפתו כלפי מקום הפתח, ואילו רבי יוחנן אומר, כי אותו אדם הראה באצבעו על מקום הפתח. בני שבט יוסף קיימו את הבטחתם, ובעת שעלו על העיר והשמידו את יושביה – הותירו לאותו אדם ולבני משפחתו את נפשם לשלל. אותו אדם עזב את העיר בית-אל והתיישב בארץ החיתים, בנה שם עיר וקרא גם את שמה לזו. עיר סגולית ומיוחדת היתה לזו. הגמרא במסכת סוטה מספרת, כי העיר לזו עמדה בפני התקפותיו של סנחריב, בפני גייסותיו של נבוכדנצר, ואפילו מלאך המוות – אינו מורשה לעבור בה! זקני לזו, מספרת הגמרא, מאריכים ימים ושנים, וכאשר דעתם קצה עליהם והם מואסים בחייהם, הרי הם עושים את דרכם אל מחוץ לחומת העיר ומשיבים את נשמתם לבוראם. הבה ונחשב איזה שכר גדול ונפלא קיבל אותו אדם על כך שעיקם את פיו או הראה באצבעו, על מקומו של פתח העיר. לא זו בלבד שנפשו ונפש בני ביתו נותרה להם לשלל, אלא עיר שלמה הוקמה בעקבות כך! ולא עיר ככל הערים, אלא עיר מיוחדת וסגולית, שמלאך המוות אינו מורשה לעבור בה. והנה רמיזה קלה זו שהיה בה משום מעשה הטבה, גרמה שנבנתה עיר על ידו שזכתה לאושר רב, וכל הבעיות שנתחוללו בעולם לא היו להם שליטה עליה!

מהפכות היסטוריות גדולות ותהליכים משמעותיים לא נוצרו יש מאין. הם נבנו מאבני בניין קטנות – מעשים קטנים של אנשים רבים. כוחו של ציבור נובע מהאנשים המרכיבים אותו, וכל אדם, קטן ככל שיהיה, תורם את חלקו. גם אם נדמה לנו שתרומתנו זעירה, היא חיונית להשגת המטרה המשותפת. האם תרומה לצדקה של דולר אחד שווה הרבה? תלוי את מי שואלים. אלוף הרכיבה על אופניים לאנס ארמסטרונג הקים ארגון צדקה שחותר למצוא תרופה למחלת הסרטן, שממנה סבל ארמסטרונג עצמו בעברו. הארגון הפיק צמידי זרוע צהובים עם המילים Live Strong עליהם, משחק מילים על שמו של ארמסטרונג. כל צמיד נמכר בדולר אחד. תרומה משמעותית? ובכן, יותר מ-70 מיליון צמידים כאלו נמכרו... זהו הקשר שבו יש לראות את הדולר הבודד שהשקיע כל קונה. כמובן שמי שיכול לתרום יותר עושה מעשה גדול, אך לכל אחד מהתורמים יש חלק בשבעים מיליוני הדולרים שנאספו. בהקשר זה אפשר לציין, להבדיל, את מכירת האותיות בספרי תורה. זו מצווה גדולה לכתוב ספר תורה, אבל מעטים יכולים לעמוד בהוצאה גדולה כזו. ארגונים שונים שמוכרים אותיות לספר תורה, מאפשרים לכל אחד לקחת חלק במצווה הזו. אז נכון, אולי קנינו רק אות אחת – אבל ספר התורה לא היה שלם לו היתה חסרה בו אחת האותיות, לכן, לאות האחת הזו יש חשיבות רבה. אם אתם עדיין מטילים ספק בהשפעה העצומה שיש למעשים הקטנים, חשבו רק על המעשים הקטנים שהשפיעו עליכם. הפעם שבה חיוך או

חיבוק שקיבלתם הוציא אתכם מדיכאון עמוק. המתנה הקטנה שחיממה את לבכם, שיחת הטלפון ברגע הנכון. למעשה, קל הרבה יותר לזכור את הדברים הללו מאשר את האירועים הגרנדיוזיים של החיים. אין לזלזל בזוטות, שכן כל מעשה קטן שלנו משפיע. או כמו שאומרים בתעמולת בחירות: כל קול קובע! סיפר הרב גלינסקי: פעם שמעתי דבר חכמה מהגאון רבי חיים קרייזוורט זצ"ל. הוא אירחני בביתו, קיבלני בחום ואמר לי: "אתמול ניהלתי דין תורה מעניין", סיפר הרב קרייזוורט. "היה זה בין מתווך יהלומים ליהלומן. המתווך תבע 0.06% עמלה, ואילו היהלומן רצה לשלם לו רק 0.05%. כלומר, כל הוויכוח ביניהם נסב סביב 0.01% - חלקיק אחוז קטן. האם זה לא מגוחך, להתדיין ולריב על סכום זעיר שכזה?". הרב קרייזוורט המתין שאני אגח מעט, שתק שניה קצרה והמשיך: "הקרן היתה 51 מיליון דולר... ואם כך כל חלק קטן מהאחוז, הוא הרבה מאוד! כשעוסקים באחוזים – צריכים לדעת קודם, כמה שווה הקרן!...". ולענייננו: כשיודעים את גודל ערך הקרן של השלימות בתורה ובמצוות, מבינים מדוע גם אחוזים קטנים שווים כל כך!... כל מצווה וכל מעשה טוב הינם ריווח שאין לשער, ולכן כל מניעה מעבירה אין לשער את ערכה. אמנם, לא תמיד אדם מודע להשפעתם העמוקה של מעשיו. מעשה קטן, לכאורה חסר משמעות, עלול להוביל לתוצאות הרות אסון. מנגד, מעשה קטן לכאורה עשוי להביא, במפתיע, לתוצאות חיוביות חשובות וגדולות. הסיפור הבא שלפנינו אותו סיפר הגאון רבי חיים גינזבורג הי"ו ימחיש לנו דברים אלו היטב. המעשה התרחש לפני קצת יותר מ-40 שנה. היו שתי חברות שמצאו זו אצל זו אוזן קשבת, וכל אחת שפכה את ליבה לחברתה. הן גילו זו לזו סודות אישיים והיו ממש כאחיות. אחת מהן הייתה בת קיבוץ והשנייה באה ממשפחה מסורתית מהעיר. זו מהקיבוץ סיפרה לחברתה שהיא מסובכת בקשיים משפחתיים, ובעקבות זאת מצב רוחה לא טוב... חברתה מהעיר אמרה שיש בבני ברק רבנית ששמה בת שבע קנייבסקי (ע"ה), והיא הציעה לה להתייעץ עימה ולספר את בעיותיה וכך מצב רוחה ישתפר... בת הקיבוץ דחתה את הדברים, ואמרה שהיא איננה מעוניינת לנסוע לבני ברק, ובטח שלא להתייעץ עם רבנית... אך ככל שחלף הזמן, בעיותיה של הבת גברו, מצב רוחה היה קודר והמשענת היחידה בחייה – חברתה, עודדה ושימחה אותה ככל יכולתה. לאחר שלושה חודשים שוב הציעה לה החברה מהעיר לנסוע לבני ברק, להתייעץ עם הרבנית ולהתברך ממנה. והיא? עדיין חששה ואמרה, מה יקרה כשיראו אותנו הולכות בבני ברק? לא יגערו בנו ויעשו לנו "בעיות"? החברה צחקה וביטלה את הדברים, באומרה שהיא יותר מדי ניזונה משמועות של התקשורת, שאין להן אחיזה במציאות. בלב מפקפק ומפרפר קבעו השתיים יום וזמן לנסיעה. הבנות הגיעו לבני ברק, ועלו על אוטובוס עירוני שמגיע לרחוב רשב"ם. מכיוון שהן לא ידעו באיזו תחנה עליהן לרדת, הן ישבו מאחורי הנהג. במושב קרוב ישב תלמיד חכם שלמד בגמרא והיה שקוע בלימודו. הן דיברו ביניהן בשקט כדי לא להפריע. בת הקיבוץ אמרה לחברתה כי "בוודאי אנחנו מפריעות לחכם בלימודו, שהרי אנחנו יושבות באוטובוס בספסל לידו". האוטובוס המשיך בנסיעתו, ולפתע הבחינו השתיים כי הן לא יודעות היכן הן נמצאות. הן רצו לשאול את הנהג מתי עליהן לרדת

מהאוטובוס, אך הנהג באותו רגע היה עסוק, ואחת מהן שאלה את החכם שישב בספסל הסמוך באיזו תחנה עליהן לרדת כדי להגיע לרחוב רשב"ם. התלמיד חכם הביט בחלון ואמר: "בתחנה הזאת עליכן לרדת". הן הודו לו, ירדו מהאוטובוס והחלו לצעוד. כששאלו עוברים ושבים היכן ביתה של הרבנית קנייבסקי ברחוב רשב"ם, עדכנה אותן גברת נחמדה שהבית של הרבנית רחוק מאוד מהמקום שבו הן נמצאות, ועליהן לשוב לתחנת האוטובוס ולנסוע עוד תשע תחנות. הן חזרו על עקבותיהן תוך כדי שהן רוטנות וכועסות. "אמרתי לך שאנחנו מפריעות לחכם שלמד בגמרא... בטח הוא רצה להיפטר מאיתנו ואמר לנו לרדת בתחנה הלא נכונה, רק כדי שנרד מהאוטובוס"... השתיים המתווכחות בתחנה והיה עליהן לשלם שוב את דמי הנסיעה, בסך חמישה שקלים ותשעים אגורות. לאורך כל זמן הנסיעה בת הקיבוץ רטנה בכעס על אותו חכם. לאחר מסע חיפושים נרגז, השתיים הגיעו לבית ברחוב רשב"ם. להפתעתן המוחלטת על גרם המדרגות ישב אותו חכם שהן פגשו באוטובוס. הן עלו במדרגות במבוכה וחלפו על פניו. זעמה של בת הקיבוץ גבר עליה, והיא לחשה לחברתה: "ראית?! אמרתי לך שהוא היתל בנו! הוא הבין שגם אנחנו מעוניינות להגיע לכאן, והוא לא רצה שנפריע לו... לכן הוא היתל בנו!" עוד השתיים מדברות, החכם עשה את דרכו לעבר חדרו של שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, אך טרם נכנס הוא הצביע על שקית קטנה המונחת על שידה, וביקש מהבנות לקחתה. בשקית הפשוטה היו מטבעות בסך 11 שקלים ושמונים אגורות, ערכם של שני כרטיסי האוטובוס שהשתיים היו צריכות לרכוש שוב. גם פתק קטן היה בה: "סליחה על עוגמת הנפש שגרמתי לכן, פשוט הייתי שקוע בלימוד הגמרא, וכששאלתן אותי היכן לרדת הייתי בטוח שהגענו לתחנה הקרובה לרחוב רשב"ם, אבל רק לאחר שירדתן הבנתי שטעיתי ואני מבקש סליחה. כדי שלא אכשל בגזל שמתי בשקית את סכום הכסף שהיה עליכן לשלם עבור נסיעה שלא הייתן צריכות לשלם עליה". הן הביטו זו בזו בהלם. בת הקיבוץ הרכינה את ראשה בבושה מוחלטת. היא נדהמה מהתנהגותו של אותו חכם, והיא מבקשת סליחה ומצטערת על כל מה שהיא חשבה... מעולם היא לא נתקלה בהתנהגות אצילית שכזאת! חברתה מהעיר אמרה שזוהי הדרך הטהורה של התורה, ואותו חכם אכן מקיים את מצוותיה! שתי הבנות נכנסו אל הרבנית, ובת הקיבוץ סיפרה לרבנית על הקשיים שהיא חווה. הרבנית ליטפה אותה באהבה ונתנה לה עצה וברכה. הבת סיפרה על המקרה עם החכם מהאוטובוס ועל המחשבות הלא טובות שהיו לה עליו, על כך שהיא שפטה אותו לכף חובה ועל ההתנהגות היהודית האצילית שלו. ורק עכשיו! עכשיו היא מבינה מה זה אומר להתנהג בדרך התורה... הרבנית קנייבסקי הציעה לשתי הבנות להצטרף לסמינר של שיעורים בשבת, ולחוות שבת יהודית אמיתית. סיים הגאון רבי חיים גינזבורג הי"ו את הסיפור, ואמר כך: "אותו חכם שהיה לו אכפת, ובסך הכול השיב חמישה שקלים ותשעים אגורות, וכתב פתק קטן של התנצלות על מעשיו - גרם לכך שאותה בת מהקיבוץ שמרה שבת!". אחת מבנות הסמינר הרימה את היד וביקשה את רשות הדיבור: "כבוד הרב, הסכום הוא לא חמישה שקלים ותשעים אגורות אלא שמונה שקלים ותשעים אגורות. אני יודעת זאת מכיוון שאותה בת

מהקיבוץ היא אמא שלי שתחיה, ובזכות אותו סמינר היא שבה בתשובה, וכיום אחי הבכור הוא ראש כולל ואחיי תלמידי חכמים, ואני - בת הזקונים - לומדת בסמינר האיכותי הזה, וכל זה בזכות המעשה הקטן של אותו חכם!". סיפור מופלא זה מעורר השראה ומחזק את רצוננו לתת ולעשות מעשים טובים, מתוך ידיעה שגם מעשה קטן יכול להוביל לתוצאות אדירות. לעיתים אנו מקיימים מצוות בלי להבין את השפעה העצומה שלהן. כל מעשה קטן, כל מאמץ קל, טומן בחובו שכר עצום. עלינו להכיר בחשיבותו של כל מעשה "קטן" ובהשפעתו הרבה. ה"חובות הלבבות" (שער חשבון הנפש, פרק ה) מדגיש את חשיבותם של המעשים הקטנים: "ואל תמטע בעיניך שום טובה שתעשנה לשמו (יתברך), ואפילו במילה או בראיה, כי המעט ממך - רב אצלו (יתברך), וכן בעניין העבירות. חשבון נפש צודק מחייב התחשבות הן במעשים חיוביים קטנים והן במעשים שליליים קטנים. זאת משום שמה שנראה בעיני אדם קל, עשוי להיות חמור בעיני שמים. ה"חובות הלבבות" מחייב אותנו להתייחס לכל מעשה, קטן ככל שיהיה, ברצינות ובכבוד ראש. עלינו להיות מודעים לכך שגם מעשים קטנים יכולים להשפיע רבות על חיינו ועל העולם כולו.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, מתוך "מאורות הדף היומי", המוביל אותנו לתובנה, על חשיבותו של כל מעשה "קטן" בחיינו ובהשפעתו הרבה לנצח נצחים...

אודות ההכרה בדבר ערכה של "חצי מצווה" שמור בידנו
סיפור מדהים מהימים של טרום הקמת המדינה, ממנו ניתן להפיק לקח רב ומוסר השכל נפלא. באחת הדירות של שכונת בתי נייטין, אחת משכונותיה הוותיקות של ירושלים, השתכנה משפחת בטלמן. אם המשפחה, הגברת נחמה בטלמן, בת למשפחת המבורגר, שהחזיקו בבנק הראשון בירושלים, הביאה עמה סכום יפה כנדוניה ולאחר נישואיהם פתחו בני הזוג חנות מכולת למחיתים. ההצלחה האירה להם פנים, כך נדמה היה בכל אופן. בכל עת הייתה החנות מלאה מפה לפה, ומידי שבוע היה רבי דוד בטלמן מגייס סבלים ערביים שיישאו לחנותו שקים ומצרכי מזון נוספים כדי למלא את החסר. חלפו עברו חודשים מספר, ועשרות חבורות שנערמו על הדלפק העידו על מצוקתם של בעלי חנות המכולת. אכן, הכל קנו, אך לאיש לא היה מהיכן לשלם. רשימות צפופות, מסודרות למופת, מילאו את המחברות שבהן נרשמו הקונים שקנו בהקפה, והללו הלכו ותפחו ככל ששמה של המכולת הלך והתפרסם. באחד הימים דיווח רבי דוד לרעייתו, כי התקציב שהם הועידו להשקעה בבית משחרם כלה עד תומו ומדפי החנות החלו להתרוקן במהירות מתכולתם. כעבור מספר ימים ננעלו דלתות החנות על מסגר ובריה ובעלי המכולת שבו לביתם עם צרור מחברות. זה מה שנשאר מהנדוניה. חובות. אכן, הצלחה כלכלית מרשימה. בעל נפש זכה וטהורה כבדולח היה רבי דוד, וכמוהו רעייתו שאשת רוח הייתה. "לא יעלה על הדעת", שחו בני הזוג בינם לבין עצמם, "לדחוק בבעלי החובות האומללים שאינם יודעים מניין ימצאו פרוטה כדי להאכיל את ילדיהם ביום המחר. הבה נחמול להם בלב שלם על חובותיהם וה' הטוב ירחם". כך, גם נגוזה לה האפשרות שבימים טובים יותר תחזור הנדוניה לבעליה והמחברות המסודרות שתפקידן העיקרי ניטל מהן זה עתה, נותרו לשמש כעדות אילמת

לחובות שהיו ואינם. כעבור דקות מספר שבו השניים ונועצו ביניהם "אם חובות כבר אין, מחברות אלו לשם מה?" וממחשבה למעשה, לא חלף זמן רב ועשן דקיק שהתמר מפחית ברזל גדולה, העלה השמימה את חובותיהם של בני שכונת נייטין וסביבותיה. גם מחברות כבר לא היו. ללא טרוניה או מחשבה כעוסה קיבל על עצמו רבי דוד משרת מלמד דרדקי בתלמוד תורה ירושלמי, וכעבור שנים מספר הוא נאלץ לנטוש את משרתו לטובת משרה שמזכה את בעליה במספר פרוטות גדול יותר בסוף החודש. כך הפך רבי דוד לפועל בניין. בלב שמח ובנפש חפצה, מתוך הודיה לקדוש ברוך הוא על ילדיו שהעניק לו עם השנים ועל האפשרות לפרנסם, היה רבי דוד עמל קשות מבוקר עד ליל להביא טרף לביתו, תוך הקפדה לבלתי דלג על קביעות עיתים לתורה. ערב אחד פסע רבי דוד לעבר ביתו כאשר הוא נתקל בערימת גרוטאות שהפריעה למהלך דרכם של העוברים והשבים. בלא משים דחף רבי דוד את הגרוטאות ברגליו כדי לפנותן לצדדים, ולתדהמתו נתגלתה לפניו מסכת בבא קמא. קרועה בחלקה, אך דפים שלמים מתוכה בצבצו בתחינה שיגאלום מן הביזיון. הפך רבי דוד קרש מימין, חבית משמאל, ולעיניו נחשפה ספריה שלמה של ספרי קודש שהתגוללו ברשות הרבים. באותם זמנים לא ועד גניזה היה, וגם לא ועדה. עסקנים לא הקדישו את חייהם לטיפול בספרי קודש ישנים ומשאיות לא התרוצצו אחוזות תזזית מבית כנסת למשנהו כדי לגייס שקי גניזה. איש כמעט לא גנז ספרי קודש. חומשים וסידורים, כך גם ספרי קודש אחרים, עברו מאב לבנו ששמרו עליהם כעל בבת עינם. סידור חדש קנו לכלה או לגר צדק. גניזה, כאשר בכל זאת הצטברה בביתו של מאן-דהוא, היה הלה טומנה בעצמו למנוחת עולמים, באחד הכוכים שבהרי ירושלים. מזועזע עד עמקי נשמתו שב רבי דוד לביתו ושח לאשתו אודות ספרי הקודש המתגוללים בביזיון ברחובה של עיר. ישבו השניים, חישוב חשבונות של עולם, צירפו מספרים, הפחיתו, הכפילו, חילקו, השוו ולבסוף הגיעו למסקנה כי רבי דוד ייסע אל השוק וירכוש שקי בד חזקים והגונים כדי לטמון בהם את הגניזה. לא קלה הייתה ההחלטה. חישוב מדויק של ההוצאה הכספית הבלתי צפויה

אחים יקרים!

חשיבות מופלאה יש למעשים הקטנים בעינינו בדור הזה, חשיבות שלא נוכל לאמוד ולשער, משום שאין בידינו כל קנה לעשות כן. וכך גם רבי חיים וויטאל זצ"ל כותב בספר 'שער הגילגולים' דברים נוראים ששמע מפי רבו האר"י ז"ל. "דע לך כי מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול ככמה מצוות גדולות שבדורות אחרים. כי בדורות אלו הקליפה גוברת "מאוד מאוד לאין קץ", כלשון האר"י ז"ל. כול מצווה שאדם בדורינו מצליח לקיים הינה חשובה ויקרה עד אין קץ, זאת בשל הקשיים והניסיונות שיש בדורינו. נסכם בדברי המשנה (קידושין י.) "כול העושה מצווה אחת מטיבין לו ומאריכין ימיו ונוחל הארץ". אומר רש"י: "מאריכין לו ימיו"- בעולם הזה, "ונוחל את הארץ"- לעולם הבא.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלה, כי ערכם הכספי של השקים שווה לתמורה שמפיק רבי דוד בשלושה ימי עמל קשים בעבודת הבניין!!! אך בני הזוג נימנו ביניהם וגמרו לזכות במצווה חשובה זו, ומתוך התרגשות קדושה שחלפה בהם קבעו, כי שניהם יזכו בשכר מצווה זו שווה בשווה. יהודים של פעם. לא חלפו שנים רבות ובשנת תש"ג למגינת לב כל מכיריו, חלה רבי דוד את חליו שממנו לא קם ונשמתו נסקה השמימה בנתיב העשן הדקיק שסימנו מחברותיו, כאשר הוא מותיר אחריו יתומים רבים בשנים שלא זכה להשיא אף לא אחד מהם. עצובים ונדכאים נאספו בחצר שכונת בתי נייטין תושבי האזור ומכרי המשפחה כדי ללוות את רבי דוד למנוחת עולמים. זעקותיהם קורעות הלב של היתומים הדהדו בין הבתים. שרוויים היו כבר בשכול ובכאב שביקרו לעיתים תכופות מידי בבתי היישוב הישן. אותה עת, עמלו בנות ישראל צדקניות לאסוף מאכלים לסעודת ההבראה עבור בני המשפחה. בביתם לא היה מאכל לרפואה! מסע ההלוויה עמד לצאת והאלמנה הטרייה ביקשה ללחוש מספר מילים אחרונות. "רבי דוד", אמרה בבכי כבוש, "אתה ודאי זוכר את השקים שקנינו כדי לקבור בהם את הגניזה. מפת לחמנו קיצצנו כדי לזכות במצווה. נכון. סיכמנו שנחלוק שווה בשכר המצווה, כל אחד ייטול חצי מצווה, אבל אתה נפרדת מהעולם הזה בגיל כה צעיר. כבר אינך יכול להוסיף ולהרבות במצוות ובמעשים טובים כפי שוודאי היית חפץ. רבי דוד, אני עוד נשארת כאן עם הילדים, יש עדיין בידי אפשרות לעשות מצוות נוספות. אני מוותרת על חלקי במצווה. שא עמך לגנזי מרומים את המצווה בשלמותה ותנוח בשלום על משכבך!!!". אלו היו היהודים ה"פשוטים" של פעם. יהודים שהשכילו להבין שאפילו חצי מצווה יכולה לעשות רושם רב בשמים. הם העריכו כל מצווה באשר היא, לכן השתוקקו לקיים את כל מצוות התורה ברמ"ח אבריהם ובשס"ה גדיהם, מתוך אמונה חושית תמימה ומושלמת, שניווטה אותם בכל מהלך חייהם לפעולות ומעשים שכל השומע אותם שאף להדבק במידותיהם ולהלך במשעול המוליך בדרך הרצויה, בדרך העולה בית ה'...

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת ויצא תשפ"ו

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

סיפור א': היום מסיימים לומדי 'החפץ חיים' היומי את ההקדמה לספר. מלבד הטעמים לכתיבת הספר שמפרט רבינו בהקדמה, מביאים בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מספר עובדות שנמסרו על כך.

מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל סיפר בשם תלמיד ראדן הגרא"ט שפירא, שהיה יהודי בראדן שרצה להלשין על חברו שהוא מתחמק מהצבא. אותו יהודי יצא מראדן לכיוון וילנא כדי להלשין, וכששמע זאת ה'חפץ חיים' רדף אחריו כמה קילומטרים עד שהשיגו בתחנת הרכבת, והתחנן בפניו ודיבר על לבו שיחזור בו. אולם האיש סירב בתוקף, וכשראה ה'חפץ חיים' שלא יוכל לשכנעו עזבו לנפשו (לבסוף נרגע היהודי, ודברי הח"ח נכנסו ללבו ולא נסע להלשין). והוסיף, שמעשה זה המחיש ל'חפץ חיים' עד כמה אנשים כלל אינם יודעים את חומר העוון, וזה היה אחד הדברים שזרזוהו לחבר את ספרו.

עוד מובא שם מה שסיפר הגר"ז איידלמן, כי שמע מה'חפץ חיים' מתי עלה בדעתו לחבר ספר על שמירת הלשון, שפעם שמע בני אדם מדברים לשון הרע, וברח ונמלט מהמקום עד שנפל מרוב עייפות, ואז, כשהוא שוכב באפיסת כוחות עלתה במחשבתו לכתוב ספר זה. גם בנו של ה'חפץ חיים' כותב, שאמנם לא שמע מאביו את הסיבה, אבל בהכירו את רוחו הגדולה והטהורה יודע הוא כי דברים אשר קרו בארץ, ולפעמים אף מקרים פרטיים ומקומיים ומעשים אשר לא ייעשו בין אדם לחבירו - הם שעוררוהו לכך.

****

****

אל תזלזלו בשום גרעין קטן, אינכם יכולים לדעת היכן תפגשו את האילן רב הפירות שצמח ממנו

סיפור ב': בשבוע שעבר פגשתי יהודי שאותו אני מכיר משכבר הימים. הוא אדם העובד לפרנסתו במקצוע מכובד, וקובע עיתים לתורה. אין לו עסק בהרצאות ובמסירת שיעורים, ואת השאיפות שלו לקריירה בעולם הישיבות הוא גנז זה מכבר.

ובכל זאת, לפני שנים אחדות, הזמינו אותו מטעם ארגון כלשהו למסור הרצאה בפני קהל של מגידי שיעורים.

"אני ??? הרצאה בפני מגידי שיעורים? למה? איך? מה יש לי למכור לזה. ???"

אבל הארגון שהזמין אותו להרצאה התעקש על כך: "אנחנו סבורים שאתה, מנקודת המבט שלך כאיש מקצוע בתחום זה וזה. וכל לתרום למגידי השיעורים, ולתת להם 'טיפים' שישביחו את יכולותיהם בהסברה בהירה והרבצת תורה לעם ה'...."

הוא התכונן כראוי ומסר הרצאה, אחת! בודדת!

וזהו.

שבועות עברו, חודשים חלפו מאז מסר את ההרצאה הזאת. והדבר פרח מזיכרוננו כליל.

כעבור יותר משלוש שנים, פגש אותו לפתע יהודי שמראהו החיצוני לימד כי הוא תלמיד חכם המחזיק במשרה תורנית, הלה מיהר להושיט לידידי יד בשמחה גדולה ולקדם את פניו בברכת 'שלום עליכם' לבבית....

"אתה בטח לא מכיר אותי", אמר אותו תלמיד חכם, "אני מגיד שיעור בבית כנסת פלוני ובישיבה פלמונית, פעם בשבוע אני נוסע לאחד המושבים בסביבה למסור שם שיעור, ופעמיים בחודש אני מרצה בארגון ידוע לקירוב רחוקים...."

ידידי נבוך, ולא הבין מדוע מספר לו האיש על שיעוריו הרבים: וכי כבוד הוא מבקש לקבל ממני? תהה בינו ובין עצמו, הוא הרי נראה אדם שפוי לחלוטין, ולא משהו שהשתבשה עליו דעתו....

אבל היהודי חיך חיך רחב והוסיף סיומת שהסבירה את כל דבריו: "אני רוצה לומר לך, שגם לך יש חלק בכל השיעורים הללו."

עכשיו הוא כבר היה בטוח שכל ההקדמה הארוכה הזאת רק נועדה להכין את הקרקע לקראת בקשת תרומה הגונה.

הוא החל למשש את כיסיו הריקים כדי להוכיח לאיש שמולו שאין לו כסף עליו, והוא בכלל בלבוש שבת, ואפילו כרטיס האשראי לא עליו....

אבל מגיד השיעור הניף ידו בביטול: "לא לא... אתה לא מבין אותי. בזכותך למדתי להיות מגיד שיעור טוב יותר. אתה זוכר את אותה הרצאה שמסרת לפני שלוש שנים בבית כנסת פלוני בפני קבוצה של מגידי שיעורים?"

הוא כבר מזמן שכח אותה. חשב שכמוהו שכחו אותה גם כל השאר. עכשיו מתברר לו שלפחות אחד מאותם משתתפים דווקא שמע היטב את הדברים ולקח מהם כמה 'טיפים' שמלווים אותו עד עצם היום הזה, בכל עשרות השיעורים שהוא מוסר מדי חודש.

לדברי מגיד השיעור, השיעורים שלו הפכו מעניינים ומוצלחים יותר מאז שמע את אותה הרצאה, ובגלל זה גבר הביקוש לשיעוריו, הוא זכה להתקבל כמגיד שיעור בישיבה מפורסמת, וגם התבקש להצטרף לשורותיו של ארגון גדול לקירוב רחוקים..."

"אתה מבין", מספר לי החבר, "אני מסרתי הרצאה אחת, רק כי הפעילו עלי לחץ ולא היה לי נעים לסרב".

משמים עזרו לי שהדברים נפלו על אוזניים קשובות, וזכיתי שיש לי חלק, קטן אומנם, אבל בכל זאת חלק, בכל השיעורים הרבים שהוא מוסר מאז ובעזרת ה' עוד הרבה מאוד שנים".

"זה רק מראה לנו כמה שמעשה קטן לכאורה, יכול לגרום לתוצאות נפלאות. צריך לזה סייעתא דשמיא, וחשוב שנדע להתייחס לכל מעשה בכבוד הראש הראוי, בהתאם לתוצאות שיכולות להתפתח ממנו".

****

****

בא אספר לך מדוע איני יכול ללכת על רגליי

סיפור ג': את המעשה הנורא הבא סיפר אאמ"ר הג"ר מנחם רוזנבליט שליט"א, ששמע אותו מהגאון רבי רפאל דוד אויערבאך זצ"ל ראש ישיבת שער השמים, גיסו של הגאון רבי שלום שברדון.

"לאשה אחת שהתגוררה בשכונתו של רבי שלום שברדון בשכונת שערי חסד, היה בן שאינו שומר תורה ומצוות, בשם משה, שהיה פקיד בכיר בממשלה. הוא היה נכה ברגליו ובעל רכב ממשלתי מהודר. בימים ההם, אדם בעל רכב היה נחשב מורם מעם..."

יום אחד כשבא האיש לבקר את אמו, פגש בגיסים הגאונים, רבי שלום שברדון, ורבי רפאל דוד אויערבאך. לפתע נחה על ר' שלום רוח תוכחה, פנה ואמר לפקיד בניגונו הידוע: 'מוישה, מוישה... פה אתה אדם חשוב מאוד, אבל לאחר מאה ועשרים שנה, הרי בסוף יעלו אותך להר המנוחות... וזה עלול להיות יום קר, כולם ילוו אותך, אבל בסוף אתה תישאר שם לבד. ושם אין אוטו, אין פקיד בכיר. מוישה, מוישה, מה יהיה אז'..."

ר' דוד אויערבאך היה בטוח שר' שלום עומד לחטוף 'מנה', והפקיד הנכבד יתפרץ עליו בכעס. אך למרבה הפלא ענה לו משה: 'מה אתה חושב, שאני לא יודע? אני אספר לך מה קרה, ומדוע איני הולך על רגליי:

'בצעירותי הייתי בחור דתי, חסיד בעלזא. כנהוג לפני בר המצווה לקח אותי אבי לאדמו"ר הקדוש רבי אהרן מבעלזא כדי להתברך מפיו. עמדנו בתור, לפנינו היה יהודי נכה שהלך עם קביים. כשהגיע היהודי לפני הרבי, פנה הרבי ואמר לו: למה אתה לא הולך על רגליך? תזרוק את זה!

'היהודי לא הבין מה הרבי רוצה ממנו, הרי הוא משותק ברגליו מלידה. התמהמה, וזרק קב אחד. אמר לו הרבי: 'אמרתי לך זרוק את שניהם ותלך!' האיש זרק את הקב השני, ולפליאת כולם התחיל ללכת כאחד האדם.

אני הייתי בתור מיד אחריו. אמר לי הרבי: 'אתה ראית מה שהיה כאן. דע לך, בשבת הראשונה שאתה תחלל, מה שהיה ליהודי הזה יעבור אליך.

'עברו שנים. בפולין הייתה תנועת ה'בונד' הסוציאליסטית שסחפה איתה רבבות מבני ישראל. גם אני הפכתי לחבר ב'בונד' עד שנהייתי בה מדרך לבני נוער. שנים הקפדתי, ולא חיללתי שבת. אך שבת אחת עשינו טיול, כל החניכים שלי עלו למשאית טיולים ואני יחד אתם. כשהמשאית החלה לנסוע נפלתי ממנה ונחבלתי, ומאז איני יכול ללכת על רגליי'.

"השיב לו ר' שלום: 'כבר היית... כבר ראית... ואף על פי כן. (ע"פ נר לשולחן שבת).

****

****

סיפור נפלא ששמענו מהרה"ג ר' יצחק פרידמן שליט"א

סיפור ד': בגיליון 'לקראת שבת' הקרוב, נביא בעז"ה שיחה מרתקת עם הרה"ג רבי יצחק פרידמן שליט"א, המוכר בין היתר מקו 'מתיקות התורה' שבו הוא מקליט תוכן נפלא ומתוק מדבש לשמחת לבם של רבבות המאזינים. בשולי הדברים, שעסקו בעניין של אמונה וביטחון, 'ואלוקים חשבה לטובה', מספר הרב פרידמן מעשה נפלא.

אודות בחור שלמד בישיבה בביאליסטוק יחד עם מרן הסטייפלער זיע"א. "הוא היה בחור רגיל לכל דבר, אבל יום אחד הוא החל להשמין בצורה יוצאת דופן, וככל שנקפו הימים הוא הלך והשמין בצורה מזעזעת, עד שהתקשה בהליכה, ולאחר מכן גם איבד את היכולת ללכת ואפילו לעמוד. הוא נשאר במיטתו כל הזמן, ובחור הישיבה שריחמו עליו מאוד היו באים אליו לחדר כדי ללמוד איתו ולתת לו אוכל וכדו', כך במשך תקופה ארוכה. מדי פעם היו מגיעים רופאים ממדינות שונות, כדי לחזות בפלא הזה ולנסות למצוא מה הבעיה שגרמה לו להשמין בצורה כזאת לא הגיונית, אבל אף אחד מהם לא הצליח למצוא מרפא למחלה המסתורית הזאת.

"הסטייפלער כבר המשיך הלאה לתחנות הבאות בחייו, ולאחר זמן מה פרצה מלחמת העולם השנייה, והנאצים כבשו את אירופה כשהם מיישמים את ה'פיתרון הסופי' של היטלר ימ"ש וזכרו. בעיר ביאליסטוק הודיעו שכל יהודי העיר חייבים להתכנס בקצה העיר, על יד היער, ומי שלא יגיע בשעה ובמועד שנקבעו, אחת דתו.

"כמובן שכולם דאגו להתייצב בזמן המיועד, וגם הבחור הזה לא נשאר מאחור. חברים טובים דאגו לו כי חששו לחייו, וטרחו ועמלו עד שהצליחו להביא אותו למקום המיועד בשעה שנקבעה".

"לא עבר זמן רב והתברר כי הנאצים קיבצו את היהודים במקום אחד כדי לקדם את המטרה השטנית שלהם, וכעבור זמן קצר לא נשאר אף מהם בחיים, הי"ד, למעט הבחור השמן שהנאצים ברשעותם החליטו להשאיר אותו חי, מתוך הבנה שהוא ימות מרעב, כי אין לו שום אפשרות ללכת משם בכוחות עצמו.

"רצתה ההשגחה העליונה, וכמה מהגויים תושבי העיר חסו על הבחור, לקחו אותו לאיזה מחסן נידח בעודם מסתכנים בנפשם, ונתנו לו אוכל להחיות את נפשו. וראה זה פלא, מאותו יום החל הבחור להרזות באופן פלאי, עד שכעבור תקופה שב והיה כאחד האדם ויכול היה להימלט ליערות ולהיחלץ מציפורני הנאצים ימ"ש.

"הסטייפלער בירר כעבור זמן מה עלה בגורל חבריו לשיבה, ושמע שכל אלו שהיו בבליאסטוק באותו יום נרצחו, חוץ מאותו בחור שנשאר בחיים ועלה לארץ ישראל, בנה את ביתו ב'כפר סבא', והקים משפחה מאד יפה. כששמע זאת אמר: עתה ידעתי מה היה לו ומדוע השמין הבחור באורח פלא. משמים הקדימו לו רפואה למכה, וכך נחלץ מגזר הדין האכזרי שחיכה לשאר חבריו, ולהוותר לפליטה רבה".

****

****

הבוטח בה' חסד יסובבנו

סיפור ה': את הסיפור הבא שמעתי מגיסי היקר שליט"א המכיר אישית את בעל המעשה:

אברך ת"ח מופלג, אציל נפש ובעל מידות טובות, בחר מתוך אהבה בחיי דחק, כשזוגתו הצדקת עומדת לימינו ומגבה את החלטתו. כדי להשיא את ילדיהם, בכבוד הם מכרו את דירתם בשכונה ירושלמית, ועברו לגור לצד ילדיהם באחד הפרויקטים. במהלך הקיץ אירסו בן נוסף, קבלו על עצמם ההורים לתת סך 140,000 ₪. כשגיסי שאל אותם איך הם מקבלים על עצמם סכום שכזה, הם ענו לו בתום ובביטחון כי בסיטואציה הקיימת ברור להם כי זה רצון השי"ת, ולכן הינם בטוחים כי הבורא ית' לא יטשם ולא יעזבם.

החתונה נקבעה לחודש חשוון. שעון החול תקתק, ובני הזוג רגועים ושלוים בביטחונם. ממשיכים להשליך יהבם על השי"ת כי ישלח להם את כל צרכיהם.

ערב יום כיפור. דפיקות בדלת ביתם. הגב' פותחת, ושליח מבקש למסור בדחיפות חבילה תפוחה. הם עומדים נדהמים ומבולבלים: "חבילה ממי?" הם פותחים וסופרים מאה וארבעים אלף ש"ח טבין ותקילין!

מתברר כי לפני כשנתיים, כשעדיין גרו בשכונה הירושלמית. הרחיבו את דירתם יחד עם עוד כמה שכנים. תוספת הבניה עמדה על עמודים. ביום בהיר אחד השכנים החליט לספח לעצמו את קומת העמודים ולבנות שם דירה נוספת.

מיודענו קרא לשכנו והעיר את תשומת ליבו כי כדאי לשאול מורה הוראה, כי לכאורה השטח שייך לכל הדיירים. אך השכן התעלם. כי היה משוכנע בצדקת דרכו.

מיודענו לא איש מריבה, הוא עמל יומם וליל להבין את דיני התורה אך חלילה לא איש של דיני תורה. מילא פיו מים ושמר על יחסי שכנות טובה, עד שנפרדה דרכם כשעברו לגור בפרויקט המרוחק.

עשרת ימי תשובה. בליבו של השכן הירושלמי עלו הרהורים: 'אולי השכן בכל זאת צדק?' הלך לשאול רב, אשר פסק כי השטח שייך לכל השכנים, ומשכך החליט השכן, כי עוד לפני יום הכיפורים הוא רוצה להתנקות מחשש הגזל שבידו. התייעץ, והחשבון העלה 140,000 במדויק! הלה שלח את הכסף במזומן כדי להכנס נקי וזך ליום הקדוש. הבוטח בה' חסד יסובבנו. (גיליון התחזקות וביטחון במשנת ה'זרע שמשון').

****

****

הקב"ה חיכה לראות את הבן היקר שלו עומד בניסיון, ומיד שלח לו סייעתא דשמיא עצומה

סיפור ו': כמי שזוכה לעבוד עם בחורים בעלי תשובה, אני מתרגש בכל פעם מחדש מתעצומות הנפש של התלמידים. הסיפור שארע כאן הפעם הוא ממש מצמרר:

בחור אחד התחיל את דרכו בישיבה כשהוא מתמודד עם קשיים גדולים. תחילה הצליח בקושי להחזיק את עצמו במשך כל סדר א', רק בהמשך הצליח ללמוד גם סדר ב', אבל בכוח הרצון האדיר שלו, הוא התגבר על כל המכשולים, וכעת הוא יושב ולומד את כל שלושת הסדרים: בבוקר, בצהריים ובערב.

באחד הימים הוא מקבל טלפון מאביו ושומע בשורה לא טובה: אבא התחיל לעבוד בשבת! הבחור היה המום מהדיעה. אמנם הם לא נחשבו לשומרי מצוות במובן המלא של הדבר, אבל הם היו מסורתיים, והגם שלא שמרו שבת כהלכתה, בכל אופן לא יצאו לעבודה ביום הקדוש הזה.

"אבא, למה?" שאל הבחור בכאב.

"אין לי ברירה", ענה האב, "יש לי הרבה חובות, וכשאעבוד בשבת אוכל להרוויח בכל שבוע עוד שבע מאות וחמישים שקלים, וכך אגיע לשלושת אלפים שקל. זה סכום שיעזור לי לסגור את כל החובות."

"אבא", הבחור לא ויתר, "אם אני אלך לעבוד ואביא לך בכל חודש שלושת אלפים שקל, תסכים לעזוב את העבודה בשבת."

"אם אתה באמת מתכוון למה שאתה אומר, אז התשובה היא שכן. לא רק שלא אעבוד, אלא אשמור את השבת כהלכתה ואמנע מכל מיני פעולות אסורות גם בבית".

הבחור סיכם עם אביו שהוא בדרכו לחפש עבודה, וכך העמיד בפני הצוות בישיבה שאלה חינוכית והלכתית, האם עליו לצאת לעבוד על חשבון התורה שלו?

העברנו את השאלה לאחד מגדולי הדור, והתשובה היתה כי הבחור צריך לעבוד כדי להציל את אביו מחילול שבת. זאת לאחר שדנו בכל צדדי השאלה, ואין לקחת מכאן הנחיה כללית לרבים.

בחור החל לחפש עבודה וגם מצא משרה בשעות הערב, על חשבון סדר ג'. מישהו שיש לו חנות בגדים, שמח להעסיק אותו. כשהוא שמע את הסיבה שבגללה הוא רוצה לעבוד, הוא החליט שהוא ישלם לו יותר מהרגיל. העניינים סוכמו.

הבחור עמד בניסיון האדיר, לוותר על הרוחניות שלו בשביל הרוחניות של אבא שלו. והנה באחד הימים ניגש אליו אדם ושאל אותו: "תגיד לי, מה הסיפור שלך? בשביל מה בחור בגיל שלך עוזב את הישיבה בערב והולך לעבוד? הבחור סיפר לו על אבא שלו, והאדם הזה נענה ואמר: "חבל לי עליך. אני אתן לך הלוואה של שלושים אלף שקלים. כשיהיה לך כסף תחזיר לי, ואם לא יהיה לך, אתה לא תצטרך להחזיר."

זה היה מרגש. ראינו איך הקב"ה חיכה לראות את הבן היקר שלו עומד בניסיון, ומיד שלח לו סייעתא דשמיא עצומה, כשלבסוף הוא הניח את שני הדברים: גם את השבת של אבא, וגם את התורה שלו. אשריכם ישראל. (פורסם בגיליון השגחה פרטית).

****

****

סיפור השגחה פרטית מפי בעל המעשה

סיפור ז': היה זה ביום האחרון למסעי הממושך באוקראינה. אחרי שבת מרוממת במעזיבו בצוותא עם כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ – ממאנסי שליט"א ומאות אנשי שלומי, המשכתי עם שני ידידים (רממ"ד ורד"א) לאזור חבל בוקובינה, לחקור ולתעד מקרוב את העיירות והכפרים בהם התגוררו צדיקי בית ויז'ניצא וחסידיהם הנאמנים, כמנהגי מפעם לפעם מדי תקופה בס"ד.

ביום שלישי ח' אייר תשפ"א בא המסע אל סיומו בשעה טובה ומוצלחת. הטיסה היתה מוזמנת לשעה שש אחה"צ משדה התעופה בקייב, ובכדי למנוע לחץ של הרגע האחרון ובפרט נסיעה של עשר שעות מאזור ויז'ניצא לקייב, יצאנו לדרך כבר ביום שני בלילה, עם תחנת עצירה ולינת לילה במעזיבו הנמצאת באמצע הדרך, עם תכנית לצאת ממעזיבו למחרת ביום שלישי בבוקר לקראת השעה אחת עשרה לכיוון קייב, נסיעה בת חמש שעות בערך, וכך להגיע לשדה התעופה בסביבות השעה ארבע אחה"צ, שעתיים לפני מועד הטיסה.

ביום שלישי אנו משכימים קום ואחד החברים שעורר את השחר מספר לנו, שכבר מצא נהג מונית שייקח אותנו מכאן לקייב, ועוד יותר מכך, אם נזדרז להתפלל שחרית תיכף ומיד, עוד נספיק גם לעשות תחנת עצירה קצרה בכפר מורפה. היתה זו הפתעה של ממש עבורי, שכן במורפה טמון זקני החסיד המופלג לבית ויז'ניץ רבי משה מיכל קוסטינר ז"ל, שנפטר במהלך המלחמה בגלות טרנסניסטריה, ויום היא"צ הוא בכ"ה סיון תש"ב. שמחה גדולה אפפה אותי ואף מיהרתי לשתף בכך את בני המשפחה בארץ הקודש, אשר גם הם שמחו מאד כי הנה יזכה הסבא ז"ל הטמון בכפר נידח ומרוחק, לתפילה נרגשת על קברו.

מחמת הלחץ והבהילות להתארגן עם המזוודות ואף להיטהר במקווה עם תפילת שחרית, לא ירדנו לפרטי הפרטים של שעות הנסיעה, אלא הסתמכנו על החבר שדיבר עם הנהג המקומי, שאכן אם יוצאים ממעזיבו בשעה 9:30 בבוקר, מגיעים לכפר מורפה באזור 11:30 לפנה"צ, ובשעה 12:00 יוצאים לקייב, משם נוסעים שלוש שעות בלבד ומגיעים לשדה התעופה עוד לפני הזמן המתבקש.

כבר עם עלייתנו על המונית החלו התכניות להשתבש. במקום לצאת בשעה 9:30 כמסוכם, יצאנו רק בשעה 10:15. עלי דרך למורפה, החל הנהג לשנות את זמירותיו ובתנועות ידיים משונות ניסה להסביר לנו שעלינו לוותר על העצירה במורפה, כי יש פקקים גדולים בדרך וחבל על הזמן. אנו, ששמענו מפיו רק לפני שעה במעזיבו, שיש לנו אפילו יותר משעה מיותרת בסדר היום על פי התכנית, הסקנו מכך שהוא מבקש עוד כסף כדרכם של נהגי אוקראינה, והבטחנו לו חמשים דולרים נוספים... ואכן, למרבה הפלא תוך שעתיים בערך כבר ראינו את האזור המבוקש.

כולנו מרוגשים לקראת התפילה על ציון הסבא ז"ל שהיה מגדולי החסידים, אך אנו מגיעים פחות או יותר לאזור של מורפה, בלי למצוא את המקום המדויק של בית החיים. מנסים לשאול עוברים ושבים היכן בית הקברות היהודי, חלק מושכים בכתפיהם באי-ידיעה וחלק שולחים אותנו למקומות אחרים עם סימוני ידיים לא ברורים. כך או כך, הנהג מכריז בקול אל תוך המכשיר שבידו כי הוא מחפש את בית הקברות היהודי של מורפה, והוא נוסע לפי הכתובת שקיבל בשעה 12:15 אנו יורדים למרגלות בית קברות יהודי שנמצא במעלה ההר המקומי, מסתערים על המצבות ומתחילים לחפש את מצבת הסבא.

בביקורנו במורפה לפני ארבע שנים, היה זכור לנו כי בית הקברות נמצא על הר ולכן היינו בטוחים כי מדובר במקום הנכון. התפרשנו שלשתנו במרחב ההר, תרים ומחפשים את המצבה הנמצאת על הגבהת בטון לסימן היכר, אך לא מוצאים. מנסים להיזכר באיזה כיוון עמדה המצבה בהיותנו במורפה לפני כמה שנים, אך לא מצליחים למצוא ולזהות את המיקום. תוך כדי חיפוש, נתקל אחד החברים במצבת אבן וקיבל מכה קלה ברגלו. בתנועה אינסטינקטיבית הוא מעיף מבט על המצבה, מגלה להפתעתו את הכיתוב הבא: "ת.נ.צ.ב.ה. פ"נ הבתולה יהודית בן זאב בארד, נפ' ט' אייר תרע"ה" - - - אנו עומדים אפוא למרגלות מצבה של נפש אומללה שהלכה לעולמה לפני יותר ממאה שנים, בלי להותיר אחריה זש"ק, והנה בעוד שעות ספורות יחול יום היא"צ של נערה זו. מיהרנו להוציא מאמתחתנו נרות נשמה והדלקנו לזכותה, ואף כמה פרקי תהלים נאמרו בהתרגשות על קברה.

משם מיהרנו לשער בית החיים, שם המתין לנו נהג המונית בקוצר רוח שהראה לנו על השעון כי הזמן דוחק ביותר. רק שם על יד השער, אנו מגלים שלט קטן ותמים שהונח בפתח בית העלמין כי כאן הוא בית החיים של כפר שאריגראד הסמוך למורפה... אין זה פלא שלא מצאנו את מצבת הסבא רבי משה מיכל ז"ל, כמה חבל. בכלל לא הגענו למקום הנכון.

עדיין לא עמדנו על גודל הלחץ העומד לפנינו מול שעון החולה הולך ואוזל לקראת הטיסה בקייב הרחוקה, שכן הנהג אמר מפורשות בבוקר כי הדרך ממורפה לקייב אורכת שלוש שעות בלבד. וכל כך הסתמכנו עליו, עד שאפילו לא הלכנו לבדוק זאת... אנו נכנסים למונית ופותחים בנסיעה לשדה התעופה, אך הנה מגיע רגע האמת... המכשיר המכוון את הנהג מראה לנו כי לפנינו מסלול נסיעה של לא-פחות מחמש וחצי שעות... הוא אף מראה את שעת ההגעה אל היעד: 17:50... עשר דקות לפני המראת המטוס...

לא היו לנו הרבה ברירות. ניסינו להתווכח אתו שזה לא מציאותי, שהרי הוא עצמו אמר לנו שזוהי דרך של שלוש שעות בלבד, אבל הנהג משך בכתפיו וניסה לרמוז לנו שכבר אמר היציאה ממעזיבו שכדאי לנו לוותר על העצירה במורפה. ליבנו נפל בקרבנו, מה עושים כעת? לא זו בלבד שלא הצלחנו למצוא את מצבת הסבא ז"ל, עוד נאחר את הטיסה חלילה. אלו פנים יהיו לנו כשנספר זאת לבני הבית הממתנים בקוצר רוח לחזרתנו אחרי שבוע של היעדרות מהבית? בפרט שהטיסה הבאה הינה רק בשעות הבוקר המוקדמות של יום רביעי. עם זאת, כיהודים מאמינים בני מאמינים, ידענו היטב כי השי"ת המכין מצעדי גבר, הוא זה ששלח אותנו לכל המסלול הזה, והוא זה גם שהועיד אותנו להגיע כל כך קרוב לאזור בו טמון הסבא, אך לא נזכה לעלות ולהתפלל על קברו.

ואז מביע אחד החברים את הרהוריו בקול: מי יודע אם הסיבוב הארוך הזה לא בא אלא בשביל שתזכה נערה בתולה זו ע"ה שייאמרו על קברה פרקי תהלים וידליקו נרות נשמה לזכותה שעות ספורות לפני היא"צ... הרי חיפשנו בכל בית החיים את קברו של הסבא ולא מצאנו, והנה בהשגחה פרטית נתקלה רגלו של אחד מאיתנו בקברה של נערה זו, וכך נעצר לרגע לראות את מקור הכאב וגילה באקראי את המצבה.

בדיבורי חיזוק ואמונה אלו התחזקה רוחנו ביותר, על אף הלחץ הגדול שמא חלילה נאחר את הטיסה ונאלץ להישאר בלילה בקייב. עשינו את כל ההשתדלויות הגשמיות והרוחניות כדי שהנהג יגביר את מרוצת נסיעתו, ואכן אחרי שעות ארוכות של מתח וחרדה מפני הבאות, עצרה המונית בפתח שדה התעופה בקייב בשעה 17:20... ארבעים דקות תמימות לפני ההמראה... היינו בטוחים כי נמצא את הדלפקים ריקים לגמרי, לכאורה.

אלא, שהקב"ה שליווה אותנו לאורך כל ימי המסע, המשיך גם כאן להיות עמנו. הפקיד האוקראיני כמו ישב והמתין רק לנו. ניגשנו אליו מתנשפים מהריצה הבהולה מהמונית, כשאנו ממלמלים: 'קייב, טרעפיק'... כמבקשים להתנצל על האיחור בעקבות הפקקים של קייב. הוא קיבל את המסמכים בזריזות, כאשר תוך עשרים דקות כבר היינו ישובים בבטן המטוס חגורים וממתנים לקראת ההמראה... ואנו קיבלנו פירוש חדש למילים: מ'ד' מצעדי גבר כוננו. (הרב יוסף מאיר האס ה"ו, אור לישרים, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה).

רק כעבור שנים גילה ה'לב שמחה' זצ"ל לבנו יבדל"ח האדמו"ר מגור שליט"א מה באמת היה שם

סיפור ח': שח הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: שמעתי סיפור נפלא בשם כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א, וכך סיפר: בעת שמחת נישואיו, כשכבר ישבו החתן והמחותנים בראש השולחן מוכנים ומזומנים למסיבת הקבלת פנים, המתינו לבואו של הדוד הגדול כ"ק מרן ה'בית ישראל' מגור זי"ע, אך לפליאתם הרבה הרבי עדיין אינו מגיע וכלל אינו נראה באופק.

המתינו עוד קצת ועוד קצת, השעה מתאחרת, אך הרבי בושש לבוא. רק לאחר שהמתינו זמן רב נראה סוף סוף ה'בית ישראל' מגיע. קהל הנאספים התפלאו על המקרה הזה מאוד, בהיות שהדבר ידוע שה'בית ישראל' היה דייקן גדול והעמיד עצמו לזמנים באופן מופלא עד למאוד, ולמה כאן חרג ממנהגו ואיחר להגיע.

המחותן כ"ק מרן ה'לב שמחה' ניגש אל אחיו וקיבל את פניו בשמחה, ומיד שאל אותו לסיבת איחורו והאם הכל בסדר, וה'בית ישראל' גחן ולחש לו משהו באזנו. אף אחד לא שמע את שיחתם ומה היתה התשובה של ה'בית ישראל'.

שנים רבות אח"כ שאל ה'לב שמחה' את בנו – יבלחט"א כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א – וכי יודע אתה למה איחר דודך הרבי ה'בית ישראל' להגיע לשמחת הנישואין שלך? אמר לו הרב "לא, אינני יודע". אמר לו אביו, אני אגלה לך.

וכך אמר ה'לב שמחה': אחי – הרבי ה'בית ישראל', גילה לי דבר נורא עד למאוד, שבעת שעמד לצאת מביתו להשתתף בשמחת הנישואין שלך, בעודנו עומד על מפתן דלת ביתו, לחלל הספק בלבו, בהיות שלדאבון לב הוא לא זכה לפרי בטן חיים וקיימים משלו, שמא הוא אינו שמח בשמחתי שמחה שלימה, ומשכן, החליט שאין זה מן הראוי לבוא להשתתף בשמחתי מתוך שמחה שאיננה שלימה ואמיתית, ולכן נכנס בחזרה לביתו – הוריד את הספודיק מראשו, התיישב אצל השולחן והתחיל להתבונן בחשבון הנפש אמיתי ונוקב האם שמחתו היא שמחה שלימה ואמיתית, ורק כשפשוט וברור היה אצלו שהוא שמח בשמחתי מתוך עומק הלב בשמחה שלימה – כמו "אן אייגן קינד" – רק אז חבש את הספודיק לראשו ובא להשתתף עמנו בשמחתנו. (נועם שיח בחוקותי תשע"ט).

****

****

מי הרופא שנתן לך את הרעיון ההזוי הזה

סיפור ט': סיפר הגה"ח רבי ברוך שמעון רוטשטיין שליט"א: בסמוך לביתנו בשכונת מאה שערים, התגוררה שכנה שסבלה מאד ממיחושים בעיניה. כאביה התעצמו מיום ליום וראייתה נחלשה עד למצב של עיוורון מוחלט ר"ל. מי שטיפל בה במסירות היה רופא העיניים המפורסם ד"ר טיכו, שנחשב באותה תקופה למומחה הגדול ביותר לעיניים במזרח התיכון, אך גם הוא לא הצליח להביא מזור לעיניה.

בצר לה פנתה לרבינו הרה"ק רבי שלמה מזוועה"ל זי"ע וביקשה על נפשה שיושיענה בצרתה הנוראה. לפליאתה הרבה נענה רבינו זי"ע ואמר לה, שעליה לשטוף את עיניה שלש פעמים עם ספירט (אלכוהול). כמי שלא נמנתה על משפחה חסידית, היא נבהלה מאד לשמוע את תשובתו של רבינו זי"ע. הרי גם עיניים בריאות לחלוטין יכולות להיפגע פגיעה אנושה משטיפתן באלכוהול. לכן גם לא מיהרה לקיים את הוראתו בקודש.

אולם ככל שחלף הזמן ומצב העיניים לא הוטב, החליטה שאין לה מה להפסיד מלקיים את הוראתו של רבינו, אזרה עוז והתחזקה באמונת צדיקים ושטפה את עיניה באלכוהול שלש פעמים – בדיוק כפי שהורה לה רבינו זי"ע. והנה אירע לה נס גלוי והיא חזרה לראות בעינה כאחד האדם!

כשהגיע מועד התור שנקבע לה לביקורת אצל ד"ר טיכו, החליטה להיבדק על ידו ולשמוע את חוות דעתו. כשנוכח ד"ר טיכו לראות שראייתה שבה אליה והיא רואה בעיניה כמי שמעולם לא חלתה, התפלא על כך מאד, וכששמע איך נרפאו עיניה ב"שטיפת אלכוהול", נדהם למשמע אזניו ושאל אותה: וכי ירדת מדעתך! מיהו הרופא שנתן לך רעיון הזוי שכזה! אמנם כשהשיבה שהרבי המתגורר בשכונת בית ישראל הוא שהדריך אותה לעשות זאת כדי לרפא את העיניים, נענה הרופא ואמר: "מיט וואונדערליכע וועגן האבן אונז נישט קיין מושג". (עם דרכים פלאיות שכאלו אין לנו כל מושג).

אוסף עוד עובדה פלאית ששמעתי מאמי ע"ה שהיתה במשפחה זו. אחיה הצעיר של אשה זו חלה ר"ל בצרעת, ומי שמכיר את תולדות הישוב בתקופה ההיא יודע, שלדאבון לב רבים היו אלו שסבלו ממחלה זו שנחשבה אז לחשוכת מרפא. גם הוא פנה בצר לו לרבינו הרה"ק רבי שלמה זי"ע וביקש את ברכתו לרפואה שלמה. רבינו ציווה עליו למרוח משחה כלשהי על גופו, ומיד כשמרח את המשחה פרחה כל הצרעת מגופו והבריא כביום היוולדו. (בשיחה עם הרה"צ ר' יעקב לייב גולדמן הי"ו בן כ"ק מרן אדמו"ר מזוועה"ל שליט"א).

****

****

"מי שמפחד מהקב"ה אינו מפחד משור!"

סיפור י': בשיעורו השבועי סיפר המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, על מעשה לפני עשרות בשנים, שהלך הגה"צ רבי יעקב לנדא זצ"ל, רבה של ע"ת בני ברק יצ"ו אל בית השחיטה ב'בני ברק' (שכן באותם הימים בקצה העיר בסמוך ל'בית החיים') אשר עמד תחת השגחתו לפקח על כל סדרי השחיטה מקרוב.

באותם הימים היה נהוג להשכיב את הבהמה על הארץ ולקשור אותה בחבלים בכדי שלא 'תשתולל', והוסיפו שמירה על שמירה להעמיד גדרות ברזל מסביב, שאם ח"ו יתנתקו החבלים אזי ימהר השוחט לדלג מעליהם ולברוח מאימת ה'משחית', ואילו הבהמה תישאר שם ולא תוכל להזיק ולבעוט בכל הנקרה בדרכה.

כאשר הגיע הגר"י לנדא ביקש להיכנס לתוך הגדרות לבחון את השחיטה מקרוב, וניסו לדבר על ליבו שלא יהיו להיכנס מפני הסכנה שבדבר, וטענו כנגדו, כי השוחט צעיר לימים הוא ובכוחו לנוס מיד ולקפוץ, אבל הרב כבר אין כוחו במתניו ומה יעשה אם שמא ח"ו יתנתק החבל, אכן הגר"י עמד על שלנו בעקשנות דקדושה, באמרו שאינו יכול לתת 'הכשר' אם לא יראה במו עיניו את השחיטה כולה מתחילתה ועד סופה, ונכנס למקום שנכנס ועמד סמוך לבהמה, ואשר יגורו בא... מיד לאחר שהוציא השוחט את הסכין, החלה הבהמה להתפרע עד שהצליחה לקרוע את החבל ולרוץ בפראות 'שור המועד' בתוך הגדר...

כמובן שהשוחט נס באימה כשהוא מדלג מעל הגדר, ואילו הרב לנדא נשאר שם כשהוא רגוע ושלי ומוביט על הבעל חי עד שהלה נרגע. לאחר מכן שאלוהו היאך הצליח לשמור על שלוות הנפש ולא התיירא לחייו באותם רגעים נוראים ומפחידים, השיב להם: "מי שמפחד מהקב"ה אינו מפחד משור! או שמפחדים משור ולא מהקב"ה או שמפחדים מהקב"ה ולא משור. (באר הפרשה – שמות תשפ"ב).

****

****

יפה שעה אחת של קבלת עול תורה

סיפור י"א: את העובדה הבאה הביא לידיעתנו אדם נכבד, ומהמקור הראשון:

אברך אחד מחסידי הרבי ה'אמרי מנחם' מאלכסנדר זצ"ל, ניסה מזלו בשלל מיני התעסקויות לפרנסתו, וכיון שלא היתה תורתו אומנותו ניסה בכל מיני דרכים להיפטר משלטונות הצבא. דא עקא, שכעבור כמה נסיונות התחמקות שלא עלו כשורה, שמה עליו המשטרה הצבאית את ידה, עד שהוצא כנגדו צו הבאה ואיומי מאסר בצידו. עלה אפוא מיועדו ונכנס אל הקדש פנימה אצל רבו מאלכסנדר היושב בב"ב. לאחר שהרצה לפני רבו את כל השתלשלות העניינים עד לצרה שנחתה עליו, פסק לו רבו את פסוקו: "קבע לך שעה אחת ביום של לימוד רצוף".

שואל, שמזה עידן ועידנים לא ידע 'רצופות' בלימוד מה הן, השיב לרבו שהדבר קשה עליו מדי. השיבו רבו: "אם כך, אין ברירה, ועליך לשבת בכלא". התחנן הלה על נפשו: "רבי", אמר, "כפרת עוונות עלי, אולם מה יהא על רעייתי ובני ביתי? השיבו רבו: "הרהר היטב בדעתך אם אתה יכול לקבל על עצמך שעה יומית רצופה בלימוד התורה". ענה החסיד: "זה למעלה מיכולתי". אמר שוב הרבי: "אם כך, שב בבית הסוהר". ניסה השואל לומר כמקודם וחוזר חלילה, ואולם תשובת הרבי לא השתנתה.

לכשראה האברך כי 'כלתה' אליו הרעה... שקע במחשבות ולבסוף הודיע לרבי כי הוא מוכן לקבל על עצמו את המבוקש. הרבי ברכו שלא יאונה לו כל רע וכך יצא הלה מבית רבו. למחר, נטל האיש את חפציו והלך אל המקום הנקוב לו בזימון לצבא. כבואו שמה קיבל את פניו קצין חמור סבר שפקד עליו לעלות על המשקל. הלה עשה כמצווה עליו, וכראות המפקד כי משקלו של העומד לנגדו עודף על הממוצע, הזעיק פניו ואמר: "פה זה לא מקום לשמנים, כלך לך לביתך".

מיועדנו ההמום לא האמין למתרחש, ולפיכך נכנס פנימה אל הפקידה שליד הדלפק וניסה להבין את המשמעות. גם כאן קיבל תשובה דומה בגנות ממדיו (שלא היו כל כך יוצאי דופן) ובהחלטיות נאמר לו כי שמע נכון ועליו להתפנות מהמקום.

משולהב ודומע שם האיש פעמיו לבית רבו לבשרו על הקורות. "מופת אירע עמדי", אמר החסיד בעמדו לפני רבו. "למה תאמר כך?" שאלו הרבי, "הרי כך אמרו חכמים: 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'.

..הגיב הנ"ל: "והלא כמה וכמה שלומדים שבע ושמונה שעות ובכ"ז נאנקים תחת עולם". ענהו האדמו"ר בבת צחוק: "שעה אחת שלך עדיפה על כמה וכמה שעות של אחרים. (מאוצרו של הגר"מ וינגרטן שליט"א ראש ישיבת משנת שלמה).

****

ואהבת לרעך כמוך

סיפור י"ב: שח הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: אספר לכם געוואלדיגע מעשה על מעשה חסד מופלא של הטשעבינער רב זצ"ל: ברחביה היה יהודי עני ומסכן בשם מנדל, ששכנע את עצמו שהוא יודע לשיר יפה. הוא התחיל להתחנן בכל מקום. הילדים ראו דבר כזה, והיתה להם פרנסה ברווח... התחילו לצחוק עליו ולחקות אותו...

הטשעבינער רב שמע על המקרה והחליט לעזור לאותו יהודי מסכן. מה עשה? קרא לו לביתו וביקש שישיר לו, כי זה ממש מחיה אותו. כשגמר לשיר, נתן לו הרב מטבע ואמר שיבוא גם למחרת. וכך, מדי יום היה היהודי מגיע לבית הרב, שר ומקבל מטבע.

עד שיום אחד אמרו לו בני הבית: "ר' מנדל, תשמע, מהיום תקבל מאיתנו מטבע בלי לשיר".

עברו כמה ימים והרב רואה שהוא לא בא. שאל הרב למה הוא לא בא, ובני הבית סיפרו שהציעו לו לבוא ולקבל מטבע בלי לשיר. אמר הרב: "וכי את המטבע הוא צריך?!! הוא צריך לשיר, זה מה שמחיה אותו! תקראו לו מיד!" הביאו אותו, הכניסו אותו הביתה והוא שר לפני הרב. חסד!...

סיפר לי בחור שפגש את ר' מנדל הזה בז'כרון משה, והלה אמר כי אין לו זמן, הוא צריך לרוץ לטשעבינער רב...

השאלה היא כיצד לטשעבינער רב היה זמן לכך, הרי סדר יומו היה כל כך עמוס! אבל לעשות חסד עם יהודי יש זמן. (גיליון 'יחי ראובן' אחרי-קדושים תשע"ח).

****

****

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר כל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' - עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטע ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרגא וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכוונות ושמות של ספרים לא כתבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמו כן שייכים לקבוצה הנבחרת של

בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת

זהבה בת רחל
ורחל בת שמחה

791

ניתן לתרום באשראי

בנדרים פלוס: כולל ערב

המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה

להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש

חלום מחריד שגילה את הישועה

הסיפור הבא התרחש במשפחה אחת, בה גדלו אחד לצד השני שני אחים קרובים וידידים בלב ובנפש - יצחק ופנחס. שני האחים נולדו בהפרש קטן זה מזה, והתחתנו בהפרש קטן עוד יותר: רק שלושה חודשים הפרידו בין חתונת יצחק - הגדול שביניהם, לחתונתו של פנחס - הצעיר ממנו.

שנה לאחר הנישואין זכה פנחס לחבוק בן זכר. שמחת הברית נערכה ברוב עם ובהדרגה, וגם אחיו הגדול השתתף בשמחה מכל הלב, אף שטרם זכה להיפקד בפרי בטן. חלפו עוד כמעט שנתיים, ושוב ערך פנחס קידושא רבא לרגל הולדת בתו, בה בשעה שאחיו הגדול הנשוי מזה יותר משלוש שנים טרם זכה לשמחה.

חלפו עוד כמה שנים, ומידי כשנתיים נערכה שמחה נוספת בביתו של פנחס. ביתו הפך לעליז ושמח, מלא בילדים מוחיכים ובקשקושים על הקירות. פנחס ידע מתוך שינה את הדרך לחפא הילדים השכונתי, כמו גם לחנות מוצרי התינוקות הסמוכה. גם רעייתו היתה עסוקה בהכנת בקבוקים, סנדוויצ'ים, עיטוף ספרים לילדים הרכים וכל היתר.

לעומתו, ביתו של יצחק אחיו היה קר וקודר. שקט מעיר ורועם, הבית נצץ והבריק תמיד, אף אחד לא גרר כיסא וגם לא קשקש על הקיר. לא ידעו שם מהו מוצץ, ומעולם לא הרתיחו בקבוק.

מצוקת אחיו העיקה על ליבו של פנחס. "הן היינו אחים קרובים כל כך, דומים כל כך, גדלנו ביחד, התחתנו באותה תקופה, ותראי מה קורה", היה שח לרעייתו בצער. "אני לא יכל לראות את אחי ככה, לא יכול, זה קורע לי את הלב. מה עוד נוכל לעשות כדי לזכותו בזרע של קיימא? איזו עוד סגולה נוכל לבצע כדי שגם בביתו של אחי יישמעו ברכות מזל טוב?"

אפס. השנים חולפות ואין כל שינוי. ביתו של פנחס מלא בצאן קדשים, ואילו ביתו של אחיו הגדול ריק ומייחל.

היה זה אחד הלילות המשמחים בחייו של פנחס. מזה כשנתיים שהוא עסק בגידול ובטיפוח נערה יתומה ובדודה, עזובה וגלמודה, ובשעה טובה נמצא עבורה השידוך הנאות, ופנחס התאמץ להשיג את המימון הדרוש לחתונה ולכל צרכיה. למותר להאריך על המאמץ הרב שהקדיש בגיוס הכסף ובארגון החתונה, עד שזכה לרגע המאושר - לראות את הכלה היתומה והבודדה פוסעת מאושרת תחת כלונסאות החופה.

באותו רגע, בשיא האושר והסיפוק, פרצו מתוך ליבו המילים הבאות: "אבא שבשמים, אם יש לי זכות של הקמת בית בישראל הלילה, אם זכיתי שעל ידי הקימה יתומה אומללה את ביתה, אני מזכה זכות זו לאחי יצחק בן חיה לאה, שיפתח לו מי שמפתח של חיה בידי שיערי שמים, ויזכה אותו לחבוק ילד במהרה ובקרוב".

מאוחר מאוד בלילה, כשוך הדי החתונה, חזר פנחס לביתו ועלה על יצועו.

---איז

בעיצומו של הלילה נגלה אליו אביו בחלום. אילולי שסיפור זה נשמע מכלי

ראשון היה קשה להאמין. אביו שנפטר כמה שנים קודם לכן, נגלה אליו במחזה הלילה. פנחס התרגש מהמפגש הפתאומי עם אביו, שהגיע אליו היישר מעולם האמת. הוא נבהל קמעא מהמחזה המפעים, אולם נרגע כשראה שפני אביו קורנות, והוא אומר לו בחלומות דברים הבאים:

"ראה בני, זכית בזכות כבירה הלילה, ובעקבותיה ניתנה לי הרשות לגלות את אוזנך בסוד מכבשונם של עולם בסיבת עיטוב ישועת בני - אחיך. הותרתי בעולם את אלמנתי - אמכם שתחיה, אך יצחק אינו מבקר אותה לעיתים קרובות מספיק. עובדה זו מקטרגת עליו ואינה מאפשרת לסגולות ולתפילות לבקוע לשערי שמים לישועתו, כי זכות כיבוד הורים חסרה לו.

"לך ואמור ליצחק, המשיך האב, כי אם הוא רוצה לזכות לפני בטן, עליו להתחיל לבקר את עמו לעיתים קרובות יותר. שיעלה אליה, ידרוש בשלומה, ישוחח עמה ויפיג את בדידותה, ואז ישועתו קרובה לבוא".

פנחס התעורר, זיעה קרה כיסתה את מצחו. הוא רעד כעלה נידף, ואימת המחזה שראה ניכרה בשולי עיניו. עוד באמצע הלילה התקשר לאחיו, העירו מהשינה וסיפר לו את אשר ראה. יצחק שמע, ונבהל עד עמקי נשמתו. כבר שנים שהוא מצפה לישועה, ולא חלם שהדבר קרוב אליו כל כך, במרחק כיבוד אם בלבד. אמנם הוא מבקר את אמא פעם בשבוע, מידי שבת בשבתו, בשל העובדה כי הוא מגיד שיעור מידי יום ועסוק בהרבצת תורה, אך מתברר כי זכות כיבוד אם מעכבת בעדו.

כבר למחרת היום התייצב יצחק בבית אמו. היא הופתעה מביקורו הלא צפוי. הוא הביא עמו מעדנים ומגדנות מעשה ידי רעייתו, אך בעיקר היה שם, בביתה, ובשבילה. הוא שוחח עמה, סידר בעבורה, סייע לה בכל מיני דברים קטנים ונחוצים. מבני אז לא עברו יומיים בלי ביקור ממושך של יצחק בבית אמו. כל יום ראשון, שלישי וחמישי, מתקתק כמו שעון, הגיע יצחק, ומשהגיע לא מיהר לשום מקום, ישב בביתה ובילה עמה, בסבלנות אין קץ כאילו יש לו את כל הזמן שבעולם.

עד יום ראשון אחד, כשנה וחצי אחרי---

בשמחה ובאושר אין קץ התקשר יצחק לאמו ביום ראשון אחרי הצהריים, בדיוק בשעת הביקור הקבועה. "אמא", אמר בקול לח מדמועות אושר, "אני מאחר היום כי נולד לי בן ממש לפני שתי דקות".

שנים רבות של המתנה לישועה הסתיימו באותו רגע מאושר. 'תינוק של כיבוד הורים' היה מכנה יצחק את העולל הקטן שנולד לו בזכות כיבוד הורים, חד וחלק! את הסיפור הזה סיפר הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנר זצ"ל, שנשתלק לבית עולמו בחודש אב תשפ"ג, ויהיו הדברים לטובת נשמתו. הסיפור הזה מגלה טפח מהנעשה בעולמות העליונים, כאשר יש הרבה מאוד שפע שאמור להיות מושפע בעולמו, ומעוכב - למרבה הצער - רק כי הקשר עם ההורים אינו במיטבו, כי כיבוד ההורים שלנו אינו בשיאו.

אחים יקרים! כיבוד הורים הוא מצוה נעלית, וכגודל מעלתה גודל חמקנותה. מלנו עסוקים וטרוחים, ועלולה להזדחל במוחנו מחשבה בסגנון: "אין לי זמן לשהות, לדבר, לפטפט או לעשות תיקונים קלים". תפיסה זו מוטעת ושגויה: אין דבר חשוב יותר מלשהות בחברת ההורים, לסייע להם, לשמוח אותם ולשהות במחיצתם ולהוקירם.

כשאנחנו באים לבקר - הבה נהיה שם. לא לבוא כדי לצאת ידי חובה, לא לבוא כי חייבים. אנחנו באים לדבר, לשוחח, להעניק תחושה טובה, להחזיר מעט מכל השעות הרבות שהם השקיעו בנו. אז נניח את הסלולרי בצד, נשים את השעון על

וכך הגענו לקופה עם שתי ערכות של פליימוביל, שני כדורים מעניינים ושתי קופסאות של מכונות צעצוע. שילמתי טבין ותקילין, וזה בהחלט לא היה קל להיפרד מסכום משמעותי כל כך לפני החג, בזמן שהמצב הכלכלי שלי כאמור לא היה בשמים בלשון המעטה.

זכרתי את מה שאמרו חז"ל: "אמר הקב"ה אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך", ואמרתי אני משמח את בניו של הקב"ה, את היתומים הרכים, והוא בוודאי ישמח את הילדים שלי, זה שווה כל שקל.

מאז הפכתי את זה למנהג קבוע, ואני רוצה לומר לך דבר מדהים. לראשונה, אחרי יותר מחמש עשרה שנים שחלפו מהחתונה שלי, התחלתי לראות ברכה בכסף. לא החלפתי עבודה, ההכנסות שלי גדלו במפתיע, ויותר מכך הכסף שאני מרוויח פשוט נשאר והולך למטרות טובות. לא יאומן, שנים שאני נגרר וחי מירושות של רהיטים שכבר עבר עליהם הכלח, ופתאום יש ברכה בכסף.

אני חושב שצריך לעורר את הציבור לעניין הזה. רבותי, תשמחו את היתומים, את האלמנות, את העניים, תקנו להם משחקים, צעצועים, תתנו להם כסף שיוכלו לכסות את הוצאות החג, תדאגו לשמח אותם, אני מבטיח לכם שלא תפסידו! הקדוש ברוך הוא בעצמו מבטיח לכם שרק תרוויחו מכך.

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים מאת הרב צבי נקר 0504124438)

מה טוב ו... נעים שבת... גם יחד באהבה ואחוה שלום ורעות. שאם גדלה חיוב האהבה ולהיות עזרה בצרות בין אנשים זרים, על אחת כמה וכמה בין אנשים אחים, ואיש את אחיו יעזרו. וכתוב (משלי יז יז) "אח ל... יולד". וכתוב (ישעיה נח ז) "מבשרך אל...". ואחיו כשרו הוא. ומה מאוד גנאי הדבר בעיני אלקים ואדם כי יהיה ריב בין אנשים אחים. בושח להם, כלמה להם, לעגה להם. ואוי להם אם אינם עוזרים זה לזה לעתות בצרה, או אם האחד עשיר ואחיו עני ואינו מפרנסו בכבוד, שהרי אמרו במדרש רבה (אדר"ג פרק ט) על פסוק (במדבר יב ב) "אל... תהי כמות" אמר לו אהרן למשה: משה, אחי צרעת זו לא על מרים אחותנו נתונה, אלא על עמרם אבינו היא נתונה. וזאת יתן אל לבו כשאחיו בצרה, יציר בעצמו כאלו אביו ואמו עומדים לפניו וקובלים עליו ומתחננים לו שירחם על יוצאי חלציהם. "ועזר... אכזרי" (משלי יא יז):

וכדי להיות בשלום בין אחים צריך שיהיו מעבירים על מדותיהם ומוחלים זה לזה ואין מקפידים זה על זה, כי זה ראוי להיות מדת כל אדם, כל שכן בין אחים:

...ועקר האהבה היא אהבת הנפש, כי איך יראה ברע אשר ימצא את אחיו בעולם האמת, ויגיע בושח וכלמה לנפש אביו ואמו צער גדול. לכן אם רואה את אחיו שהולך בדרך רעה, או שעושה דבר שאינו הגון, או שאינו נוהג בעצמו כראוי, יחוס על נפשו ועל נפש אביו ואמו, ויזכרנו על פניו בתוכחת מגלה מאהבה, בנעם שיח, בחן וחק מתוק ולשון רכה, ולאחיו יאמר, חזק ונתחזק לעשות רצון אבינו שבשמים, שכך היא חובתנו וכך נאה לנו. וכהנה דברים טובים היוצאים מן הלב ונכנסים ללב, ויכנה לדבר אליו עד שיחזירונו למוטב. ובכל אשר יוכל ליכות את אחיו ואת בני אחיו בתורה ומעשים טובים ככה יעשה, וישא ברכה מאת ה' ומאביו ואמו על כל הטובה אשר הוא עושה עם אחיו וביני אביו. וזהו דרך ישרה לאחים, ולא יתפרדו. "ישמע חכם ו... לקח" (משלי א ה):

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון "דרכי חזקיה", אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, בקיין וכדו'. תבורכו מפי עליון!				
לזיכוי הרבים: בית הוראה יחוה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730 העלון לע"נ: עזרה בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בן אסתר, אירן בת בלור לע"נ הודיה בת מרגלית נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפ"ש ולזווג הגון שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסידי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למאזר החרדי לנשים: 053-4110655 לגברים: 053-4163681 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il מוהל מוסמך לשם שמים (בחנים) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.	נא לבקש רחמים על יוסף אברהם בן חנה לרפ"ש! נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש! נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש! נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש! נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפ"ש נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש! לע"נ רחל בת מסעודה להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סילה נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	לע"נ יהודית בת גוהר לע"נ האשה החשובה שולמית בת נעמי והלל אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד ברע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו, קרפמיס בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן נתן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'סילה בת מרגלית לבנים זכרים, דינאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה	לע"נ נעיהה בת ככב לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדן מיחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ל, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן ויקטוריה, זובילן זאב בן שפרה, רחמית בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרים בת רחל, רפאל פנחס בן שמחה, מרדכי בן רבקה, שבתאי יישכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולית, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, אורלי אורה בת נתן	לע"נ ככב בת גוהר
העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה				

סגולה מרבי נחמן לזש"ק,

תשעים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בדש"ק.

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע

לעיני יואל בן ברוך

גליון 19 פרשת ויצא תשפ"ו

לתרומות הנצחות והקדשות ולקבלת העלון בדוא"ל יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com.

כוכבים וכפר

אבל כאשר מדובר בזרע יעקב, נאמר "כעפר הארץ" – משום שהעפר נרמס, נדרך, כולם דורכים עליו; ואף על פי כן – הוא נשאר במקומו, אינו מתבטל, ובסוף הוא זה שמכסה את כולם. כל מי שדורסו לבסוף נטמן בו, והעפר נותר עליו ומעליו.

כך הם ישראל: כל העמים דורסים אותם, רומסים ומנסים להעלימם – אך לבסוף כולם שוקעים ואובדים, וזרעו של יעקב הוא היחיד שנשאר.

העפר, שהוא סמל השפלות וההכנעה, הוא גם סמל הנצח – "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", אך ישראל – "ועמך כולם צדיקים, לעולם יירשו ארץ".

בברכת "כעפר הארץ" טמון איפה סוד קיומו הנצחי של עם ישראל: הנדרס אך אינו נעלם, מושפל אך קיים לעד.

ומכאן נחמה לדורות – כל רומסיו ישובו לעפרם, ואנחנו נעמוד מעליהם, חיים ונצחיים, כעפר הארץ.

כאשר הקב"ה מבטיח לאברהם אבינו את ברכת הזרע נאמר: "ויצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם, ויאמר לו כה יהיה זרעך."

ואילו ליעקב נאמר: "והיה זרעך כעפר הארץ, ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה, ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך."

שואלים המפרשים: מדוע אצל אברהם נמשל זרעו לכוכבים, ואילו אצל יעקב לעפר הארץ? והלא שניהם אינם אלא ביטוי לריבוי בלבד ומדוע היה צורך בשינוי ובהבטחה בשתי לשונות שונים?

הרמב"ם באיגרת תימן מגלה כאן רמז עמוק: ההבטחה אינה רק על הכמות אלא על אופן הקיום.

הכוכבים רומזים למדרגה הרוחנית העליונה של עם ישראל, לזיו ולנשגבות של זרע אברהם, המאיר בעולמות העליונים.

סיפור לפרשת השבוע

מפתח נשמות

זעקו באותיות של קידוש לבנה: "גבראל – המהירות והזול!", "תיקון אקספרס – נכנסת יצאת!", "אצלנו לא מחכים!". רמקולים שהוצבו בחוץ הפיצו מנגינות קצביות, ומבצעי היכרות מפתים נמרחו על חלונות הראווה הענקיים, שהבריקו בניקיונם המסנוור.

גבי, בעל המוסך, היה איש הפוך מיהושע בכל נימי נפשו. פניו חלקות, ידי נקיות תמיד, חליפת עבודה כחולה ומגוהצת תמידית לגופו, ופיו לא פסק מלדבר, למכור, לשכנע, להבטיח הרים וגבעות. הוא היה איש של פרסום, של מיתוג, של מילים גדולות. הוא לא תיקן מכוניות; הוא "סידר עסקאות".

בתחילה, לא שם יושע לבו. "פרנסה משמיים", אמר לעצמו, "והיה רצון שיצליח גם הוא." אך מהר מאוד החל לחוש את נשיפתו הקרה של השינוי. לקוחות ותיקים החלו מתמעטים. הטלפון, שהיה מצלצל ללא הרף, השמיע דממה ארוכה, דוקרת. מכוניות שבעבר היו חונות בסבלנות מחוץ למוסך שלו, נראו כעת נבלעות בשעריו הרחבים של המוסך של גבי. אנשים שהיו מברכים אותו לשלום במאור פנים, היו כעת חולפים על פניו במבט מושפל, ממהרים לדרכם, כאילו חוששים ממבטו.

המוסך של יושע הלך והתרוקן. הדממה שהשתררה בו לא הייתה עוד דממה של שלווה, אלא דממה של שממה, של יתמות. קולות הפטיש והמפתח נדמו, ורק הד ליבו של יושע נשמע בחלל הגדול. הברכה סרה.

ולא זו בלבד. גבי לא הסתפק בניצחון השקט. הייתה בו מידה של לעג, של התנשאות ארסית. הוא היה חולף על פני המוסך הדומם של יושע, וזורק מילה עוקצנית, "נו, יושע, יש עבודה? או שאתה רק מתפלל כל היום?". לעתים היה "בטעות" מניח ארגז ריק או צמיג ישן בכניסה למוסך של יושע. "שיהיה לך מה להיזיז", היה אומר בצחוק רם, "כי במילא מי כבר בא לתקן אצלך?".

העלבון היה חריף, צורב כגחלת. יושע, איש שמעולם לא פגע בזבוב, מצא עצמו מטרה לחיצי לעג ובוז. לבו התכווץ בכאב. בלילות היה שוכב ער על משכבו, וזמעות חמות היו זולגות מעיניו אל הכר. "ריבוננו של עולם", היה לוחש אל תוך החשכה, "מה חטאתי? במה פשעתי? כל ימי השתדלתי ללכת בדרך הישר, לאהוב כל יהודי, לכבד כל אדם. מדוע באה עליי הרעה הזאת? מדוע מטה לחמי נשבר, ומדוע נמסרתי לחרפתו של האיש הזה?".

***

הניסיון היה קשה מנשוא. חודשים ארוכים של דוחק, של חוסר ודאות, של בוש. יושע רזה, שקעו לחייו, ואור עיניו, שהיה תמיד מאיר ומלא חיות,

ריח השמן החם והמתכת המתקררת היה לחם חוקו של יושע. לא ריח מאוס של עמל מפרך היה זה, אלא ניחוח של יצירה, של תיקון, של השבת דבר על כנו. המוסך הקטן שלו, השוכן בקצה שכונה שקטה, לא היה רק בית מלאכה למכוניות דוממות; הוא היה מרפאה. מרפאה לנפשותיהן הדואבות של מכוניות, ועל הדרך, גם לנפשות בעליהן. כל מפתח שוודי שאחז בידו היה כלי ניתוח מדויק, כל בורג שהידק היה תפר עדין, כל נקישה של פטיש הייתה פעימת לב חוזרת לסדרה.

יהושע היה איש של ידיים. ידיים רחבות, מחוספסות, שחורות מגריז עיקש שלא ירד מהן לעולם, אך גם ידיים שידעו ללטף, ידיים שהרגישו את רטט המנוע החולה כרופא המאזין לנשימת חוליו. הוא עבד בשתיקה רועמת. שפתיו דבוקות זו לזו, אך לבו היה כמעין נובע של תפילה, צקון לחשו המתמיד אל קונו. "ריבוננו של עולם", היה ממלמל בלי קול בעודו רוכן תחת רכב מקרטע, "תן בי כוח ובינה לתקן את אשר קולקל". פרנסתו הייתה עבודת קודש, והוא ניגש אליה בחרדת קודש.

ועל כן אהבוהו הבריות. לא רק משום שהיה אומן בחסד עליון, מכונאי שאין שני לו בכל הסביבה, אלא משום שהיה אדם. אדם של סבר פנים יפות, של מילה טובה, של יושר שאין בו סדק. מעולם לא יצא אדם ממוסכו של יושע בתחושה שרימוהו, חלילה וחס. הוא היה מסביר כל תקלה בסבלנות אין קץ, מראה את החלק השבור, מפרט את עלות התיקון לפרטי פרטי, ולעתים מזומנות, כשהיה רואה אברך שמטה לחמו דחוק או אלמנה שדמעתה על לחיה, היה מוחל על שכר עמלו, או לוקח אך סכום סמלי, "שיהיה רק לבריאות", היה אומר בחיוך מבוש, ופונה חזרה אל תוך קרביה של מכונית אחרת, בורח מן הכבוד ומן התודה.

היה המוסך שלו מקום של שלווה. נהגים היו משאירים את רכבם ויודעים כי הוא מופקד בידיים נאמנות, ידיים שמתפללות בעודן עובדות. הפרנסה הייתה מצויה, ברוך השם, ברוחו. תמיד היה תור של מכוניות ממתניות, תמיד היה צלצול טלפון של לקוח חדש ששמע על "המוסכניק הצדיק", ותמיד הייתה בליבו של יושע תודה גדולה לבורא עולם על החסד אשר גמל עמו.

עד אותו יום אביב, בו נפתחה חנות מתחרה.

***

בקצה הרחוב השני, במרחק שלוש מאות פסיעות ממוסכו השקט של יושע, צמח ועלה בן לילה מוסך חדש, נוצץ ורועש. שלטי ניאון צבעוניים

הכי קטן ועד הדבר הכי גדול. וכשאתה תרגיש מוכן, כשהידיים שלך ידעו את העבודה, אני אעזור לך לפתוח מוסך חדש. משלך. ותתפרנס בכבוד."

גבי הביט בו בעיניים פעורות, לא מאמין למשמע אוזניו. הוא ציפה לכל דבר – לצעקה, לגערה, לדחייה, אולי אפילו למעט רחמים. אך הוא לא ציפה לחסד כזה. לגדלות נפש כזאת. דמעות גדולות החלו זולגות על לחיו, דמעות של בושה, של הכרת תודה, של הלם. הוא לא הצליח לדבר. רק הנהן בראשו שוב ושוב, ובכיו התגבר.

וכך היה. גבי החל לעבוד אצל יהושע. בתחילה היה שקט ומופנם, עושה את המוטל עליו בדייקנות ובענווה. ויהושע, בסבלנות אין קץ, לימד אותו. הוא לא החסיר ממנו דבר. הוא גילה לו את כל רזי המקצוע, את כל הסודות הקטנים שהופכים מכונאי טוב למכונאי אומן. הוא לימד אותו לא רק איך להחליף מצת, אלא איך להקשיב למנוע ולשמוע את כאבו. הוא לימד אותו לא רק איך לתמחר עבודה, אלא איך להביט בעיני הלקוח ולראות את דאגתו. הוא לימד אותו את תורת מפתח הנשמות.

לאט לאט, החל גבי להשתנות. הציניות נמסה, היהירות התפוגגה. במקומן צמחו ועלו ענווה, רצון בן ללמוד, והערצה גדולה לאיש שלקח אותו תחת חסותו. הוא ראה ביהושע לא רק מעסיק, אלא מורה דרך.

***

הסיפור על מעשהו של יהושע התגלגל בשכונה, מפה לאוזן, בלחישה של התפעלות. הוא הגיע גם לאוזניו של רבו של יהושע, צדיק יסוד עולם, איש קדוש שעניו ראו למרחוק, אל תוך שורשי הנשמות.

יום אחד, קרא הרב ליהושע אליו.

יהושע נכנס לחדרו של הרב בחדרת קודש. החדר היה פשוט, קירותיו עמוסי ספרים, וריח של קדושה עמד באוויר. הרב ישב ליד שולחנו, פניו כפני מלאך, ועיניו הטובות, שהכילו חכמה של דורות, הביטו ביהושע באהבה גדולה.

"שב, יהושע בני, אמר הרב בקולו השקט.

יהושע התיישב על קצה הכיסא, ידיו השחורות מגריז מונחות על ברכיו, ראשו מושפל בכבוד.

"שמעתי מה עשית, יהושע", אמר הרב. "שמעתי על החסד הגדול, על המחילה שאין לה שיעור."

יהושע הסמיק. "רבי", מילמל, "עשיתי מה שיהודי צריך לעשות."

הרב חיך. "אתה עשית הרבה יותר, בני. אתה יודע, בזמן החורבן, כשכלו כל הקיצין, באו האבות הקדושים לפני כיסא הכבוד ובכו וביקשו רחמים על בניהם. אברהם הזכיר את העקידה, יצחק את מסירות נפשו, יעקב את צער גידול בנים, משה את נאמנותו. אך הקדוש ברוך הוא לא נענה להם. ואז, קולו של הרב רעד מהתרגשות, "קפצה רחל אמנו לפני כיסא הכבוד. והיא דיברה על הוויתור שלה. היא אמרה: ריבונו של עולם, אני, בשר ודם, עפר ואפר, ידעתי שאבי מרמה אותי ונותן את אחותי לבעלי במקומי, ומה עשיתי? לא רק ששתקתי, אלא מסרתי לה את הסימנים כדי שלא תתבייש! לא קנאתי בצרה שלי, לא הוצאתי לחרפה. ואתה, מלך חי וקיים, רחמן, מקנא לעבודת כוכבים שאין בה ממש, והגלית את בניי? מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא, והבטיח לה: 'בשבילך רחל, אני מחזיר את ישראל למקומם'."

הרב נשען קדימה, ועיניו ננעצו ביהושע. "אתה מבין, יהושע? מה פתח את שערי הרחמים? זכות של ויתור. היכולת להתעלות מעל הפגיעה האישית, מעל העלבון, מעל הכאב, ולמחול מחילה גמורה, ואף להיטיב למי שפגע בך – זוהי המידה שמקרבת את הגאולה. זה המפתח שפותח את הלב של אבינו שבשמיים."

הרב נשם עמוקות. "במעשה שעשית במוסך הקטן שלך, יהושע, בתוך ריח השמנים והגרז, נגעת בשורש המידה של רחל אמנו. פתחת שער. קרבת את הגאולה."

יהושע יצא מחדרו של הרב והוא כחולם. רגליו ריחפו מעל המדרכה. הרחוב נראה לו אחרת, האור היה בהיר יותר, קולות העיר נשמעו לו במקלה. הוא הביט בידיו השחורות, המחוספסות. הן לא היו עוד ידיים של מכונאי פשוט. אלו היו ידיים שהחזיקו מפתח. מפתח שידע לתקן לא רק מנועים דוממים, אלא גם נשמות שבורות. מפתח שהיה בכוחו, אולי, לפתוח גם את השער הגדול, הנעול, של הגאולה.

כהה במקצת. אך אמונתו לא כהתה. היא רק העמיקה, התזקקה, הפכה לאש פנימית, שקטה ולוהטת. הוא המשיך לקום באשמורת הבוקר, לטבול, להתפלל בכוונה עצומה. הוא המשיך לפתוח את המוסך הריק מדי בוקר, לנקות ולסדר את כלי עבודתו כאילו עוד רגע יגיע גל של לקוחות. הוא המשיך להאמין. להאמין שהכול משמייס, שהכול לטובה, ושישועת ה' כהרף עין.

והישועה אכן באה.

***

היא לא באה ברעש גדול, לא בסערה ובחוצצרות. היא באה בלחש, בטפטוף דק שהפך לזרם, ואז לשטף. זה התחיל ממכונת אחת, של שכן, שנתקעה בצד הדרך שעה קלה לאחר שיצאה ממוסכו הנוצץ של גבי. אחר כך הייתה זו אלמנה ששילמה הון תועפות על תיקון, רק כדי לגלות שהתקלה חזרה על עצמה כעבור יומיים. ואז החלו השמועות. בתחילה כשמועות, ואז כעובדות מוצקות. התברר שגבי הוא איש של מילים, לא של ידיים. הוא ידע למכור, אך לא לתקן. החלפים שהשתמש בהם היו זולים ונחותים, האבחונים שלו היו שטחיים, והעבודה כולה הייתה רשלנית, עטופה במעטה של הבטחות ריקות.

הלקוחות החלו נוטשים אותו, אחד אחרי השני. בתחילה בהיסוס, אחר כך בדעם גלוי. אנשים שפנו אליו בגלל המחיר הזול, גילו שהזול עלה להם ביוקר. המוסך הנוצץ החל להתרוקן, וקולות המנגינה הרועשת נדמו. שלטי הניאון נראו פתאים דהויים ועצובים.

וכמו נהר המשנה את מסלולו, כך חזרו הלקוחות אל יהושע. הם באו בבושת פנים, במבט מושפל, מבקשים את סליחתו ואת עזרתו.

ויהושע? בליבו לא הייתה טיפת נצחנות. לא שמחה לאיד, חלילה. הייתה רק הקלה גדולה, ותודה עצומה לבורא עולם. הוא קיבל כל אחד ואחד מהם במאור פנים, כאילו לא עזבו מעולם. "אל תדאג", היה אומר להם, "הכול בסדר. בוא נראה מה אפשר לעשות."

המוסך חזר לשקוק חיים. ריח השמן החם והמתכת המתקררת מילא שוב את החלל. קול הפטיש והמפתח שבו וניגנו את מנגינת העשייה הברוכה. הפרנסה חזרה, והפעם בשפע גדול עוד יותר מבעבר. אנשים העריכו את יושרו ואת אומנותו פי כמה וכמה, לאחר שטעמו את טעמה המר של הרמייה.

***

יום אחד, בשעת צהריים מאוחרת, כשהשמש החלה נוטה לערוב, הופיע גבי בפתח המוסך של יהושע. הוא לא היה עוד אותו איש זקוף ויהיר. כתפיו היו שחוחות, בגדיו מרופטים, ועל פניו הבעה של ייאוש ותבוסה. הוא עמד שם בדממה, נשען על משקוף הדלת, ולא העז להרים את עיניו.

יהושע הרים את ראשו מעל מכסה המנוע הפתוח וראה אותו. לבו נחמץ. לרגע אחד חלפה בו צריבה קלה, זיכרון כל אותם חודשים של עלבון וזחוק. אך מיד, כהרף עין, התגבר יצרו. הוא לא ראה לפניו את האיש שבו לו והתנכל לו. הוא ראה יהודי שבור, אדם שנפל, אח בצרה.

הוא ניגב את ידיו בסמרטוט, יצא החוצה ועמד מול גבי. "שלום עליכם, גבי", אמר בקול רך. "אתה צריך משהו?"

גבי הרים את עיניו, והן היו לחות. "יהושע", לחש בקול שבור, "אני... איבדתי הכול. המוסך נסגר. אני בחובות. אין לי לאן ללכת. אין לי איך להאכיל את ילדי." הוא השפיל שוב את מבטו. "אני יודע מה עשיתי לך. אני מבטיש. אבל... אולי... אולי אתה צריך פועל? אני אעשה כל מה שתגיד. אני אנקה, אני אטאטא..."

יהושע הביט בו, ובליבו גמלה החלטה, החלטה שנבעה ממקום עמוק, ממקום של אמונה טהורה, של אהבת ישראל שאינה תלויה בדבר.

"בוא תיכנס, גבי", אמר לו. "תשתה משהו. נדבר."

הם ישבו במשרד הקטן והצנוע. יהושע הגיש לגבי כוס מים קרים. גבי לגם ממנה בידים רועדות.

"תשמע, גבי", פתח יהושע. "אני לא צריך מנקה. אני צריך עוד זוג ידיים טובות. המקצוע הזה הוא לא רק ברגים ומנועים. יש לו נשמה. יש לו סוד. הסוד הוא ביושר, הוא בסבלנות, הוא בלית לכל חלק את הכבוד שלו. אם תרצה, אני אלמד אותך. תעבוד איתי. תלמד את כל מה שאני יודע, מהסוד

פרשת ויצא

להזהר לא לפגוע גם אם הוא גורם לעצמו להיפגע

ויקם בבוקר והנה היא לאה

כותב רש"י: "אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים, וכשראתה רחל שמכניסים לו לאה אמרה עכשיו תכלס אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים" יעקב מסר את הסימנים לרחל [ובס' דעת זקנים כתוב שהסימנים הם: נדה, חלה, והדלקת הנר] כיוון שידע שלבן ירמה אותו. וכשראתה רחל שתבטיש אחותה עמדה ומסרה את הסימנים (עיין במדרש מה שעשתה עוד), וכל זה כדי לא לפגוע באחותה אף על פי שיכלה להפסיד את יעקב אבינו שכוון שהתחתן עם לאה מי אמר שירצה לגרש את לאה ולשאת את רחל ורואים שבאמת הוא לא גירשה אלא נשא גם את רחל ואפילו אם ירצה לשאתה גם אחרי שיישא את לאה מ"מ היא מכניסה צרתה לביתה ולמרות כל זאת מסרה את הסימנים כדי שאחותה לא תבטיש.

מכאן לומדים עד כמה צריך להיזהר לא לפגוע ביהודי גם אם הוא גורם לעצמו להיפגע שהרי לאה גרמה לעצמה את זה, ולמרות זאת רחל מסרה את נפשה וגלתה את הסימנים כדי שאחותה לא תבטיש, למרות שיכלה להפסיד את יעקב אבינו מ"מ כדי לא לפגוע באחותה שווה לה הדבר.

מסופר במסכת כתובות (ז: טז): מר עוקבא היה לו שכן עני, מר עוקבא היה מניח לעני כל יום ארבעה זוזים במפתן הדלת ללא ידיעתו של העני, יום אחד אמר העני אלך לראות מי עושה לי את הטובה הזאת כל יום ונותן לי ארבעה זוזים, אותו יום התעכב מר עוקבא בבית המדרש, באה אשתו אליו וחזרה יחד עם מר עוקבא, כשראה העני אנשים שמתקרבים לדלת יצא אחריהם לזהות מיהו הנותן לו כל יום ארבעה זוזים, הם ברחו מפניו שלא יזהה אותם ונכנסו לתנור גדול שגרפו ממנו את הגחלים אבל עדיין התנור היה חם מאד, התחילו להישרף רגליו של מר עוקבא, אמרה לו אשתו תניח את רגליך על הרגליים שלי, חלשה דעתו של מר עוקבא שאשתו צדקת ממנו, כיון שלמר עוקבא התחילו להישרף רגליו ולאשתו לא נשרפו. אמרה לו אשתו אל תצטער, הסיבה שלא נשרפו רגלי היא, מכיוון שאני נמצאת כל היום בבית ונותנת לעני מיד אוכל מוכן לאכול וכך הנאתה הרבה יותר גדולה, אבל אתה נותן כסף והעני צריך לקנות ולהכין ולבשל ולכן לי לא נשרפו רגלי. **שואלת הגמרא ומאי כולי האי?** מדוע היה צריך להיכנס לתנור חם שלא לבייש את העני? עונה הגמרא: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים.

ולומדים זאת מתמר שכתוב היא מוצאת להישרף ואמרה ליהודה הכר נא, אמרה אם יכיר מעצמו מוטב ואם לאו היא מוכנה להישרף ובלבד שלא לבייש את יהודה.

והתוס' במסכת בבא מציעה דף נט כתובים "היא מצאת" לשון הצתה שכבר התחילו להצית בה אש ובכל זאת לא סיפרה **ממעשה זה רואים שלא רק** שאסור לביישו אלא גם אם הוא גורם לעצמו את הבושה שהרי העני רץ אחריו לגלות מי הנותן מכל מקום ראוי למסור את עצמו ובלבד שלא יתבייש אדם כתוצאה ממנו.

מכאן לומדים את הכלל נח לו לאדם שיכנס לתוך כבשן האש ובלבד שלא ילבין פני חברו ברבים **דעת התוס' במס' סוטה דף י'** : ממאמר זה שגם זה נכלל ביהרג ובל יעבור שאם אומרים לאדם או תבייש את חברך או נהרגך ייהרג ובל יעבור יוצא שהתוס' משווה לבייש חברו ברבים לעבירות החמורות

וזה לשונם (תוספות סוטה דף י'). נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש- כדאמר בפי' הזהב (ב"מ דף נח:) כל הירודים לגיהנום עולים חוץ משלשה ואחד מהם המלביץ פני חברו ברבים מוד' א"ל לכן הדבר חמור מאד לכן צריך למסור נפש **ואומר תוספות שהסיבה שלא הזכירו** חז"ל שעל הלבנת פנים צריך למסור את הנפש ביחד עם השלוש העבירות החמורות שעליהם נאמר שצריך למסור את הנפש שהם (פסחים דף כה.) עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים משום דעבירת הלבנת פנים אינה מפורשת בתורה ולא הזכירו אלא עבירות המפורשות בתורה

וכתב התורה תמימה (בראשית פרק לח) על התוס' ומשמע מדבריהם דע"פ לדינא שווה דבר זה לאלה הדברים דקיי"ל ייהרג ואל יעבור. אבל לולא דבריהם נראה לדעתי ברור דלא שייך כלל לחשוב זה בין אלה הדברים, יען דהלשון נוח משמע דאינו מעצם הדין, רק מדרך המדות והמסור האנושי, ומי שאינו עושה כן אינו נקרא רשע רק שאינו בעל מדות נכונות, משא"כ אלה ה' דברים שיהרג ואל יעבור עליהם הם מן הדין ממש והעובר עליהם הוא רשע גמור כעובר על עקרי הדת

וכן המהר"ל מבאר "נח לו לאדם" הכוונה שאדם השלם במידותיו שמידותיו מתקנות מעדיף נח לו להיכנס לתוך כבשן האש ובלבד שלא יתבייש חברו וכן דעת המאירי סוף מסכת ברכות

מסופר בתלמוד ירושלמי (מסכת דמאי דף ד.) רבי פנחס בן יאיר היה הולך לבית וועד לחכמים היה נהר גיניי מלא מים אמר לנהר גיניי האם אתה מונע ממני ללכת לבית הוועד? ומיד נחצה הנהר לפניו לשניים אמרו לו תלמידיו האם גם אנחנו יכולים לעבור בנהר אמר להם מי שיועד בעצמו שלא פגע באדם מעולם יעבור ולא יקרה לו כלום.

רבן יוחנן בן זכאי לפני פטירתו (ברכות כח.) ציווה לתלמידיו: "היזהרו בכבוד חברכם" ועוד כמה אזהרות מכל מה שיש ראה להזהירם בהיזהרו בכבוד חברכם לחשיבות הדבר

מובא בגמרא שרבי חייא גרס לבטול תורה של שיעור שלם ובלבד שלא יפגע אחד מהתלמידים **כפי שמסופר** במסכת סנהדרין יא: רבי ישב ומסר שיעור, והריח ריח של שום, אמר: "מי שאכל שום יצא", עמד רבי חייא ויצא. עמדו כולם ויצאו בשחר מצאו רבי שמעון בנו של רבי לרבי חייא אמר ליה אתה הוא שציערת לאבא אמר לו לא תהא כזאת בישראל

והמהרש"א במקום מבאר את שאלתו של רבי שמעון מדוע יצאת אף על פי שלא אכלת שום וידעת שכולם יצאו אחריו וכפי שבאמת קרה וגרמת שיתבטל השיעור ענה לו רבי חייא מוטב לבטל שיעור תורה חשוב וגדול ובלבד לא לפגוע באדם **רואים פה את אותו יסוד** אף על פי שאותו תלמיד גרם לעצמו והתנהג בפשיעוּתא ובא לשיעור אחרי שאכל שום ולכאורה איהו דאפסיד אנפשיה מכל מקום רבי חייא עשה זאת כדי לא לפגוע באותו תלמיד.

מסופר על אחד האדמו"רים שהיה בבהמ"ד והתחיל לבכות אמרו לו למה אתה בוכה ואמר ראיתי אדם שרצח את חברו פה בבהמ"ד דהיינו שביישו ברבים ואך לא אבכה על כך

מסופר על המהר"ל דיסקין שמסר שיעור, הכינו לו כוס תה ובמקום להוסיף סוכר לתה שמו מלח בכמות גדושה, כיון שהמהר"ל דיסקין אהב עם הרבה סוכר לאחר זמן מה, שמו לב שבמקום להוסיף סוכר שמו מלח למרות זאת הרב שנתה רגל מהכוס, למרות שהרב חולה בכליותיו עד שבאה אשתו ואמרו לו ששמו בטעות אחד התלמידים במקום מלח סוכר, אמרו לו כיצד שתית כוס תה זה אמר להם מוטב להיכנס לתוך כבשן האש ובלבד שלא יבייש את חברו הרבים שלא יתבייש מכין התה ששם לי מלח במקום סוכר **אדם הרוצה שלא תבוא לו בושה לא** יבייש אחרים כמובא בגמרא מועד קטן דף טז: רב (האמורא) אמר לבנו לא תבייש ולא תתבייש

לא לבייש גנב ובכך ניצלו מהשוואה

אסור לבייש יהודי גם בעד כל הון שבועלם

כשהאדם הולך בדרך התורה כמה הוא זוכה, משפחה יהודית באזור אירופה שהפרנסה שלהם היתה מהחלול תרגולות שהיה להם שהיו מוכרים ביצים וגם עופות והפרנסה היתה ברווח, והנה ביום בהיר אחד, ראש המשפחה בשם משה נכנס ללול וכדרכו החל לספור את העופות, ולתדהמתו הוא מגלה שחמש תרגולות חסרות, ואמר בליבו כנראה זה מקרה ואולי אני טועה, ולמחרת שוב פעם הוא ספר את התרגולות ולתדהמתו הוא רואה ששוב חסרים חמש תרגולות וכך במשך כמה ימים רצופים.

ומשה החליט לעשות לזה סוף לפני שלא ישארו לו תרגולות, ולכן בלילה התחבא משה באחת מפנינות הלול החשוכות כדי לתפוס את הגנב על חס, והנה בשעה שתיים לפנות בוקר, משה שומע רעשים והנה הדלת נפתחת והוא מנסה להציץ ולראות מי זה, והוא רואה את שכניו שמתפלל איתו באותו בית הכנסת יום יום, הוא לא העז לקום ולצעוק עליו ונשאר יושב בפניתו החשוכה עד שהשכן יצא כשחמש עופות בידו. אבל בבוקר נאספו בני ביתו ושאלו אותו נו, האם תפסת את הגנב, והוא אומר כן תפסתי אותו, זה השכן שלנו, כולם היו בהלם, מצד אחד הוא הרי צריך לעשות לזה סוף, ואולי היום בבית הכנסת בין מנחה לערבית אני יצעק עליו ליד כולם גם בתור נקמה על כל מה שהוא עשה לנו אבל מצד שני הרי השכן מצב פרנסתו גרוע והוא צריך לפרנס את משפחתו. ומי שחרץ את הדין זו היתה האשה עקרת הבית שאמרה לבעלה, אסור לבייש יהודי מן שהיה היה, את הלול תרגולות תמכור כמה שיותר מהר ואני עוברים דירה ויוצאים מאזור אירופה וכל בני הבית הסכימו לאשה עקרת הבית הנבונה. ובתוך זמן קצר הבית והלול נמכרו והפליגו אל מעבר לים לכיוון אמריקה ולא עברו ימים מועטים והשוואה הארורה החלה וכל אותה עיירה שבקו חיים לכל ח"י, אבל אותה משפחה שהיו מוכנים למכור הכל ולילך אל הלא נודע רק בשביל לא לפגוע במשפחה אחרת זכו וניצלו ממות. וזכו לחיים טובים ומאושרים כי זו דרך התורה הקדושה.

ביקש מחילה על פגיעתו וחבק בן

ב'תלמוד תורה' חשוב אחד, שהחזיק מאות ילדים בין כותליו. באחד הכיתות באותו חידור, ישנו ילד אחד מחונן ביותר, בולט מכולם וחזק מכולם! במשך הזמן נהפך אוטומטית ל'מוכתר' (מלך) הכיתה, שאל פיו נעשה כל דבר, כפי שמצוי בכיתות רבות לצערנו הרב... מאידך יש באותה כיתה ילד אחר, שנולד עם מום בפצפון של חוסר שוויון קל בין שתי הרגליים, הליכתו הייתה משונה מעט, בהיותו 'גורר' את רגלו, זה היה משהו קטן ושולי שאינו בולט כל. חוץ מחסורו קטן זה, הוא היה ילד מוצלח מאוד בכל התחומים וממציאני הכיתה, רק בהליכתו סחב רגל אחת ולרוץ גם לא היה יכול כפי הנראה... כדרכם של ילדים שאינם מתחשבים, היו לועגים לפעמים לאותו ילד, פה ושם הוא קיבל כמה 'עקיצות' - למשל, כשיצאה הכיתה פעם לטיול שדה הנהיג הרבי מלכתחילה את הכיתה לאט יותר בגלל הילד, וכשרצו הילדים למהר ולרוץ הוכרח הרבי להאט את הקצב... אחד הילדים התלוצץ אז על חשבונו, באומרו: "הגורר מאחורינו לא לרוץ!". הילד השני 'מוכתר הכיתה' שהיה ראש הדברים בכל מקום, היה מרבה מכולם להתלוצץ מן הגורר, ומרגלו הנסחבת אחריו לכל מקום... ובהיותו בנוסף לכל מעלותיו גם 'חקיני' מעולה, והנציל לחקות בדיוק את צורת הליכתו... פעם אחת כשיצאה כל הכיתה להטיל ידיים בברזיה להפסקת האוכל, נעמדו הילדים כולם כדרכם בשורה בזב אחר זה ליטול את ידיהם ולחזור למקומם. התור הסתדר כך שהגורר עמד בדיוק לפני המוכתר. - כנראה שזה חרה לו קצת, ולא התאים לרום גאוותו להמתין בתור כשהגורר המסכן לפניו... הוא נעמד איפה מאחוריו והחל לחקות את כל תנועותיו ופסיעותיו, כיצד ניגש הוא בפיך ברכיים אל הברז, וממנו אל המגבת התלויה לניגוב ידיו, וחיקה אחריו בדיוק את אותם תנועות העקומות... כשכל הילדים צוחקים ונהנים מהצגה היפה... ברם, אף שהחיקיים אלו נעשו בשקט מאחורי גבו של הגורר, הדי צחוקם של הילדים לא נסתרו מאוזנו... הוא הסתובב לפתע לאחוריו לבדוק למה זה צחקו הילדים! ואז תפס את המוכתר 'על חס' בתנועת החיקוי המדויקת שמחקה אותו ולועג לו... הילד נעלב ונפגע עד עמקי נשמתו! הוא חשב לעצמו באותו רגע: הלוואי שהארץ תפתח פה תחת רגליו וייקבר בו במקום! - הוא הסמיק והלבין חליפות וכל מעיו חמרמרו, זה פגע בו נואשות! וכי מה הוא אשם? הוא נולד כך! למה לא יכולים לקבל אותו כמו שהוא? למה יורדים לחייו? - לילות שלמים לאחר אותו מקרה התהפך על מיטתו, ולא הצליח לישון מרוב צער וכאב על מצבו האומלל, הוא בכה ובהה... חלפו שנים, הגדלים נעשו תישים, והאפרוחים כבר מזמן עזבו את הקן, כל ילדי הכיתה כולל הגורר כבר התחתנו וגידלו משפחות שלמות עם ילדים... כולם פרט לאחד! הלא הוא מיועדנו ה'מוכתר'... אמנם הוא זכה למצוא שידוך הולם, התחתן והקים את ביתו, אבל ילדים אין... הם סבלו צער רב שנים ארוכות, ניסו אצל רופאים ורפואות לרוב, לא חסכו בסגולות תפילות ובקשות עד לב השמים, אבל ילדים אין... - אחד מרבותיו עורר את ליבו לחוש שמא פגע במישהו, וצריך להסיר את קפידתו, כי קפידה של יהודי יכולה לסתום את צינורות השפע, שלא יוכל להוליד! יבש האיש וחשב, מי יכול להיות שנפגע ממנו שצריך לבקש את מחילתו! ואז נזכר לפתע מאותו חבר ילדות שכיהנו 'הגורר'... "אוי ואבוי! איזה צער גדול גרמתי לו!" בבת אחת חזרו אליו כל אותם מקרים קשים! במבט לאחור הוא פשוט לא מצליח להבין איך היה מסוגל כך להתאכזר על ילד נכה מעט, מדוע לעג לו כל כך? ולמה עינה אותו? וכי מה הוא אשם. הרי נולד כך! תקופה ארוכה כשהוא דורש ומבקש אחר אותו אדם לפייסו, ולא מוצא אותו בשום אופן. -

הוא הרבה להתפלל על כך, שיוכחו השי"ת למצוא את חברו האבד. והנה הגיע היום הגדול ל'ג בעומר, הילולא רבתי דרבי שמעון בר יוחאי ז"ל, המקובל מאוד בישראל לפעול גדולות ונצורות בציון הקדוש. - בני הזהר דן חשוכל בנים, החליטו השנה להרעיש עולמות שם על ההר... שערי דמעה לא ננעלו! וכוחו של רשב"י ידוע ומפורסם בפרט בישיבת הילדים! והחליטו שניהם לשפוך צקון לחשם ולזעוק מאוד אל המלך ב"ה, שכבר ירקחם עליהם ויושיעם בפרי בטן. הגיעו הזוג למירון, והנה הבעל באמצע צעידתו במעלה השביל בין הים הגדול של האנשים המרובים, שפשף היטב את עיניו לבדוק אם אינו טועה, האדם שצעד לצידו הזכיר לו מאוד את האיש האבוד שמחפש אחריו זה עידן... הוא בחנו שוב במבט נוסף, וראה שאינו טועה, הוא הזכיר את אותו ילד! והסימן המובהק ביותר רגלו הנגררת!... שסחבה בדיוק כמו בחדר! אלא שעתה כבר כרכרו סביבו כמה עוד זאטוטים... ילדים טובים יפים ויקרים מכמה גילאים. - הוא כנראה התחתן והקיים משפחה, הסיק לעצמו, ועכשיו בא עם משפחתו אל הציון הקדוש! ליבו הלם בפראות הנה דווקא עתה כשבאו למירון לבקש על ישיעתם, כאן בהר ה' סידרה לו ההשגחה העליונה לפגוש את נפשו! הוא התקרב בהתרגשות אל אותו אדם, ניגש אליו בהיסוס ובביישנות ובירכו בשלום עליכם! 'עליכם השלום' ענה האיש. 'האם כבודו זוכר אותי?' 'לא בדיוק' ענה הנשאל. - זה היה ממש באמצע מעלה הרחוב כשהוא נסחב עם ילדיו בתוך כל הבלגן הגדול... האיש הזכיר את שמו, ושהוא חבר נעוריו ממלדותם, "אתה זוכר אותי מהחידור? למדנו ביחד!" - לפתע החל החבר להחזיר ולאלים חליפות, הוא נזכר פתאום עם מי הוא משוחח, הלא זהו אותו 'מוכתר הכיתה' שעשה אותו ללעג וקלס, ושליחות שלמים לא ישן בגללו... 'כן' ענה האיש בקרירות, אני נזכר במשהו... אבל עתה עלי להתקדם עם הילדים, "זיי מצליח, און פועלטיץ אלץ גוט!" (תצליח ותפעל עם תפילותיך בשמים הכל טוב). אך החבר לא הרפה, "יש לי איזה עניין חשוב לשוחח איתך, אפשר רגע לבקש לסור הצידה"... האיש לא חפץ כל כך לשוחח עם שונאו משכבר ימים... ובפנים זעופות בלית ברירה ניגש בפיך ברכיים אחר האיש אל הצד, כשהוא מבלט את חוסר רצונו בשיחה עימו, ושהוא ממחר... החבר פתח את פיו, וכשדמעות רותחות זולגות מעיניו אמר: "דע לך חברי היקר, שאני

מחפש אחרך תקופה ארוכה, ולא הצלחתי למצוא אותך! הנה נשאתי ככל שאר החברי הכיתה, אבל זה שנים רבות שאין לי ילדים, ואני מנסה הכול. הופך את העולם וישועה אין. התבוננתי בחיי העבר שלי, והגעתי למסקנה פגיעתי כך רבות בילדותי, ואני רוצה ומבקש מאוד את מחילתך! אנה סלך לי על כל הצער שגרמתי לך אז בשעתו... השיחה הזו הייתה קשה ביותר, האיש הרגיש שאינו מסוגל למחוק הרים והרי הרים של סבל וצער ועלבון שנצברו בליבו שנים רבות... בזכותו של רבי שמעון ולכבודו הנני מוחל לך במחילה גמורה! אין כאן לא כעס לא קפידה, הכול שריו לך מחול לך!" - באותה שנה עצמה נולד להם בן, למזל טוב! בזכות שהגיע לרשב"י

מצא את הנפגע ומשם הדרך למחילה ומשם זכה לבן

קללה בליבה ובגלל הקללה לא התארכה וכשמחלה התארכה

להלן סיפור שמעובד מתוך הספר 'אמנתי ואדברתי'. יש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר מפגיעה בזולת. עד כמה עלולים אנחנו לסבול במיוחד כאשר הפגיעה נעשית לעיני כל. להלן הסיפור מפי בעלת המעשה: לפני מספר שנים בחיפה בחורה בשם רות עבדה כתופרת במתפרה של אחד מסלוני הכלות היוקרתיים. היא עסקה בהתאמה של אחת השמלות לכלה מקומית ששכרה אותה. בטעות היא תפרה תפר לא נכון וכמעט הרסה את השמלה. הם נזקקו למאמצים רבים על מנת לתקן את השמלה אבל התיקון ניכר. חנה מנהלת המקום ברגע שנוכחה בנזק הרב שנוצר היא לא עמדה בניסיון ושפכה קיתון של צעקות על רות האומללה וזאת לעיני כל העובדות האחרות שנכחו שם. רות ידעה שהיא אשמה בדבר. היא התנצלה רבות ואמרה שהדבר נעשה בתום לב. בנוסף היא לקחה אחריות והבטיחה לשלם את עלות הנזק, אולם הדבר לא עזר לשכך את חמתה של המנהלת. וכך רות במשך דקות ארוכות עמדה וספגה את קיתון הצעקות כשהיא חשה שדמה אוזל מפניה. בצערה הרב הרגישה שהיא כבר לא מסוגלת להכיל את הביזיונות ובלילה 'ברכה' את המנהלת שהבת שלה שרי בת העשרים ואחת לא תזכה להתחתן. חלף זמן רב והסיפור נשכח. רות המשיכה לעבוד כתופרת בסלון הכלות. קשריה עם המנהלת חזרו להיות חמים וידידותיים כפי שהיו בעבר. במשך השנים הקשר בין רות לבין חנה המנהלת העמיק. הן הפכו לחברות טובות.

שרי הבת של המנהלת בגרה. קשיים רבים התגלו במהלך השידוכים. הצעות ירדו במפתיע מבלי כל סיבה הנראית לעין. חלפו עשר שנים מאז אותה פגיעה המצערת, שרי כבר בת שלושים ואחת ועדיין לא מצאה את זיווגה. מידי פעם בראשה של רות חלפה המחשבה, אולי בגללה אירע הסער הזה. אולי בגלל אותה 'ברכה' שביקשה על שרי בליבה מתעכבים שידוכיה. אבל היא אמרה לעצמה: "זה לא יכול להיות, הרי לא הוצאתי את המילים מפי. העיכוב של שרי למצוא בן זוג ודאי לא בגלל זה". עברו עוד חמש שנים. שרי כבר בת שלושים ושש ועדיין רווקה! רות עם מחשבות ורגשות מוצפן החליטה לפנות לאחד מגדולי הדור ולשאל אותו האם ייתכן שיש קשר בין הדברים. התשובה של הרב היתה חד משמעית- עיכובה של בת המנהלת בוודאי נגרם בגלל המעשה ההוא. הרב הסביר כי כאשר האדם סופג ביזיון ומצטער בפרט כאשר הפגיעה נעשית ברבים אז הפגיעה הרבה יותר גדולה ויותר קשה והיא יותר עוצמתית. באותה השעה יש לאדם המבוזה כוח גדול. שערי השמיים פתוחים בפניו. כל מה שביקש באותה שעה, אפילו בליבו, יתקיים, הן לחיוב והן לשלילה. רות שאלה את הרב: "אם כן מה עלי לעשות כעת?". הרב הציג: "תיגשי לחברתך המנהלת, תפתחי את הנושא בפניה ותתפייסי. בעז"ה לאחר מכן יפתח מזלה של הבת שלה והיא תמצא את זיווגה". למחרת על אף הקושי שבדבר רות פנתה למנהלת וביקשה לשוחח איתה. אי אפשר לתאר את כוחות הנפש העצומים להם נזקקה כדי לעשות זאת. המנהלת היתה המומה. היא אמרה לרות בסערת רגשות ובכאב רב:

"למה לא סיפרת לי על זה עד עכשיו? האם את מוחלת לי?". המנהלת הסבירה: "את צריכה להבין אותי, הייתי אז בלחץ עצום. שמלת הכלה שנהרסה הושכרה לבתו של איש ציבור מפורסם. הדבר האחרון שהייתי צריכה היה להסתכסך איתו. פרסום הפרשה יכל לפגוע כלכלית בצורה קשה במתפרה". היא סיימה את דבריה ואמרה לרות בצער: "אני כל כך מצטערת על הביזיון העצום שנגרם לך בגללי ועל הצער הרב שגרמתי לך!" "ודאי שאני מוחלת", רות אמרה, "להפך, אני זו שצריכה לבקש את מחילתך, שנים רבות כל כך שמרתי את הדברים בלבי ולא שיתפתי אותך. בגללי נישואיה של בתך התעכבו". סוף דבר השתיים התפייסו. רות חשה שאבן עצומה נגולה מעל ליבה. אי אפשר לתאר כמה מועקה גורמת הטינה ללב ועד כמה מקלה ומשחררת היא ההתפייסות. עיקרו של הסיפור התרחש בערב של אותו היום. עוד באותו ערב שדכנית התקשרה לבתה של חנה והציעה שידוך מוצלח במיוחד. הם נפגשו וכעבור מספר ימים בודדים שני הצדדים הסכימו והם חגגו את הוורט של שרי. כמה שנים שרי נשארה רווקה והכל בגלל הפגיעה של אמא שלה. עד כמה עלינו להיזהר מאוד שלא לפגוע בזולת

הבדלה לכיוון ירושלים

מסופר על הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל, שהיה נזהר מאוד שלא לפגוע בבני אדם, ולשם כך נזקק רבות לפנטזים פרקטיים כדי שאחרים לא ייפגעו, ואן יצר רעיונות כאלו בכל דרך אפשרית. והנה פעם במוצאי שבת עוד לפני שהבדיל על הכוס, עמדו שם בבית זוג מבקרים שלאישה לא היה כיסוי ראש, הם עמדו מולו לשמוע הבדלה, רגע אחר כך מזג את הכוס. "אסתובב עתה לכיוון ירושלים, לומר את ההבדלה לכיוון ירושלים" - אמר. ועשה את כל זה בחכמה שחפיש דרך להטות את גופו, בלי שמישהו יבין שהוא מסתובב ממחנות... (ויאמר הנני)

שאלו את החזון איש מהו הדבר הגדול שאדם יכול לעשות בעולם הזה ענה החזון איש לעבור את שנותיו של אדם ללא שפגע ביהודי

[א] אף על פי שאם בירך שלא עשני אשה לא יברך על גוי, ועבד, וכן אם בירך על עבד לא יברך על גוי עם כל זה יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בתוך הברכה, (ה"י- המברך שלא עשני עבד וכן שלא עשני גוי אף על פי שברך קודם שלא עשני אשה יש לו על מי לסמוך) והנשים יברכו שעשני כרצונו בלי שם ומלכות שיש מחלוקת בזה וספק ברכות להקל וטוב להרהר שם ומלכות בתוך הברכה :

[יא] ברכת המעביר מסיימת בברוך גומל חסדים טובים וכו' ולכן אין עונין אמן אחר ותנומה מעפפי וצ"ל ויהי רצון בוא"ו גם יאמר המעביר וכו' בלשון יחיד שאומר מעיני ומעפפי וכן תרגילני תדביקני וכן השאר בנוסח ויהי רצון וכו' :

[בב] אף על פי דצ"ל והערב בוא"ו עם כל זה שתי ברכות הן ועונים אמן אחר ברכה הא' וקודם והערב לא ילמוד בלי ברכת התורה ולפסוק דין ללא נתינת טעם מותר, (ה"ע-נכון להחמיר) לכתוב דברי תורה או לשמוע נמי אסור בלא ברכות, הרהור מותר ויש אומרים הא דהרהור מותר היינו אם יהרהר בלבו בלבד בלתי עיון בספר. ונשים נמי מברכים ברכת התורה ואם יש ביום על מטתו שינת קבע יש מחלוקת אם צריך לברך או לאו ומשום דספק ברכות להקל יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלבו וימי שחטפתו שינה בתוך ברכות השחר אז כל ברכה שהוא מסופק בה אם בירך או לאו לא יברך מספק, ואפילו אם הוא מסופק בברכת התורה ועל כל פנים יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בתוך הברכה, ואם שכח ולא בירך ברכות השחר קודם תפלה יברך אחר התפלה חוץ מברכת המחזיר שמות דנטר בברכת מחיה המתים, וחוץ מברכת התורה שנטר באהבת עולם :

[גג] מי שישן בלילה על מיטתו שינת קבע וניער קודם חצות לא יברך ברכות השחר. אך ברכת התורה יוכל לברך קודם חצות מאחר שכבר ישן שינת קבע, מיהו אם הוא ניער קרוב לחצות נכון להמתין עד אחר חצות כדי לברך ברכות השחר עם ברכות התורה כסדר התיקון בכל יום ויהי קשר אחד, ואם ירצה בזמן מועט זה דיבני ובני יאמר פסוקים של שירות ותשבחות, [יד] חייב האדם לברך מאה ברכות בכל יום, ובשבת ויום טוב יחסורן מחמת ברכות העמידה ואז ישלים אותם במיני פירות וריח טוב, מובא בעץ חיים : דע כי כ"ב אותיות אלפ"א בית"א הם תלויות במאה ברכות שהאדם מברך בכל יום, וכאשר אין האדם מברך כלל איזו ברכה מהם תחסר ממנו אותה האות שאותה ברכה תלויה בהה, ואם בירך אות אלא שטעה בה אז תהיה האות ההיא מצויה אמנם תהיה חסירה ב, ואם בירך ולא כיוון בה אז תהיה האות ההיא חשוכה עכ"ל :

[טו] מנהג טוב שהאדם ירגיל עצמו לומר בכל יום ג' פסוקים אלו ויברך דוד את ה' לעיני כל הקהל, ויאמר דוד ברוך אתה ה' וכו', לך ה' הגדולה והגבורה וכו' והעושר והכבוד מלפניך וכו' וכאשר תיקנו חז"ל בזמירות בכל יום, והאדם יאמר אותם בפני עצמו בכל יום יו"ד או ז' פעמים, ובכל פעם יאמר אחריהם פסוק ברוך אתה ה' למדני חוקיך מועיל על הסוד וגם להשלים מאה ברכות בשעת הדחק, מנהג יפה לומר האדם בכל יום פסוק ברוך ה' לעולם אמן ואמן חמשה וארבעים פעמים, וזה יועיל במקום תשעים אמינים שחייב אדם לומר בכל יום בעת שהוא אנוס :

פרשת מקץ [א] מצוה להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת, בשחרית, מנחה וערבית, וכן המקדים יותר הוא קרוב אל הקדושה יותר, מצוה להתעכב עד שלא ישארו עשרה בבית הכנסת, ומכל שכן שצריך להזהר שלא יצא ראשון מעשרה האחרונים שגורם סילוק אור השכינה :

[ב] מצוה לרוץ לבית הכנסת, וכן לכל דבר מצוה, אך יעשה באופן שלא ילעגו עליו, אלא ילך כאיש מהיר במלאכתו, ואמרו רבותינו ז"ל על פי מלך אסור ברהיטים שהשכינה קשורה עם ישראל בגלות בשביל שני ריחות שרץ אברהם אע"ה בשביל מצוה דכתיב וימחר אברהם האהלה אל שרה ואל הבקר רץ אברהם, ואמרו גם כן בזוהר הקדוש כשישראל רצים לדבר מצוה, כנגד זה רצים מלאכי סגורייא ומקדימין ללמד זכות על ישראל, ירוץ רק עד פתח בית הכנסת, אבל בבית הכנסת עצמה אסור לרוץ אלא ילך באימה ויראה, כי היכל מלך הכבוד היא :

[ג] הנכנס לבית הכנסת יזהר להתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, ולהראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע ליכנס בהיכל מלכו של עולם, וענין זה מועיל מאד אל השלימות של האדם ואל ההשגה, ובכל יום כשיכנס לבית הכנסת יעמוד בפתח ויאמר פסוק ואני ברוב חסדך וכו' ויכנס, וכשהוא נכנס והולך שם יאמר אחר הפסוק הנזכר ה' צ-באות עמנו משגב לנו א-להי יעקב סלה, ואחריו פסוק ה' צ-באות אשירי אדם בוטח בך, ואחריו פסוק ה' הושיעה המלך יענו ביום קראנו, ואם יכול יאמרם כולם בעמדו בפתח, ואם לאו יאמר ג' פעמים אלו כשהוא נכנס והולך, ובחול לא יאמר פסוק ואני ברוב חסדך אלא אם כן לובש תפילין, אבל בשבת ויום טוב יאמר פסוק ואני ברוב חסדך, ואין צריך שיהיה מעוטף בציצית דדי בטלית קטן :

[ד] יקבע מקום לתפלתו שלא ישנהו, ולא דוקא יקבע על בית הכנסת, אלא גם בבית הכנסת שקבעו בה יקבע שם מקום, וכן כשיתפלל בביתו לפרקים גם כן יקבע מקום להתפלל בו בכל פעם, ועיקר קביעות מקום הוא בתפילת העמידה : ה) אסור להתפלל בעיצובו, דאם יתפלל בעיצובו אין נפשו יכולה לקבל אור העליון הנמשך עליו בעת התפילה, ורק בשעת וידוי ותעצב על עונותיו, וקודם תפלה יקבל מצות ואהבת לרעך כמוך, ולכן אם יש אדם מישראל בצרה יתפלל עליו כל יום בפירוש, ועל ידי זה תיכלל תפלתו בכלל תפלות כל ישראל ותעשה פרי למעלה :

[ו] האר"י ז"ל לא אמר הזמירות בקול רם, כדי להראות הכנעה, וביום שבת היה מרים קולו בנעימה מעט יותר ממנהגו בחול לכבוד שבת, וכשהיה קורא פסוק מתנ"ך בתפילה דמיושב היה קוראו בנעימה, לא יכנסו אצבע לניקוי אוזניו בזמן התפילה ובמטפחת מותר, מנהג יפה כשאומר שלשה פסוקים מי אל כמוך וגו' שהם, י"ג מכליל דרחמי ימנה את ה"יג הנזכר באצבעות הימין כדרך שעושין באמירת יש אומרים סמני הקטורת ע"י, שמראה על חשיבות וכן יועיל לעורר הכונה בלב וכן אני נוהג :

[ז] כשיגיע לקריאת שמע קודם פרשת התמיד יזהר לומר פסוקים שמע ישראל ובשכמל"ו בכונה גדולה כמו קריאת שמע דיוצר, הן בסגירת עיניו, וכן במסירת נפשו בתיבת אחד, כי זו היא חיוב מדרבנן, ויכוין לקיים מצות קריאת שמע מדרבנן ויש בה צורך גדול בתיקון התפלה דאין אנו יחידים להשלים תיקון הנעשה בקריאת שמע דיוצר אלא בצירוף קריאת שמע זו, אך סגי לומר פסוק שמע ישראל ובשכמל"ו, ואין אומרים ואהבת וגו' : הנוסחה "אשרינו" שאנחנו משכימים ומעריבים וכו', אינה הראויה דמחזי כמשיקר דרוב אין משכימים ומעריבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אך נוסחה העקרית הוא להוסיף אות כ"ף בתיבת שאנחנו ולומר כשאנחנו משכימים ומעריבים, ולי אנה עבדא נראה דעדיף טפי לבלתי נאמר משכימים ומעריבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות דקמי שמיא גלייא ומה הכרח יש לנו בדברים אלו, אלא יאמר אשרינו שאנחנו מיחדים שמך בכל יום וכו' כן נראה לי והבוחר יבחר (ה"ע- חולק שיאמר אשרינו שאנחנו משכימים) :

[ח] פרשת התמיד והקטורת יאמר בכונה גדולה דרבו מספר מעלותיה, והקריאה במקום הקרבה וימנה באצבעותיו הסממנין של הצרי והצפורן וכו', וימנה ביד ימין : ויש מי שכתב י"א סמנים שנרמזו במקרא של קח לך סמים וגו' וכן ימנה אותם באצבעות, דהיינו קח לך סמים ימנה שתיים, ובנטף ושלחת וכלבנה ימנה עוד שלש, ובסמיני השנית ימנה עוד חמש, ובלבונה זכה ימנה עוד אחת, ומסתבר טעמיה וכן אני נוהג :

[ט] יש מדקדקין לומר אביי הוא הוה מסדר, (מוספים את המילה "הוא") כדי שלא תדבק יו"ד של אביי עם הוה דאז נראה כקורא השם ככתבו וכן ראוי לעשות, (ה"ע-מעיקר הדין לא חייב) ופסוקי אנה בכח יאמר כל שתי תיבות ביחד אנה בכח ויפסיק, ואחר כך גדולת ימיך ויפסיק, וכן עזה"ד ויכוין ברי"ת להקדוש הקדוש כנ"י בסידורים, ואין צריך לעמוד כשאומר אנה בכח : [י] ברייתא דרבי ישמעאל יש בה סודות גדולים על כן צ"ל בנחת ומתון, ויש שכתבו למנות את ה"יג מידות, צ"ל וכן (בניקוד פתח) :

[יא] טוב לסמוך אמירת פסוקים של הודו לפרשת התמיד ואיזהו מקומן בכל מה דאפשר וכן לסמוך הודו לברוך שאמר ומי שלא יכול להקדים לבא לבית הכנסת להתחיל התפלה מפרשת העקידה עם הציבור שהוא מוכרח להתחיל בביתו לבדו עד ה' מלך, יחזור ויאמר פעם שנית פסוקים של הודו כדי להסמיכם לזמירות על פי הסוד, ובביתו גם כן מוכרח היה לאומרם כדי לסומכם עם פרשת התמיד, ושאר קרבנות :

[יב] יזהר כל אדם לומר קודם פרשת העקידה נוסח זה, רבון עלמא יהא רעוא קמך המובא בסידורים, ובה הנוסח שאומר האדם בכל יום קודם תפלה יהיה מוצל מלסטא(מהקללה ה"י) דרשב"י דלית באדרא רבא דף קמ"א ע"ב, יש שכתבו שטוב שיאמר האדם אחר תיקון חצות דהיינו אחר שיאמר פתיחת אליהו זכור לטוב, לשון רשב"י בזוהר הקדוש פרשת נח דף ס"ה ע"א ובפרשת פקודי דף רס"ח ע"ב א"ר שמעון ארימית ודאי בצלותיך לעילא, דכד רעותא עלאה לעילא וכו' וכו', עד ועל דא כולם קאים זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דף ובעלמא דאתי, ואם לא היה יכול לאומרם אחר חצות לילה יאמר אותם בשחרית קודם תפלה, גם בשבת ויום טוב על פי הסוד יאמרם :

[יג] ענין גדול ונורא ועצה טובה ויקרה, גילה לנו רבינו האר"י ז"ל בשער רוח"ק יחוד כ"א, והוא ראוי לאדם תמיד לכוין ולהעריך את עצמו כאלו ההוא מדור וכסא אל האצילות הקדוש, ובפרט בזמן שהאדם מתפלל הוא יותר ראוי ומוכרח שיתכוין בכך, עד ידי כן תשרה ותחול עליו קדושה עליונה, ענין בבן איש חי, הכוונות וכתב שם שכל אדם יוכל לכוון בזה ע"ש :

זוהר הקדוש מתורגם - שערי דמעה לא ננעלו

תיקון אחד עשר, בראשית ברא"י ש"י, [שש] ומה הוא? שש"ה היכלות כנגד שש"ה ימי בראשית. א-לוקים זו האם העליונה עליהם, ששה היכל השביעי, וקמו ששה העליונה הוציאה שש, כך האם התחתונה הוציאה שש, ומה הם? את השמים ואת הארץ, והם ששה כלים, שצאמר בהם כי שש"ה ימים עשה יהוה"ה את השמים ואת הארץ, וההיכלות התחתונים הם פתלים להיכלות העליונים. וכשצאמר לא היו מתפללים, כל ההיכלות הללו היו נפתחים אליהם, וקצת בגלות נאמר בהם כל השערים ננעלו, והשכינה מחוץ להיכלה, והקדוש ברוך הוא מחוץ להיכלו, והמלאכים הממנים על התפלות מחוץ להיכליהם. וזהו פקדונם הן אצאמלם צעקו חצה, ואין לתפלות מקום להפנים, וזהו כל השערים ננעלו, אבל שער דמעה לא ננעלו, ואין מי שיתפח את השערים הללו עד שיבא בעל הדמעה, שצאמר בו ונתפח ותראהו את היכל והנה נער בכה, ואין ההיכל נפתח אלא בו, וזהו ונתפח, שנתפח ההיכל הזה אליו. במה נפתח לו? בדמעה. וזהו שפתו והנה נער בכה, ומיד ונתחמל עליו. ועוד ונתפח, כשישראל פותחים בתשובה בבכיה, מיד ונתחמל עליו, וזהו בבכי נבא, בזכות הבכיה שלו ונתפחו מן הגלות. שיש היכל של דמעה שאין לה רשות לתפח אלא בדמעה, וזה היכל הנגון שאין לה רשות לתפח אלא בנגון, ומשום זה דרך מתקרב לאותו ההיכל בנגון, וזהו שפתו והנה נפתח בנגון. ויש היכל של אור שלא נפתח אלא לאדם שיהיה מתעסק באור התורה ותיקוני הזוהר - דף כו.

אמירות מחז"ל : "וכך אמר הקב"ה למשה, משה, אין אתה יכול לעמוד על כל מידותי, אלא הריני אודיעך מקצת מידותי, כשאני רואה בני אדם, אף על פי שאין בהם תהילה ושבח של תורה ומעשים טובים, אלא בשביל שהן עומדין ורדין ומשבחין "ומרבים תחנונים לפני" אני נזקק להם וכופל להם מזונותיהן... (תנא דבי אליהו). ובתנחומא מובא "אמר להם הקב"ה לישראל הוה זהירין בתפילה שאין מידה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקורבנות, ואפילו אין אדם כדאי להענות בתפלתו ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו.

להקפיד ללמוד תורה בקול : כתוב תלמוד בבלי מסכת עירובין דף נד : אמר ליה שמואל לרב יהודה : פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני, כי היכי דתיקקיים בידך ותוריק חיי. שנאמר כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא, אל תקרי למצאיהם אלא למוצאיהם בפה. פירוש - אמר ליה שמואל לרב יהודה תזכיר לעצמך כל הזמן : פתח את הפה ותקרא פתח את פיהך תלמוד. כדי שהתורה תתקיים ותשמר אצלך ותאריך ימים שנאמר כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא, אל תקרי למצאיהם אלא למוצאיהם בפה

ת"ל כי אני ה' רפאך אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה דברי תורה שנתתי לך חיים הן לך תמאה הן לך שני כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא (מש"ד כב).

46

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1187

הדלקת הנר: 16:14 צאת השבת: 17:16 רבינו תם: 17:53 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ועמי תלואים (הושע יא).

אוצרות הפרשה

פרשת "ויצא"

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" [כח, י].

וכי לא די היה לומר "וילך חרנה"? מדוע מוסיפה התורה ואומרת "ויצא יעקב"? מפרש רש"י: "להגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה. יצא משם, פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה". "הודה", "זיוה" ו"הדרה" אינן סתם מלים נרדפות, אלא יש משמעות מיוחדת לכל אחת מהן. "הוד" הוא מידת אהרון הכהן.

בנביא מלאכי נאמר: "תורת אמת הייתה בפיך, ודבר שקר לא נמצא בשפתיו, בשלום ובמישור הלך איתי ורבים השיב מעון. כי שפתי כהן ישמר דעת, ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא".

הפסוקים הללו מדברים על הכהן הגדול, שלא היה רק בארבע אמותיו או בתוך התחום של הר הבית, אלא היה מסתובב מעיר לעיר וממקום למקום, כדי ללמד את העם תורה והלכה, ולחזקו באמונה ובמוסר, בעוד שהמלך היה אחראי על העניינים המדיניים והצבאיים, ועל שאר ענייני הגשמיים של המדינה, היה הכהן מנהיגו הרוחני של העם, ופעל שבכל עיר ועיר יהיו חכמים, כדי שיוכל העם להתקיים.

"תורת אמת הייתה בפיך", זה "הודה". תלמיד חכם משפיע הוד על כל העולם כולו, וככל שתורתו מדויקת ואמיתית יותר, רב יותר ההוד.

מספר הרב בן ציון מוצפי שליט"א כאשר מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל הדפיס את ספרו "יביע אומר" חלק ז', יצאו מהדפוס ביום הראשון רק שניים או שלושה כרכים בודדים. אחד מהם היה בידו של רבי יצחק בנו, שיבדל לחיים. הוא שלח לי את זה בערב, ואמר לי: "תקרא בלילה, ותחזיר לי מחר".

התחלתי לקרוא בלילה, והיו הדברים ממש ערבים לחיך, ומתוקים מדבש ונופת צופים. בין השאר, הייתה בספר תשובה ארוכה בדין הפלאפל – מה צריך לברך, אם אוכלים כדור פלאפל בלי פיתה או לחם. הרב עובדיה מפלפל שם כמנהגו, לא משאיר אבן אחת שאינו הופך, מביא את כל הפסוקים הראשונים והאחרונים וכל הסברות, ובינתיים גם מתרחב לצדדים. המסקנה הסופית שלו, להלכה, הייתה, שצריך לברך על הפלאפל "בורא פרי האדמה", מאחר שהוא עשוי מחומים.

אני קצת השתוממתי, כי אני יודע שמברכים על פלאפל שהכול, שהרי זה טחון ומטוגן, וגם מערבים בזה עוד מרכיבים. לקראת סוף הלילה הגעתי בספר לחלק של "מילואים והוספות". במילואים והוספות כותב הרב עובדיה קטע שלם: "אני חוזר בי ממה שכתבתי בפסק, אחרי עיון מדוקדק ואחרי חקירה ודרישה, כיוון שנודע לי שבפלאפל הזה מכניסים מספר חומרים נוספים, והחומים כמעט בטל בששים, ברכתו שהכול נהיה בדבריו".

הוא השאיר את התשובה הראשונה, ולא מחק אותה. למה? כי התשובה היא יצירה תורנית מדהימה, שכל מי שרוצה לגשת לכתוב פסק, לומד ממנה איך כותבים פסק, איך מנתחים נושא, איך מסתעפים ואיך מביאים ראיה מכאן וראיה משם. אבל בסוף הוא מודה שהמסקנה אינה כפי שנכתב בתחילה, והוא חוזר בו. זוהי "תורת אמת הייתה בפיך", בחינת "הודה".

"בשלום ובמישור הלך איתי" רמזו ל"זיוה". אהרון הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום. הכהן מוכיח את העם על חטאים ועל הנהגות שאינן הגונות, אבל התוכחה שלו צריכה להיעשות מתוך אהבה, באופן שתתקבל על הלב.

התוכחה היא "בשלום ובמישור" – הכהן מוביל את העם במישור, בדרך הישרה, אבל עושה זאת בשלום, באופן שכל העם יודעים שהוא אוהב אותם.

"ורבים השיב מעון" רמזו לעניין "הדרה". כל אדם שיש בו תורה, וניתנה לו היכולת לתת מתורתו לאחרים, צריך לעשות זאת, וזה דבר גדול מאוד. זהו "הדרה".

"ורבים השיב מעון" – החלש יאמר 'גיבור אני...'. כל אחד, בעירו ובמקומו, יכול להיות גדול. יש רב באיזושהי קהילה של עמי ארצות, וגם הוא עם הארץ כמעט כמותם. הוא מתאים להם, והם מתאימים לו. לעומת זאת, בקהילה של אנשים גדולים, יראי שמים ובני תורה, אי אפשר למכור לוקשים וסיפורי אגדות. צריך להביא בפניהם דברי תורה לאמיתם, מבוססים, עמוקים ומדויקים. זהו "ורבים השיב מעון".

בתקופתו של יעקב אבינו עדיין לא היה בית מקדש ולא היו כהנים, אבל היו אנשים בעולם, ויעקב אבינו השפיע עליהם מתורתו, עדיין לא היה עם ישראל בעולם, ולא הייתה חלוקה ליהודים ולגויים, אבל היו עובדי אלילים ואנשים שאינם עובדי אלילים, ויעקב אבינו "רבים השיב מעון".

יעקב אבינו היה "הודה, זיוה והדרה", וביציאתו מן העיר פנה הודה, פנה זיוה ופנה הדרה (דורש ציון).

"מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים" [כח, יז].

סיפר מורנו ורבנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: הזדמן לי לנסוע לבית החולים "תל השומר" כדי ללוות חולה אחד. בעת ההמתנה במחלקה, נכנסו לפתע שני צעירים חמושים באקדחים ובעלי מבט נוקשה ביותר, ניגשו אלי ואל יתר האנשים שישבו לציד, וביקשו מאתנו לפנות את המקום. עד מהרה התברר, שהשניים הם עובדים של חברת "בריקס" המובילה כספים מהבנק המרכזי לסניפי הבנקים בארץ, ובמקרה הנוכחי החליפו שני הצעירים החמושים את קופת מכשיר ה"כספומט" שעמד לשירות הלקוחות בתוך בית החולים. לפתע התרחש לנגד עיני מחזה מדהים. בעוד השניים עסוקים בתפקידם ומחליפים את הקופה, ניגש יהודי אחד אל הצעיר החמוש, טפח על גבו לאות חיבה וקרא לו בלבביות: "דוד, שלום לך יקירי, מה שלומך?". היה זה כנראה חבירו הטוב משכבר השנים.

עובד ה"בריקס" לא הניד עפעף. הוא הדף את ידידו וסימן לו בידיו להסתלק מיד, ברומזו שהוא עתה בתפקיד חשוב ולא יעלה על הדעת לנצל ברגע זה את היכרותם הותיקה ולשוחח בעניינים של מה בכך. מי שלא היה נוכח במקום בשעת מעשה, אינו מסוגל לתאר לעצמו את קשיחותו ואימתנותו של האיש שניצב כל העת ואיבטח בנשקו את הורקת הכספומט. עכשיו לא מדברים, ויהי מה.

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולכיה הי"ו, אמרי בן דורית הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

רק לאחר שסיים את הורקת הקופה, ניגש אל החבר, התנצל על כך שלא היה באפשרותו להפסיק, והחזיר לו שלום. המשך רבינו ואמר: חשבתי לעצמי - איזה פרק מוסר מאלף אפשר ללמוד מכך! יהודי המגיע לבית הכנסת כדי לשפוך את שיחו לפני המקום ברוך הוא - הוא בתפקיד! אם כן, מדוע כאשר ניגש אליו ידיד טוב באמצע התפילה ושואל אותו "מה נשמע?" הוא משיב לו?!

וכי התפקיד המוטל ברגע זה על המתפלל הוא פחות-ערך מתפקידו של עובד חברת "בריקס"?! מדוע אותה רצינות הנראית על פניו של מוביל-הכספים לא תיראה גם על פניו בעת התפילה, או בעת שאנחנו עוסקים בלימוד התורה, ורוכשים לעצמנו זכויות שערך לא יסולא בפז, שגם אלף אלפי אלפים של דינרי זהב ומרגליות לא ישוו בהן? ... ובנותן טעם לציין בזה לדברות קדשו של רבינו יהונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו "יערות דבש" (דרוש ד'): "על מה נבטח ומה יגן בעדנו - אם לא בתפילה ובקשה מקירות לב. הנה הפסוק אומר: "סִכּוּתָהּ בָּעֵץ לָךְ מִעֵבֹר תִּפְלָהּ" (איכה ג', מ"ד), ומה הוא הענן [שסוכן בעד התפילה ומונע את עלייתה]? - הוא נוצר מהאדים ומההבל שיש בו חטא, היוצא משיחה בטילה בבית הכנסת, ומכל שכן בעת התפילה! - כל הבל הדיבורים הללו עולה בעב וענן, ומונע את התפילה לעלות! ... נמצאנו למדים אפוא, שהאדים היוצאים מפייהם של המשוחחים בבית הכנסת, יוצרים "ענן מיסוך", שחוסם ומנטרל את תפילות המתפללים במקום! (אחת שאלתי).

"לא תתן לי מאומה" [ל, לא].

שֶׁאֵם אֵל יִתְּבָרַךְ יִתֵּן חֵן בְּעַדִּי, לֹא יִמְעִיט אֶת הַמּוֹכֵן לָךְ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֻז"ל: אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוֹכֵן לְחִבְרוֹ (ספורנו). מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה בְּתַלְמִיד יוֹנָתָן שֶׁאָסַף תְּקוּפָה אֶרְפָּה קִלְפִים בְּנוֹשָׂא פְּלָאי הַבְּרִיאָה וְהַדְּבִיקָם בְּאֵלָבּוֹם הַתְּמוּנוֹת, עַד שֶׁהִשְׁלִים אֶת הָאֵלָבּוֹם כְּלוּ. בִּשְׁעַת הַהִפְסָקָה בְּתַלְמוּד תוֹרָה הֵצִיג יוֹנָתָן אֶת הָאֵלָבּוֹם הַמְּרָהִיב בְּפִנֵּי חֲבֵרָיו לַפְתָּה. אֶלְיָמֶלֶךְ, אֶחָד מִתַּלְמִידֵי הַפְתָּה, בָּקֵשׁ מִמֶּנּוּ: "הֲאֵם תּוֹכַל לְהַשְׁאִיל לִי אֶת הַחוֹבֶרֶת עַד לְמָחָר?" יוֹנָתָן הִסְפִּים וְנָתַן לוֹ אֶת הָאֵלָבּוֹם. בְּדֶרֶךְ חֲזָרְתוֹ לְבֵיתוֹ פָּסַע אֶלְיָמֶלֶךְ עַל הַמְּדֻרָּה, תוֹךְ פְּדֵי שֶׁהִתְבּוֹנֵן בְּסִקְרָנוֹת בְּאֵלָבּוֹם. לַפְתָּה עֲצָרוֹ אָדָם אֶחָד וְאָמַר לוֹ בְּחִינָה: "יָדַע לָךְ שֶׁאֲנִי הוּא זֶה שְׁמוּצִיא לְאוֹר אֶת הַקִּלְפִּים וְאֶת הָאֵלָבּוֹם שֶׁאֵתָה אוֹחֵז בְּיָדֶיךָ! אֲנִי רֹאֶה שֶׁאֵתָה מִמֶּשׁ מִתְּלַהֵב מִהָאֵלָבּוֹם שְׁלִי, וּבִרְצוֹנִי לְהַעֲנִיק לָךְ בְּמִתְנָה שְׁלוֹשִׁים חֲבִילוֹת מִהַעוֹנָה הַחֲדָשָׁה..."

אֶלְיָמֶלֶךְ קָבַל אֶת הַחֲבִילוֹת, וְלִמְחָרְתוֹ, פָּאָשֶׁר הִשִּׁיב אֶת הָאֵלָבּוֹם לְיוֹנָתָן, סִפֵּר בְּשִׂמְחָה: "בְּעֵקֶב בֹּת הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂית עִמִּי בַּהֲשָׁאֵלָה הָאֵלָבּוֹם זְכִיתִי בְּשְׁלוֹשִׁים חֲבִילוֹת קִלְפִים..." יוֹנָתָן הִתְעַנֵּן: "אֵיךְ בְּדִיוֹק זְכִיתָ בְּחֲבִילוֹת?" אֶלְיָמֶלֶךְ סִפֵּר לוֹ אֹדוֹת מִתְּנַת הַמוּצִיא לְאוֹר, וְיוֹנָתָן הִגִּיב: "סֵלַח לִי, אֲבָל כְּמִדְּמִנִי שֶׁהַחֲבִילוֹת מְגִיעוֹת לִי, שֶׁהָיָה הֵן נִתְּנוּ הוֹדוֹת לְחוֹבֶרֶת שְׁלִי..."

אֶלְיָמֶלֶךְ טָעַן מִמֶּנּוּ: "הַמוּצִיא לְאוֹר לֹא פָּגַשׁ אוֹתָךְ אֶלָּא אוֹתִי, וּמִזְלִי גָרַם שֶׁהוּא הִעֲנִיק דִּין לָךְ לִי אֶת הַמִּתְנָה!" ... עַם מִי הָדִין?

תשובה
בְּגִמְרָא בְּקִתְבוֹת (צ"ח:) מובא נדון אודות אדם השולח את שלוחו לקנות סחורה, והוסיף המוכר ונתן סחורה יתרה, למי שיקח אותה הוספה - לשלוח או למשלח [בעל המעות]. שיטת רבי יוסי היא שהמשלח והשלוח חולקים בתוספת המנה היתרה, וכך נפסק להלכה (שו"ע חו"מ קפ"ג ו').

בטעם החלוקה באר הרי"ף, שאמנם דעתו של המוכר היתה לתת את המנה היתרה שהוסיף במתנה לשלוח, אלא שהואיל והנאה זו באה לשלוח על ידי כספו של בעל הבית, אזי יתחלק עמו בתוספת. ולשון הירושלמי (פ"ו דדמאי ה"ח) הוא: "על ידי מעותיו של המשלח ורגליו של השלוח בא הרוח - ולפיכך שניהם חולקים בו".

לאור הדברים היה מקום ללמוד אף לשאלתנו, ששני התלמידים יתחלקו שוה בשוה במתנת המוציא לאור, הואיל והמתנה התקבלה הודות לשניהם; על ידי יונתן שהשאיל את האלבוש שלו, ועל ידי אלימלך שהזדמן לו לפגוש את המוציא לאור.

אולם, למעשה נראה שאלמלך זכה במתנה פלה, ואין נדון זה דומה לנדון הגמרא הנ"ל אודות שלוח ובעל הבית, ולכן יש למשלח זכות וחלק בתוספת זו [ורק שעליו לתן חצי לשלוח נבדע המוסר בקניה]. במקרה שאלתנו, לעומת זאת, המתנה נבעה רק בעקבות פעולה מיוחדת של שואל האלבוש, שהראה חביבות יוצאת דופן לאלבוש ולתכנו, והודות לכך החליט המוציא לאור להעניק לו את הקלפים במתנה. וכפי שראינו, האיש לא אמר שהוא מעניק את המתנה משום שהיךד הוציא הוצאה כספית על מלוי האלבוש, אלא נראה שהתפעל מכך שהיךד גלה ענין מיוחד ביצירה שלו...

לספוס: אֶלְיָמֶלֶךְ יָכוֹל לְהַשְׁאִיר בְּיָדוֹ אֶת כָּל הַחֲבִילוֹת שֶׁקָּבַל מִהַמוּצִיא לְאוֹר (אחת שאלתי).

"ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה" [לא, א].

איתא במדרש: "רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אומר: אין כבוד אלא כסף וזהב, דכתיב (נחום): 'בוזו כסף בוזו זהב ואין קצה לתכונה כבוד מכל כלי חמדה'.

הגאון מוילנא זצ"ל הקשה: דברי המדרש האלו סותרים, לכאורה, את דברי התנא במסכת אבות: "אין כבוד אלא תורה שנאמר 'כבוד חכמים ינחלו'!"

הוא תרץ, כי בכל התנ"ך כתובה המילה "כבוד", בכתיב מלא, עם האות ו', ואילו בפסוק הנ"ל שבספר נחום היא כתובה בכתיב חסר: "כבד". ועל כך דרש המדרש כי "כבד" חסר, שהוא רק כבוד מדומה - זהו כבוד הבא מכוח הכסף והזהב. כי כאשר יחסר ממנו הכסף והזהב, יחסר ממנו גם הכבוד. אבל "כבוד" מלא, אינו אלא תורה, שלא יחסר הכבוד הזה לעולם! פלאי פלאים.

ה"נודע ביהודה" סיפר, כי בזמנו היה איזשהו נשיא קהילה, עשיר גדול, שהיה מחלק כסף לפני החגים לכל חברי הקהילה הנצרכים. כל ראשי הקהילה ונכבדיה, היו נוהגים לכבדו ובאים לבקר אותו במעונו בכל חג.

לימים התהפך עליו הגלגל והוא ירד מנכסיו. שוב לא היה באפשרותו לתרום כסף לנצרכים כבעבר. כתוצאה מכך, פסקו נכבדי הקהילה לפקוד את מעונו כאשר עשו בעבר.

"גלגל הוא שחוזר בעולם", ולימים הוא שב לעשרו ככתבתי. בחג האשון לאחר שהתעשר, שבו נכבדי הקהילה לבקרו. הוא נכנס לחדר צדדי, והורה לאשתו לומר למשרת, לשרת אותם ולהגיש לפניהם כיבוד.

האורחים התפלאו ושאלו אם בעל הבית נמצא בבית. השיב המשרת כי אכן הוא נמצא, בחדר אחר. לאחר המתנה ממושכת הם ביקשו מהמשרת לקרוא לבעל הבית, אך הוא הורה למשרת לקחת את הכספת הניידת שלו, ולהניח אותה לפני האורחים.

לאחר המתנה נוספת, שבו האורחים וביקשו מהמשרת לקרוא לבעל הבית, ואז הוא יצא אל אורחיו ואמר להם: "הן לא באתם לראות אותי. באתם לראות את כספי! והראיה, שבמשך כל התקופה שלא היה לי כסף - לא באתם! שלחתי לכם, אפוא, את הכספת עם המשרת..." הוא אשר אמר הגאון מוילנא: כסף וזהב - אינם כבוד אמיתי! הם לא כבוד שנותר לעולם, הם "כבוד" חסר!

הכבוד האמיתי הוא התורה, "שלא יחסר הכבוד הזה לעולם!" (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ זלבה פזיה בת פרחא ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ועל"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

גליון

614

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת ויצא תשפ"ו

מעט על הדלק והפסיד שעות עבודה, והחישוב שלו היה כמעט נכון - שלא היה אמור לקרות כלום. אז למה? למה נגזרה עליו הוצאה נוספת של 500 שקלים סתם, על חניה שלא מפריעה לאיש, רק כי בדיוק היום הפקח היה חרוץ מדי?!

שבוע ימים חלף עבר, הוא כבר שילם את הדו"ח במועדו וכמעט ושכח מהעניין. ואז, ביום בהיר, הגיעה אליו מעטפה גדולה ונוצצת, עליה התנוסס לוגו של אחד ממשרדי עורכי הדין הגדולים בארץ... היה זה כתב תביעה מנומק להפליא כנגד ר' ראובן. כתב התביעה מספר סיפור שלא היה ולא נברא, שבדה מלבו שותפו לשעבר של ר' ראובן, השונא אותו מימים ימימה... הלה אינו פוסק מלפעול כנגדו, אבל אף פעם זה לא היה עד כדי כך... הפעם זה היה מושלם: הלה ביים סיפור שלם, מורכב להפליא ומרושע לא פחות, בו 'מככב' ר' ראובן בתפקיד 'האכזר הגדול'. הסיפור לווה ב'עדויות', ב'מסמכים', ואפילו ב'תמונות', כשכולם מעלים מסקנה אחת - על ר' ראובן לפצותו בסכום עתק, הואיל וגרם לו נזק אדיר...

ר' ראובן קרא את כתב התביעה המלא, הוורידים בראשו עמדו להתפוצץ מזעם. הוא הסמיק כל כולו, נחרד לגלות לאיזו דיוטא תחתונה הידרדר שונאו - שהיה פעם שותפו. פשוט סיפור מצוץ מהאצבע, אבל הוא בנוי כל כך טוב, כה מבוסס, כה חזק. ריבוננו של עולם - איך יוצאים מזה? איך מסיימים את מסכת הרדיפות המיותרת הזו!? בהחלטה של רגע הוא בודק שוב את תאריך ביצוע ה'פשע' לטענת התובע, ואז - בת שחוק מסתמנת על שפתיו, הוא אפילו לא זקוק לעורך דין... די בו בדו"ח החניה ה'מרשיע' כדי לנפנף את התביעה ולהופכה לאבק פורח, ולקינוח - יבקש מעיריית עכו את התמונות המוכיחות כי רכבו חנה בעכו באותו יום ובאותה שעה... הוא אפילו לא טרח להגיב לעורך הדין, פשוט המתין בשלווה ליום המשפט.

כשהגיע הרגע הגדול, ולאחר שכתב התביעה הוקרא, הומחש והודגם, הוציא ר' ראובן את הדו"ח והתמונות מכיסו, והפך את התביעה, ואיתה גם את התובע ועורך דינו - לחוכא ואיטלולא... הוא יצא מבית המשפט כשידו על העליונה, שכן השופט גזר על התובע פיצויים מוגדלים על תביעת שווא, כשהוא קובע בפסק הדין בנימת הומור: "גם כשיבקש תובע להעליל על נתבע, מתבקש ממנו לפחות

**וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ... כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד
אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי וְגו' (כח, טו)**

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי - א"כ לא יעזבנו לעולם, כי ההבטחה לו כל ימיו לעולם ולזרעו אחריו (ד"ק)

לעם היהודי ניתנה הבטחה שהקב"ה לא יעזוב אותנו לעולם, הבטחה לכלל והבטחה לפרט. וגם אם לפעמים נראה לעיניים חלילה ההיפך, זה מפני שאנחנו עדיין לא רואים את התמונה הכוללת.

* * *

עכו, שעת ערב מוקדמת, בשכונה קטנה ושכוחה בפאתי העיר העתיקה. הרב ראובן ג. נעתר להפצרות אביו, ושם פעמיו לדרך ארוכה ממרכז הארץ, כדי לבקר את דודתו הזקנה המתגוררת בעכו. זמן רב היטלטל בדרכים, עלות הדלק הגיעה לסכום נכבד, עתה - כבר הגיע ליעד, עליו רק לחפש חניה, אך הוא מתקשה למוצאה... בלית ברירה, הוא מתחיל לחשב כי שעת הערב הגיעה, וכנראה הפקחים כבר אינם. בנוסף, יש לו מקום לחנות כשרוב הרכב חונה כחוק, רק מיעוטו על ה'אדום לבן'. 'נו, הלא צריך להגיע לכאן פקח חרוץ ומרגיז במיוחד כדי שהעניין יעלה לי בדו"ח' - הוא מסכם, וכשה'נעשית לו כהיתר' הופך למושלם - הוא מדומם מנוע ועולה לבית הדודה. שעה ארוכה ישבו ושוחחו בנעימות, על הילדים והנכדים, התחביבים והזכרונות, הנוסטלגיות והתוכניות לעתיד. הדודה זכרה אותו היטב, וגם התרגשה מאוד מביקורו הפתאומי. אך כשהוא יורד לרכב, שוד ושבר - הפתעה לא נעימה המתינה לו על השמשה הקדמית... מסתבר שבעכו פקחי החניה חרוצים במלאכתם, חרוצים מדי... למרות שהיתה זו שעת ערב - הם עדיין בעבודה, למרות שהסביבה שקטה - הם עדיין מתרוצצים, ולמרות שרוב הרכב חונה כחוק - הפקח חד העין הבחין גם הבחין בחריגה על ה'אדום-לבן', והותיר דו"ח חניה על סך 500 ש"ח, טבין ותקילין. הוא הנאשם, מס' הרכב שלו הוא המופיע בנידון, וחמש מאות השקלים - זה מה שייגרע מחשבון הבנק שלו, כל זאת בהנחה שישלם מיד ללא ריביות והצמדות... ראובן הפך מתוסכל מרגע לרגע. הן הקדיש היום את מיטב שעותיו למען מטרה נעלית, שילם לא

לתפור את העלילה יפה למידותיו של הנתבע, ולא לביים סיפור שלא יכול היה להתרחש..."

לר' ראובן המאושר, לא נותר לו אלא לשפשף את עיניו בהודאה לבורא יתברך על השגחתו העליונה הצמודה, על הדו"ח שהפך אותו למאושר... בזמנו - זה היה מתסכל ומביך, עתה הוא מבין כי היתה לכך תוכנית ברורה ומוגדרת מראש. מסבב כל הסיבות שלח את פקחי עיריית עכו להיות חרוצים בערבו של יום, כדי להצילו מיד הקמים עליו להזיקו!.

את הסיפור הזה שמענו מר' ראובן עצמו, כדי ללמד את כולנו: פעמים רבות, כשמשוהו נתקע או מסתבך, אנו הופכים מתוסכלים ואובדי עצות, מבולבלים ונבוכים. אבל בסופו של יום יסתבר כי הכל לטובתנו, בורא עולם כיוון את התוכנית בצורה הטובה והנכונה ביותר! אין לנו אלא לדעת ולהאמין, כי כל המתרחש כאן נעשה בהשגחה עליונה, בברכת שמים תמידית, בפיקוח נעים וקרוב על כל תהלוכות בני האדם. הבה נזכור כי הכל נעשה בחסדו יתברך ובהשגחתו העליונה, ואזי נוכל להתמודד טוב יותר עם הקשיים שלנו, מתוך אמונה שהאבא הטוב והרחום שלנו מוביל אותנו למקום הטוב ביותר! [מתוך 'אור דוד' - הרב אשר קובלסקי]

וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לָאָה (כט, לא)

חלילה לנו לחשוב - אמר המשגיח הגאון רבי ירוחם ליבוביץ ממיר זצ"ל - שמדובר כאן בשנאה פשוטה, כפי שמצויה אצל פשוטי העם. הלא עוסקים אנו באבות האומה, ואנו כחגבים בעיניהם, ואיך נעיז לפרש שיעקב שנא את לאה. אלא ה'שנאה' כביכול ללאה, נמדדה יחסית לאהבת רחל, שאלהי רחש כבוד וגדולה יותר מלאה, לכן אמרה התורה: 'כי שנואה לאה'.

דברי ר' ירוחם מדויקים היטב בלשון המקרא, לא נאמר: 'וירא ה' כי שונא יעקב את לאה', אלא כי 'שנואה לאה', וזאת משום שאכן לא נראו כלל סימני שנאה מצדו של יעקב, אלא לאה חשה 'שנואה' יחסית לאהבתו את רחל.

והמשגיח ר' ירוחם מעורר - הבה נביט אל עומק הדין ותהום המשפט, הרי אין ספק שרחל כלל לא היתה אשמה בתחושת ה'שנואה' של לאה, אדרבה, היא הרי מסרה נפשה למען כבודה של לאה ומסרה לה את הסימנים, תוך כדי הסתכנות שהיא תיפול לחלקו של עשיו, והכל כדי שאחותה לא תתבייש. ועם כל זאת, מדגישה התורה שה' פתח את רחמה של לאה כי ראה אותה 'שנואה', ורחל לעומתה - עקרה, ואע"פ שאין ידה של רחל במעללי תחושות השנאה של לאה, אבל כיון שזה בא מכוחה ובסיבתה, היא היתה עקרה. ללמדנו - אומר ר' ירוחם - כמה חמור הוא ה'מתכבד בקלון חבירו', שעל אף שאין לו חלק בגרימת הקלון, אבל כיון שבתוצאה, בדקות שבדקות, קלונו של חברו נגרם בסיבתו, הוא עלול להיענש.

מסעות רבים עשה מרן ה'חפץ חיים' ברחבי אירופה כדי למכור את ספריו, באחת מהם, באחת מהתחנות, ירד ה'חפץ חיים' מהעגלה כדי להתרענן ולצבור כוחות חדשים להמשך הנסיעה. בטרם חזר ה'חפץ חיים' אל העגלה, יצא העגלון עם הסוסים והעגלה מן התחנה, והשאיר שם את ה'חפץ חיים', בודד בלב הדרך. לא נותרה לו כל ברירה והוא החל לצעוד רגלית אל עבר העיירה - היעד אליו רצה להגיע. כאשר בא אל העיירה, בירר מיד היכן מקום מגוריו של העגלון, בא לביתו, שילם לו את שכר הנסיעה, ומיהר לעזוב את העיר, מבלי שאיש ידע על בואו ועל צאתו.

לאחר זמן מה, הסביר ה'חפץ חיים' את התנהגותו: "לא רציתי לגרום לעגלון בושא ועגמת נפש. לו הייתי נשאר בעיירה ומוכר את ספריי, שמי עלול היה להתפרסם, והעגלון היה נכלם על שהתנהג כך עם ה'חפץ חיים', לכן העדפתי לוותר על שהותי בעיירה, ובלבד שלא יתבייש ויצטער אדם בסיבתו". [מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - הרב ישראל ליוש]

וַתֹּאמֶר הַפֶּעַם אֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן

קִרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה (כט, לה)

אמר רבי יוחנן משום רשב"י: מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו שנאמר הפעם 'אודה את ה' (ברכות ז:)

לפעמים, כשצריך כלי עוצמתי במיוחד, יש את נשק ההודאה. כשיהודי צריך ישועה וכל הדרכים נראות כחסומות בפניו - הוא יכול לאמץ את גישת ההודאה, כי יהודי שמודה לה' - זוכה בישועות גדולות, גם נדירות ובלתי צפויות!.

את הסוד הזה גילה הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל והעיד, כי אותו סוד מסוגל להושיע כל אדם בכל מצב שהוא ולחולל פלאות תוך זמן קצר. סוד זה התגלה באקראי תוך כדי נתינת עצה, וכך היה המעשה: באחד הימים הגיע אל הגאון הגדול ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל אדם מכובד נשוא פנים כשבעיה גדולה מעיקה על ליבו: "כבוד הרב, ברוך ה' זכיתי להחזיק ולממן 'כולל' גדול וחשוב אשר לומדים בו עשרות אברכים העמלים על תלמודם, כשאני הוא זה המשלם להם משכורות חודשיות מכספי האישי. אלא שבתקופה האחרונה, התחלתי למצוא את עצמי בלחצים נוראיים כשאין לי מהיכן להביא להם את הכסף, עד אשר איני מצליח לישון בלילות...". האיש השתהה מעט והמשיך: "חיי הפכו ללחץ גדול ופחדים נוראיים, עד שהלכתי למומחה רפואי גדול, שאמר לי כי אין מנוס אלא לסגור את הכולל, מפני שרק זה הדבר שיסיר ממני את הלחץ הגדול וישיב לי את הרוגע הנפשי. וכעת באתי לשאול עצה מאת הרב, האם עלי לנהוג כך?". ר' שלמה זלמן הרהר קלות, והשיב: "אכן כן, אין ספק כי עליך לצאת מהלחץ הנפשי בו אתה נתון, זה

אינו בריא ואינו נכון שהאדם יחיה בלחצים כבדים. אך האם הפתרון היחידי הוא רק לסגור את הכולל? חושבני שיש לי פתרון חלופי מצוין בשבילך... באמתחתי תרופת פלא, שתוכל להושיע אותך ממצבך".

אותו אדם היטה אוזנו בשקיקה ור' שלמה זלמן שטח את סודו המפתיע: "ברצוני לגלות לך סוד המסוגל להסיר מעליך ומעל כל אדם באשר הוא, את כל הלחצים הנפשיים והקשיים שבחייך. ומהו? הקשב נא לי, טול מהיום פנקס קטן, אותו תחזיק בכיס במשך כל היום, ותקרא לו 'פנקס ההודאות'. בכל פעם שתרגיש במשך היום, כיצד ה' סייע לך, עזר לך, שימח אותך, כיצד ראית את השגחתו והצלחתו - רשום אותו בפנקסך. אך זה עדיין לא הסוף - לפני כל תפילה במשך היום, הוצא את פנקסך והתבונן בכתוב בו לכמה רגעים, כדי שתיזכר כמה טובות וחסדים עשה לך הבורא, וכשתגיע בתפילה ל'מודים', תכוון גם על כל אותן הטובות שעשה לך הקב"ה".

או אז סיים ר' שלמה זלמן את דבריו ואמר לו: "אם תעשה כך, מובטח לך כי תוך זמן קצר תזכה לראות ישועות גדולות ותצא מכל הלחצים והצרות".

האיש הודה מעומק הלב לרב ויצא מחדרו בשמחה רבה. הוא רכש לעצמו פנקס קטן והחל לכתוב בו בכל רגע נתון, כל חסד וישועת ה' שהרגיש שעשה עמו הבורא והרי חלק מהרשימה שלו: א. לאחר זמן רב של היעלמות המוצץ של בני, מצאנו אותו באורח פלא... ממש הרגשתי כי הבורא האיר את עיני למצוא אותו. ב. ירדתי מוקדם בבוקר למכולת על מנת לקנות בדחפיות חלב, והנה אני רואה באורח פלא, איך בדיוק באותו רגע הגיעה משאית החלב, כך שמיד לקחתי שקית חלב והגעתי תוך שניות ספורות הביתה - ממש הרגשתי איך ה' שלח לי אישית את משאית החלב... ג. תודה לך ה' שבני חזר עם תעודת הצטיינות ששימחה אותנו כל השבת... ד. משהו שלח לי בפתאומיות 2000 ₪ תרומה לכולל, תודה לה' על העזרה....

תאמינו או לא, אך בדיוק כפי שהבטיח הרב... הפנקס חולל פלאים. ניסים על גבי ניסים התחוללו בחייו של האיש, ותוך ימים בודדים, הוא חש כי כל הלחצים והפחדים התפוגגו מאליהם, ויותר מכל - הוא חש עין בעין, כיצד ה' שולח לו סכומי כסף עצומים למימון הכולל, ובכך המשיך לממן את הכולל עד ליום זה.

זהו הסוד שהשאיר ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל לכל יהודי: 'פנקס ההודאות והישועות' אשר בכוחו לחולל ניסים ונפלאות לכל יהודי באשר הוא, אם אשר רק יעשה זאת. אם רק יכתוב את חסדי ה' ויודה עליהם, תוך כדי התבוננות בהם טרם התפילה. כי זוהי כוחה של הודאה לה' יתברך.

וכבר כתב הרב פינקוס זצ"ל בספרו 'שערים בתפילה' (עמ' ז'): כי האדם המחזיק בהודאה לה' בכל עת, הרי שבעת צרה - נפתחים בפניו שערי השפע והישועה...

הצטרפו לאנשים שעשו זאת ותראו ישועות!.

[מתוך 'ברינה יקצור']

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רְיוֹל (ל, כב)

ויזכור אלוהים - זכר לה שמסרה סימניה לאחותה (רש"י)

רחל אמנו היתה עקרה - חסרת סיכוי להיות לאם באחד מן הימים. רק בזכות ויתורה החריג והקרבתה הגדולה, פתח לה ה' שערי רחמים והעניק לה שני בנים צדיקים.

* * *

היה זה אברך תלמיד חכם השוקד על תלמודו, אשר לקה ל"ע במחלה הידועה. שבור ורצוץ ניסה להציל את חייו בכל דרך אפשרית, וכיון שידע שרפואתו תלויה רק ברצון ה', נכנס הוא אל מעונם של גדולי וצדיקי הדור על מנת להתברך מפיהם לישועה ובכדי לקבל עצה לרפואה, ומאידך, פקד את קברי הצדיקים בארץ, על מנת שאותם צדיקים יעוררו עליו רחמים בשמים. יום אחד, החליט אותו ת"ח לנסוע למירון ולהתחנן על קברו של רשב"י לרחמים. לפני כן נכנס הוא אל רבו, על מנת להתברך מפיו. אותו צדיק ששמע כי הוא מתכוון לעלות אל קברו של רשב"י, אמר לו בזה הלשון: "אני אמסור בידך מכתב, אותו תניח על ציונו של רשב"י הקדוש, ובעז"ה, לה' הישועה".

אותו תלמיד חכם הסכים בשמחה, כשהוא תמה וסקרן לדעת מהו המכתב המדובר. פתח רבו וסיפר לו: "דע לך, כי הקב"ה זיכה אותך באשה צדיקה יוצאת מגדר הרגיל. היה זה לפני שנים רבות, זמן מה לפני שהתחתנתם פגע יהודי באשתך בצורה חמורה ביותר. באותם ימים באו וסיפרו לי על הפגיעה הנוראה, אשר היתה משפילה ומבזה ביותר. לאחר שהבין הפוגע כי עשה טעות חמורה, בא לפני אשתך לבקש סליחה על מעשיו, אך אשתך שהיתה פגועה ומבווישת עד עמקי נשמתה סירבה למחול, ובלית ברירה הגיע הפוגע אלי וסיפר לי את המעשה, כשהוא מתחנן שאתן לו עצה כיצד לפייסה. כאשר ראיתי את שברון ליבו האמיתי והכנה של הפוגע, וכי הוא אכן מצטער בלב שלם על הפגיעה שפגע באשתך, שלחתי שליח לבקש מאשתך שתמחל לו וכי אני עד שהוא אכן מצטער על מעשיו. אשתך ששמעה את בקשתי, התנצלה ואמרה כי היא איננה מסוגלת למחול לו. לא התייאשתי והמשכתי לבקש ממנה שתמחל לו למרות העוול והצער הגדול שגרם לה, ובוודאי שאם תעשה זאת, הרי שתזכה משמים לשכר עצום ורב. לאחר הפצרות רבות הסכימה אשתך למחול לו בלב שלם, אלא שאז בקשתי ממנה שתעלה על הכתב את סליחתה בשני עותקים: עותק אחד תשאיר אצלה, ועותק אחד תשאיר אצלי".

המשיך הצדיק ואמר: "דע לך, כי כבר שנים שנמצא אצלי עותק המחילה, וזהו המכתב שאני מוסר בידך - אותו כתב

מחילה שמחלה אשתך במסירות נפש ובקושי גדול. ועל כן, כאשר תגיע לרשב"י תניח את הפתק על הציון, ותאמר במילים הללו: "ריבונו של עולם, בזכות הסליחה הזאת שבידי, שוויתרה אשתי וסלחה למי שפגע בה עד עמקי נשמתה, אני מבקש שתרחם עליה שלא תהיה אלמנה....".

שמע זאת האברך בתדהמה, ועשה את דרכו מירונה. הוא הגיע לציון הניח את הפתק ושפך דמעות כמים לה' שיושיע אותו בזכות אשתו הצדקנית. לאחר ימים ספורים, הלך אותו תלמיד חכם לערוך צילום שגרתי בבית החולים ושם מגלים - הפלא ופלא - הגידול נעלם כלא היה. התלמיד חכם התרגש ובכה וידע שקיבל את חייו בזכות אשתו.

עלינו לזכור ברגעי ניסיון וקושי - כשפגעו או ציערו אותנו - שאם נוותר לשני ונמחל לו - ביום מן הימים יעמוד לנו אותו וייתור ויושיע אותנו, אם חלילה נצטרך לכך.

[מתוך 'יוציא עמו בששון' - הרב מיכאל צורן]

* * *

בכ"ח אייר תשע"ט הובא למנוחות ב'הר המנוחות' בירושלים, ר' אהרן נחמוד ז"ל מוותיקי קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס שבארגנטינה, שרח"ל נפטר ערירי מבלי להשאיר אחריו זש"ק. כאשר נפטר ר' אהרן, המוסד לביטוח לאומי דאג למצוא עבורו מקום קבורה, וכך הגיעו המלווים שבאו לתת כבוד אחרון לנפטר, להר המנוחות. כאשר החל מסע ההלוויה נחרדו המלווים לגלות כי המקום שהוכשר לקבורתו של ר' אהרן הוא ב'קומה גבוהה', דהיינו 'קבורה בקומות' שלא בתוך הקרקע, דבר שנאסר על ידי רבים מעמודי ההוראה בדורנו. גלגלה יד ההשגחה, ונשיא קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס, הרב יצחק סלמון הי"ו שהה בארץ הקודש לצורך שמחה משפחתית, והגיע לתת כבוד אחרון לר' אהרן שאותו הכיר היטב במשך שנים רבות. רבי יצחק החל מיד במלאכת הקודש למנוע מלקבור את ר' אהרן בקבר שהוכן עבורו, הוא ניסה להפוך את העולם. אולם מי שאחראי על קבורת הנפטרים במוסד לביטוח לאומי טרק עליו את הטלפון ולא היה מוכן כלל לשוחח בנושא, "זה המקום המגיע לו על פי החוק, וזהו!!". האווירה היתה קשה מאוד, כולם היו עם דמעות בעיניים אך אובדי עצות לגמרי.

מבירור יסודי התגלה כי קבר ב'הר הזיתים' במקום הזול ביותר יעלה מחיר אסטרונומי של כששים אלף שקלים. אולם איך שלא יהיה, הדבר כלל לא היה מעשי, שהרי כל המלווים נמצאים בהר המנוחות, ומורכב מידי להעביר את כולם להר הזיתים. היה ברור כי זה לא פתרון היכול לבוא בחשבון, מוכרחים לקבור את הנפטר כאן... אולם בהר המנוחות, הקבר הזול ביותר בקרקע מתחיל במחיר מפולפל של מאה אלף שקלים...!! וגם מי שמוכן לשלם מחיר אסטרונומי זה, צריך להיות 'בעל קשרים' ו'פרוטקציונר', משום שאין כבר חלקות העומדות למכירה...!!

הייתה הרגשה של אזלת ידיים ממש! אף אחד לא ידע מה עושים, דבר אחד ידעו כולם, הם ממש לא מתכוונים להניח לאנשי ה'חברא קדישא' לקבור את ר' אהרן בקומות! איש ה'חברא קדישא' שראה את דביקותו של הרב סלמון, נתן לו מספר טלפון של אדם המקושר היטב היטב, ואם יש מישהו שיוכל 'לעשות משהו'... זה רק הוא! מששמע אותו בעל קשרים אודות העניין, ומסירותם המרגשת של המלווים לאותו 'מת מצוה' שהכל חשו כקרוביו ממש... לא פחות ולא יותר - הצליח להשיג מקום קבורה בקרקע!! בהר המנוחות!! ובחינם!!

כאשר נעמד הרב יצחק סלמון להספיד ולהיפרד במילים אחרונות מידידו הנפטר, פתח ואמר: "ר' אהרן, הנה, הקב"ה החזיר לך כעת את צרור המפתחות של הרכב...".

הנוכחים לא הבינו את פשר המשפט התמוה. ואז סיפר הרב סלמון את אשר התרחש כארבעה עשורים קודם לכן: קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס הייתה זקוקה באופן נואש למבנה אשר יוכל להכיל את מוסדות הקהילה המפוארת שהתפתחה בצורה מדהימה ובקצב מהיר. לצורך העניין נרכש שטח לא גדול בכדי לבנות עליו בנין. אולם הג"ר אליעזר בן-דוד זצ"ל ששימש באותה תקופה כרב הקהילה, הורה לראשי הקהל כי השטח קטן מדי, כבר כיום הוא יהיה צפוף, והקהילה ממשיכה להתפתח, לכן מוכרחים להגדיל אותו ולרכוש גם את המגרש הסמוך לו. בירור קצר העלה בשורה טובה ובשורה רעה בנוגע למגרש הסמוך. אמנם המגרש הסמוך שייך ליהודי, מה שבהחלט מהווה בשורה טובה, אולם הוא אינו שומר תורה ומצוות, ובעיקר לא מעוניין למכור את הנכס. כמה שניסו לשכנעו ולדבר על ליבו - לא הועיל, הוא היה עיקש בכך שאין בכוונתו בשלב זה למכור את הנכס. לאחר מסע שכנועים ארוך ומתיש, בו ניסו לפרוט על מיתרי נשמתו ולומר כי במקום ייבנה בית הכנסת ותלמוד תורה, וזכות לימוד התורה ועניית האמן ואיש"ר תעמוד לו, הסכים האיש למכור את המגרש, אולם הוא דרש לקבל סכום עצום במזומן תוך הצבת אולטימטום קצרצר. ראשי הקהילה לא ידעו מניין ישיגו סכום גבוה כל כך במזומן ובזמן קצר כל כך, הן עתה סיימו לרכוש את הקרקע הסמוכה וקופת הקהילה ריקה לחלוטין. ר' אהרן נחמוד שרכש ממש אז מכונית חדישה ומפוארת, לא היסס אפילו לרגע, הוא ניגש לראשי הקהילה עם מפתחות הרכב ו...מסר להם אותם בשמחה: "קחו, תמכרו את המכונית בזריזות, שוויה יכסה חלק נכבד מעלויות המגרש הנוסף!".

"ר' אהרן", כך אמר הרב סלמון במילים נרגשות, "הקב"ה לא נשאר חייב! כעת החזיר לך הקב"ה את מפתחות הרכב! שכן כך היא מידתו של הקב"ה 'מידה כנגד מידה'. הנפטר מסר את נפשו לרכישת קרקע לכבוד הקב"ה, גם הקב"ה השיב לו בדיוק באותה מידה, והוא זכה לקבורה בקרקע...".

[מתוך 'נועם זיו' - ר' ישראל לביא]

כניסת שבת: 16:00
צאת שבת: 17:15
ר"ת: 17:53
לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שניא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פרשת – ויצא

עלים וירדים בו (כח,יב)

אדם אחד דבר פעם עם רבי יואל מסטמער, והתפאר לפניו כי הוא מקים מצות רבות ברכב שלו, בכך שהוא גומל חסדים עם עובדי דרך ומעלה אותם אל מכוניתו בנסיעותיו. "ובטוחני", אמר האיש, "כי אשר ישקלו בבית דין של מעלה את כל מעשי בימי חי, ויטילו על המאזנים את זכויותי על כף אחת ואת עונותי על הכף השנייה, ויהיו בגדר 'עולים וירדים' לחובה או לזכות, אזי ללא ספק יטילו גם את הרכב הגדול והכבד שלי על כף הזכות, ובכך משקלו הוא בודאי יכריע את הדין לזכותי, שכן רכבי גדול וכבד מאד..." חיד הרבי ואמר: "אכן, בודאי יטילו את הרכב הכבד שלך על כף המאזנים, והוא ללא ספק יכביד מאד את הכף, אבל האם מסגל אתה לשער מה כבד משקלה של עברה אחת!...?"

גנוב הוא אתי (ל,לג)

בימינו של הסבא מסלבודקא, התפרסם על צעיר יהודי ששלח ידו בגנבה, ומתוך רצון להשיג סכום קטן גדול בבית אחת, העז לפרע לבנק הממשלתי, אך הוא נתפס בעודו במעל והשלך אחר כבוד מאחורי סורג וברז. "יודעים אתם כיצד הדרך צעיר זה עד לדיוטה התחתונה?" אמר הסבא לתלמידיו, "מפני שהגנבה אצלו כבר עברה בתורשה. הסב היה תלמיד חכם, אבל היה גונב דבריתורה ממוחברים קדמונים ולא הזכיר דבר בשם אומרו. האב כבר היה גונב כבוד, והתכבד בכבוד שלא הגיע לו לפי מעלתו, וממילא אין פלא שהנכד כבר הפך להיות גנב של בנקים..." ('שבת טיש')

ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו (כח,יב) בחלומו ראה יעקב סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכים עלים וירדים בו כשהיה האדמו"ר מגור ה"פני מנחם" זצ"ל ילד קטן צעיר לימים, שאלו אביו, ה"אמרי אמת" זצ"ל: איך יתכן דבר כזה, שהסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה? איך הסולם לא נפל? על מה הוא נשען?

ענה ה"פני מנחם": הסולם נשען על העננים. תמה ה"אמרי אמת": "אם הסולם היה רך מן העננים, ויכול היה להשען עליהם – איך יתכן שהמלאכים טיפסו עליו?". נענה הילד ואמר: "מוכרחים לומר, שהמלאכים היו רכים יותר מן הסולם, שהיה רך מן העננים". "אם כך" – אמר לו ה"אמרי אמת" – "נמצנו למדים כלל יסודי: ככל שבו אדם יותר רך, כך הוא יותר מלאך..."

עוד מספרים, שפעם שאל האדמו"ר מגור ה"אמרי אמת" זצ"ל, את בנו הצעיר ה"פני מנחם" זצ"ל: הרי יעקב אבינו חלם על סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלקים עולים וירדים בו, מדוע הוא לא עלה על הסולם? השיב לו הבן: "אבא, זה הרי היה רק חלום". אבל האבא ממשיך להקשות: "אכן, זה היה חלום, אבל מדוע הוא לא חלם שגם הוא עולה בסולם?". השיב הבן: "לשם מה הוא צריך לעלות בסולם? הרי התורה אומרת: 'והנה ה' נצב עליו', הקב"ה נצב לידו, ומדוע עליו לטפס למעלה? הרי כל תכלית החיים וכל העמל שאדם עמל בעבודת השי"ת, היא להגיע למדרגה שהשי"ת יהיה 'נצב עליו', ומה לו צורך ביותר מכך?". כשיהודי חי את הקב"ה הוא מרגיש שהוא לידו כל הזמן, ואם כך – אינו חש צורך לטפס בסולם כדי להגיע אליו. (נאה דורש)

ויזכר אלהים את רחל (לכב)

התורה מספרת לנו: על לאה שויתרה לרחל, ועל זה בורא עולם שילם לה במזומן. הרב שטיינמן זצ"ל היה מביא דוגמא מר' איסר זלמן מלצר זצ"ל: שבזמנו, הסבא מסלבודקה חיפש ראש ישיבה והציע את המשרה לר' איסר זלמן, והוא לא רצה שחמותו תצטער מכך שהחתן שלה הראשון בלי משרה, בעוד שהחתן שלה הצעיר כבר ראש ישיבה, אז הוא אמר לסבא: שהוא יבוא ביחד עם גיסו שגם הוא ראוי, ושייכנע אותו לעניין והסכים. לאחר כמה חודשים ששניהם היו בהנהגת הישיבה, ר' איסר זלמן גילה שיש להם דרך שונה והם לא יכולים להיות ביחד, כל אחד אחר היה אומר "סליחה אני הבאתי אותו לכאן שיחפש לו מקום אחר, למה שאני אלך?"

אבל אדם כמו ר' איסר זלמן לא התנהג כך, וברגע הראשון שהיתה לו אפשרות לזוז משם, כשעלתה ההצעה לפתוח את הישיבה בסלוצק הוא הלך לשם וויתר.

אמר הרב שטיינמן זצ"ל לתלמידיו שרק היום עשרות שנים אחר כך אנחנו רואים כמה הרויח ר' איסר זלמן מאותו ויתור, שאין בית מדרש שלא לומדים בחיבור שלו "אבן האזל", ובסלוצק הוא זכה להכיר את חתנו הגדול ר' אהרון קוטלר זצ"ל, שהרים את קרן התורה בארצות הברית וגם הרב שך למד אצלו בסלוצק ושם הקשר ביניהם התחיל ואחר כך לקח אותו כחתן לבת אחותו. לדעת ולהכניס בבי ת ולילדים שמי שמוותר הוא המרוויח. (מקשיבים לקולך)

ויפגע במקום (כח,יא)

סיפר הרב דוד ברוורמן שליט"א: "הייתי בארצות הברית, פגשתי יהודי תלמיד חכם גדול, ששם המשפחה שלו 'בן שושן'. הוא מספר לי: 'אני רוצה לספר לך כוחה של התפילה. אני אספר לך מה שהיה. אני למדתי בארצות הברית בתלמוד תורה של פעם – היה הרבה משחקי כדורגל. מזה הילדים היו עושים עניין גדול בהפסקות. היה יום אחד שעשו משחק גמר של התלמוד תורה. התלמוד תורה מחולק לשתי קבוצות: א' ב' ג' ד' – זה קבוצה אחת, ה' ו' ז' ח' – קבוצה שנייה. א' עם ד' מול ב' וג'.

אני הייתי כיתה ג', והייתי שחקן משהו טוב. פתאום בא אלי החבר שלי ואומר לי: 'אני רוצה שתבוא תקרא איתי תהילים עכשיו'. אמרתי לו: 'מה? לקרוא תהילים עכשיו? אני רוצה לשחק בכדורגל!' 'תעשה טובה. אני בן יחיד, ויש לי עוד חמש אחיות. תעשה טובה. היום בבוקר קמתי, אמא לא הייתה בבוקר. שאלתי את אבא איפה אמא, אבא אמר לי: אמא הלכה ללדת. תעשה טובה, בוא תקרא איתי תהילים שאמא תלד בן. אני רוצה עוד אח, אני רוצה אח! מה, אני לא יכול לסבול שיש עוד אחיות? אני בן יחיד, אני רוצה אח! תעשה טובה, בוא איתי'.

אתה יודע, היה קשה לי מאוד", אומר הבן שושן הזה. "בכיתה ג' היה לי מאוד קשה. אבל אמרתי: חבר מבקש, מתחנן. קראנו תהילים, שיר המעלות. קראנו – אולי זה היה ב 10 – בבוקר – קראנו שיר המעלות כדי שלחבר הזה יהיה אח. קיצור, הוא מספר: אולי ברבע לאחת האבא בא לקחת את הבן שלו. הוא אמר לו: 'מזל טוב! אמא ילדה בת'. (כמובן שזאת היתה תפילת שווא. עד שהתפללנו, זה כבר היה אחרי הלידה. היא כבר בתשע כבר ילדה. אבל לא משנה, התפללנו).

עברו מאז הרבה שנים. מספר בן שושן, כשאני הייתי בגיל שלושים – אין הצעות, אין שידוכים. הייתי בגיל שלושים. יום אחד הציעו לי איזה אחת בת עשרים ושתיים, והשתדכתי איתה, ומצאה חן בעינינו, והתחתנו. ומי זאת? זאת היא אותה אחת שהתפללנו עליה בתלמוד תורה! זאת היא בסוף הייתה הכלה שלי!"

ככה מספר הרב ברוורמן, אומר: "שמעתי את זה מהרב בן שושן בעצמו, מבעל המעשה". אתה מתפלל, לפעמים אתה אומר לעצמך: "תשמע, התפילה לא עוזרת". תפילה עוזרת! לוקח זמן לפעמים. ככל שהתפילה תהיה יותר מעומק הלב, תפילה מאוד עוזרת. (עלון 'דרשתי קרבתך גיליון 17)

ויפגע במקום (כח,יא)

סיפר איזוה בחור: "אני למדתי בממלכתי דתי. ויום אחד עברה עליי רוח טהרה והחלטתי להתחזק. רציתי להיכנס לשיבה יותר חזקה, יותר טובה, להתקדם בלימוד. אבל הלימוד שלי היה מאוד רדוד. כל ישיבה שהלכתי להתקבל, לא קיבלו אותי. בחנו אותי ככה, אמרו לי: 'תיקח לעצמך משהו שתוכל ללמוד איתו, ככה זה לא הולך'. ועוד פעם ניסיתי וניסיתי, כמה ישיבות - לא הולך. קיבלו אותי כל מיני ישיבות פשוטות, 'תורה ועבודה' וזה... קיבלו אותי. אבל אמרתי לעצמי: אז אני אשאר כבר בממלכתי דתי וזהו, מה אני צריך משהו סתם, אני רוצה משהו להתעלות!

יום אחד הייתי באיזה בית כנסת, הגיע שם איזה רב לדרוש. הרב הזה דורש, באמצע הדרשה הרב סיפר סיפור: סיפר על איזה בחור אחד, קראו לבחור הזה משה מורחי. משה מורחי הזה, הוא בחור בשיבה גדולה, יום אחד החליט שהוא רוצה להתקבל לשיבה יותר טובה. באמצע הזמן אמר: 'אני רוצה ללכת'.

הלך לאיזה ישיבה, ביקש מהראש ישיבה, בחן אותו באמצע הזמן. אם היית משהו מבריק 'מילא', אבל כיון שהוא לא משהו מיוחד, משה הזה - לא קיבלו אותו. כשהראש ישיבה אמר לו שלא התקבל, משה נסע לציון של הרב כדורי. נסע לציון של הרב כדורי, קרא שמה את כל ספר התהילים. כשגמר לקרוא את כל ספר התהילים, הרגיש שהתפילה - וואי! התקבלה! התקבלה התפילה! חזר בחזרה הביתה. בערב מתקשר אליו ראש הישיבה: 'שלום, משה מורחי? אומר לו: 'כן'.

אומר לו הראש ישיבה: 'התקבלת לשיבה, תבוא'. ככה אמר לו. מה התברר? שבאותו ערב התקשר איזה גביר אחד גדול שתורם לשיבות, שתורם תורם לשיבה הזאת המון כסף. אמר לו: 'תעשה איתי טובה, אני רוצה שתקבל בחור בשם משה מורחי'. התקשר אליו בערב, אומר לו: 'משה, תבוא לשיבה'.

משה מגיע לשיבה, אמר לו ראש ישיבה: 'בוא, ניקח אותך לפנימיה'. סידר לו מיטה. יומיים הוא לומד בשיבה. יום שלישי מגיע בחור לשיבה, שואל את הבחורים: 'איפה זה המשרד של ראש הישיבה?'. אמרו לו: 'הנה פה, אתה רואה פה, זה המשרד של ראש הישיבה'. הוא בא, דופק. אומר: 'שלום, מה אתה רוצה?'. אמר לו: 'הרב, אני משה מורחי. גביר פלוני שלח אותי לרב, כי הוא אמר שהוא דיבר איתך והסכמת לקבל אותי'. ראש הישיבה חשב לעצמו: 'את המשה שהגיע עכשיו אני חייב לקבל אותו, זה באמת של הגביר. אבל משה הראשון... זה היה מקח טעות. אבל תראה, בינתיים ביומיים האלו הוא נראה טוב, שישאר פה'. ובסוף שני ה'משה מורחי' נשארו.

אדם חושב לעצמו 'תגיד, אתה נורמלי? הרי ראש ישיבה אמר לך כבר תשובה שלילית. אני לא מבין? מה אתה חושב שתפילה תעזור לך פה? מה יכול לעזור? זה זה מה שאתה חושב, אבל מה שאלוקים חושב, אל תשאל על אלוקים, תן לאלוקים לסדר לך את הדברים! עוזב אותך מהכל! אלוקים יסדר את הכל יותר טוב ממך'!

הבחור שישב בדרשה ושמע את הסיפור חשב לעצמו: 'תראה, אני לנסוע לרב כדורי - אני לא יכול. אני גר ב'בנה'. אני גר ב'בנה, לנסוע לירושלים אין לי כסף מיותר, אבל ב'בנה קבור רבן גמליאל, אני הולך להתפלל בציון של רבן גמליאל'. (הלך להתפלל בציון של רבן גמליאל. טוב... מה כבר רבן גמליאל יכול לעשות?) "אמרתי: קראתי חצי ספר תהילים אצל רבן גמליאל בציון, וביקשתי ממנו שיעזור לי להתקבל לשיבה טובה. זה מה שביקשתי ממנו. זה היה בצהרים.

בערב מתקשר אלי איזה בן אדם: 'שלום, זה יוסי?'. 'כן'. 'אנחנו פותחים ישיבה ב'גדרה'. ישיבה חדשה. אני דיברתי עם הרב שלך פלוני ופלוני, הוא מאוד המליץ עליך שאתה בחור באמת טוב מאוד. אני רוצה לפגוש אותך, לבחון אותך, להתרשם ממך. אם בעזרת השם ילך טוב, תתקבל לשיבה'. שאל הבחור: 'איך אני מגיע לשיבה?'. אמר לו הרב: 'זה בגדרה, ברחוב רבן גמליאל! אמר הבחור לעצמו: 'אי! קיבלתי את התשובה! קיבלתי את התשובה'! אתה תתפלל. אתה שואל: 'תגיד, איך זה עובד? איך זה יעבוד?' מה אתה שואל שאלות? מה אתה שואל? אמרו לרבקה עקרה היא, עקרה! אין מה לעשות, אין מה לעשות! לא, שיש לך מה לעשות - אין מה לעשות! כן, כל זה כשלא התפללת. אבל כשהתפללת - זה כבר משהו אחר לגמרי! כשבן אדם מתפלל מעומק הלב, זה כזה עוצמה, אי אפשר לתאר את העוצמה הזאת! (עלון 'דרשתי קרבתך גיליון 17)

הפעם אודה את ה' (כט,לה)

סיפר הרב דינר על אברך, מקרית ספר, בן תורה, עמל בתורה וירא שמים, שעשה בר מצוה לבן שלו. הוא רצה לחסוך את הכסף שעולה אולם, והחליט לערוך את סעודת המצווה בוילה של ההורים שלו במתניהו, שם יש להם חצר גדולה. הוא הזמין מאתים איש וקייטרינג שיביא לו לשם את הסעודה. הוא הגיע למקום בשעה שבע בערב עם כל המשפחה, כולם לבושים, חגיגיים ומחויכים. בדרך כלל הקייטרינג מגיע זמן ניכר מוקדם יותר, לארגן את האירוע. להפתעתו הם לא היו במקום. צלצל אליהם, ואז התברר שהאירוע רשום אצלם ליום המחרת... הטעות נבעה מכך שהוא הזמין אותם לתאריך כ"ב חשוון.

הוא התכוון לאור לכ"ב, אבל באולמות קוראים ללילה שלמחרת כ"ב חשוון. לא היה בא בחשבון לדחות את בר המצוה ביום – כל האורחים כבר בדרך... ומבחינת הקייטרינג לא היה בא בחשבון להתארגן להיום. כשסגר את הטלפון הרגיש שהשמים נופלים עליו. הרים ידיו אל על ואמר: "דיבוננו של עולם אני פונה אליך שתעזור לי", פנה לחדר צדדי והחל ללמוד. אשתו הרימה טלפונים לכמה קייטרינגים: "אנחנו צריכים אירוע לעכשיו למאתיים איש"... אך מכולם קיבלה את אותה התשובה: "אין אפשרות! קייטרינג שמכבד את עצמו נעדר מראש לכל אירוע ולא משתמש בשאריות..."

בתור מוצא אחרון, החליטה להתקשר לאולמות שמחה. שם מכינים אוכל בכמויות, אולי להם יש. לצערה הרב גם שם לא השיגה כלום. לא נותר לה אלא להצטרף לתפילות בעלה: "מאין יבוא עזרי? עזרי מעם ה'..." חצי שעה מאוחר יותר היא מקבלת טלפון מאחד האולמות שאליהם התקשרה: "מתברר שאנחנו כן יכולים לערוך לכם את האירוע. נגיע עם צוות גדול ותוך זמן קצר הכל יהיה ב"ה מוכן לשביעות רצונכם המלאה"... היא לא שאלה שום שאלה. לא כמה עולה? לא איזו מנה יש? העיקר שיבואו...

האירוע היה ב"ה מושלם! כשנגמר, שאל האברך את בעל האולם: "מה קרה פתאום? הרי בתחילה אמרתם לא, איך בסוף נהיה כן?" השיב לו בעל האולם: "קרה לי דבר שבחיים לא קרה לי. כל מי שמזמין אצלי אירוע אני כותב בצורה מסודרת את השם, כתובת, טלפון, איש קשר ובנוסף גם לוקח מקדמה. לתאריך של היום רשמתי: 'שבע ברכות. מאתים מנות. משה'. לא טלפון ולא מקדמה. אמרתי לעצמי: אם הוא לא שילם מקדמה, כנראה שאני מכיר אותו... והחלטנו שאנחנו חייבים להכין את האירוע. הכנו מאתים מנות ואנחנו מחכים. שבע וחצי – והבן אדם לא מגיע. שבע ברכות מתחיל לעתים מאוחר והחלטנו לחכות... אולם משחלף עוד זמן, ושום דבר לא נראה באופק, הבנו שכנראה נפלה כאן איזושהי טעות, ולא סגרנו את האירוע הזה. התקשרתי אליך והבאתי לכם את כל המנות, וגם המחיר שתשלמו יהיה המחיר הרגיל, למרות שהאוכל היה ברמה גבוהה יותר"

אמר אותו אברך: "אומרים לי שאני לא עשיתי כלום לטובת האירוע. שאני כל היום רק יושב ולומד... אמר הקב"ה: אני אראה לך חיבה מיוחדת ששמורה לעמלי תורה! אף פעם בהיסטוריה לא קרה, שאדם התקשר להזמין אירוע, ובעל האולם שכח ולא רשם את שמו. זה נס בתוך נס. ובשביל מי נעשה כל הנס הזה? בשביל מי שעמל בתורה. מי שלוקח לביתו את הקב"ה". (הגאון רבי גואל אלקריך שליט"א – שש באמרתך)

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.
לזרע בר קיימא; מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.
לעילוי נשמות: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמות חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:
<https://paypage.takbull.co.il/2l2sH>

בספה"ק "קדושת לוי" פרשא דידן, למד הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע מפסקו זה גודל מעלת ההתלהבות והכיסופין שבעבודת השם יתברך.

ולזה"ק: "אנכי האל בית אל. הלשון כמו של 'בית אל'. הענין, למשל, לפי הנראה יש בית לדור בו, ואדם הוא מלוכב בגדים, והבית הוא הכנה אל האדם".

"כמו כן השראת קדושת המצוה צריכה

שיהא לה בית, שתמצא מקום לשרות בו. והבית הוא מה שאדם מכין עצמו, וליבו מכוון אל הבורא יתברך לעשות איזה מצוה קודם שעשה, והכנה זו היא בית לדור בו קדושת המצוה".

"והנה לפי גודלם וקטנותם כך הוא הקבלה, וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים פד, ג) 'נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', לבי ובשרי ירננו אל א'ל ח'. המכוון הוא כך, הכוסף וכולת נפש שלי לך נעשה לחצרות ובית לך השם. ואמר אחר כך 'לבי ובשרי וכו', שבא לשרות בו מאחר שעשיתי לו חצרות עם הכוסף שלי".

"והנה יש עוד בהכוסף מעלה יתירה, כי במעשה אינו רק מה שעושה, דרך משל תפילין כשמונה אז אין בידו אלא מצות תפילין. אבל הכוסף והתלהבות שיש לו להמצוה כדי לעשות נחת רוח להבורא, הוא כולל כל המצות, ומעלה עליו כאילו עשאן לכל המצוות, כמאמר חכמינו ז"ל (קידושין מ). חשב לעשות ונאנס וכו'".

"והנה מחמת הכוסף והתלהבות והכנת המחשבה, בונה בית להשראת הקדושה של המצוה".

"ולזה יעקב אבינו נדר (כח, כ) 'אם יהיה אלהים עמדי, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים', ובשעה זו לא היה לו רק הכנה למצוות. - לזה אמר הקדוש ברוך הוא 'אנכי האל בית אל', פירוש שעל ידי הכנה למצוה עשית לי בית. ולזה 'שוב וכו' ואהיה עמך' כו', דהיינו שאשרה גם שכינתי בעצמי עמך כי בתחילה לא היה רק אשר נדרתי לי נדר והיה רק בית, והבן" עכלה"ק.

* * *

לפני יותר מחמישים שנה הוזמן לי להיפגש עם איש חסיד זקן אחד, שזכה להסתופף בצילו של הרה"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש וצוק"ל בארץ אונגאריין. וסיפר לי אז כמה עניינים נפלאים שזכה לראות במו עיניו בחצר הקודש, בעת היותו בשנים קדמוניות יושב בישיבה אצל הרבי הקדוש זי"ע.

בין הדברים סיפר לי, שבהזדמנות אחת היתה לו הזכיה לשמוע את הרבי כשהוא מברך בהשכמת הבוקר את "ברכות התורה" בביתו נאווה קודש. - היה זה מעמד נשגב, כאשר במשך כחצי שעה תמימה, הוא עמד ביראה עילאה בדבקות והתלהבות עצומה, ואמר את הברכות בקולות וזעקות בכייה רבה ובכוונות עצומות, ברשפי אש להבת שלהבת כדרכו בקודש.

הוסיף אותו יהודי ואמר, שעל אף שעברו כבר כחמישים שנה מאותו בוקר, הוא עדיין אינו יכול לשכוח את המראה הגדול הזה, של ברכות התורה דנפקין נגורא ובעורין דאשא מפי קדשו של המונקאטשער רב! - ומתעורר מזה תדיר לעבודת השם יתברך בהתלהבות בדחילו ורחימו.

*

בערוב ימי חלה הרבי הק' ממונקאטש, ונצרך להתאשפז בבית החולים הגדול שבבודפשט הברייה.

הוא התקבל שם כמובן בכבוד גדול, כראוי וכיאות לגדול הדור. חדר מיוחד ומפואר הוקצה עבורו במחלקה, והפרופסור המומחה מנהל המחלקה נפגש בו בעצמו, מהחל ועד גמירה.

הרבי הקדוש קיבל את כל ייסוריו בדומיה, והרופאים כולם היו מלאים התפעלות מדמותו ההדורה, מהתנהגותו וממידותיו האצילות. וכמובן שחרדו לכל מוצא פיו, אחר שכבר יצא שמו לתהילה, לא רק בהונגריה אלא אף בכל רחבי העולם.

והנה בהגיעו אל עבודת התפילה לא הצדק הצדיק מדרכו וממנהגו בקודש מימים ימימה, שהיה צועק בתפילה בקולי קולות בהתלהבות עצומה, ובוכה וזועק בדמעות שליש. - הפרופסור הנכבד ניגש בדרך ארץ וביקש מן הרבי שלא לצעוק בתפילותיו, כי זעקותיו עלולים להפריע את מנוחתם של שאר החולים שבמחלקה, והרבי נענה שישתדל אכן שלא לצעוק יותר בתפילה.

והנה למחרת בתחילת התפילה השתדל אכן הרבי לכלוא את זעקותיו, אך לא לזמן רב... ולפתע באמצע התפילה לא היה מסוגל עוד להתאפק, הוא התלהב בהתלהבות אש קדשו והחל פתאום זועק ובוכה וצועק ומתאנח, לאורך כל התפילה.

לאחר התפילה כשנכנס הפרופסור לבדוק אותו כמדי יום, שאל

מלפניו מדוע זה צעק גם היום בתפילתו?

ענה לו הרבי תשובה כהלכה, הנה במשך הלילה שהיתי כל העת בחדרי בהשקט, ושמעתי כמה פעמים באמצע הלילה צעקות ובכיות שבקעו מחדריהם של החולים האחרים, מדי כמה שעות

התעורר כאן חולה אחד והחל לזעוק ולילל בהפריעו את מנוחתם ושנתם של שאר החולים, ואף אחד לא ניגש לבקש מאותם חולים לשתוק מצעקותיהם!

אמר הפרופסור: הם הרי צועקים מתוך כאב, הם סובלים ייסורים קשים ממחלתם, וכשנאב צועקים!

ענה לו הרבי: אף אני צועק בתפילה מתוך כאב, כואב לי מאוד על גלות השכינה, ועל צערם של ישראל בגלות הקשה, וכשנאב צועקים!

*

סיפר לי הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפראב זצ"ל, מנקיי הדעת בירושלים של מעלה, שהכיר כאן בירושלים עיר הקודש גר צדק ירא ושלם, שזכה להקים משפחה לתפארת וראה דורות ישרים מבורכים.

שאלתי אותו, סיפר רבי יצחק דוד, כיצד זכה להתקרב לשכינה וכיצד נעשה גר צדק, וסיפר לי שבעצירתו התגורר בעיר אחת במדינת הים, יום אחד רעשה וגעשה העיר בהתרגשות עצומה, כששאל את יהודי העיר על מה כל הרעש וההמולה, סיפרו לו שהגיע רב צדיק גדול וזקן אורח דגול אל העיר, והוא יוצא כעת לתת דרשה בבית הכנסת הגדול שבעיר!

היה זה הגאון הקדוש רבי הלל מקולומייא וצוק"ל, אשר כידוע היה מלהיב ליבות ישראל בדרשותיו הנרגשות, ורבים השיב מעוין.

חשתי לעצמי, סיפר גר הצדק, הבה נא ניכנס פנימה ונראה על מה מתרגשים הם כל כך היהודים.

נכנסתי אפוא בין קהל האלפים אל רחבת בית הכנסת, מירכתי בית המדרש הבטתי על הרב הצדיק כשעמד במלוא הדרו על מדרגות ההיכל ונשא בקול גדול מדברות קדש. - לא הבנתי מילה וחצי מילה מכל דרשתו הארוכה, הוא דיבר באידיש, שפה שלא הכרתי ולא הבנתי כלל. אבל צורת דיבורו בהתלהבות עצומה שאי אפשר לתאר, בכוחותיו ותפילותיו שהרעידו את אמות הסופין נגעו מאוד לליבי.

מכוח אותה התלהבות אש ניצתה אש בליבי, ועל אתר החלטתי שזהו המקום שלי! התחלתי בהליך של התקרבות ליהדות, עד שזכיתי להפוך לגר צדק, מכוח התעוררותו והתלהבותו של אותו זקן.

*

בתקופת השואה של מלחמת העולם השנייה, בימי 'הרס עולם', התארגנו להם בחשאי באחד ממחנות המוות מנין של יהודים, ובסודי סודות התאספו יחדיו במחבוא אשר בקצה המחנה לתפילה מנחה בציבור!

הם ידעו היטב שהם מסכנים בכך את חייהם בסכנה נוראה, שכן אם ייתפסו על ידי ה'גנדרמים' האכזרים שוטרי המחנה, אחת דינם להמית בו במקום! אך עם כל זאת נפשם כמדה והשתוקקה אללקים, ולא יכלו לוותר על תפילה בציבור.

הם העמידו 'שומר' שיעמוד מן הצד בתצפית אדוקה בכל עת התפילה, ויסתכל היטב לכל צדדים וצדי צדדים, להתריע על כל סכנה של דמות חשודה המתקרבת.

בני ההבורה סיכמו ביניהם על 'סיסמא' של שריקה חשאית, שבאם משמיע הצופה את אותה 'שריקת סיסמא' את וסימן היא על סכנה מתקרבת, ועליהם להתפזר לכל עבר תיכף ומיד!

היתה שם אישה יהודיה אחת, בת ישראל כשרה וצדקנית, שכראותה מנין של יהודים נעמדים לתפילה בציבור התרגשה עד מאוד, מזה עידן שלא התפללה בבית כנסת. היא חשה היישר אל המקום ונעמדה לה מן הצד, והשתתפה באותה תפילה בציבור. תפילתה היתה בהתלהבות עצומה, היא שפכה לב כמים לפני קונה, ומוענייה נגרו נחלי מים של דמעות רותחות בלהב אש קודש לפני שכינתא קדישתא.

והנה לפתע פתאום באמצע התפילה נשמעה במרחב שריקת הסיסמא, בתוך רגעים ספורים התפזרו להם כל האנשים משתתפי המנין, זה הולך בכה וזה בכה, כאילו 'מטיילים' הם כאן להנאתם בחצר המחנה...

כעבור שניות מועטות התקרב אל המקום קצין גרמני חמור סבר, ובעקבותיו פלוגת חיילים למודי קרב, הוא הבחין תיכף שהיתה כאן איזו 'התכנסות' שהתפרזה לה זה עתה, והביט כה וכה בניסיון להבין מה הלך פה בטרם ראו היהודים את פניו...

והנה צדו עיניו מה הצד את אותה יהודייה עומדת לה בפניה ומתנדנדת חזק חזק, כשכולה בוכייה ומתפללת בהתלהבות מעומקא דליבא! - היא כנראה לא שמעה כלל את הכרות

המשך בעמוד הבא

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטיה
שנשירחו ומערכת ע"י הקוראים

בעגלה ובזמן

"ריבונו של עולם!!! מה נעשה עכשיו?! שכחתי את העגלה והמוצץ של הבייבי בבית, ועכשיו מרחק של יותר משעה מהבית באירוע משפחתי, איך נסתדר?"

כבר הגענו לאולם לכבוד שמחת הבר מצוה של בני החביב חלק מהאורחים כבר זולגים לאולם לשמוח אתנו ולאחל מזל טוב, והעגלה והמוצץ שמחובר לחיתול בד קבוע נשאר מאחור. דאגנו למטפלת שטטפל בו במהלך השמחה כדי שנוכל להיות פנויים לקבלת האורחים בשמחה, אבל בלי אמצעים בסיסיים כגון עגלה ומוצץ, לא שייך להסתדר... חשבתי לפחות לקנות מוצצים בחנות סמוכה, אבל המוצץ בלי החיתול שמחובר אליו לא ישיג את ייעודו.

נשאתי עיניי לשמים בבקשת ישועה למרות שלא ראיתי ישועה אפשרית באופק.

לפתע שמתי לב להודעה של חבר בן עירי שאמר בהודעתו: "אני יוצא תיכף לבר מצוה ואם שכחת משהו בבית, אשמח להביא לך" התקשרתי אליו ואמרתי לו ששכחתי עגלה ומוצץ. אבל אז נזכרתי שהבית נעול ולא השארתי מפתח לאף אחד... הוא הציע להביא את העגלה שלו, חשבתי שזה חצי נחמה. אלא שאז הוא התקשר שוב ושאל: "אולי אפשר לקפוץ דרך אחת המרפסות?"

לא נעים אבל השבתי בחיוב... ידידי נסע לבניין שלי דפק אצל השכנים יותר דרך המרפסות ונכנס פנימה. הנחיתו אותו דרך הטלפון היכן נמצאים הדברים והיכן המפתח שלגמרי "במקרה" שכחתי בביס של הוועסט, באמצעותו הוא פתח את הדלת ויכל להוציא את העגלה מהבית לרכב. אין צורך לתאר את ההקלה והישועה שזכינו לה מאת ה' והשלים את האירוע המושלם!!!

שאלתי אותו, מה עלה בדעתו לשאול בכלל כזו שאלה אם שכחנו משהו. והוא השיב שהוא בעצמו לא יודע ואפילו הרגיש מעט טיפשי לשאול כזו שאלה, אבל משהו בתוכו דחק בו לשאול בכל זאת.

הרגשתי שבזכות שקבלתי באהבה ולא אמרתי לאשתי דבר וחצי דבר על כך ששכחנו את העגלה, אלא הרגעתי אותה ולקחתי על עצמי את האשמה, אולי בזכות זה זכיתי לישועה...

דוד אברהם א"ה

מעניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטי

מומן לשלוח א' ר שמחה סטואלס

בפקס: 15326517922

או: o.y.wines@gmail.com

הסיסמא, שקועה היתה בכל נימי ליבה ונפשה בתפילתה, ושכחה מכל הסובב אותה.

מיד הבין הנאצי שהיתה כאן פשוט תפילה! הוא התקרב אל אותה אשה בחמת זעם שפוכה, אולם ברגע האחרון כראותו שאין היא שמה לב למתחולל סביבה כלל וכלל, ואף איננה מרגישה בנוכחותו, נתפס פתאום ביראת הכבוד כלפיה. ובמקום להענישה או להכות בה, כדרכם של הגרמנים במקרים שכאלו, הוא גחן אל אותה ולחש: התפללי נא יודע! גם עלי ועל משפחתי, שיינצלו מן המלחמה הכבדה.

לאחר כמה דקות סיימה אותה צדיקה את תפילתה, ופסעה את שלושת פסיעות 'עושה שלום' לאחרונה, והנה רואה היא מן

הצר פלוגת חיילים גרמנים עם רובים שלופים ובראשם המפקד הנאצי, קצין בכיר, העומדים ומביטים בה בהשתאות! מרוב פחד ובהלה היא קרסה תיכף ארצה והתעלפה, חברותיה נחפזו לעורר אותה מעלפונה, ועזרו לה לקום על רגליה.

אך למרבה הפלא הורה הקצין לפלוגתו לסגת מן המקום, ולהמשיך בדרכם כמי שלא קרה כאן מאומה, ויהי לנס! תפילתה הנרגשת של אותה אשה צדקנית אכן עלתה למרומים עד כיסא הכבוד, והתקבלה ברחמים וברצון.

היא זכתה להינצל מידיהם הארורות של הנאצים, שרדה את כל מאורעות המלחמה הקשה. ולאחר מכן זכתה להינשא להגאון הצדיק המפורסם רבי מיכאל בער וייסמנדאל זצ"ל, בעל מחבר הספר הנודע 'מן המיצר'.

הגה"ק רשכבה"ג בעל דברי חיים מצאנז זצוק"ל, נקרא פעם ביום רביעי בשבוע להשתתף באירוע מסוים בחבורת סגל תלמידיו הקדושים אנשי שלום, שהיו כידוע רבנים וצדיקים גדולי תורה ומצוקי ארץ.

הרבי הק' ישב עמם באהבה וקירוב לב ונפש כאיש אחד בלב אחד, והפליג עמם בהלכה ובאגדה, ובאמירת דא"ח כדרכו בקודש לרומם את נפשם ורוחם לתשובה וקרבת אלוקים טוב. - היה זה מעמד נעלה, שהשפיע קדושה וטהרה עצומה בליבות החסידים המקושרים עם רבם בעבותות אהבה ותשוקה עזה.

עם סיום המאורע, כאשר קם הרבי הקדוש בהדרו מכיסאו בדרכו לביתו נאוה קודש, פנה אל החסידים המסובים בחיוך ובאהבה, ובירך אותם: ס'איז דאך מיטוואך היינט, מען זאגט שוין 'לכו נרננה'... קעמען שוין וואונטשין א'גוטען שבת! [הרי יום רביעי היום, אומרים כבר 'לכו נרננה'... וניתן כבר לברך בברכת 'שבת שלום'].

כידוע מאמר הצדיקים, שמיום שאומרים 'לכו נרננה הקטן' [בשלהי שיר של יום רביעי (תהלים צד) "קל נקמות ה' וגו'"], שהוסיפו בו פסוק זה מן הקפיטל שלאחריו, כדי שלא לסיים בדבר שאינו טוב. - כבר ניתן לחוש ולהרגיש בקדושת 'לכו נרננה הגדול' של קבלת פני שבת מלכתא! וכדיקיימא לן הלכתא (גיטין עז): "חד בשבא ותרי ותלאת בטר שבתא, ארבעה וחמשה ומעלי שבתא, קמי שבתא" עיין שם.

וכבר גילה רבינו הרמ"ע מפאנו זצוק"ל בעשרה מאמרות (מאמר שבתות ה' מכ"י ח"ח) שכבר מיום רביעי בשבת מתחילה הנשמה היתרה דשבת קודש לבוא, כי היא באה במדרגות והולכת במדרגות, שהאדם יש בו 'נפש, רוח, נשמה'. וזה"ק: "אנו מקדימים לדאוג על הסילוק המזומן לחלקי הנפש היתרה, כדי שישאירו אחריהם עוללות לברכה, ליהנות מריח קדושתן כל ימי השבוע. חציים בטר שבתא, שלא יזוז רושם הנשמה היתרה כל יום ראשון, ורושם הרוח כל יום שני, ורושם

הנפש כל יום שלישי. ועוד נשוב מקמי שבתא לעורר נפש יתירה ביום ד', ורוח ביום ה', ונשמה ביום ו' "עכ"ל, והארכתי במקום אחר בעוה"ת.

ברכת הצדיק עשתה רושם חזק בלבבות התלמידים המקושרים ומחוברים בקדושת רבם, ותיכף החלה התלהבות עצומה ברשפי אש בין החסידים, להכין את עצמם בתשובה והתרוממות הדעת ובהכנה רבתי לקראת שבת קודש הממשמש ובא. וכבר היו הולכים לביתם להכין את המגבות ואת הבגדי שבת קודש, לקראת הטבילה לכבוד שבת!

מזן הגאב"ד הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, מרא דארעא דישראל, למד בצעירותו בישיבת הגדולה של מזן בעל 'כתב סופר' זצוק"ל.

פעם שלח אותו הכתב סופר בידו עם כמה חברים מסגל תלמידיו הקדושים אל הר"ק בעל 'דברי חיים' מצאנז, כדי ללמוד ולינוק ממנו תורה וקדושה ויראת שמים, בהיותם בצל הקדוש בצאנו, ראה רבי יוסף חיים יום אחד את הדברי חיים כשהוא עומד ומברך ברכת "אשר יצר", הוא זעק את הברכה בקולי קולות ובהתלהבות עצומה והתעוררות נוראה, הרבה יותר מן ההתלהבות שאנו מברכים את ברכת 'לשמע קול שופר'...

התלהבות זו שבתה את ליבו של רבי יוסף חיים, ונדלקה בו אש קודש, הוא לא היה מסוגל להתנתק מאותו צדיק וקדוש, ונשאר עוד תקופה ארוכה בצאנו, ויצק מים על ידי הצדיק המופלא ושגב האריות שבחבורת קדשו. באותם ימים ששהה בצאנו, אמר לו הדברי חיים בהזדמנות אחת: אתה עוד תהיה 'גנרל' בירושלים!...

הגאון הצדיק מזן רבי חיים עוזר זצוק"ל, רבה המפורסם של וילנא רבתי, הוזמן פעם באחד מימי החנוכה אל העיר קראקא יצ"ו שבתוככי פולין של מעלה, בשביל ענין דחוף של צרכי ציבור.

כידוע היה הגאון אחד מגדולי העסקנים בדורו, מלבד גאונותו וגדלותו העצומה בתורה, ופעל ועשה רבות ונצורות להצלת עם בני ישראל בגוף ובנפש. - גם כעת בהגיעו לקראקוב לא נח ולא שקט, ורץ כל העת ממקום אחד למשנהו, כדי להסדיר הענין שבשבילו בא על הצד היותר טוב.

בריצותיו התכופות ממקום למקום, נתפס לפתע מעילו העליון באחת הגדרות הישנות של קראקא ונקרע. הוא נצרך בדחיפות לחייט מקומי, שיתפורר ויתקן את המעיל תיכף, כדי שיוכל להמשיך בפועלו הנחוץ.

השעה היתה שעת ערב, הרב כבר הדליק נרות חנוכה בשקיעת החמה כדרכו, והשוק המקומי החל לסגור את שעריו, בהיות הימים ימי החנוכה הנודרים היהודים לבתיהם כדי לקיים את המצוה הגדולה של 'הדלקת נר חנוכה'.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מהדג"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים ☎ מזמינים ☞ מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יו"ל ע"י קהילת שבעי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנן מזומן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י)

ברש"י לעיל (ס"פ תולדות) שלאחר שקיבל הברכות נטמן בבית מדרשו של עבר ארבע עשרה שנה, ועי' במהרש"א (מגילה יז) שמוכיח דגם בית מדרשו של עבר היה בבאר שבע.

ולפי"ז תמוה, הרי בבאר שבע קיבל יעקב מיצחק את הברכות והיאך לא נתיירא יעקב להיטמן בבית מדרשו של עבר שהיה בבאר שבע עצמו, ולא חשש שמא ימצאהו שם עשו, ובוודאי עשו ידע שיעקב איש תם יושב אהלים ומסתמא הוא נמצא באיזה ישיבה או ביהמ"ד. ר. ומוכח מזה שיעקב בטוח היה שעשו לא ידרוך על מפתן הישיבה אפילו בשביל לחפשו שם... (הגר"ח קניבסקי זצ"ל, טעמא דקרא)

ויהי בבוקר והנה היא לאה (כט, כה)

כתוב בחז"ל שיעקב שאל בבוקר את לאה, הרי בלילה קראתי "רחל" וענית לי שאת "רחל". אמרה לו לאה, וכי לא כך עשית אתה לאביך שאמרת "אנכי עשו בכורך", וא"כ למדתי ממך. וצריך לדעת כי אין זה כפשוטו, כאילו אמרה ליעקב, אתה לא אמרת אמת לאביך ולכן גם אני לא אמרתי אמת לך, חס ושלום לומר שזה היה הדין ודברים ביניהם. אלא מבאר בספר "עבודת ישראל" הפירוש הנכון הוא, שהעולם היו אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטנה, שלא הגדולה צריכה להינשא לעשיו הגדול והבכור, אבל האמת שעשיו אינו בכור, כי מכר את בכורתו ליעקב, וא"כ יעקב הוא נעשה הגדול, ולאה צריכה להינשא לו. זאת אמרה לאה, הרי אמרת "אנכי עשיו בכורך", ובוודאי אין זה שקר כי אתה באמת הבכור, ואם קנית חלקו א"כ אני שייכת לך, כי אתה הגדול ואני הגדולה. (מדשן ביתך)

לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה (כט, כו)

מדוע השיב לבן ליעקב תשובה זו, ולא אמר פשוט: אני לא נותן וזהו! באר ה"בית הלוי", שרצה לבן לרמוז לו: אנו לא כמכם! אצלנו אין ענינים כמו אצלכם שקונים בכורה... אצלנו צעירה זאת צעירה ובכורה זאת בכורה, "ולא יעשה כן במקומו" מה שאתה עשית שם.

השקרה הזה עוד נותן "מוסר" ליעקב אבינו... (לאור הנר)

ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלקים אנכי אשר מנע ממך

פרי בטן (ל, ב)

ואיתא במדרש, "ויחר אף יעקב ברחל, אמר לו הקב"ה

כך עונין את המועקות חייך שבניך עתידין לעמוד לפני בנה", ע"כ.

ומבואר בדברי המדרש, שלא היתה תביעה על עיקר תשובתו של יעקב

אלה, אלא שעם "מועקות" נדרש סגנון אחר. וזה לימוד גדול לחיים,

שגם כשיש טענות ומענות שהן צודקות לכל אדם, אבל כשמדברים עם

מועקות כמו אלמונות יתומים ושבורי לב, צריך לדבר בסגנון אחד.

סיפר לי רבי מיכל גוטפרב זצ"ל ששמע מהגאון רבי רפאל בן מרן הגרי"ז

זצוק"ל, שכשהם היו בווארשא התרכזו בבית אחד הרבה נפשות, ומרן

הרב מבריסק היה בדירה שבאחד החדרים בה גרה אשה אלמנה. אותה

אשה כל הזמן הייתה צועקת על כל מי שיוצא ועובד לידה.

ר' רפאל היה בחור צעיר והחליט שחייבים לעשות לזה סוף, הוא ניגש

אלה בעדינות ואמר לה: יש מלחמה בעולם, וכולם נמצאים כאן

צפופים, ואין לאף אחד את התנאים שהוא רגיל אליהם. כשחזר לחדר,

ראה את אביו מרן הרב מבריסק עומד שם מזועזע, ואמר לו: "רפאל, וואס איז מיט אייך? סאיז דאך אלמנה!" [רפאל, מה אתה? הרי זו אלמנה]. הוא העיד, שהמבט שאבא שלו הסתכל עליו, היה כמו שמסתכלים על אדם המתעסק עם פצצת אטום. הרי היא אלמנה! ומאז היה לו כל ימי חייו פחד נורא מצער של אלמונות. לשחק עם 'מועקות' זה לשחק באש! (הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א)

ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה (ל, כא)

רש"י מביא שלאה דנה דין בעצמה, אם זה יהיה בן רחל אחותי תשאר רק עם שבט אחד פחות מהשפחות, והיא התפללה עליה והיא נהפכה לבת, וצריך להבין אם כך למה היא נקראת 'דינה' על שם הדין? לכאורה היה יותר מתאים לקרוא לה 'ויתרה' על שם הויתור?

שמעתי בזה דבר נפלא - הויתור כאן זה לא המעלה הגדולה, ללאה כבר היו ששה בנים ולרחל יש רק בן אחד, כל מה שלאה נמצאת בבית של יעקב זה בזכות רחל, הגדלות העיקרית לא נמצאת בעצם הויתור, הגדלות נמצאת בדנה דין לעצמה, בעצם מה שהיא ראתה את הזולת, וזה יסוד גדול בבין אדם לחבירו, לראות את השני, להרגיש את השני, הרבה פעמים מה שחסר לנו בבין אדם לחבירו זה לא הכח להתנהג אליו בצורה אחרת אלא מה שאנחנו לא מרגישים אותו, אם היינו חושבים עליו ונכנסים לנעליים שלו ודאי שהיינו מתנהגים בצורה אחרת.

(הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א, גליון נחל אליהו)

ויזכור אלוקים את רחל (לא, כב)

אומר רש"י: שזכר שמסרה סימנים לאחותה, הפסוק הזה כתוב מיד אחרי הסיפור של הדודאים, ושמעתי בזה ביאור נפלא: רחל לא רק מסרה סימנים, אחרי כמה שנים כשללאה כבר יש כמה בנים ולרחל אין ילדים, ורחל מבקשת מלאה שתתן לה מדודאי בנך ולאה אומרת לה 'המעט קחתך את אישי ולקחת גם מדודאי בני', רחל היתה צריכה להתפרץ ולומר: אני לוקחת לך את יעקב? כל מה שאת נמצאת פה זה בגלל המסירות נפש שלי, אבל רחל שתקה, השתיקה הזאת יותר חשובה מעצם מסירת הסימנים, זוהי הגבורה הכי גדולה, להישאר עם הויתור יותר קשה מעצם הויתור. (שם)

יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלוקי אביכם אמש אמר

אלי (לא, כט)

הוא יכול או לא יכול? אמר ר' שמחה פינס זצ"ל שלבן

היה כל כך רמאי שעד היום אנחנו לא מבינים איזה רמאות היה מונח

במשפט הזה...

ידוע המעשה עם האלשיך הקדוש - בכל שבת הוא היה אומר דרשה

והאר"י הקדוש היה מגיע לשמוע את דבריו, בפרשת ויצא הוא אמר את

כל המאה רמאויות שלבן רימה את יעקב, האר"י ישב והנהן בראשו כל

הזמן, באחד הרמאויות האר"י הקדוש פרץ בצחוק גדול, אחרי הדרשה

הוא אמר לאלשיך: דע לך שבכל שבוע כשאתה מדבר כל צבא מעלה

מגיע לשמוע, והשבת הזו הגיע אורח כבוד 'לבן הרשע', על כל

הרמאויות הוא ישב והנהן ואמר: נכון, נכון, ולכן נענעתי בראש, אבל

באחת הרמאויות שאמרת לבן תפס את הראש ואמר: אוי, חבל שלא

חשבת גם על זה... לכן פרצתי בצחוק. (שם)

ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי (ל', כ"ג)

ופרש": "חרפתי - שהייתי לחרפה שאני עקרה והיו אומרים עלי שאעלה לחלקו של עשו הרשע. ואגדה: כל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרחונה, משיש לה בן תולה בו. מי שבר כלי זה? בנך! מי אכל תאנים אלו? בנך!".
לכאורה יש להתפלל על דברי האגדה שמביא רש": כלום יעלה על הדעת שבאותה שעה שבה זכתה רחל להפקד וללדת בן אשר יהיה אחד משבטי י-ה, היתה דעתה נתונה לכך שמעתה יהיה לה במי לתלות את סרחונה? הלא בשעה מרוממת מעין זו מתאים היה שהיא תתמקד בעיקר ולא בטפל!

אכן, את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה כאשר בנו של הגאון רבי שלום אייזן הגיע למצוות, ולרגל השמחה נערך קידוש בשבת בבית הכנסת. לקראת השבת, הגיע רבי שלום להזמין את מורו ורבו, הגאון רבי איסר זלמן, להשתתף בקידוש. היה ברור לו, כי בפועל, לא יוכל רבו לעשות את המרחק שבין ביתו ובין בין הכנסת בו תתקיים השמחה... ובכל זאת, מידת דרך ארץ חייבתו להזמין את רבו, ובאותה הזדמנות - גם לזכות בברכה עבור חתן בר המצוה... אך הנה, למרבה הפלא, בעיצומו של הקידוש - הופיעה לפתע בדלת דמותו של רבי איסר זלמן, אשר עשה את דרכו רגלית מיישיבת 'עץ חיים' עד לבתי נייטין, שם נערך הקידוש... לפליאתו של רבי שלום, אשר תהא אודות הטירח הרבה שטרח רבו לעשות דרך כה ארוכה רגלית - הסביר רבי איסר זלמן בפשטות: "אמנם היה זה מעבר לכוחותי, אולם **מידת הכרת הטוב** חייבה אותי לעשות את המאמץ הזה!". "הכרת הטוב?" תהא רבי שלום, "איזו הכרת הטוב יש למורי ורבי כלפי?" שאל, ורבי איסר זלמן הסביר ואמר: "כן! יש לי הכרת הטוב כלפיך וכלפי בנך, שכן בזכות ההזמנה שהזמנתם אותי להשתתף בשמחה - זכיתי להרהור של תשובה! חשבתי לעצמי: 'הפלא ופלא... אך זה לא מכבר נערכה חתונתו של רבי שלום, וכבר הוא מכניס את בנו למצוות! כמה שהזמן חולף מהר!', ומכאן, קצרה היתה הדרך להרהור תשובה, שהרי היום קצר והמלאכה מרובה! "אמרתי לעצמי" סיים רבי איסר זלמן: "אם זכיתי להרהור תשובה בזכות רבי שלום ובנו, הרי שמן הראוי שאשתתף בשמחתם ואביע את הכרת טובתי, ולכן הגעתי! דע לך, כי הכרת הטוב מחייבת לתת את הדעת גם לפרטי הפרטים הקטנים ביותר, ולא לשכוח להודות גם עליהם!".

ומכאן תשובה לשאלתנו כפי שהיה מתרץ רבי משה טורק: שכן אמנם ודאי עיקר דעתה של רחל היתה נתונה להודות על הטובה העצומה שגמל עמה הקדוש ברוך הוא כאשר זכתה להעמיד אחד משבטי י-ה. אולם בכל זאת, גם באותה שעה - היא ידעה כי חובתה הינה להכיר טובה בשלימות, גם על פרטי הפרטים הקטנים ביותר! לפיכך, קראה רחל לבנה הנולד לה: 'יוסף', בכדי להודות לבורא העולם שזכר אותה גם בפרטים הקטנים ביותר, ולא זו בלבד שחננה בן - אלא שבכך אף אסף את חרפתה...
המורה שכתב את ספרו 'עץ חיים'...

פינת ההלכה

להשיט בשבת ניירות ובקבוקים ריקים בימות הגשמים בשלוליות ובזרימת המים

שאלה: בסימן של"ט סעיף ו' מבואר שאסור לאדם להשיט במים דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו, ולכן קיסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים. האם לפי"ז אסור לילדים בימות הגשמים בשבת בעת זרימת המים ברחובות לזרוק בקבוקים ריקים או ניירות ועטיפות לראות כיצד הם זורמים עם המים, וכן להניח בתוך השלוליות, שגם זה בכלל הגזירה שמא יעשה כלי שיט, שהרי מניחים חפצים במים על מנת שישוטו עם המים?

תשובה: בסידור השולחן (שע"י הגאון ר' מנחם אריה שלינגר זצוק"ל שנפטר לאחרונה, בעמוד קלו) כתב שבכלל גזירת אין שטין שאסור לאדם להשיט במים דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו אם הוא בים, כנהר או בבריכה שאין לה שפה, וכן בבאר מלאה מים על גדותיה, והטעם לפי שגם זה בכלל הגזירה שלא לשחות ולשוט בשבת. וכתב שע"ע אם מותר לילדים להשיט סירות נייר בשלולית דבנהר או בריכה ודאי אסור, אך בשלולית יש להסתפק כיון שאינה עמוקה ג' טפחים, וא"כ אפשר דהוי כאערא סמיכתא ולא כבריכה. ובאמבטיה וגיגית ודאי מותר דיש לה שפה והוי ככלי. ועצם עשיית הסירה מנייר בשבת כתבו בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל דאסור משום תיקון מנא. עכ"ד.

מבואר בדבריו לגבי שלולית באמצע הרחוב, שע"ע אם זה כנהר או לא. ועדיין אין ראייה לזרמי המים בשעה שנשפכים ברחובות עד הבורות ניקוז מה הדין.

מין הגאון ר' שרגא שטינמן שליט"א השיב, מסתבר שהגזירה שבס' של"ט ס"ו רק על מה שנראה קצת כספינה או רפסודה וכיו"ב, ולא על משחקי ילדים.

הגאון ר' מנחם מנדל לובין שליט"א השיב שלגבי ילדים אין בכלל בעיה שיעשו כן, אולם לגבי גדול, יש מקום לעיין לגבי שלולית שהמים שם אינם זוחלים שאולי זה דומה לנהר ובוה ראוי להחמיר, אבל בזרמי מים שהם זוחלין וזה זמני, נראה שאין להחמיר בזה.

הגאון ר' יהודה טשנר שליט"א השיב, שלכאורה אין סברא לחלק בין הדין בשו"ע סימן של"ט לכאן, ונראה לאסור להושיט חפצים בזרמי הגשם. (הרב אליעזר קרביץ שליט"א)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות הלפרין-פרלגר להולדת הבן הנכד   משפחות דני פרידמן להולדת הבן הנכד
משפחות עוזר - ה"ה חפוטא להולדת הבת הנכדה הנינה   משפחות משיח-ה"ה חפוטא להולדת הבן הנכד הנין
משפחת בלייכברד להולדת הבת   **גני הדר:** משפחות פינקוס-יעקובסון להולדת הבת הנכדה
משפחות שינפלד - פוירשטיין להולדת הבן הנכד   משפחת מליק לנשואי הבת   משפחת קרישבסקי לנשואי הבן
משפחת גלטשטיין להולדת הבת   משפחת הרשער לאירוסיה הבת   משפחת מרקוס לאירוסיה הבת
משפחת הלר לנשואי הבת   משפחות גלזר-בהריר (מרכז העיר) לאירוסיה הבן הנכד

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני למייל a7608833@GMAIL.COM

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 616

המאמר שבת אורה

ויצא

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

לפני שנים מספר נולד לאחד האברכים בעיר רכסים, ילד, שנתגלה כחולה בכמה מחלות נדירות רח"ל. התמודדות זו שינתה את חיי ביתו מן הקצה לקצה, והתמודדות גדלו. בערב אחד הודמנה לידו הזכות לקחת ברכבו את המשגיח הנאון הגדול רבי דב יפה זצ"ל, מביתו שבעיר רכסים, לשיחת מוסר בבני ברק. בתחילת הנסיעה התפתחה שיחה עירנית ביניהם. ואז סיפר האברך למשגיח את קשיי ההתמודדות עם מחלת בנו. תקוותו היתה שיזכה לברכת המשגיח ולייעוץ כיצד להתמודד נכון עם אתגר זה. אך להפתעתו המשגיח האזין לדבריו בשתיקה. וכך עד לסוף הנסיעה החריש, לא בידך ולא יעץ. פליאתו היתה רבה: שתיקה זו מה משמעה? בדרכם חוזר העז לשאול לפשרה של שתיקה זו. ענה לו המשגיח: ראה, כדי לברך וכדי לייעץ אני צריך להרהר, ובעיקר לחוש, מה עובר עליך לאור הסיפור שסיפרת. כיצד אני הייתי מתמודד במצבך ח"ו. וזו פשר שתיקתי. הרהרתי במצבך המורכב. חשתי לעצמי: לו אני הייתי במקומך כמה קשה היה לי לתפקד. רק כאשר הצלחתי ולו במעט לחוש את הכאב, את קשיי התמודדותי והקושי היום יומי, אז אני יכול באמת לברך ולהתפלל. כעת ברצוני לברך ולהתפלל בעבורך שיהיה לך הכח והחכמה משמים כדי לצלוח את הנסיון כראוי. כשסיים האברך את סיפורו אמר: עברו חמש עשרה שנים מאז, אך לעולם לא אשכח את תחושת התמיכה שהותיר בי רבי דב יפה זצ"ל, תחושה זו נותנת לי את הכח להתמודד בס"ד עם הנסיון שנשלח עבורי משמים. (עמק הנגדה)

סיפר רבי יוסף ציינרס זצ"ל פעם אחת הגיע אבי, לאחד מגבאי הצדקה בירושלים, וסיפר לו שיש חתן עני, וצריך לעזור לו בהוצאות הנישואין, וביקש מהגבאי, שיבא עמו לאסוף צדקה בעבור החתן. הם הלכו ימים מספר, והצליחו לאסוף חלק מהסכום, באחד הימים הודיע הגבאי צדקה לאבי, שאינו חפץ יותר לאסוף צדקה בעבור אותו חתן, אבי נדהם, איזה פגם ראית בחתן, שאתה רוצה להפסיק לאסוף צדקה בעבורו. השיב הגבאי, בבית האחרון שבו ביקרנו ראינו את בעל הבית יושב על כיסא בעל שלש רגליים בלבד כשבמקום הרגל הרביעית משמשה מזוודה, לתמיכתו היכן הרגל הרביעית, השיב הלה כי הלך לנגר כדי שיתקן את הרגל הרביעית, והנגר ביקש עבור התיקון חמש לירות, וכיון שאין בידי חמש לירות עבור תיקון הכסא, לכן מצאתי עצה להניח מזוודה במקום רגל הרביעית. לעומת זאת המשיך הגבאי, החתן שבעבורו אנחנו אוספים את הכסף, קנה ארון עם ויטרינה, הוטרניה לבד עלתה חמש עשרה לירות, אין ברצוני לאסוף צדקה מאנשים שאין להם כסף לתקן את הכסא, עבור חתן שלא רק שקנה כסאות בעלי ארבע רגליים, אלא גם קונה עם הכסף ויטרינה שהיא מותרות. כששמע זאת אבי אמר לו, זה שאלה קשה, ואני יודע אם אתה צורך, בא ונלך להרב מנשיבין נציע לפניו את השאלה, ונשמע פסק הלכה כדת של תורה. כשהרב מנשיבין שמע את השאלה, אמר לנגבאי, איזה מצות צדקה היא החשובה ביותר, השיב הגבאי, פדיון שבויים. אמר לו הרב, אתה יודע מה זה פדיון שבויים, אוספים כסף מיהודים ורומנים, ונותנים את הכסף לפדיון שלוקח את הכסף ומשתעשע בכסף בכל הבלי העולם הזה, האם יש צד לומר שבגלל זה לא יתנו כסף לפדיון שבויים, לא, כי אנחנו לא מתעסקים מה עושים עם הכסף, העיקר זה המטרה שהיה נותן בשבי שתחרו, כך הדבר גם בעסקי הצדקה, הלא אילו ההורים לא הבטיחו את הנדוניה, לא היה השידוך יוצא לפועל, ונמצא שאספית הכסף למען הכנסת כלה, אין השאלה מה עושים עם הכסף, אלא כמה ההורים התחייבו כדי שהשידוך יצא לפועל. אי אפשר לעצור את ההורים שלא יוכלו לחתן את ילדיהם, מאחר שהם נאלצים להבטיח נדוניה גדולה, ואם הם הבטיחו ורק בשביל זה השידוך יצא לפועל, הרי זה בגדר פדיון שבויים. (ווי העמודים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

כי לא אֶעֱבֹד עַד אֲשֶׁר אִם עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ: סיפר רבי נטע פריינד: נכנסתי פעם למר"ר רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ומשישבתו על יד השלחן סיפר: זה עתה יצא מביתי יהודי שסיפר לי מעשה שהיה בארמ"ר הזקן רבי דוד משה מטשורטקוב ז"ע. בהיות רבי דוד משה ילד קטן כבן שלש שנים, הגיע לחדר שחיכו בו אנשים ליכנס לאביו הרבי, יהודי אחד שרצה לשוחח עם הרבי. לפני שאותו יהודי נכנס לחדרו של הרבי שאל אותו הילד דוד משה: מה ברצונך לבקש מאבא? השיב היהודי: הגני זקוק לברכה ישועה. כאשר יצא מעם פניו של אבא אמר נא לי מה אמר לך, בקשו הילד. לאחר שיצא היהודי מחדרו של הרבי שאלו הילד: מה אמר לך אבא? והשיב היהודי: הרבי אמר שהקב"ה יעזור. ומה יהיה עד אשר הקב"ה יעזור? הוסיף הילד ושאל: איני יודע... השיב הלה: חזור נא לאבא ושאל אותו, הציע לו הילד. חזר היהודי להרבי ושאל את שאלתו של הילד. השיב לו הרבי על שאלתו ואמר: הקב"ה יעזור גם עד אשר ופסוק מפורש הוא: "כי לא אעֹבֵד עַד אֲשֶׁר אִם עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ" ולכאורה למה לא אמר, כי לא אעֹבֵד כאשר דברתי לך, אלא כך אמר לו הקב"ה: כי לא אעֹבֵד ואעֲמֹד לעזרתך, גם עד אשר אשלח את הישועה השלימה. (גר ישראל)

ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן הָלְכוּ רְעוּ: התבטאותו בכינוי האהוב "אחים" שימשה לרב מפונבין זצ"ל בדרשותיו כמפתח פלאים אל הלבבות. פעם בשיחה הצביע על דבר מענין בסיפור הליכתו של יעקב אבינו לחרן והערות המיידית כשנפגש לראשונה עם רועי הצאן: "הן עוד היום גדול, לא עת האסף המקנה, השקו הצאן ולכו רעו". לכאורה, שאל, צפוי היה שהרועים מחוץ יתרעמו על יעקב בגלל שאלתו, ובמדה מסוימת של צדק, אדם בא מרחוק ותיכף-ומיד מותח ביקורת על אנשים בלתי מוכרים לו? אך למעשה רואים אנו שלא התרעמו עליו כלל, להיפך, הרועים מצאו לנכון והצטרפו לפניו, הסבירו את מעשיהם - מה פשר החזיון הזה? הפתרון לחידה זו, המשיך והסביר, חבוי במלה הראשונה שיעקב אבינו ע"ה פתח בה בפגותו אליהם: "אחי, מאין אתם". כשהנך מביע כלפי זולתך רגשות של אהבה, והלה חש בלבו שאין זו אמירה בעלמא כי אם אמת לאמיתה, מובטח לך שיתכנסו באזניו היטב דברי התוכחה שתשמיע לו בבחינת "את אשר יאהב - יוכיח". (הרב מפונבין)

ויצו לָבֶן וַיֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הִבְנוֹת בְּנֹתֵי וְהַבְנִים בְּנֵי וְהַצֵּאן צֹאנִי וְכָל אֲשֶׁר אֶתָּה רֹאֶה לִי הוּא. סיפר רבי יצחק זאב סולובייצ'יק מבריסק, זצ"ל מה ששמע מפיו מרן בעל "חפץ חיים", זצ"ל מעשה שאירע עמו, ששלטונות פולין נמנעו מלהעניק לו פספורט, בתובעם ממנו להמציא שני עדים על שם משפחתו, בזמן לידתו. אותה עת היה ח"חפץ חיים" כבן שמונים שנה. עדים שכאלה חיו חייבים להיות אפוא לפחות כבני תשעים וחמש שנה, ודוקא מילידי ז'שיל - עיירת מולדתו הקטנה, דבר בלתי ניתן למימוש כלל. "חפץ חיים", העמידם על עובדה זו שדרישתם בלתי הגיונית כלל, אך הם בשלהם, ללא כל נכונות לוותר. לפי זה - אמר החפץ חיים - הבנתי את הדרישה שהתנהל בין יעקב ללבן. אומר יעקב "מה פשעי ומה חטאתי כי דלתך אחרי... מה מצאת מכל כלי ביתך". ומה משיבו לבן לטענתו, "הבנות בנותי, והבנים בני, והצאן צאנאי, וכל אשר אתה רואה לי הוא!" אין לך זכות טענה כלל. כולה שליו וכיון שכך מה ערך לטענותיך, הרי אין לך זכות קיום כלל ועיקר. כיוצא בזה - אמר - נוהג בי השלטון כאן. אילו היה ליהודי זכות קיום אזי ממילא כבר היו מוצאים איזה פתרון לטענת ההגיונית, אך כיון ש"כל אשר אתה רואה לי הוא", כבר אין מקום ואין כל רצון לתור אחר תקנה או עצה עבורי. (פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. מעשה בבחור יהודי אמריקאי ממשפחה מתבוללת שהצטיין בלימודיו. הוריו שלחו אותו לבית ספר קתולי (נוצרי) כדי שיקבל חינוך "ברמה גבוהה" (בניגוד לשאר בתי הספר הממלכתיים שבהם הרמה הלימודית היא "עממית"). בהיותו בכיתה י', ביקש המורה לאנגלית (שהיה כומר) שכל תלמיד יכין עבודה על חייו של אדם מפורסם, לפי בחירתו. הלך הבחור לספרייה, וחפש ספר על אישיות בעלת משמעות עבורו. פתאום, תפסו עיניו כותרת של ספר שנשאה את שמו של הרמב"ם. הוא ידע שהרמב"ם היה יהודי מפורסם, והחליט לכתוב עליו את העבודה. לאחר שהמורה בדק את העבודות, הוא החזיר אותם לתלמידים. הבחור אמנם קיבל ציון גבוה, אך התבקש על ידי המורה לגשת אליו בסוף השיעור. כשניגש אליו, שאלו המורה: "תניד לי, מה עלה בדעתך לכתוב עבודה על הרמב"ם? הרי מעולם לא היה לי תלמיד שבחר ברמב"ם!" השיב התלמיד בפשטות: "מכיוון שאני יהודי, חשבתי שזה יעניין אותי לכתוב עבודה על יהודי מפורסם". בשמעו זאת, נדהם המורה ואמר: "אתה יהודי? וכי מה אתה עושה פה בבית ספר קתולי?" ענה לו התלמיד: "הורי שלחו אותי הנה לקבל חינוך ברמה גבוהה". שאלו המורה: "האם אתה יודע משהו על היהדות?" "לא", השיב התלמיד, כאשר לראשונה בחייו חש בושה מסויימת שאין הוא יודע כלום על יהדותו. נתן לו המורה פתק עם מספר טלפון, ואמר: "שמע נא לעצתי. אם תרצה פגש למדור על יהדות, ותהיה בירושלים, תתקשר למספר הזה". שיחה זו הייתה שורשים בלבו. קשה היה לו להשלים עם העובדה שאינו יודע כלום על יהדותו, ובלבו החליט שכשיסיים את שנות לימודיו בבית הספר, יסע לירושלים וילמד על יהדותו. כעבור שנתיים, כשסיים הבחור את לימודיו בהצטיינות, הודיע להוריו על רצונו לבקר בישראל. בהתחלה ניסו להניאו מכך, אך בראותם את עקשנותו, הסכימו לו בלית ברירה שיסע לירושלים. כשהגיע לשם, התקשר למספר שנתן לו המורה. התברר שזו היתה ישיבה לבעלי תשובה. כמובן שקבלו אותו בודקות פתוחות, וששם מצא מענה למבוקשו. הוא נשאר בישיבה ארבע שנים ולמד בהתמדה, עד שנהיה לתלמיד חכם חשוב. כשבחזר לאמריקה, החליט הבחור לבקר את אותו המורה. כשנפתחה הדלת, נעמד המורה מולו, אך לא הכירו, שכן אין זה מעשה שבכל יום שבחור ישיבה יבקר בביתו של כומר. לאחר שהזדהה והזכיר לו את העבודה על הרמב"ם, קיבל אותו הכומר בשמחה, ואמר לו בחייד: "אני רואה שהתקשרת למספר שנתתי לך... 'נכון', השיב הבחור. וזהו גם סיבת הביקור שלי היום. קודם כל, רציתי להודות לך שכיוונת אותי בדרך טובה, לקראת החזרה בתשובה. ושנית, סקן אני לדעת כיצד הגיע לידך מספר הטלפון של ישיבה, ומדוע שלחת אותי לשם?" ענה לו הכומר: "אספר לך. כשהייתי בחור, ולמדתי לכמורה, נסעתי לירושלים וביקרתי בכותל המערבי. שם פגש אותי רב אחד שחשב שאני יהודי חילוני, והציע לי לבקר בישיבה שלו ("אש התורה"). כמובן שהסכמתי, ונדהמתי מקבלת הפנים שזכיתי לקבל שם. איזה חוס! איזו ידידות! והכל רק לקרב אותי לחזור בתשובה! לא היה לי לב לגלות להם שאני באמת גוי שלומד להיות כומר... 'לבסוף', נשארתי שם שלשה חודשים. ישנתי שם, אכלתי שם, למדתי שם, השתתפתי בשיעורים, והכל בחנם! אלו היו שלשת החודשים הכי טובים בחיי! מאז, תמיד היו לי נקיפות מצפון על כל מה שקבלתי מהם, ולא ידעתי איך אוכל לתגמל אותם, כי ידעתי שכל מעשיהם הם לשם שמים, ואין להם מטרות ריווח. כשנודע לי שאתה יהודי, חשבתי שסוף סוף הגיעה לידי ההזדמנות להחזיר להם טובה תחת טובה, שהרי אין דבר יקר בעולם עבורם כמו נשמה יהודית. על כן הפנתי אותך לשם, ואני שמח שהלכת ושחזרת בתשובה". (שיחה נאה)

ועל הכל...

"פרפראות"

שאלו פעם את רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: איך אתה יכול להיות כל כך שמח, הלא עברת כל כך הרבה צרות בחייד? (עיניו בסיביר, בן שנפטר ר"ל) רבי יעקב ענה: אני הרי נמוך (הוא היה נמוך קומה) ולכן אינני מגיע לראות אלא עד חצי הכוס ולכן אני רואה רק את חצי הכוס המלאה... אני מתבונן תמיד במה שיש לי ולא במה שחסר לי, אז מה הפלא שאני שמח.

(נועם שיה)

"ענין של טעם"

טעם שהש"ץ צריך לומר ברכת כהנים לכהנים הנשואים כפיהם להקרות להם מילה במילה והם עונים, דכתיב אמור להם, שיהא יחיד אומר לרבים (רבינו בחיי)

"מפי כתבם"

כמה מוטלת עלינו החובה להשתדל בכל כוחנו להיות בכלל נושא בעול עם חברו, אשר מלבד שהיא מחיוב המידות הטובות, עוד היא ההקדמה והפתח לתורה. שמעתי פעם את המשגיח מפוניב' רבי יחזקאל זצ"ל, בשובו מביקור חולים איך שעמד ותיאר והעמיק במחשבה איך נראה חבירו איך הוא קושי מצבו מה הם היסורים שלו בשעה זו, וכן עוד למדנו באותו מעמד מהו נושא בעול עם חברו, ואיך אדם יכול וחייב להעמיד עצמו בהרגשתו במצבו של רעהו, כדי שיוכל לשאת עמו בעול המצב, הנה אנשי כנסת הגדולה סידרו ותיקנו לנו נוסח התפילה בלשון רבים שלא יבקש אדם על עצמו לחוד, כשיודעים ממשפחה שנמצאת בצרה או מיחיד רח"ל, צריך לחשוב על מצבם ולהתפלל שיעזרו ה', כל זה בכלל נושא בעול עם חברו, יש לעורר שכל אחד יקבל על עצמו שלא יעבור יום בלי שידע בעצמו שעשה חסד, אם רק ישים לב שעושה בתור חסד לשני, אזי זה חסד, יש חסד שאומר שלום לחברו או בוקר טוב, לא בתור הרגל, אלא בתור חסד, הכיבוד של כל אחד ואחד לחברו, שיהיה בתור עשיית חסד. וזכרנו בתקופה שלנו כשלמדנו בישיבה, היו שמים לב לדבר זה לעשות בכל יום מעשה חסד, דוגמאות קטנות, אבל אלו היו פעולות שהשפיעו על האדם בין בזמן האכילה בחדר האוכל, בחדר השינה, באולם הישיבה, להכין סטנדר או סידור בשביל אחרים וכדומה, לכאורה דברים קטנים, הם אבל הם דברים גדולים, כשעושים מעשה חסד עם השני יכולים להיות בטוחים שלא יבזו את השני ושלא ידברו עליו. אספר לכם עובדות, מזה נלמד על החובה לשים לב לזולת ולהשתדל להאיד פנים לחברו, ועד כמה הדבר יכול להציל נפשות ממש. אחד הבחורים מיישיבת פוניב' עמד על המרפסת וראה את חברו מטייל על הכביש הלך וחזור, הילוכו היה נראה מעט משונה, ולכן ירד למטה ונתן לחברו דפיקה קטנה על הגב, כמו חבר טוב עם חייד על הפנים, ואמר לו בוא נטייל והחלו לדבר בלימוד לאחר כמה ימים אמר לו חברו החייתי הייתי במצב שממש לא מצאתי מקום, זה נקרא שחושבים על השני דואגים בשביל השני. ועוד דוגמא, בחור צעיר עמד ליד בחור מבוגר וחשוב, בתפילה, והמבוגר יישר לצעיד את הצוארון שהיה מקופל, קצת עקום, הדבר נראה לכאורה כדבר של מה בכך, אבל התלמיד הצעיר סיפר לאחר שנים מספר, כי היה מצוי בימים ההם בשברון לב גדול, נראה היה לו שאין מי שמסתכל עליו בישיבה כלל, ולכן חשב כבר לעזוב את הישיבה, אך משחבירו סידר לו את צוארונם, אמר לעצמו, רואה אני שיודעים ממני חושבים עלי, ונשאר בישיבה התחזק והתעלה, האם אפשר לעלות על הדעת מה אפשר לתקן בזמן שנמצאים בציבור? (רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל - בית המדרש)

"מקום לשאלת"

שאלה: הדין הוא שאסור להטביל כלי בשבת ויום טוב, איך יתכן שיהיה מותר

תשובה: אם ישאב עם אותו הכלי מים מתוך המקוה בשביל להשתמש במים לצורכו וממילא הכלי נטבל. (בן איש חי)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תתעבר על ריב לא לך, כי לסוף הם ישלימו ביניהם ואתה תשאר בכעס. (הרא"ש)
העני בלחמו הצר עלול להיות בעל תאוה, כעשיר בסעודתו השמינה. (רבי ישראל סלנט)
אם תרצה שישנאוך, בקר תמיד. ושיוסיפו בך אהבה. בקר לעתים רחוקים. (רבי שלמה אבן גבירול)

"לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה". (כ"ט כ')

נהגו ישראל לפני חנוכה, ליתן דורון לחתן חנוכית כסף.
בסיפור הבא אחיו של החתן קיבל חנוכיה...

רבינו ה"דברי חיים" מצאנו קבע להשיא את בתו מרת נחמה עם הגה"צ רבי יצחק טוביה רובין בו ביום שנעשה בר מצוה. יניח הטלית והתפילין בחדא מחתא.

היות שאחיו הגדול של החתן המיועד רבי שלום עדיין לא היה נשוי, נתן לו ה"דברי חיים" חנוכיה במתנה, כדי לפייסו, שלא יקנא באחיו הצעיר...

דווקא אם האב נותן נדוניה לבנותיו אין הוא יכול להקדים ולהשיא את בתו הצעירה, שיש בזה חשש קנאה. כפי שמוכח 'אל ישנה אדם בנו בין הבנים' (שבת י'). אבל אם אינו נותן נדוניה, ובא אחד ורוצה לקדש את הצעירה אין בזה חשש. ראה לדין זה: גם לבן הארמי לא נתן כלום לבנותיו, כפי שכתוב "הלא נכריות נחשבנו לו", שלא נתן להן נדוניה, לכן יעקב לא חשש להקדים את הצעירה. (שו"ת "בית יחזקאל" ס')

'היו ביחד בחור חכם מופלג וזקן והוא חכם קצת ... במסיבה של נישואין הולכים אחר הזקנה להושיבו בראש'. (שו"ע י"ד רמ"ד ח"י עיי"ש) אחים או אחיות לא יקדימו לעשות נישואין לאח הקטן, מפני שהוא גדול בחכמה, אלא יקדימו לגדול בשנים. (ב"ח, ש"ך שם י"ג)

במקרה של בחור מבוגר או בחורה מבוגרת במשפחה ויש הצעות לצעירים ומסתפקים וחוששים אם לדלג. מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן היה משיב: 'לדלג'. רבות הפעמים בהן היה משכנע ומשכנע את הבחור המבוגר לוותר, לא להקפיד - בזכות הויתור יזכה לשידוך במהרה!

(נר לשולחן שבת" ועיין ב"נר" ויצא תשע"ג)

"ויתר ותגד לאביה" - שמע לבן דברי רחל ותמה, הביט על ידיה ועל צווארה, והנה אין שם לא צמיד ולא נזם שהביא לה בן רבקה... היתכן?! אליעזר העבד כשבא לכאן לקחת אישה, עשרה גמלים טעונים הביא עמו, וזה עיקר הבית בא ריקם?! לא מיהר לבן לרוץ אל יעקב. אמר, מה אני מכניס הלך נודד לביתי, אם אביו שלחו ריקם, או אם גנבים באו עליו ולקחו ממנו הכל, ישוב לביתי!

"ויהי כשמוע לבן את שמע --- יעקב בן אחותו וירץ לקראתו ויחבק". פסיק מפסיק בין שמע ליעקב, וככה תדרשהו: שמע יעקב בן אחותו ששמע מפי רחל לא נכנס באוזניו כלל. רק לאחר שנתמלאה כל העיר מן ה'שמע' של בשורות טובות ורודפות זו את זו. זה אמר: 'שמעו, הבאר במרכז העיר שנים היתה יבשה החלה שוב לנבוע'. ואיש אחר בישר שהמעיינות בקצה העיר שרגילים היו לנטוף טיפין טיפין, התחילו מפכים מים רבים. והנה רץ הגיע מן הבאר אשר בשדה ויבשר: 'איש בא, גיבור חיל, ויגל את האבן בידו אחת! איש אלוקים הוא, מי הבאר עלו לקראתו והציפו את כל סביבותיה!'

כל העיר הומיה מן ה'שמע' הזה, רק אז נעשה לו יעקב קרוב ובן אחותו - כל הכבוד שלי, הוא בן אחותי וירץ לקראתו. (ספר הפרשיות)

כאשר דיברו נכבדות לבתו של הרה"ק רבי אהרן מטשרנוביל את רבי יצחק דרזנר (שהיה נין ונכד למגידים מזלטשוב וסטפן), לא אבתה הרבנית בזה השידוך.

כשנתבקשה על ידי בעלה לנמק את סיבת התנגדותה, ענתה ואמרה: "זכורני, בשידוך הקודם של בתנו הגיעו ובאו המחוחנים בפמליה גדולה ובכרכרת סוסים נכבדת, והנה עתה הגיעו משפחת המדובר כקבצנים עלובים, בעגלות סוסים איטיים ועלובים, מבלי הופעה ורושם..."

רבי אהרן מטשרנוביל שאכן מאד חפץ בשידוך ביטל נימוק זה במחי יד "אני אינני משתדך עם הסוסים..." ("ענני הגפן")

דרך צחות - תמימה גדולה היא: כידוע עשו מכר את הבכורה ליעקב, העולה מזה שיעקב הוא הגדול בבית. אם כך איך עשו התיר לעצמו להתחתן לפניו, הרי חברו-ידידו, לבן הארמי פסק "לא יעשה כן במקומו". ועשו כידוע היה מקפיד על ההלכה?! יש לומר שאכן הוא הקפיד מאד בהלכה, דקדק על הדין של 'שמוא יקדמו אחר'... עוד אפשר ליישב, 'יקדמו אחר', ראה שעתיד לצאת ממנו 'אחרים', לכן הקדים להנשא, ולא רק לאחת כמו אביו אלא לכמה וכמה...

הנושא אישה צריך לבדוק באחיה. (ב"ב ק). מי לא קיים מאמר זה?... יעקב אבינו, בעת שנשא את רחל ולא, שהרי עדיין לא היו ללבן בנים. עד שלא ירד יעקב לחון לא נפקד לבן בוכרים, כיון שירד נפקד (ב"ר ע"ג).

מן הסתם את סידור הקידושין בחתונת לאה לקח לבן לעצמו, לבל יתפוס יעקב את שקריו ורמאותו...

האם אב יכול לסדר קידושין?

השיב הגאון רבי אליהו מנחם גוייטין: על שאלתו אם האב רשאי לסדר קידושין אצל בתו. הנה לא ידעתי מקום הספק, כי מסדר קידושין אינו שליח של האיש והאישה המתקדשים ומותר לאב להיות מסדר קידושין.

אמנם, אפשר קצת לחוש באב המסדר קידושין לבתו משום עין הרע, ומי שבאמת חושש לזה, במקום שאפשר, יתן לאיש אחר לקרוא את הכתובה, כי קריאתה היא פרסום לעיני הרואים יותר מהברכה. ומי שלא חש לעין הרע בזה יעשה כדרכו.

("זכרון אבות" פ"ז - רבי אליהו מנחם גוייטין היה נכדו של בעל ה"כסף נבחר")

הנהגותיו של יעקב אבינו בבית לבן

מה היה יעקב אומר כל אותם עשרים שנה שהיה מתגורר בשדות ואהלים, ביום ובלילה, בשרב ובכפור, שומר ורועה את צאנו של לבן? יעקב אמר את פרקי שיר המעלות בתהלים - "לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל!" (ב"ר ס"ח י"א, רבי יהושע בן לוי) אמר את כל ספר תהלים - "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל", ישראל סבא! (שם, רבי שמואל בר נחמן)

דורות רבים נהגו בניו, בני ישראל לומר מזמורי תהלים בכל עת. מגדולי ישראל עד ליהודים הפשוטים ביותר. גם נוסדו חברות תהלים לפשוטי עם וילדי ישראל, מדי יום או בשבת אחר הצהריים. רבינו בעל "תרומת הדשן" בבוקר, קודם שיצא מבית הכנסת אמר חוקי תהלים עטוף בטלית גדול. כשעמד משנת הצהריים קרא מזמור "אשרי תמימי דרך" ואת המזמור הזה היה מדלג כשאמר בבוקר. אמר חוקי תהלים אפילו בימי אבלו! ("לקט יושר")

נהגו לומר תהלים על אדם הצריך ישועה, או עיר הנמצאת בצרה. יאמרו פסוקי תהלים אותיות שם החולה, והם מסודרים בספר 'ליקוטי תהלים', כי היא סגולה להעלות לו ארוכה - ושב ורפא לו. ('רפואה וחיים' א' ו' עיין "סנסן ליאיר" באריכות שהבאנו בזמנו בעלון)

"סגולה לעת צרה": יאמר פסוקים של מזמור קי"ט באותיות שמו ... מה טוב מה ונעים שילקט אדם כל פסוקי תהלים נגד שמו ... והיה אצלו למשמרת לעת מצוא, יגיד את כולם בכוונה, ובזה ינצל מכל פגעים רעים ומעלילות, וימצא חן בעיני אלוקים ואדם. (רבי אליהו בעל שם - "מפעלות אלקים" ועיין קיצור של"ה 'שמעתי מחכם אחד ממדינת פולין') ... ויאמרו את פסוקי תהלים בבית הכנסת, ויפרשו קודם התפילה על איזו צרה הם אומרים ... (ספר זכירה)

מוניטין יצאו לתפילותיו של הרה"ח רבי ישראל חיים גינזבורג. אמירת התהלים שלו היתה בנעימות מיוחדת. פעם שאלו בנו, הגה"ח רבי שמאי בעודו ילד: 'איך התחלת לומר כך תהלים?' 'את זה למדתי בגור!' סיפר וכך היה המעשה: 'אמי, מרת חנה לאה עשתה אותי שליח אל הרבי ה"שפת אמת", לבקש ברכה על חולה. מצבו היה קשה מאד והרופאים חששו לחייו. משום כך הזהירה אותי אמי שלא אהין לעזוב את בית הרבי מבלי לקבל הבטחה מפורשת לבריאות שלימה. היא הסבירה לי כי יש יכולת ביד הצדיק להבטיח ישועות, שהרי צדיק גוזר והקב"ה מקיים. נסעתי לגור. כשנכנסתי אל הרבי הזכרתי את שם החולה. הרבי נתן את ברכתו. הגבאי ציפה כי אצא מן החדר. אבל אני חזקה עלי פקודתה של אמי, לבל אהין לצאת מן החדר בלא ברכה מפורשת להחלמתו המלאה של החולה.

לא ידעתי מה לעשות. לומר זאת לרבי? התביישתי! לצאת בלי הבטחה? חששתי! עמדת. הגבאי דחק בי לצאת, אך ללא הצלחה. ואז פנה אלי הרבי בחיוך ואמר "נו, אינגלע סע הביתה". דבריו של הרבי נייערו אותי משרעפי, 'המשפחה מבקשת הבטחה שהחולה יבריא' אמרתי ברעד, כשסומק מציץ את פני. חשתי שבכי עומד לפרוץ ממני מרוב יראה ופחד. "אהה..." אמר הרבי וחיוך עלה על פניו. "אם כך תתפלל" ציווה וצבט בלחיי.

'איך מתפללים' שאלתי כשהדמעות נקוות בעיני. הרי אף נער בגילי לא עומד כך מול הרבי ומקשה שאלות משאלות שונות. "אומרים תהלים" אמר הרבי. 'אבל איך אדע שאותו חולה יבריא?' שוב שאלתי, נבון וסמוק מגודל המעמד. "אומרים תהלים עד שמרגישים שהקב"ה שמע את תפילתך וקיבל את בקשתך!" אמר הרבי ה"שפת אמת" ופניו להטו. 'כשיצאתי מחדרו של הרבי רעדו רגלי' סיפר ר' ישראל לבנו שמאי ודמעות שוב זלגו מעיניו. 'אחד ממשמשיו של הרבי הגיש לי שתיה וזירז אותי לצאת לדרך.

אלא שמביתו של הרבי הלכתי ישר לבית המדרש! אמרתי תהלים עד כלות הכוחות ממש, הלא הכרתי את החולה. רק כשחשתי שהתפילה עושה רושם למעלה, העזתי לחזור הביתה. מאז - למדתי לומר תהלים בקול וברגש, עד שאני חש הקלה כפי שהרבי אמר: "בתפילה מעומק הלב זוכים להרגיש כי נושעים!" (הגאון החסיד" מרת חנה לאה היתה אחייניתו של חידושי הרי"ם וגדלה בביתו של ה"שפת אמת")

אמא - הרבנית בת שבע קניבסקי - הרבתה באמירת תהלים על כל הפגנות אליה. פעם שחה למישהי: "וכי את סבורה שאם אני אומרת למישהו כי לא יאונה לו כל רע, יש בכך כח להועיל? אלא מה, אחרי שהוא הולך, אני פותחת ספר תהלים ואומרת פרק אחד מתוך השתתפות בצרתו. התהלים הם המועילים!" אמא גם לימדה סגולות מיוחדות המיוחסות לפרקים ולפסוקים מסויימים:

לרפואה היתה מורה לומר את הפרקים: 'מ"ח ל"ה צ"א', שהם אותיות "מחלה צא"!

ביום ההולדת היתה ממליצה לומר את פרק ב' בתהלים, ולאחר מכן לבקש ולשאול מאת ה', שהרי נאמר בו "אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה ..."

(בית אמי" עיי"ש עוד סגולות)

סיפורה של "חברת התהלים" הראשונה בירושלים אותה יסד ר' שלום גיבור, המעורר הנווד של ירושלים

כבר בימים הראשונים לבואו של ר' שלום לירושלים הרגישו בו. גבוה היה משכמו ומעלה. לבושו קפוטת דהויה, חבל עבה כרוך על מותניו, לרגליו מגפיים כבדים ולראשו מגבעת מעוכה, פניו כמעט ולא נראו, שכן מכוסים היו שפם וזקן עבותים ששחור ולבן שימשו בהם יחד, עד חזהו הגיעו... היה נראה ענק מהלך. מראשית בואו היה הסבל המבוקש ביותר. גבורתו וצניעותו עמדו לו, הכל רצו אותו ופרנסתו היתה מצויה. החנוונים, כשנתאספו בשטיבלך ב"חורבה" למנחה מעריב, היו מדברים בו: מיהו... מאין הוא... בוודאי הוא איזה נסתר... אולי פריץ משלהם שנתגייר, כהנה וכהנה...

עברו מספר שבועות לבואו לירושלים. ערב שבת בצאתו מן המקווה נכנס אל חנותו של מוכר הממתקים חביליו. בסימנים ורמזים, ביקש לשקול לו כמה אוקיות ממתקים ממינים שונים. מה לר' שלום ולממתקים?! מחשבה טובה עלתה בלבו: בשבתות בין מנחה למעריב ראה שהילדים מתכנסים בחצר "החורבה", משחקים ומתקוטטים ורועשים ואין מי שישים לבו ויעלם על הדרך הטובה. חשב, אכנס אותם באחד השטיבלך, אחלק להם ממתקים ויאמרו עמי פרקי תהלים עד ערבית. אמר ועשה. בשבת אחר תפילת מנחה יצא לחצר "החורבה", קרא לאחד הילדים, הראה לו את הממתקים שקנה בחנותו של חביליו. ואמר: 'קרא לחברך ... לא עברו רגעים מועטים ומסיבב לשולחן ישובו כעשרים נערים. ר' שלום ישב בראש, נטל ספר תהלים והתחיל לומר "אשרי תמימי דרך" בקולו החזק והילדים קוראים אחריו פסוק בפסוק, וקולותיהם נתמזגו למקהלה נהדרת.

אותה שבת קנה לו 'ר' שלום גיבור' הסבל הצנוע והשתקן את עולמו בשעה אחת. היתה זו חברת התהלים הראשונה בירושלים. אמירת התהלים הפכה למנהג קבוע.

ר' שלום האריך ימים, שתי דורות עשה בירושלים וממנהגיו לא סר. החדר בו גר היה בחצר חרבה למחצה. סמוך לה היתה חצר שיושביה ערבים. הם היו סבורים כי אצל שכנם ישנם אוצרות כסף מתחת למרצפות. שבת אחת, כשחזר מהכותל המערבי אל חדרו, הופתע על ידי גנבים. אותם שכנים ערבים חיפשו אחרי האוצר הנעלם. משהפתיעם בהופעתו הלא צפויה היכוהו בראשו באלות ונמלטו. ר' שלום נפל על מיטתו מתעלף. כיון ששבה עליו רוחו, נטל את הממתקים והלך אל "החורבה", כמנהגו בכל שבת. בעת אמירת התהלים השיגו הילדים כי פניו אינם כתמול שלשום ושהוא חלוש במקצת, אך קולו היה צלול. בסיום חילק להם את הממתקים ואחרי תפילת ערבית בירכס בשבוע טוב.

הציבור נתפזר והשמש עמד לנעול את הדלת והנה השגיח ברבי שלום יושב במקומו ואינו זע. ניגש אליו, נענעו וקרא: 'ר' שלום מה לך? נרדמת? עת לנעול את בית הכנסת וללכת...' אך ר' שלום לא נע ולא זע. השמש נבהל וקרא להצילו, אך הצדיק נפטר. עוד במוצאי שבת הובא רבי שלום גיבור לקבורה בהר הזיתים. רבינו, הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד יצא ללוותו ואף אמר אחריו את הקדיש לאחר סתימת הגולל.

תעלומתו של הצדיק לא נפתרה עד היום. אמרו כי עתיר נכסים היה בחו"ל וחשקה נפשו בחיי קדושה בירושלים, אלא שמשפחתו לא אבתה לעזוב הכל והוא עלה לבדו. (עפ"י "ירושלים של מעלה")

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ב

לרכישת הספר חייגו | 058666447 | 058566447

הקב"ה נמצא בשעת הסתר פנים

בפרשה מספר על מסעו של יעקב אבינו בדרך מבאר שבע לחרן. "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" (בראשית כח, יא). ובחלום רואה יעקב, "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו", ולאחר מכן, "והנה ה' נצב עליו ויאמר... הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתנה וילזקך. והיה זרעך כעפר הארץ". והברכות ממשיכות, "והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתך עד אשר אם עשיתי, את אשר דברתי לך". ובסופו של דבר "וייקץ יעקב". זהו מהלך הדברים בקצרה.

שואל הרב בידרמן, הרי הברכות הן העקר בחלום, בהן הקדוש ברוך הוא הבטיח שיתן לו את הארץ, ישמור עליו ולא יעזוב אותו. אבל מה שיש לך החלק הראשון בחלום, למלאכים העולים ויורדים? מה בעצם הקדוש ברוך הוא רמו לו בך? הרי נדאי שכל דבר שכתוב בתורה יש לו תכלית ומסר, ואם כן מה היתה המטרה שהמלאכים נראו ליעקב אבינו בחלום?

כתוב בספרים הקדושים שהתורה אמרה על יעקב אבינו: "ויפגע במקום" (שם). מהו אותו מקום? אומר המדרש שיעקב אבינו בקש לעבור, ונעשה העולם כלו פעין כהל לפניו. הוא רצה לעבור ולא הצליח, נעשה לו כהל שחסם את דרכו. מה הפשט בדברי המדרש? אם נתבונן במהלך חייו של יעקב אבינו, הוא גדל בביתו של גדול הדור, יצחק אבינו - קדש קדשים, ויעקב היה ספון בבית המדרש כל היום, עולה ומתעלה במעלות התורה, וכל מה שנמצא סביבו זה רק תורה ועבודת ה'.

לפתע יעקב אבינו מוצא עצמו נרדף, כשעליו ללכת אל הלא נודע, למקום שדאי לא טוב מעשיו שממנו הוא בורח. יעקב אבינו תוהה, מה עושים ומה יהיה? אומר המדרש שיעקב אמר את הפסוק: "אשא עיני אל ההרים, מאין יבא עזרי?" - מהיכן תבוא העזרה? לכאורה הכל נראה כמבוי סתום. האם זה מה שעליו לעשות? ללכת ללבו ולעזוב את התורה הקדושה? ומה יהיה עם כל ההתמדה ועבודת ה' שלו, האם חס ושלום הכל ירד לטמיון? לכן בקש יעקב אבינו עזרה מהקדוש ברוך הוא: "עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ". יעקב בוטח בקדוש ברוך הוא גם בשעה כזו של הסתר פנים, כשהכל נראה כמו כהל החוסם את דרכו, ובכל מקום שהוא רוצה לפנות - הכל נעצר. כשאין שום סימן של תקנה, יודע יעקב אבינו "עזרי מעם ה'" - הקדוש ברוך הוא ודאי יעזר, אבל היכן נמצא האור? לכן דוקא בשעה הזו, השעה הגורלית ביותר בחיי יעקב אבינו, הקדוש ברוך הוא נגלה אליו. ואם עד כאן המלאכים לאו את יעקב בדרך, הרי שמלאכי ארץ ישראל לא יוצאים לחוץ לארץ, ולכן הראו ליעקב בחלום כיצד מלאכי ארץ ישראל עולים לשמים ולאחר מכן הוריד לו הקדוש ברוך הוא מלאכים מיוחדים שילוו אותו בחוץ לארץ. אבל לביתם, בין היום שהמלאכים עלו עד שהאחרים ירדו, יעקב אבינו נשאר לבדו ללא לוי. בזמן הזה הוא ללא שמירה, ועל זמן זה אמרה התורה: "והנה ה' נצב עליו".

דוקא בזמן של הסתר - כשהכל חשוך, כשיש כהל מולו ואין לאן ללכת, אומר לו הקדוש ברוך הוא: "עתה אני נצב מעליך

ואהיה לצדך, אושיע אותך ולא אעזב אותך". אדרבה! דוקא בזמנים קשים, כשנראה שאין תקנה ואין מנוס, כשאין לאן לברח, אומר הקדוש ברוך הוא: בשעות קשות כאלו, אני צמוד ליהודי ולא עוזב אותו אפלו לרגע. עם הרגשה כזו יהודי צריך לחיות, שאמנם לפעמים מגיעים זמנים קשים מאד, שכל העולם נראה ככהל מבצר, לאן ילך ולאן יפנה, מה יעשה וכיצד יוציא את פניו החוצה? דוקא בזמן כזה כשהכל נראה חסום וכבר אין לאן לפנות, אומר הקדוש ברוך הוא ליהודי: "אני אתה, נצב עליך ושומר עליך, אעזר לך וארום אותך".

מספר על רב צדיק וגדול, הרב מרדכי מלקוביץ', שהיה ידוע בחסידותו ובקדושתו והיה פועל ישועות בדרים מעל הטבע. יום אחד הגיע אליו יהודי שבור ומרסק, שלא עלינו התרסקה לו הרגל, והרופאים אמרו פה אחד שצריך מיד לכתות את רגלו ואם לא יעשה כן, אז חס ושלום זוהי סכנה לכל הגוף. יהודי זה הגיע לרב כדי שיושיע אותו. כריתת רגל הפכת את האדם ממש לחצי בן אדם. אמר לו הרב: "תראה, אני יכול לעזר לך, אבל לפני כן אני רוצה לשאול אותך שאלה. אמור לי, האם אתה מאמין בקדוש ברוך הוא במאת האחוזים, שהוא יכול לרפא לך את הרגל? אם אתה מאמין באמונה מחלטת, אני אפעל שהרגל שלך תתרפא, אבל אם אין לך אמונה עמוקה ושרשית כזו, לך לרופאים שיכתירו לך את הרגל".

השיב היהודי לרב: "אני מאמין באמונה שלמה, שהקדוש ברוך הוא יכול להחזיר לי את הרגל ולרפא אותה מעל הטבע". השיב לו הרב: "לא! אתה לא מאמין שהקדוש ברוך הוא יכול להחזיר לך את הרגל". היהודי נבהל ולא הבין מה רוצה ממנו הרב, ולכן חזר פעם שניה בקול תחנונים: "אני מאמין באמונה שלמה שרק הקדוש ברוך הוא יכול, והוא יכול לרפא לי את הרגל". והוא ככה ואמר זאת בדמעות שלישי: אבל שוב אמר לו הרב: "לא! אתה לא מאמין בקדוש ברוך הוא שהוא יכול לרפא לך את הרגל".

היהודי ככה ונשבר. מדוע הרב חושד בו כך שאין לו אמונה? הוא נסה שוב את מלך בפעם השלישית, ואמר בקול בוכים ונצער עמוק: "כבוד הרב, אני באמת מאמין ואני לא משקר, אני מאמין בקדוש ברוך הוא!" השיב לו הרב: "אכן! עכשו אני רואה שאתה באמת מאמין בקדוש ברוך הוא, ואם כן בעזרת ה' הרגל שלך תתרפא". אז בקש הרב מכמה מחסידיו שיעזרו לו לקום על רגליו. הם הגישו לו את ידיהם והוא החזיק בהם בפחד. עד לרגע זה הוא לא יכול היה לזוז, והרגל שלו היתה ממש מרסקת. ראה זאת הרב ואמר לו: "אל תפחד. תנסה להניח את הרגל על הארץ ותלך כמה צעדים כשהחסידים עוזרים לך". ובאמת הוא הניח את רגלו על הארץ, התחיל ללכת והנה לאט לאט הרגל חזרה לעצמה ותוך כמה דקות הוא הלך ככל האדם - גם מהלך... משהו מעל הטבע!

שמחה גדולה היתה בבית הרב. לאחר שנגרעו הרוחות, פנה היהודי לרב ואמר: "כבוד הרב, יש לי שאלה אחת, מה שהרב עשה זה גם מופת, אבל למה הרב חשד בי? הרב לא האמין

"והנה ה' נצב עליו". דוקא בזמן של הסתר - כשהכל חשוך, כשיש כהל מולו ואין לאן ללכת, אומר לו הקדוש ברוך הוא: "עתה אני נצב מעליך ואהיה לצדך, אושיע אותך ולא אעזב אותך".

המשך
בעמוד 3 <<

ע"פ לוח "לפי החיים" זמני ירושלים

ר"ת
17:44

מוצ"ש
17:10

הדלקת נרות
15:59

לע"נ
יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ
שאל חי בן מרים ז"ל

לע"נ
ישראל בן חביבה ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה ע"ה

לע"נ
דוד בן השאנה ז"ל

ממה צריך להתפעל באמת?!

אחת, אירע דבר שונה. פסעתי ברוגע לפני שבת לכיוון בית הכנסת, אלא שלפתע, אני שומע מאחד הבתים הסמוכים קולות זעקה ובכי. זה היה נשמע כילדים הבוכים ורבים אחד עם השני, כשמשוהו לא טוב מתרחש שם. התלבטתי האם לבדוק מה קורה שם או להמשיך לבית הכנסת, ולבסוף החלטתי להציץ מה קורה שם.

התקרבותי לפתח הבית, הדלת היתה פתוחה, כשכל הבית הפוך לחלוטין. פחות משעה לשבת והכל מלוכלך, בגדים זרוקים בכל מקום, חפצים מונחים בכל מקום וילדים שאינם לבושים לשבת בוכים ורבים זה עם זה. נכנסתי בעדינות פנימה ושאלתי את אחד הילדים היכן אבא או אמא. "אבא ואמא רבו", אמר אחד הילדים הגדולים בבית, "ולכן אמא נפגעה ויצאה מהבית בצער. לאחר מכן, ראה זאת אבא ויצא אחריה על מנת לפייסה ולבקש את סליחתה, והוא אמר לנו כי הוא הולך להביא את אמא, ומאז הוא לא חזר ואנחנו פה נותרנו לבד".

ואז, לפתע פתאום, באמצע היום, גופו של רבי אליהו שהיה משותק ורדום, קפץ ממקומו כאילו קיבל מכת חשמל, כשהוא נופל ממיטת בית החולים ארצה עם הצינורות המחוברים לגופו

הבטתי בשעון ולא חשבתי פעמיים -הורדתי את החליפה והעניבה, קיפלתי שרוולים ואמרת לי לכל הילדים שיבואו לעזור לי לסדר את הבית לכבוד שבת. הילדים שנדהמו לראות יהודי הדור פנים עם זקן מסדר את הבית, נרתמו לעזרה. הם לא הכירו אותי, ואף אני לא אותם. הרמנו את החפצים, שטפתי את הכלים, סידרתי את הפלאטה של שבת, תוך כדי שאני מבקש מהילדים להסתדר ולהתלבש לכבוד שבת. עשיתי ניגוב לבית ועזרתי לכמה מהילדים בסידור החדר והבגדים שלהם.

הבטתי בשעון וראיתי כי כעת התחילו מנחה של ערב שבת, אך נותרו לי עוד כמה דברים קטנים לסדר בבית. הכנסתי את הדברים האחרונים למקרר, סיימתי לערוך השולחן עם המפה, כשהשקיעה הולכת ומתקרבת. ואז, כשהרגשתי שהבית נקי ומסודר, והילדים מוכנים ולבושים לכבוד שבת, אני שומע דפיקות בדלת. הצצתי בחור של הדלת, והנה אני רואה את זוג ההורים עומדים יחד, זה לצד זה, נראים כמי שהתפייסו ומבקשים להיכנס פנימה.

לא ידעתי מה לעשות. הרגשתי שעשיתי פה מעשה גדול מאד, על חשבון הזמן והתפילה שלי, ולא רציתי שהם ידעו מכן. רציתי שהמעשה הזה יהיה לי לזכות שאף אחד לא יודע ממנו. לקחתי סיכון, התחבאתי מאחורי הדלת, וכשהם נכנסו וראו את הבית שטוף ומסודר, הם פסעו לכיוון הסלון כשהם קוראים בתדהמה: "וואו, מי עשה את כל זה?". מיד שהם נכנסו פנימה לסלון, יצאתי מהמחבוא וברחתי החוצה, כשהם לא הרגישו בי ולא ראו אותי.

סידרתי את העניבה והמגבעת והגעתי לבית הכנסת באיחור רב והתפללתי מהר מנחה. אף אחד לא ידע מדוע היה זה האיחור הראשון שלי אי פעם, ורק אני ידעתי שמעל שעה עשיתי חסד מיוחד שאין כמוהו. החלטתי כי לא אספר זאת לאף אחד עד סוף חיי - רציתי שזכות כזו מיוחדת תישאר איתי בשלמות לעולם האמת! ואז, כשראו בבית דין של מעלה את המעשה הזה, נפסק מיד באותו רגע: "מעשה זה הרעיד את כל העולמות, ובעבורו הינך ראוי לשוב חזרה לעולם המעשה", אמרו, ותוך רגע מצאתי את עצמי נזרק אל הגוף בעולם הזה, על מיטת בית החולים, ונפלתי ממקומי והנני מספר לכם כעת את הדבר המבהיל הזה!," סיים רבי אליהו כהן.

טוב לחסות בה'

ה שנה נפטר ת"ח מופלג, דיין בבי"ד 'יורה דעה' של הרב מחפוד - הרב אליהו כהן, מרחוב 'עזרא' 62 בבני ברק, רבי אליהו זכה. לאריכות ימים ושנים ונפטר בגיל 91 אלא, שלפני 21 שנה, בהיותו בן 70 אירע עימו דבר מרטיט: באותם ימים, נצרך רבי אליהו לניתוח מעקפים בליבו. הוא הוכנס להרדמה והחל בניתוח המסובך. הניתוח הסתיים, והכל חיכו לחזרתו להכרה, אשר אינו בגיל צעיר כלל. חלפו השעות, חלף יום ויומיים, אך רבי אליהו לא מתעורר ונמצא בהרדמה, כשהוא מחובר למכונות הנשמה.

הרופאים קראו למשפחה והודיעו להם כי אם עד מחר הוא לא יתעורר, כנראה שהוא לא שרד את הניתוח ויבואו להיפרד ממנו לפני שישבי את נשמתו. חלף יום נוסף, ורבי אליהו לא מתעורר אך המכשירים מראים עדיין סימני חיים. בני המשפחה החליטו 'להפוך את השמיים'. הם ערכו תפילות התעוררות בכל מקום, קיבלו קבלות ועשו חיזוק בבתי המדרש לרפואתו וישועתו וציפו לחסדי ה'. יומיים נוספים עברו, כשרבי אליהו עדיין מחובר למכונות, לא מתעורר, אך עדיין חי כשהמכשירים פועלים. ואז, לפתע פתאום, באמצע היום, גופו של רבי אליהו שהיה משותק ורדום, קפץ ממקומו כאילו קיבל מכת חשמל, כשהוא נופל ממיטת בית החולים ארצה עם הצינורות המחוברים לגופו.

נורא - מה קורה פה? רופאים רבים רצו אל מיטתו, ורואים את רבי אליהו נמצא בהכרה, כשפניו מבהלות, והוא מבקש בתחנונים שיסירו את מכונת ההנשמה בכדי שיוכל לומר דבר מה. הכל היו המומים ומבהלים.

הסירו לו את המכונה, ובעודו תשוש, הוא קרא בבהלה: "כעת החזירו אותי מעולם האמת! הייתי בבית דין של מעלה וכעת גזרו עליי לשוב הנה". אימה נוראה שררה בחדר בית החולים. המשיך רבי אליהו כהן וסיפר: כשעברתי את הניתוח, ראיתי את הנשמה שלי עולה למעלה לשמיים. כבר לא הייתי פה, אלא לקחו אותי לעולם האמת. עמדתי לפני הדיינים בבית דין של מעלה, ואמרו לי שעליי לסיים את דרכי בעולם הזה, ולעלות למעלה להנות מפרי מעשיי בעולם הזה.

התחננתי וביקשתי שיתנו לי לשוב למטה, להמשיך לזכות לעשות עוד תורה ומעשים טובים בעולם הזה. דחו את בקשתי, אך התחננתי ואמרתי: "הרי בעודי בעולם הזה, הייתי רב ביישוב 'אוהל משה' ולימדתי תורה עשרות תלמידים במשך שנים רבות, אנא, בזכות כך רחמו עליי ותנו לי לשוב למטה, לעולם המעשה". שמעו את טענתי בשמיים ואמרו לי: "אכן זכית בעולם הזה ללמוד תורה וללמד, אך כדי לקבל זכות לרדת לעולם הזה שוב - אינך יכול, שהרי קיבלת כבוד גדול בעולם הזה עקב היותך ראש כולל. שיבחו אותך, קמו לכבודך וייקרו אותך - ולכן לא תוכל להשתמש בזכות זו כדי לרדת לעולם בחזרה".

נבהלתי מהדברים, אך המשכתי להתחנן: "אנא, בכל יום שיש, במשך שנים רבות, הייתי מחלק למשפחות נזקקות של אלמנות מוצרי מזון לכבוד שבת קודש עם חברי הרב עזריאל כהן, והכל היה כמתן בסתר, אף משפחה לא היתה יודעת מהצדקה והחסד הזה, אנא בזכות כך, השיבו אותי למטה!". "מעשי החסד הללו שעשית מידי שבוע", השיבו לי בבית דין של מעלה, "עשו רעש גדול בשמיים, ועתיד אתה לקבל עליו אין סוף של שכר ואושר, אך כיוון שחברך הרב עזריאל ידע מהחסד הזה, עקב השותפות שהיתה ביניכם, הרגשת בליבך תחושה של רוממות וצדקות. הרגשה זו שעברה בליבך הורידה במעט את מעלת המצוה, כיוון שנהנית מכן, ולכן, אין זכות זו יכולה להשיב אותך הנה".

לא הרמתי ידיים, והתחננתי בשמיים: "אנא, הרי 60 שנה התפללתי ב'נץ' ולא החסרתי פעם אחת. בקיץ, בחורף ובגשם". גם לזה אמרו לי: "תפילה בנץ הינה דבר עצום ונורא, אך אנשים רבים ידעו מכל וראו אותך מתפלל בנץ ולכן קיבלת מכן כבוד רב, ולכן אין זכות זו יכולה לעמוד לך כדי להשיבך לעולם הזה בכדי לחטוף עוד תורה ומצוות".

ואז, כשכמעט כלו כל הקיצים, פניתי והזכרתי מעשה שאירע עימי לפני שנים רבות שגרם לזעזוע בשמיים: "בכל ערב שבת, הנני רגיל להתכונן מוקדם לכבוד שבת, ויוצא לבית הכנסת כשעה לפני הזמן ברוגע ושלוה, שם אני יושב ולומד לפני התפילה. פעם

לע"נ
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"נ
אברהם אבהורן
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"נ
עמנואל בן יקוט
ז"ל

בי שאני מאמין בקדוש ברוך הוא, ועוד פעמים הרב לא האמין לי? השיב לו הרב: "אסביר לך במה דברים אמורים. דע לך שזה פשוט שלכל יהודי יש גרעין חבו ומסתתר בתוכו, והוא גרעין של אמונה שבתוכו הוא ידאי מאמין בקדוש ברוך הוא, רק שלפעמים צריך לקלף את קלפת הגרעין. בעת שאדם נמצא בצרה וזקוק לישועה מעל הטבע, שבדרך העולם אין סכוי שיצא מזה, רק בדרך נס, מאדם כזה הקדוש ברוך הוא דורש שהוא גם כן יעשה מעל הטבע ולמעשה שיאמין בצורה מחלטת שהקדוש ברוך הוא יכול לרפא ולעזור גם במצב הזה. רק בפעם השלישית ראיתי שהתאמצת ובכית ואז שמת הכל בצד וידעת, שהקדוש ברוך הוא רק הוא יכול, רק הוא אתה ויכול לרפא אותך. רק אז יכלתי לעזור לך, והנה עיניך רואות שאתה יכול ללכת על רגליך".

הרב אלקריי מספר בספרו על משפחה שחיה בבריסל שבבלגיה בזמן המלחמה. הגרמנים ימח שמים היו באים ומחפשים משפחות יהודיות, ושולחים אותן לא עלינו למשפחות. משפחה זו הצליחה להתחבא בג ביתם, אבל ידעה שלא הרבה זמן יוכלו להתחבא שם, כשהגרמנים כל הזמן מחפשים ומוציאים עוד ועוד משפחות יהודיות. היה קשה מאוד לתפקד כך, כשאי אפשר להסתובב ברחובות ולהביא דברים בסיסים לצורך מחיתם, לכן נסה האב בכל מיני דרכים למצוא כיצד אפשר להמלט מהמקום.

יום אחד נודע לאב שיש מברית אחד שיכול לקחת אותם לשווייץ, שם אפשר להיות בשקט ובשלום. אותם צוררים לא הגיעו לשווייץ ולכן מי שהצליח להגיע לשווייץ היה צפוי לחיים שלווים ושקטים. הוא נסה להבין היכן נמצא המברית, ואמרו לו שהוא נמצא למשך כמה שעות בצהריים במסעדה מסוימת, ומי שרוצה מגיע לפגוש אותו שם. הוא יצא בזהירות ושנה את מראהו כדי שלא יזהו שהוא יהודי. הגיע למסעדה ונכנס אליה, ובקצת המברית היה במקום.

הוא נגש אליו ואמר: "אני, אשתי ושלושת ילדינו רוצים לברח, ומבקשים שתברית אותנו לשווייץ. כמה זה אמור לעלות?" השיב המברית: "ששים אלף דולר!" סכום זהו, אבל אין ברירה. הוא היה מוכן לעשות את הכל בשביל לברח משם. מיד חזר לביתו, לקח את

התכשיטים של אשתו וכל מיני הלוואות, ואחרי הכל הגיע לסכום של חמשים אלף דולר. הוא קנה שהמברית יסכים להבריתם בסכום הזה.

הוא חזר למסעדה עוד באותו יום, כשכל הכסף בידו, נפגש עם המברית ואמר לו: "יש לי כאן חמשים אלף דולר". אבל המברית השיב שהוא לא מוכן בסכום הזה. אמר לו האב: "חמשים אלף דולר זה סכום גדול ומכבד לכל הדעות!" אבל המברית בשלו: "דולר אחד פחות ממששים אלף דולר - ואני עסקה!" הוא חזר משם לביתו שבו, רצוץ ומאכזב וחשב לעצמו, עד שפשוט סוף היתה לי תקוה לצאת מכאן, נגזר עלינו להמשיך לחיות כל הזמן בפחד מות, כשבכל רגע עלולים למצוא אותנו ולהרג אותנו. מה יהיה?

אבל לאחר מחשבה, הוא ידע שהקדוש ברוך הוא הוא זה שמנהל את העולם, והוא שיחליט אם להוציא אותם משם ואיך, ובקצת אחרי שבוע התברר הנס המפלא. משפחה אחרת הגיעה לאותו מברית ובקשה שיברית אותם בסכום שקבע. הם שלמו לו מה שבקש, אבל לאחד מאנשי העיר נודע דבר ההברחה, והוא הלשין לגרמנים שאדם זה מברית משפחה שלמה. הגרמנים חכו להם בגבול, וכאשר הגיע המברית עם אותה משפחה, הגרמנים הארוגים הרגו את כלם במקום.

כשנודע כך לאותו יהודי הוא אמר למשפחתו: "בהתחלה חשבתי שהקדוש ברוך הוא עזב אותי ולא רוצה שצא מכאן בחיים, אבל בדיק באותו זמן ה' נצב עלי, למרות שלא שמעתי ולא הבנתי. עכשו אני יודע שהקדוש ברוך הוא אמר לי, 'רציתי להציל אותך עם בני משפחתך, ואם היית מנסה לעבור את הגבול עם אותו מברית, אתה וילדיך הייתם מוצאים את מיתתכם, וכך למעשה הצלתי אותך'".

ללמדנו, שגם בזמן שהכל נראה חשוך, בזמן של הסתר פנים, צריכים להפנים את משמעות הפסוק: "ה' נצב עלי". זה מה שהבין יעקב אבינו באותו חלום, שדוקא בזמן שהכל חשוך וכל העולם בעלטה, זהו בעצם האור הגדול ביותר - כי הקדוש ברוך הוא נצב לצדו, והקדוש ברוך הוא בודאי דואג לכל אחד ואחד, ונתפלל שגם לנו יעשה הקדוש ברוך הוא נסים ונפלאות, אמן ואמן!

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ט"ז) - מלחמת הטומאה בקדושה

לפני בערך 10 שנים, ישבתי בשיעור של מורי ורבי הרה"ג ניסים פז מזרחי שליט"א, והוא סיפר סיפור מדהים, על ר' אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, שנסע לבריטניה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, ונפגש עם אנשי לונדון. בתקופה ההיא, אנשי לונדון ישבו על זרי הדפנה, ולא הרגישו יותר מדי את צרות עמנו. הרב אריה לייב גרוסנס זצ"ל מספר ששמע במו אוזניו את אשר דיבר רב'לחנן, וכך אמר: "כך אמר מרן הח"ח, שבעוד עשרים שנה תפרוץ מלחמה נוראה שמלחמת העולם הראשונה תהיה משחק ילדים לעומתה. ובעוד שבעים שנה תפרוץ מלחמה שלישית שהמלחמה השנייה תהיה משחק ילדים לעומתה", וסיים רב'לחנן את דבריו ואמר: אז שתדעו, גם עליכם יעברו חבלי משיח".

המשך מו"ר הרב פז שליט"א וסיפר, שהגאון ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל אמר על זה: "אני יודע לאיזו מלחמה התכוון מרן הח"ח, אבל ייתכן מאוד שבניגוד לכל מה שחושבים בני אנוש, המלחמה השלישית באחרית הימים הנקראת בפי כל 'מלחמת גוג ומגוג' תהיה מלחמת עולם בין הטומאה ובין הקדושה", ובעל חידושי הרי"ם מגור אמר, שבדורות האחרונים הטומאה תתגבר כל כך עד שאדם לא יוכל לקרות ק"ש ככוונה. עכ"ל.

ואני יושב ושומע ולא מצליח להבין, ויותר מזה, לא מצליח להסכים, שהרי הנביאים בפירוש מדברים על מלחמה קונבנציונלית, עם אקשן ופצצות מכל הסוגים, כולל הפצצה הנוראה, וכיצד אפשר להוציא מקרא מדי פשוטו? אך היום רבות, אני מבין זאת, **שעיקר** מלחמת גוג ומגוג תהיה המאבק של עם ישראל על הרוחניות. וכמובן אין סתירה, השאלה היא מה יהיה עיקר המלחמה ומה הטפל בה.

הרב בזמנו אמר, שאדם שאינו חכם ששומע את הדברים הללו לרגע נושם לרווחה, באומרו: "נרגעת" חשבתי כבר פצצות אטום, אבל האמת היא שפצצה גרעינית מקסימום מעבירה את האדם מעולם

הזה לעולם הבא, אבל הפצצה של הטומאה היא הסכנה הקיומית האמיתית לנשמה שעלולה להוציא את האדם מהעולם הנצחי לדראון עולם!

וזה מה שר' יואל מסאטמר זצ"ל אמר (הובא במאמר הקודם) שלעתיד לבוא שלטון הערב רב ויצטרפו על חיילותיו של גוג ומגוג והמה הרוזנים שכוון עליהם הכתוב... ומסיים הרב: "וכבר התחילו במלחמה זו". אכן, שלטון הערב רב הכריז מלחמה על הבורא ותורתו, אך בבוא גוג להתאסף על עם ישראל, יצטרפו אליהם (שוב) בחפץ לב, ע"מ שלא יזכר שם ישראל עוד.

מי שזוכר, הבאנו את דברי מדרש תהילים (שוחט, פ"ב) עה"פ "ננתקה את מוסרותימו ונשליכה מן עבתימו" וכך דרשו חז"ל: 'ננתקה את מוסרותימו' אלו תפילין של יד. 'ונשליכה ממנו עבתימו' אלו תפילין של ראש". ואני בטוח שכולכם שמתם לב

שהתפילין נמצא לא פעם בכותרות. כל שבוע פרשייה חדשה: ילד הושעה מבית הספר ב'עוון' הנחת תפילין, מנהל בית ספר בת"א הרחיק פעיל חב"ד שהניח תפילין לתלמידי בית הספר, מנהל החרים עמדת תפילין, ונעתיק לכם כתבה מ'המחדש': 'סגן ראש העיר ראובן לדיאנסקי, יו"ר סיעת 'חילונים ירוקים', הוביל לאחרונה להחלטה עירונית חדשה בנושא, לפיה לא יונפקו עוד אישורים להצבת דוכנים בכלל - **ודוכני תפילה בפרט** - במרחק של לפחות **100 מטר** מבתי ספר, גני ילדים, מרכז קהילתי או מוסד מוכר אחר שמשרת בעיקר קטנים".

קראתם? זו 'החלטה עירונית'! כאילו אשכרה ישבו ועשו ועדה הוא ורבו חולדה-אי, והגיעו לפסק הלכה - תפילין במרחק של '100 מטר' בלבד! כאילו התפילין זו ח"ו צרעת מדבקת, ו'מחוץ למחנה מושבו'.

מה קורה פה? נגד מה המלחמה? מה עשו לכם תפילין?? ובכלל, למה הציצית לא מקבלת קצת פרסום?! זאת ועוד אי"ה במאמר הבא...

הרב עמירם טובי הי"ו

להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים - חייגו 053-3156363

לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

אכן, שלטון הערב רב הכריז מלחמה על הבורא ותורתו, אך בבוא גוג להתאסף על עם ישראל, יצטרפו אליהם (שוב) בחפץ לב, ע"מ שלא יזכר שם ישראל עוד

פרשת ויצא

הסוד שמאחורי הבאר

אבל כדי להשלים את הבניין, צריך לקחת צעד אחד קדימה. בעולם הזה, עולם של שבירה ותיקון, כאן לא מספיק להיות טהור - כאן צריך גם לדעת להתכופף, להתהפך, לקחת את המידה שלך ולהשתמש בה בדיוק במקום שהיא הכי לא שייכת. כאן צריך גמישות של נשמה, לא רק כוח.

וזה בדיוק מה שמשה, אהרן ומרים הביאו לעולם, את ההשלמה של מידת האבות, את ההיפוך הכי יפה והכי עמוק של כל הספירות.

בקבלה אנחנו רגילים לחשוב שימין זה חסד, שמאל זה גבורה. וכן נצח זה ימין - צד החסד, צד הרחמים. הוד זה שמאל - צד הדין, צד הגבורה.

אך אצל משה ואהרן הכל מתהפך, דווקא משה שמבטא את מידת הנצח - צד הימין - אומר "יקוב הדין את ההר" (סנהדרין ו:), משפט המתאים לגבורה תקיפה? למה הוא זה שרוצה דין קשות, בלי רחמים? ומצד שני, דווקא אהרן - שמבטא את ההוד - צד השמאל של הדין - הוא זה ש"אוהב שלום ורודף שלום", מחזיר לבבות ברכות, בלי מילה קשה?

אך ההיפוך הזה, זה מה שהביא לשלימות והגאולה.

משה, שנטייתו הפנימית הייתה לעמידה בלתי מתפשרת על הדין "יקוב הדין את ההר", למעשה היה מנהיג מלא חמלה שדאג לעם ישראל כאם הדואגת לתינוק, חסד שרק הוא יכל לעשות, כי מנהיג חייב להיות תקיף והחלטי. מנגד, אהרן, שנודע כ"רודף שלום", היה אחראי על שחיטת קורבנות, פעולת שפיכות דם המסמלת את הגבורה. אך פעולה שרק הוא יכל למלא, עקב הרגשות העמוקות והדבקות הנובעים ממידת החסד שלו, הנצרכים לכפרת הקורבנות.

זה ההיפוך הגדול של הגאולה: לא להישאר במידה שלך - אלא לקחת את המידה שלך ולשים אותה במקום של ההפך. רק כך העולם הזה נגאל.

זה מה שיעקב ראה בשלושת העדרים. הוא ראה שהגאולה שלו תבוא דרך אנשים שמוכנים להתהפך.

הלך שלנו

ועכשיו תחשבו עלינו - כמה פעמים אנחנו נדרשים לעשות בדיוק את ההיפוך הזה? יש רגעים שהלב שלנו צועק "די, מספיק רחמים, צריך גבול, צריך להגיד לא" - ודווקא אז אנחנו צריכים לקחת את הכוח הקשוח שבנו ולהפוך אותו לחמלה עמוקה יותר, כמו משה. ויש רגעים שהלב רך מדי, רועד, לא רוצה לפגוע - ודווקא אז אנחנו צריכים לקחת את החסד שלנו ולהפוך אותו לכוח של החלטה, של גבול קדוש, כמו אהרן ששחט קורבנות בלי לרעוד.

זה הסוד שהבאר לחשה ליעקב, וזה הסוד שהיא לוחשת לנו כל יום: הגאולה לא מגיעה כשאנחנו נשארים אותו דבר. היא מגיעה כשאנחנו מוכנים לקחת את המידה הכי חזקה שלנו - ולהפוך אותה למה שהעולם הזה הכי צריך ממנה עכשיו.

שבת שלום

האיום ברצח עדיין הדהד באוזניו, ליבו החל לפעום במהירות, רגליו הוליכו אותו ללא כל כוח. זה התחיל ממזמן כשאחיו לא הסתדר אתו, אמא שלו שילחה אותו בדמעות, עתה אין לו כלום - לא לחם, ואפילו לא בגד להחלפה, הוא הולך והולך, והלב שלו כבד כמו אבן. והנה, באמצע שום-מקום, כשהוא מגיע לחרן, לפני שהוא פוגש את רחל, התורה עוצרת אותו ומציבה לפניו באר בשדה, שלושה עדרי צאן רובצים עליה, מחכים.

"וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם, וירא והנה באר בשדה והנה שם שלושה עדרי צאן רבצים עליה" (בראשית כט, א ב).

התורה לא מתארת נוף, היא פותחת חלון לעתיד. הקב"ה בתחילתה של הגלות מראה ליעקב כבר את הסוף הנעוץ בה. המדרש אומר: הבאר הזאת היא הבאר שהייתה לבני-ישראל במדבר. ושלושת העדרים הם כנגד משה, אהרן ומרים.

ברגע הכי בודד בחייו, כשהוא עוד בורח, הקב"ה פונה אליו כאב רחום. ומראה לו את הסדר האלוכי, את הגאולה שצומחת מהגלות. שיידע שהגלות שלו אינה סתם גלות, היא זרע של כל הגאולה שתבוא אחריה.

הגאולה חטמונה בגלות

הגאון מוויילנא פורש בפנינו את המפה כולה: כל מה שקרה ליעקב אצל לבן - זה בדיוק מה שיקרה לבניו במצרים! הוא יוצא מלבן בידיים מלאות - הם יצאו עם שלל עצום. הוא מציב מקלות בשוקת - משה ירים מטה. הוא בורח בלילה בלי להגיד מילה - הם יברחו "לזבוח" בלי לספר לפרעה את האמת. שלושה ימים עד שלבן מגלה - שלושה ימים לפרעה עד שהוא מבין. לבן השיג אותו ביום השביעי - המצריים השיגו את בני-ישראל ביום השביעי.

כל פרט קטן הוא חותם. הגלות של אדם אחד, של נער בודד, הופכת להיות התבנית של הגאולה של עם שלם. מי שיוצא ריק חוזר עם שנים-עשר שבטים. מי שבורח מפחד אה, מקים בית שממנו תצא תורה לעולם. מי שרואה באר בשדה צחיה - כבר יודע שהמים לא יאחרו לבוא.

שלושת הרועים

אך עתה ניצבת לפנינו השאלה, למה דווקא משה, אהרן ומרים, מה העדרים סימלו ליעקב, האם בשלושת הרועים יש השלמה לשלושת האבות? האם הם אלו שיוציאו את כוחם של האבות לפועל?

בואו נעצור לרגע ונחזור חזרה לשלושת האבות שלנו. אברהם היה חסד טהור - הוא פתח את הבית לכל עובר אורח, נתן את הכל בלי לחשוב פעמיים. יצחק היה גבורה טהורה - הוא עלה על המזבח בלי לשאול שאלות, בלי ניד עפעף. ויעקב - תפארת, היופי שמאזן בין השניים, איש האמת שמחבר חסד וגבורה.

הם היו מושלמים. הם פעלו בדיוק מתוך הטבע העמוק שלהם, בלי להתפשר, בלי להתכופף. כך בונים יסודות - שורשים טהורים.

- למה התפוז הולך לבית ספר? כי הוא רוצה להיות מיץ מרוכז!
- למה הדג לא משחק כדורגל? כי הוא מפחד מהרשת.
- הבוס "למה איחרת לעבודה?". אני "לא ישנת בלילה". "למה?". "יש לי שלושה מפעלים" "מה הם מייצרים?". "תירוצים".
- התירס הלך לפסיכולוג, כי הוא היה קלח נפש.
- אני לא עצלן, אני במצב חסכון באנרגיה.
- אני לא מתווכח, אני פשוט מסביר שאני צודק.

שירת הבריאה

עובדות מעניינות לפי סדר פרק שירה

פרק א - מים

מים אומרים: לָקוֹל תִּתְּנוּ הַמָּוֶן מִיָּם בְּשִׁמְיָם וְנַעַל נְשָׁאִים מְקַצֶּה-אַרְצִי: (יחזקאל נא, טז)

המים הכי מטורפים בעולם

מעייין דם - מפל דם, אנטארקטיקה

- מים אדומים כמו דם זורמים מקרחון טיילור כבר יותר מ-100 שנה (!).
- הצבע מגיע מברזל שמתחמצן + מיליארדי חיידקים קדומים שחיים בלי חמצן ובלי אור - כמו על כוכב אחר.
- המים כל כך מלוחים (פי 4 מהים) שהם לא קופאים אפילו ב-20 מעלות מתחת לאפס.

האגם שלא נותן לך לשקוע - ים המלח - ישראל

- ריכוז מלח של 34% - פי 10 מהים הרגיל - גופות חיות ממש צפות כמו פקק.
- יש בו מים כל כך צפופים שאפשר לקרוא עיתון בלי ידיים בזמן ששוכבים על הגב.
- תחתית האגם היא הנקודה היבשתית הנמוכה בעולם - 430 מטר מתחת לפני הים.

הנהר שרותח ממש - האמזונס, ברו

- בעומק יער הגשם זורמים 3-4 ק"מ של מים בטמפרטורה של 93-98 מעלות (!).
- האגדה המקומית: נחש ענקי מחמם אותו... אבל באמת זה גייזרים תת-קרקעיים.
- כל דבר שנופל פנימה מתבשל חי תוך שניות - אפילו תנינים בורחים ממנו.

האגם עם המדוזות - אגם המדוזות, פלאו

- 5 מיליון מדוזות זהובות שוחות במים מתוקים - בלי עוקץ בכלל.
- אפשר לשנוקל בתוכם ולגעת - מרגיש כמו לשחות בתוך מרק חי של זהב נוזלי.
- אין בו טורפים כבר המון שנים - אז המדוזות הפסיקו לפחד ולהתגונן.

המפל שיורד מתחת למים - מפל מאוריציס (אשליה אופטית מטורפת)

- זרמי ים וחול יוצרים אשליה של מפל ענקי שנופל לתהום מתחת למים.
- מהאוויר זה נראה כאילו יש חור כחול ענקי באמצע האוקיינוס.
- למעשה זה רק חול וסחף שנופלים 20-30 מטר למטה - אבל המראה כל כך מושלם שאנשים חושבים שזה פוטושופ.

ומה המסר?

מים הם הדבר הכי רגיל בעולם - עד שאתה פוגש את המקומות שבהם הם שוברים את כל החוקי. בדיוק כמו בחיים - לפעמים הדבר הכי פשוט הוא גם הכי מסתורי ומדהים.

סיפור לשבת

הדמעות שבכותל

השמש שקעה מאחורי חומות ירושלים, והאור האחרון צבע את הכותל בזהב רך.

היהודי האמיד מאמריקה, בחליפה מהודרת, התיישב בצד הרחבה. ספר תהילים פתוח בידיו אבל עיניו לא קראו, הלב רק בכה בשקט. בתו היחידה חולה במחלה נדירה, רק מי שנושא את אותו גן בדיוק יכול להינשא לה. השנים עוברות. ההצעות נגמרות.

והיא, שכל חלומה להקים בית נאמן בישראל, יושבת בבית ודמעותיה נושרות בדממה. הוא נשם עמוק, ניגב את עיניו, והתחיל לשפוך את הלב. מילות תהילים נלחשו, הדמעות זלגו על האבנים הקרות.

לידו ישב איש אחד ובכה בכי נורא, כאילו העולם כולו נופל עליו. אחרי שעה ארוכה פנה האמריקאי אליו בקול רך: "אח יקר, על מה אתה בוכה ככה?"

האיש הרים עיניים אדומות. "בתי עומדת להינשא בעוד חודשיים. אין לי כלום. הגמ"חים סגרו את הדלת. אין לי אפילו איך לשלם על אולם."

"כמה חסר לך?" שאל האמריקאי. "מאה אלף שקל. בדיוק."

האמריקאי שלף פנקס צ'קים, כתב, חתם, ונתן. "קח, אח שלי. שתזכה לראות רק שמחות."

האיש החזיק את הצ'ק בידיו רועדות, הדמעות הפכו פתאום לדמעות של אושר. "יהי רצון," אמר בקול חנוק, "שהקדוש ברוך הוא ישלח ישועה גם לבת שלך, במהרה בימינו."

האמריקאי נאנח והוציא את הכאב שלו: "דווקא על זה אני מתפלל כאן כבר שנים." הם נפרדו בחיבוק, החליפו מספרי טלפון, ולא ידעו שזה עתה נכתב סיפור חדש.

למחרת הלך האיש לבנק להפקיד את הצ'ק. הפקיד הסתכל על הסכום, הרים גבה, ואז קפא. "מאיפה זה הגיע לך?"

האיש סיפר הכול, אך כשהגיע לפרטי המחלה של הבת, פניו של הפקיד החווירו. "תגיד לי," לחש הפקיד, "הבחור שאתה מחפש לו כלה..."

יש לי בן. בחרו ישיבה מופלא. בדיוק באותו גן. חיפשנו שידוך שנים, ולא מצאנו אף אחת."

האיש כמעט נפל מהכיסא. הוא התקשר מיד לאמריקאי. שבועיים אחרי זה כבר דיברו על תאריך חתונה.

ביום החופה עמד האב האמריקאי מתחת לאורות, דמעות של אושר זולגות על זקנו.

לידו עמד האבא שהיה פעם שבור - עכשיו מחייך מאוזן לאוזן. כשנשברה הכוס, הוא הרים עיניים לשמיים ולחש: "תודה לך, אבא. ראיתי את היד שלך."

ומאז, בכל שנה ביום החתונה, הוא חוזר לכותל, באותו המקום ובאותה פינה.

רק שהפעם הוא לא בוכה מצער, הוא בוכה מהודיה.

לעילוי נשמת:

בנימין בן רזילה, שושנה סביחה בת מסעודה, יחזקאל בן חביבה, עמרם רפאל בן זוהרה, אליהו בן נסריה.

* הדברים נאמרו לעורך לב המעיין *

* הדברים נערכו בסגנון קליל ומעניין לצורך העלון* לקבלת העלון, או לתרומות והנצחות, ניתן לפנות: B6786006@GMAIL.COM

הורינו

פרשת ויצא תשפ"ו | שנה ב' 101

הורים נחל חל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

ומה שהיה חומל על רחל בת לבן, לא עשה לכבוד לבן רק לכבוד אמו - בשביל שהיה (לבן) אחי אמו. ומפני זה, בכל פעם שיזכיר הכתוב שמו של לבן הרשע, יזכיר בכל פעם אחי אמו. **וזכר בלבו את אמו אשר אהבתו, שנתנה לו העצה הזאת לבוא אליו** (ללבן, עכ"ל. וכעין זה כתב גם בפי' הרא"ש על התורה, ויעוין באור החיים שהביא פירוש זה).

ועל כך כתב ב'אילת השחר' לבאר את נוסח תפילת הגשם "יחד לב וגל אבן מפי באר מים", שמזכירים זכותו של יעקב שעשה את זה מפני כבוד אמו. ועוד כתב, שמכאן מוכח שמצוות כיבוד אב ואם היא גם באופן שההורים כלל אינם יודעים שהילד מכבדם. שהרי כאן רבקה לא הייתה נוכחת שעשה כך לכבודה, ולא ידעה מכך, ובכל זאת הקפיד כל כך יעקב לעשות משום כבוד אמו.

ואני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק (כ"ח, י"ג) הקב"ה מזכיר ליעקב את אבותיו, אבל יש כאן שינוי לשון, שאצל יצחק לא מזכיר "אביך" כמו לגבי אברהם. ועל כך כתב במשך חכמה (בביאורו השני לקושייה זו) שהסיבה משום שבאותו הזמן יצא יעקב מארץ ישראל ואינו מכבד את אביו בחוץ לארץ, והרי נענש על כך במכירת יוסף, ובאותו הזמן עשן מכבדו, ולכן לא הזכיר אביו. ולכן בפרשת וישלח אומר יעקב **ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם ואלקי יצחק** משום שחזר לארץ ישראל ללכת אל אביו. (והזהר"ק מתרץ באופן אחר) **ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו וכו' וישק את צאן לבן אחי אמו**. (כ"ט, י')

שלוש פעמים מוזכר כאן בפסוק **אחי אמו**. כותב על כך רבינו בחיי "להודיע, כי כל מה שישתדל יעקב בצאן לבן להשקותם,

1 בראשית ל"ב י'

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את ההלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

שאין בו שאלת שלום, אינו עומד.

ויש שהביאו² בשם מן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, שילד השכוב במיטתו עם פי'מה, ונכנסים הוריו לחדר, אין קם מפניהם, כי אין בכך כבוד לעמוד בלבוש זה. ואמנם, אם שוכב בבגדיו, חייב לעמוד.

³אמר רבי יהושע הכהן בר נחמיה: בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על משה, טירון היה משה לנבואה. אמר הקדוש ברוך הוא: אם נגלה אני עליו בקול גדול אני מבעתו, בקול נמוך בוסר הוא על הנבואה. מה עשה, נגלה עליו בקולו של אביו, אמר משה: הנני! מה אבא מבקש? אמר הקדוש ברוך הוא: איני אביך, אלא אלוקי אביך, בפיתוי באתי אליך כדי שלא תתיירא. אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב. שמח משה ואמר: "הא אבא נמנה עם האבות, ולא עוד אלא שהוא גדול, שנזכר תחלה".

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

מה היא קימה "של כבוד" להורים?

העמידה לכבוד אביו ואימו היא לא מעשה טכני של עמידה בלבד, אלא יש בכך הדרת כבוד כמו שעומדים בפני אדם גדול או מלך. ולכן, כאשר יש שאלה או ספק האם מחויב, או בכלל ראוי שיעמוד בפניהם, צריך לעשות את השיקול הזה - האם יש בכך כבוד עבורם, או לא.

הרמב"ם¹ פוסק שאין עומדים בפני תלמיד חכם בבית המרחץ, שנאמר "תקום - והדרת, קימה שיש בה הידור. ובלחם משנה שם כתב שהוא הדין גם לרבו מובהק. ולפי"ז ההלכה היא גם לגבי אביו, שיש חיוב במקום שיש "קימה שיש בה הידור". ויש מהאחרונים (טורי אבן ועוד) שכתבו שלגבי רבו מובהק יש דין מורא ועל כן חייב לעמוד בפניו גם במקום כמו בית המרחץ, וכך פסק גם בחי' הגר"ז. ולמעשה כתבו אחרוני הפוסקים שבכל מקום שיש לפי הדין שאלת שלום, יש גם דין לעמוד, ובמקום שלא, אין.

ולמעשה, ילד שהולך עם אביו לים, או לבריכה, והילד יושב על שפת הים ואביו מגיע לשבת לידו, אינו עומד בלבוש כזה לפני אביו, שהרי אין בכך "והדרת". וכך גם במלתחות, אם זהו מקום

1. הלכות ת"ת ו' ב' שו"ת שבת הקהתי ג' רנ"ו 3. שמות רבה פרשה ג' סימן א'

מעשה אבות

סיפור מהחיים

שאלו את הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, לגבי אחד מתלמידי ישיבת 'חפץ חיים' בני יורק, שרצה לנסוע עם תלמידי הישיבה לארץ ישראל ללמוד שם שנה אחת, אולם יש לו שאלה: יש לו אמא זקנה, ואפילו שהיא מצידה תסכים ותיתן לו רשות לצאת לא", ואפילו שיש לו בניו יורק אחות שתוכל לשמור עליה ולעזור לה, בכל זאת כיון שעד עכשיו הוא זה שהיה שומר ודואג לה לכל צרכיה, אולי הוא מחויב יותר להישאר איתה ולא לנסוע.

השיב על כך מרן רבי משה שלא יעזוב אימו המבוגרת ולא ייסע לארץ ישראל. (מסורת משה ח"ב)

בחור ישיבה הגיע למצב של ירידה רוחנית גדולה רח"ל, אימו שלחה את הרה"ג רבי ברוך שפירא להיכנס למרן רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל לבקשו עצה מה **היא** יכולה להתחזק לזכותו.

השיב מרן הגרא"ל ואמר: מצות כיבוד אב ואם, מצווה כל כך חשובה. ומצד שני, לצער את השני זה כל כך חמור. בתחילה, הרה"ג רבי ברוך לא הבין את תשובת מרן הגרא"ל וחשב שהיא מופנית לנער, אמר לו רבי ברוך - קשה עכשיו לדבר עם הבחור על כיבוד אב ואם. אולם הגרא"ל הוסיף וחזר על הדברים שלוש פעמים, לבסוף, סיפרו לאם הבחור שבקשה לשמוע, שזה מה שענה מרן הרב שטיינמן. מיד החווירה האם וסיפרה שיש איזה עניין של אי הבנה, וכבר תקופה ארוכה שאינה מדברת עם אימה, וזה מה צריכה להתחזק בו. ומיד נפנתה הלכה לפתור את העניין, לזכותו ולחזקו של בנה.

בשנתו האחרונה עלי אדמות, הוצרך הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצוק"ל באחד ממוצאי השבתות לנסוע לירושלים, ובקש אחד ממקורביו להתלוות אליו. וכך מספר: בהגיענו לירושלים אמר הגאון רבי אברהם לנהג, שסע לבית הורי, והכריח אותי להיכנס ולדרוש בשלומם, תוך כדי שהוא יושב כל אותה העת ברכב וממתין לי. ואף שהפצרתי רבות שאין זה מן הראוי שהוא ימתין, לא הסכים בשום אופן לוותר, ואמר שרוצה לסייע לי במצוות כיבוד אב ואם. (אגן הסהר ח"א)

הגאון רבי אברהם גניחובסקי עצמו סיפר סיפור מופלא. יום אחד פנה אליו הגאון רבי שמואל ברוך ורנר זצ"ל, מחבר ספר 'משפטי שמואל', שהיה ידיד המשפחה והכיר גם את אימו של הגאון רבי אברהם, וסיפר לו שאימו של רבי אברהם באה אליו בחלום ואמרה לו "מדוע אינך מעיין בספר שחיבר בני לכבודי?"

כוונתה הייתה לספר 'חדר הורתי' שהוציא הגאון רבי אברהם בשנת תשכ"ט לעילוי נשמת אימו, והוסיפה ואמרה לרב ורנר: "הרי שם הוא מדבר על קושיה שכתבת בספרך, והוסיפה ופירטה בדיוק על איזו סוגיה מדברת. ואכן, פתח הרב ורנר את הספר 'חדר הורתי' וראה שהגאון רבי אברהם אכן דן באותה קושיה! ואמר על זה הגאון רבי אברהם, שיש ללמוד מכך עד היכן יודעים בעולם האמת. שהרי אימו ידעה את תוכן החידושי תורה שהוציא לעילוי נשמתה!

כאשר נולדה לגאון רבי אברהם גניחובסקי זצוק"ל בתו שתחי' - קרא לה על שם אימו ע"ה. ומנהגו היה תמיד לקרוא לה בשם חיבה ששונה לגמרי מהיגיו שמה המקורי. ומספר תלמידו, שאף פעם לא הבין מדוע שינה וקרא לה כך.

לאחר הסתלקותו סיפר בנו רבי שלמה יוסף, שכאשר נולדה אחותו (בת רב אברהם) שהה אביו בבית חמותו בתל אביב, ועשה עירוב תחומין כדי שיוכל ללכת בשבת מתל אביב לבני ברק להגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל ששהה באותה העת בבני ברק, כדי לשאול אותו האם לקרוא לבתו בשם גיטה או שצריך לחשוש שהוא שם מיוחד, המכונה בהלכה "שם פלאי" שעליו נפסק ברמב"ם ובשו"ע שאין לקרוא בשם אביו ואימו אם שמם פלאי, ואפילו לאחר מיתתם.

והורה הגר"י אברמסקי לגאון רבי אברהם שגיטה - אין זה שם פלאי ואפשר לקרוא בשם זה. וייתכן, הוסיף הבן, שאף על פי כן חשש רבי אברהם ושינה את שמה בשם החיבה שקרא לה, וקרא לה בשם דומה כדי שלא להיכנס אפילו לחשש רחוק של זלזול בכבוד אימו.

רצים לשתף עדויות וסיפורים אישיים על בני משפחה וכדו' לחיזוק מצוות כיבוד הורים? כתבו לנו בעברית או באנגלית, או השאירו פרטים ליצירת קשר, בכתובת המייל של 'הורינו' - horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת תולדות מעשה רבי יהושע בן אלם וננס הקצב (סדר הדורות סדר תנאים ואמוראים)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

מטבע הדברים ומבחירה שלך, אנחנו לא יכולים להתייחס לסיפור הספציפי שלך ולהעמיד צד שני לעצה הרעה שהציעו לך להתנתק. אבל אנחנו כן יכולים - וחייבים, לכתוב לך כמה כללי ברזל, שאנחנו פועלים לאורם. א. ארגון הורינו מסתמך אך ורק על דעת תורה, על דעת פוסקי הדור וגדולי פוסקי זמננו, וכן נועץ עם גדולי מורי ההוראה והמשגיחים, וכל עניין נדון לגופו. הבעיה היא שמטפלים רבים, ואנו זועקים כאן כאב של מאות-מאות הורים, היד שלהם קלה מאוד על "הדק" הניתוק. בחוסר מקצועיות, ומתוך בחירה בדרך הקלה והמהירה, במקום לעזור לאדם בבעיה, אפשר פשוט להשליך אותה על הוריו, לא!

ב. מעולם לא נאמר על ידי הורינו שאסור להתרחק מהורים פוגעים, בוודאי שכאשר הורה פוגע, הוא רוצה בתוכו להפסיק לפגוע ולכן רצונו האמיתי לשמור על גדרים וסייגים להימנע בכל דרך מפגיעה. ואם זה אומר שהקשר עם ילדיו יהיה באמצעות הטלפון, הכתב, או קשר מעט לעת רחוקים יותר, אכן אין ברירה. אבל לעולם! לעולם אין שום היתר בעולם להפסיק לכבד את ההורים. יש הרבה דרכים לכבד גם כאשר יש מרחק מסוים ללא פגיעה. והיריעה קצרה כאן, אם תרצה נוכל להרחיב על כך בהזדמנות נוספת.

ג. מלבד החיוב לכבדם בכל מצב ובכל עת, יש איסור גמור וחמור בתורה - לצער אותם. אין לכך שום היתר ושום יוצא מן הכלל. ראינו אצל כל גדולי עולם מראשית הדורות ועד ימינו, כמה מסרו נפשם ממש כדי לא לצער הוריהם.

ד. ואחרון למסגרת זו, מעבר למצוות כיבוד הורים, מעבר להחמצת הזכות הגדולה והאדירה והשכר הכביר שהתורה הבטיחה למכבדים. מעבר להשוואה שהתורה עושה בין כבוד ההורים לכבוד הקב"ה, השווה כבודו לכבודם, ומעבר לאנושיות של הכרת הטוב למי שהעניק לנו את חיינו - המציאות מוכיחה, וכיום אנשי מקצוע מכל גוני האנושיות הבינלאומית דוגלים בכך בכל לב, שנתק מההורים פוגע קודם כל בילד. לטובתך, לטובת החיים הטובים שלך, לטובת הרועג ושלוות הנפש - שמור והחזק בכל לב בכיבוד הורים, והימנע בכל מצב מלצער אותם. עלה והצלח

שלוש לכם, ארגון הורינו. אני קורא את העלונים שלכם כל שבוע - ומתפוצץ! הנה, אני הדוגמה החיה לכל מה שאתם כותבים נגדו - נגדי. אני, נשוי ואבא לארבעה ילדים, ולצערי מנותק קשר עם ההורים שלי כבר שנתיים. אני כותב לצערי כי אני באמת מצטער על כך מאוד, אתם חושבים שזה קל לי? אתם חושבים שאני עושה את זה בשאט נפש? ממש לא! אבל הבנתי שאין לי ברירה, שאני הולך ונהיה טיפוס עצבני שפוגע באחרים, שכל פגיעה שאני "זוכה" מהם, אני מיד משליך ממנה על כל הסובב אותי. בהמלצת אדם חכם שאני מאוד סומך עליו, הלכתי למספר שיחות עם מטפל, אחד וותיק ומקובל שרבים נועצים בו. הוא הקשיב לי ושמע והבין את הצדדים, ולקח לו לפחות שתי פגישות עד שהוא אומר לי - תתנתק מההורים שלך, אין לך ברירה, אתה רוצה להפסיק לפגוע באחרים? תפסיק להיפגע בעצמך. אתה צריך להבין שכל הכעסים והמרירות שהצטברו אצלך זה תוצאה של שנים ארוכות שההורים שלך פגעו בך. תתנתק, תתנתק, ואולי עוד חצי שנה-שנה, תוכל לפתוח איתם דף חדש.

אני קורא את כל המאמרים שלכם נגד הניתוק מהורים, ולא מבין - מאיפה לכם העוז לבוא ולהתיימר להבין את מה שאני עובר? מאיפה לכם הביטחון שאני זה שטועה, שמי שהמליץ לי על הניתוק הזה הוא הטועה, אולי אתם הטועים? אולי לפעמים צריך פשוט לחתוך? אני לא יודע אם תפרסמו את המכתב הזה, אבל תדעו, שאני לא חושש מהאמת. אתם רואים שאני קורא את העלון שלכם כל שבוע, אני באמת רוצה להבין. ואם אדע שאני לא נוהג בדרך הנכונה, אני מוכן לשנות. אבל בינתיים לא השתכנעתי שבכל מצב אסור להתנתק. (ועוד לא דיברתי מילה על מקרים הרבה יותר קשים ומורכבים מהסיפור שלי)

שלוש לך קורא יקר. דבר ראשון, כל הכבוד על הכנות, והנכונות לשמוע ולהקשיב גם לדעה שלא נעימה לאוזן או לעין. עצם זה שאתה עוקב אחרי העלונים, קורא אותם ומנסה להגיע לאמת - זה משהו יקר מאוד וראוי לכל שבח.

מזרעו של עשו הוא זכות של כיבוד אביו יצחק, שמאוד נהג בו כבוד כנודע. וא"כ מי שיבא לבטל זכותו וכוחו, צריך שיהיה לו ג"כ מצווה זו של כיבוד אב ואם בלי פקפוק. וזו הייתה זכות אסתר שאין לה אב ואם, והייתה תמיד מצטערת שלא יכולה לקיים מצות כיבוד, אם כן יחשב לה לצדקה כאילו קיימה אותו בתכלית השלמות. וא"כ יש בידה ג"כ מצוות כיבוד - לקום נגד זרעו של עשו, וכך להכניע את המן בנו של עשו - שזכות כיבוד בידו. והנה אמרו אין זרעו של עשו נופל בידי זרעה של רחל. והטעם הוא, כי עשו יש לו שכר כיבוד. **אבל איך יתכן כיבוד ששלח עשו את אליפז אחרי יעקב להורגו, והלא היה צער גדול ויגון ליצחק במיתת בנו אשר ברכו טרם ששלחו, וא"כ איך היה בלבבו לכבד את אביו, ולא חס על צערו ואבלו ויגונו לחשב מחשבות להרוג אחיו?!** וזהו שצווח הכתוב³ מִחֲמַס אֶחָיו יַעֲקֹב תִּכְסֹּף בְּנֹשָׁה. אבל בעוונותינו הרבים גם השבטים לא עמדו בזה, ומכרו את יוסף, ואמרו לאביהם טרף טורף יוסף, ולא חסו על צערו ואבלו. (ומשמע שאם לא היו עושים כן לעשו לא היה פתחון פה) אך יוסף ובנימין לא היו ידיהם במעל הזה, ולכך אין עשו נופל אלא ביד זרעה של רחל, כי למולם אין לו זכות כיבוד למשול.

תורת אמן

מדוע אין עשיו נופל אלא בידי זרעה של רחל?

ענין שלטון עשיו קודם ביאת המשיח - בזכות הכח שנשאב מהכיבוד אב שלו, עלה כאן עלי גיליון מס' פעמים. אמנם, ידועים דברי חז"ל שהביא רש"י על הפרשה (כ"ט י"א) שרדף אליפז בן עשו במצות אביו אחריו להורגו וכו' ותמיהה רבתי היא איך אפשר גם לכבד את אבא וגם לרצות להרוג את האב ולצער את אבא? הגאון רבי יהונתן אייבשיץ ביערות דבש¹, עומד על כך בהרחבה. ובהקדמת דבריו לשאלה כותב חידוש עצום - שיתום המצטער בכל ליבו שאינו יכול לכבד הוריו, יש לו שכר כאחד שקיים את המצווה בכל פרטיה ודקדוקיה. וכלשונו שם: אמנם אם אין לו אב ואם, והוא מצטער על זה שאין לו אב ואם כדי לקיים מצות כבוד, **א"כ יש לו שכר מה' כאילו קיימו בתכלית הקיום ותכליתו של מצות בלי חיסור כלל**, לכך אמרו² אשרי מי שלא חמאן. ובהמשך דבריו מבאר ביתר הרחבה: הנה **כל כוחו של עמלק**

עלון חודשי לבני תורה הספרדים המקורבים לאורו הגדול של מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון יט • כסליו תשפ"ו

הרה"ח ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני הארגון
מחבר סדרת הספרים 'מטעמים' על התורה והמועדים

דיבורי דעת ולב ממועקי מעיינותיו הנפלאים של הנחל גובע

לב העולם

התסכול הגדול של הממלכה היוונית

התפארות פרטי... (לקוטי מוהר"ן תורה יז).

בכל יהודי ויהודי מלבד ההתפארות הכללית מעצם יהדותו, ישנה התפארות ספציפית היורדת עד התנועות הכי קטנות בנפש. אלו הם מיליוני סוגים של נחת ושעשוע העולים לפני ה' מכל אחד ואחד מאיתנו.

הקביעה הזו אינה תאוריה מעודדת, אלא מציאות קיימת ונוכחת. וההתפארות הזו מעולם לא חוזרת על עצמה. היא משתנה מיום ליום ומשעה לשעה. הרי בכל יום נמצא היהודי בסיטואציה אחרת ושונה. אין יום דומה לחברו, לא במזג האויר, לא במצב הרוח, לא בכוחות הגוף ובוודאי שלא בכוחות הנפש. האתגרים שלנו מחליפים גוונים כל הזמן ולכן כל מאמץ ותנועה לכבוד השי"ת מעלה שעשועים חדשים וייחודיים שלא היו כמותם מעולם.

מול כוז קביעה, היוונים לא יכלו להישאר אדישים. הייתה שם מלחמה עקובה מדם, שלא נבעה מרצון לכבוש עוד אדמה וחבל ארץ, אלא מלחמה מהותית יותר על התודעה, על תפיסות עולם.

היהודים מוסרי הנפש, כאשר ראו את התגברות יד היוונים, התגברו ונלחמו לחזור ולהדליק את המנורה בשמן טהור, הם רצו להעביר את המסר החשוב כל כך: גם אם נחשבו המאורות ובמבט שטחי נראה שאין לה' כבר התפארות מעם ישראל, אנו יודעים את האמת ההפוכה. אנחנו מלאים באור גדול ואף כוח של רע לא יוכל לקחת לנו את הזכות הזו. גם אם היוונים הנקראים 'חושך' (על פי מדרש בראשית רבה ב, ד) ינסו להסתיר את היופי שלנו - אנחנו נאמין שהוא קיים!

לסיום, כדאי לציין שמצוות נר חנוכה מתקיימת בכל בית ובית, וכדברי חז"ל "נר חנוכה - איש וביתו", בכך נרמז לנו שהשעשוע וההתפארות עולה מכל אחד ואחד באופן הכי פרטי שיש, מכל בית בפני עצמו ומכל איש ואיש בפני עצמו.

"והמהדרין מדליקין נר לכל אחד ואחד" - מי שזוכה להסתכלות רוחנית ופנימית יודע ומבין שהאור העולה מעם ישראל שייך ומגיע מכל אחד ואחד, מהצדיקים בעלי המדרגה ועד האנשים הפשוטים ממש.

"והמהדרין מן המהדרין, מוסיף והולך בכל יום" - אם נזכה להתבוננות עמוקה עוד יותר, נבין שההתפארות הזו מגיעה מכל אחד ואחד בפני עצמו, מכל יום ויום בימי חייו. גם בימים שנראה לו כי החשיכה החמה בעדו.

האמונה הזו, היא הנצחון הגדול ביותר של היהודים מול היוונים. "גם כי אשב בחושך ה' אור לי".

חנוכה שמח ומאיר לכולם!

(ע"פ ליקוטי מוהר"ן, ב. ליקוטי טוען ונטען ה"ה יא-ג).

חכמינו הקדושים (שבת כא ע"ב) מספרים שכאשר נכנסו היוונים להיכל בית המקדש - הם טרחו התאמצו והתרוצצו סביב השמן המיועד למנורה ולא נחה דעתם עד שטימאו את כל פכי השמן שמצאו בתוככי בית המקדש.

יש להתבונן, מדוע באמת נסובה המערכה של היונים דווקא בנושא המנורה? מפני מה לא ראו לנכון לטמא את לחם הפנים, לדוגמה? מדוע לא הרסו וניתצו את המזבח? הם לא שברו קירות וגם לא כיבו את אש המערכה. מה כל כך הפריע להם במנורה הטהורה יותר משאר כלי המקדש?

מסתבר שמאחורי המנורה הטהורה, הסתתרה תורה שלמה ותפיסת עולם מיוחדת שהכעיסה מאוד את היוונים.

ישעיה הנביא מתבטא ואומר: "ישראל אשר כן אתפאר" (ישעיה מט, ג). זאת אומרת: הפאר והיופי של כל הבריאה הוא - עם ישראל. אנחנו לא 'עוד' עם, אנו נחשבים העם של השי"ת בה"א הידיעה. כל ההתפארות של הקב"ה, היא בנו וממנו. כל כבוד השם שיש בעולם, מתגלה באמצעות המעשים הטובים שלנו.

הדבר בא לידי ביטוי במנורה הטהורה. השמן מסמל חשיבות וגדולה כמו שאומר הפסוק (תהלים מה, ח) "על כן משחק אלהים אלהיך שמן ששון מחברך". ומפרש רש"י: "כל לשון גדולה נופל עליה, לשון משיחת שמן כדת מלכים". בנוסף לזה, גם עצם האור מבטא כבוד וגדולה, כמו שכתוב: "והארץ האירה מכבודו" (יחזקאל מג, ב). ומשום כך, אנחנו מדליקים נרות לכבוד שבת או לכבוד נשמת הצדיק, כי עצם תוספת האור מראה על כבוד וחשיבות.

היוונים לא יכלו לסבול בשום אופן את מהותה של המנורה.

אם היהודים היו מחשיבים את עצמם כאומה חשובה ככל העמים, ניחא. ליוונים לא הייתה בעיה עם סוגי העבודות השגרתיות שנעשו בכל יום בבית המקדש כמו קורבנות, קטורת, לחם הפנים, אלו הם עבודות שנעשות - להבדיל אלף אלפי הבדלות - גם לכבוד עבודות זרות אחרות. הסיפור המדאיג והמכעיס מבחינתם התחיל והסתיים במנורה, אם היא באה להראות לעיני כולם את ייחודיותו הבלעדית של עם ישראל - ישראל אשר כן אתפאר, את זה הם לא יכלו לסבול, וכי יתכן שהאומה היהודית כולה מאירה ומשפיעה ביותר על העולם כולו?

כעסם הגדול של הרשעים לא נתקרר עד שניפצו את כל פכי השמן שניקרו בדרכם.

***

כאשר הקדוש ברוך הוא אומר: "ישראל אשר כן אתפאר" - הוא לא מתכוון רק באופן כללי, אלא להרבה מעבר: "כי יש בכל אחד ואחד מישראל התפארות בפרטיות... ואפילו בפרטיות ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליה, כי נקרא 'פושעי ישראל', ויש בו

מלב אל לב

בא נפתח את זה

מתנת יום הולדת
בשווי 16.000 ש"ח

ב"ה כבר נכנסנו לחודש כסליו, העלון עובר את הישורת האחרונה, המדורים הרבים מתמלאים בכל טוב בקצב משיביע רצון ורק המדור הנוכחי - "מלב אל לב", נשאר ריק ומיותר. זוהי הרי פינה לבבית, וללב כידוע יש קצב משלו. הכלל: אם לא בכוח אז ביותר כוח, לא עובד על המדור הזה.

זמן הורדת הגליונות לדפוס כבר מגיע, בהנהלת אגדלך מבקשים לעשות הכל כדי שהעלונים יגיעו למפיצים הרבים מבלי שום עיכוב, אבל הלב מיאן להביע את עצמו. עד שגלגל ה' עמדי שיחה נאה עם אחד מחברותי (חברותא, בלשון רבים...), או אז ידוע ידעתי כי הגיעה השעה.

ומעשה שהיה כך היה: בין שעות הלימוד בכולל, התפתחה בינינו שיחה שלא ממין הסוגיא, הנושא: 'הנאה ממעשה שבת'. זוהי סוגיא חמורה ואם לא שמים לב, אפשר חלילה להיכשל בדבר בקלות רבה. הנושא היה מרתק ומשם המשכנו לדבר על חשמל בשבת. הזכרו הדעות המחמירות יותר, המקילות יותר. דיברנו ודיברנו ולפתע שיתף החברותא ושח לפי תומנו: "אתה יודע, לכבוד יום ההולדת שלי, רעייתי עשתה לי הפתעה מרגשת במינה - היא הזמינה עבור ביתנו מצברים מיוחדים לשבת קודש. חסכה פרוטה לפרוטה במשך תקופה ארוכה, עד שכעת יכולה הייתה להעביר למתקין - 16.000 ₪ (!!).

"המתנה הזו" המשיך החברותא לספר "מרגשת אותי מאוד ואני כבר ממתינ בדריכות שיא להגעת המצברים". אהה, שבת קודש. אתה יודע מה זה לשבת בסעודת שבת עם חשמל מהודר ללא שום סרך חשש איסור, לצאת ידי חובת כל הדעות והפוסקים. איזה זכות.

שמחתי בשמחתו. ולוואי שאזכה גם אני. אך לפתע התעוררה בתוכי שאלה מהותית ומיד פניתי אליו בתמיחה: "רגע, המצברים האלו מסוגלים לייצר חשמל עבור כל השימושים בבית. תאורה, פלטה ומזגנים?"

<<<

לשמיעת שיעורים נפלאים הנמסרים
בשפה ברורה ושווה לכל נפש,
וכן לעשיית מבחנים, התקשר:

04.6277313

(תניינא)

לטיול
בתורתו

רוצה להרגיש טעם גן עדן,
ביום-יום הרגיל והשגרתי שלך?

מוזמן להצטרף לאלפי לומדי התורה הזמנית בעיין בספה"ק ליקוטי מוהר"ן - סימן ז' (תניינא)

מה זה ש בקו אנדלך?

מה גרם לרבי שמעון שפירא
זצ"ל להתיישב על הרצפה למשך
שעה וחצי?

מדוע רבי בנימין זאב חשין זצ"ל
חיבב כל כך את הספרדים?

וגם, הסיפור המיוחד על רבינו
הק' שסיפר ראש ישיבת פורת
יוסף חכם יהודה צדקה זצ"ל

02-313-7556

מעורר השידוכים מבית אנדלך

הננו להודיע לכלל משפחות האברכים הע"י
כי ארגון אנדלך מפעיל מערך שידוכים
ע"י שדכנית ותיקה ומנוסה
העוסקת בהתאמת שידוכים לציבור בני התורה הספרדים
המקורבים לאורו של מוהר"ן מברסלב זי"ע

לרישום ובירורים: 0327140321

אברך / בחור יקר!
מבקש פנימיות? מחפש קרבת ה'
מקומך איתנו!

ליצירת קשר והתחברות לחברות בפריסה
ארצית, פנה כבר היום לראשי מערך החברות

לבחורים:

הר"ר יוסף חיים אבאי שליט"א
0533135370

לאברכים:

הר"ר יצחק אנקווה שליט"א
0548421293

ליצירת קשר
עם מזכירות אנדלך:
052-714-0454

לקבלת העלון באימייל,
יש לשלוח בקשה לכתובת:
agadelha148@gmail.com

החבר הביט בי בעיניים בורקות והשיב: "האמת שלא. המצברים מסוגלים להפעיל רק את התאורה, צריכת החשמל של המזגנים תמשיך להיות מהחשמל הרגיל".

פני התכרכמו. הסתכלתי עליו באכזבה. אך הוא המשיך לשבת מולי והברך בעיניו לא כבה. החברותא לא התפעל ומיד הסביר: "ואם אי אפשר להשתמש בחשמל של שבת לגמרי, על מלא, אז לא עושים את מה ש-כן אפשרי!!!"

בום!

המשפט הזה טלטל אותי.

בינו נא זאת. אברך צעיר עומד היכון, מוכן להשקיע כל כך הרבה כסף, בשביל מה? בשביל שחלק מהחשמל בבית שלו יהיה מהודר לפי כל השיטות. שימו לב, רק ח-ל-ק-מ מהחשמל יהיה לפי כל השיטות, לא כל החשמל. הוא יישב ויאכל את הדגים כליל שבת, התאורה מעליו תהיה גלאט לפי כל ההידורים, ואילו המזגן שלצידו ימשיך לפזר חשמל רגיל, ד"עבדי כזה. והוא עוד מתכנן לשמוח מכך. למה? כי על כל פנים התאורה תעבוד על מצברים, כפי שחונך וגדל בבית הוריו.

♦ ♦ ♦

באותו יום, כאשר תפסתי מספר דקות של שיחה ביני לבין קוני, סיפרתי לפני ה' על האירוע הזה, משום מה העניין תפס אותי חזק. סיפרתי וסיפרתי, עד שההבנה חדרה לי עמוק בלב, והאמת שזוהי הבנה ברורה שחוזרת על עצמה בספרי רבינו ורבי נתן בלי סוף: ואם אי אפשר לעשות הכל באופן הכי מושלם, וכי לא כדאי להרוויח מה שכן שייך ואפשרי? ובמילים של רבי נתן בהלכות תרומות ומעשרות ג': "וכי מאן לא יכיל למעבד כולא מצוה - פלגא מצוה נמי לא למעבד?".

אולי כדאי להביא גם את השורות שלפני כן: "ויש שנפלו כל כך בדעתם, עד שאינם לומדים אפילו דף אחד גמרא או פרק משניות, מחמת שידועים שצריכים לעשות הרבה מאד, ומחמת זה אינם עושים כלום. ועל זה הזהיר הכתוב: אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה, כי מחמת שרוצה להיות צדיק הרבה כנ"ל, על כן הוא רשע הרבה, חס ושלום. כי באמת בוודאי היה ראוי שיהיה כך, לקדש עצמו בכל הקדושות ולהפוך פניו מעולם הזה לגמרי וכו' וכו', אבל אף על פי כן, וכי מאן דלא יכול למעבד כולא מצוה, פלגא מצוה נמי לא ליעבד? [=וכי מי שאינו יכול לעשות מצוה שלימה, יבטל עצמו אף מחציה?]] כי בוודאי כל מה שיעשה איזה דבר שבקדושה בשביל השם יתברך, אפילו נקדה קטנה בעלמא, בודאי לא יאבד לעתיד שום דבר; מכל שכן שעל פי רוב, כשיהיה חזק בדעתו וירגיל עצמו מעט מעט בדרכי הקדושה, אז סוף כל סוף יזכה לשוב בתשובה שלמה להשם יתברך כראוי, כי אין שום יאוש בעולם כלל".

זוהי דרך משנה חיים, ואם נרצה נוכל להזכיר שעל הנקודה הזו נסובה בין היתר המלחמה החזקה כל כך בין החשמונאים ליוונים הרשעים ולתרבותם הקלוקלת. התקופה הייתה בזמן בית שני, עם ישראל כבר קיבל מכות רבות, חמשה דברים שהיו בבית ראשון נחסרו מהבית השני, העם היושב בציון נמצא היה תחת מלכות זרה, אין מלך בישראל, היוונים מגיעים על המוכן ונוגסים בתאבון רב מכל שכבות העם. מציעים להם תרבות וחוכמות חיצוניות והמצב נראה לא משהו בכלל. בתוך כך עדיין מתעקשים הכהנים בבית המקדש להמשיך את העבודה כרגיל, מדליקים את המנורה, ועוסקים בעבודת הקודש. הפעולות האלו הרגילו נורא את היוונים: "אם אתם כל רדופים, כל כך חסרים, מדוע תשמחו בקצת טוב שכן הצלחתם לאחוז ביד? הרי לשלמות אמיתית - לא תגיעו, המצב שלכם רע, ואתם עוד מתעקשים לשמוח בקצת טוב שיש לכם?". התפיסה הזו הטריפה את היוונים. הם שדגלו בכוח, בעוצמה, לא יכלו לסבול את שמחתם הדלה של היהודים.

אבל כאלו אנחנו. שמחים גם מקצת. מאושרים מכל חיבור עם הקב"ה.

והיום כבר כולנו יודעים, מהיוונים כממלכה - לא נשאר דבר, ואילו אנו היהודים, אלו שכיבדו את המעט, את הקצת, נשארו עד היום - ממשיכים בנאמנות את המסורת: משתוקקים להכי גבוה, היעדים הרוחניים שלו הם עצומים וכבירים. אבל השמחה שלנו מתחילה כבר בדרך, כי קצת זה גם טוב!

שלכם

העורך

"ניסינו הכל, ושום דבר לא צלח. למרות כל המאמצים - נשארנו זוג, זוג שממתין, מצפה ומייחל ולא ממש מצליח לראות את האור בקצה המנהרה"

סיפורו המיוחד והמרתק של הר"ר עובדיה שליט"א, מחשובי חברי חבורת "אגדלך" בעיה"ק צפת

כסא רחמים. נולדתי וחונכתי בבית מלא וספוג ביראת שמים. הוריי היקרים גידלוני על ברכי התורה והיראה, וכאשר הגעתי לגיל בר מצווה עליתי ונכנסתי לישיבה קטנה "כסא רחמים" בעיר בני ברק.

באותן שנים זכיתי לדלות דעת ותבונה ממרן ראש הישיבה רבי מאיר מזוז זצ"ל וכן מאחיו שיבדל לחיים טובים רבי צמח מזוז שליט"א. האווירה בישיבה הייתה מיוחדת במינה, ואני מודה לה' שזיכני לאותן שנים מיוחדות שבדודאי משפיעות עליי לטובה עד היום.

במקביל ללימוד ושמירת זמני הישיבה, חשתי צימאון פנימי למשהו נוסף מעבר למוכר והידוע. לכן, כאשר נודע לי על כמה מחבריי שמתעניינים בהצנע בתורתו של רבי נחמן מברסלב, סקרנותי גברה. ביקשתי מהם שיראו לי מקורב במה הם עוסקים ומה בעצם כל כך מחייה ומרגש אותם.

אחד מהם נתן לי את הספר 'משיבת נפש', ומאז לא משתי ידי מהכתוב שם. דיבורי הנחמה וההתחזקות היו לי למשיב נפש כפשוטו, והם שנתנו לי בעצם את הכוח לשלב בין סדר היום התובעני של הישיבה לבין לימוד ותפילה מתוך נעימות וחייבור אמיתי.

למעשה, מרן ראש הישיבה זצ"ל למד והכיר מקורב את ספרי ברסלב. וזכרני כיצד פעם אחת שאלו אותו הבחורים מה דעתו על הלימוד בספר ליקוטי מוהר"ן, והוא ענה: "הספר הוא קדוש ונורא. עמוק עמוק מי ימצאנו. ואם ניגשים לספר הזה אחרי שכבר יודעים הרבה ש"ס וספרי קבלה - מבינים עד כמה כל מילה נאמרה בעמקות ובגאונות לא רגילה."

יאמר לשבחם של צוות הישיבה: גם כאשר באו בחורים ועל דעת עצמם הכניסו לאוצר הישיבה סטים שלמים של ספרי ברסלב, לא עשו מכך עניין ודרמה גדולה. וזאת נקודה שגרמה אצלי באופן אישי הערכה כפולה מולם.

התבודדות. למרות ששאבתי מלוא חופניי את דיבורי ההתחזקות מהספרים הקדושים, עדיין לא ראיתי את עצמי מחובר בדרך של התקשרות וחייבור. רק לקחתי את העצות ושמחתי להשתמש בהן בזמן ובמועד הנכון. כך ותו לא.

רק לאחר שנישאתי בשעה טובה ועברתי לצפת, החלה ההתקרבות לקבל צעד משמעותי יותר. התחלתי להתבודד בכל הזדמנות שנוצרה, וחשתי כיצד נפתח ערוץ חדש של קשר פנימי ופשוט ביני לבין הקב"ה. עד היום אני מתרגש בכל פעם מחדש מהעצה הפשוטה והעמוקה הזו, לשבת לפני מלך מלכי המלכים ולדבר אתו מתוך אמת על כל המעברים והתחושות שלי - אין עצה גדולה מזו.

לאחר תקופה מסוימת, אני ורעייתי התחלנו מעט לדאוג: חבריי בני גילי כבר נהפכו להורים מאושרים, ואילו אנחנו לא.

בהתחלה ניסינו להירגע, וחשבנו שתיכף נתבשר בבשרות טובות. אולם כאשר חלפו כבר שנתיים מהנישואין, התחלנו לעשות כל מיני השתדלויות: סגולות, ברכות מצדיקים, התייעצות עם רופאים, ובעצם כל מה שרק אפשר. ניסינו, ושום דבר לא צלח. נשארנו זוג - זוג שמחכה, ממתין, מצפה ומייחל ולא ממש מצליח לראות את האור בקצה המנהרה.

מילתא דשטותא. בתקופה הזאת הגיע רבינו ונכח בחיי באופן שלא יתואר. הרגשתי איך העצות שגילה כאילו ירדו לעולם עברוי ועבור הניסיון שלי. אחת העצות שתפסה אותי חזק מאוד הייתה העצה של מילתא דשטותא. ישנם מצבים בחיים של מרירות כל כך גדולה, עד כדי כך שאי אפשר לפעול עם שכל והיגיון, רק על ידי שמחה פשוטה. והאמת, אומר בפה מלא: השמחה היא זו שעמדה לי בעת צרתי. גם כאשר המציאות חייבה כביכול להיות בעצב ותסכול, השתדלתי בזכותו ובכוחו של רבי נחמן לברוח לשמחה. וכאשר שמחים, אפשר להתפלל; ניתן פתאום ללמוד בריכוז, למרות כל הטרדות והדאגות.

במשך תקופה למדתי יחד עם רעייתי מהספר סיפורי מעשיות, כיוון שרבינו גילה שזו סגולה לפקידת עקרות. וכך זכינו ללמוד ביחד דף אחר דף, עם הפירוש המיוחד של הר"ח ר' אליהו עטיה שליט"א.

וכי מה תוכל להועיל בהיותך בארץ? סע לרבינו והכול יהיה בסדר

תחושה של מיצוי. לאחר כחמש שנים מהחתונה, הגענו להבנה שכעת אנו מפסיקים עם כל ההשתדלויות. התחושה הייתה של מיצוי. אמרתי לאשתי, עשינו כל מה שאפשר, בואי נמשיך לפעול רק במישור הרוחני, כלומר תפילות ובקשות לפני הקב"ה.

עברו שבועות ספורים והנה הגיע חודש אלול של שנת התשפ"ד (דהיינו לפני שנה ושלושה חודשים). כבר נכנסנו לאווירת הימים הנוראים, ולפתע חשתי כיצד מתעורר בתוכי רצון חזק לפקוד את ציונו של רבי נחמן. אחרי היכרות כה משמעותית עם עצותיו וכוחו במשך השנים, השתוקקתי לקיים את ההבטחה שלו, שמי שיהיה אצלו ויאמר את התיקון הכללי, יוציאו מהגיהנום אף אם עבר עבירות קשות וכו'. אמרתי לעצמי, אם כבר נסיעה לאומן, אז כבר אסע לראש השנה. ככה אזכרה גם לקיים את ציוויו להיות אצלו בסמיכות לציונו בימי ראש השנה.

הצורך לנסוע לאומן הרגיש לי כהמשך טבעי לכל ההשתדלויות שלנו. פניתי לרעייתי ושטחתי בפניה את הרעיון, ב"ה היא לא היססה לרגע ואמרה: "אחרי חמש שנים של ניסיונות והשתדלויות, הנסיעה הזו היא ההשתדלות הרוחנית הגדולה ביותר שלנו. אני יודעת כמה זה חשוב לך, ואתה חייב לנסוע. בוא נסמוך על כוחו של הצדיק שיפעל עבורנו". קיבלתי את דבריה כחיוק עצום, ומיד רכשתי כרטיס טיסה יחד עם חבר יקר.

נסראלה ימ"ש. המתנתי בדריכות לנסיעה, אולם ימים ספורים לפני ראש השנה, מזכ"ל החיזבאללה חוסיין נסראלה ימ"ש - חוסל, ומשום כך חברות תעופה רבות ביטלו את קו הטיסה שלהן לארץ ומהארץ. גם הכרטיס שלי התבטל.

אי אפשר לתאר את האכזבה שמילאה אותי. פעם ראשונה שאני קונה כרטיס טיסה, כל כך התכוננתי, התפללתי

והתרגשתי, ופתאום כזו מניעה. ניסיתי יחד עם חברי לקנות כרטיס חדש, אולם מרוב עומס פניות, לא הצלחנו להשיג כרטיס חלופי. בצר לי, הלכתי לציונו של רבי שמעון, שמשו של רבינו, הטמון בבית העלמין בצפת למרגלות קבר האר"י ז"ל. שם שפכתי את צקון לבי. אמרתי לרבי שמעון: "אתם הרי שמשותם את רבינו בחיי חיותו, והרי רבינו אמר לכם שתזכו לשמחו גם לעולם הבא. אנא במטותא, הזכירו אותי לטובה, שאזכה להיות בפעם הראשונה בחיי אצל רבינו בימי ראש השנה."

ואכן ב"ה, פתאום הסתדרו העניינים, השגנו כרטיסים חלופיים, וזכיתי להגיע ולהשתתף בקיבוץ הגדול. חשוב לי לציין שהודות למתחם המיוחד של "אגדלך" ההרגשה שלי הייתה נפלאה, הרגשתי בביט.

בלי דחיקת שעה. בערב ראש השנה, תוך כדי השהייה בציון, פניתי לרבינו ואמרתי: "רבי, באתי לכאן פעם ראשונה, והיות שאנחנו ממתינים זה שנים לילדים, אנא, תפעל אצל מלך מלכי המלכים ישועה עבורנו. במתנת חיים, מבלי לדחוק את השעה, כמו שלימדת אותנו."

זהו. אמרתי את המילים האלו ומכאן ואילך לא עסקתי בדבר יותר מדי. עברו עליי ימים מיוחדים של שמחה וקרבת השם, וחזרתי הביתה לארץ ישראל.

מה אומר ומה אדבר. ממש כמו בסיפורים. לאחר תקופה קצרה התבשרנו בבשרות טובות, באופן טבעי, בלי שום השתדלות חיצונית.

ההתרגשות הייתה עצומה. הרגשנו וראינו עין בעין כיצד הישועה התחילה לה באותו ערב ראש השנה באומן. הגיע סוף הקיץ ונתמלאתי ספקות רבים. תשעת ירחי לידה נכונם להסתיים בדיוק בימי ראש השנה, מה שאומר שיש כאן שאלה מהותיות מה לעשות. האם לנסוע לאומן ולקחת את הצ'אנס שהלידה תתרחש בהיותי מעבר לים, או שמא כדאי שאשאר בארץ כדי לשהות בסמיכות למרכז העניינים.

סע לרבינו. לא ידעתי את נפשי. התפללתי הרבה ואף נועצתי ברב שאמר לי לשאול את הרעייה בכבודה ובעצמה. ניגשתי אליה ושאלתי בכנות לדעתה. לשמחתי הרבה, היא ממש התעקשה שאסע: "וכי מה תוכל להועיל בהיותך בארץ? סע לרבינו והכול יהיה בסדר."

נסעתי. הייתי בקיבוץ הקדוש ובערב ר"ה נולד בני בשעה טובה ומוצלחת. את השמחה והריקודים הגדולים יכולים לספר ולהעיד כל מי שהיה במתחם הסעודות של "אגדלך" במשך סעודות החג. הבשורה התפשטה במהירות וכולם שמחו ועלוזו מכוחו של רבינו הקדוש.

לאחר ראש השנה חזרתי בזריזות לארץ וב"ה הכול הסתדר על הצד הטוב ביותר.

היום, כשאני מחזיק את בני בידיי, אני מבטיב ושוואל את עצמי שוב ושוב: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עליי". אני רואה בו לא רק את הישועה לה ייחלנו, אלא גם תזכורת יומיומית לדרך המופלאה שבה ה' מנהל את עולמו. דרך כל הניסיונות, המכשולים והאכזבות - הוכח לי כי הרפואה קדמה למכה. עוד בטרם נשלח אליו ניסיון ההמתנה, כבר יידע אותי הקב"ה בעצותיו של רבינו. העצות הללו הן שעמדו לי בזמנים ההם, חיזקוני והעמידוני על רגליי. אשרינו.

גם לך יש סיפור התקרבות מופלא עם מסר מעצים ומתוק?
הינך מוזמן ליצור קשר ב'קו אגדלך' 02-313-7556 שלוחה 7 וזכות רביה"ק תעמוד לך בזה ובבא

מאמר י"א בסדרה

יש אולי אנשים שיש להם כישרון ביטוי וזה מתאים להם, אבל מה יעשה אדם שלא יודע להתבטא כמו שצריך?

כדי לדבר עם בורא עולם לא צריך יכולת ביטוי מיוחדת. כמו שאבא לא מצפה מהילד הקטן שלו שיתנסח בבהירות ובריהטות, גם הקדוש ברוך הוא רוצה לשמוע אותנו גם מתוך בלבול וחוסר דיוק ושמוח בכל מילה שלנו, ממש כמו שאבא שמח בכל צפצוף שהילד הקטן שלו משמיע.

מה שיקר בעיני ה' איננה יכולת הביטוי של האדם ובכמה מילים יפות או נמלצות הוא יודע להשתמש. מה שחשוב בעיני ה' הוא רק - בכמה אמת ובכמה כנות האדם מדבר לפניו.

וגם אם קשה לו לדבר אמת או שאינו יודע מה האמת, את זה בעצמו יאמר לפני השם ויבקש על זה: "ריבונו של עולם, אני בכלל לא יודע מה קורה איתי ומה אני אמור לעשות. אני לא יודע בכלל מי אני ומה התפקיד שלי בעולם ואיך להתמודד עם מה שעובר עלי. יש כל כך הרבה רעיונות ועצות ודרכים שאני שומע ולומד, אבל אני בכלל לא מבין איפה אני בכל הסיפור הזה. מה אמת ומה שקר? מה מתאים לי ומה לא מתאים לי? אבל אני מבקש ממך השם, שתאיר את עיני".

אמת אין פירושה להעמיד פני צדיק או להצטעצע במילים גדולות ונכבדות. לא צריך לנסות להרשים את ה', הוא הרי יודע את האמת. כן צריך לנסות לומר באמת מה אני חושב ומה אני מרגיש, מה כואב לי ומה משמח אותי. לתאר בצורה הכי כנה ומפורטת ובמילים הכי פשוטות מה עובר עלי, גם במעשים, גם במוח וגם בלב.

וכך מוסיף ומבאר עניין זה רבי נתן במכתביו לבנו ("עלים לתרופה" מכתב י"ז): "כי יש דיבורי אמת לדבר לפני המקום ברוך הוא בכל יום תמיד, איך שעובר על האדם, בין בעלייה, בין בירידה, בין בטיבו (בטוב) בין בעקו (בצרה) חס ושלום. והרגל עצמך לילך עם התורה הזאת, שתמשיך עצמך רק אל האמת ותביט תמיד על האמת לאמיתו, ותראה להוציא הדיבור מפיו באמת תמיד, ואז יאיר לך אור ה' יתברך בכל מקום אשר אתה שם בכל עת, ותראה הפתחים לצאת מחושך לאור גדול, ותוכל לזכור בהשם יתברך תמיד, כי הוא יתברך נמצא בכל עת ובכל מקום ובכל אדם, באיזה מדרגה שהוא.

ולמען ה' שלא יהיה דברים האלו ישנים אצלך, חס ושלום, מחמת שנדמה לך שאתה יודע אותם מכבר, כי באמת עדיין לא התחלת לידע עד היכן מגיעים דברים אלה. והעיקר לקיימם בפשיטות באמת ושהיה בעיניך בכל יום כחדשים, ובפרט שדברים אלו מתחדשים לבקרים בכל יום מחדש".

מה לעשות כשלא מוצאים מילים?

לא צריך לדבר בכוח ולא צריך למלא את ההתבודדות בשיחה רצופה.

כמו בכל שיחה ותקשורת בין בני אדם כך זה גם מול הקדוש ברוך הוא. כשמנהלים שיחה לא רק מדברים. גם שותקים, גם חושבים, גם מקשיבים.

דבר נוסף - לפעמים מה שבאמת אנחנו רוצים לדבר עליו, שנוגע לליבנו כעת, לא נמצא במודעות. כשאנחנו מנסים לדבר על מה "שצריך" ולא על מה שנוגע לנו כרגע, הלב נסגר וביחד אתו נסגר גם הפה. זהו איתות פנימי לעצור, לשתוק ולהתבונן פנימה במחשבות וברגשות שלנו, עד שיצוף ויעלה לתודעה הדבר שנוגע לליבנו כעת. ברגע הזה הלב יפתח, ואינו יפתח גם הפה ומילים ימצאו בקלות ויאמרו בקלות (תהליך כזה יכול לקרות בהתבודדות אחת פעמים רבות. גם אם פעם אחת נפתחים הלב והפה, יתכן שהם יסגרו שוב ושוב, וצריך לשתוק ולהמתין לחיבור).

מה לעשות כשהדברים חוזרים על עצמם ומשעממים? אולי זה משעמם גם אותו?

כשדברים חוזרים על עצמם ומשעממים זה סימן שצריך לעצור. לעבור להתבוננות פנימה ולחפש ערוצי תקשורת חדשים, או מילים חדשות. לנסות להתחדש.

אפילו אם נמשיך לדבר על אותו נושא, אם נדבר עליו מזווית אחרת או בסגנון אחר, יכול להיות שגם הלב יחזור ויתחבר למילים וזה יפסיק לשעמם.

לגבי השאלה: "אולי זה משעמם אותו?" אנחנו אף פעם לא משעממים את הקדוש ברוך הוא. הוא מקשיב עמוקות לכל מילה שלנו ומייחל תמיד לשמוע את קולנו. נאמר מה שנאמר, עצם העובדה שאנחנו פונים אליו היא יצירת קשר בינינו, וזה הרי מה שהשם רוצה.

לפעמים הבעיות שלי כל כך מעמיסות עלי ומצערות אותי, שאני לא מסוגל להתעסק איתן גם בהתבודדות ואני פשוט לא מתבודד, מה עושים?

לא חייבים לדבר בהתבודדות דווקא על בעיות וצרות. אם זה מעמיס מדי עדיף לדבר על נושאים אחרים לגמרי ולהסיח את הדעת מהקושי. זה לא אומר שאנחנו לא לוקחים אחריות, זה אומר שאנחנו רגישים לעצמנו ולמצב שלנו. לפעמים יגיע זמן אחר ומתאים יותר לפרט את הקושי ולהתבודד עליו, ולפעמים דברים יפתרו בחסדי שמים גם בלי שהתעמקנו בהם, רק משום שהגיע העת והתבטלה הגזירה בשמיים.

אם אדם עמוס בטרדות ובמתח, במקרה כזה עדיף ללכת בהתבודדות למחוזות אחרים ו"להתאווור" מהקשיים. למשל: לדבר על דברים אחרים לגמרי, לשיר שירים, להודות, להיזכר בדברים יפים שראיתי, להיזכר בדברים משמעותיים שקרו לי, להתפלל ולבקש על אנשים אחרים. בצורה כזאת ההתבודדות תהווה מפלט מהיום יום העמוס, מעיין תזכורת לקיומם של עולמות אחרים ושל מצבי נפש אחרים, מוארים יותר. מתוך מצבי נפש אלו אפשר יהיה לחזור, בזמן מתאים יותר, ולטפל בבעיות היום יום.

יתירה מזו, לפעמים יש עניין לכתחילה להסיח את הדעת מדברים שמעיקים עלינו ולא להתמקד בהם אפילו בתפילה.

ברכתה הראשונה והאחרונה של הסופגניה

משפחת שאלתיאל מקיימת מדי שנה ערב לביבות מיוחד לכל בני המשפחה המורחבת. כאשר החלו להגיש ממטעמי החנוכה לשולחן, החלו לדבר יושבי השולחן בענייני הלכות ברכות, עד שנתגלגלו לדיון מרתק ומחודש לגבי ברכתה האחרונה של הסופגניה. הנה הסוגיא לפניכם:

א. במשנה חלה (פרק א משנה ד) תנן: "הסופגנין והדובשנין והאסקריטין וחלת המשרת, פטורין מן החלה", ע"כ. והטעם שמינים אלו פטורים מן החלה, משום שנאמר בתורה (במדבר פרק טו פסוק יט) "והיה באכלכם מלחם הארץ, תרימו תרומה לה". ודרשין דבעינן עיסה שראויה לבוא לידי לחם. וביאר הש"ך (ס"ק א) שסתם לחם הוא העשוי מקמח ומים ובלילתו עבה ואפוי בתנור או במחבת עם מעט משקה, משא"כ המינים האלו - הדרך לעשותם בבליה רכה, אך לא רכה מאוד (עיין ש"ע שכת ס"ה) ואח"כ מטגנים אותם, ולכן פטורה מחלה. וכן פסק מרן בש"ע (יו"ד סימן שכט ס"א) ודין זה הוא אף לשיטת רבנו תם שנביא בסמוך.

ב. ועיסה שבלילתה עבה ודעתו לבשלה במים או לטגנה בשמן, נחלקו הראשונים בדינה: דעת רבנו תם (פסחים דף לו עב תוס ד"ה דכולי עלמא) שחייבת בחלה משום דחייב חלה חל משעת גלגול (לישה) העיסה, וכיון שבשעת הגלגול היא בלילה עבה, אף אם בישלה או טיגנה - חייבת. אולם רבנו שמשון ס"ל שפטורה מחלה, משום שהכל הולך אחר דעת האדם, וכיון שהיה בדעתו בשעת הגלגול לבשלה או לטגנה - פטורה. אך גם לשיטתו, בעינין שבסוף גם יטגן את העיסה. אבל אם היה בדעתו בשעת הגלגול לטגנה ולבסוף נמלך לאפותה - חייבת בחלה. וכן אם בשעת הגלגול דעתו היתה לאפותה ולבסוף נמלך לטגנה - חייבת בחלה, וכן פסק מרן בש"ע (שם ס"ג) בזה"ל: עיסה שבלילתה עבה וגלגלה על דעת לבשלה או לטגנה ועשה כן - פטורה, גלגלה על דעת לעשות ממנה לחם ונמלך לבשלה או לטגנה - חייבת. גלגלה על דעת סופגנין ונמלך לעשותה לחם - חייבת, ע"כ. ועיין בש"ך (ס"ק ד) שכתב שיפריש בלא ברכה לחוש לדעת רבנו תם, וכן פסק הב"ח (שנה ב פרשת שמיני אות ד) ובהלכות עולם (ח"ה עמוד רכד) כתב כעיקר הדין שפטורה ועיין בהערה שם.

ג. בסיכום: מיני מאכל שהדרך לעשותם בבליה עבה, ואח"כ מטגנים אותם בשמן עמוק כגון סופגניות, ספינג', פריקסה, זלאביה, לדעת מרן הש"ע פטורים מהפרשת חלה, ולדעת הש"ך והב"ח יפריש בלא ברכה.

ומה נחשב שמן עמוק, עיין במה שביאר בזה בטוב טעם ודעת בספר "חלקת בנימין" (עמוד קנה).

ד. וכתב הטור וז"ל: ומיהו כתב הרבינו שמשון, אפילו כשעושה אותה על דעת לבשלה, אם דעתו לאפות ממנה מעט, אפילו אין באותו המעט שיעור חלה כולה מתחייבת על ידו, וכן היה עושה מעשה מהר"ם מרוטנבוג כשהיו עושים עיסה כדי לבשלה או לטגנה, היה מצווה לאפות מעט ממנה ועל ידי כך

נתחייבה כולה בחלה. וכתב על זה מרן הב"י שאפילו אם היה בדעתו לאפות את אותו מעט, בעינין שגם יעשה זאת. אבל אם לא אפאו - לא מחייבא אף שהיה בדעתו, משום דאפילו באפאה - לא מחייבא אלא משום גזרה, והבו דלא לוסף עליה לחייבו משום שהיה בדעתו, וכן פסק מרן בש"ע (ס"ד) וז"ל: אפילו כשעושה אותה על דעת לבשלה וכיוצא בו, אם דעתו לאפות ממנה מעט ואפאו אפילו אין באותו המעט שיעור חלה כולה מתחייבת על ידו ע"כ, אולם הב"ח פליג על מרן וס"ל שבתחילה יפריש חלה ואח"כ יקח אותו מעט ויאפנו, ואם אפאו תחילה - יפריש אחר האפיה ויניח האפוי אצל העיסה ויפריש מעט מן האפוי ומעט מן העיסה,

ה. ובט"ז (ס"ק ד) כתב לבאר דברי מרן באופן זה: מה שכתב מרן שבעינין שגם יאפה את אותו מעט, מדובר שהיה בדעתו בשעת הגלגול לטגנה כולה, ואחר הלישה נמלך לאפות את אותו מעט, אבל אם בשעת הגלגול היה בדעתו לטגנה וגם לאפות את אותו מעט, בזה חל החיוב תכף ויפריש מיד. וכן הכריע להלכה בספר חלקת בנימין (ס"ק לד). ובספר חלת לחם (סימן ח ס"ק יז) כתב שבכל גוונא יש להחמיר ולאפות תחילה ולהפריש אח"כ עיי"ש מילתא בטעמא. ועיין עוד בספר שמן המשחה שכתב שפשטות דברי מרן דלא כהט"ז, וכן כתב בספר אבני הלכה (עמוד כט) שיאפה ואח"כ יפריש כדברי החלת לחם הנ"ל.

ו. כתב הרמב"ן (מלחמת ה פסחים לו ע"ב) שאם התחיל לבשל העיסה ונגמרה עד שאין חוטין נמשכין ממנה, הרי בשיעור זה חשיבא בישול, ואפילו אם אפאה אח"כ אינה חייבת בחלה, אבל אם לא נגמרה כשיעור הנ"ל ונגמרה בתנור, חייבת בחלה, שהרי עדיין היא כחי ולא נעשה ראויה לאכילה אלא ע"י האפיה.

ז. וכשלמדנו בשיעור את דבריו הקדושים, קם אחד מהשומעים ואמר שכן הדרך בהכנת הסופגניות בכמה מאפיות, שאחר הלישה - הסופגניות נכנסות לתוך שמן רותח לזמן קצר, ועדיין הם בצק וחוטין נמשכין מהם, ואח"כ מכניסים אותם לאפייה ורק אז נעשים ראויים לאכילה, ואם כך המציאות - חייבים להפריש חלה בברכה.

ולגבי ברכתם הראשונה: הנה אם טועמים מתיקות או טעם של שמן - ברכתם מזונו, ואם אוכל שיעור של 216 סמ"ק - צריך לברך המוציא וברכת המזון. אולם סופגניות שעוברות תהליך טיגון מלא - ברכת מזונו ועל המחיה אף שאוכל שיעור של קביעות סעודה, ועיין עוד בש"ע (סימן קסח ס"ג) ובמשנ"ב (ס"ק פב) ובביאה"ל ד"ה וכל זה, ובספר אור לציון ח"ב פרק יב הערה ה ודו"ק היטב.

המתנות שזוכים להם בחנוכה

ימי חנוכה הם ימי הלל והודאה, כמו שרואים שאומרים הלל גמור, מה שאפילו בחול המועד פסח אומרים הלל בדילוג, ואילו כאן הלל שלם. וגם אומרים 'על הניסים' בתפילה, והנרות הללו' בהדלקת הנרות. ושרים שירות ותשבחות, שזה בחינת הלל והודאה, ומרבים בסעודת מצוה, ששרים ומודים לשם יתברך, וגם מרבים בדברי תורה. ולכן הזמן גרמא להתחדש בעבודת השם יתברך.

אנשי שלומנו היו אומרים שבחנוכה אפשר לנצל את הזמן ביותר, לישון מוקדם ולקום מוקדם לעבודת השם בחיות ובזריזות, והרי לימוד תורה בלילה, מושך חוט של חסד על כל היום.

לכן צריכים להרבות בתורה שבעל פה: גמרא, פוסקים. וכן בלימוד שמו"ת שיעשה לו קביעות בכל השבוע כדי שיגמור שמו"ת בכל שבוע עם פירוש רש"י, כי פרשת השבוע היא מחיה את הזמן. זו תורת חיים שמלמדת את האדם תורה ואורחות חיים כל שבוע ושבוע. בפרט לימוד שו"ע שציווה רביז"ל שלא יעבור עליו יום בלי שולחן ערוך, ובפרט הלכה למעשה מפוסקי זמנינו

♦ ♦ ♦

אשרי הזוכה לעבוד את השם בשמחה, ובפרט בחנוכה, בשמחה של מצווה. וזוהי נזכה להמשכת שפע ברכות וליישוב הדעת, ונזכה להשיג אור הגנוז בתורה, ולהדבק בהש"ת ובשכינה שזה עיקר תכלית האדם והתענוג הכי גדול כמ"ש המסילת ישרים בהקדמתו, ונזכה לגאולה השלימה בב"א גאולה פרטית וכללית, אכ"ר.

חודש כסלו מעלתו רמה מאוד ודורשי רשומות רמזו "וַיֵּצֵא הוֹי"ה כִּי סָר לְרֵאשִׁית רֵאשִׁי תִּיבוֹת כִּסְלוֹ. כי בחודש הזה אפשר להשיג ולראות את אור השם יתברך ושכינתו יתברך שמו.

חודש כסלו הוא כנגד ספירת 'תפארת', והוא כנגד התורה הקדושה, בפרט תורה שבעל פה. ולכן מדליקים ל"ו נרות בחנוכה, כנגד האור הגנוז שנמצא בל"ו מסכתות של תלמוד בבלי.

בנרות חנוכה מאיר האור הגנוז. כפי שכתב הרוקח, ומובא ב"בני יששכר", שהאור הגנוז שעליו נאמר "וַיֵּצֵא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב", הוא האור שגנוז הקב"ה לצדיקים, והיכן גנוז? גנוז בתורה, בפנימיות התורה, בזוהר הקדוש, ובספרי החסידות. אור זה מאיר בחנוכה גם ע"י לימוד התורה וצריך לזכור שכל עניין היוונים היה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, והעיקר מתורה שבעל פה. לכן בחודש הזה מרבים בתורה ותפילה ומעשים טובים.

ידוע שרבי נחום מטשרנוביל זיע"א ישן בראש חודש כסלו, ואמר שעכשיו ראה בשמיים מחזות של יום הכיפורים, ושל סליחת עוונות. וכפי שאנו יודעים מרבינו איך שמביא ליקוטי מהר"ן שסיום הסליחה והמחילה של יום הכיפורים היא בחנוכה המזבח שהייתה בזאת חנוכה, וידוע מהבעל שם טוב שגילה כיצד יש יד פשוטה בשמיים לקבל השבים. יש אומרים עד יום הכיפורים, ויש אומרים עד כ"ה בכסלו. ולכן אמרו 'תִּשָּׁב אֲנוֹשׁ עַד דְּכָא' (תהילים צ, ג). "דכא" בגימטריה כ"ה. ויש אומרים עד זאת חנוכה, שהוא סיום הימים הנוראים בשלמות.

♦ ♦ ♦

לב לדעת

איך הולכים עם תורה בליקוטי מוהר"ן? הר"ר שלום כהן שליט"א

ליקוטי מוהר"ן הוא ספר מלא וגדוש בקבלה, הכל כאן סודות נעלמים ואני לא מצליח להבין דבר וחצי דבר

אם התשובה היא: 'לא', ממילא יש כאן שאלה וכנראה שיש סיבה טובה מאוד למה רבינו כתב דווקא כפי שכתב. זה לא אומר שאני צריך מיד להבין את הסיבה, אבל כן להבין שיש כאן שאלה ולזכור שיש משהו שאני רוצה להבין.

לכן יש מעלה גדולה לתקופה הראשונה של תחילת ההליכה עם התורה, כי אח"כ כבר מתרגלים ללשון וקשה לשים לב לנקודות המיוחדות והייחודיות של התורה. כפי שבתפילת שמו"ע, היות ומתפללים אותה בכל יום, כבר קשה לשים לב ללשונות המיוחדים ולעניין בהם.

ננסה לתת דוגמא מהתורה הזמנית. רבינו אומר באות ב': וַיִּרְחֹמֶן כָּזָה הוּא רַק מִשֶּׁה רַבְּנֵנוּ, כִּי הוּא הָיָה מְנַהֵיג יִשְׂרָאֵל, וְהוּא יְהִי הַמְּנַהֵיג לְעֵתִיד כִּי "מִה" שְׁהִיָּה הוּא שְׁהִיָּה..."

כל אחד שלומד את השורה הזו, מיד עולה בלבו השאלה הבאה, אותה רצה רבינו שנשאל: רגע, מה איתנו? מה עם הדור שלנו, אין מנהיג? אך מיד כולם יתראו שרבינו הוא בחי' משה, וכפי שכל חמשת יחידי הדורות הם בחי' משה.

אולם לפי הדרך אותה ציינו מקודם, כדאי לנו לראות איך אנחנו היינו מתנסחים, לכאורה היינו כותבים כך: "ורחמן כזה הוא רק משה וכל הצדיקים שהם בבחי' משה..."

אולם רבינו לא כותב כך. מדוע?

שוב, לא חייבים לענות מיד, רק שכדאי וצריך לשים לב, להתבונן, להמתין ובעיקר להבין שיש כאן עמקות וכוונה מיוחדת.

כמובן שזאת נקודה אחד מאלף. ככל שלא נסתפק בתשובות שטחיות אלא נסכים לעצמינו לשאול ולתמוה, כך בעז"ה נקבל גם תירוצים [ויהיה נעשה שו"ת] ויפתחו לנו שערי התורה, אכ"ר.

במהלך הלימוד בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, ישנם כל מיני מחשבות שיכולות למנוע מאיתנו לעיין בתורתו הנפלאה של רבינו, ננסה לעמוד על כמה מהם:

א. אמונת צדיקים: רבינו בוודאי יודע מה שהוא כותב, ומי אני שאקשה על לשונו הקדושה? התוצאה מהתפיסה הזו: מסתפקים אך ורק בהבנת הרעיון, ותוך כדי כך מאבדים את נשמת התורה שגנוזה דייקא מתחת התמיהות והקושיות שמתעוררות בין השורות והמילים, וזאת במכוון תחילה, כדי שנבין שיש מה לחתור ולגלות עומק לפנינו מעומק.

ב. סודות נעלמים: כאשר לומדים את לשון התורה, אזי לכל אחד ואחד ישנם מילים ורעיונות שנראים מעט מוזרים ותמוהים ולכן יש נטייה ספונטנית לומר "ליקוטי מוהר"ן הוא ספר מלא וגדוש בקבלה, הכל כאן סודות נעלמים ואין להבין בהם דבר וחצי דבר"

ג. לשון מליצית: ישנם גם כאלו הנוטים לחשוב שרבינו היה בעל לשון מליצית וכתב לשון יפה ולא שגרתית. ובכך מתרצים באופן לא נכון את התמיהות שיש להם על לשונותיו התמימים שלעיתים גם נראים כפולים ומכופלים.

הפיראק לכל אלו הטענות היא פשוטה וברורה: רבינו הק' אמר בצורה שאינה משתמעת לשני פנים כי רצונו היה שנקשה על התורה שלו, נעניין בה ונתרץ. וכן ניתן לדקדק בלשונו כמו במקרא. ולכאורה מי שצריכים לדרוש להקשות ולדקדק זה אנחנו, תלמידיו והוגי תורתו, על אף שכלנו הדל. כי רבינו כיוון אלינו וציפה וביקש שנעניין בספרו.

ולכן הדרך הנכונה ללמוד העיון היא: לקורא במתינות את התורה, לשים לב לניסוח של המילים, ובכל פעם מחדש לשאול: רגע, אם אני הייתי כותב את מה שהבנתי כאן, האם גם כך הייתי כותב, או אולי אחרת?

שאי סביב עינייך וראי
כולם נקבצו באו לך

בהתרגשות עצומה אנו שמחים לבשר
למאות חברי חבורות 'אנדלך'

ברחבי הארץ

על

מעמד

סעודת הילולא מפוארת

לכבודו של

רבי נתן מברסלב זי"ע

שתתקיים אי"ה ברוב עם

ביום שלישי

מוצאי עשרה בטבת

בעיה"ק ירושלים

פרטים נוספים

בקו אנדלך 02.313.7556 שלוחה 28.

הזמינו עכשיו!

מוקד הזמנות:

02-6338444

www.ntours.net | info@ntours.net

סניף ראשי - ירושלים: עבודת ישראל 1

נתיבים טורס

משהו נכלא קורה לך?

שירותי נתיבים טורס: לינה, נסיעות, קבוצות, קברי צדיקים, טיסות לכל העולם, נסיעות, קבוצות, קברי צדיקים, טיסות לכל העולם, נסיעות, קבוצות, קברי צדיקים, טיסות לכל העולם.

♦ פרויקט המבחנים בשיחות הר"ן ♦

בסייעתא דשמיא נרשמת תנופה אדירה במבחנים על שיחות הר"ן. במיזם המיוחד שפועל כבר למעלה משנה, זוכים הבחורים להיבחן דרך עמדת "נדרים פלוס" בכל שבוע על מספר שיחות משיחות הר"ן, ובמקביל מקבלים גם מתן שכרה בצידה, כאשר בחודשים האחרונים המלגה גדלה באופן ניכר (כפי שכבר פורסם בעלון במשך חודשי הקיץ אשתקד). בס"ד בשבועות הקרובים נזכה לעשות סיום כל על הספר הקדוש שיחות הר"ן במסגרת המבחנים.

♦ טיסת "אגדלך" לאומן ♦

לאחר תיכנון מוקפד והכנה רבה, שמחים לבשר כי בס"ד לקראת שב"ק פרשת וישלח, יוצאת קבוצה גדולה ומגובשת לציונו הקדוש של רבנו ז"ל. הנסיעה מאורגנת על הצד הטוב ביותר, עם כל הפרטים הנצרכים לטיסה, סעודות שבת, שינה ונסיעות פנים. הנסיעה המיוחדת וההיסטורית מתקיימת בליווי משפיעי הארגון שידריכו וילוו את המסע המיוחד והמרומם. לפרטים נוספים חייגו לקו "אגדלך" שלוחה 56.

♦ כנס הערכה לבחורים הישיבות - מארגני החבורות ♦

בחסדי השם, בימים שלאחר חג הסוכות התקיים יום עיון חוויתי ומהנה לבחורים החשובים, מארגני החבורות ביישוב הקדושות בכל רחבי הארץ. תחילה נסעו בצוותא חזא לקברי צדיקים בצפון, שם העתירו בתפילה לקראת "הזמן" החדש, לסייעתא דשמיא בתורה ובעבודת ה' וכמובן הצלחת החבורות. לאחר מכן המשיכו לציון הרשב"י במירון שם האזינו לדברי חיזוק מאת הרה"ח ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני הארגון. לקראת סיום נערכה סעודה מפוארת למשתתפי המסע, בקברו של רבי יוסי הגלילי השוכן במרומי מושב דלתון. הבחורים יצאו עם תחושת שליחות וסיפוק רב מהמעמד. בנוסף, קיבלו מאת הארגון - שי יוקרתי ומקורי, כהוקרה על כל השתדלותם במשך השנה למען הצלחת החבורה שבניהולם.

♦ התרחבות בחבורות הבחורים של אגדלך ♦

בסייעתא דשמיא, מלבד החבורות המיוחדות הפועלות ע"פ בקשת ויוזמת בחורים רבים מהישיבות הקדושות, נפתחו בחודש האחרון גם חבורות לכלל בחורי הישיבות בערים ירושלים, ביתר עילית ובני ברק. בחורים המעוניינים להצטרף לחבורות ולקבל טעם חדש ופנימי בעבודת ה' - מוזמנים ליצור קשר עם ראש מערך החבורות לבחורים הר"ר יוסף חיים אבאי, בטלפון 053.313.5370.

♦ חידושים מיוחדים בקו "אגדלך" ♦

לרגל התחלת לימוד תורה ז' תנינא - כי מרחמם ינהגם, בספר הקדוש ליקטי מוהר"ן - נפתחה שלוחה מיוחדת ומבוקשת, עם כל שיעורי התורה הזמנית. השיעורים המרתקים מתחדשים כל הזמן. כל מה שנשאר - לתפוס שעה של קורח רוח בין סדרי הכולל, להתיישב ליד ספר ליקוטי מוהר"ן, במקביל - לחייג לקו אגדלך, שלוחה 27 ומכאן ואילך להזרים דיבורי דעת מתוקים ונעימים היישר לתוך הלב.

ראיון מרגש, ייחודי מפעים ומעורר השתאות, על מסכת חייו של החסיד הנלבב הרה"ח ר' פסח שפירא זצ"ל מחסידי ברסלב המופלאים בעיר בני ברק, שנסתלק לבית עולמו בחודש האחרון.

בראיון הייחודי נחשף גם הקשר המעניין של המנוח זצ"ל לארגון אגדלך. לראיון המלא הקישו - 2132 מהתפריט הראשי.

לרגל יום השנה הראשון להסתלקותו של החסיד הנודע והבלתי נשכח הרה"ח ר' שמעון שפירא זצ"ל, נערך ראיון מרתק עם משמשו ומקורבו הרב יוסף דרוושי הי"ו. בראיון המיוחד נשמעים סיפורים מרתקים על דמותו הטמירה של ר' שמעון זצ"ל המסופרים בחן גדול מכלי ראשון. הקישו 2132 בתפריט הראשי.

"כְּשֶׁנִּזְכָּרִים צִדְקָה לְהַצְדִּיק, הֲלֹא יֵשׁ לָזֶה הָאִישׁ אֵיזָה שִׁיכּוֹת לְהַצְדִּיק,

וְהַצְדִּיק נֹתֵן לוֹ לְנֶגֶד זֶה אֶלְפִי אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבּוֹת פְּעָמִים יוֹתֵר!" (מכתבי שמואל, ו)

קוראי עלון 'בחיבותא' לוקחים לעצמם את זכות הפצת דעתו של רבי נחמן ברסלב לרבבות אברכים ובחורים מכל רחבי הארץ

ניתן לתרום בטל' 0454-714-052 | בנדרים פלוס < קופת אגדלך | העברה בנקאית: בנק מרכנתיל, סניף 725, חשבון 0104936756, ע"ש אגדלך ברסלב

התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46

הר"ר ישראל נחמן לוי הי"ו
לרגל לידת בתו
שיזכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים

הרה"ח שמעון מנשה רביע שליט"א מרבני הארגון
לרגל שמחת הולדת נכדתו בת לחתנו הר"ר אליהו כהן הי"ו
שיזכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים

הר"ר יוסף חיים אבאי הי"ו
להצלחה בכל העניינים

הר"ר ישי מטלון שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו
יהי רצון שיזכה להקים בית נאמן בישראל

הר"ר אליהו ועקנין שליט"א
לרגל לידת בתו
שיזכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים

להצלחת הילד יוסף דוד בן אלישבע שושנה
בתורה ויראת שמים

זכות רביה"ק תעמוד להם ולזרעם ויתמלאו כל משאלות לבם לטובה ברוחניות ובגשמיות ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח אמן.

קו 'אגדלך'
הודעות ועידונים • שיעורים
חיזוקים קצרים • יעוץ טלפוני מגדולי הרבנים
• שלוחת החבורות

02-313-75-56

כיצד מחנכין

עלון מס' 118

לקראת יום פטירת הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל

ראש ומייסד ישיבת לייקווד

ב' בכסלו תשכ"ג

השגרירות 'שוקלת' אם להעניק לו מעמד פליט. בשל כך, החליט כי זה הזמן לעשות מעשה...

הוא פנה לראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר, והודיעו כי החליט לנסות להימלט בעזרת המכתב הזה. 'זו אמנם לא אשרת יציאה' - הסביר יענקל', 'אך בכל זאת זה מסמך כלשהו, אולי הוא שווה משהו. אעשה הכל על מנת להימלט בעזרת המסמך הזה, אולי יחוסו ואולי ירחמו עליי!' - טען.

רחמיו של רבי אהרן נכמרו על התלמיד, הוא חש כי זו סכנה גדולה מדי עבורו. 'לפי דעתי', - אמר ליענקל', 'חוששני שחלילה יתפסו אותך ללא האשרה וישלחו אותך לסיביר, לא כדאי להסתכן עד כדי כך, עודך צעיר לימים!' - סבר ראש הישיבה.

אלא שיענקל לא אבה לוותר, הוא חש כי זו ההזדמנות היחידה שלו להציל את חייו מאימת המלחמה, וטען כי אולי בכל זאת בעזרת המסמך יינצל, ולחילופין - הלא נאמר לו כי יש סיכוי קלוש שאשרת היציאה תחכה לו בנמל, אולי זה יקרה...

יענקל המשיך לראות בפיסת הנייר שבידו הזדמנות אחרונה לזכות בחיים חדשים בבריטניה, ורצה רק לברוח. לבסוף 'נכנע' ראש הישיבה לעקשנותו והפצרותיו של יענקל, ובירכו שיסע לחיים ולשלום...

יענקל נפרד מראש הישיבה, ושם פעמיו לעבר תחנת האוטובוס. עד מהרה הגיע האוטובוס, ישן ומקרטע, צפוף בעשרות אנשים שהצליחו להידחק ולעלות אליו. האוטובוס עשה את דרכו לקובנה, שם יש רכבת הנוסעת לעיר הנמל. המסע לא קל, אך החיים שווים אותו, בהחלט...

כשהגיע האוטובוס לקובנה, גילה יענקל תחנת רכבת הומה אדם, כולם ביקשו להגיע לנמל ולנסות לברוח.

היה זה בתחילת תקופת מלחמת העולם השנייה, כשהידיעות על גורל היהודים שנפלו טרף לידי הנאצים הרשעים החלו להתפרסם. ישיבת קלצק שבפולין בראשות ראש הישיבה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל נמלטה לליטא, וכשהרוסים כבשו את ליטא - נאלצה הישיבה להתחלק לכמה קבוצות שהתפזרו, כדי לא לעורר את חמת הרוסים.

על בני הישיבה באותם ימים, נמנה תלמיד בשם יענקל קליאט. יענקל זה היה פיקח וחרוץ מאוד, והחליט לעשות הכל על מנת להשיג אשרת יציאה לארץ זרה, להימלט מהמלחמה המשתוללת. הוא נקש על דלתות השגרירויות השונות, עמד בתורים הארוכים והתחנן ללא הרף, אך לשווא. רוב ככל המדינות סגרו את שעריהן, וסירבו להנפיק אשרות יציאה למדינותיהן - אשרה שפירושה חיים.

אך יענקל לא אמר נואש. הוא שב והתחנן בשגרירות הבריטית, פעל בכל דרך אפשרית כי השגרירות הבריטית בליטא תנפיק לו אשרת יציאה לבריטניה, שנחשבה ארץ מוגנת. לבסוף, עלה בידיו להביא לכך שהשגרירות הבריטית 'תשקול' אם להעניק לו אשרת יציאה, והוא אף קיבל על כך אישור בכתב.

עדיין לא מדובר באשרת היציאה הנכספת, אלא באישור כי השגרירות 'שוקלת' ו'בוחנת' אם להעניק לו אשרה כזאת, כך שבעצם - למכתב לא היתה כל משמעות מעשית.

כמה ימים חלפו, ולמרות שיענקל הוסיף להתחנן בשערי השגרירות, עדיין לא הונפקה האשרה המיוחלת. יענקל סבר שכנראה בקשתו - כמו בקשת יהודים רבים אחרים - נדחתה על הסף, ולאחר כמה ימים נוספים, כשנסגרה השגרירות הבריטית, הבין יענקל שככל הנראה לא תהיה לו אשרת יציאה, וכל מה שנותר בידיו הוא רק המכתב הלא מספק לפיו

'אבל', שבה התמיהה וזעקה מתוך לבו, 'הלא המסמכים היו ממתנים לי לפני העליה לספינה בכל מקרה, מדוע טרח ראש הישיבה כל כך כדי לנסוע אחריי לקובנה ולהשיגני על פסי הרכבת? מה בער להתאמץ כל כך רק כדי לדווח לי את הידיעה המשמחת?'

'זה פשוט', חייך רבי אהרן את חיוכו הטוב, 'הלא הרגשתי כי יצאת לדרך מודאג ומתוח, כשאינך יודע כיצד יסתדרו העניינים, ובעצם אתה מצפה לנס... החלטתי לרדוף אחריך ולבשר לך את הבשורה, למען תיסע לדרכך רגוע ושלי, שמח ובטוח בישועתך!'

יענק'ל שב והתיישב במקומו, משפשף את עיניו כלא מאמין. ידוע ידע כי רבו גאון התורה וענק המידות, אך לא ידע עד היכן מגיעה אהבת ישראל ואהבת תלמידיו הבוערת בקרבו, עד היכן מגיעה דאגתו לשמחת לבו של תלמידו. ראש הישיבה בוודאי שמח לשמע הבשורה כי תלמידו יינצל, אך לא הסתפק בכך: הוא טרח לנסוע באוטובוס לעיר השכנה, להתרוצץ בתחנת הרכבת ולקרוא בשמו, וכל זאת כדי להסיר ממנו את עננת הדאגה ולשמח את לבו!

הסיפור הזה, המופיע בקונטרס 'כולנו יודעי שמך', אין כמוהו ללמדנו מהי אהבת ישראל, לחוש את הזולת, להרגיש את העובר עליו. רבי אהרן לא הסתפק בידיעה כי תלמידו יינצל, הוא טרח והתאמץ כדי לבשר לו זאת, כדי להרגיע אותו ולהעניק לו שלווה בדרך ובמסעו. לא פעם נקריט לידנו הזדמנות לשמח יהודי אחר, להסיר ממנו דאגה, להעניק לו את התחושה כי אנו שותפים לכאבו ומייחלים לישועתו בדיוק כמוהו - הבה נעשה זאת מכל הלב, זוהי אהבת ישראל!

וגם אם זה קצת קשה, דורש מאמץ או מחייב הקרבה - זו לא סיבה לוותר. הבה נראה את רבי אהרן מתרוצץ בין קרונות הרכבת, קורא 'יענק'ל יענק'ל' אל החלל, מקווה למצוא את תלמידו, רק כדי להרגיעו. אלה וכאלה חמדה ליבנו, להתאמץ למען יהודי אחר, לעשות הכל לשמח את לבו, להפגין כלפיו אהבה מכל הלב!

(פניני פרשת השבוע)

הוא מיהר לרכוש כרטיס נסיעה מתאים, ושירך את רגליו בין ההמון, עד שמצא קרון אליו אפשר לעלות. כעת לא נותר לו אלא להתמתין ברכבת העמוסה, עד שזו תחליט לצאת לדרך, לעבר עיר הנמל...

ובעוד יענק'ל יושב בקרון הרכבת וממתין, דמות נוספת נכנסה לתחנת הרכבת, ראש הישיבה - הגאון רבי אהרן קוטלר בעצמו. זמן קצר לאחר שיענק'ל יצא, עשה רבי אהרן את הדרך אחריו: יצא לתחנת האוטובוס, והמתין בה שעה ארוכה. אחר כך נסע באוטובוס נסיעה לא קצרה, ובסיומה - הגיע לתחנת הרכבת בקובנה...

ועדיין לא נסתיים המסע... - רבי אהרן התרוצץ בתחנת הרכבת, קורא בקול 'יענק'ל יענק'ל', מחפש אחריו בכל מקום ופינה. ראשו נדחק באשנבים השונים, זקנו ההדור התנופף ברוח החולפת, והוא ממשיך לרוץ ממקום למקום וזועק: 'יענק'ל קליאט', מחפש אחר תלמידו... דקות ארוכות חולפות עוברות, רבי אהרן עובר מקרון לקרון ברציפים השונים, ממשיך לקרוא בשמו של תלמידו ומחפש אחריו כאילו איבד יהלום יקר...

יענק'ל יושב ברכבת, ולפתע, משום מקום, שמע קול מוכר קורא בשמו, פעם אחר פעם, קריאות קצובות וקולניות. הוא הפנה את מבטו אנה ואנה, הביט לכל הצדדים, ביקש מהעומדים על יד חלונות הקרון - לזוז מעט כדי שיוכל לראות מי קורא לו. להפתעתו, היה זה ראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר בעצמו!

'הראש ישיבה!' - קם יענק'ל ממקומו נסער כולו, המום מהמראה, עיניו קרועות מתדהמה ופיו יורה שאלות: 'מדוע עשה ראש הישיבה את כל הדרך אחריי? מדוע נדחק ראש הישיבה באוטובוס, רק להתרוצץ בין המון האדם בתחנת הרכבת, התאמץ כל כך כדי לשוב ולפגוש בי? מה קרה?' - שאל בתימהון...

'רק רציתי לבשרך', אמר לו רבי אהרן קצרות, 'שמיד לאחר צאתך, הגיע מברק המבשר כי בניגוד לכל התחזיות, הבריטים נאותו לתת לך אשרת כניסה במברק נכתב כי המסמכים מחכים לך בנמל!'

'נפלא!' - שמח יענק'ל על הבשורה, 'הודו להשם כי טוב!' - קרא ברגש רב בהבינו כי חייו ניתנו לו לשלל.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

גליון מס' 214

שבת פרשת ויצא תשפ"ו

ומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

יוצא לאור לרפואת עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א בתושח"י

עניין של חינוך

"הבה לי בנים ואם אין מתה

אנכי" (ל, א)

אפשר לפרש על פי מה
שאמרו חז"ל (ברכות יז) 'נשים
במאי זכין באקרוי בנייהו
לבי כנישתא' (הנשים במה הן
זוכות? בזה שמביאין בניהן לבית
הכנסת). וקשה שהרי יש להם

הרבה מצוות שיכולות
לקיים, ופרשו בספרים
דקאי על נצחון היצר הרע
שלזה צריך דוקא כח התורה
כמו שאמרו חז"ל: 'לעולם
ירגיז אדם יצר טוב על יצר
הרע, נצחו מוטב ואם לאו
יעסוק בתורה וכו' ואם לאו
זכיר לו יום המיתה', כלומר
שלכתחילה העצה על ידי
לימוד התורה, ואם לאו
ישתמש בהזכרת יום
המיתה. זה שאמרה רחל:
"הבה לי בנים" שיהיה לי
כח התורה בזה שאוליכם
לבית הכנסת, "ואם אין"
אם לא יהיו לי בנים "מתה
אנכי" לא יהיה לי עצה
להתגבר על היצר אלא
בהזכרת יום המיתה.
(פנינים יקרים בשם יפת לקץ)
בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"ויספר ללבן את כל הדברים האלה" (כט, יג)

כתב רש"י, "ויספר ללבן - שלא בא אלא מתוך אונס אחיו
ושנטלו ממנו ממנו". ולעיל (פסוק יא) הביא רש"י "דבר אחר:
לפי שבא בידיים ריקניות, אמר: 'אליעזר עבד אבי אבא היו
בידיו נזמים וצמידים ומגדנות ואני אין בידי כלום'. לפי שרדף
אליפז בן עשו במצות אביו אחריו להורגו והשיגו ולפי שגדל
אליפז בחיקו של יצחק משך ידו א"ל מה אעשה לציווי של אבא
אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת".

הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל סיפר ששאל פעם את מרן הסטייפלער
הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל, איזה מעלות צריך לחפש
כשרוצים לבחור חתן, אמר לו הסטייפלער: שכשבוחרים חתן,
לא צריך לבדוק עילוי גדול, רק צריך לבדוק שלשה דברים,
שיהיה לו מידות טובות, שיהיה מתמיד, ושיהיה לו שכל הישר,
אבל לא צריך להיות גאון, וסימנך "משה" מידות, שכל ישר
והתמדה, והוסיף לשאול הגרמ"מ את הסטייפלער: אם יש
לבחור 'שכל ישר', והוא גם 'מתמיד', למה צריך שיהיה לו 'מידות
טובות'? הרי התורה מעדנת את האדם! וע"י התורה האדם
מקבל מידות טובות? ענה לו הסטייפלער, אכן התורה מעדנת
את האדם, אבל זה לא מספיק, אם האדם לא מתייגע לשנות את
המידות ולשפרן, התורה לבד, זה לא מספיק. והביא ראיה
מהפרשה שלנו: אליפז למד אצל זקינו יצחק, ומה למד אצלו?
"לא תרצח", וכי את הלאו של "לא תגזול" ו"לא תגנוב" הוא לא
למד אצלו? אלא מה התירוץ? אכן אם הוא לא היה לומד תורה
בכלל - הוא היה רוצח, אבל היות שלמד תורה, והתורה מעדנת
את האדם, אז זה הועיל לו להוריד אותו מדרגת "רוצח" לדרגת
"שוודד". אמר הסטייפלער, וודאי שהתורה עוזרת, שבלי התורה
הוא היה רוצח ואילו עם התורה הוא סתם "חיה רעה". אבל אם
לא עובדים על המידות, זה לא מספיק. אמר לו הסטייפלער,
בחור שלומד טוב, זה ראיה לכך שעם ה"סטנדר" יש לו "שלום
בית" טוב, ואתה יודע למה? כי ה"סטנדר" אף פעם לא ביקש
ממנו להוריד את הפח... הסטנדר אף פעם לא ביקש לו לקום אל
התינוק באמצע הלילה... אם לא עובדים על המידות, יכולים
ללמוד ועדיין להיות מושחת. זה מה שלומדים מאליפז, שעל
המידות צריך לעבוד וה' יעזור לכולנו לשידוכים הגונים. (מעובד
מדברי הרב אליהו דיסקין)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

צדיק גוזר! \ ספור על רבנו מרן הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן רבי

יעקב משה

חרל"פ זצ"ל

זיע"א

(ז' כסליו התשי"ב)

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: נולד בירושלים ביום שבת, כ"ט שבט ה'תרמ"ב לאביו: הגאון ר' זבולון זצ"ל. ולאמו: מרת מרים ע"ה. השם חרל"פ הוא ר"ת של 'חייא ראש לבני פולין' או 'חכם ראשון ליוצאי פולין'. התחנך בת"ת 'עץ החיים'. הגאון הגרי"ל דיסקין מבריסק, בחן את הרי"ס בהיותו בן 13 ואמר עליו, שהוא 'נער טוב ולומד יפה', וזהו שבח שרק יחידי סגולה זכו לקבל מהגאון. בהיותו כבן 15 כבר אז נודע כבקי ומעיין בהלכה, וכשהגיעה שאלה הלכתית מסובכת לפני ר' שלמה זלמן בהר"ן, היה מבקש מידידו ר' צבי מיכל לשלוח אליו את ר' יעקב כדי לברר איתו את התשובה. גאון. ענוותן. שקדן. גילה שליטה מקיפה בכל מכמני הש"ס והפוסקים, הראשונים והאחרונים. בשנת ה'תרס"ח התמנה לרבה של שכונת 'שערי חסד' בירושלים ולאחר מכן גם לרבה של שכונת רחביה. בשנת ה'תרע"ב שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' וגם כראש ישיבת 'בית זבול'. ביפו, פגש את הרב אברהם יצחק הכהן קוק והפך להיות תלמידו בלב ובנפש. עם הקמתה של ישיבת 'מרכז הרב קוק' התמנה הרב לעמוד בראשה. בתפקיד זה כיהן בין השנים ה'תרצ"ה-ה'תש"א. עם קום המדינה, היה הרב מחברי משלחת הרבנים שביקרו אצל ראש הממשלה והשפיעו עליו לבטל את גזרת הגיוס של בחורי הישיבות. ראש הממשלה התבטא, שדמעותיו של ר' יעקב משה הן היו הגורם להחלטתו, להשארת עולם התורה, במתכונתה ובצביונה הרוחני הקיים. לאחר פטירת הרב קוק היה מועמד לכהונת הרב הראשי של ארץ ישראל, אך בסופו של דבר לא נבחר. רבנו נלב"ע ב-ז' כסלו ה'תש"ב. ציונו בסנהדריה בירושלים. רבינו חי ופעל כ- 69 שנים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

בשכונת שערי-חסד, בנו של אחד התושבים, יהודי ירא-שמיים ובן-תורה, השליך את לבושו המסורתי וגזז את פאותיו. לב ההורים נשבר, אך לא יכלו לעשות דבר. היו מהשכנים שדרשו מההורים להרחיק את הבן הסורר מהשכונה. אך לאחר התייעצות עם רבינו, החליטו להמשיך את הקשר עם בנם ולנסות להשפיע עליו. לאחר זמן התנדב ליהגנה' ובמרוצת הזמן נעשה מפקד בכיר בארגון. שבת אחת הזדעזעה השכונה כולה: הצעיר נסע להנאתו, במכונית, ברחובות השכונה. מעולם לא העז איש לחלל שבת בפרהסיה ברחובות השכונה. היה זה פריצת קו אדום. היו בשכונה קנאים, שהטיחו חרפות וגידופים על הצעיר שחילל וביזה את כבוד השבת. הוא לא התרשם מן החרפות וגם לא מאיומים. להפך, נראה היה כי כל אלה רק הגבירו את רצונו להתגרות בתושבים ולהפגין את הבוז שהוא רוחש להם. קנאי השכונה כבר הודיעו כי בשבת הבאה לא יעבור המעשה בשתיקה. עם התקרב השבת נעשתה האווירה בשכונה טעונה. הרי ברור לכול כי השבת הקרובה עומדת להיות שבת של פורענות. לא הועילו כל תחנוני ההורים על אוזני בנם. הוא היה נחוש בכוונתו לנסוע ברחובות השכונה גם בשבת הקרובה. בצר לו פנה האב שוב אל רב השכונה, לבקש עצה. הרב חרל"פ הקשיב בתשומת-לב לדברי האב, והתעניין בעיסוקיו של הצעיר. "אמור לבנך כי אני מבקש לראותו ולשוחח עמו בעניין חשוב", אמר לבסוף לאב. על הזמנת הרב. הבן סירב ללכת. "אני יודע מה הוא לומר לי. אין לי עניין בהטפות מוסר". ביומיים הבאים i בהגיע האב לביתו סיפר לב הוסיף האב להתחנך לפני בנו, ללכת לרב- אך ללא הועיל. השבת התקרבה, והבן עומד בסירובו. נותרו עוד כמה שעות עד השבת, והמתח באוויר גואה. כשדמעות בעיניו ניסה האב ניסיון אחרון לדבר על לב בנו: "אף אם לא תקבל את דברי הרב, עשה לי טובה ולך אליו. איך אראה את פניו בביה"כ כאשר אפילו לשוחח איתו לא הסכמת?". לבסוף הסכים הבן לתחנונים. "אל תטפח ציפיות", הדגיש קודם לכתו. כשהגיע לבית הרב, היה שעה קלה לפני שבת. הרב עדיין לא שב מהטבילה במקווה. להפתעתו הרבה קידמה אותו הרבנית במאור- פנים ובחיוך. היא ביקשה ממנו להמתין לרב, ובינתיים פרסה לו מעוגת השבת הטרייה. לאחר כמה דקות הופיע הרב. על פניו נסוכה הארת השבת הממשמשת, וכולו אחוז הרהורי דבקות. בהבחינו בצעיר רץ אליו מיד ולחץ את ידו בחמימות. "אני מתנצל על שהטרחתי אותך אליי בשעה דחוקה זו", התנצל, "סלח לי". לאחר הפתיחה הלבבית, אמר לו הרב: "שמעתי עליך דברים גדולים. נודע לי כי אתה מפקד חשוב ב'הגנה' ועוסק בהצלת חיי יהודים. יהיה חלקי עם מי שזכו להגן בגופם על עם ישראל. אין לשער את גודל המצווה שבידך!". "אולם אני מבקש לספר לך, כי יש כמה אנשים בשכונתנו שאינם מודעים למעשיך החשובים. הם אינם יודעים כי אתה עוסק במצווה כה חשובה, הדוחה גם את השבת. בשבת שעברה, סיפרו לי, נסעת במכוניתך בחוצות השכונה. ומן-הסתם, כשיהודי נוסע בשבת, הרי זה משום פיקוח-נפש. אם כך הדבר, הנסיעה מותרת ואף מצווה. אולם מי שאינם יודעים זאת, זוממים לפגוע בך, ואגב כך להפריע למלאכת- הקודש שאתה עוסק בה. "בקשתי אפוא ממך כי מחר, אם תצטרך שוב לנסוע בדחיפות כדי להגן על חיי יהודים, אנא הקש על דלתי והודע לי. אני אכנס עמך למכונית, ואסע עמך ברחובות השכונה. כך ידעו כולם שנסיעתך מותרת בשבת, ולא יפגעו בך ובעבודתך". נכנסו הדברים הרכים לליבו של הצעיר, ומאותו יום לא נסע עוד בשבת ברחובות שערי-חסד, והשקט והשלווה חזרו לשרור בשכונה.

(מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

מורא מקדש!

**"מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים
וזה שער השמיים" [כח, יז].**

מעשה בבחור ירא שמים, שבבית הכנסת בו הוא מתפלל רבו דבורי המתפללים בכל מהלך התפילה וקריאת התורה. הזלזול הנורא בתפילה ובבית אלקינו נגע מאוד ללבו, אך הוא לא ידע להשית עצות בנפשו, 'היאך אוכל למגר את מספחת הדיבורים, כאשר נראה כי אני היחיד בציבור שהדבר מעיק עליו'. באחד הימים, למד את דברי בעל ה'ווי העמודים' (הובא במשנה ברורה סי' קכ"ד סקכ"ז): יש למנות איש חזק וירא שמים, שיתנו בידו שבט מושל, לגעור ולהעניש את אלה שמדברים בבית הכנסת! החליט אפוא הבחור, שבמקום שאין אנשים, אשתדל אני להיות איש, ופנה אל הגבאים לקבל רשות להוכיח את המפטפטים בבית הכנסת. הרשות ניתנה, ומעתה כל מתפלל שסח והפריע למהלך התפילה, ניגש אליו מידענו, והסה אותו, ובמקרה הצורך, אף הכה בחוזקה על השולחן שלפניו... ואכן, יזמתו של הבחור הצליחה, אמנם האנשים ממשיכים לדבר, אך כל התחלת שיחה נקטעת על ידי הדפיקות של ה'ממונה על שמירת קדושת בית הכנסת'. האנשים גילו הבנה, כך שהשקט נישמר עד לתחילת השיחה הבאה. ממשיך הבחור לספר: הנה לאחרונה מגיע אבי שיחה להתפלל אצלנו בבית הכנסת באופן קבוע, והבעיה היא שהוא הפך ל'ציר המרכזי' של הפטפוטים והשחוק. לדאבון לבי, קורה גם שהפלאפון שלו מצלצל ומנגן בקול, והוא לא נמנע מלענות לשיחות (בתוך היכל ה', רח"ל)... גם לאחר שדיברתי עמו על כך (לאחר התפילה) הוא ממשיך לדבר, ומשאיר את המכשיר הנייד דלוק. הבחור הריץ את שאלתו אל מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: 'האם אני רשאי להתרות באבי כאשר הוא מפטפט באמצע התפילה, כפי שאני נוהג בכל שאר המתפללים, או שמא כדאי שאעבור להתפלל במקום אחר?...? השיב מו"ר: שנינו בהלכות כיבוד הורים (שו"ע יו"ד סי' ר"מ סעיף י"א): "ראה את אביו שעבר על דברי תורה, לא יאמר לו: 'עברת על דברי תורה!', אלא יאמר לו: 'אבא כתוב בתורה כך וכך', כאלו הוא שואל ממנו, ולא כמזהירו, והאב יבין בעצמו ולא יתבייש". מבאר אפוא, שגם כאשר האב עובר על דברי תורה, אין לביישו, אלא רק לרמוז לו בעדינות שנוהג שלא כדין. ולכן, אין לבן להכלים את אביו שמפטפט, אלא רק יציין בפניו את אזהרת התורה: 'ומקדשי תיראו', ואת דברי המשנה ברורה (סי' רכ"ד ס"ק כ"ז): "אוי לאנשים שמשיחים בעת התפילה, כי ראינו כמה בתי כנסת שנחרבו בשביל עוון זה". ועל כל פנים, בוודאי שאין לבן לעזוב את בית הכנסת, ואם ינהג כן, ישא, חלילה, על גבו את עוונות המפטפטים, כדברי רבותינו (שבת נ"ד): "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מחה, נתפס על עוון אנשי ביתו. באנשי עירו, נתפס על אנשי עירו". לסכום: הבן ימשיך לשמש כ'שומר' על קדושת בית הכנסת, אך לא יזהיר את אביו בדרך מביישת, אלא רק יזכיר לו את חומרת עוון השיחה בבית הכנסת (אחת שאלתי).

יוצא לאור לרפואת כלל עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א

סגולותי

מגזין הבטאון המשנה

גליון מס' 36

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת ויצא - תשפ"ו

יוצא לאור לזיכוי הרבים לרפואת עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א בתושח"י

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים
והדברים מוגשים למעיינים הנכבדים ואין
המערכת אחראית על תוכנם ו/או אמיתותם כלל
(טל"ח)

סגולות חודש כסליו

סגולות נטילת ידיים (מקור: סידור 'תתקבל')

1. כתב בשו"ת 'רב פעלים': "אדם הנתקף בפחד פתאומי ואינו יודע את פשרו – יזהר מאד בנטילת ידיים של הבוקר, שאחר עשיית צרכיו, אחר נטילת ציפורניים ותספורת וגילוח – לעשותם שלוש פעמים לסירוגין ובשפע".
2. כתב ה'בן איש חי' (תולדות): "הרוצה שילדיו הקטנים יגדלו בטהרה ויהיו ב"ה גידולי קודש – יקפיד ליטול את ידיהם כדת וכדין בקומם משנתם", וכן אמר ה'חזון איש'.
3. כתב רבנו 'כף החיים' (ד', יט'): "כל הנוגע באוזנו או בעינו טרם נטל את ידיו של שחרית "אזי נעשה באותו יום סומא או חרש בתורה, כי לא יראה ולא יבין את אשר למד או שמע".
4. כתב ב'אגרא דפרקא' (ט'): "קבלה בידינו מרבי זושא מאניפולי – 'שיש להיזהר שלא להניח רגליו על הארץ בלא נטילה, כי בהניחו רגליו על הארץ בלא נטילה – אז ח"ו כל חימום הרע שבנפש הבהמית רודף אחריו להסיתו". וישים לב, שאם נוטל ידיו סמוך למיטה, שאינו מפריע לאדם אחר מבני הבית.

(מתוך הסידור 'תתקבל' – 03-5707894)

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם

גיליון מס' 137 | כסליו התשפ"ו

נא לשמור על קדושת הגליון

אני מעביר בחי דמות של כושי מקסיקני, העוסק מן הבקר עד הערב בעבוד שדותיו אי שם בערבה, ורחוק כרחוק מזרח ממערב מכל כבוד אנושי או רוחניות".

כעת הנה תורו של הרב להשיב על השאלה. "יודע אתה על מי אני כונתי הבקר כשבכרתי 'שלא עשני גוי' על מיסטר ג'ימי קארטר! נשיא ארצות הברית של אמריקה".

"אתה יודע שהוא מבקר בארץ בימים אלו, אתה מבחין לבטח בכבוד המלכים לו הוא זוכה, בסקור האדיר בכל כלי התקשורת..." תאר הרב בלהט "האישיות החשובה בתבל".

"אבל אני" הצביע הרב שף על עצמו וקולו רעד מהתרגשות "אני יהודי! אני בנו הנבקר של רבנו של עולם! אני יותר חשוב מהגוי הזה! הוא אינו נחשב לעמתי אפילו בקלפת השוים".

"ולא רק לעמתי" חתם הרב שף, "אלא לעמת כל יהודי חחי עלי אדמותו הגוי המהלל ביותר - אינו חשוב למאומה לעמת היהודי הפשוט ביותר..."

צדיקים מודים לה'

הרב שף צוק"ל

אל חדרו נכנס אחד מתלמידיו המבוקשים, להתייעץ עמו בענין מסים. בקש התלמיד לשטח את צרתו לפני רבו, פאשר לפתע פנה אליו הרב בשאלה שלא ממין הענין: "האם ברכת היום ברכות השחר?"

עיני התלמיד התרוממו בהשתוממות. "בדאי שברכתיו" השיב בשקט.

"ועל מי כוננת הבקר פאשר ברכת 'שלא עשני גוי' תקר הרב שף. והתלמיד, שלא הבין לאן חותר רבו, לא ידע את נפשו. 'שמא הרב מנסה לבדק את מדת רצינותי בעבודת ה' הרהר בלבו..."

אך הרב לא המתין "נו, על מי כוננת הבקר?" דחק בו. "בדרך כלל" השיב התלמיד בזהירות. "פאשר אני מבטא את המלים 'שלא עשני גוי',

שואלים הודיה

העתיד, יש לדעת, שאותה טובה שהייתה טמונה בתוך הקושי, הקדוש ברוך הוא יכול להפוך, שתתגלה בטוב הנראה והנגלה. כלומר, בנעימות ומתיקות.

ואם בהמשך הזמן, ההסתר והקושי ממשיכים, שוב חובה עלינו להתחזק מצד אחד, באמונה שהכל לטובה ממש, עד כדי כך שנגיע למצב של הודיה, ומצד שני נמשיך לקוות לה, ולבקש שהטובה תתגלה ותופיע בטוב הנראה והנגלה.

במוצאי שבת בברכת "בורא מאורי האש". מהיכן נולד ריבוי הצבעים הזה?

המדע מספר: בתחתית הלהבה, קרוב לפתיל, יש הכי הרבה חמצן. כאן מתרחשת "בעירה מושלמת" בטמפרטורה של 2,000 מעלות, והמולקולות המעוררות פולטות אור כחול זוהר. ככל שעולים למעלה, החמצן פוחת ונוצרים חלקיקי פחמן זעירים שמתלהטים כגחלים קטנטנים - ונותנים צהוב, כתום ואדום.

מי תכנן שהאש תציג פס צבעים מושלם מכחול לאדום? בכסלו, חודש הנרות והאור, הלהבה מעידה על אמונתו של בורא עולם - שברא באש אחת ספקטרום שלם של יופי וצבע.

מה רבו מעשיך

סוד הלהבה הכחולה - בורא מאורי האש

האש בעולם משרתת מטרות רבות: היא מחממת את האוכל ומגינה מפני קור החורף. אך יש לה מטרה עמוקה יותר - להעניק תחושת כבוד לבורא עולם שברא דברים כה חזקים ומופלאים. לכן בכל מעמד של כבוד - תפילה, ברית מילה, ושבת קודש - אנו מדליקים נרות. יש באש דבר נפלא במיוחד: ריבוי הצבעים המדהים שבה. על פלא זה אנו מודים

מאור ההודיה

"וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול". הודיה לה' אינה רק שימת לב לחסדים הרבים הסובבים אותנו ולהביע הודיה עליהם, היא הארת הלב בהכרת טובו הנפלא של השי"ת. רוב בני אדם מחשבותיהם מרוכזות על מה שהיה יכול להיות יותר טוב בחייהם ובעולם כולו. אנשים אלו לא רק חסר להם הודיה לה', חסר להם אור ההכרות בטובו המופלא של השי"ת. ההיבט שלהם על העולם הוא אפרורי וחשוך, מלא כחדים, חסר בטחון בה' ואהבת ה'. לעומת זאת האדם שחי עם הודיה, חי בעולם מואר, מלא בחסדים ובאין ספור גלויים של טוב ה' וחסדו.

בשביל לזכות להיבט מואר זה, צריכים לשים לב ולחוש לא רק את המתנות הרבות הסובבים אותנו, אלא גם את "מאור הפנים" כביכול של נדיבות ואהבה שמאחוריהן. כדוגמת מי שמקבל מתנה, שבהתחלה הוא שם לב למתנה ומתרגש ממנה, ואחר כך מרים את עיניו ומסתכל בעיני הנדיב ורואה את חיוכו, את הארת פניו המשקפים את טוב לבו ואהבתו - את שמחתו לשמחה, ואף עליהם מביע תודה.

בכתבי חז"ל "טוב" ו"אור" הם שמות נרדפים, כיון שכל הטוב הקיים בעולם הוא חלק ממאור פניו ית'. ואכן האור הגשמי הוא נאצל - באמצעות סינונים רבים - ממאור פנים נעלה זה. על כן ימי האור וההודיה של חנוכה הם ימים מסוגלים מאוד להשיג היבט מואר זה על העולם. גדולי הדורות המליצו להסתכל על נרות החנוכה הדולקים. ויש להוסיף, שלא רק רצוי להביט באורם, אלא יש להשתדל לחוש את מאור הפנים שמאחוריהם, אותו מאור פנים הנמצא מאחורי כל האין-ספור חסדים הממלאים את העולם שלנו. המרגיש את זה יבין למה מצוה זו נקראת "מצוה חביבה עד מאוד", שכן על ידה ניתן לחוש את מתק טובת הלב והאהבה הגדולה של אבינו הטוב והמטיב שבשמים.

לכיתוב לראות ישויות
פלטות תרומות?
חזקתם את ה'!
055-6789852
ואיך יפליא אתכם?

נתרם בעילום שם
לזיווג הגון

מיכאל
בן רבקה
לזיווג הגון בקרוב

נתרם בעילום שם
לרפואה שלמה

רות
בת רבקה
לזיווג הגון בקרוב

לבחור היקר
לחזרה בתשובה שלמה ועליה
בתורה ויראת שמים

מאיר
בן עדנה
לרפואה שלמה וישועה
בקרב

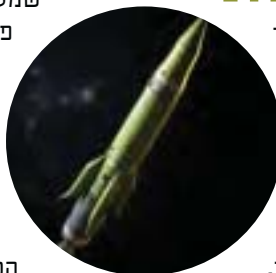
מספרים הודיה

עוד אלפי סיפורי ישועות בזכות ההודיה ניתן לשמוע ב"קול תודה"

שירות ותודות

על יישוב הדעת ועל שקט. אפשר לקום בבוקר לשאת תפילה לאלוקי שמים ואח"כ לצאת לכולל, ללמודים או לעבודה, ללכת ברחוב כך סתם בשלווה, ומאוחר יותר לשוב הביתה כאילו כלום לא קרה. ובערב להגיד "שמע ישראל" ולישון ברציפות כל הליל. לכאלו ניסים מי פילל...

הודו לו ברכו שמו, כי הוא ורק הוא מלך עוזר, מושיע ומגן. לא צבא, ולא טכנולוגיה מתקדמת, לא אמריקה היא שעוזרת, ולא ביחד ננצח, כי רק מלחמות אני עשיתי, כי ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. עלינו לשבח לאדון הכל על משיח ובית מקדש, וכל הארץ תמלא דעת, כי עוד בנים שוב ישובו. עלינו לשבח לאדון הכל, כי עם ישראל עוד במהרה גאול יגאלון

עלינו לשבח לאדון הכל, על אין סוף ניסים ונפלאות, ובכל דור ודור קמים עלינו לכולתינו, והקדוש ברוך הוא מצילינו מידם. עלינו לשבח לאדון הכל, על אין ספור טילים שיורטו או שנפלו בשטח פתוח. על אין ספור הצלחות להרוס ולקעקע תשתיות מלחמה ולהשמיד ולאבד את ראשי הרישעה. עלינו לשבח לאדון הכל, כבר אין אזעקות, כבר אין התראות, אין צורך להישאר בקרבת מרחב מוגן, כבר אין פחד ואימה מטיל בליסטי מאירן. עלינו לשבח לאדון הכל, על שיגרה מבורכת,

פנינים של הודיה

ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע אשר יצר מועיל יותר מ'ונתנה תוקף'!"

סיפר הגאון רבי אברהם חיים ברים זצ"ל: "שמעתי מעד נאמן מופלא בתורה ויראה שזכה עוד לחסות בצילו של הרב הקדוש ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע"א (כ"ה ניסן תרל"ו), וסיפר שבבואו לראשונה לחצר הקדוש שמע קולי קולות רמים עולים מחדרו של ה'דברי חיים'. הוא נבהל והשתומם מאוד, ושאל לאנשי הבית: 'מה זה ועל מה זה?'

ענו לו, שכך מנהגו כל פעם בבואו לברך ברכת 'אשר יצר' ומתנהג כך בכל יום, לגדול הכרתו בחסד ה' עמו."

יהודי אחד שהיה גר בגרמניה סיפר שכאשר היה ילד חשקה נפשו לנסוע לצאנו לראות את האדמו"ר הגדול ה'דברי חיים' מצאנו. אביו הסכים, ונתן לו כסף לנסיעה בתנאי שלא ייסע ליותר מיום אחד.

הילד הגיע לצאנו ורצה להיכנס לאדמו"ר, אבל אמרו לו שבאותו יום הרבי אינו מקבל קהל כלל. הוא החליט לעמוד מאחורי דלת חדרו של הרבי ולעקוב אחרי הנהגותיו, וכך הוא מספר: "עמדתי מאחורי הדלת ושמעתי את הרבי מברך ברכת "אשר יצר". הברכה ארכה כעשרים דקות, בהתלהבות נרגשת ובדבקות מרוממת שאי אפשר לתאר בכתב. רק כדי לשמוע "אשר יצר" כזה היה כדאי לנסוע את כל הדרך הארוכה.

לאחר שגמר את הברכה, פתח הרבי את הדלת וראה אותי. הוא פנה אלי ואמר, "בני! יש לזהר לכוון ב"אשר יצר" יותר מאשר ב"נתנה תוקף" - תפלת "ונתנה תוקף" היא מנהג, וברכת אשר יצר היא מתקנת חז"ל. דע לך, שברכת "אשר יצר" הנאמרת בכוונה בכוחה להביא יותר ישועות וברכות לעולם מ'ונתנה תוקף'!"

אנא, אצרו לנו להשיך להפיל את

אור ההודיה

בהדפסת עלונים מדי חודש,
בהדפסת מוצרי הודיה, בקיום כנסים
בכל רחבי הארץ ועוד...

ניתן להקדיש להצלחה,
בריאות, זיווג הגון או
להבדיל לע"נ יקירכם
בטל: 055.6789.852

תשכך למצוות!

ניתן לתרום ב-3 דרכים:

1. באשראי דרך קהילות בטלפון 0732757000 קוד 8856
2. בהעברה בנקאית. בנק הדואר סניף 001 מס ח-ן 24450984
3. במענה אנושי בטלפון 055.6789.852

מזמור לתודה העולמי!

כהמשך מהשנים הקודמות, בימי החנוכה
נתאחד כולנו - גברים, נשים וטף
לאמירת "מזמור לתודה"
(פרק ק בתהילים)

בכל יום ימי החנוכה בשעה 19:00

משמרת ההודיה המסורתית של "לעולם אודך"

ממשיכה בע"ה גם השנה, מזה השנה ה-13!
כל אחת יכולה להצטרף ולהיות חלק ממשמרת גדולה של
נשים שידו להשי"ת ברב שעות היממה של ימי החנוכה.
קחי חלק בזכות!

להרשמה החל מ"כסלו בע"ה:
יש להתקשר לטלמסר: 077-3137119 שלוחה 29

חנוכה ה"קול תודה"

עשרות שיעורים והתחזקות יומיות
בנושא ההודיה בחנוכה - יחכו לכם
בקו המחזק "קול תודה"
במהלך ימי החנוכה

03-6171190 | לנשים: 03-6171180

והאלים

פרשת ויצא
תשפ"ו

יושב

לע"נ יעקב זאב בן צבי

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

עולה או יורד?

להגיע דיווחים על קרחונים מצפון למסלול. מחלקם רב החובל התעלם, וחלקם כלל לא הועברו אליו. כולם האמינו, שאם יגיעו קרוב לקרחון, התצפיתנים יראו זאת ויהיה לאוניה מספיק זמן להתחמק מהם.

אבל בצריח התצפית, הארון עם המשקפות נשאר נעול כי המפתח נשאר אצל קצין שלא עלה להפלגה, והתצפיתנים נאלצו להסתמך רק על טווח הראיה הטבעי שלהם. בערב שאחרי תחילת האזהרות, הים המשיך להיות רגוע, בצורה שקשה לראות בה קרחונים, כי אין גלים שנשברים עליהם.

כאשר התצפיתנים ראו לראשונה את הקרחון שעצום שניצב מולם הם הודיעו מיד, והפקודה ניתנה להסיט את האוניה שמאלה ולעצור את המנועים, אבל כאן התבררה הטעות. במקום פגיעה חזיתית, שהייתה גורמת לנזק נקודתי, הסיבוב גרם לטיטאניק להתחכך לאורך הקרחון שקרע את דופן האוניה במספר רב של נקודות.

רק לאחר כ־40 דקות התחילו להבין על הסיפון שהנזק קשה ובלתי הפיך. מתוך ביטחון בשרידות האוניה בכל מצב, הצוות לא תורגל בפינוי בסירות ולמעשה לא התקיימו תרגולי חירום משמעותיים. הסירות, שבכל מקרה לא הספיקו לכולם, הורדו בחצי קיבולת או פחות,

לפני כ־120 שנה החליטו בעלי אחת מחברות הספנות הגדולות לבנות שלוש אוניות ענק שיתחרו באוניות המהירות והמפוארות של חברות הספנות המתחרות. המפורסמת משלושתן הייתה השניה, הטיטאניק.

האונייה נבנתה בטכנולוגיות מהמתקדמות של התקופה, עם מערכת מחיצות אטומות ורצפות כפולות. המהנדסים האמינו שסידור המחיצות יקנה לאונייה עמידות גבוהה במיוחד, וכבר בשלב מוקדם זה נוצרה לטיטאניק תדמית של כלי שיט "בלתי ניתן לטביעה". אף על פי שהמהנדסים לא השתמשו במילה הזאת במפורש, זו הייתה רוח הדברים בעולם הספנות ובתקשורת, והחברה לא מיהרה לתקן את הרושם.

לפי התקנות הבריטיות מיושנות של אותה תקופה, שלא לקחו בחשבון את

מספר הנוסעים, הטיטאניק חויבה לשאת רק כ־20 סירות הצלה, כלומר, בעת צרה מחצית מהנוסעים (יותר מ־2000 סה"כ) ישארו ללא מקום בסירות. עלתה הצעה להוסיף 32 סירות הצלה נוספות, אבל היא נדחתה כיוון שהן היו מפריעות עיצובית למראה האוניה, וגם המהנדסים שתכננו אותה אמרו שבכל מקרה היא לא תטבע.

הפלגת הבכורה של הטיטאניק יצאה מסאות'המפטון כשעל הסיפון היו אנשי עסקים ידועים, אנשי אצולה, וצוות גדול. לאחר כארבעה ימים של שיט נח בים רגוע, החלו

המשך בעמוד הבא

בא גם אתה להיות שותף בהפצת

העלון ותזכה את יקיריך:

4663MR@GMAIL.COM

לעילוי נשמת: בנימין בן שמעון ז"ל, שרה בת אנשל ז"ל

אסתר הינדא בת יהודה לייב ז"ל, אליהו בן ישראל ז"ל,

אילן בן סוזן ז"ל.

לרפואת: אברהם צבי בן שרה, בנימין בן אלישבע, מתן בן טלי.

העלון השבוע

הוקדש:

ה' שבחר בו להיות מלך, אין ספק כי הוא הגיע לדרגת השלמות המופלאה הזו על ידי יגיעה ועבודה רבה.

אומר הרב אברהם זלמניס צוק"ל, ראש ישיבת בית יוסף בורשא, שלמרות שנמצא המלך עכשיו בשיא הדרגה האנושית, הוא מצווה לקרוא בתורה כל ימי חייו. לא נאמר כל חייו, אלא כל ימי חייו, כל יום הוא חלק מהחיים שלו, כל יום הוא תקופה שלימה של נסיונות שונים. ואפילו שהוא מלך ישראל, המושלם בנפשו, הקריאה היומיומית היא למען ילמד יראת ה', כי לא די לו בכל מה שלמד בעבר, בכל היגיעה הרבה, בכל הידיעות הרחבות שרכש לו בעת לימודו בהתמדה עצומה, אלא הוא חייב ללמוד ליראה, להתחיל כל יום מחדש ללמוד ליראה כאילו אינו יודע כיצד עולים בסולם השמימה.

אבל לא די בהתחזקות המתמדת בלימוד התורה והיראה, המלך הצטווה גם לא להרבות סוסים ולא להרבות בכסף וזהב, ולמרות שמכבודו של המלך לצאת ברכב רב ולצבור הרבה כסף, לא כך היא דרכו של מלך בישראל. הוא מצווה שלא להרבות אלא לפי צורכו וצורך משרתיו וחייליו. וכאן נוסף על פעולותיו בעשיית הטוב, גם ציווי לעבוד תמיד על הסור מרע, להתרחק מכל המפריעים וחמדות העולם כדי שלא יסור לבבו שלא יסטה כמלוא נימה מדרך ד'.

וזאת המסקנה השניה שעולה לנו מהפסוק: גם כשהיהודי ניצב בראש הסולם ומרגיש שהוא ברום המעלה, עליו לראות תמיד את הצד המוצב ארצה, כי גם בשעה שאדם מוצא את עצמו שקוע בתורה ומחשבותיו זכות ונעלות והוא כאילו מרחף בעולמות העליונים, לא יטעה לחשוב שהוא חסין מנפילות, לא ידמה ברוחו כאילו שום דבר לא יכול להטביע אותו, אלא ינהג בזהירות עצומה שלא יכשל בעבירות כדי לא להשליך למצולות ים את כל המעלות שרכש בעמל כה רב.

וחלק מהנוסעים בכלל לא ידע איפה הן נמצאות ולאן הם צריכים להגיע. התוצאה הייתה מעל 1,500 הרוגים.

לאחר 14 שנה של לימוד רצוף בישיבת שם ועבר, מניח יעקב את ראשו למנוחה. והנה בחלומו "סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה". במדרשים האריכו לתאר את הסולם הכללי המרמז ומכוון לעם ישראל כולו בכל תקופותיו, אבל הרב דוד בודניק מרבני נובהרדוק אומר שהסולם מרמז גם על האדם הפרטי: על עלייתו וירידתו של כל יחיד בעבודת ה', ומה שנאמר "והנה ה' נצב עליו" בא ללמדנו שכל יחיד חשוב לפני הקב"ה, שניצב עליו ומורה לו תמיד את הדרך אשר ילך בה.

וכשם שה' נצב על הסולם, כך חייב גם האדם לשוות תמיד לנגד עיניו את הסולם הזה לשתי מסקנות יסודיות:

הראשונה היא שגם בזמן שהאדם מצוי במצב ירוד ולכאורה אין לו סיכוי לעלות, הוא צריך להסתכל על ראש הסולם המגיע השמימה. אסור לו להתיימש ולומר מי אני ולמה אני מסוגל להגיע.

כי המציאות היא שנפש היהודי, החלק האלקי ממעל שבה, כוסף ומתגעגע לה' ותמיד יש באפשרות האדם לשבור בבת אחת את כל המחיצות ואת המסך המבדיל בינו לבין קונו ולהתרומם עד קצה הסולם על ידי כח התשובה, וכמו שכתוב על המקדש את האשה "על מנת שאני צדיק גמור", אפילו הוא רשע גמור, כל ימיו חוששין לקדושים שמא הרהר תשובה בלבו.

כאשר התורה מביאה את החיובים שחלים על מלך ישראל, כתוב: "והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר וגו' והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה" ואמרו על זה רז"ל שלכל מקום שהיה המלך הולך, היה ספר התורה איתו. מלך ישראל הצטיין במעלותיו מכל ישראל, הוא היה צריך להיות "המובחר שבאחיו", ואם הוא היה המובחר בעיני

איך מתגברים על

נסיונות

בקלות?

לתשובה חפש את
הרב מנחם ריביץ:

0733-578-562

לפני שבוע ניחמתי את בני ואחיו של המחנך הנודע רבות בשנים הרב אליהו חשין ז"ל.

בשיח עם האבלים, דיברו כמובן על דמותו של המנוח בפן החינוכי שבו. בין הדברים גילה בנו של המנוח עובדא מצמררת שנודע לו רק עתה על הכוח לדורות שיש אצל המחנך, וכך סיפר: "אתמול הגיע אדם לנחם את המשפחה וסיפר שיש לו בן שעקב הרפתקאות שונות ירד מדרך התורה. כיום הוא נער בן שבע עשרה שגר בחו"ל, וכבר הרבה זמן לא יכולתי להשפיע עליו שישמור תורה ומצוות.

והנה לפני כמה ימים, כאשר נפטר רבי אליהו, נזכרתי שבני למד אצלו ומאוד אהב אותו, ושלחתי לו הודעה על כך. לאחר כמה שעות בני החזיר לי הודעה: 'עקב שכל כך העריך ואהב את הרבי חשין, קיבלתי על עצמי לחזור להניח תפילין בכל יום'."

זוהי איפוא העוצמה האדירה של עשיית רושם המטביעה חותם ומשפיע לדורות - כאשר מחנך זוכה להשאיר רושם אצל התלמיד, גם אם ח"ו הוא יהיה בירידה ובניסיון, הוא יתעורר יום אחד ויחזור למוטב בכוחו ובזכותו של אותו מחנך.

הרושם שעושה יעקב בבית א-ל

את הלימוד הזה - שצריכים לעשות רושם בליבות התלמידים - אנו למדים מדברי הבאר מים חיים על פרשת ויצא:

"והנראה פירוש דבריהם מה שעושה רושם במקום יציאתו:

הוא על דרך משל מגורה של פרקים העשויה חוליות חוליות, וכשאחד רוצה לפרקה וליטול חוליא אחת ממנה למקום אחר על איזה זמן, הנה עושה רושם בגוף המגורה ובחוליא הזו למען ידע לעת אשר יחזיר האיבר להמגורה לאיזה מקום יחזירנה, שתחזיר למקום שורשה אשר נלקחה משם.

וכן הצדיק העובד ה' - כשפעם אחת יסייע לו ה' שישגי מדריגה גדולה לפניו, כל אחד לפי מדריגתו, ונודע אשר אי אפשר לעמוד תמיד במדריגה גבוה, אז הנה הוא עושה לו רושם וסימן לומר אשר עוד דעתו לחזור לשם בזמן אחר.

...ואכן על כל פנים לא כל העיתים שוות, ו'עת לעשות לה' הפרו תורתך' - שבעת אשר יחלש גופו ואיביריו ומוחו ושכלו, יזכר ליפול ממדריגתו. ואך צריך לעשות לו רושם וסימן במקום אשר יצא משם, לידע לחזור למקום קביעתו, ויכיר את מקומו במקום שבא לעומתו.

תעשו רושם עמוק

מכאן אנו למדים לקח חשוב למחנכים ולהורים: תפקידנו אינו רק ללמד תורה או להעביר ידע, אלא לעשות רושם עמוק בנפש הילד והנער.

כשם שיעקב אבינו עשה רושם במקום יציאתו כדי שיוכל לחזור אליו, כך אנו צריכים ליצור אצל הילדים רושם של התעוררות והתקשרות חזקה, רושם ואפקט של אהבה עזה ונאמנה למקורות הקדושה שלהם - לתורה, למצוות, ולערכי היהדות.

הרושם הזה הוא שיחזיר אותם הביתה כשהיו בניסיון, כשירדו ממדריגתם, כשיתרחקו. בזכות אותו רושם עמוק שהטבענו בליבם, יזכרו מהיכן באו, יכירו את מקומם, וידעו לאן לחזור.

וכך היה בסיפור שלנו - הרבי חשין זכה לעשות רושם כה עמוק בלב התלמיד, עד שגם כאשר התלמיד היה רחוק בחו"ל, רחוק מהתורה והמצוות, דווקא בשעת הפטירה של הרבי - התעורר בקרבו הרושם, והבן חזר להניח תפילין.

זהו כוחו של מחנך אמיתי - לא רק ללמד ולהדריך, אלא להשאיר רושם נצחי, חותם בלב, שיוביל את התלמיד לחזור למקורו גם בימים הקשים ביותר.

בית שמש ואברהם
פרה אלמלך ר"מ

הנפש והחינוך

שלוחת הנפש

התקדמות אמיתית:

■ **אדם רגוע** יכול להתמודד עם אתגרים בביטחון ולצמוח מהם.

■ **אדם רגוע** פתוח ללמידה, משום שאינו מושקע כל הזמן בהתגוננות מפני פחדים.

■ **אדם רגוע** מסוגל ליצור קשרים חברתיים בריאים, משום שהוא לא פועל מתוך חרדה אלא מתוך אותנטיות.

העצה המעשית - "דאגה בלב איש ישיחנה"

והנה, להיות כי כל מה שיש בקדושה יש דוגמתה בסטרא אחרא כקוף בפני אדם - לזאת "דאגה בלב איש ישיחנה" (משלי יב, כה).

היות היראה היא אבן שואבת, לכן העצה **שישיחנה מדרתו** - כדי שלא יומשך הדבר ההוא אליו.

ואידך מבאר יותר: **"ישיחנה לאחרים"** - רוצה לומר שיגביה הענין ההוא מהיראה אל הדיבור, אשר הוא למעלה מהיראה. ואז נתקטן היראה רעה עד שבטלה לגמרי.

הערבי נחל מציץ כאן **עצה מהפכנית למניעת קשיים נפשיים**: כאשר אדם מלא בדאגות וחרדות - אין להשאיר אותן בפנים.

"ישיחנה" - העצה היא להוציא את החרדה מהלב אל הפה, **לדבר עליה**. הדיבור מרומם את החרדה ממקומה הפנימי, מקטין את כוחה, ומבטל את פעולתה כאבן שואבת.

היישום החינוכי

תפקידנו כמחנכים והורים הוא ליצור אווירה של רוגע ושלווה שבה הילד יכול לצמוח:

להימנע מלהטיל חרדות על הילד - לא להפחיד מכישלונות, לא להפחיד מהעתיד, לא להטיל עליו לחצים מיותרים.

ליצור מרחב בטוח לשיחה - להיות זמינים לשמוע את חרדות הילד, לתת לו מקום להוציא את הדאגות מהלב אל הפה. **"ישיחנה לאחרים"** - השיחה עצמה היא הריפוי.

להיות עצמנו רגועים - ילדים סופגים את המצב הרגשי של המחנך. מחנך מלא חרדות מעביר חרדות. מחנך רגוע משדר ביטחון ושלווה.

להחזיר ביטחון במקום פחד - במקום לומר "אם לא תלמד תיכשל", לומר "אני בטוח שתצליח". במקום "אל תפחד מהמבחן", להגיד "אתה מוכן ואתה מסוגל".

הרוגע והשלווה אינם מותרות - הם התנאי הבסיסי להתפתחות נפשית, רגשית ורוחנית של הילד. כאשר ניצור אווירה של שלווה ובטחון, נגלה שהילדים **פשוט צומחים מאליהם**, ללא צורך בלחצים ובפחדים. כי "אשר יגורתי יבוא לי" - גם בטובה.

הרוגע והשלווה כבסיס להתפתחות

אחת השאלות המרכזיות בחינוך היא: מהו התנאי הבסיסי שיאפשר לילד להתפתח, ללמוד ולצמוח בשלוות הנפש?

התשובה שעולה מדברי הערבי נחל היא פשוטה אך עוצמתית:

רוגע ושלווה פנימית.

הערבי נחל מלמד אותנו יסוד על מהותו של היראה והפחד:

מידת היראה היא כאבן שואבת שיש לה סגולת המשכה להמשיך אליה כל מיני מתכות וכדומה. כך מידת היראה - סגולתה להמשיך הדבר היראוי ההוא, הן ביראה הטובה - יראת ה', הן ביראה אחרת אשר את זה לעומת זה.

וכמאמר איוב (ג, כה): **"פחד פחדתי ויאתיני, ואשר יגורתי יבוא לי"** - כי ברית כרותה ליראה ששואבת וממשכת הדבר ההוא אליו, כי אבן שואבת היא.

החרדה כאבן שואבת לקשיים

הערבי נחל מגלה לנו עיקרון עמוק: **מה שאנו חוששים ממנו - נמשך אלינו**. "אשר יגורתי יבוא לי" - ברית כרותה שהחרדה והפחד פועלים כאבן שואבת המושכת אל המציאות את הדבר ממנו אנו חוששים.

כאשר ילד חי בחרדה מתמדת - חרדה מכישלון, מביקורת, מאכזבה, מדחייה - **החרדה הזו עצמה הופכת לגורם המרכזי שמביא את הקשיים**:

אדם שחושש מכישלון יתקשה להתמודד עם אתגרים, יימנע מלנסות דברים חדשים, ובכך יגביר את סיכויי הכישלון.

אדם שחושש מביקורת יהיה מתנח ומודאג, וכתוצאה מכך יטעה יותר ויזכה לביקורת נוספת.

אדם שחושש מדחייה חברתית יתנהג בחוסר ביטחון, ויהפוך את החרדה למציאות.

החרדה יוצרת מעגל שלילי: הפחד מושך את הדבר ממנו חושש, הדבר שממנו הוא חושש מחזק את הפחד, האדם נכלא במלכוד פנימי שמונע ממנו להתפתח.

הרוגע והשלווה כתנאי לצמיחה

ומנגד, מלמד אותנו הערבי נחל על **הצד הטוב של היראה**:

והירא מאת ה' ממשיך כביכול את ה' אליו.

והיינו **"ואשר יגורתי יבוא לי"** - כי הוא יגור מפני ה', והרי כביכול ה' משרה שכינתו עליו. ולכן השכינה במקום המתפלל כראוי.

כאשר אדם חי ברוגע פנימי, ואינו מוטרד מחרדות ופחדים - הריהו פתוח לקבל השפעה טובה. הוא יכול ללמוד, לצמוח, להתפתח. **הרוגע הוא תנאי הכרחי לכל**

פותחים את הלב

בועידת משפיעים נידון בכובד ראש כיצד ניתן ליצור חיבור טוב יותר עם המושפעים. כל אחד בתורו הוסיף עצות ותובנות ייחודיות, אבל עצה אחת שבה את ליבי, וכך סיפר אחד המשפיעים:

"מזה שנים שהנני משמש כמגיד שיעור לבחורים בישיבה. בשעתו, הנהיג ראש הישיבה שכל מגיד שיעור, בתחילת היום עוד בטרם מתחיל לדבר עם הבחורים בלימוד, עליו להיכנס לבית מדרש ולגשת לכל תלמיד ותלמיד להאיר לו פנים בברכת 'בוקר טוב'. כשרק לאחר מכן מתחילים להרביץ תורה.

תל"ת, במשך שנים כבר נישאו רבים מתלמידיי, וכנהוג ומקובל הם שולחים לי הזמנה לפני נישואיהם עם הקדשה וכמה מילים, והבחורים כולם מציינים בעיקר את המאור פנים ואת החיוך הרחב שאני מקבל אותם בכל בוקר. הם מזכירים זאת יותר מעצם הלימוד - מה שמראה כמה זה חשוב ביותר לכל תלמיד".

הלב מעורר את כלי המעשה

וזה מובן ביותר מהפסוק בפרשתנו:

"וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם" (כט, א)

"שמועה טובה תדשן עצם" (משלי טו, ל) - בשורה טובה יפה כוחה להשפיע על האדם מבחינה פיזית וממשית, כי הנפש משפיעה גם בפועל על הגוף. כתוצאה מכך הלב מתרונן והאדם מתמלא במצב רוח טוב, מה שמקל עליו לפעול ולעסוק גם בדברים קשים.

יסוד זה למדים אנו בדברי רש"י בפרשתנו **"וישא יעקב רגליו"** משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת. כך מפורש בבראשית רבה.

וכפי שביאר ה**ייטב לב** בפרשת פרה:

"הלב הוא מעורר כלי המעשה", על דרך 'וישא יעקב את רגליו' (בראשית כט, א) - נשא לבו את רגליו (רש"י).

והיינו דכתיב (שמות טו, א) 'אז ישיר משה ובני ישראל', פירש רש"י: **"עלה בלבו שישיר, אחר כך 'ויאמרו לאמר בפה"**.

וזהו שנאמר (איכה ג, מא) **"נשא לבנו אל כפים"** (כלי המעשה) אל בשמים, החוקר לב".

הלך החינוכי

כשאנו מאירים פנים לתלמיד, מקבלים אותו בחיוך ובשמחה - אנו משפיעים קודם כל על ליבו. הלב המלא בשמחה ובתחושה טובה הוא זה שמעורר את כלי המעשה, הוא זה שנותן לתלמיד כוח ורצון ללמוד, להתמיד, ולהצליח. ואפשר לומר בזה שלך מבקשים בתפילה **"הוא יפתח לבנו בתורתך"** ולא 'ראשינו בתורתך' כי כאשר הלב פתוח, נפתח גם הראש והתורה נכנסת במוחנו וליבנו.

לא התורה לבדה עושה את הדבר - אלא **התורה יחד עם מאור הפנים**, עם החיוך, עם ההרגשה הטובה שהתלמיד מרגיש בנוכחות המנחך.

זוהי משמעות **"נשא לבו את רגליו"** - כשהלב מלא בשמחה ובהרגשה טובה, הרגליים נעשות קלות ללכת, המעשים נעשים קלים לביצוע, והדרך כולה הופכת לנעימה ומוארת.

מעוררים את המוטיבציה

באסיפת הורים ישב מלמד עם האב, ועלה דיון על כך שהמנחך נותן כל הזמן מתנות ופרסים לילדים. האב שאל: "למה להרגיל אותם לכך? למה לא להחדיר בהם את חשיבות לימוד התורה מגיל הילדות ללא ע"י ממתקים ומתנות וצ'ופרים' תמידים?"

הדרגה בחינוך - מהגשמי לרוחני

את התשובה לשאלה זו כיצד לעורר את המוטיבציה ואת החשק ללימוד תורה אצל הצעירים אנו מוצאים **בקדושת לוי על פרשתנו:**

משל בזה - לתינוק שמרגילין אותו לילך לבית הספר, ומרגילין אותו אביו **על ידי דבר שהתינוק מתאוה לו**. דהיינו שאומר לו ששם בבית הספר יש דבר שהתינוק מתאוה לו, ועל ידי זה מרגילו לילך לבית הספר. וכיון שמרגילו - אז לומד עמו הרבה תורה.

כך הקדוש ברוך הוא הראה לנו בים סוף ניסים ונפלאות. ולא היה עיקר הטעם של הניסים והנפלאות - הניסים והנפלאות עצמם. רק הניסים והנפלאות עשה והראה לנו **כדי שנדע שיש אלוה בעולם ונתאוה לו לעבדו**.

ולכך עשה לנו ניסים ונפלאות בים סוף - כדי שעל ידי זה **נתאוה לקבל התורה ביום מתן תורה** ולעבדו בלבב שלם.

ונמצא **עיקר הניסים והנפלאות היה בים סוף כדי שנקבל התורה במעמד הר סיני**, ונתאוה לו לעבדו ולקבל התורה.

הלך החינוכי

הקדושת לוי מלמד אותנו יסוד חשוב בחינוך: **יש מקום ללמידה הדרגתית**, שמתחילה בדברים גשמיים ומגיעה לרוחניים.

כשם שהקדוש ברוך הוא לא נתן לנו את התורה מיד, אלא תחילה הראה לנו ניסים ונפלאות בים סוף כדי **ליצור תשוקה וחבור** - כך גם אנחנו כמנחכים צריכים לדעת שלפעמים **הפרסים והמתנות אינם המטרה, אלא האמצעי**.

המטרה היא ליצור אצל הילד **חיבור וחיבה** ללימוד, להרגיל אותו להגיע תלמוד תורה בשמחה, ליצור אצל הילד **תשוקה ללמוד**. וכאשר החיבור הזה נוצר - אז הילד ילמד הרבה תורה, לא בגלל הפרסים, אלא מתוך אהבה פנימית.

הצעירים נקראים תינוקות של בית רבן עד געל עשרים הן עדיין בגדר של לימוד תורה של תשב"ד ולכן בכל גיל יש למצוא את העזרים והדרכים כיצד לעורר את המוטיבציה בכדי למשוך את לבם לתורה.

אין זה פשרה על האידיאל - זוהי דרך החינוך הנכונה. כשם שבים סוף היה ה"בחור" המתאים לאותו שלב, ובמתן תורה כבר היה ה"זקן" המתאים לשלב הבא - כך גם בחינוך: **מתחילים מהמקום שבו הילד נמצא**, ומעלים אותו בהדרגה למעלה למעלה.

אל מע"כ הרב אלחנן רייזמן שליט"א קראתי את דבריו בהתרגשות גדולה. בגללן משמעות פרשת לך לך.

הדברים נכתבו בעומק ובחום לב נדיר, וניכר שהם נובעים ממקום של התבוננות אמיתית בנפש האדם.

אהבתי במיוחד את הדרך שבה כבודו תיאר את שלבי ההתפתחות - הילדות כשלב טבעי ותמים, הנעורים כמאבק בין כוחות לא שווים, והבגרות כרגע שבו מתחיל להאיר "אור ה'" באדם. יש כאן שילוב מופלא בין עין חינוכית מפוכחת לבין לב מלא הבנה.

נפלאה במיוחד ההתייחסות של כבודו לעניין כוח התאוה - לא ככוח שלילי שיש לדכא, אלא כעוצמה גדולה שהקב"ה טבע באדם כדי שתהיה לו אפשרות להעלותה. הביטוי שכתבת, על כך שכל תאוה היא "טיפה מן הטיפה" של תענוג עליון, הוא רעיון שמאיר את כל ההסתכלות על נפש האדם באור חדש.

גם החיבור שעשית בין ההבנה הפסיכולוגית לבין דברי הברא מים חיים, ובפרט הסיום במושג "היובל הגדול" - חירות מיצר הרע ומתאוות עולם הזה, הוא ביטוי לגישה עמוקה ומפויסת: לא דיכוי, אלא שליטה מתוך חיבור ויישוב הדעת.

ניכר שכבודו חי את הדברים שהוא כותב. מאמר כזה מחנך, מעורר ומאיר - לא רק במחשבה אלא גם בלב.

יישר כוח גדול, ותבוא עליך ברכת שמיים על עמלך להאיר את נפש האדם מתוך קדושה ומתוך דעת.

מודה אני לכבוד תורתו על דבריו המעמיקים, ועל היכולת לחבר תורה עם נפש, חז"ל עם חינוך, ויראת שמים עם צמיחה אישית. יהי רצון שתזכו להמשיך להפיץ אור של עומק, אמונה וחכמה לתלמידים רבים, ולהעמיד דורות של בני עליה הבאים מתוך אמת פנימית ועמל של קדושה.

בכבוד ובהערכה מרובה,

ישעיה אייכלר

מטפל רגשי בכיר

תגובת המערכת:

תודה רבה על דברך החמים והמעוררים. שמחים שהאמאר נגע בליבך ועורר מחשבות חדשות. אכן, המטרה שלנו היא להאיר את נפש האדם מתוך הבנה עמוקה של התורה הקדושה ושל הנפש האנושית כאחד.

דברך מחזקים אותו להמשיך בדרך זו - דרך של הבנה, של חמלה, ושל אמונה שכל אדם יכול לגדול ולהתעלות. תבוא עליך ברכה! המערכת

ייעוץ וליווי אסטרטגי חינוכי

למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות
פל' - 053-3101081

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתי"ם
פל' - 050-4150217

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים
להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

טלפון: 02-566-7066 דוא"ר: info@ahira.org אתר: ahira.org פל' 058-3274859

האירה
אור לכל אחד

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מירבא נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודיגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטיב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעניגער זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוהה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכי.

מלוצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמנטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מלוצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רענגה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מלוצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. מצינו במדרש (ב"ר עה: עה: פ') ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו, שבירכו יצחק ברכת הגלות. ותמוה וכי הגלות ברכה היא. וי"ל
עפ"י מה שאמרו (ב"ר מד: כא) שבברית בין הבתרים הראה לו הקב"ה לאברהם גיהנום, שעבוד מלכויות, מתן תורה, וקרבות, ואמר לו הקב"ה כל זמן שבניך יהיו
עסוקים בשמים יהיו ניצולין משמים. אח"כ חזר הקב"ה ושאל אותו, במה אתה רוצה שירד בניך, בגיהנום או במלכויות. וביר לו אברהם את המלכויות. והיינו שבחר
אברהם שיסבלו בניו משעבוד מלכויות ובכך יועיל להם שלא יסבלו גיהנום. והגלות אצל האומות זה במקום הגיהנום. ולפ"ז מובן שאכן הגלות היא ברכה, כי מחמתה
אנו זוכים להינצל מעונש הגיהנום המר. (זרע שמשון אות ד').

וידר יעקב נדר לאמר. במדרש (ב"ר עז: עז: מאי 'לאמר', לאמר לדורות שהיו נודדים בעת צרה. יש לפרש מדוע בעת צרה מצוה לנדוד, ולא חששו למה שנאמר 'טוב
אשר לא תדור', משום שאכן בסתם בני אדם יותר טוב שלא יעשו על עצמם נדרים, כי אין ראוי שיאסור האדם על עצמו יותר ממה שאסרה עליו תורה, וכפי שמצינו
אצל חוה שלפי שהוסיפה איסור, שאמרה שהקב"ה הזהיר אף על הנגיעה, מחמת כן באה לידי חטא, וכן אמרו (גזיר יט.) שהנזיר נקרא 'חוטא', לפי שציער עצמו מן
היין. ומכל זה אנו למדים שאין ראוי להאדם להוסיף צער על עצמו יותר ממה שאסרה תורה, ולכך גם טוב לו לאדם שלא ידור ולא יוסיף על עצמו איסורים. אולם
כשהוא בעת צרה, שמחמת הצרה הלא כבר אינו יכול ליהנות כראוי מן העוה"ז, וכעין מה שאמרו (ברכות נו:) שהאדם שיש לו צרה וצער, אינו יכול אף לאכול
ולשתות כראוי, לכן בעת הזאת מותר לו לאסור על עצמו הנאות מן העוה"ז, שהרי מחמת הצרה ששלח לו הקב"ה, ניכר שכך רצונו יתברך שלא יהיה לו הנאה
בעוה"ז, וכפי ששלח אליו את הצרה, וממילא מותר לו אף לעשות נדרים ואיסורים חדשים על עצמו ולהוסיף איסורים על עצמו. (זרע שמשון אות ז').

לע"נ הג"ר שמחה שלמה לעזין ב"ר אריה לייב זצ"ל יא"צ ד' כסלו

גדרו של כל העומד. [המשך משבוע הקודם] והנה בנוגע כיסוי הדם, כתב בבדק הבית להרא"ה (ב"א ש"ה), דהמכסה את הדם ודעתו לשוב ולגלותו, אינו חשוב כיסוי, לפי שסופו לינטל משם, ולפיכך דם שעל הסכין אינו יכול לכסותו אלא אם גוררו תחילה, שאם מכסה על הסכין, כיון שסופו לינטל משם אינו חשוב כיסוי, ע"ש. ולכן פסק התבואת שור (סי' כ"ח) ס"ק י"ח, דהמכסה את הדם ברשות הרבים במקום שעוברים ושיבים יגלוהו בדישתם, כיון שעשוי להתגלות, לא קיים את המצוה, דאינו נקרא כיסוי אם הוא עומד להתגלות, דכגלוי הוא חשוב.

והקשה האבני נזר, דכמו דאמרין גבי מילה דכיון דמשוך ערלתו נחשב מהול מה"ת, לכן ליכא חסרון במה שסופו להיות ערל. א"כ הוא הדין בכיסוי הדם, דכיון דהדין הוא דאם כסהו וחזר ונתגלה דאין צריך לכסותו עוד, א"כ מאי בכך דסופו להתגלות, הלא לא גרע מחזר ונתגלה.

וז"ל: הא כתב הרא"ה בדם שעל סכין דאם יכסנו על הסכין, לא מהני, דסופו לינטל מכאן. ומכאן זה פסק התבוא"ש דאם כיסה במקום שסופו לינטל משם לא מהני, אף דכסהו וחזר ונתגלה א"צ לחזור ולכסות, ויהיה כשר גם אח"כ, עכ"ל.

ותירץ האבני נזר, דאיכא חילוק רבה בין מילה ובין כיסוי הדם, דאה"נ דבין במילה ובין בכיסוי הדם אם קיים המצוה, לא חיישינן עוד במה שמשך ערלתו, או במה שנתגלה הדם, אך החילוק הוא ביסוד וטעם הדבר. במילה הטעם הוא משום שכבר חל עליו שם 'מהול', ומקיים המצוה כל הזמן אפילו בזמן שנמשך ערלתו, וממילא לא שייך לומר דכיון שסופו להיות ערל לכן כבר עכשיו הוא ערל, דבאמת אינו ערל אח"כ אפילו כשנמשך ערלתו.

לעומת זה, בכיסוי דם, אינו מקיים המצוה כל הזמן, אלא קיים המצוה הוא רק בשעת הכיסוי, ואם קיים המצוה כראוי אז נפטר ואין צריך לכסות עוד. ולכן אם הוא עומד להתגלות, א"כ אינו חשיב עכשיו מכוסה.

וז"ל: לא קשה מידי, דבדם מה שאין צריך לחזור ולכסות, משום שאין החיוב רק פעם אחת, אבל אין מצותו עליו אח"כ בשעה שנתגלה, לכן שפיר אמרין כיון שסופו להתגלות, גם עכשיו כמגולה ולא קיים המצוה. אבל במילה דמשוך כשר, ואוכל בתרומה וקדשים מדאורייתא, וחשיב גם אח"כ מהול. ועיין בשו"ת מהר"ח א"ז (סי' י"א) דמצות מילה [מקיים] בכל שעה ושעה, ולא בשעת מילה לבד. ומדמשוך

כשר, על כרחך דגם אח"כ חשיב מהול וכאילו מגולה העטרה, לכן לא שייך לפסול בשעת מילה משום סופו, דגם סופו להיות מהול, עכ"ל.

והנה באיסור שנפל באחת משתי קדירות ואין ידוע באיזו מהן, הדין הוא שאם יש בשתייהן יחד ששים כנגד האיסור, שתייהן מצטרפות לבטלו, שכל שעתידין

חדש מבית מכון מורשת הגר"ח

כרך חדש

moresheshagrach@gmail.com • הפצה ראשית בארץ: ספריית - ניטלר • בחו"ל: עם הספר - לעזר

אשר פעל במעשיו הטובים, הם מקדימין לפניו, כמו שאמרנו (סוטה ג:): כל העושה מצוה אחת בעוה"ז, מקדמתו והולכת לפניו לעוה"ב, שנאמר 'והלך לפניך צדק',

ומלאכים אלו גורמין שגם מלאכי מעלה יצאו לקראתם, וזהו שאמר 'ויפגעו בו מלאכי אלהים', כי מלאכים שירדו מלמעלה הולכים לקראתו, ועמהם מלאכים שברא בפועל ידיו, וזהו 'וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו, היינו המלאכים ש'לפניו' שהיו מעשה ידי אדם צדיק, אותן שלח אל עשו אחיו.

וברשע הוא להיפך, כי כל העובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד, וזהו 'נודע ה' משפט עשה בפועל כפיו נוקש רשע הגיון סלה', [ופירש במצודת דוד: 'נודע ה' משפט עשה', כשעושה ה' משפט, אז הוא נודע ומפורסם לכל. 'בפועל כפיו נוקש רשע', כאשר הרשע יפול בהמוקש אשר עשה, 'הגיון סלה' אז עד עולם יחשבו בלב פרסום המקום]. כי הרשע 'מדויל ידיה משתלם' - ממלאכתו שעשה, הוא משתלם את עונשו, שהמקטרגים אשר פעל ועשה הם משתלמין ממנו, וזהו 'תיסרך רעתך', שהרעה עצמו שפעל הוא מייסרו. וזהו אמרו 'עולים' להגיד לאדם ישרו וצדקת תם, 'ויורדים' מלאכי מעלה לקראתם.

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הרה"ק מופת הדור

מנחם רבי ברוך פינחס מוסקאליץ זי"ע,

כתב בהקדמתו

'אקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'

יצא לאור ע"י מכון סל אורות, מודעות כיס נוחה במיוחד אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים ליתר פרטים אפשר להתקשר ל minchachadush@gmail.com

איש להדגיש, שאין זה דומה לדברי החת"ס הנ"ל, דהחת"ס מיידי בדבר שממילא יעשה בלא מעשה, דאז חשיב כנעשה כבר. ואילו כאן מיידי בדבר שמחוסר מעשה.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אירן וועט עס טון פאר אייער ישועה פרייוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי וועט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיעות די שטיין בלייבט אין דעם אויזען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אירן וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע זעג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מקען אויך אפגעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מזלאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דורך אויך דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבצר הלב (אנצייגן זיין הארץ צו אירישקייט), שיתחבר לבו לשמים לטובה (ס'טוישט די גאנצע מענטש), ותרצה מלאים (וועסט זעהן וואונדער),** מקען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים וופט-עקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

**צופירדענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

”מיי קינד איז אנדערע מענטש, עד לערענט מוסר, עד וויל ענדיגען א מסכתא

”מיי זוהן בעהט מיר זעקס מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

”מיי יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

”איר האב קיין געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיי בחור טוהט

”כהאב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיי חברים קינד

סופו להיות ערל, תלוי במחלוקת הב"ח והש"ך, דלפי הב"ח [דלא שרינן משום סופו רק אם אפילו לא נחשבהו עכשיו כמעורב, יהיה מותר בסופו], אמרינן נמי להיפוך, דאי אפשר לפסול המילה [עכשיו], משום סופו [שאז לא יהיה נימול], כיון שאם לא נפסול עכשיו, גם בסופו יהיה כשר, [דהא נמשך ערלתו נחשב כמהול]. אך לדעת הש"ך גם בנידון דידן יפסול משום סופו, [כמו שסובר בתערובת, דכיון שעתידין להתערב נחשב כמעורב], עכ"ל.

והנה תנן במקואות (פ"ו מ"ח), דמטהרים את המקואות העליון מן התחתון, דאם היו שני מקואות בשיפוע ההר, בעליון יש מים שאובים, ובתחתון ארבעים סאה מים כשרים, אפשר לטהר המקוה העליון ע"י השקתו לתחתון, כיצד, מביא צינור ומניח ידו תחתיו, והיינו שנותן ראשו האחד של הצינור במקוה העליון, ומניח ידו תחת ראשו השני וסותם בידו את פיו עד שהוא מתמלא מים לכל ארכו מן המקוה העליון, ומושך את הצינור למקוה התחתון ומסיר את ידו ומשיקו למימי התחתון, ואפילו לא נגעו המים שבצינור במי המקוה התחתון אלא ברוחב ששרה דיו להכשיר את המקוה העליון.

והר"ל והרשב"א שם מפרישים דלכך סגי ברוחב ששרה, כי מה שצריכים לחיבור מקואות רוחב כשפופרת הנוד, זה רק כשכא לערב מקוה חסר עם מקוה שלם, אבל אם בא להכשיר מקוה שאוב ע"י חיבורו למקוה שלם שאינו שאוב, אע"פ שאינו משיק אלא כחוט השערה דיו.

אבל הרא"ש סובר דגם בפסול שאובים צריך חיבור כשפופרת הנוד, ולכן כתב ז"ל: וכשיסיר ידיו נמצאו שני המקואות מחוברים ברוחב שפופרת הנוד רגע אחד, וכשירדו המים למטה נמצאו מושקין כשערה ודיו, עכ"ל.

והקשה האבני נזר לפי יסודו של החת"ס הנ"ל, דכל דבר שסופו ליעשות מאליו, הרי הוא כאלו כבר עשוי עכשיו, א"כ כיון דמתחילה היה עומד להתבטל החיבור של שפופרת הנוד, א"כ גם עכשיו אינו נחשב חיבור.

וז"ל: לכאורה גם בתחילה היה עומד להתבטל החיבור ברוחב שפופרת הנוד, וא"כ יחשב כאילו לא היה גם מתחילה רק כשערה ולא הוי חיבור, עכ"ל.

וכתב האבני נזר, דלפי סברת הב"ח הנ"ל מיושב, דאין לומר דהחיבור עומד להתבטל כיון דבסופו לא יהיה מחובר כשפופרת הנוד, דהרי בסופו די בחיבור של חוט השערה.

וז"ל: אלא ודאי כיון דבסוף סגי בכשערה, א"כ אין עומד החיבור

חדש מבית מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

להתערב, רואים אותן כמעורבות (ע' טוש"ע ס"ק י"א סעיף ז'). וכתב הב"ח, דלפי הסוברים שאמרינן גם בשאר איסורים חנ"ג, אין שתי הקדירות מצטרפות, דכבר נאסר כל הקדירה ונעשה נבילה.

אבל הש"ך (שם ס"ק י"ז) כתב דמותרות אף לסוברים שגם בשאר איסורים אמרינן חתיכה נעשית נבילה, שאנו רואים שתי הקדירות כמעורבות יחד. וז"ל: לא אמרינן חנ"ג אלא היכא דידוע להיכן נפל, אבל כאן דלא ידענו להיכן נפל, א"כ כל שנכנס הכל לספק והוא עתיד להתערב, רואין אותו כאילו הוא כבר מעורב, וא"כ כיון שרואין אותו כאלו הוא כבר מעורב קודם הנפילה, הרי הוא כאילו נפל מתחילה לקדירה שיש בה לבטל האיסור, עכ"ל.

וכתב האבני נזר בביאור פלוגתתם, דהב"ח סובר דהכלל דכל שעתידין להתערב רואין אותן כמעורבות, ומתירין אותן משום סופו, לא שייך רק אם אפי' לא נחשבהו 'עכשיו' כמעורב, יהיה מותר 'בסופו' בעת שיתערב. אבל כיון דחנ"ג, וא"כ אם לא נחשבהו 'עכשיו' כמעורב, יהיה אסור גם אח"כ 'בסופו' בעת שיתערב, אז לא אמרינן דמותר עכשיו משום סופו, דהרי עכשיו יהיה אסור גם בסופו, ואילו הש"ך אינו סובר כלל זה, אלא כיון שעתידין להתערב נחשב כמעורב.

וז"ל: דעת הב"ח בב' קדירות בלח בלח לא אמרינן סופו להתערב כמעורב, דאפי' יתערב לא יועיל דחתיכה נעשה נבילה. והש"ך חולק, דכיון דכמעורב לא נעשה נבילה כלל. אך הב"ח סובר דלא שרינן משום סופו רק אם אפי' לא נחשבהו עכשיו כמעורב יהיה מותר בעת שיתערב, אבל כיון דחנ"ג, ואף אח"כ יהיה אסור, אי אפשר להתיר משום סופו, עכ"ל.

והנה הבאנו לעיל מה שכתב האבני נזר, דלכן לא אמרינן דכיון דעור הפריעה לאחר זמן יחזור ויכסה העטרה, לכן גם עכשיו אינו נחשב מהול, דהיינו משום דמי שנימול כראוי ואח"כ משך ערלתו, כבר נחשב מהול מה"ט.

והעיר האבני נזר, דהא"ג דמי שנימול כראוי ואח"כ משך ערלתו, דנחשב מהול. אבל כאן הדיון אם הוא נימול כראוי כיון שלאחר זמן לא יהיה מהול. וא"כ אין לומר דכיון דמשך ערלתו נחשב מהול, לכן גם עכשיו נימול כראוי, דהא על זה גופא אנו דנים אם עכשיו נחשב מהול ומכאן זה נחשב אח"כ כנמשך ערלתו.

וכתב האבני נזר דזה תלוי בפלוגתת הש"ך והב"ח הנ"ל, וז"ל: שו"ר דמה שכתבתי לעיל דכיון דמשך כשר אין

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

הופיע ויצא לאור

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוטט מותוך גליונות

"מליצי יושר"

שיצא לאור עולם מדי שבוע

בשבוע

הג"ר שלום איזון זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלילה
של מורן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטוית מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו"
(רבותא אמרין אר"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המוכרות
המפצה ראשית: גרינפלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
giljonmy@gmail.com 732.510.0560

אצל נגעים ואהלות, ויש לדקדק דהא מצינו (ב"מ קט:): כי מטית לשחיטת קדשים תא ואקשי ל', והיינו שבסדר קדשים נמצא עמקות יותר. וגם בסדר הפסוק 'והיה אמונת עתיד' וגו', מרמז 'חכמת' על סדר קדשים, והוא מפני ששם נמצא עומק החכמה, ולמה נקטו נגעים ואהלות דייקא.

ויש לומר בזה על פי הידוע בשילוח שלוש מחנות, שלוש טומאות, זב ומצורע וטמא לנפש, שהמה ג"כ נגד השלושה פגמים הקנאה התאווה והכבוד. כי טומאת צרעת על פגם לשה"ר שבא מצד קנאה וכעס, והוא מדתו של עשו שאין לה שום תיקון אף לעתיד לבוא, כמו שנאמר 'ולא יהיה שריד לבית עשו', והגם מצינו רוגזא דרבנן דטב, הוא רק בעוה"ז, כל זמן שזרעו של עמלק קיים, לכן נצרך לפעמים הכעס על סיטרא דיליה. אבל לעתיד לבוא שיאבד זרע עמלק, לא ישאר מזה כלל ולא יהיה לו שום תיקון, ולכן המצורע משולח גם ממחנה ישראל שאין למדה זו עליה בקדושה כלל. משא"כ הזב שכנגד פגם התאווה, אינו משולח ממחנה ישראל מפני שיש לה עליה בקדושה בחמידו דאורייתא כנ"ל, רק ממחנה לוייה הוא משולח, שאין לו דביקות בהקדושה, ולשון 'לוי' ממה שנאמר 'וילוו עליך'. וטמא מת מרומז נגד פגם הכבוד והתנשאות, כי מזה נסתעף עיקר

השבירה והמיתת בראשית הבריאה מהצמצום הראשון, שנאמר 'ה' מלך גאות לבש', שהוצרך כביכול בלבוש גאות לצורך מלכות שמים, ומזה נסתעף בחינת מלכין קדמאין דמיתו, מפני שכל אחד אמר 'אנא אמלך'. ולכן אמרו שכל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודה זרה.

ובזה נבוא אל הביאור שעל נגעים ואהלות שהם פגם הכעס והתנשאות וכו' לעוה"ב הם בטלים מכל וכל שלא יהיה שריד לבית עשו, וגם יהיה בלע המות לנצח מפני שאז יהיה התגלות מלכותו יתברך, ולכן אמרו לר' עקיבא כלל מדברותיך אצל נגעים ואהלות, מפני שהוא היה השורש מתורה שבעל פה והיה לו השגה גדולה מעין לעתיד לבוא, כמו שאמרו (במד"ר יט:ו) דברים שלא נגלו למשה נגלו לר' עקיבא, לכן היה ביכולתו להיות עסקו בנגעים ואהלות אף שהם יקרים בעוה"ז להשיג תיקונם וכו'. וכן זה היה כוונת דוד המלך שביקש שיהא נחשב אמירת תהלים כעוסק בנגעים ואהלות, היינו שיהיה ביכולת לתקן על ידי זה אפילו שני פגמים של קנאה וכבוד.

ועל זה יוצדק מאמר ר' שמואל בר נחמן שכל ספר תהלים היה יעקב אומר בבית לבן, כי בודאי עסק לתקן שם כל השלושה פגמים גם של קנאה וכבוד, כמו פגם התאווה לדברי ר' יהושע בן לוי, וזר אמר דא וזר אמר דא ולא פליגי, שבודאי תיקן אז כל השלושה פגמים לדורות כדי להגיע לשורש החיים שבקדושה שיהיה נשרש עיד"ז בנו שלוש מדות האבות הקדושים.

והנה בקדושת שלוש סעודות שבת נתקן ג"כ שלושה פגמים הנזכרים לעיל, כי בסעודת חקל תפוחין שהוא כנגד יצחק אבינו, נתקן פגם התאווה, כי הוא יושב בארץ הנגב שהיה מנוגב מכל התאוות שבעולם. ובסעודה דעתיקא קדישא שהוא נגד אברהם אבינו, נתקן פגם הכעס והקנאה, כי מדת אברהם אבינו שהיה נקי ומזוכך מבחינת הגבורות מכל וכל. ובסעודה שלישיית דזעיר אנפין שהוא נגד יעקב אבינו נתקן פגם התנשאות, כי יעקב היה לו השפלות בעצם בנפשו כמו שנאמר 'קטונתי'.

לע"נ הג"ר יחיאל מאיר ב"ר דוד זצ"ל יא"צ ח' כסלו

ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן. יש לדקדק לאיזה ענין סיפרו זאת ליעקב, הלא לא שאל כלל על בנותיו. ויש לומר לפי מה

להתבטל וחשיב חיבור גמור בתחילה. והכא נמי כיון דמשוך חשיב כמהול, הא אין המילה עומד להתבטל, וחשיב מהול בתחילה.

לע"נ הג"ר ישעיה ב"ר אברהם דוב קרלינסקי
זצ"ל יא"צ ח' כסלו

וישכב במקום ההוא. במדרש רבה עה"פ 'וישכב במקום ההוא', ר' יהודה אמר כאן שכב, אבל כל ארבעה עשרה שנה שהיה טמון בבית עבר לא שכב. ור' נחמיה אמר כאן שכב, אבל כל עשרים שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב. ומה היה אומר, ר' יהושע בן לוי אמר חמש עשרה שיר המעלות, מאי טעמא 'לולי' ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא. ר' שמואל בר נחמן אמר כל ספר תהלים היה אומר וכו'. והנה על בית עבר אינו שואל מה היה אומר, כי בודאי למד תורה. וא"כ מהו השאלה על בית לבן יותר. גם יש להבין הראיה על חמש עשרה שיר המעלות מזה האחד לולי ה' שהיה לנו וגו'.

והנה כמו שהשלוש מדות של האבות הקדושים הם שורש חיי עולם, כמו כן זה לעומת זה שלוש מדות ההיפך הקנאה והתאווה והכבוד שמוציאין את האדם מן העולם, והתאווה הוא ההיפך של אהבה חסד שבקדושה,

וזהו ישמעאל פסולת אברהם, שהחיות שלו התאווה וניאוף. והקנאה כעס ההיפך של גבורה דקדושה, והוא פסולת של יצחק עשו שופך דמים. והכבוד הוא המנגד לקדושת יעקב אבינו שמטתו שלמה וכו', ויעקב אבינו היה שפל בעיניו כמו שנאמר 'קטונתי מכל החסדים', והוא השורש של תורת אמת שמניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך כמים, ועליהם דייקא נאמר 'כבוד חכמים ינחל'.

והנה יעקב אבינו כאשר גלה לבית לבן אב הרמאים ושורש ההיפך, בודאי נתן על לבו לתקן הפגמים של השלוש מדות רעות. ועל זה אמר ר' יהושע בן לוי שהיה אומר חמש עשרה שיר המעלות, והיינו לתקן פגם התאווה. כי המספר חמש עשרה מרמז על איש ואשה כשמתנהגים בקדושה שכינה ביניהן, 'באיש וה' באשה, וזה מרמז על שלימות חיות הקדושה מהעוה"ז ועוה"ב. כי יו"ד מרמז על שלימות עוה"ב והוא באיש ע"י לימוד התורה שהוא עץ חיים למחזיקים בה. וה' מרמז על שלימות חיי עוה"ז שאינה בתלמוד תורה, רק בסייעתא בסיבת עוה"ז באקרוי בנייהו לבי כנישתא.

והנה איתא בגמרא (סוכה נג.) בשעה שזכר דוד קפא תהומא ובעי למשטפא עלמא וכו' אמר כמה דמידי טפי מירטב עלמא, אמר חמש עשרה מעלות ואסקיה חמיסר אלפי גרמידי וכו'. והענין על פי הידוע בזהו"ק (ח"א קלח.) שיצה"ר של תאווה יש לו תיקון, ולכן נקרא 'לבן', שיתלבן לעתיד לבוא, כי היצה"ר נצרך לחדוותא דשעמעתא. ועל זה אמרו 'אם פגע בך מנוול זה משכחו לביה המדרש', והיינו היצר הרע של תאווה שנקרא 'מנוול', 'משכחו לבית המדרש' שיהיה התאווה והחשק לדברי תורה. וידוע, כי מים שורש החסדים וחשק ואהבת התורה. ולעומת זה התאווה וחסדים זרים נקראו המים הזדונים ומי תהום רבה שהוא שורש העכו"ם, וע"י החמש עשרה שיר המעלות שאמר דוד המלך, העלה את מי התהום למירטב עלמא, והיינו לבחינת מים חיים שבקדושה לחמידו דאורייתא. ועל זה מרמז ר' יהושע בן לוי שהחמש עשרה שיר המעלות אמר יעקב בבית לבן כדי לתקן הפגם של התאווה ולהעלותו לקדושה, מאי טעמא 'לולי' ה' שהיה לנו יאמר ישראל סבא, ושם נאמר 'אזי עבר על נפשנו המים הזדונים', ורק ישראל סבא העלה אותם ע"י חמש עשרה שיר המעלות כנזכר לעיל.

ור' שמואל בר נחמן אמר כל ספר תהלים היה אומר, דהנה איתא שדוד המלך ביקש שהקורא בתהלים יטול שרע עליהם כנגעים ואהלות, ולכאורה הוה ליה לומר סתם כעוסק בתורה. ועוד איתא שאמרו לר' עקיבא 'מה לך אצל הגדה, כלך מדברותיך

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון).
תפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט
מען מוידע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** -
ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** -
לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים,
ר' יוסף ענגיל - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי**
זבול - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די
צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחות!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מן המקום עושה רושם, כי רשומם ניכר
למעלה, וכל זמן אשר צדיק בעיר, אם גם אינו
מפורסם ונודע להם, אך הוא המשפיע והוא
הודם וזיום והדרם.

לע"נ הגר"ר יעקב פנחס ב"ר משה יוסף גורלניק זצ"ל י"א צ"כ
חשון

ואם נתן בה דבש פסלה. בנוגע איסור לערב
דבש בקטורת, יש לעיין אם הקטורת נפסלת
בכך, וכלשון הברייתא (כריתות ו). "ואם נתן בה
דבש פסלה". או דאין הדבש פוסל הקטורת, וזה
לאו בעלמא, והא דקתני "פסלה" היינו דפסלה

להקטירה משום הדבש שבה. וכן מדייק השפ"א שם מהא דקתני "פסלה" ולא
"חייב מיתה", דגוף הקטרת כשרה.
והגר"י ענגל (ציונים לתורה כלל מ') מוכיח דהקטורת נפסלת, מהא דכתב הרמב"ם
(פכ"ט מהלכות שבת ה"ד), וז"ל: אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך על גבי
המזבח, לפיכך אם נתערב בו דבש או שאור אפילו כטיפת החרדל בחבית גדולה
אין מקדשין עליו, עכ"ל. דחזין דסובר דעצם היין נפסלה כיון שנתערב בה דבש,
דאם אמרינן דאין הדבש פוסל עצם היין רק דאיכא איסור להקטירו, לא היה נפסל
היין לקידוש כיון שהיין בעצמו כשר הוא, והכא נמי בקטרת גוף הקטרת נפסלה.
עוד הוכיח דגוף הקטרת נפסלה, מהא דאיתא במנחות (דף נח). דאע"ג דהזוהרה
תורה על שאור שלא להקטירו על המזבח, מ"מ התירה שאור בקרבן של שתי
הלחם להביאו עם כבשי עצרת, כדכתיב (ויקרא כג:יז): "חמץ תאפינה". הרי דלולי
שהתירה תורה שאור של שתי הלחם היה אסור להביאם מדין "כל שאור", והתם
הרי אינם קרבים ע"ג המזבח, אלא הכבשים הבאים עמהם הם שקרבים, וחזינן
דשתי הלחם היו פוסלים את הקרבן עצמו ולכן היה אסור להביא את הכבשים על
המזבח לולי הקרא. וה"ה דבש פוסל הקרבן והקטרת, ואין זה לאו בעלמא.
והנה בשו"ת הלכות קטנות (סימן ר"ח) כתב דסוכר מין מלח הוא, ואם מלח בו
קרבן יצא ידי מליחת קרבנות, דאע"ג דעבר על איסור של "כל דבש לא תקטירו",
דגם סוכר בכלל דבש היא, מ"מ כשליכא מלח זולת סוכר שפיר יכול למלוח בסוכר,
דיבוא עשה דמליחת קרבנות וידחה ל"ת ד"ל דבש לא תקטירו", עכ"ד. ומוכיח
מדבריו הגר"י ענגל (שם) דסובר דאין גוף הקרבן נפסל, דאי גוף הקרבן נפסל לא
שייך דהעשה ידחה את הפסול, דעשה דוחה רק לאו ולא פסול, ועל כרחך דס"ל
דהוי רק לאו בעלמא על הגבא, ואין הקרבן נפסל.

לע"נ הגר"ר יהודה לייזון פטלין ב"ר שרה זצ"ל י"א צ"כ חשון

וירא ה' כי שונאה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה. לכאורה אין כאן המקום לדבר
מעקרות רחל. עוד יש לדקדק דהיה לו לומר 'כי שונא', והיה הפירוש שיעקב
שונאה, ורז"ל (ב"ב כג.) הרגישו דבר, ואמרו ששונאין מעשה עשו ללאה. אבל
לפ"ז היה לו לומר 'כי שונאת לאה'. וגם להבין תשובת יעקב לרחל 'אשר מנע ממך
פרי בטן' דזה אינו עקרות, אלא כוונה מכוונת שלא תלד, ועל זה השיבה רחל 'הנה
אמתי בלהה וגו' ואבנה גם אנכי ממנה', מה הכוונה בזה. ומה שהשיב יעקב לעשו
'הילדים אשר חנן אלקים', וקושיית הרמב"ן שם ידועה דשאל על הנשים והילדים,
והשיבו רק על הילדים.

ולתרץ בזה נקדים דברי רז"ל (בר"ר ע"ט:) שכך היו התנאים, הגדולה לגדול,
והקטנה לקטן, והיינו דהס"א לא הסכימה להוציא מרשותה את נשמת רבקה, עד
שיבטיחו דלאה שהיא דינא קשיא, שמשם כל יניקתם, תחזור לרשותם בהיותה
אשת עשו, כאומרם (ע"ז לט.) נשאת למוכס וקשרה לו קשר של מוכסין על ידו.
והקב"ה הציב כן הסדר, שאינו לוקח מהס"א ניצוצות קדושות כי אם ברשותם,
או ע"י בירורי שכינה הקדושה במעשים טובים של ישראל, כמבואר ברז"ל (פסחים
ק"ח:): 'כלום יש עבד שרבו נותן לו מתנה וחוזר ונוטלו ממנו'. ולכך אלמלא מסר
הס"מ סוד של קטורת למשה רבינו, לא גילה לו הקב"ה. ועל כן כשרצו להוציא את
רבקה מרשותם, לא הלך אברהם אבינו בעצמו, כדקא קיימא לן שחובת האב
להשיאו אשה, ומצוה בו יותר מבשלוחו, אלא הוכרח לעשות עבדו הארור שליח,

הכא אלא אין הפסול מחמת עצמו, אבל יין שנתערב בו דבש, הדבש הוא שאסור מפני שפסלו הכותב
מעל גבי המזבח, ולא פסלו לקדוש, ואין להשיב אחר טעם זה, עכ"ל. והיינו דסובר דאין הדבש פוסל
הקרבן והקטרת, רק הוי לאו בעלמא על הגבא, ואף דלקי על הדבש, מ"מ אין היין או הקטרת נפסלת,
ולכן היין כשר לקידוש.

שאמרו חז"ל כל אדם שאין לו אשה שריו בלא
שלום, שנאמר 'וידעת כי שלום אהלך'. וביאר
העוללות אפרים, כי כשנושא אשה יש שלום
פנימי בין כוחות הגוף והנפש מצד התגברות
היצר, וע"י שנושא אשה יכול להתגבר על יצרו,
וגם זוכה עי"ז לשלום חיצוני, דבאמת כל
העולם כולו כאיש אחד, שהרי כולם בני אדם
הראשון, וא"כ בדין הוא שיהיה השלום בין
הבריות, רק העדר השלום הוא כיון שאינם
חוששין לקורבה רחוקה כזה, וחוששין שמתוך
אורך הזמן וריבוי הדורות בטלה הקורבה.
אמנם ביטול דעה זו יש ללמוד מהאשה אשר
לקח, שבטבע על הרוב השלום מתווך ביניהם

כאילו היו בשר אחד, ואף שהיה רק בימי אדם הראשון שנבראת עצם מעצמיו, ולא
היה לדורות, וא"כ למה נמשך האחזה והשלום לדורות, אלא ודאי השכל נמשך
אחרי היצירה הראשונה והשלום מתוך ביניהם. ומכאן יש ללמוד גם על שלום בין
כל בני אדם הראשון, וראוי לכל הבריות שלא תפסוק האהבה מביניהם, אחר שאב
אחד היה לכולם, עכ"ל העוללות אפרים.

ולפ"ז יש לומר בכוונת הכתוב דיעקב שאל להם 'השלום לו', ונתכוון לומר ששאל
לו השלום ביניכם לבינו, ולכאורה איזה תועלת יש לו אם יש ללבן שלום עם
הבריות, רק בזה הבינו שבא לרמז להם היש לו בת ללבן הראוי לזיווג גורם השלום,
ולא רצה להזכיר בפירוש, רק על צד הצניעות כמו 'קראן לו ויאכל לחם', לכן הבינו
הרמז, והשיבו 'שלום, והנה רחל בתו באה עם הצאן'.

לע"נ הגר"ר אהרן הלוי חוש ב"ר מאיר זצ"ל י"א צ"כ ססלן

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. פירש"י: מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה
רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה וכו', וכן ותצא מן
המקום האמור בנעמי ורות. ונראה כי מזה לא נשמע רק בא"י, והיינו ביציאתו מא"י
לחו"ל, ודן מינה ומינה דכזה עושה רושם למעלה, כמו שכתב בילקוט ראובני כי
הצדיק בא"י משפיע לכל העולם כולו. משא"כ צדיק בחו"ל אשר משפיע רק
במקומו ולאנשיו כפי ערכו עמו, אך בכח א"י, אם 'שתולים בבית ה', אז 'בחדרות
אלקינו' גם בחו"ל, לכל ארצות, 'פריחיו' להוציא פרים ממעל, כאילו הזה אשר
שולח ענפיו למרחוק מכח יניקתו מן שרשו בארץ החיים.

ולא רק באיש, אלא גם באשה צדקה כן, לכן מביא רש"י דכן הוא אצל נעמי ורות,
דנעשה רושם מחו"ל לא"י. ואינו כפשוטו, וכמו שאנו רואין בספר כל הפסיעות של
אבותינו איך נרשמינ לדורות ונעשה מהם ס"ת, כן מעשה אבות סימן לבנים, עד
כמה גדולים מעשה צדיקים, דכל פסיעה היא נרשמת לדורות, וכל מעשיך בספר
נכתבים למעלה, ויתגלה לדורות לעתיד, כאשר תורה חדשה מאתו תצא, לספר
לדור ודור את כל הנעשה מעשה איש ותחבולותיו, ואין שכתה לפניו. וע"כ אמרו
'מן המקום' בה' הידיעה, מן המקום אשר הוא מקומו של עולם, לכן כאשר 'ויצא
יעקב מבאר שבע' ממקומו בא"י, אז 'וילך חרנה' נכנס לחרון ר"ל, כמו שאמרו
דיעקב נרדף מאלפיז, ועבר עליו כל אלו סיבות מן לבן ומן עשו, עד כי 'ויבא יעקב
שלם', ועד אשר שב אל מקומו הראשון למנוחתו בא"י.

אמנם מן 'ותצא מן המקום' האמור בנעמי ורות, מוכח גם ביציאתם מן חו"ל לארץ
נעשה רושם, אך לא נשמע עוד ממקום למקום באותו מדינה אם בא"י אם בחו"ל
[אם ג"כ עושה רושם].

והנה צ"ע למה נרמז בתורה כזה דוקא ביעקב דיציאת צדיק מן המקום עושה
רושם, ולא אצל אברהם ויצחק אשר גם הם יצאו כמה פעמים ממקומם (עי' כלי
יקר). ונראה כי אצל צדיק מפורסם, פשיטא שעושה רושם אחרי אשר כמה בני
אדם תלויין בו, כדכתיב אצל אברהם 'ואת הנפש אשר עשו בחרן', ולכן אין ספק
אשר נפקד מקומו. אך צדיק בנעלם, בגלוי אינו ניכר רשומו כל כך, לכן באברהם
אבינו שהיה מפורסם כדכתיב 'נשיא אלקים אתה בתוכינו', ויצחק אבינו כתיב
'עתה אתה ברוך ה'', והיה מפורסם מעשיהם ונסים שנעשה להם, לכן אין זה
חידוש, משא"כ כמו יעקב 'איש תם יושב אהלים', אז עדיין לא היה רשומו ניכר, וכן
כאשר נעמי ורות אז היו במרודתם, לא נודעו בשם, וקמ"ל דגם בבאלי יציאת צדיק

ב וכ"כ הגר"י (מנחות נז:). וזה כוונת מהר"י קורקוס (פ"ב מהלכות כלי המקדש ה"ח, ובפ"א מהלכות
איסורי מזבח ה"ב) שכתב דהמקטיר קטרת עם דבש חוץ ממה שלוקח מדין "כל דבש", לוקח נמי משום
קטרת זוה. שסובר דגוף הקטרת פסולה.

והנה מדברי הרמב"ן (ב"ב צז:): נראה שסובר דגוף הקטרת כשרה, דאחר שהביא דברי הרמב"ם (פכ"ט
מהלכות שבת ה"ד) שפסק דאם נתערב ביין דבש אין מקדשין עליו, כתב הרמב"ן דיש אומרים
דמקדשין עליו, וז"ל: שלא אמרו יין הראוי לנסך אלא למעוטי מגולה, וטעמא דמלתא דלא ממעטינן

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבכל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: 'ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

וגו' ואבנה גם אנכי ממנה, היינו כמתיאשת מהוליד בעצמה, ורק תגדל בני בלהה ותדריכם בדרך ישרה שיקראו על שמה, כאומרם (סנהדרין יט): בפסוק 'אלה תולדות אהרן ומשה'. על כן אמרה על בני בלהה 'ויתן לי בן', 'נפתלתי עם אחותי', והיינו כמי שהיא כבר מסתפקת בבני בלהה, משא"כ לאה לא יחסה בני זלפה שהם בניה.

וכשהסחיחו החיצונים דעתה ממנה, אז באה רחל בטענה לפני ב"ד של מעלה האם עבור מעשים טובים שלה שהשתדלה להציל אחותה מעלבון כזה שאין למעלה ממנו, מגיע לה להדחות ח"ו, על כן אמר 'ויזכור אלקים את רחל' שזכתה בדין להסיר ממנה הגזירה של מניעת פרי בטן. נמצא דבני לאה והשפחות היו אצל יעקב כדרך הטבע, משא"כ בני רחל לא היו אלא בדרך חנינה, לפי שרחל זכתה בדין, ממילא גם ליעקב הולידה.

ועל כן בבא עשו 'וירא את הנשים והילדים', שאל 'מי אלה', היינו לפי שנשאת ב' אחיות, גם אותה שעלתה בגורלי, לפיכך יצא ממך עובדי עבודה זרה שעל מצחם חקוק שם 'אלקים' בפירוד, צירוף 'מי אלה'. והשיבו יעקב לא בי האשם, 'הילדים אשר חנן אלקים' זה מתנת חנים ע"י שרחל זכתה בדין כנ"ל, ואני לא התפללתי על זה, ועל כן זה תירוץ גם על הנשים, דכיון שהכל מאלקים, בהדי כבשי דרחמנא למה לך, כמו שהשיבו ישעיהו הנביא ליחזקיה המלך.

לע"נ הג"ר יעקב יהודה ב"ר נתן נטע טננבוים זצ"ל יא"צ ה' כסלו

חזקת ג' שנים. אמרו (ב"ב כח): 'מנין לחזקה ג' שנים, משור המועד, מה שור המועד כיון שנשגח ג' נגיחות - נפק ליה מחזקת תם וקם ליה בחזקת מועד, הכי נמי כיון דאכלה תלת שני - נפק לה מרשות מוכר וקיימא לה ברשות לוקח. וכתב החזון יחזקאל (שו"ת סי' ח') וז"ל: הנה בהשקפה ראשונה הדמיון הזה אין לו מובן. אך נראה דהכוונה כך: מנין לחזקה ג' שנים, כלומר מנין לן דאם החזיק ג' שנים, אנו תולים שתיקתו של זה בג' שנים בסבה אחת, והיינו שקם השדה באופן משפטי בחזקת הלוקח, ולכן לא מיחה. דילמא יש לתלות שתיקתו בכל שנה ושנה בסבה אחרת, ואין כאן חזקה. ומתרץ, שלומדים משור המועד, מה שור המועד כיון שנשגח ג' נגיחות, לא תלינן כל נגיחה ונגיחה מנגיחותיו בסבה מיוחדת, אלא תלינן כל נגיחותיו בסבה אחת, והיינו בשור הנוגח שהוא נגחן ודרכו בכך, ונפק מחזקת תם ונמצא מועד. הכי נמי כיון ששתק בכל שנה ושנה שהמחזיק היה אוכל פירות השדה במשך שלש שנים, אין אנו תולים אי מחאתו של כל שנה ושנה בסבה אחרת, אך תולים אנו שתיקתו ששתק בכל שנה ושנה שהמחזיק היה אוכל פירות בסבה מתמדת אחת, והיינו שהשדה קם לו באופן משפטי ובדין הוא נוטל פירותיה, ולכן לא מחה זה.

לע"נ הג"ר יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ זצ"ל יא"צ ה' כסלו
ויקח מאבני המקום. מובא מהבעש"ט זי"ע, שאיפה שאדם חושב, שם הוא נמצא. ואמרתיו לפ"ז ליישב קושיית המפרשים על מה שכתוב אצל יעקב אבינו 'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו', ומפרש רש"י דעשאן כמו מרוב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות. והמפרשים הקשו, דהא הסכנה מהחיות על כל הגוף ולא רק על ראשו. אבל נלענ"ד ליישב דהא הרמב"ן אומר שיעקב אבינו לקח אבנים מהמזבח של עקדת יצחק, ולכן אמרתיו לענ"ד דלכן לקח מאבני המזבח של עקדת יצחק להשים סביב ראשו, כדי לחשוב במקום קדוש במחשבות עליונות, ואז הוא נמצא שם, ואז ישאר יעקב אבינו בצלם אלקים, ולכן לא יוכלו החיות להזיקו כלל.

כדאמרו (סנהדרין לט): 'מינייה וביה אבא ניזיל ביה נרגא' (-מגופו של היער יוצרים את כת הגרזן שכורתו).

וגם לאליעזר לא הועילו כל גדולת תורתו לצאת מכלל ארור, אע"ג שאמרו שהיה זקן ויושב בשיבה ומשקה מתורת רבו, גם חביבתו אצל אברהם אבינו עד שהיה זיו איקונין שלו דומה לשל אברהם, והיה שליט ביצרו כאברהם, וכל זה לא הועיל לו לצאת מכלל ארור. דרך כשבא אל לבן הרשע, כשהוא ויתר עליו, אז יצא מכלל ארור, והדברים עתיקים. וידוע מהאריז"ל דרבקה היתה חוה, וע"י חטאה נפלה לרשותם, אך עתה כשהוציאה אליעזר, הוכרח להסכים על לאה שהיא היתה ג"כ חוה, שתהיה לעשו, ואז יצאה רבקה על הגמל, כבזהר הקדוש (ח"ג ק:) בשעתא דפתי

ס"מ לחוה רכב על נחש כמין גמל, ועתה רבקה תיקנה זה, 'והיא רכבה על הגמל'. והנה עתה בתחילת זמן הצלת לאה מרשותם, ידועים דברי הרבי רבי בונים זי"ע עה"פ 'רבות מחשבות בלב איש' איך להנצל מגזירת ה', 'ועצת ה' היא אותה מחשבה של האדם, 'תקום' היא בעצמה סיבה שעל ידה תתקיים גזירתו יתברך ורצונו. וכן היה כשבא יעקב אבינו לישא אשה, שכחו הס"מ וכת דיליה ענינם בלאה, וכי באמת צריכים להחזיקה ברשותם בכל כחם, דהרי היא למעלה מרחל, דלאה היא עלמא דאתכסיא, דינא קשיא כנ"ל, וזממו להכשיל את יעקב בבני ט' מדות (נדרים כ:). ועל כן פיתו את לבן שירמה את יעקב ויתן לו לאה במקום רחל המקודשת בשכר עבודת ז' שנים, כמו שאמר 'הבה את אשתי', וכשיסבור שהיא רחל, הלא לא צריך עוד קידושין ותהיה בעילת זנות. האמנם כתבנו כבר שיעקב לא נכשל ח"ו, ונתכוין לגוף זה, ואם היא לאה, הוא מקדשה בביאה, ועדים היו, דהלא כולי עלמא ידעו מהרמאות וצעקו 'היא לאה', אבל המחשבה לא ידע כי אם השי"ת בעצמו, על כן שמחו החיצונים על הכשילם את יעקב.

אך תורתנו הק' מעידה 'וירא ה', הוטב הדבר הזה בעיניו, על דרך 'רואה אני את דברי אדמו'ן'. ומפרש מה הוטב, 'כי שנואה לאה', דהלא היתה עד עתה ברשות הסט"א אשר שנה ה', ועתה הם עצמם הוציאוה מרשותם כרצונו יתברך האמיתי, 'ויפתח את רחמה', לא כמו שהיו סבורים החיצונים שכשיעקב ידע שהיא לאה, יגרשה, וממילא יאסר ברחל משום אחות גרושה וישאר בלי זיווג ח"ו, ולאה תחזור לעשו כמו שהיו התנאים, דכיון שהיו לה בנים, אמר יעקב 'לאמן של אלה אני מגרש' בתמיה.

אז נוכח הס"מ וכת דיליה על הטעות הגדולה שהיה להם, ושבצעצמם אבדו את לאה מרשותם. והגם שבעצמם עשו זאת, הרי הם העזי פנים והמחוצצים האמיתיים באו בצעקה לפני ב"ד של מעלה מה זה שיעקב נשא את לאה שהותנה שתהיה לרשותם, וגם את רחל. על זה השיבם 'ורחל עקרה', ומה איכפת לכם שנשאה, הלא אם לא יהיה לו בנים ממנה, יעקב הצדיק לא יעמוד עם אשה לשם תאוה בשביל יופי, ויגרשנה, וזה שצעקה רחל 'מתה אנכי', נופלת לגורל אותו שאמר 'אנכי הולך למות', ורצתה שיעקב יתפלל עליה.

ויעקב ידע מכל הנ"ל רצה להסבירה מה עליה לעשות, אבל דבר שגילו לו בסוד אסור לפרסמו שלא ברשות, כמו שכתב האור החיים הק' (שמות כה:ב) בצורך על כל דבור שבתורה הק' לכתוב 'לאמור', היינו שזה הכתוב נותן לו רשות לגלות, ובכפל 'לאמור' שמחוייב לגלות. על כן [לא אמר לה יעקב בפירוש, רק ברמז], וזה שאמר 'ויחור אף יעקב ברחל', לא אמר 'על רחל', דח"ו איך הצדיק יחר אפו ברחל החביבה, אך 'ברחל', בשביל שראה בני ישראל בצרה, וחורה אפו עליה כדי שיתבין מה עליה לעשות, כדי שתבין שהיא בגורל חרון אף, ולא שהיא רק עקרה, שעל זה מועיל תפילה או זכות גדול (כמו שכתבו התוס' שבת קנו), אלא 'כי מנע ממך פרי בטן', דהב"ד של מעלה פסקו עליך כן כנ"ל.

אז הבינה כבר רחל שעתה צריך לבוא בדרך מחתרת להטעות הס"מ שלא יבין ויקטר, ואז תוכל לזכות בדין, על כן אמרה 'הנה אמתי בלהה

הדלקת-נרות

י-ם-----4:00
ב"ב-----4:14

יציאת שבת

י-ם-----5:15
ב"ב-----5:16
ר"ת-----5:52

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת ויצא**

א { **"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֵׁבַע וַיֵּלֶךְ זֶרְעָה"**, שואל רש"י לשם מה נאמר "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֵׁבַע" וכי מה נפקא מינה מנין יצא? ברם, כאדם הולך ממקום אחד למשנהו, הרי לפעמים עיקר רצונו הוא ללכת מן המקום הראשון ולפעמים עיקר רצונו הוא להגיע אל המקום השני. ואילו כאן אצל יעקב נדדמו שתי המטרות הללו יחד, רבקה צייתה עליו לברוח לחרן מחמת מזימתו של עשו להרגו, וכוונתה היתה שיצא מבאר שבע, ומאידך יצחק שלח את יעקב לחרן על מנת שייקח לו אשה מבנות לבן ולא מבנות כנען וכוונתו היתה, שיגיע לחרן, ממילא, כשביקש יעקב לקיים כיבוד אב ואם, היו לפניו שתי המטרות יחד גם לצאת מבאר שבע וגם להגיע לחרן לפיכך מציין הכתוב את שתייהן את היציאה מבאר שבע ואת ההליכה לחרן. {בית הלוי}

ב { **"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב"**, אומר רש"י הקדוש "מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם וכו' למה לא נאמר גם אצל אברהם אבינו "וַיֵּצֵא", כדי להורות ש"יציאת צדיק עושה רושם"? משום שיעקב אבינו היה שרוי במחיצתם של יעקב ורבקה, אשר הרגישו בחסרונם אחרי יציאתו והדבר עשה עליהם רושם. אבל אברהם היה שרוי בסביבה של עובדי אלילים, אשר לא הרגישו כלל בחסרונם אחרי עזיבתו והדבר לא עשה עליהם כל רושם. {חתם סופר}

ג { **"וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם"**, רבותינו פירשו פגיעה לשון תפילה {רש"י הקדוש} הלא להלן נאמר במפורש, שיעקב התפלל "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני... ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" - לשם מה איפוא באה עכשיו תפילה זו? ברם לפני שהתפלל יעקב על צרכיו ועניניו האישיים התפלל תחילה על כבודו של השם יתברך הקרוי "מקום" {כמו ברוך המקום} ועל בנין בית המקדש העתיד להיות במקום זה. כך גם תיקנו חכמינו תחילה את ברכת ה"מלכיות" על כבוד השם יתברך, ורק לאחר מכן את ברכת ה"זכרונות" על צרכים האישיים

ד { **"וַהֲנֵה סוֹלֶם מוֹצֵב אֶרֶץ וּרְאֵשׁ מוֹזֵעַ הַשְּׂמִימָה"**, אם האדם שפל בעיני עצמו, שהוא "מוצב ארצה", אזי "וראשו מגיע השמימה" הריהו באמת גדול בשמים כפי שאמר הזוהר הקדוש "מאן דהוא זעיר איהו רב" והוא זוכה לידי כך שיהיה "והנה ה' נצב עליו" שתהא השכינה שרויה עליו כמאמר הכתוב "אשכון את דכא". {אורח לחיים}

ה { **"וַהֲנֵה סוֹלֶם מוֹצֵב אֶרֶץ וּרְאֵשׁ מוֹזֵעַ הַשְּׂמִימָה"** "סולם" בגמטריא "ממון" אמנם הממון הינו דבר שפל ביותר, "מוצב ארצה" אך בכל זאת "וראשו מגיע השמימה" – אפשר לפעול בעזרת הממון גדולות ונצורות אשר יגיעו עד השמים, כמו גמילות חסדים וצדקה, **ו** { **"וַיִּזְרַח אֵף יַעֲקֹב בְּרוֹזָלוֹ"**, יעקב רצה לעורר את רחל במידת הביטחון שתפנה לקב"ה, כמו שהוא אמר לה "התחת אלוקים אנוכי"? {אורח לחיים}

ו { **"וַיִּגְזֹב יַעֲקֹב אֶת לֵב לִבּוֹ"**, לב=32 בגמטריא כבוד=32 ר"ל הכבוד של לבן נפגע בזמן שיעקב הלך בלי רשות. {אבי מורי שליט"א}

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף 1966

י"ל ע"י קרן תר"ג לזיכוי הרבנים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

תורה שיבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת ויצא | גיליון צ"ז - שנה ג' | כסלו תשפ"ו

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פרד"ס התורה

פשט

הַפֶּעַם יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי יִלְדֶּתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָּנִים (בראשית כט, לד)
רש"י מפרש את הכתוב הַפֶּעַם יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי, שאמרה לאה עם לידת בני השלישי הרי השלמתי את כל חלקי, ושבו לא יהיה לבעלי שום טענה עלי, אלא הפעם הוא ילווה אלי בדעתו ולא ישנא אותי יותר.
אולם ה'חזקוני' מפרש את הכתוב בדרך פשט, באופן מופלא. כשהיה ללאה רק בן אחד, היא טיפלה בו ביד אחת; אחר כך כשנולד הבן השני והיו לה שני בנים, היא טיפלה בהם ונשאה אותם בשתי ידיים. אבל כעת, עם לידת הבן השלישי, הרי אין לה עוד יד שלישית, ובהכרח מכאן ואילך יצטרך אישי להתלוות אלי לסייע לי לטפל בהם ולשאת אותם.

רמז

וְהָיָה הָעֶשְׂטִים לְלָבֹן וְהַקְשָׁרִים לְיַעֲקֹב (בראשית ל, מב)
נפסק בשלחן ערוך (או"ח סי' כה, א) שבכל יום יש להתעטף תחילה בטלית, ורק אחר כך להניח תפילין. בעל 'עטרת זקנים' בהגותו על השלחן ערוך, כותב רמז נאה לכך בפסוק זה: וְהָיָה הָעֶשְׂטִים לְלָבֹן – תחילה יש להתעטף בטלית, ורק לאחר מכן – וְהַקְשָׁרִים לְיַעֲקֹב – לקשור התפילין.

דרוש

וַיֵּאמֶר מֶה נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין פִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים זֶה שֵׁעַר הַשָּׁמַיִם, וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבֶקֶר וַיִּחַח אֶת הָאָבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשְׁתּוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ מַצְבֵּה וַיִּצֹק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ (בראשית כח, יז-יח)
בפסוקים משמע מהכתוב שיעקב הקיץ משנתו בעוד לילה, כאמור (פסוק טז) וַיִּקַּח יַעֲקֹב מִשְׁנֵתוֹ, אלא שהמתין עד אור היום עד שלקח את האבן אשר שם מראשותיו ועשאה מצבה ויצק עליה שמן. והשאלה שיש לשאול: מדוע אכן המתין יעקב עד אור היום, הרי יש שיטה בגמרא (זבחים קכ, א) שמוטר להקריב קרבנות על במה גם בלילה, אם כן יכול היה לנסך שמן על גבי המצבה עוד קודם אור היום?
מיישב הגה"ק בעל ההפלאה ז"ע בספרו 'פנים יפות': לפיכך הקדים יעקב ואמר 'אין זה כי אם בית אלקים', דהיינו שזהו מקום המקדש, ואין לו דין במה, ועבודתו פסולה בלילה.

עוד כותב הפנים-יפות: הרי אמרו חז"ל (שבועות טו, ב) שאין בנין בית המקדש בלילה, ובודאי שאין לעשות מזבח בלילה, לכן הקדים יעקב ואמר 'אין זה כי אם בית אלקים', שאסור לבנותו בלילה, ולכן המתין עד אור הבוקר ורק אז עשה מזבח וניסך עליו שמן.

סוד

וַיֵּאמֶר אָבֶן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי (בראשית כח, יח)
ביאר המקובל האלוף רבי שמשון מאוסטרופול ז"ע: ארבע צורות חקוקות במרכבת העליונה: א. אריה. ב. כרוב. ג. נשר. ד. אדם. וצורת האדם החקוקה במרכבה, היא צורתו של יעקב אבינו עליו השלום. אולם עד אותו היום ידע יעקב רק שבמרכבה חקוקות דמויות אריה כרוב נשר, אך לא ידע שגם דמותו חקוקה, רק כעת בחזיון הלילה ראה שגם דמותו חקוקה שם. וזה שאמר: אָבֶן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה – 'אכן' ראשי תיבות א'ריה כ'רוב נ'שר, דעתו כי שלש צורות אלו יש במרכבה, אבל וְאָנֹכִי – 'אנכי' ראשי תיבות א'ריה נ'שר כ'רוב יעקב, את זאת לא יָדַעְתִּי, ורק עתה נודע לי זאת, שגם צורתי, צורת אדם, חקוקה במרכבה העליונה.

יעקב אבינו בבית לבן

נושאי הפרשה:

חלום יעקב • הורדת האבן מהבאר • ארבע אמהות וי"ב שבטי ק-ה • שכר הצאן הנקודים • בריחת יעקב ורדיפת לבן • יעקב ולבן כורתים ברית • מלאכי ארץ ישראל.

פרשת ויצא עוסקת בתקופה בת 20 שנה, בה שהה יעקב בבית לבן, מתוכם עבד יעקב במשך 14 שנה בשמירת הצאן, בתמורה לנישואיו עם לאה ורחל. בתקופה זו נשא גם את בלהה וזלפה, ומהן יוצאים י"ב השבטים.

מעשיה הטובים של רחל, ופוקד אותה בן: יוסף.

ה. נקוד וטלוא

אחרי לידת יוסף, מבקש יעקב לשוב לארצו, אבל לבקשת לבן הוא נשאר לעבוד עוד שש שנים, ומבקש בשכרו צאן נקוד וטלוא. יעקב נועץ מקלות מקולפים מול הצאן, ומכך מתעשר וקונה עבדים, גמלים וחמורים.

באותה תקופה ראה יעקב בחלומו מלאכים המביאים צאן מעדר לבן לעדרו.

ו. בריחה ומרדף

כששומע יעקב את תרעומת גיסו בני לבן על עושרו, וגם מבחין שלבן אינו מאיר לו פנים, הוא מחליט לשוב לארץ ישראל. ה' גם נגלה אליו ומצווה לו לשוב לארץ ולקיים את נדרו להקים מזבח.

כשלבן שמע על בריחת יעקב, הוא יצא למרדף, ופגש את יעקב בהר הגלעד. בלילה נגלה ה' ללבן והזהירו שלא לדבר עם יעקב מטוב ועד רע. בבוקר הם נפגשים, ולבן מתלונן באונו יעקב על הבריחה ועל גניבת התרפים. יעקב נותן לו רשות לחפש את התרפים, בלי שידע שרחל גנבה אותם והניחה אותם בכר הגמל. יעקב מצדד נוזף בלבן על המרדף, ומספר על עבודתו הנאמנה אצלו. לבן ויעקב כורתים ברית שלא יעשו רע זה לזה, ושיעקב לא ישא נשים נוספות. וכעדות על הברית מקימים בני יעקב גל אבנים.

ז. מחנה מלאכים

משם המשיך יעקב ללכת בדרך, ובאמצע הדרך פגשו בו מלאכי ארץ ישראל שבאו לקראתו ללוותו.

התורה וההפטרות

בפרשתנו אנו לומדים על בריחת יעקב לפדן ארם, ובהקשר לכך תיקנו להפסיד בספר הושע, בו נכתב 'יברח יעקב שדה ארם'.

א. קיפול האדמה

כשיעקב מתקרב לחרון הוא נזכר שלא התפלל בהר המוריה, והחל לחזור אחורנית. כשהגיע לעיר 'לוח', הגיע לשם הר המוריה. יעקב נשכב לישון, לאחר 14 שנה שלא עשה זאת. בעת השינה קיפל ה' תחתיו את כל אדמת ארץ ישראל, והאבנים שהניח מראשותיו הפכו לאבן אחת. בחלומו ראה סולם המגיע עד השמים, ומלאכים עולים ויורדים בו. ה' התגלה אליו והבטיח לשומרו. בקוממו נחרד יעקב מקדושת המקום, והקים מזבח, מהאבן שתחת ראשו, ונָדָר נדרים לה'.

ב. יעקב בוכה

עם הגעתו לחרון, מגיעה רחל עם הצאן. יעקב לבדו מוריד את האבן הגדולה מהבאר, ובוכה כשרואה ברוח הקודש שרחל לא תיקבר במערת המכפלה. לבן שומע על האורה, ורץ לקראתו בניסיון לאתר כסף הטמון עמו.

ג. באמונה ובישור

יעקב עובד אצל לבן לשמירת הצאן, ובתמורה מבקש את רחל בתו לאשה. לבן מסכים בתנאי שיעבוד תחילה 7 שנים. בסיום 7 שנים, כשיעקב בן 84 שנה, הוא נכנס לחופה, אך לבן ברמאותו מוסר את לאה במקום רחל אשר נותנת את סימניה ללאה כדי שלא יתכלם. רק בסיום שבעת ימי המשטה, הוא מוסר את רחל בתמורה שיעקב יתחייב לעבוד עוד 7 שנים.

ד. שבטי ישרון

לאה זוכה תחילה לארבעה בנים: ראובן שמעון לוי ויהודה. ורחל מוסרת ליעקב את בלהה שפחתה לאשה, ממנה נולדו: דן ונפתלי. גם לאה מוסרת את זלפה, ממנה נולדו: גד ואשר. לאחר מכן נולדו ללאה: יששכר וזבולון, ודינה. אחר כך זוכר ה' את

חיים של תורה

ללמוד שוב בהבנה מבוגרת יותר

רש"י מסביר לנו את הפנימיות של הפנימיות שבתורה, ויש בדבריו כוונות עמוקות. אף שלמדנו חומש ורש"י בימי הילדות, חובה לשוב וללמוד חומש ורש"י כמבוגרים, בהבנה חדשה ובוגרת, למען לא תלקה הבנתנו בחסר רב משמעות.

קנאת סופרים

מידת הקנאה – אמנם בדרך כלל אינה מידה רצויה, אבל גם במידה זו, כמו בכל המידות, צריך להשתמש בצורה הנכונה והטובה, ולקיים (ב"ב כא, א) **קנאת סופרים – תרבה חכמה**. דברי רש"י כאן שרחל אמנו קנאה במעשיה הטובים של לאה אחותה, הם לימוד לכל אחד מאתנו לרומם את שאיפותיו, ולקנא ביהודים אחרים הזוכים לקיים מצוות ומעשים טובים, או יהודים הזוכים ללמוד תורה, או יהודים הזוכים לחיות חיי אמונה ובטחון וכדו'.

ותקנא רחל באחיתה
(בראשית ל, א)
קנאה במעשיה הטובים (רש"י).

קנאתו של ה'אור לציון'

בתקופת זקנותו של מרן הגאון חכם בן ציון אבא שאול זי"ע, היה מגלה בפני תלמידיו את קנאתו ביהודים הזוכים לקיים מצוות שהוא בחולשתו אינו יכול לקיים. בוקר אחד, כשנכנס למסור שיעור, אמר לתלמידים: 'אני מקנא בכם! אתם גדולים יותר ממני!' נרעשו התלמידים ולא הבינו את כוונתו, והוא הסביר: 'במעשה אתם גדולים ממני! אני כבר לא יכול לעשות כמותכם, אתם עוד יכולים!'.
כששמע פעם מאחד מראשי ישיבת 'פורת יוסף' שהוא ממהר לנסוע לתל אביב. בירר חכם בן ציון אבא שאול: מה יש למעלתו לסדר בתל אביב? והלה ענה: הוזמנתי לדרוש ברבים בכנס חזקת שניערך לפני אלפי יהודים באולם ענק בתל אביב. התפעל חכם בן ציון ואמר לו: 'מעולם לא דיברתי אחד בפה ואחד בלב ואני אומר לכם באמת ובתמים – אני מקנא בכם! אני מקנא בכם שאתם זוכים להרביץ תורה ולזכות את הרבים, אני מקנא בכוונות שלכם!'

תחרות במוצאי יום כיפור

בהיותו אברך צעיר, היה הגאון רבי ברוך מרדכי ליפשיץ זצ"ל, בעל שו"ת 'ברית יעקב', לומד בהתמדה עצומה בבית המדרש בעיר 'זולקוביסק' אשר בליטא, שם היה סמוך על שולחן חותנו מעשירי העיר. באותו בית המדרש ישב והגה בתורה בהתמדה עצומה גם הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל, לימים אב"ד קובנא.

מתוך קנאת סופרים המרבה חכמה, היה כל אחד משני השקדנים משתדל להתמיד כמו חברו ואף יותר מכך, כך הייתה כעין תחרות סמויה בין השניים מי ישכים לבוא לבית המדרש קודם חברו. אם האחד קם בשעה 4, היה השני מקנא בו ומקדים לקום ב-3 וחצי, וכן הלאה.

שנה אחת, בערב יום הכפורים ביקש רבי ברוך מרדכי מחמותו שתכין לו בביתו סעודה קטנה בעבור מוצאי יום כפור, כדי שיוכל לסעוד את לבו במהירות במוצאי הצום, ולחזור לבית המדרש עוד טרם שחברו רבי יצחק אלחנן יבוא לשם. היא שמחה למלא את בקשתו, ואכן תיכף במוצאי יום כיפור חזר רבי ברוך מרדכי לביתו, הבדיל על הכוס, אכל בזריזות, ומיד אץ ורץ לבית המדרש...

אבל כאשר הגיע לבית המדרש, השתומם בשומעו את קול התורה של רבי יצחק אלחנן מתנגן בחלל. התברר שהפעם הוא הצליח להקדים אותו... 'האם לא הלכת לטעום דבר מה אחרי התענית?' – שאלו רבי ברוך מרדכי. החזיר לו רבי יצחק אלחנן בחיוך: 'אני הבנתי שבוודאי תבקש מאת חמותך שתכין לך בבית סעודה כדי שתוכל למהר ולחזור לבית המדרש, גם אני עשיתי כן, אלא שאני לקחתי עמי את הסעודה לבית המדרש, כך הספקתי להתחיל ללמוד לפניך...

מקנא בבקיאיותו של הגאון

כל התורה כולה שגורה היתה על לשונו הגאון רבי דוב בעריש ויינפלד זי"ע, גאב"ד טשעביץ, ובקיאיותו העצומה בכל חדרי תורה הפליאה את לומדי התורה. פעם אחת כאשר הוזמן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זי"ע, גאב"ד בריסק, למחיצת הרב מטשעביץ והם שוחחו ביניהם בדברי תורה, נדהם הגרי"ז מבריסק מבקיאיותו השופעת של הרב מטשעביץ, הוא התמלא קנאת סופרים, ובשובו הביתה אמר לבניו בהתרגשות: 'בימים הקרובים, אני עוזב את כל דרכי הלימוד, ואני מתיישב כעת לרכוש בקיאיות בתורה... כך במשך ימים אחדים לא נתקרה רוחו והיה יושב וגורס דפי גמרא, מסכת אחרי מסכת, עד שהיו כולם שגורים בפיו.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחזיון, מתוך פסוקי הפרשה

'אני יכול לעשות עמכם רע', ובתוך כדי דיבור הוא אומר 'אלקיעם אמר אלי אמש השמר לך!'.
ביאר כ"ק האדמו"ר בעל דברי יואל מסאטמאר זי"ע:

דרך הרשעים לומר שהשתנו העיתים והתחלפו הזמנים, ומה שהיה אסור בעבר, מותר היום. כך טען לבן, הן אמת שהקב"ה הוזהר שלא אדבר עם יעקב, אבל זה היה 'אמש', אבל היום כבר השתנו הזמנים והדבר מותר...

חמימות וקרירות...

**הייתי בימים אקלני חרב וקרח
בפליקה (לא, מ)**

יום רומז על מצוות, ולילה רומז על עבירות. הייתי בימים אקלני חרב – בקיום המצוות הייתי מלא חמימות והתלהבות. וקרח בפליקה – בהתגברות היצר לעבירות, התנהגתי בקרירות.

(הרה"ק 'שר שלום' מבעלזא זי"ע)

לבכות כמה שיותר

ועיני לאה רכות (כט, יז)

שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובוכה (רש"י)

נשאל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זי"ע: מדוע כאשר רחל בכתה, עצר הקב"ה את בכייתה ואמר לה (ירמיהו לא, טו) **מנעי קולך מבכי**, ואילו כאשר לאה בכתה לא אמר לה הקב"ה 'מנעי קולך מבכי'?

השיב ראש הישיבה תשובה מאלפת: רחל בכתה על הצער הגשמי שסובלים בניה בגלות, על כך נחם אותה הקב"ה שלא תבכה, כי עוד ישובו בנים לגבולם. אולם לאה בכתה מתוך השתוקקות להקים בית נאמן לה, להקים דורות ישרים של שבטי י-ה. דמעות כאלו לא עוצרים! על דמעות כאלו אומר הקב"ה: תוסיפי לבכות ולהוריד דמעות! כל דמעה משקה את הזרעים מהם יצאו השבטים הקדושים--

מה שהיה אסור אתמול...

יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלקי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב וגו' (לא, כט)
ידועה התמיהה, שלבן סותר את עצמו. תחילה הוא אומר

לב לדעת

הכרת והבנת מושג התורה

ואולם לזו שם העיר לראשונה (בראשית כה, יט)

בגבול שבין נחלת בנימין ליוסף, נמצאת העיר 'לוד', שיעקב קרא לה בשם 'בית א-ל', על שם שהר המוריה נעקר והגיע לשם. במדרש רבה (ט, ח) מובאים דברי פלא אודות העיר לוד: 'היא לוד שצובעין בה את התכלת; היא לוד שעלה סנחריב ולא בלבנה, נבוכדנצר ולא החריבה; היא לוד שלא שלט בה מלאך המות מעולם, הזקנים שבה מה עושין להם כיון שהם זקנים הרבה מוציאין אותם חוץ לחומה והם מתים'.

עוד מובא שם במדרש, שהעיר נקרא בשם 'לוד', משום שבפתח העיר צמח עץ 'לוד' רחב וחלול, וכל מי שרצה להיכנס לעיר, היה נכנס אל שער מושווה שהיה בתוך העץ, ומשם אל תוך מערה, ומהמערה אל העיר.

עיניים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה (בראשית כה, יד)

כשלומדים פסוק זה מבינים בפשטות שהמילה 'ופרצת' פירושה: אתה תתרחב ותתפשט לכל עבר. אולם דעת רש"י שמילים מהשורש פ.ר.ץ, הם בדרך כלל מלשון 'חזוק וגבורה', כך מפרש רש"י כאן 'ופרצת' – חזקת, כמו (שמות א, יב) וכן 'פרץ' – גם בפרשת וישב על הפסוק (בראשית לח, כט) **מה פרצת עליך פרץ**, מפרש רש"י: 'חזקת עליך חזק' (וראה עוד רש"י שבת יג, א).

יצוין, שרש"י עצמו בפרשת ויחי (מט, כו) מפרש הכתוב כאן 'ופרצת' מלשון התרחבות והתפשטות, וז"ל שם: 'שנתן לי ברכה פרצה בלי מצרים, מגעת עד ארבע קצות העולם שנאמר ופרצת ימה וקדמה וגו'. ואילו בפרשת יתרו על הכתוב (שמות יט, כב) **פן יפרץ בקם ה'**, מפרש שם רש"י: 'פן יפרץ' – לשון פרצה, יהרוג בהם ויעשה בהם פרצה'. ואכן דעת הרמב"ן (בראשית לח, כט) שלשון 'פרץ' בכל מקום היינו נתיצת הגדר ומעבר הגבול, ולשון ופרצת האמור כאן, היינו שתתרחב יותר מהגבול.

אזניים לשמוע

כלל רש"י הק' בדרך השו"ן

וגללו או וגוללים או וגוללו
וגללו את האבן מעל פי הבאר (בראשית כט, ג)

'היכל התורה פתוח 24 שעות ביממה. לומדי תורה מכל רחבי העיר באים ולומדים בתוכו. גם המזגנים פועלים לטובת הלומדים שיבואו וילמדו. והציבור אכן אמר את דברו ובא בהמוניו'. משפט זה עוסק במצב הנמשך תמיד, ולכן מוזכרים בו מילים בלשון הווה (באים) ובלשון עתיד (יבואו) ובלשון עבר (אמרו).

גם בפרשתנו (פרק כט) מופיעות שתי פעמים המילים **וגללו את האבן מעל פי הבאר**. פעם אחת בפסוק ג', שם מתרגם אונקלוס 'וגללו' בלשון הווה – 'ומגנדרין'. ופעם נוספת בפסוק ח', שם מתרגם אונקלוס בלשון עתיד – 'ויגנדרון'.

מבאר רש"י, שבפסוק הראשון היתה כוונת הרועים לתאר מצב המתמשך תמיד [ולכן תרגם אונקלוס בלשון הווה 'ומגנדרין'], שבכל יום קיים מצב זה שממתינים להתאספות כל הרועים הגוללים את האבן. אך למרות שהם דיברו על מצב הווה, הם השתמשו במילים מלשון עתיד, כגון **ישקו העדרים** – לשון עתיד, וכן **וגללו** – שהוא לשון עתיד [כי אמנם המילה 'גללו' הוא לשון עבר, אבל 'וגללו', בתוספת ו' בתחילת המילה, היא לשון עתיד, כי הו' הופך עבר לעתיד]. משום שכאשר מדברים על דבר ההווה תמיד, אפשר להשתמש גם במילים בלשון עתיד, או במילים בלשון עבר.

ואילו בפסוק השני התכוונו הרועים לתאר מצב שיהיה בעתיד, שכאשר יבואו הרועים יגללו את האבן, ולכן תרגם שם אונקלוס בלשון עתיד 'ויגנדרון'.

ארבע אמהות או שש אמהות?

בלהה וזלפה נחשבות בין האמהות?

וגם: האם הן קבורות במצרים או בטבריה?

בפרשתנו אנו לומדים, שרחל מסרה ליעקב לאשה את שפחתה – זלפה, וממנה נולדו הבנים דן ונפתלי, ולא מסרה ליעקב את שפחתה – זלפה, וממנה נולדו הבנים גד ואשר. רש"י כותב (לא, ו) שבלהה וזלפה גם היו בנותיו של לבן מפילגש.

אלא לארבע

הוי אומר, שמתוך שנים עשר שבטי ישראל, הרי ארבעה שבטים יצאו מבלהה וזלפה. למרות זאת, אומרת הגמרא (ברכות טז, ב) 'אין קורין אמהות אלא לארבע', ופירש רש"י: לארבעה – שרה, רבקה, רחל ולאח' כלומר, אסור לקרוא לבלהה וזלפה בשם 'אמהות'.

שש אמהות

אמנם יש לציין שבכמה מקורות אנו מוצאים שיש 'שש אמהות', ובלהה וזלפה נכללות בכלל האמהות. כך מובא במדרש רבה פרשת נשא (יב, יז) על הכתוב (במדבר ז, ג) ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב וגו', 'שש' כנגד אמהות, אלו הן שרה ורבקה ורחל ולאח' בלהה וזלפה.

גם במדרש אסתר רבה (א, יב) מובא שבכסאו של שלמה המלך היו שש מדרגות 'כנגד שש אמהות, שרה ורבקה ורחל ולאח' בלהה וזלפה'.

וראה גם במדרש ויקרא רבה (כא, יא) שביים הכיפורים לישראל בזכות האמהות, כרמוז בכתוב 'בד בבד', וביאר במתנות כהונה שתיבת 'בד' בגימטריא

ששה, כנגד ששה אמהות (ועיי' ש' ברד"ל שהקשה מהגמ' שאין קורין אמהות אלא לארבע).

המטה של משה

זאת ועוד מובא דבר חידוש בתרגום יונתן בפרשת בשלח (שמות יד, כא) שעל המטה של משה רבינו היו חקוקים שלשה אבות ושש אמהות.

ששה אהלים

עוד אנו מוצאים ב'תוספות השלם' על התורה, על הכתוב בפרשת השבוע (בראשית לא, לג-לד) וַיָּבֵא לְבֶן בְּאֵהָל יַעֲקֹב וּבְאֵהָל לְאֵה וּבְאֵהָל שְׁתֵּי הָאֵמֹת וְלֹא מִצָּא וַיֵּצֵא מֵאֵהָל לְאֵה וַיָּבֵא בְּאֵהָל רְחֵל וְגו' וַיִּמְשֵׁשׁ לְבֶן אֶת כָּל הָאֵהָל וְלֹא מִצָּא, שיש כאן בכתוב שש אהלים 'כנגד שש אמהות', והנשים נקראות אהל כאמור (שופטים ה, כד) מנשים באהל תבורך.

בתפילה ובהספד

על פניו נראה שכל המקורות הללו עומדים בסתייה לדברי הגמרא שאין קורין אמהות אלא לארבע.

ברם, בפשטות יש ליישב על פי מה שכתב הריטב"א (יבמות מו, א) שמה שאמרו 'אין קורין אמהות אלא לארבע', הכוונה רק בתפילה, שאין אומרים מרים אמנו או יוכבד אמנו וכדו', אבל שלא בשעת התפילה מותר

לקרוא גם לשאר נשים בשם 'אמהות', עיי' ש, ולדבריו מיושב בפשטות כל המדרשים הללו שהזכירו שש אמהות, כי שלא בשעת התפילה מותר לקרוא לבלהה וזלפה בשם אמהות. כיצא בזה מובא ב'אור זרוע' (הל' תפילה ס' קו בשם רבינו חננאל) שני פירושים במה שאמרו 'אין קורין אמהות אלא לארבע', פירוש אחד שהכוונה בתפילה שאין מתפללים להקב"ה וזכור לנו וכות אמהות אלא לארבעה, ופירוש נוסף, שאין משבחים אשה בהספד לומד שהיא מצאצא יוכבד או מרים וכדו', אלא שהן שהן בנות שרה ורבקה ורחל ולאח' עיי' ש.

דעת הרשב"א

אולם, הרשב"א שם במסכת ברכות חולק על מהלכים אלו, והוא כותב: 'הפירוש הנכון, כמו שפירש רב האי גאון וזל, דלכבוד בעלמא קאמר, ולומר שאין חשובין להקרא אבות לכל ישראל, ואמהות לכל ישראל, אלא שלשה אבות וארבע אמהות', עכ"ל. ולדבריו קשה מכל המדרשים הללו שקראו גם לבלהה וזלפה אמהות לכל ישראל, וצ"ע.

אינן חשובות

ובעיקר הטעם שבלהה וזלפה אינן נחשבות אמהות, אף שבפועל יצאו מהן ארבע שבטים, ביאר מרן הגר"ח קנייבסקי זי"ע (מובא בספר אהל יוסף, ברכות שם) שהסיבה לכך היא, יען כי בלהה וזלפה בטלות לגבירותיהן רחל ולאח, ואף שמבואר בתרגום יונתן בפרשתנו (פרק ל' פסוק ד' ופסוק ט') שרחל ולאח שחררו את בלהה וזלפה שלא תהיינה שפחות, בכל זאת התורה קראתן בשם שפחות, כי אינן חשובות כמו רחל ולאח.

במערת המכפלה?

בתחילת פרשת חיי שרה כותב רש"י שחברון נקראת 'קרית ארבע' על שם ארבע זוגות שנקברו שם, אדם-וחוה, אברהם-ושרה, יצחק-ורבקה, יעקב ולאח. מבואר ברש"י שבלהה וזלפה לא נקברו במערת המכפלה. אך פלא לציין מה שכותב רבינו חיים ויטאל בספרו עץ הדעת טוב (סוף פרשת עקב) שגם בלהה וזלפה נקברו במערת המכפלה (ופלא מה שכתב שם שגם רחל נקברה במערת המכפלה, וצ"ע ש בפשטות הוא נגד מקרא מפורש, ולכאורה הכוונה על חלק מנשמת (רחל).

במצרים או בטבריה?

יצוין עוד מה שכתב רש"י בפרשת וישב (לז, י) שבלהה ירדה עם יעקב במצרים, וכן כתב הרמב"ן בספרו אמונה ונתיחה (פרק כו) שכאשר ירד יעקב במצרים ירדו עמו בלהה וזלפה. מנגד, יש בטבריה מקום אשר יש המצביעים עליו כמקום קבורתן של בלהה וזלפה, ויתכן שעלו ממצרים וחזרו לארץ, או שהעלו את עצמותיהן לקבורה בארץ.

עומקו של רש"י

עומק ועיון בדברי רש"י
בפרשת השבוע

ברחל בתן הקטנה – למה הזכיר 'ברחל'?

ויאמר אַעבֶּדךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֵךְ הַקֶּטְנָה (בראשית כט, יח)

כל הכוונות הללו למה? לפי שזוהי כוונת רמאי, אמר לו, אעבדך ברחל, וזמא תאמר 'רחל' אחרת מן הזקוק, תלמוד לומר 'בתך'. וזמא תאמר אחליף ללאה שמה ואקרא שמה רחל, תלמוד לומר 'הקטנה', ואף על פי כן לא הועיל לו, שהרי רמאי (רש"י).

יעקב 'בתן הקטנה' כוונתו שמסכים לקבל אפילו את הקטנה שאינה חשובה כמו הגדולה. לכן הדגיש יעקב ואמר שהוא חפץ דווקא ברחל.

בת שלישית

ב. בלבוס ובדברי-דוד תירצו, שהיתה ללבן עוד בת שלישית, קטנה יותר מרחל, ואם היה יעקב אמר 'בבתן הקטנה', היה לבן נותן אותה ליעקב, לכן אמר 'ברחל', שכוונתו דווקא לרחל.

זלפה הקטנה

ג. בשפתי חכמים תירץ, שאם היה יעקב אומר 'בבתן הקטנה', היה לבן נותן לו את זלפה, שגם היתה בתו מפילגש, והיא היתה קטנה יותר מרחל. לכן הזכיר יעקב מפורש שחפץ רק ברחל. אך זאת לא חשש יעקב שלבן ישנה את שמה של זלפה ויקרא לה רחל, כי זלפה אינו בתו ממש, כיון שהיתה מפילגש, וגם אין שמה רחל, ומשני רמאות לא היה יעקב ידא, רק מרמאות אחת.

לאו דווקא

כמה תירוצים נאמרו על כך במפרשים: א. כגור-אריה תירץ, שאם היה יעקב אומר 'בבתן הקטנה', היה לבן נותן לו את לאה, ולכן יטען שיעקב לא התכוון דווקא לקטנה, ומה שאמר

התבוננות והעמקה
בתרגום אונקלוס

פתגמי אורייתא

אתר דרעווא ביה מן קדם ה'

אונקלוס: לית דין אתר הדייט אלהין אתר דרעווא ביה מן קדם ה'.

תורה: אין זה כי אם בית אלקים (בראשית כח, יז).

אבל כאן בפסוק מדובר בשגב קדושת המקום, ולכן כאן תרגם שהכוונה למקום שהקב"ה חפץ להשרות שכינתו.

ובספר 'מעט צרי' ביאר מדוע כאן לא רצה התרגום לפרש כאן שקדושת המקום נובעת מכך שהוא מקום עבודה, כי יעקב אמר 'ואנכי לא ידעתי', ולא יתכן שלא ידע תחילה שהוא מקום עבודה, שהרי כתב הרמב"ם (הל' בית הבחירה, פ"ב) שהיתה מסורת ביד הכל שבמקום הזה בנו אדם הראשון ואברהם מזבח.

בפסוק זה הרחיב התרגום בכוונת הכתוב, ש'בית אלקים', פירושו מקום שהקב"ה רוצה בו, דהיינו שיש רצון לפני ה' להשרות בו את שכינתו.

אמנם להלן בפרשה על הכתוב (פסוק כב) וַיֵּבֶן אֵת אֲשֶׁר שָׁמַיָּה מִצְבֵּה יְהוָה בֵּית אֱלֹהִים, תרגם אונקלוס 'דאיה פלח עלה', ולא פירש שיהיה זה מקום שהקב"ה חפץ בו. ובפשטות החילוק, ששם מדובר בגדר של יעקב, ולא שייך שיעקב יקבל על עצמו שמקום זה יהיה מקום שה' רוצה בו, לכן תרגם שם 'בית אלקים' – מקום שאעבוד שם,

נושאים הלכתיים
העולים מתוך הפרשה

תורה והלכה

האם מותר לישון בבית המדרש?

ויימץ יַעֲקֹב מִשְׁנֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֲנִי יֵשׁ ה' בְּמִקְוֵם הָאֵהָ וְאֵנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי (בראשית כח, טז). שאילו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה (רש"י).

לאור דברי רש"י אלו שאין ראוי לישון במקום קדוש, נבוא לברר האם מותר לבחור או אברך לישון בבית המדרש בין הסדרים לאגור כוחות להמשך הלימוד.

אפילו שינת קבע

עוד מוסיף המשנה ברורה, שתלמיד חכם הלומד בקביעות בבית המדרש, מותר לישון שם אפילו שינת קבע.

מידת חסידות

יש לציין, שאמנם בשו"ע אורח חיים פסק שמוותר לישון בבית המדרש, אולם בשולחן ערוך יורה דעה (סי' רמו, טז) נפסק: 'אין ישנים בבית המדרש. וכל המתנמנם בבית המדרש חכמתו נעשית קרעים'. וכדי ליישב סתירה זו, כתב שם הש"ך (סקט"ו) שצריך לומר שרק משום מידת חסידות אין לישון, אבל מדינא מותר [ובערוך השולחן (סעי' לג) חילק, שרק בשעת הדרשה אין לישון בביהמ"ד].

בבית המדרש מותר

נפסק בשולחן ערוך אורח חיים (סי' קנא, ג): 'אין ישנים בבית הכנסת, אפילו שינת עראי, אבל בבית המדרש, מותר'.

אמנם בהגהות רבי עקיבא איגר שם, מפקפק וכותב שהיתר זה, של שינה בבית המדרש, נאמר רק לתלמידי חכמים ולומדי בית המדרש, ולא לסתם אנשים. אולם המשנה ברורה (סקט"ו) מיישב שהיתר זה נאמר לכל אדם, כיון שביהמ"ד עשוי לשהות שם זמן הרבה ללמוד ולשמוע דברי תורה, וקשה להיזהר משינת עראי, על כן לא אסרו לשום אדם לישון שם שינת עראי.

הלכה
למעשה:

מותר לכל אדם לישון בבית המדרש, ותלמידי חכמים הלומדים שם בקביעות מותרים לישון שם אפילו שינת קבע, אולם מצד מידת חסידות אין ראוי לישון בביהמ"ד.

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חידוד בפרשה

פתרונות

ד. 'פֶּל הַכְּבוֹד'.

בזכות התורה

6. צמחיה - דפוס ספיד פרשת ויצא תשפ

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
17:53	17:15	16:00	ירושלים
17:49	17:16	16:14	תל אביב
17:49	17:14	16:03	חיפה
17:53	17:18	16:18	באר שבע

העלון טעון גניזה

לשמור על הראש

שער השמיים פתוח ואפשר לבקש על הכל,
אבל יעקב מסתפק במועט. למה נהג כך?

וטלאים, נקודים וטלואים. יעקב אבינו אינו בז לממון, הרי הוא זה שחוזר באישון ליל בשביל לקחת פכים קטנים. אולם בד בבד, הוא לא יניח לממון לשלוט בו ולהיות המצפן של חייו, כפי שקרה ללבן. כדי למנוע זאת, עליו להפנים בקרבו סולם ערכים רוחני - ולשם כך, צריך להיטמן בישיבה.

את סדר העדיפות הנכון בחיים מביע יעקב בתפילתו: "אם יהיה אלוקים עמדי... ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" (כח, כ). יעקב יודע כי עתה שעת רחמים ועת רצון. שער השמיים פתוח, ואפשר לבקש על הכל. ובכל זאת מסתפק יעקב במינימום הנצרך: "ונתת לי לחם לאכול

ובגד ללבוש". מסביר רבנו בחיי בן אשר פירושו לתורה: "שנטיית האדם אחרי מותרות גורמת לו מהומות רבות. על כן איש הירא את ה' ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ויסתפק במועט".

לימודי שחייה

לפני שיעקב הולך ללון בהר המוריה הוא מקיף את ראשו באבנים. כפי שמבאר רש"י: "עשאו כמין מרוב סביב לראשו" (כח, יא). למה רק סביב הראש? מה עם שאר איברי גופו? לעיתים נסיבות חייו של אדם מצריכות את גופו ואבריו להימצא מחוץ לבית המדרש - אם מחמת פרנסתו או צרכים שונים. הדבר החשוב במצבים אלה, הוא להקפיד לשמור על הראש, שלפחות אליו לא יגיעו מי המבול.

בעל האבני נז'ר מבאר בדרך צחות את מאמר חז"ל שחייב אדם ללמוד את בנו אומנות ויש אומרים אף להשיטו במים. זאת כיוון שבעת השחייה, גם כאשר כל הגוף שקוע במים, הראש מוכרח להישאר בחוץ, בלי זה האדם לא ישרוד. גם הפרנסה צריכה להתנהל במתכונת זו - אף שהגוף עוסק בענייני חולין, הראש צריך להישאר בבית מדרש.

י"ד השנים שעשה יעקב אבינו בבית מדרש של שם ועבר, לא היו אלא 'שמירת הראש', לפני שיצלול אל תוך המערבולת הסוערת בבית לבן.

האם כך נוהג
מי שסכנה
חמורה מרחפת
על ראשו?

בפרשה מתוארים אירועים דרמטיים, רבי תהפוכות. אחד מהם הוא בעת שרבקה אימנו מזהירה את בנה, יעקב: "עשיו אחיך מתנחם לך להרגך". עשיו כבר מקבל עליך תנחומים. מבחינתו אתה כבר הרוג, שהרי בענייני שפיכות דמים המרחק אצל עשיו בין מחשבה למעשה הוא כהרף עין. בנוסף לכך מצווה יצחק אבינו על יעקב לקחת לו אישה בחרן. מוטלת אפוא על יעקב חובה כפולה ומכופלת להזדרז בדרך - הן מחמת פיקוח נפש והן מצד כיבוד אב ואם.

אך יעקב אינו ממחר לשום מקום. במקום לפנות ישירות לחרן, הוא נטמן תחילה י"ד שנה בישיבת שם ועבר. היכן בדיוק שכנה ישיבה זו? אין אנו יודעים. סביר להניח שלא הייתה רחוקה מאוד, שהרי כאשר מבקשת רבקה להבין בטיבם של הבנים המתרוצצים בקרבה, היא הולכת לברר את הדבר אצל שם. והרי זה פלא: במקום לחוש ולקיים את רצון הוריו ולמלט את נפשו, יעקב הולך לישיבת עבר שנמצאת... מעבר לכביש. האם כך נוהג מי שסכנה חמורה מרחפת על ראשו?

גלגל הצלה

ההסבר פשוט: עז חשקו של יעקב לקיים מצוות אביו ולהקים בית, שהרי הוא כבר בן ס"ד שנים. אבל בלי תורה אי אפשר להקים בית!

התורה מתקנת את מידות האדם, ומחכימה אותו כיצד להקים בית שבו תשכון השכינה. דווקא משום שיעקב חפץ לקיים את מצוות הוריו להקים בית, הוא מוכרח להטמין את עצמו קודם בישיבה - בלי זה הבית לא יעמוד. ומה באשר לסכנת החיים? גם כאן התשובה ברורה. התורה מדריכה את האדם איך לחיות, מה צריכים להיות סדרי העדיפות שלו. איזה ערך יש לחיים, אם אין יודעים איך לחיות אותם? דווקא המודעות לאתגרי החיים הצפויים לו בחרן מחייבת את יעקב להיטמן תחילה במקום של תורה.

בחרן ימצא את עצמו יעקב בחברה שהישגים חומריים ועשיית ממון בראש מעיניה. הוא יהיה מוקף אנשים שכל עולמם סובב סביב גדיים

ערכים לילדים
משל ותבונה

הניצוץ היהודי
יום הולדת לנשמה

הרב צביאלי בן צור
נווה תלאות

הרב אהרן לוי
השתיקה

תורה חיים

הרב אהרן לוי

את הרב אברהם חמרה זצ"ל, פגשתי בפעם הראשונה שזכינו להביא את ילדינו בברית האירוסין. עד שנת התשע"ו התגורר הרב בדמשק והיה רבם של יהודי סוריה, רק לאחר שווייץ לא נותרו עוד יהודים על אדמת סוריה, עלו הרב ומשפחתו לארץ ישראל.

בן לעדה הסורית, ביקשתי ממנו לספר לי על החיים בסוריה, על המנהגים שלהם, והוא היה מספר בהרחבה. אך כשהייתי שואל על התפקידים השונים שהוא מילא שם, הוא היה צוחק בצניעות, ושותק.

בהתחלה לא הבנתי מה כל כך סודי במה שהוא עשה, אבל אחרי שראיתי לפחות שלושה ראשי מוסד שבאו להשתתף בשמחות שלו, הבנתי שלרב שאני מכיר יש עוד צד שאני לא מכיר.

כששאלתי אותו פעם, למה הוא לא מספר על המעשים שלו למען עם ישראל, אמר לי הרב בחיוך: "כשאתה מספר על המעשים שלך, אנשים מכבדים אותך, וכבוד זה שכר. את השכר על מה שעשיתי בשביל עם ישראל, אני רוצה לקבל מהקב"ה, ולא מאנשים".

"זה נכון", אמרתי לו, "אבל גם אם לא תאשר, שנינו יודעים שיש אנשים שמצערם אותך, למרות שסיכנת את החיים שלך בשבילם פשוטו כמשמעו. אז למה אתה לא מעמיד אותם במקום? למה אתה שותק?" הרב חמרה שוב חיך. "למדתי את זה מרחל אימנו".

שתיקתה של רחל

התורה מתארת שיעקב עובד שבע שנים על מנת לשאת את רחל, אך ברגע האמת לבן מחליף את רחל בלאה. רחל הצדקנית נתנה לה את הסימנים, ובבוקר יעקב מגלה שלבן רימה אותו.

עלינו להבין כמה כוח נדרש מרחל כדי לשתוק. כשלא נכנסה לחופה והתזמורת ניגנה, היא שתקה. כשללא נולד בן ולה לא, היא שתקה. כשיעקב אבינו הושיב על ברכיו את הילדים של אחותה, היא שתקה, ואפילו כשהיא רצתה ילד, היא לא ניצלה את השתיקה שלה כדי לבקש מה', אלא ביקשה מיעקב שיתפלל

השתיקה

שכר השתיקה אל מול הכבוד

בשבילה. היא מעולם לא הזכירה ללאה את מה שעשתה בשבילה. כל החיים היא שתקה.

"מי כמוני יודע", אמר הרב, "שלשתוק הרבה יותר קשה מלדבר. במהלך השנים זימן לי הקב"ה לדבר בפני אנשים, שכל מילה לא מתאימה הייתה יכולה להרוג אותי במקום. לעמוד ולדבר פנים אל פנים עם נשיא סוריה, העריץ חאפז אל אסאד, זה גם קשה וגם מאוד מסוכן, אך זה הרבה יותר קל מלשתוק. קשה לשתוק כשאחרים לוקחים קרדיט על מה שסיכנת את החיים שלך בשבילו. קשה לשתוק כשבמילה אחת אתה יכול להשתיק אותם, אבל אם רחל שתקה, מי אני שאדבר?"

בהתחלה לא הבנתי מה כל כך סודי, אבל אחרי שראיתי שלושה ראשי מוסד שבאו להשתתף בשמחות שלו, הבנתי שלרב שאני מכיר יש עוד צד

שכרה של שתיקה

"מה שנותן לי את הכוח לשתוק", אמר הרב, "זה השכר שרחל קיבלה בזכות ששתקה". כתוב במדרש, שלאחר שמנשה המלך העמיד צלם בהיכל, ביקש הקב"ה להגלות את עם ישראל לתמיד, נכנסו לפניו האבות הקדושים וביקשו רחמים על עם ישראל, אבל הקב"ה דחה את בקשתם, עד שרחל נכנסה.

"נכנסה רחל ואמרה לפניו: ריבונו של עולם, רחמי מי מרובים, רחמיך או רחמי בשר ודם, הווי אומר רחמיך מרובים. והלא אני גם כן הכנסתי צרתי לביתי, שכל עבודה שעבד יעקב את אבי לא עבד אלא בשבילי, וכשבאתי ליכנס לחופה הכניסו את אחותי במקומי, ולא די

ששתקתי אלא שמסרתי לה סימני, אף אתה, אם הכניסו בניך צרתך בביתך, שתוק להם. אמר לה הקב"ה: יפה לימדת סגוריא, יש שכר לפעולתך ושבנו בנים לגבולם" (רש"י ירמיהו לא, יד).

דווקא תפילתה של רחל התקבלה, כי לה הייתה מעלה שלא הייתה לשאר האבות. היא שתקה, למרות שהייתה יכולה לדבר.

"אנחנו חזרנו לארץ ישראל רק בזכות השתיקה שלה. ואני, שזכיתי לשוב לארץ ישראל ולהשיב אליה כל כך הרבה יהודים, לא אלמד ממנה? לכן אני שותק. כי השכר על השתיקה הוא כל כך גדול, שלא שווה להפסיד אותו בשביל קצת כבוד".

רק לאחר שהרב חמרה נפטר וראשי המוסד הגיעו לנחם, התברר שהיה לו הרבה על מה לשתוק. פתאום נודע שכל יציאת סוריה התרחשה בזכותו, ושכל הנסיעות שהוא ערך לאירופה כדי לקנות ספרי קודש היו סיפור כיסוי לדברים אחרים, ושמאחורי החיוך שלו הסתתר אדם נועז, שמסר נפשו עבור אלפי יהודים.

ילד של שתיקה

את כוחה של השתיקה הבנתי טוב יותר לאחרונה. לא מזמן ישב אצלי אביחי, וסיפר שהוא איש עסקים מצליח, שלאחרונה התחיל לקיים מצוות, הוא סיפר שהעובדים שלו רחוקים מהמסורת, והם לא תמיד מעודדים ולפעמים אפילו מזלזלים.

"אבל אתה יודע מה", הוא אמר, "אני שותק. כי מי כמוני יודע כמה זה שווה. יום אחד הגיע רואה החשבון של החברה למשרד, וליד כל העובדים שלי הוא גער בי בקול רם שאני לא יודע לנהל, ושם אמשיך כך אפסיד את כל הכסף שלי, ובכלל, מאז שהתחלתי לשמור מצוות אני מזלזל בעסק, ועוד כל מיני מחמאות.

"בימים אחרים הייתי משיב לו בתקיפות, אבל הפעם שתקתי, כי שמעתי שאדם שלא עונה כשמביישים אותו, ברכתו מתקיימת. אז, כשהוא סיים לבייש אותי, אמרתי בקול שאנחנו מחכים כבר ארבע שנים לזרע של קיימא, ואני מבקש שהוא יברך אותנו שיוולד לנו בן.

"הוא חשב שאני לא שפוי. אבל כשהתחננתי, הוא הסכים. טוב, שיהיה לכם ילד". הוא אמר, ואת האמן' שעניתי שמעו בכל הקומה. אפילו עכשיו כולי צמרמורת, אבל בחלוף תשעה חודשים - זכינו לחבוק בן זכר".

לא נעים להתבייש. אבל מהרב חמרה למדתי, שגם כשקשה לשתוק, כשמבינים מה מרוויחים, הכל נהיה יותר קל. ואביחי יוכיח.

תרמו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

פארק | קרלטון | ניר עציון | א"א | נוף כנרת | רמדה נתניה | שפיים | חוף התמרים | בית וגן

1-800-35-35-26

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מפט

הרב משה לנדאו

הקולומביה

על שלמות, שלא מתפרקת לעולם

בי"ג בשבט תשס"ג המריאה מעבורת החלל קולומביה למסעה ה-28, מסע ממנו לא תשוב עוד. בין אנשי הצוות היה גם אל"מ אילן רמון, טייס קרב בחיל האוויר הישראלי, ואחד ממשתתפי התקיפה של הכור הגרעיני בעיראק. רמון נבחר להיות האסטרונאוט הישראלי הראשון. רמון נשא גם את הזהות היהודית אל החלל. הוא לקח ספר תורה קטן, ולשאלתו כיצד ישמור את השבת במקום שבו אין זריחה או שקיעה, הורה לו פוסק הלכה כי עליו לספור שש יממות של 24 שעות, וביום השביעי - ישבות.

ההתרסקות

בכ"ט בשבט, 7:59 שעות טקסס, שניות לאחר כניסת המעבורת לאטמוספירה, קולומביה התפרקה, וכל שבעת אנשי הצוות שבה נספו. מייד לאחר האסון החלו בנאס"א לאסוף את פיסות השברים שהתפזרו ברחבי טקסס ולואיזיאנה. סך הכל נמצאו 84,000 פיסות מהמעבורת, שמהוות פחות מ-40% מהחומר שהיה בה. את החלקים סידרו באולם ענק, וניסו לשחזר את הקולומביה כדי להבין היכן היה הכשל. התברר שקריסת הכנף השמאלית היא שגרמה למעבורת להתפרק. ומה גרם לכנף לקרוס?

לפני הנסיעה דווקא עברה המעבורת שיפורים רבים, כמו גם חיפוי מחדש של מעטפת האלומיניום באריחי בידוד, זאת כדי למנוע התחממות גדולה בכניסת החללית לאטמוספירה. אלא שבעת ההמראה, חתיכת קצף מהבידוד של המעטפת החיצונית התנתקה, פגעה בקצה הכנף, ויצרה חור קטן במגן החום. הנזק לא התגלה בזמן, וכשקולומביה חזרה לאטמוספירה, אוויר חם מאוד חדר דרך הפתח, והמיס את המבנה הפנימי - מה שהוביל להתפרקות המעבורת.

שלמות

בעולם שלנו הרבה מוצרים 'לא מתאימים' עוברים התאמות ושינויים כדי שיתאימו. לא פעם ההתאמה לא מוצלחת או לא מושלמת ואז... הכל מתפרק. ממש כמו הקולומביה. היא מתאימה לתנאי כדור הארץ, אולי אפילו לתנאי החלל. אבל לנקודה הזו בכניסה לאטמוספירה - ממש לא. לוחות הבידוד היו אמורים לבדוד בין החללית הלא מתאימה לחום ששרר סביבה. אלא שמה שלא באמת מתאים... עלול להתפרק.

אל תתפרק

עכשיו דמיינו לעצמכם חומר כזה שמתאים לכל מצב, לכל תנאי הסביבה, לכל זמן ולכל מקום. לדעת הרב הוטנר זצ"ל, בעל ה'פחד יצחק', שונה עבודתו של יעקב מהותית מעבודת אברהם ויצחק. ובשל ייחודיות עבודתו הוא נקרא 'שלם'. בעוד אברהם ויצחק בחרו בדרך מסויימת לגלות את הקב"ה בעולם, אברהם במידת האהבה ויצחק במידת היראה, דרכים שהיו נכונות לתחילת יצירת העם הנבחר, ליעקב אין 'דרך', אין קביעות של מידה מסויימת לגלות ולקדש את ה'. מידתו של יעקב היא לגלות ולקדש שם שמיים - בכל דרך אפשרית. מידתו היא 'שלמות' - להיות שלם בכל מצב. יעקב שלם, ונשאר שלם, כי הוא מתאים ומותאם לכל מצב ולכל קושי. אנשים חושבים שהשלם שלם, עד ש... הוא מתפרק. אבל האמת היא, שה'שלם' לא מתפרק אף פעם. זו שלמותו. הוא מתאים לכל מצב ועומד בכל מצב.

כשאנחנו בוחרים בדרך מסוימת, אפשר שניתקל בקושי שלא יתאים לדרך. הקושי עלול לשבור אותנו. אבל כשישנה רק מטרה, וכל דרך אפשרית כדי להגיע אליה, שום דבר לא ישבור אותנו. וכלשוננו של הרב הוטנר זצ"ל: "כל עניין המתנהג במידה מסויימת אי אפשר לו לעמוד בכל המצבים. שכן ייתכן שמצב ידוע יהא סותר למידה זו, ואז העניין בא לידי שבירה, מכיוון שיש סתירה בין תוכן מהות המידה של העניין ובין המצב. ורק בזמן שהעניין מתנהג למעלה מכל מידה... אז אפשר לו שהוא מובטח ועומד להתקיים בכל האופנים" ('פחד יצחק' סוכות, מאמר ז).

יעקב הוא 'שלם' מתאים לכל תנאי, לא נשבר אף פעם. ועוד משהו, קטן, אבל גדול. הוועדה שחקרה את אסון קולומביה הגיעה למסקנה ששורש הבעיות היה בתרבות הארגונית של נאס"א. השיקולים הפוליטיים גרמו לפשרות ושינויים בסדרי העדיפויות, והם שהביאו למצב שגרם לתאונה. המעבורת הייתה פשרה בין צרכים שונים של המערכת. היא לא הייתה ההרכב המיטבי לטיסות חלל. כשאתה מונע משיקולים זרים של ה'מערכת', אתה לא עושה בשלמות, אתה לא שלם. וכשאתה מונע משיקולים לא ענייניים... העסק עלול להתפרק. היו שלמים.

הנא"א האחרונה

מה כלי זכוכית שנעשה בנפיחה על ידי בשר ודם, אם נשבר יש לו רפואה, אדם שנעשה בנפיחתו של הקב"ה על אחת כמה וכמה. (בראשית רבה יד, א)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו" (כח, יא).

רש"י מביא את דברי המדרש, שהאבנים רבו בנייהן 'עלי יניח צדיק את ראשו' ולכן נעשו לאבן אחת. אך מהו הפתרון בכך, הרי בכל מקרה יעקב לא הניח את ראשו

על כל האבן, לא רק על מקום מסוים. ואם כן, המריבה עלולה להמשיך?

אחרי שהאבנים כבר נעשו אבן אחת, שוב לא רבו עוד בנייהן על איזה צד יניח צדיק ראשו. כאשר יש אחדות אמיתית, כבר אין זה משנה לאיזה צד יהיה יותר כבוד. זוהי המשמעות של "והיו לבשר אחד" האמור בנישואין - אם האיש והאישה באמת מתאחדים, אין ביניהם קנאה ותחרות, כי בגוף אחד אין יד ימין מקנאה ביד שמאל!

2 "ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה" (כט, ז).

יעקב אבינו רק מגיע לשכונה חדשה, וכבר יש לו מה להעיר. האם לא חשש שיתרגזו עליו?

הסביר הרב מפוניבז': אומנם בדרך כלל הערותיו של אורח שזה עתה בא, אינן מתקבלות בברכה, אולם כיוון שפתח יעקב במילים "אחי מאין אתם", ממילא השיבו לו באותה לשון. "לשון רכה תשבר גרם" - גם אדם קשה נמוס כאשר ניגשים אליו בלשון רכה.

3

י-ה ריבון עולם ועלמא

רבי ישראל נג'ארה היה אחד הפייטנים השופעים ביותר. נולד בדמשק וכיהן כרב וכחזן בקהילות שונות. בהמשך חייו השתקע בעיר עזה, שם נפטר. הוא נטמן בבית העלמין של עזה שעל פי הערכה מצוי בתחומו של מה שהיום הוא היישוב הערבי אל-בורייג'.

הפיוט 'י-ה ריבון' זכה להיכנס לסעודת ליל שבת בקהילות יהודי מזרח ומערב כאחד. כולל בקרב יהודי תימן. הפיוט כתוב כולו בשפה הארמית, והוא מבוסס על הפסוקים בספר דניאל בהם משבח דניאל את גבורת הבורא שהצילו מדי הקמים עליו. כך למשל המילים "פְּרוֹק יְתַּעֲבֵן מִפּוֹם אֶרֶץ אֲרִיָּא" (-הצל את עמך מפי האריות), מבוסס על הפסוקים בהם מספר דניאל למלך דריוש כיצד הצילו הבורא מגוב האריות. המחבר משתמש בדימוי זה כדי לתאר את הצלתו של עם ישראל מאומות העולם, המבקשים לטרוף אותו.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החינוך

הרב דוד ברורמן

כבשה אחת בעדר על חינוך לעצמאות ואחריות

"יש לי בביית שבעה ילדים, ברוך ה'", סיפר לי אבא בעיניים טובות אך עייפות. "וכל אחד מהם מקבל מה שהוא צריך - אוכל, בגדים, חום... אבל אתה יודע מה אני מרגיש חסר?"

הוא השתק רגע, ואז הוסיף: "שבסוף, אף אחד מהם לא ממש לוקח אחריות על עצמו. לא קמים לבד, לא מסדרים, לא יוזמים. הם צריכים שנגיד להם מה לעשות. איך אני יכול לחנך לעצמאות - כשאני רק עסוק בלנהל את הלהקה?"

השאלה שלו נוקבת.

כי כשיש בבית חמישה, שישה או עשרה ילדים - הטיפול היומיומי הופך למערכת.

ולפעמים, בתוך ה'מכונה', שוכחים שכל בורג הוא נשמה. הילדים רגילים שמכוונים אותם, מכוונים עבורם, פותרים בשבילם - ואז, כשהם מתבגרים, הם מתקשים לעמוד בעצמם.

התורה מלמדת אחרת. על אברהם אבינו, אומר הקב"ה, "כי ידעתיך למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו" (בראשית יח, י). לא רק יקיים, אלא ידריך אותם ללכת גם אחריו, בעצמם. חינוך אמיתי הוא לא שליטה - אלא בניית כוחות פנימיים.

אז איך מחנכים ילד לקחת אחריות - גם בתוך משפחה גדולה? נותנים לו אחריות אמיתית, לא מדומה. לא רק הוראות כמו "תשגיח על אחיך", אלא לתת אחריות של ממש: "אתה אחראי להכין את התיק שלך, לבדוק את הסנדוויץ', לוודא שלקחת ספר".

אחריות יוצרת זהות, והיא גם מאפשרת מרחב טעות. לפעמים צריך לתת לילד לשכוח את הספר - כדי שילמד לא לשכוח. אל תמהר להציל אותו. תן לו להתמודד. לא לעשות במקומו - אלא איתו. בתחילה, ללכת יחד. בהמשך, לעמוד מהצד.

כך גם במשימות הבית: תן לילד לבחור איזה תפקיד בבית הוא רוצה לאמץ לעצמו.

לסיכום מעשי:

עצמאות לא נוצרת מריחוק - אלא מהדרכה חכמה ומדורגת.

ואל תשכח - גם אם נראה שהוא לא לוקח אחריות, אל

תוותר על האמון בו.

כי ילד שמרגיש שאתה סומך עליו - מתחיל לסמוך גם על עצמו.

וזה החינוך האמיתי: לא לגדל ילדים תלויים - אלא בוגרים שמאמינים בעצמם.

שבע שנים או ימים אחדים? פסיכולוגיית תפיסת הזמן

"ויעבוד יעקב ברחל שבע שנים, והיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה" (כט, כ). לכאורה, הדבר תמוה. הרי כאשר אדם אוהב דבר מסוים, מצפה לו וחפץ בו מאוד, הרי ככל שהציפייה גדולה יותר כך

קשה יותר להמתין עד להשגת הדבר, ורגעים מועטים נדמים כנצח. יתרה מזו, ככל שהזמן חולף והמשאלה אינה מתגשמת, עצם ההמתנה יוצרת תסכול ואכזבה. מדוע אצל יעקב המצב היה הפוך? כיצד ניתן להסביר זאת?

אלא שהתורה מלמדת אותנו כלל בפסיכולוגיה האנושית. אכן, ההמתנה לעיתים נדמית כנצח, אך הדבר תלוי בעיקר בצורת ההסתכלות של האדם, והפרשנות שהוא נותן למצב בו הוא נתון. וכדברי הספורנו: "חשב [יעקב] שהיה ראוי לתת מוהר רב מזה". דהיינו, שהוא חש שההמתנה הייתה מועטה ביחס למה שזכה בו לבסוף. וכן מוסיף החזקוני: "דבר מועט היה בעיניו לעבוד בשבילה שבע שנים מרוב חיבתו

בה, ואילו היה לבן שואל [מבקש] יותר, היה יעקב עובד".

זווית הראייה של יעקב הייתה, אם כן, באופן רוחני ונאצל. הוא הבין את גודל המציאה וחשיבותה, על כן לא ראה כלל את הקושי ואת השנים הארוכות שחלפו, אלא רק את השכר. אולי מבטו של יעקב היה כדבריו של המלבי"ם: "אהבתו את רחל לא היה אהבת החשק... כי אהב אותה מצד כשרון מעשיה... כי אהבת החשק הוא אהבת עצמו". כשיעקב מבין את גודל מעלתה של רחל, הוא מבין ששבע שנים הן מעט בשביל לזכות בה.

הזמן הגמיש

מחקרים על תפיסת הזמן מלמדים, שהזמן אינו נתון אובייקטיבי, אלא חוויה סובייקטיבית. חוקר המוח

דיוויד איגלמן מראה בספרו The Brain כי כאשר האדם שרוי במצב רגשי עוצמתי - פחד, אהבה, התרגשות - המוח מעבד את הזמן באופן סובייקטיבי. הכל יודעים, שישנן תקופות בחיים שבהן הזמן חולף במהירות, וישנן אחרות בהן הזמן חולף באיטיות, כמו בשנות הילדות.

במצבים של חרדה ופחד הזמן 'נמתח', ושניות אחדות נדמות כנצח, ובמצבים של התלהבות

אסירים שידעו כי יקריהם בחיים, או האמינו שממתין להם תפקיד חשוב לאחר השחרור - שרדו יותר

ושמחה - הזמן מתכווץ, ושעות ארוכות נדמות כשניות. כך בדיוק ניתן להבין את יעקב: אהבתו לרחל יצרה תפיסת זמן שונה, עד שההמתנה של שבע שנים נדמתה בעיניו כימים אחדים בלבד.

הדבר מתקשר גם לתיאוריה של פרופ' ויקטור פרנקל, שקבע כי כאשר לאדם יש משמעות שהוא חי למענה, הוא יכול לשאת כמעט כל קושי. מחוויותיו של פרנקל במחנות הריכוז הוא טוען,

שאסירים שידעו כי יקריהם בחיים, או האמינו שממתין להם תפקיד חשוב לאחר השחרור - שרדו יותר.

יעקב אבינו לא ראה בשנות עבודתו הקרבה עקרה. הקושי, העול והזמן - התגמדו ביחס לתכלית אותה ישיג והם נעשו קלים.

כל אחד מאיתנו חווה 'שבע שנים' משלו - המתנה לדבר מה, התמודדות עם קושי ארוך טווח, הליכה בדרך שנראית אינסופית. התורה מלמדת אותנו שהשאלה איננה כמה זמן נותר, אלא מהו טיב הרגש שמלווה את הדרך. רגשות חיוביים משנים את חוויית הזמן, ואז הדרך מוארת באהבה ובמשמעות, והופכת לקלה וקצרה, כמעט כ'ימים אחדים'.

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

התמודדות יהודית

הרב צביאל בן צור

נווה תלאות

כיצד להתמודד עם קשיים שבאים בהפתעה?

אחד המקורות הקדומים לדרכי התמודדות עם אתגרי החיים, הם דברי רבינו תם, שהסביר כבר אז לפני כ-900 שנה כיצד להתמודד עם קשיים.

נראה כאילו נכתבו הדברים לפני רגע, והם מתאימים לכל אחד ואחד מאיתנו. דבריו הובאו בשער השישי של 'ספר הישר', ואנו נביא את עיקרי הדברים עם שינויים והסברים מעטים שיקלו עלינו את ההבנה. הכותרת למשל, נשמעת אקטואלית להפליא: "השינויים והצרות הבאים על האדם והדרך לעמוד בפניהם".

אדם רוצה יציבות. חוסר יציבות מטלטל את האדם. אדם יעדיף משכורת של שבעת אלפים ש"ח עם חוזה קבוע ובטוח, על פני משכורת של עשרת אלפים שקל בלי התחייבות כלל. לכן פותח רבינו תם בשינויים והצרות הבאים על האדם, שהם חלק טבעי מהתנהלות העולם.

תיאור מצב - "התלאות הבאות על בני אדם... או שיהיה נגיד ומצָנָה, יעלה למעלה גדולה, וירוויח הון, או שיקחוהו בשבי, או יאבד לו ממון, או יחלה הוא או אחד מבני ביתו, או יהיה גולה מארצו, או

חבוש בבית הסוהר, או ימות אחד מאוהביו. כל אלה החידושים ורבים כמותם, יטרידו לב בני אדם מעבודת הא-ל, ישכיחו אותה ממנו, ויסירו אותה מליבו".

רבינו תם מציג שני קצוות, של מי שנגיד ומצווה - שליט חזק, עולה לתפקידים בכירים, או מתעשר, מול מי שמתרושש, נלקח לשבי, נחלה הוא או בני ביתו, יוצא לגלות או נכנס לבית הסוהר. בלי ספק, מדובר על איגרא רמא מול בירא עמיקתא, מהגבוה ביותר לנמוך ביותר, והוא מציין שזה עשוי להרחיק את האדם מעבודת ה'.

מה עושים?

"אך בעת הזאת ייבחנו כל משכיל. כי אם יהיה חזק ואמונתו קיימת, לא יוכלו

כל החידושים לחסר מעבודתו, כמו שלא יוכלו הרוחות החזקות לעקור את ההר הגדול ולהזיזו ממקומו. כן השכל החזק והאמונה העיקרית לא ימישום כל אלה המאורעות. וצריך האדם ליזהר בעת הזאת, וידע כי על זה התנאי בא בברית עם אלוהיו, וצריך הוא להכין לב חזק ואמיץ לקבל המאורעות".

מה תפקידו של האדם בכוזה מצב? להתחבר לה' יתברך בכל הכוח, ולדעת שהוא מצוי כל העת בברית עולם איתו, וכך יוכל להתמודד נכון עם כל המאורעות.

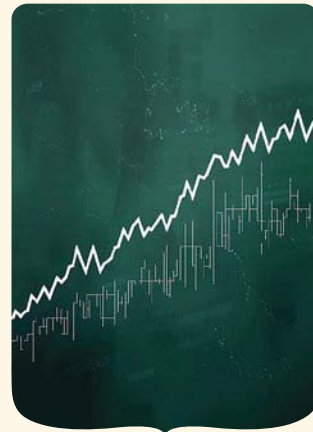
מזומנות

"ויחשוב בהם בטרם בואם, וימתין להם בכל יום ובכל שעה ובכל חדש, ויאמר בליבו, אם לא יבוא היום המאורעות יבואו למחר, ואם לא יבואו למחר יבואו לאחר מחר. וכשיעשה זה, כשיבואו המאורעות, לא יטרידוהו, כי ימצאוהו מזמן לקבל אותם.

"וזה מעשה הצדיק, כי יחשוב וידע, כי העולם נווה התלאות, ועל כן עיניו וליבו בהם בכל רגע, ועל כן לא יטרידוהו כשיבואו ולא יחרידוהו. אך יחרידו למי שהוא בטוח בעולם, ויאמר כי לא תבוא עליו צרה וכי שלוותו תעמוד עליו, ועל כן, כשיבוא עליו הפך מאשר חשב, יחרד, ותאבד דעתו, ואמונתו,

ועבודתו. וצריך למשכיל לשמור נפשו תמיד, ואל יבטח בטובת העולם רגע, רק ידע כי התלאות מזמנות לבוא, ובזה יצליח ותתקיים עבודתו".

מי שמבין שהעולם מורכב מהצלחות וקשיים, מניסיונות והתמודדויות, ונערך מראש לכל תרחיש. מי שיועד שהעולם הוא 'נווה התלאות', 'נווה' מצד אחד, אך 'תלאות' מן הצד שני, כשיגיעו אותן תלאות, אפילו הידיעה עצמה תקל עליו. וכל שכן אם יכין עצמו לבאות, יוכל להתמודד מולן, ובתנאי שלא יישכח, שזהו לא 'תלאות הנווה', זה קודם כל נווה, הוא יפה, הוא נהדר, הוא טוב, הוא 'נווה'. ובתוך ה'נווה' הנפלא הזה, מגיעות מעת לעת תלאות.

אדם יעדיף משכורת של שבעת אלפים ש"ח עם חוזה קבוע ובטוח, על פני משכורת של עשרת אלפים שקל, בלי התחייבות כלל

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

מבאר שבע... חרנה מעולם הבחרות לחיי נישואין

בימינו, אם תזדמנו לאולם אירוסין או לסעודת שבע ברכות, בוודאי תשמעו את השבחים מהדהדים ברמקול: "איזה חתן נדיר, מדהים, חתן מיוחד, איזו משפחה!

והכלה, הכלה מהוללה שאין כמוה בכוח הנתינה בעולם. ממש ענבי הגפן בענבי הגפן". כולם משבחים, מהללים ומפארים את החתן והכלה הטריים, ואת הבית היהודי הטהור והמפואר שיזכו לו, בעזרת ה'.

טוב הדבר וראוי. ועם זאת, אצל הנישאים הצעירים עלולה להצטייר תמונה שונה בתכלית מן המציאות שמצפה להם. חיי הנישואין אינם רק אושר, שמחה ושלווה. בפרשתנו, ישנו פסוק שמרמז לנו על האמת, ומשרטט אותה כמו שהיא.

"ויצא יעקב מבאר שבע, וילך חרנה" (כח, י). מדובר כאן על חתן שפונה להקים בית נאמן בישראל, יעקב אבינו. "ויצא יעקב, מבאר שבע". אתה יוצא מהמקום הכי שבע בעולם. אתה יוצא מבית ההורים שלך, אלו שמרגע שנולדת שתמיד התמסרו אליך, נתנו לך, ועשו כל שביכולתם לדאוג לכל צרכיך, הרוחניים, הרגשיים והפיזיים.

ודע לך, אתה עומד לצאת מכל השפע והטוב הזה, ולהגיע לחרנה. 'חרנה' זהו חרון אף. אתה הולך לבנות בית חדש. ובית חדש בונים בעמל, דמעות ודם. אם אתה חושב שאתה הולך להמשיך את אותו 'באר שבע' שהיה לך קודם, אתה חי בטעות עצומה. אתה צועד לקראת מערכת של ויכוחים.

אתה שונה, רעיתך שונה, העולמות שונים, יש לכל אחד מכם מנטליות אחרת. כל אחד בא מהעולם שלו, כל אחד גדל בבית שלו, בקונכייה שלו. וכעת נפגשים שני אנשים. שונים, התכונות לא אותו דבר. הרצונות לא אותו דבר. אתה הולך ל'חרון אף' בזעיר אנפין. אתה בפתחן של שבעים שנות ויכוחים. תזכור זאת. זה מה שעומד לקרות.

אבל אם אתה חכם, אתה צריך לדעת איך להתמודד נכון. "ויפגע במקום" - ויפגע במקום, אומרים חז"ל, אין פגיעה, אלא תפילה. אתה צריך להתפלל חזק מאוד מאוד מאוד, כדי לדעת איך לגשר על הפערים הללו, כיצד לנתב את הוויכוחים בצורה נכונה ומועילה, שתבנה את הבית ולא תחריב אותו.

"ויצא יעקב, וילך חרנה", אולי אתה הולך עכשיו למקום של חרון אף, של ויכוחים, אבל - "ויפגע במקום". אל תשכח, אתם זקוקים מאוד לתפילה ולסייעתא דשמיא.

הַיִּצוּץ
הַיְּהוּדִי

בכל שנה, בכ"ו אלול, נוהג ר' אריק בר לציין את יום ה'תשובה - לְדַת' שלו, היום שבו קיבל על עצמו עול תורה מצוות. רעייתו אופה עוגה, והמשפחה והחברים מתכנסים לסעודה חגיגית. "זהו היום שבו נולדתי מחדש", הוא מסביר. אלמלא ההוא יומא כמה אריק איכא בשוקא...

הוא גדל ברמת גן במשפחה שלא שמרה מצוות, אבל אבא שלו היה לוקח אותו מדי שבת לשמוע קידוש אצל הסבתא, שהייתה אישה דתייה. אומנם, כשהיה אריק בן שש נאלץ אביו לעזוב את הארץ לצורך טיפולים רפואיים. הסיכום היה שגם בהיעדרו יעשה אריק שבתות אצל הסבתא.

כשהיה אריק בן עשר נפטר אביו. לקראת הלוויה הגיע לארץ אחיו של האב, הדוד של אריק, כדי לומר עליו קדיש. דבר הוליך לדבר, ומתוך כך חזר הדוד בתשובה. כעבור שנה סיים הדוד את עסקיו בגרמניה, והשתקע לצמיתות בישראל כיהודי שומר מצוות.

"הוא היה הדמות התורנית ביותר שהכרתי עד אז בחיי. הוא לא היה רב, אבל היה יהודי מאמין. למרות זאת, בתקופת גיל הנעורים הייתי מאוד אנטי-דתי - לפחות זה מה ששידרתי לסביבה. אבל בפנים הייתי קרוע. מצד אחד, מאוד רציתי לדעת שהיהדות איננה אמת - כי אם היא אמת ואני חי כחילוני, אני מסתבך..."

"מצד שני, היה לי גם רצון להשתכנע שהיהדות כן נכונה, כי משהו בי הרגיש שהיא אמת. הייתי מרוסק מבפנים. לא הייתי מסוגל ליהנות מהחיים, כי אם היהדות נכונה - ההנאות של היום הם הגהינום של מחר; ואם היא לא נכונה - אני לא ממצה את הנאות החיים".

שאלת האמונה המשיכה להעסיק את אריק. "כל הזמן ניסיתי להוכיח למה האמונה לא נכונה. כל פעם שפגשתי אנשים מאמינים - לא משנה אם ביהדות או במשהו אחר - הייתי צריך לדבר איתם על דת, לברר ולמצוא את השקר

יום הולדת לנשמה

"זה נכון או לא?" השאלה הזאת ליוותה את ר' אריק בר, מאז שהיה מתווכח עם מאמינים רק כדי להוכיח שאין אלוקים | את התשובה המשכנעת גילה דווקא בשיחה עם אברך על גג בניין בבני ברק

שבדבר, כדי שאוכל לחיות חיים רגועים בלי רגשות אשמה".

בצבא הכיר חבר בשם אלון, בחור שומר שבת וכשרות. "זה הפריע לנו קצת ליהנות. כל פעם שהיינו יוצאים למסעדה, היינו צריכים לברר אם יש כשרות. לא היינו יכולים לנסוע בשבת. מצאתי את עצמי כל הזמן רוצה שהוא יהיה חילוני, כדי שנוכל ליהנות 'כמו שצריך'."

אם היהדות נכונה
ההנאות של היום הם
הגהינום של מחר; ואם
היא לא נכונה - אני
לא ממצה את הנאות
החיים

ניסיתי להוכיח לו שהוא טועה - אבל ככל ששאלתי יותר שאלות, והקשיתי עליו יותר, הוא נעשה לאכזבתי עוד יותר דתי".

תוכחה של גוי

אחרי הצבא אריק נסע לאנגליה. נכנס לתחום המכירות וההצלחה האירה לו פנים. החיים זרמו על מי מנוחות, עד שיום אחד, בגיל עשרים ושבע, קיבל שיחת טלפון מפתיעה מאלון. "זוכר את כל הקושיות שהיית מנדנד לי עליהם בנושאי אמונה? יש לי תשובה מוחצת בשבילך".

"מה, נהיית רב?" הסתקרן אריק. אלון צחק. "עוד לא. אבל מצאתי משהו שנקרא סמינר 'ערכים' לאקדמאים. ששמעתי את הרעיון של הסמינר ידעתי שזה תפור עליך. בוא לישראל לשבת - לא תתחרט".

"לא ממש רציתי להגיע", מודה אריק, "אבל אלון הוא חבר בעל כישורי

שכנוע יוצאים מגדר הרגיל. הסמינר נקבע מיום רביעי עד שבת. אמרתי שאני מוכן לבוא רק מחמישי בערב עד שבת".

"ההרצאות של שישי ושבת היו מרתקות ומחזקות מאוד. הרגשתי שיש פה משהו אמיתי. יצאתי מהסמינר בתחושה שכל הדתות האחרות בוודאי אינן נכונות. לגבי היהדות - עוד לא הייתי בטוח. הבעיה, כפי שהבנתי אחר כך, הייתה שלא שמעתי את דברי הפתיחה של הסמינר, ההרצאה שמכינה את הקרקע ומסבירה את הבסיס. את כל ההקדמה שהייתה אמורה לפתוח את הלב - לא שמעתי. נשארתי עם ההבנה שכל דתות ההבל הן שקר, אבל עדיין חסרה לי הוודאות שהתורה אמת".

אריק חזר לאנגליה. מפעם לפעם המשיך להתווכח עם אנשים בענייני אמונה. יום אחד יצא לו להפליג בשיחה ארוכה עם גוי ניגרי, אותו פגש במרכז קניות. אריק הסביר לו ברהיטות למה הנצרות נטועה על אדני שקר, ואיך היהדות הגיונית ממנה לאין ערוך, בעודו מצטט יסירות את הרבנים ששמע בסמינר.

מול הטיעונים המוצקים לא הייתה לניגרי תשובה. אבל בסוף הויכוח הוא פנה אליו בשאלה פשוטה: "אז אתה דתי?" אריק משך בכתפיו. "לא, אני לא מאמין באלוקים". הגוי נדהם. "מה זאת אומרת לא מאמין באלוקים? איך זה יכול להיות? אתה יהודי, אתה אומר שהנצרות שקר, והיהדות אמת, ואתה עצמך לא מאמין? איך אתה לא מתבייש?"

הדברים לא הותירו את אריק אדיש. "אמרתי לעצמי: אני לא יכול כל הזמן לשלול את הדעות האחרות בלי להתחייב על דרך האמת. זה לא רציני לחיות כך. אבל מצד שני, לא ראיתי מוצא מהפלונטר. הרי אני באמת לא מאמין. מה אני יכול לעשות?"

רגע המפנה

כעבור שנה חזר לביקור בארץ לרגל חתונה של חבר. חברים שלו שלמדו בישיבת 'נתיבות עולם' הזמינו אותו לעשות שבת בישיבה, כדי שיוכל לחוות שבת אמיתית כמו שצריך. "הם הבינו שאני כבר יודע הרבה על יהדות, אבל מה שחסר לי בשביל לקפוץ למים זה תחושת ביטחון. הם רצו שאראה שזה לא מפחיד להיות דתי".

השבת בישיבה אכן הייתה חוויה עוצמתית ומטלטלת, "מעין עולם הבא" ממש. אריק מעולם לא חווה דבר כזה. במוצאי שבת עלה לגג הישיבה יחד עם חבר, יעקב פירר. הם הביטו בדממה על אורות העיר מלמעלה. "אחרי כל מה שחווית, מה ה

אתה אומר? שאל אותו יעקב. "אתה חושב שהיהדות נכונה או לא נכונה?"

"אני לא יודע", הודה אריק. "מה זאת אומרת אתה לא יודע? תחליט - או שזה נכון או שזה לא נכון. לפני חמש שנים עוד היית יכול לומר שאתה לא יודע. אבל היום אתה כבר יודע יותר מדי דברים בשביל התירוץ הזה. עד מתי תפסח על שני הסעיפים?"

"אבל אני באמת לא יודע!" "מה חסר לך?" "תראה, אני לא יודע אם התורה באמת ניתנה מסיני". יעקב התחיל לצחוק. "זה כל הסיפור? זה הדבר היחיד שחסר לך?" אריק קצת נעלב. הרי שנים שהוא הסתבך בנקודה הזאת. "וכי זה דבר כל כך פשוט בעיניך?"

"כן", אמר יעקב בנחרצות. "זה יותר פשוט ממה שאתה חושב. קל להוכיח שהתורה ניתנה מסיני". יעקב שלח אותו לשמוע הרצאה העוסקת באמיתות מעמד הר סיני.

"זו בדיוק החוליה שהייתה חסרה לי", משחזר אריק. "כל המסע הרוחני שלי היה בשביל להגיע לנקודה הזאת - להבין לא רק שכל הדתות שקר אלא שהתורה היא אמת. ישבתי ושמעתי את ההרצאה מתחילה עד הסוף". בסוף ההרצאה, יעקב לא ויתר לו: "נו, אז איך היה? מה ראית?" לאריק לא נותרו עוד תירוצים באמתחתו. "אני באמת לא יודע איך אפשר להגיד על היהדות שהיא לא נכונה. אני לא מוצא בה שום סתירה". "אז תגיד, זה נכון או לא נכון?"

משה אמת!

אריק עדיין היסס. "עכשיו שאתה יודע שמשנה אמת ותורתו אמת - מה עוד חסר לך?" שאל אותו יעקב. "לא יודע, אולי אני מפחד". "תראה, אתה כבר הרי יודע הכול. אתה רוצה שאביא לך שחקנים, בימאים, מיליארדרים, בנקאים - כל סוג של אנשים שיגידו לך שהעולם הזה הוא שטויות ושהתורה היא אמת? זה מה שאתה עוד צריך?"

אריק הביט סביבו. מבטו נתקל באברך חרדי מזוקן שישב לא הרחק מהם, מעיין בספר. זה היה הרב שמואל בורר. "הוא בטח לא מבין כלום מה חיים", חשב.

לאנגליה כדי לחסל את העסקים בהם היה שותף, ושב לארץ ישראל ללמוד ביישיבת נתיבות עולם. "סיכמתי עם השותף שלי באנגליה שאסיים הכול תוך תשעה חודשים. חזרתי לארץ, הגעתי משדה התעופה עם המזוודה - ישר לישיבה".

כעבור ארבע שנים הקים את ביתו עם רעייתו, שגם לה יש סיפור חיים יוצא דופן. אף שהוריה לא היו דתיים, היה חשוב לאימא שלה שהיא תקבל חינוך דתי. לאחר פטירת הסבתא התחילה האם לשמור שבת, ובעקבות כך החליטה לקחת את כל המשפחה לסמינר

'ערכים', כדי שיבינו את חשיבות העניין. היא הייתה רק בת ארבע עשרה, אבל נכנסה לכל הרצאה, האזינה ואף כתבה לעצמה סיכומים.

"לא יודע, אולי אני מפחד"

מראה הנערה הצעירה המקשיבה להרצאות משך את תשומת הלב של אחת הרבניות. זו התרשמה מהפוטנציאל שלה, ודאגה לרשום אותה כתלמידה מן המניין בסמינר החרדי 'פנינת החינוך' בירושלים.

בעקבות כך התחזקו אחות ואח נוספים, והם מקיימים אורח חיים חרדי עד שמי שלא מכיר את סיפור חייהם לא יכול לדמיין את הרקע ממנו באו...

היום מתגוררים בני הזוג בבני ברק, היכן שר' אריק בר ממשיך ללמוד בכולל של ישיבת 'נתיבות עולם'.

בכ"ו באלול, כשהוא פורס את עוגת ה'תשובלדת', הוא חש באותה התרגשות של אז. לא כזיכרון ישן אלא כחויה חיה, כאילו שוב ניצת בו האור ששפך עליו הקב"ה באותו לילה על גג הישיבה. "האמת..." ר' אריק אומר, "תשובה היא לא רגע של החלטה ביום אחד, אלא מסע אינסופי שבו כל יום אתה נולד מחדש". כל יום... תשובלדת.

לעצמו אריק. "בטח החיים שלו משעממים מאוד, אין לו כלום". בקול רם אמר ליעקב: "היית רוצה לדבר עם היהודי הזה. אני רוצה לשמוע ממנו אם טוב לו בחיים".

אריק ניגש אליו: "סליחה שאני מפריע, אבל תגיד לי - טוב לך? אתה נהנה מהחיים?" רבי יעקב הרים את עיניו מהספר ותלה בו מבט תמה: "לא בטוח שאני הכתובת לשאלה הזאת. אני לא חוזר בתשובה אלא חרדי מבית. אני אפילו לא יודע איפה זה תל אביב". הוא הצביע ביד לכיוון כלשהו והמשיך: "מעולם לא הייתי בתל אביב. אני לא יודע איך זה שם. מה שאני כן יודע זה שאני יושב כאן בישיבה, לומד גמרא, נהנה מכל רגע - ואני לא מאמין שבשביל זה אני עוד מקבל שכר!"

"אתה באמת נהנה מזה?" שאל אותו אריק. "כן. אני נהנה בלי סוף. וגם מקבל על זה שכר!" ניכרים דברי אמת. התשובה הותירה את אריק המום. עדיין התקשה להבין איך אדם יכול לחוש סיפוק כה רב מחוויות רוחניות בלבד, אך הנה יושב מולו אברך המצהיר בפניו בלב שלם כי אין תענוג כמו להתענג על ה'.

הוא חזר ליעקב. "נו", דחק בו חברו. "זה אמת או לא אמת?" אריק גמגם, התלבט, ובסוף פלט: "זה אמת". ואז פתאום התפרצה מקרבו הקריאה: "זה אמת! זה אמת! זה אמת!"

הוא חש באותו רגע כאילו הוא מתמלא באור, כאילו הוא מרחף מעל האדמה. כך המשיך להרגיש במשך שנה שלמה - הולך על עננים, קל, שמח, מלא אור.

"שמעתי בשם האר"י הקדוש שמי שחוזר בתשובה, הקב"ה ממלא אותו באור כדי שיקבל כוחות להמשך הדרך, וזה בדיוק מה שהרגשתי. מאז, כל שנה בתאריך ההוא, כ"ו באלול, הייתי עושה לעצמי 'יום הולדת תשובה'. זהו יום ההולדת הרוחני שלי".

מתיקות התורה

בעצת רבותיו חזר אריק

בעקבות

המהרש"ל זצ"ל

יומא דהלולא - י"ב כסלו

מתולדותיו

- נולד — ר"ע
- נפטר — של"ד
- פעילות — פולין
- מקום קבורה — לובלין - פולין
- חיבורים — 'חכמת שלמה' ו'ים של שלמה'

רבינו שלמה לוריא זצ"ל נולד בשנת ה'עד"ר לאביו, הרב יחיאל אב"ד סלוצק. הוא התייתם בילדותו לכן התחנך על ברכי אבי אימו, רבי יצחק קלויבר ממנו קיבל את רוב תורתו. יש אומרים שהיה תלמיד רבי יעקב פולק, נשא את בתו של רבי קלונימוס הברקשטיין אב"ד אוסטראה ובריסק, ולמד מפיו תורה כשחמיו עלה לארץ סביב שנת ש' התמנה במקומו כאב"ד ור"מ אוסטראה ורבה הכללי של מדינת ווהלין.

אחרי כעשרים שנה באוסטראה עבר לבריסק אח"כ הגיע ללובלין כיהן תחילה כראש ישיבה בשיבתו של רבי שלום שכנא, ובשנת שכ"ז-שכ"ח לערך ייסד ישיבה משלו. בישיבתו נהג דרך הפלפול בלימוד המסכת ודרך עמקות ישרה לפסיקת ההלכה לאור סוגיות התלמוד בנה בלובלין בית כנסת שנקרא על שמו החיד"א בספרו 'שם הגדולים' מספר. שהמהרש"ל מינה לעצמו אדם שיבוא בכל יום לביתו ויזכורו כדי שיתקן עוד את עצמו. המהרש"ל נחשב לאחד מגדולי הפוסקים ומנהיגי יהדות אשכנז, נפטר בלובלין ביום י"ב כסלו של"ד.

מוסר השכל

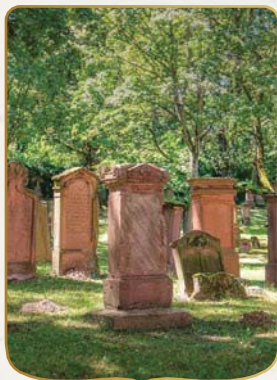
כוח התורה מסוגל לחיות נעים.

האברך שיצא מקברו

בעיר לובלין המעטירה, שהייתה באותם הימים אחד המרכזים התורניים הגדולים בפולין, חי תלמיד חכם צעיר, אחד מתלמידיו הקרובים של רבנו המהרש"ל.

אברך זה היה מוכשר ולמודן עצום, עוסק בתורה יומם ולילה, וחי בשמחה עם רעייתו וילדיו. אלא שאת השלווה בביתם הפרה מחלה קשה שתקפה את רעייתו. רופאים מומחים הובהלו אל מיטתה, אך כל מאמציהם לא הועילו. מצבה הלך והחמיר, וברור היה כי ימיה ספורים. בעת שישב האברך ומלמל פרקי תהילים לצד מיטתה של רעייתו, פקחה לפתע החולה את עיניה, ואמרה בקול חלוש: "יודעת אני כי יומי קרב. מתחננת אני אליך, הישבע לי כי אחר פטירתי לא תישא אף אישה אחרת!"

האברך, חרד ומבועת, מיהר להישבע לה על כך, בתקיעת כף. האישה חייכה קלות, ועצמה את עיניה. שעות חלפו, ונשמתה שבה אל צור מחצבתה. והאברך הצעיר, אבי היתומים הרכים, שקע באבל כבד. גם לאחר שתמו ימי השלושים, ומספר חודשים חלפו, לא שב האברך לאיתנו. רק צל אדם, כבוי ועצוב נותר ממנו.

רבנו המהרש"ל, חש כי דבר מה אינו כשורה. הוא קראו אליו, וביקש להבין את הדבר. בתחילה סירב האברך לגלות את סודו, אך המהרש"ל הפציר בו שוב ושוב, עד שנעתר האברך, וסיפר את אשר אירע. "כך מצד אחד יש השבועה לרעייתי המנוחה, ומאידך, את מצוות התורה להקים בית ולזכות לילדים נוספים, ולמצוא אם לילדיי". המהרש"ל שמע את הדברים, ופסק נחרצות: "שבועה כזו אינה יכולה לעמוד כנגד מצוות עשה שבתורה, הלא נאמר: 'פרו ורבו', ומצוות עשה דוחה 'לא תעשה' - וכאן החיוב להינשא גובר על ההתחייבות לעמוד בשבועתך".

מזה זמן רב, אורו פניו של האברך. לאחר ימים אחדים, התפרסמה בעיר השמועה כי

הוא שב לאיתנו, וכעת מחפש שידוך חדש. אולם ההתרגשות לא ארכה ימים רבים - באופן פתאומי חלה האברך, ותוך ימים ספורים נפטר לבית עולמו.

שמועה זו הכתה את לובלין בתדהמה: איך ייתכן שאברך צעיר, בריא וחזק ימות לפתע? רבים תלו את המאורע בעובדה שהפר את השבועה לרעייתו המנוחה, וראו בכך אות משמיים.

כששמע המהרש"ל את הדברים לא נח ולא שקט. מייד קרא לאנשי החברה קדישא, והורה להם: נהגו בו כדרככם - טהרה, תכריכים, והכנה לקבורה - אך אל תכסו את הקבר, עד שאבוא". כאשר הגיע המהרש"ל לבית החיים, כתב פתק, בו פנה אל פמליא של מעלה: "שלום לכם. איך ייתכן שאדם נענש על כך שקיים מצוות? עשה דוחה לא תעשה! גזור אני עליכם שתחזירו את נפשי של האברך הזה". את הפתק חתם בשמו, וציווה לטמון אותו בכף ידו של הנפטר. לאחר מכן נסתלקו כל הנוכחים מבית העלמין.

שעה קלה חלפה ופתאום - פלא עצום! האברך קם מתוך קברו, והחל ללכת ברחובות העיר לבוש בתכריכיו, כשהוא חי ונושם כאדם מן השורה! לובלין סערה כולה. אנשים נהרו לראות את המצוה, מתפעמים ונרעדים מהתגלות כוח התורה של רבם. ואילו המהרש"ל בענוותו היה אומר: "אין זה כוחי אלא כוח התורה. התורה עצמה היא שהחזירה את האברך לחיים".

אך גם לאחר שאירע נס זה, התעוררה בעיה: אף אישה לא רצתה להינשא לאדם שנפטר וקם לתחייה... כשראה כן המהרש"ל, גזר גזירה נוספת: על שר השכחה לרדת על לובלין ולמחוק את המאורע מלבבות האנשים.

ואכן, ימים ספורים לאחר מכן כבר נשכח המעשה, והאברך היה כאדם רגיל. הוא נשא אישה כשרה, וזכה לבנים ולבני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

התכנים מלווקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

כיצד יכול לצאת מספק נטילת ידיים על 'פת הבאה בכיסנין'?

שאלה

נחלקו הפוסקים בהגדרת פת הבאה בכיסנין האם היא בצק אפוי ממולא, מאפה מתוק או מאפה פריך. להלכה יש לחשוש בכל אפשרות. לכן, כשהרב לוי ראה שלארוחת הצוהריים מוגש בורקס ואורז, הוא התלבט כיצד עליו לנהוג.

הבורקס מוגדר כפת הבאה בכיסנין, ואם יאכל ממנו שיעור קביעת סעודה, ואפילו בצירוף המאכלים שלידו, אפשר שהוא צריך ליטול ידיים לברך המוציא וברכת המזון. מצד שני, הוא חושש שמא אין זו קביעת סעודה של ממש. האם יש דרך לצאת מן הספק?

תשובה

בורקס הוא בכלל 'פת הבאה בכיסנין', שמברך לפניו בורא מיני מזונות ולאחריו 'על המחיה'. ואם קבע עליו סעודה, כלומר, אכל שיעור של ארבע ביצים, מברך לפניו המוציא, ואחריו ברכת המזון (אורח חיים קסח, ו).

במקרה שאוכל את פת הכיסנין עם מאכלים אחרים, כגון: ירקות, בשר, דגים וגבינות ושאר תוספות, שיעור קביעת סעודה הוא כפי מה שאנשים רגילים לאכול פת בקביעות סעודה בצירוף אותם מאכלים (משנה ברורה שם כד), ומנהג הספרדים ששאר מינים אינם מצטרפים לשיעור קביעות (כף החיים קסח, מז בשם החיד"א).

אומנם, דנו בכך האחרונים. יש אומרים שדין זה הוא דווקא בתוספת שהדרך לאוכלה יחד עם הפת כיסנין ממש, כמו ממרחים, ומאכלים שנאכלים על קרקר, או ממולאים בתוך הבצק וכדומה, אבל תוספת שרגילים לאכולה בנפרד, אינה מצטרפת לשיעור קביעות סעודה (דרך החיים הל' בורא מ"מ ג), ויש אומרים שגם תוספת שנאכלת בנפרד לגמרי מצטרפת לשיעור קביעות סעודה (אגרות משה ד, מא).

כדי שלא להיכנס לספק שמא התוספת מצטרפת לבורקס לשיעור קביעות סעודה, שמברכים לאחריו ברכת המזון, ישנן כמה עצות: [א] אפשר לאכול את הפת כיסנין לאחר שיאכל את שאר התוספות וכך הם לא יצטרפו אליה, אך מכיוון שברכת מזונות קודמת לשאר ברכות, יכול לברך על הפת כיסנין מזונות, ויאכל פחות מכזית, ואז יאכל את התוספות, ורק אחר כך יסיים את אכילת הפת, שמכיוון שלא אכל כזית תחילה אין שאר המאכלים נטלים אליו (משנה ברורה קעז, ג).

[ב] יכול לאכול את הפת כיסנין תחילה ולברך לאחריו, 'על המחיה', ורק אחר כך לברך על שאר המאכלים ולאכול אותם. עצה זו אינה נכונה במקרה זה, שהוא צריך לברך גם על האורז 'מזונות', וממילא הוא גורם ברכה שאינה צריכה.

סיכום

עדיף לאכול תחילה בורקס פחות מכזית, ולסיים את אכילתו רק לאחר שיאכל משאר המינים, ולמנהג הספרדים אפשר לאכול לכתחילה את הבורקס, ואין חשש שהתוספות מצטרפות אליו לשיעור קביעות.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

משחק שהושלך לאשפה

שאלה

באחת ההפסקות שיחק איתמר ב'קובייה הונגרית' שקיבל מאביו במתנה. הוא ניסה לסדר את הקובייה, באופן שכל צלע תהיה בצבע אחד, ולא הצליח. מתוך רגשות תסכול ואכזבה, החליט שלהבא לא ישחק בצעצוע הזה, ו... השליכו ברוגז לפח האשפה!

כעבר מספר רגעים, הבחין איתמר בחברו נתנאל משחק בקובייה, שהייתה נראית ממש זהה לשלו...

"ממי קיבלת את הקובייה?" התעניין איתמר. נתנאל השיב: "מצאתי אותה זרוקה כאן בפח האשפה..."

"ידידי היקר", הגיב איתמר, "אבקש את סליחתך, אבל עליך להשיב לידי את הקובייה, היא שייכת לי!". נתנאל ידע שחברו דובר אמת, כי ראהו משליך את הקובייה לאשפה, אך בכל זאת טען: "לאחר שהשלכת את המשחק לאשפה, הוא כבר אינו שייך לך, אלא נחשב להפקר, וממילא זכיתי בו והוא שייך לי!"

איתמר המשיך להתווכח ולטעון שהמשחק נשאר ברשותו, עד שלבסוף החליטו השניים לגשת אל הרב, ולברר עם מי הדין...

תשובה

א) חפץ המושלך לאשפה נחשב להפקר (כפי שמתבאר במסכת ב"מ כ"ה: לגבי אדם המניח חפץ באשפה העשויה להתפנות). אלא, שקטנים אין הפקרים הפקר, וגם אין יאושם יאוש, וזאת משום שכדי שההפקר יחול, צריך שתהיה לאדם "גמירות דעת" להפקיר את החפץ, ולקטן אין מספיק דעת שלמה וצלולה כדי להחיל קניינים, למחול, להפקיר חפצים או להתיימש מהם (כמבואר ברש"י בב"מ כ"ב: ד"ה יתמי). וממילא נראה שגם לאחר שזרק הילד איתמר את המשחק לאשפה, הוא רשאי לבקשו חזרה, כי המשחק אינו הפקר.

ב) אומנם, נראה שהדברים אמורים דווקא בפח אשפה קטן, שמונח בתוך הכיתה וכיוצא בזה, באופן שהחפץ המונח בו נמצא בהשג יד וניתן להוציאו בקלות מתוך הפח. במקרה שכזה, החפץ אינו אבוד מבעליו, וכל הצד להתיר לזכות בו, הוא רק מחמת ההפקר של הקטן, ובזה אנו אומרים שאין להתייחס להפקר של קטן שדעתו טרם שלמה.

אבל במקרה שהקטן זרק את המשחק לפח אשפה ציבורי, המונח ברשות הרבים, כגון למכולה המכונה 'צפרדע', אזי הופקעה בעלותו של הקטן מהחפץ, כי החפצים הנזרקים לשם בדרך כלל אינם נראים, וגם ברור שאין רגילות להיכנס לתוכו כדי להוציא משם חפצים, כך שלבעל החפץ אין כבר שליטה עליו, ובזה אין אנו צריכים את 'דעתו' של הקטן כדי להחיל הפקר או יאוש על החפץ, אלא זו מציאות של "אבודה ממנו", ולכן החפץ יוצא ממילא מרשות בעליו, וכל הזוכה בו זכה בו (ראה 'אגרות משה' או"ח ח"א סי' קפ"ד).

סיכום

אם המשחק שנזרק נגיש ובר-השגה, כגון שהוא מונח בפח הכיתה, אזי התלמיד נתנאל ישיבו לאיתמר חברו. אך אם הוא נזרק לאשפה שברשות הרבים, שאין הדרך לנבחר בו ולהוציא ממנו חפצים, יש להחשיב את החפץ להפקר, והמוציאו מהאשפה זכה בו.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

וארטים לפרשת שבוע

כח י. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. הטעם שכפל הכתוב גם **ויצא וגם וילך**, הא היה מספיק לכתוב וילך יעקב חרנה? יי"ל כיוון שבסוף הפרשה הקודמת הצטווה יעקב עיי' אביו ללכת לחרן (כח ב) ועיי' אמו הצטווה לצאת מבאר שבע (כז מג קום ברח לך). לכן כתב כאן שקיים ב' מצוות, גם קיום מצוות אביו וגם קיום מצוות אמו. ברכת פרץ. ועיי' ברש"י כאן.

שם. פרש"י וילך חרנה יצא ללכת לחרן. כלומר שהוא תכנן ללכת לחרן, ולבסוף כידוע הוא חזר בו, והלך ללמוד אצל שם ועבר למשך ארבע עשרה שנה. ונשאלת השאלה מעיקרא מאי קא סבר ולבסוף מאי קא סבר? ויי"ל דהנה בקידושין כט. יש ב דעות בסדר של תלמוד תורה. האחת, ילמד תורה ואח"כ ישא אישה, והשנייה, ישא אישה ואח"כ ילמד תורה. ואמרין בנמי דלא פליגי הא לן והא להו. והביאור הוא כך (ע"פ ר"ת שם) לבני ארץ ישראל שעשירים הם, ישא אישה ואח"כ ילמד תורה, כי יכול ללמוד בנחת. משא"כ לבני בבל שעניים הם ואין יכולים ללמוד אחרי החתונה, כי יש להם עול פרנסת משפחתם, דינם הוא שילמדו תורה ואח"כ ישאו אישה. וכעת הכל כפתור ופרח. כי הרי כשיעקב יצא הוא היה עשיר, ולכן קודם הלך לישא אישה כמנהג אר"י, ובאמצע הדרך הוא נקלע לעימות עם אליפז והוצרך לתת לו את כל רכושו, וא"כ הוא נהיה עני, אז הוא חזר בו, כי עני קודם לומד תורה ורק אח"כ נושא אישה. ולכן קודם למד תורה, ורק אח"כ הלך ללבן לישא אשה.

כח יא. ויקח מאבני המקום. אומרת הגמ' (חולין צא ב:) כתיב ויקח מאבני המקום וכתיב ויקח את האבן. אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל האבנים וכ"א אומרת עלי ניחן צדיק ראשו עד שנתקבצו לאבן אחת. ומה הטעם היינו חייבים לבאר כך הלא בקלות אפשר לדחות את הסתירה שלקח אבן אחת מאבני המקום, ומה הוכרח לו להוציא הכתוב מידי פשוטו? יי"ל דהנה מצינו בעיי' מה. כל מקום שאתה מוצא הר בידוע שיש שם עבודת כוכבים, וא"כ איך יעקב לקח מאבני המקום ולא חשש לעכו"ם? יי"ל דמצינו בבית יוסף שהקשה על נס פך השמן מה היה הנס ביום הראשון הלא זה הספיק לייסא אחד ותירץ דהא היו צריכים לחשוש שטמא בלוט אבל כיוון שראו שנעשה בו נס ע"כ אינו טמא שאין נס בדבר טמא ולכן הסג מועיל גם על היום הראשון שלא היה אפשר להשתמש בו לולי הנס. ולפיי"ז כמ"כ בעיקב אילו לא היה נעשה נס באבני המקום הוא לא היה יכול לישן עליהם מחשש עיי' ורק לאחר שהיה נס התברר לו שאין בזה עיי' ולכן יכל לישן עליהם. תכלת מרדכי.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אומר רש"י שהיה ירא מחיות רעות. וקשה מדוע רק כאן היה ירא מחיות רעות ולא מצינו כדבר הזה בשאר היוצאים לדרך אצל האבות וכו'. ויי"ל שכעת כשברח ממני עשוי שרצה להורגו זה היה אחרי שהשביע את עשיו בשעת מכירת הבכורה כנאמר השבעה לי כיום וגו', והנה במסכת שבוועת (לט:) איתא שכשאחד עובר על שבועה גם השבע וגם המשביע נענשים, והעונש על שבועה מבואר באבות ה ט הוא חיה רעה, ולכן חשש מזה יעקב. כתב סופר.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. יש לומר בטעם שלקח מאבני המקום משום שיעקב בא מחוץ לארץ לארץ ולא ידע אם כבר נכנס לארץ כי קצצה לו הדרך ולא ידע בדיוק היכן הוא אז הוא לקח מאבני המקום בכדי לדעת היכן הוא והוא ע"פ הגמ' בכתובות קיב. שרבי תנינא שקל אבנים ומצאן קלות אמר עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיוון ששקלן ומצאן כבידות אמר כבר נכנסתי לארץ ישראל. דברי יונתן.

כח יח. ויצוק שמן על ראשה. כאן תרגם יונתן בן עוזיאל שהוא צק שמן על ראשה. ואילו לקמן בפרשת וישלח לה יד נאמר ויצק שמן עליה שמן שם תירגם יונתן בן עוזיאל שצק שמן זית. ויש לעיין מדוע שם כתב שמן זית וכאן שמן רגיל? ויי"ל, תירץ רבי דב לבנדא, שבתחילה רדף אליפז במצוות אביו להרוג את יעקב ואז הוא לקח את כספו ולא השאיר לו כלום ולכן לא היה ליעקב מאומה ואם היה לו שמן אז זה היה שמן משמים ולא שמן זית. משא"כ בפרשת וישלח שיעקב כבר התעשר מאוד מכל עבודתו אצל לבן אז כבר היה לו שמן מזיתים. ולכן שם פירש התרגום יונתן שמן זית.

כח כא-כב. ושבתי בשלום אל בית אבי וגו' וכל אשר יתנו לי עשר אעשרנו לך. אומר רש"י בשלום מן החטא, ולכלאורה קשה מנלן לרש"י הא, הא בפשטות בשלום הוא בשלום ושלווה, ויי"ל דאיתא בכתובות נ. המבזבז הוא יבזבז יותר מחומש דכתיב עשר אעשרנו לך, שני עשרונים שהוא חומש. אולם איתא דזה הכל כשלא חטא אבל אם חטא אז חוטאה בצדקה פרוק ויתן יותר מחומש (מובא בבני יששכר אגרא דפרקא קפא) וא"כ זה מה שאמר רש"י בשלום מהחטא ואז אני אתן רק מעשר, כי בלא"ה אני זקוק לתת יותר מחומש. בנין דוד.

כט א. וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם. בתחילת הפרשה כתוב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ולא כתוב וישא יעקב רגליו, כי מתחילה יצא מארץ ישראל לחו"ל לאט כדי היוצא מבית הכנסת שפסק שלא יפסע פסיעה גסה, אמנם איתא בברכות ו: דלא אמרן אלא לצאת אבל להיכנס מצווה לרוץ, ועיי"ש במהרש"א שביאר שהכוונה היא לצאת כדי להיכנס לבית מדרש מצווה לרוץ. ולפיי"ז כאן כששמע יעקב את ההבטחה והשיבותיך אל האדמה הזאת אי"כ מצווה לרוץ כדי למהר את חזרתו לארץ לכן וישא רגליו וילך ארצה בני קדם. חתם סופר.

כט ה. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור. לכאורה הפסוק הזה לא מסתדר כי נחור לא היה אבא של לבן אלא בתואל, אז למה הוא אמר לבן בן נחור? ויי"ל שהז"ל (ב"ר מ"ט א) אומרים שכשאדם מזכיר שם של רשע צריך לקללו. וכן מצינו שכשרב הזכיר את נבוכדנצר אמר שחוק טמיא (ירקבו עצמותיו), ואם כך איך יעקב יכול לומר בן בתואל הרג היה צריך לקללו שהרי בתואל רשע גמור היה (מדרש אגדה כ"ד), לכן הזכיר את הסבא נחור שלא היה כ"כ רשע. עוי"ל ע"פ הרמב"ם שפוסק כי אדם צריך לכבד את אבי אמו אפילו שהוא רשע. ובתואל היה אביה של רבקה אם יעקב וכיון שנוהר בכבודו לא הזכירו כלל כדי לא לקללו והזכיר את נחור הסבא. תפארת יונתן.

כט ז. ויאמר הן היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו. וקשה האם הם לא ידעו שעוד היום גדול שהוא הוצרך לומר להם דמיו? ויי"ל שביום הקודם היה השקעה הייתה מוקדם שם משובא ברש"י כי בא השמש, וא"כ הם חששו לרעות הצאן אולי גם היום זה יהיה כך. לכן אמר להם תדעו שעוד היום גדול, ואתמול הוקדמה השקיעה. החכם רבי אברהם שמעוניש.

כט ט. ורחל באה עם הצאן אשר לאביה. מה הטעם התורה ציינה את הצאן אשר לאביה, למה חשוב לציין שמדובר באביה? ויי"ל שמבואר בב"מ ה' דסות' רועה פסול לעדות דסתמיה גזלן, כי הוא מרעה בהמותיו בשדה אחרים, ומסקינן שם דבבהמת אחר לא חיישינן והנה מבואר בב"מ צ: דבנו נחשב כאחר (אמנם הקטן הוא מחלוקת שם) ולכן הוצרך לזה בשביל שלא נאמר שהיא גזלנית.

כט יא. וברש"י הרחיב בכל הסיפור של אליפז שרצה להרוג את יעקב במצוות אביו, א"ל יעקב קח את רכושי ואמור לאביך שהרגנתי כי עני חשוב כמות. וקשה ה"א אביו רצה הרגה ממני, ויי"ל עפ"מ דאיתא במדר"ר פרשה סה. מפני מה כהו ענינו של יצחק ח"א כדי להעביר את הברכות ליעקב. וח"י"א כיוון שבשעת העקידה הביט בשכינה כותבי כי לא יראני האדם וחי, עשה אותו הקב"ה סומא וסומא נחשב למת. וא"כ זה מה שאמר יעקב לאליפז, הרי אביך רוצה להרגני בגלל שהוא סובר שגנבתי לו את הברכות סימן דס"ל כהטעם שיצחק התעורר בגלל שהסתכל על השכינה, ולא בגלל שצריך להעביר לי את הברכות. א"כ מכיוון דס"ל דיעקב התעורר משום ש"אל יראני האדם וחי"י וסומא חשוב כמות, וה"ה עני חשוב כמות, לכן לשיטתו די שתקח את כספי ואינך צריך להרוג אותי.

כט יד. ויאמר לו לבן אן עצמי ובשרי אתה. יש לבאר כפל הלשון 'עצמי ובשרי' ע"פ נדה לא. שלושה שותפים באדם. האב מליד העצמות, האב מלידה בשר ודם. וא"כ נמצא שהקרב מצד האב נקרא עצמו מלשון עצמות, ומצד האם נקרא בשרו. והנה לבן היה קרוב מצד האב, כי לבן נכדו של נחור ויעקב נכדו של אברהם ומצד האם כי לבן היה אח של רבקה, לכן אמר עצמי ובשרי אתה. קול אליהו.

כט כא. ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה. מקשה ע"כ רש"י ואפי' קל שבקלים אינו אומר כן, מתרץ רש"י שעשה כן בשביל להוליד תולדות. ויש להקשות מה זה מתרץ הלא אפי' קל שבקלים אינו אומר כך? ויי"ל שיעקב ידע שלבן הוא רשע ואם יחשוד שיעקב הוא צדיק ורוצה להינשא לבנותיו בשביל להביא לעולם יב' שבטים אז הוא בודאי לא יתן יד לזה ולא יתן לעולם את בנותיו, וינה' הלא יעקב יודע ברור קודשו של שרן מרחל ולאה יהיו לו יב' שבטים וימ' מתגברים על הבעיה שנקראת לבן, מדברים כמותו בשפה של ואז לבן יראה שהוא 'משלנו' הוא לא צדיק תראה איך הוא מדבר ורק כך הוא יסכים להביא את בנותיו לו לאישה. וזה כוונת רש"י בשביל להביא תולדות דובר כך. אור כוונת רש"י.

כט כה. ויהי בבוקר והנה היא לאה. וברש"י **אבל בלילה לא היתה זאת לאה, שהרי רחל גילתה לה את הסימנים.** הגמ' בב"ב מתארת בפרטות מה היה בפגישת יעקב ורחל: יעקב אמר לה שתינשא לו, א"ל רחל אבא שלי רמאי, הוא יחליף את לאה איתי, א"ל יעקב אמר בעייה אני מוסר לך סימנים כדי שלבן לא יוכל לרמות. והנה, אחרי שהכל היה סגור היא הלכה וגילתה את

פרשת ויצא תשפ"ו

הסימנים ללאה. וקשה מאוד מה ההיתר שלה לגלות את הסוד? ואם תאמר שפחדה מהבושה של לאה אז מעיקרא מה סברה? ויי"ל, שהמחשבה של רחל בתחילה היתה שבאב שלה רמאי אבל לא כ"כ בפרהסיה. היא חשבה שהוא יביא אותה (את רחל) לחתונה ולאחר החתונה הוא יחליף את לאה בצנעה ובכזה מקרה לאה גם לא תתבייש כ"כ. אבל לבסוף אבא שלה "החכם" הרמאי, גילה לכל העיר שהיא לאה וזה מה ששרו בחתונה הלא היה לאה היא לאה. וכמו"כ הוא שאל כלים מכולם ואמר להם שיעקב נשאר בגלל רחל וכו', וכך אחרי החתונה כולם נעמדו מתחת הבית לראות ולשמוח לאיד, ואז רחל ראתה שהיא תתבזה בפרהסיה ועל כזה מקרה יעקב לא דיבר, לכן מסרה הסימנים. מר"ש שבדרון.

כט כה. ויהי בבקר והנה היא לאה. מסופר במדרש שבבוקר אמר יעקב ללאה רמאית בת רמאית, למה שיקרת אותי ולא גילית לי שאת לאה, ענתה לו לאה אני תלמידה שלך כי גם אתה אמרת (שיקרת) לאביך אנכי עשיו בכורך. וקשה מה טען לה, ומה ענתה לו חזרה אתה שקרן ויי"ל הנה איתא שעניי לאה היו רכות (מבכז) כי אמרו הגדולה (לאה) לגדול (עשיו). ועיי' בכתה לאה כל הזמן שלא תעלה בגורלו של עשיו, וזה מה שאמרה ללאה ליעקב, אתה אמרת לאביך שאתה הבכור בגלל הטענה שלך שאתה הבכור וכמשל השפורפרת, וא"כ אין לך טענה עלי, כי אתה ואני הגדולים. נפתלי שבע רצון.

כט לד. וטהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוח אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים וגו'. יש להקשות מדוע עד עתה יעקב לא נלווה אליה, ואם שלא יתכן שיעקב לא נלווה לאשתו עד אז? ויי"ל ע"פ המבואר בברכות מז: על עניין השדים ששד לאחד נראה ומזיק, לשנים נראה ואינו מזיק, לשלושה אינו נראה כלל, והנה כל עוד היו לה שני ילדים יעקב לא נלווה אליה לבד אלא רק עם הילדים כי לא היה אפשר להשאיר הילדים לבד כי יראהה עליהם השד ויכולים לפחד, כעת שנולדו להם שלושה ילדים היא יכולה לשחרר אותם לבד והיא תשאר לבד עם יעקב. צמח דוד.

לא ל. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהי. יש להקשות מה הקשר בין גניבת אליליו להליכת יעקב לבית אביו? ויי"ל, אומר רבי העשל ע"פ חז"ל, ששאל מין את ר"ע מדוע אתם לא עובדי אלילים הרי הולכים בתר רוב ורובם עכו"ם, ותירץ לו רבי עקיבא שמקור הדין של רוב הוא מצינוי התורה: 'כבד את אביך' שהרי אביו הוא רק מדין רוב, וכיוון שילפינן מהתורה א"כ התורה אומרת לא לעבוד אלילים. וא"כ יי"ל שזאת גופא היתה טענת לבן, הרי אתה הולך לאביך לכבדו, ומי אמר שזה אביך, ע"כ מדין רוב, א"כ למה גנבת את אלוהי.

לא כד. אל תדבר עם יעקב מטוב ועד רע. רע מובן, אבל טוב, למה לא? יי"ל דהטעם שרבקה היתה עקרה כי לבן אי"ל אחותונו את היי לאלפי רבבה. והקב"ה לא רצה שיאמר שזכתה להתעבר בגלל אלהי הברכה. וא"כ שפיר יי"ל שאל דיבר עמו טוב - לא מדובשך ולא מעוקצך.

לא כט. יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואולקי אביכם אמש אמר אלי השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע. רבים נתקשו כאן למה אמר אני יכול לעשות לך רע, רק אני לא יכול בגלל סיבה פלונית אלומונית, הרי סו"ס אין הוא יכול לעשות רע, א"כ מה זה משנה מה הסיבה בדיוק, הרי הוא לא יכול. ויי"ל, אומר האמרי שפר, שכוונת לבן הייתה שהוא עצמו בלבד לא יכול לעשות כלום, כי הקב"ה אמר השמר לך לי בלבד, אבל אני יכול לעשות שליח שיעשה לכם רע, ואני לא אעבש ע"כ כי אין שליח לדבר עבירה, ועוד שהקב"ה הזהירני לא **לדבר** איתך מטוב עד רע, ועל מילי דדיבור אין שליחות כי מילי לא מימסרי לשליח.

לא ל-לא. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהי. יוען יעקב כי יראתי כי אמרתי פן תגזול את בנותיך מעמי. רבי צבי חריף מבאר את המו"מ שהיה בין יעקב לעשיו ע"פ הפסוקים הני"ל, הנה כתב באבן עזרא שרחל גנבה את התרפים בשביל שלבן לא ישאל בתרפים באיזה דרך ברח יעקב. והנה לבן לא יכל להרע ליעקב כי הוא בדרך לכבד את הוריו ושלוחי מצווה אינם יזיקום, אמנם זה שייך רק בעיקב ומה עם שאר בני ביתו? וזה מה שאמר לו לבן ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך לקיים כיבוד אב, וא"כ למה גנבת את התרפים, הרי אתה שליח מצווה, יוען יעקב ויאמר כי יראתי פן תגזול את בנותיך מעימי כי להן אין מצווה.

לא נב. אם אני לא אעבור אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבור אלי את הגל והמצבה. מדוע כשהזכיר את יעקב הוסיף מצבה ולא הספיק לו גל? יי"ל, אומר מהרש"ם ע"פ הרמב"ם (מלכים ט ז), דבן נח נהרג ונידון בעד אחד, אבל בישראל בעינן ב' עדים, ולכן אצל לבן הספיק גל ואצל יעקב הוצרך גם מצבה.

קבלה טובה בעת צרה

מצינו בפרשה שכאשר יעקב הלך לבית לבן הוא נדר נדר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך וכו' ושבתי בשלום אל בית אבי וגוי' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. מכאן למדו חז"ל שיעקב לא ידור בעת צרה כדי להינצל מהצרה, כמו שאמרו במדרש רבה כאן: כתיב (תהלים סו) אשר פצו שפתי ודבר פי בצר לי, אי"ר יצחק הבבלי ודבר פי בצר לי שנדר מצוה בעת צרתו, מהו לאמר לאמר לדורות כדי שיהיו נודרים בעת צרתן, ומובא גם בתוס' חולין ב: ובבארו דאע"ג אספור לידור מ"מ בעת צרה מותר, וכ"כ בשו"ע יו"ד סימן ר"ג ס"ה. וכ"כ החפץ חיים במחנה ישראל פרק לח: ונכון לדור איזה דבר אם יזכהו הקדוש ברוך הוא שישוּב מן המלחמה ולבוא אל ביתו לשלום כדכתיב וידר יעקב נדר לאמר וי"ל לאמר לעולם שידור בעת צרה כי גם יעקב ידע אז שהוא הולך למקום מסוכן מאד וכו' אבל כ"ז אם הוא משער בעצמו שישמור את נדורו אבל בלא"ה טוב שלא ידור כלל עכ"ל. ובספר חסידים סימן תג: מי ששרוי בצער אל ימהר ואל יקפץ בנדר אלא יחשוב תחילה שמא יתחרט ולא יחשוב תחילה איזה נדר יקבל שלא יתחרט וכשיוכל לקיימו ילך לחכם ויאמר מה שטוב בעיניך אקבל עלי והחכם יתן לו עצה הגונה שידור נדר שיוכל לקיים ונדר הגון לפי הצרה דכתיב טוב אצל ה' תדור משתדור וכל תשלם וכו', ומעין הצרה יחשוב כי שמא לכך הובא בצרה שיחשוב נדר מדה במדה. והטעם לכך הוא משום שאנחנו צריכים לחיות בהרגשה שלא מגיע לנו שום דבר מאיתו יתברך, ועי"י שאנחנו מקבלים עי"ע קבלה טובה שקשה לנו הקב"ה מידה כנגד מידה נתן לנו כנגד אז מה שלא מגיע לנו. ואמנם כבר הורו שבזמננו שנחלשו הדורות לא כדאי לנדור כלל אבל עכ"פ ראוי לו לקבל קבלה טובה בלי נדר וישתדל בכל עוז לעמוד בקבלתו ובזכותו זה יוושע מצרתו. וכ"כ בשבט מוסר פרק כ: יהא אדם זהיר מאד מאד שלא ינדור אף בעת צרה. וכתב בספר החסידים אף על פי דתוספות כתבו שנודרים בעת צרה הי"מ דורות הראשונים שהיו בטוחים בעצמם שלא ישנו את דבריהם מכל מניעות שבעולם משא"כ דורות האחרונים. ואמרו בירושלמי (נדרים פ"ט ה"א) הנודר פנקסו פתוח עליו שמשים עצמו חסיד שבטוח לקיימו. על כן שומר נפשו ירחק מהם פרן ח"ו יכשל בעון נדרים וכו', ואם רוצה לקבל עליו יאמר בלי נדר ואפילו הכי מצוה לקיימו כמו שכתב בספר שני לוחות הברית ז"ל מכל מקום הוא בכלל מוצא שפתיך תשמור ושב ורפא לו.

נביא כאן כמה סיפורים על אנשים שקיבלו על עצמם קבלה טובה בעת צרה ונושעו. ישנו סיפור ידוע שסיפרה אותו אחת מנשות החסד ששמלתה אוכל בבתי החולים: עשר שנים הייתה עקרה. עשר שנים של התמודדות. ואז, "בלילה גשום וסוער, בעלי הלך לישון, ואני נשאיתי לבד. פתאום הגיע אצתי. "אלוקים", עקשתי, "עד מתי אשאר ככה. בלי ילדים". יצאתי מהבית, עם שלש קטלרים, לא ההיירת הרפואית שהייתה לי מכל העשר שנים האלה. עצרתי מונית ואמרתי להג: "תעצור לי ליד הבית של הרב הכי גדול שאתה מכיר". "הנהג אמר: "הרב הכי גדול שאני מכיר הוא כמעט בן מאה שנה. אני מסיע אליו אנשים מכל הגלובוס. משדה התעופה באים אליו. בטח כבר הלך לישון". "וואז הוא עצר. ליד ביתו של רבי שלמה זלמן אויערבך. נגד כל הסיכויים הרב בעצמו פתח את הדלת ואמר: "איך אני יכול לעזור?" אני מתחילה לכבדת ואומרת: "כבוד הרב יש לי בית יפה, אבל אין לי ילדים עשר שנים, והתחזיות של הרופאים שחורות משחור". "הרב אומר לי: "גברת, קואב לי שכוואב לך. אני מצטער יחד איתך. אבל אלוקים לא חייב לתת לך ילדים. הקב"ה לא חייב לאף אחד שום דבר. לא חייב לתת לך בריאות, לא חייב לתת לך חיים, לא חייב לתת לך ילדים, לא חייב לתת לך פרנסה. הוא לא חייב". "הייתי בהלם. אמרתי 'תודה רבה' וכבר הסתובבתי לחזור הביתה. אלא שאז הרב קרא לי שוב. הוא לחש משפט מדהים: "הקב"ה לא חייב לך. אבל אם את תעשי בשביל אנשים אחרים משהו שאת לא חייבת - גם הוא יעשה איתך משהו שהוא לא חייב, גברת נבאי מחליטה לעשות משהו שהיא לא חייבת. היא מחליטה לתרום מזמנה ומהונה לשמח חולים במחלקות הקשות. ואז קורה המופת. תוך זמן קצר היא זוכה להתברך בשלושה ילדים. היום כבר יש לה נכדים רבים.

הסיפור הבא אירע בעת האחרונה ר' יצחק א., יהודי ירא שמים, ניסה לשלוח ידו לפרנסתו ככתבית סת"ם. הוא למד את המלאכה היטב, והחל לכתוב מגילות, כדרכם של סופרים מתחילים. אולם הוא לא ניהן בכתב יד נאה, ותוצרות ידיו לא באמת כבשו את לב הסוחרים והממעיניים, והוא נאלץ למכור מאוד בזול, עד כדי שהפרנסה לא הייתה בהרחבה. ר' יצחק היה מוכר של משפחת זקבן, אשר אחד מבניה, הרב מנחם אשר זקבן ז"ל, נמנה על קדושי מירון. כשהגיע ר' יצחק לחנח, שמע כי המנוח ז"ל הקפיד ביותר על אירחת ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב. עד כדי שלא היה אוכל אם לא ידע שיש תחת ידיו ברכון, ממנו יוכל לברך, באומרו כי ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב הינה סגולה בדוקה וידועה לפרנסה. ר' יצחק שמע את הדברים שהופנמו בעומק לבו. הן הוא מתקשה בפרנסתו, וברצונו ללמוד ממעשיו

הטובים של המנוח ז"ל, מצא אפוא לעצמו את הבקעה להתגדר בה. על אתר החליט כי הוא מקבל על עצמו לברך ברכת המזון בכוונה ורק מתוך ברכון, ובאין ברכון הוא כלל לא יאכל, עד שימצא ברכון ממנו יוכל לברך. כמה ימים חולפים, ור' יצחק מקבל החלטה נוספת, לקיים 'משנה מקום משנה מזל'. עד אז נהג לכתוב בביתו, ועכשיו הוא עובר ל'חדר סופרים', בו לכל סופר יש עמדה משלו, כאשר בחדר אחד כותבים יחד כמה סופרי סת"ם. הוא מתחיל לעבוד במקום החדש, ובאחד הימים, כשהוא רוצה ליטול ידיו ולסעוד את לבו, הוא מגלה שהברכון נשכח בבית, טוב, הוא כבר יודע מה הוא עושה במצבים מעין אלה. הוא לא נוטל ידיים, עד שהוא מסדר לעצמו ברכון. הוא מסתובב בחדר הסופרים, מחפש ברכון או סידור, אולם אינו מוצא. מחפש במדף עליון, בפינת הקפה, על די הכיור – אפס, אין ברכון בסביבה! מה עושים עכשיו? – ליטול ידיים ולאכול כשאין ברכון באופן? – לא בא בחשבון. הוא קיבל על עצמו לברך רק מתוך ברכון, והוא לא מוכן להתפשר על קבלתו זו. ללכת הביתה רק כדי להביא ברכון? נשמע לו מופרך, הוא מוסיף להתסובב בחדר ולחפש אחר ברכון, ואז אחד הסופרים מציע לו: כתבתי בעבר את ברכת המזון בכתב סת"ם מהודר, לצורך מכירתו. הוא עדיין תחת יד. אני יכול להשאיל לך אותו, תוכל לברך מתוכו. כמובן, בכפוף לכך שתשאיר אותו עטוף בניילון השקוף המגן עליו, לכל יתכלך חלילה. זה עוזר לך? בודאי. ר' יצחק ממחר ליטול ידיו, אוכל את ארוחתו, נוטל את ידיו במים אחרונים, מנגבם היטב, ובזהירות מופלגת מקבל את הקלף לידיו. הוא מברך מתוכו ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב, ואינו יכול להתעלם מהעובדה כי הכתב נאה, מהמודר ביותר, לסופר היה שי חוש אומנותי של ממש, כתב היד שלו הוא כמו ציור מהמם: כשהוא מסיים לברך, הוא פונה אל הסופר, ומבקש להשאיר את הקלף תחת ידיו לכמה ימים, כי הוא מבקש להתאמן באמצעות כתב היד הנאה. הסופר טוב הלב הסכים, בכפוף לשמירה מלאה וקפדנית על הברכון הכתוב ביד אמן. ר' יצחק מותיר את הקלף אצלו, ומדי יום מקדיש שעות ארוכות לאימון כתב ידו, כדי להגיע ליעד הנספך: כתב יפה ונאה, בדומה לכתב שניצב מול עיניו. חולפים כמה שבועות, וכתב היד של ר' יצחק משתפר פלאים. עצרת הכתב שלפניו, הוא מצליח לשפר את כתב ידו במידה משמעותית, ועתה כתב ידו נאה ויפה, ומסתבר שגם יהפוך למבוקש יותר והיה שווה סכום נאה, הוא מתחיל לכתוב מגילה בכתב היד החדש והמהודר שסיגל לעצמו, ואכן, המגילה הנכתבת נהדרת ממש, כל רואיה מתפעלים ממנה. חולפים מספר שבועות נוספים, והנה יוזמה ברוכה מתגבשת: כתיבת 45 ספרי תורה לעילוי נשמת 45 קדושי מירון. למלאכת הקודש נדרשים 45 סופרי סת"ם, ור' יצחק ממחר להגיש מועמדות. שולח את כתב היד המעודכן שלו, שגורף מחמאות ומביא אותו להיבחר כאחד מצוות הסופרים שישקוד על המלאכה. בגורלו עלה... לכתוב את ספר התורה לעילוי נשמת הרב זקבן ז"ל זה שבעקבותיו קיבל על עצמו את הקבלה לברך ברכת המזון מתוך הכתב...

כשרבי חיים קניויורט היה צעיר הוא חלה במחלה קשה מאוד. אחוזי הרפוי שלו היו אפסיים ממש. בהוראת הסטיפלער הוא קיבל עי"ע שאם יחלים יוחרז להתהלך כאדם בריא, הוא ישתדל בכל כוחו לאסוף מיליוני דולרים בכל שנה, על מנת לחתן בחורי ישיבת יתומים, כדי שיוכלו להמשיך לעסוק בתורה בישוב הדעת. ואכן, כשזכה והבריא החל לעסוק בכך, ומדי שנה חיתן עשרות יתומים ויתומות, ותמך בהם תמיכה של ממש.

סיפר רבי אלימלך בידרמן. רבי הלל שלעזיגער לי"ע לא נתברך בפרי בטן זמן רב אחר נישואיו, והלך לדרוש ברופא גדול ומלומד ביותר. אמר לו הרופא, רבי יהודי, כאשר יצמחו עשבים על כף ידי יהיו לך ילדים, כאומר לו התייאש נא, וחבל על הכוחות שהינכם מקשיים בזה, כי תמו כל הסיכויים. רבי הלל לא התמהמה ושם פעמיו מיד אל ציונו של ה'אור החיים' הקדוש ושם קיבל על עצמו בדמעות שליש ללמוד בכל שבוע מספרו הבהיר, וראה זה פלא כעבור שנה חבק בן זרועותיו את בתו הבכורה וזכה להקים דור ישרים מבורך בחתנין רבנן, אחד מהם היה רבי משה להברשטאם, וכן רבי סנדר פריינד רבי משה נחום שפירא. בהיות בתו הרבנית להברשטאם כבת תשע פשטה אז בעיה"ק ירושלים מחלת הדיפטעריא, מתלה זו רבים חללים הפילה, ובכיתתה עצמה הלכו אז לעולמן ג' מחברותיה. ויהי היום וביקרה הילדה אצל הרופא מסיבת הצענטנו, ובבדיקת הרופא הבחין בה סימני הדיפטעריא לי"ע, וגמר בנפשו בלא אומר ודברים להניסה כף – ללא שום הכנה, אל חדר הניתוח עי"מ לנתחה ולנסות להצילה מלהבה של מגיפה הז'. הבטיח ר' הלל שכשיגזור ה' ויתקום ממיטת חוליה ותתהלך בחייו שלא על משענתה, ביא את בתו להדליק נר בביהכ"נ של ה'אור החיים' הק', אשר ניצב ב'עיר העתיקה' (נעון זה של הדלקת הנר בביהכ"נ של ה'אור החיים' הק' היה ידוע בירושלים כסגולה נפלאה לכל הישועות), וכמו כן דילק הוא בצמנו נר ככל עש"ק קודם כניסת השבת לטובת נשמת ה'אור החיים' הק'. ואכן, אחר

הניתוח קמה הבת ושבה לבריאותה ואיתנה הראשון. פשיטא ואין צורך לומר שקיימו את ההבטחה הנ"ל. **רבי חיים פנחס שיינברג** בסביבות גיל שלושים בעקבות חולי של בתו קיבל על עצמו כמה קבלות, בתוכם קבלה שלא ליטול ידיים רק לסעודה של מצוה וכך עשרות שנים לא אכל לא אם מסעדות מצוה, בשנים מאוחרות היו בני המשפחה ותלמידים מביאים לו אוכל מסעדות מצוה שעשו, גם כשלא השתתף בהם כדי שיוכל ליטול ידיים.

סיפר רבי דוד יוסף בנו של רבי עובדיה יוסף: לפני שנים רבות, כשהייתי צעיר לימים, בתי חלתה במחלה קשה מאוד, הלכתי למקובלים וצדיקים שיברכו אותה, אך אאמורי כעס עלי ואמר שזה ביטול תורה, ושאני צריך להתחזק ולפשפש במעשי. קיבלתי על עצמי קבלות גדולות שאני יכול לעמוד בהם, מצבה של בתי החמיר, עד כדי שהגיעה למצב גסיסה ואז רצתי לאאמורי וסיפרתי לו שהמצב חמור מאוד, אמר לי, לרופא נתנה רשות לרפאות ולא לייאש! אל תתיאש! מי שנותן חיים הוא רק הקב"ה! בזכות הקבלות שקיבלת על עצמך הוצאתי ה' אתה תראה שהיא תהיה בריאה!" כמובן שמרן זע"י"א התחלל מכל ליבו וכמה שעות לאחר מכן היא כבר בריאה ענייני והבריאה בניגוד לכל התחזיות הרפואיות הקודרות. כאשר הייתה בת חשה הלכנו לבית החולים לביקורת שגריתיה. הרופא שטיפל בה, המה אדם לא דתי בכלל, התרגש מאוד, פרץ בבכי, הניח ידו על הראש ואמר: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם מחיה המתים". בכל פעם, עד החדש האחרון של אבא, כשהייתה מגיעה הבת הזו עם לילדיה, היה אבא אומר עליה כשדמעות בעיניו ואלה הפקוק שאמר יעקב אבינו ליוסף: "ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלוקים גם את רזעך". ותמיד היה שב ומדגיש: "ללא הברכות ריפאו אותה – אלא הקבלות שקיבלת לרפואתה".

באחת הישיבות הקטנות החשובות שבירושלים, ישב בחור בן טובים, שלא הצליח להתמודד. מוחיו היה סתום ושכלו קלוש ושום לימוד לא נקלט בראשו, אך רצונו היה עז ונחוש. הוא ניסה את שובו חשו ושוב, אך ללא הצלחה. על אף היותו בחור ירא שמים, נעים הליכות ובעל מידות טובות, לא עלה תלמודו בידו. המגיד שיעור שלו בישיבה לקח אותו לרבי חיים קניבסקי, רבי חיים שמע את הסיפור תמיד תפילה בצביון, ושלא להפסיד תפילה בצביון גם אם תצטרך לזה מסירות נפש!" וכך תצליח. חלפו ימים, הבחור סיים את לימודיו בישיבה קטנה, עלה לישיבה גדולה והנה באחד הימים הבחור ייצא לטיול שנמשך עד שעה מאוחרת בלילה, וכשחזר לביתו בשכונת רמות בירושלים, הייתה השעה מאוחרת מאוד. מספר הבחור: ישבתי עם הוריי ושוחחתי עמםם בניחותא על חוויות הסניעה והיום, ולא שמתי לב כלל איך השעון מתקדם ומתקדם. לפתע תפסתי את עצמי בבהלה: עדיין לא התפללתי מעריב! מחוגי השעון הראו על השעה 3:00 בלילה! זכרתי היטב את הקבלה שקיבלתי על עצמי, עי"פ הוראתי רבי חיים שלא לוותר על תפילה בצביון בשום אופן, אבל לא ידעתי מה ינתן לעשות בשעה שכזו. בכל שכונת רמות, על כל בתי הננסות הורבים שבה, לא ניתן למצוא מנין תפילות מעריב בשעה זו! האפשרות היחידה למצוא מנין בשעה כזו היא רק בביהכ"נ הגדול שבשכונת 'זכרון משה', במרכז העיר, אך כיצד מגיעים עתה לזכרון משה? התחבורה הציבורי כבר מזמן אינה פועלת, החלטתי לעשות השתדלות בדבר. יצאתי מהבית והרחקתי לכת עד כביש רמות המרכזי [שדרות גולדה], בניסיון למצוא טרמפ, אך הכביש היה כמעט ריק. מכוניות בודדות שחלפו על פני שעטו ביעף ולא עצרו כלל. לאחר המתנה ממושכת בקור הירושלמי העז, החלטתי: אם בתוך עשר דקות מוצא אני דרך להגיע לזכרון משה – הרי טוב, ואם לאו – הוראתי חוזר הביתה, ובלבית ברירה אתפלל ביחידות, וההכרח לא יגונה... והנה כעבור שבע וחצי דקות נעצרת ליד מכונית, ובתוכה יהודי שהכרתי משכונתנו. 'להיכן?' – הוא שואל אותי בחביבות. – לזכרון משה! ענית. – טיוב מאוד! גם פניי מועדות לתפילת מעריב ביזכרון משה!" משהגענו לביהכ"נ כבר המתינו שם 5 אנשים שעדיין לא התפללו, יושבים ומצפים למניין שיאסוף. לאחר שהגענו, עדיין חסרו שלושה למניין. חלק מהאנשים, בראותם כי אין מניין, רצו ללכת לביתם, אך אני ביקשתי שימתינו עוד מעט, כיוון שמוכרח אני להתפלל בצביון! לבסוף היה גם היה, ב"ה, מנין שלם! תיכף החלה תפילת ערבית. בעבור הייתה זו תפילה מיוחדת במינה. התפללתי ברגש ובכוונה רבה מילה במילה, אולם משהגעתי בתפילת שמו"ע לברכת 'אתה חונן', נפתח ליבוי בפתע פתאום. פרץ דמעות אדיר ניגר מעיניי ללא הפוגה! בביתי ובביתי שם בפניתי ביהכ"נ. מעולם לא חוויתי חוויה כזו, מעולם לא בכיתי בכי שכזה... עמדתי שם בפניתי בברכת 'אתה חונן' לבדב בערך שלושות רבעי שעה, כשציבור המתפללים סיים זה מכבר את תפילתו והתפזרו איש לביתו. יצאתי מתפילה זו כאשר אחר לממרי, והורשתי כברייה חדשה! בהיות שהשעה הייתה כבר סמוכה לזמן תפילת שחרית בוותיקן, ודרך חזרה לביתי עדיין לא הייתה לפני, החלטתי להישאר ביהכ"נ ולהמתין עד אור הבוקר. בינתיים שלפתי גמרא שנחדרין מן הארון, והתחלתי ללמוד בה. והנה, להפתעתי העצומה אני מרגיש שפתאום אני קולט ומבין!!! בבת-אחת נפתח לי הראש! חשתי בלימודי טעם מתוך חרי עד מאוד, כפי שעושה לרוב הרגשתי. בפעם הראשונה הבירע קראתי את המילים ביתוספות! והבנתי את עומק משמעותן.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערך בדרך של שו"ת

שאלה: יעקב אבינו נדר לה' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, מה הסגולה הגדולה של מעשר? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי אומר שיש סגולה לעשירות ומניעת בעיות של מס הכנסה וכל הדברים הקשורים לכסף וכן מונע עכברים בבית זה אם נותנים מעשר כספים אבל מוסיף רבי חיים שמעשר כספים צריך להפריש עשירות מדויק וזו יש את הסגולה, כמובן צריך שמפרישים מדוייק ראו! להוסיף עוד צדקות וכדלהלן אך הפרשה הראשונה צריכה להיות מדוייק עשירית מההכנסות (לאחר שמורידים את ההוצאות שניהו בגלל ההכנסות). ויש להוסיף שמצוה מן המובחר לתת חומש. רבי עזר דרורי עורר רבות שרואים רבות שמי שנותן חומש מרוויח. ויודע שהרבה מגדולי ישראל הקפידו לתת חומש. הרב שך אמר כשלא היה לי לחם לאכול לתת חומש לצדקה.

שאלה: מה הסיבה שלאה זכתה בסוף להינשא ליעקב ולא לעשר שהיה מיועד לה בתחילה, הלא 40 יום קודם יצירת הוולד הקב"ה מחליט בת פלוני לפלוני והלא אצל לאה הוחלט שתינשא לעשו? **תשובה:** חז"ל אומרים שיע"י תפילה אפשר לשנות גם מה שנקבע קודם יצירת הוולד ואפשר לבטל גזירות ולהשתדל עם שידוך יותר טוב ממה שגזר עלי כך כותב האלשיך כאן, וכלשון הזהור שכותב כל איש שוּפָּךְ דמעות לפני הקב"ה (הסטיפלער כותב שממעות לאו דווקא אלא הפניק לב נשבר) אע"י שגזרה עליו גזירה רעה יכול לבטלה ולא ישלוט עליו העונש. וכל המרבה בתפילתו נענה. ויש להוסיף עוד מה שכתוב בחז"ל ב"ר סח יא שיעקב אבינו בבית לבן בלילות כשהיה שומר על צאנו היה אומר כל פעם את ספר התהילים. ויש להוסיף עוד שתפילת אדם על עצמו מועילה יותר מתפילת משה רבינו. בפרשת השבוע רחל מבקשת מיעקב הבה לי בנים, ויעקב עונה לה התחת אלוקים אני, וביארו המפרשים שיעקב רצה שתפילתה תהיה תכפילה לעני, שאין לו כלום ומתחנן על נפשו, וסודלת תפילה לעני שהיא יותר גדולה מכל התפילות האחרות כי עני הוא משבור לב, וקורב ד' לנשברי לב.

שאלה: שבת הקרובה פרשת ויצא זו כסלו ישנה שעה מסוגלת לישועת הכלל והפרס, מה היא השעה והאות ומה הסגולה? **תשובה:** מקור הסגולה הוא בספר 'ברית מנוחה', ספר קדמון המוזכר על ידי רבי חיים ויטאל: וכך הוא כותב: קבלה יהיה בידך שהשנה התשיעית שנה מובחרת, החדש התשיעי לחודש הוא חודש טוב מן הטובים וחדש רצון, ויום התשיעי לחודש המובחר שבכל החודש, ושעה תשיעית של יום שעה טובה ומובחרת משעות היום – והיא מוכנה מאוד להצלחה, צינור לכלל השפע". בספר 'ברית מנוחה' מצויין כי מקורה של הסגולה הוא מזמן התנאים, ונאמר ברוח הקודש. כך שהסגולה יש לה מקור. לכן בשבת הקרובה בין השעות 3 – 1 בצהריים וי"א שכם בלילה הוא עת רצון מיוחד לקבלת התפילות. ובשבת אסור לבקש בקשות פרטיות ובדרך של מי שברך התירו וכ"א ישאל לרבותיו איך מותר לבקש בשבת.

שאלה: יעקב אבינו כשפגש את הרועים הוא אמר להם אחי מאין אתם, מדוע קרא להם כך, הלא הם היו אנשים זרים מאוד והוא כלל לא הכירם קודם לכן? **תשובה:** אבל האבות הקדושים אין מילה מיותרת והתורה הביאה לנו את הנוסח הזה בשביל ללמד אותנו יסוד גדול לחיים כיוון שלאחר מכן יעקב אבינו הוצרך להעיר להם שכאמר להם חן עוד היום גדול השני הצאן ולכו רעו. הנה אדם בא ממרחק ומותר ביקורת ובכ"א הדברים התקבלו על ליבם וזאת משום שכאשר הוא פגשם הוא אמר להם אחי. ברגע שהוא דיבר בנועם אז כל מה שהוכיח אחי"ה התקבל, והוא יסוד לכל החיים אם אתה רוצה להעיר למשהו עליך לדבר בלשון מכובדת של אהבה ורק אז אפשר להוכיח אותו. רבי יעקב קמניצקי.

שאלה: בפרשתנו יעקב עשה מצבה היכן היא נמצאת כיום? **תשובה:** בספר תוספות השלם מובא שהיא נמצאת בין אבני הכותל.

שאלה: כשאדם חוטא ומרגיש שהחטא רודף אותו מה יעשה כדי לסלול לעצמו את הדרך להפחך? **תשובה:** אינים לעצמו כי נשמת האדם היא טהורה והחטא שאדם חוטא לא מגיע ממשוה פנימי אלא ממשוה חיצוני אקראי שנדבק אליו ע"י הציר הרע שמשתלט עליו, אך נשמתו הפנימית נשארת נקייה לחלוטין והוא זקוק לתשובה כדי לנקות את הכלכל החיצוני שנדבק עליו. כמה שאדם שוטף פלסטיק מאבק. ודבר זה אמור לעודד את הבן אדם שכל חטא שחוטא אין לו לחשוש כאילו הוא מקולקל, אלא רק יש עליו לכלוך קל שזקוק לנקיון.

שאלה: אדם שצובר חובות ורוצה לשנות את התנהלותו מה התהליך הראשוני שצריך לעשות? **תשובה:** לחשבן הכנסות והוצאות, וכשאדם יודע מה ההוצאות וההכנסות שלו, הן הוצאות החדשיות והן ההוצאות השנתיות, יש לכך עוצמה בלתי רגילה שתקדם אותו לצעד הבא, צעד השינוי. היעב"ץ כותב "ענין בהוצאה לעומת הכנסה וסדר הוצאה הוא חצי פרנסה" (הנהגות משא ומתן), וברגע שאדם עושה סדר בהוצאות והכנסות, זה כבר חצי מהפתרון!

שאלה: מדוע מי שלא לומד מוסר כל יום, אז יום כיפור לא מכפר לו על עוונותיו שעשה משך השנה? **תשובה:** כתב הסבא מקלם שרוב הציבור אף אם מרבה ביו"כ בחרטה וקבלה זהו קצת מאוד מכפי הנצרך, שהרי אדם לא מקבל ע"י להיות צדיק בחיכל, אלא רק קבלה קטנה, וכל מה שזה מועיל זהו בגלל שיש פה רעיון שכביכול אומרים לקב"ה

שא"א להשתנות ביום אחד, אז עכשיו אני עושה משהו קטן ובס"י" כל פעם אתקדם עוד, אז כותב הסבא מקלם שזהו רק אם האדם לומד מוסר בכל יום, אבל אם לא לומד מוסר כל יום אז ודאי שלא יצלח להתקדם, וממילא נופל כל הרעיון שעבורו הוא הסתפק בקבלה קטנה מהנצרך, וא"כ בוודאי אין יו"כ מכפר על עוונותיו.

שאלה: למה ישנה הרבה תרבויות שמכניסים למאכלם חריפות גדולה, עד כדי כאב? **תשובה:** ישנה טעות נפוצה לחשוב שחריפות זה טעם כמו מתוק או חמוץ, והאמת שזה לא טעם, והסיבה שזה נכנס בהרבה תרבויות, היא משום הערך הרפואי שיש בו לדלקות וזיהומים שהוא מאוד עוזר ומועיל לרפאות אותם עד ליש שהוא גורם לזיהומ דם טובה ותקינה, ועוזר אף לירידה במשקל. עם כל זאת צריכה מוגזמת של מאכל חריף, לעולה לפגוע בבלוטות הטעם, ולכן חשוב לכוללם באופן מבוקר.

שאלה: על מה צריך האדם להקפיד יום יום לבריאות? **תשובה:** בעבר הצאנו הרבה בחשיבות שתית מים, כעת נכתוב מה עושה המים לגוף וחלילה כשלא שותים מה הנזק שיכול לגרום: שני שליש מגוף האדם מורכב מנוזלים, וביום רגיל בלי פעילות גדלה או מחלה האדם מאבד 4.5 ליטר של נוזלים, ואת זה הגוף חייב בחזרה. האדם צריך להחזיר לעצמו כל יום 2 ליטר לאישה ו- 3 ליטר לגבר. את שאר הנוזלים הוא מקבל מפירות ירקות חלב וזעזע דברים שיש בהם נוזלים. תה וקפה גורמים לאיבוד נוזלים ולא נספחים בחישוב. מים מסייעים מאוד להרגעת רעב, מסייע מאוד במניעת עצירות ובעיות במעיים, בימים חמים במיוחד או לאחר התאמצות מחלה וכדו' יש צורך להרבות יותר בשתייה. מים שומרים על ריכוז ואיזון. יש לציין שמי הברז בישראל ובמדינות המפותחות הם מים מצויינים וראויים לשתיה אך כוס מים מבקבוק עולה כמו אלף כוסות מהברז.

שאלה: איזה נקודה מאוד חשובה בשלום בית, כדי שישירה השלום והשלום בבית? **תשובה:** מומלץ מאוד לא לסתור אחד את דברי השני, ולדעת להקשיב לדעתו של השני, למרות שחושבים אחרת ולנהוג בחכמה ולשמוע עד הסוף את הדברים, ואז להשמיע את הצד השני בחכמה ובענועם, ובכך זה מאפשר לצד השני לקבל את הדברים ולשנות את דעתו בלי שהוא מרגיש שפגעו בכבודו ובדעתו.

שאלה: כידיעו בהמון בתים שעת ההשכמה והקיימה של הילדים בבוקר היא שעה קשה, איך נכון להתמודד ולהתנהל מוקד ליד המתקשה לקום ולהתארגן בבוקר בזמן? **תשובה:** ברור שחכם עיניו בראשו ודבר ראשון יתחיל מהערב לחנך את הילד להרגיל שינה נכונים והיינו שלמרות שהוא אוהב ללכת לישון מאוחר וכל החברים וכו' וכו' אך לפני לקחת בחשבון שצריך להיות עירני ולקום מוקדם בבוקר. בשעות השינה להשתדל שהבית, לפחות בטווח השמיעה של הילד, יהיה במצב שינה. ואז לסכם עם הילד מתי מעירים אותו בבוקר וכמובן זה צריך להיות בשעה נורמלית לא מדי מוקדם ולא ברגע האחרון. כשמעירים בבוקר זה צריך להיות בצורה נעימה, להאיר את החדר ע"י פתיחת חלונות ואור, להעיר את הילד ברוגע ובכבוד ואז לצאת מהחדר לכמה דקות לתת לו להתאושש ואז אפשר להיכנס לעזרור לו לקום י"י נתינת יד וכדו' במקביל אפשר תמיד לומר לילד איזה חוויה נעימה שיש היום וכן אפשר לתמרץ את שם קם מיד באיזה משוה שהוא אוהב, ואם הוא קם תמיד, אפשר להחמיא ורק לעיתים לומר שאם לא יקום לא נלך לגינה וכדו'.

הלכות

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך: מצוות מעשר כספים היא מצווה גדולה מאוד וראוי לכל ירא ה' לקיים מצווה זו בהידור ויוכזה לעשירות בזכות זה. וכן נהוג העולם להקפיד לתת מעשר כספים, ואם התחיל ולא אמר בלי"י ה"ה ככל נדרי מצווה שמתחייב בו מדאורייתא. **נביא כאן כמה הלכות בענייני מעשר כספים** (לעיון בלבד, נלקט מדרך אמונה) וישעיר תורת הבית' להרב טשזנר). **סדר ההפרשה:** מפרשי מהקדן כגון קיבל נדוניה או ירושה מפרשי מזה. **וכן מפרשי מהרווח** אם עושה עסקים עם הכסף ומרוויח, וכן משכורת, מתנה, זכייה בהגרלה, מציאה (אפי' אם זו אבידה שלו והתייאש ממנה), ירושה אפי' משאר הפריש מזה, בכל אלו חייב לתת מעשר. **ואם קיבל תלושים לקנייה או חפצים** אינו צריך לתת מעשר, כי מעשר הוא רק מכסף. **יש עניין גדול בנתינת מעשר מדוייק** ממה שהרוויח וזו הצורה לתת, **עשיריות בדיק,** וכיוון שזה קשה לדייק יכול לתת יותר ולעשות תנאי שהשאר יהיה בגדר צדקה. **והיוב מעשר הוא מהצטוו' ולא מהברוטו,** והיינו הוצאות שבאו מחמת העבודה אפשר להוריד מהרווח כגון, מיסים, נסיעות לצרכי העבודה, מטסלה או עזרת בית שבאה בעקבות העבודה, זה מורידים מההכנסות ואז מחשבים המעשר מהשאר.

הוצאות הבית כארוננו, אוכל, וכל מה שחדרך לתת לבנינו אינו מוריד מהמעשר (לרוב השיטות אם מה שלא מחוייב לתת אלא רק כך הדרך לתת לבניו אינו מוריד ממעשר). **לכתחילה ייתן** לקרוביו העניים והכי קרוב זה לתת **להוריו** (רק כשאביו עני, אבל כשיש לו בשפע אסור לתת להוריו מהמעשר). וכן יש מצווה מיוחדת בנתינה לעמלי תורה ובפרט לעניים עמלי תורה. **ולגבי נתינה למצוות שחייב בהם** כגון שכר בניו לתלמוד תורה, ציצית, תפילין, ד' מינים, קניית עליות כשלא התכוון מראש לתת ממעשר, אינו יכול לתת **ממעשר. נתינת חפצים לבית כנסת** וכדו' יוכל לתת **חלק** מהמעשר שלו לעניין זה. **ובתי כנסת שרובם עניים** ולא יכולים להחזיקו אפשר לתת ממעשר לבית כנסת כי זה

נקרא נתינה לעניים. **החזקת ישיבות וכוללים** זו מצווה גדולה וראוי לתת לזה ממעשר כי זה נתינה לעניים שילמדו תורה. **מי שיש לו הרבה חובות** או שהוא אי בדקויות נוראה שאין בידו כסף למעשרות, אפי' שלא נותן כדאי שירשום בצד את חובותיו למעשרות ויתן בלי"ע כשירווח לו. **הקונה כרטיס הגרלה** מכספי מעשר מה שזוכה שייך למעשר ואין להפשות להתנות, ומשל לאחד שיאמר אני קונה כרטיס בתנאי שאזכה. **אבל** התירו רבים מהפוסקים לקחת 20 % שהוא דמי תיווך.

חידות

חידון שינון הפרשה: א. מה עשה ה' לחרפה של רחל? **אסף** אותה. **ב.** מהיכן יצא יעקב? **ג.** שם של שבע. **ג.** שם של אחד השבטים כשהפוכים את שמו הוא שם של בעל חי? **גד – ד.** מה מצא ראובן בשדה? **דודאים. ה.** יעקב שם לפני הצאן את? **המקלות. ו.** מה הדבר הגדול שעשתה רחל? **ויתרה** לאה. **ז.** מנשות יעקב? **זילפה. ח.** כבש שניתן ליעקב? **חיה. ט.** שה שניתן ליעקב? **טלוא. י.** הבן הרביעי? **יהודה. כ.** ה' הבטיח ליעקב והיה זרעך? **כעפר הארץ. ל.** איך קראו לבית אל לראשונה? **לוז. מ.** מה עשה יעקב עם האבן אשר שם מראשותיו? **מצבה. נ.** איך ידע לבן שה' ברך אותו בגלל יעקב? **ניחוש. ס.** מה ראה יעקב בחלום? **סולם. ע.** מה יעקב הבטיח שיעשה עם מה שהבטיח לו ה'? **עשר אעשרנו לך. פ.** היכן הבחין יעקב שלבן כועס עליו? **פניו. צ.** את מה לבן גזז? **צאנו. ק.** מה אכל יעקב בלילה? **קרנח. ר.** מה רחל הייתה? **רועת צאן. ש.** כמה שנים עבד יעקב ברחל? **שבע. ת.** מה גנבה רחל? **תרפים.**

שמות ספרים בפרשה: א. אבני המקום. **ב.** בית אלוקים. **ג.** באר ששדה. **ד.** מחשף האבן. **ה.** אהל יעקב. **ו.** פחד יצחק.

חידות פרשת שבוע: **א.** 10 פרשות בפרשה: **ב.** 12 אברים/חלקים בגוף האדם בפרשה: **ג.** 3 מילים רצופות בנות 3 אותיות באותו פסוק 5 פעמים: **ד.** 4 מילים רצוף כל אחת 4 אותיות בלבד פעמים: **ה.** 3 בפרשה החשובים כמות? **ו.** 3 פסוקים רצוף המתחילים באותם 5 מילים: **תשובות:** **א.** ראה (לא יב) ויקרא (לא ד) ויצא (כח י) וילך (כט א) ויגש (כט י) דברים (כט יט) וישב (כט יב) בא (ג ל) וישלח (לא ד) כי תבוא (לו לג). **ב.** אף (ל ב) בטן (ל ב) ברכי (ל ג) פני (ל מ) לב (לא כ) כפי (לא זמב) ראשו (כחי ב) רגליו (כט א) אין= עין (ל א) עצמי ובשרי (ט י) רחמה (כט לא) תוף (לא כז). **ג.** לבן אמו (כט י) מלא שבע זאת (כט כז) ואת צאן אחי (ל ב). **ד.** אמו (כט י) אשר אתה שוכב (כח י) רחל בתו באה (כט ו). **ה.** לי גס את זה (כט לג) לי בן על כן (ל ו). **ה.** סומא: רש"י כח יג. **אין לו בן רש"י ל א.** עני אליפז לקח את כספו של יעקב ואמר לך ישכעת נחשב כמות. **ו.** כט לג וכו'. תודה למרצה הגדול רבני יאיר נוסבכר שליט"א שהביא לי בטבווה את החומר המצ"ב.

חידון ידע תורני: א. מתי מברך ברכת המזון עם 5 ברכות? **ב.** מה אסור בחול ומוותר בשבת? **תשובות: א.** כששכח רצה או יעלה ויבוא ונזכר לפני הטוב והמטיב מברך ברכה. **ב.** האומר ירבה נזיר ביום שכן דוד בא אסור בחול ומותר בשבת משום שאין בן דוד מגיע בשבת.

חידות מאת ראש הכולל הידוע: **א.** ב3 פעמים של 5 מילים רצופות שכתובות באופן זהה, ב3 פסוקים רצופים. **ב.** בפרשה 7 שמות של 7 אנשים שהוזכרו בפרשת נח. **ג.** היכן בתרגום של הפרשה המילה "גלגלדי"? **ד.** ד' אמר לרחל יש שכר לפעולתך, היכן עוד בפרשה כתוב יש שכר? **ה.** בפרשתנו הוא נקרא פלוני, ובשרי של יום חמישי נוסף בו אות ה'? **ו.** מתי עושים קידוש ביום שלישי בלילה וזה לא יו"ט? **ז.** איזהו עשיר? **ח.** מתי אדם מסכים לחלות? **ט.** מתי שחרית הכי קצר? **י.** מתי אסור ביום חול להעמיד בהמתו ליד התבן ששידך של 1 לאשכנזי? **יא.** מתי בלוח שנה יש 2 ימים סמוכים שביום 1 לאשכנזי מותר ולספרדים אסור, ולמחרת לאשכנזים אסור ולספרדים מותר?

תשובות: א. ותתן עוד ותלך בן ותאמר. **ב.** ננען, נחור, ארם, יפת, רעו, שם, אברהם. **ג.** פלי"א פי"מ. **ד.** ותקרא שמו "י"ש שכר". **ה.** בפרשה ויקרא שמו יוסף, ובשש"י ליום ה' עדות ביהוסף שמו. **ו.** קידוש לבנה. **ז.** שבת כה: איזהו עשיר כל שיש לו מאה כרמים ומאה עבדים. **ח.** אפתחה פי בתפילה ובתחנונים, לחלות ולחנן לפני ממ"ה ואדוני האדונים. **ט.** ערב פסח ביום ששי (אין מזמור לתודה, וגם שיש לו יום הכי קצר). **י.** שו"ע שעיי"ב י"ט תבן שמשמש כמחיצה י' המתרת טטטול אסור ליתן לבהמתו לאכול, שמא זה יפחת מ"י טחמים ויכשל בטטטול בשבת. **יא.** תספורת בלי"ג בעומר ומוחרתו.

חידות לשאלו את הילדים: א. כמה סוגי אש של מצווה יש במשך השנה? **ב.** על איזה משקה (בלי חתיכות) לא מברכים? **ג.** איזה שם של אדם בפרשה יש שם של צבע? **ד.** באיזה אות אכוללים? **ה.** על איזו שאלה א"א לענות כן? **ו.** איזה מילה היא כינוי למשוגע. למשחק של תינוקים, ולאסיפת שיעור? **ז.** איזה אביוור של לידות, כשרואים את זה במקום אחר) צריך לברך? **ח.** מי מת ונקרא חי? **תשובות: א.** נח שבת. הבדלה. תוכחה. ל"ג בעומר ועוד. **ב.** יין ומץ ענבים. **ג.** לבן. **ד.** כף. **ה.** האם אתה יישן. **ו.** קוקו. **ז.** קשת. **ח.** בשר חי ולא מבושל.

חידון משמעותיות מילים – התפלל. הפגע

ח' משמעויות מילמלה פגע – התפלל. "ויופגע במקום" רש"י: לשון תפילה (בראשית כח יא). **פגע – תנה.** "ויופגע במקום" שפתי חכמים: לשון חנייה (שם). **פגע – בא.** "ויופגעו בו מלאכי אלוקים" רש"י: באו לקראתו (בראשית

לב ב). **פגע - ביקש**. "ופגעו לי בעפרון בן צורח" רש"י: לשון בקשה (בראשית כח). **פגע - פגש**. "כי תפגע שור אויבך" (שמות כג ד). "פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד" (אבות ו ט). "בהוראו קרן דפגע ברישא" (יומא נח:). **פגע - מכת מוות**. "ופגע יקרה את כלם" מצודות: מכת מוות (קהלת ט יא). "קנאים פוגעים בו" (סנהדרין פ"ט מ"ו). **פגע - נזק**: פגעי הטכנולוגיה, פגעי מזג האוויר. **פגע - העליב**: פגע עד עמקי נשמתו.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתירות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים:
א. זרמים ביד וברגל - בן משפחתנו סבל מתופעה זו עד כדי הידרדות של חלקים משמעותיים בגפיים גם לאחר קימה מהמחשב! לאור התייעצות עם מומחה הובן שמדובר בשיבה לא נכונה שלוחצת על קצה של עצב כלשהו. דאי לבדוק האם תנוחת הישיבה נכונה ומתאימה - והאם הכסא מתאים בגובהו למחשב. **ועוד כתוב:** יתכן מאוד שזה ממחסור של ויטמין B12 זה אחד התסמינים ואפי' אם בבדיקת דם יוצא תקין יש כאלו שלא מספיק להם כי בבדיקת דם 2000 זה תקין אבל יש כאלו שצריכים 400 **ועוד כתוב:** היה את זה לאבי שיחיה ולאחר זמן התברר שזה פריצת דיסק ועדיף לבדוק מהר שלא יחמיר ב. יעוז פסנינוי בקשר לפניה של מורה שיוצאת לפנסיה - מתוך הכרתו וניסיון אישי כדאי מאוד לעשות יעוז פסנינוי למרות שיוצאות לפנסיה (מורות בכללי אין עניין לעשות יעוז כי הם מאוגדות בארגון שדואג לכל ההטבות לכן יש עניין לעשות רק בפנסיה) הכי טוב לבקש מהבנק שלה לקבל יעוז ע"י יעוז פסנינוי, רוב הבנקים נוטנים פגישה יעוז בחינם כחלק מהשרות (פגישה שעולה 1000 שקל), כמו כן היועצים הפנסיוניים של הבנק אויבקיטיביים בניגוד לסוכני הביטוח שעובדים של קופה מסויימת. כלכלי לכל אדם (לא מורה) שעובד מעל 10 שנים שכיר עם משכורת מעל 8 אש"ח כדאי לבקש מהבנק שלו בחינם פגישה עם יעוז פסנינוי וחוסכים אלפי שקלים ג. בסי' נפתחה אפשרות לקבל עזרה וסיוע לילדים ומבוגרים בהתמודדות עם קושי בדיבור. על ידי שיחות, תירגול, ועוד. ניתן להשאיר פרטים בכתובת מייל: l15645351@gmail.com. ניתן להשיג בבי"ב שוקקים מיוחדות (שהעדה מטושטשת חלקית) לאלו שזקוקים ללכת או לנסוע באזורים לא נקיים, להשיג במייל gmail.com/2711526

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות ואו רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מכות כביסה שלפעמים הבגדים הלבנים יוצאים עם כתמים [שלא יורדים גם לא באקווימיקה] האם יש פיתרון לזה שיפסיק לעשות כתמים: ב. איך אפשר להיפטר מעש המזון שנמצא כבר הרבה זמן ע"פ שבערנו ביסודיות וזרקנו את כל האוכל הנגוע והמלכודת ג"כ לא עזר. ג. נחסס לי כרטיס רב קו אנונימי עם 400 ש"ח בתוכו, ובעמדות רב קו אמרו לי שאין להם אפשרות להוציא את הסכום כי משרד התחבורה חסם את הכרטיס וצריך לפנות אליהם, ובפניהם טלפונית אליהם הם אמרו לי שאין אפשרות כי הרב קו אנונימי, אשמח לעזרה להיכן לפנות ד. אשמח לקבל עצות ופתרונות לתחושת צריבה ואי נוחות אחרי המקווה הנגרמת כנראה מהכלור שבמים ח. מחפש פתרון לכולסטרול גבוה ו. משמחת תורה אני צרוד, עם כאב קל מתחת לגרון, הייתי אצל א.א.א. ואמר שזה כנראה פרלוקס אני תחת השפעת אומפרדקס שבועיים ללא שיפור, אם מישהו מכיר את התופעה הזו אשמח לדעת פיתרון. ז. כאבי פרקים שמפריעים לתפקוד בגיל 27 (הופיע אחרי לידות) - יש דרך להעביר אותם? ח. מחפש מידע על טיפול יעיל נגד אלרגיה לאבק ט. מחפש מידע על מקום להסרת נקודות חן במחיר זול

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת מעניין מי היה הראשון שהמציא שסופגניה זה מחסן? למה תמיד מתעוררים מהחלום המתוק לפני שהוא מסתיים? הלו, אתם שם בקואליציה, לפני שאתם מקדמים עונש מוות למחבלים, תארגנו עונש מוות לחיות הבר והמכרסמים שמסתובבים בערים.

אמרו על בחור אחד שהוא כוכב. במה זה בא לידי ביטוי שהוא כוכב? - למשל הוא לא אוכל טשולנט בליל שיש.

הרגע הזה בבית הכנסת שמישהו מגיע ורוצה לשבת על הכסא שלידך ואתה צריך לפנות את כל הדברים שהנחת על הכיסא.

ישראל במסר לסעודיה: אל תתלהבו כל כך מטראמפ. יגיע הזמן שהוא ימכור כלי נשק מתקדמים גם למדינות שמאיימות עליכם.

מה שהכי טוב בטשולנט זה הטעם שמרגישים לפני הביס הראשון.

הרגע הזה שאתה נכנס לאולם השמחות ונערך להרעף שפע ברכות על עגל השמחה אבל הוא לוחץ את ידך בחטף ומאיר פנים לאורח אחר.

הפוליטיקאים החילוניים שמחפשים ומגדפים כל דבר שבקדושה אבל מקפידים לבלש כיפה כשהם מוזמנים לסעודה אצל ידוען חרדי.

השכן הזה מהבנין הסמוך שמעיף את שקית האשפה שלו לפח של הבניין השכן ואפילו לא מקפיד לוודא שהשקית נכנסה לתוך הפח.

פתוח 24 שעות ביממה עד 12 בלילה.

מסתבר כי גם מי שלא שנה יכול להיות שנה ופירש **גזל ואינו יודע ממי**, יעשה צורכי רבים, גזל שינה ואינו ידע ממי, ידרוש בליל שבת

דרשה בליל שבת חשש של אמירה לנוחרים...

הראש של הקהל בדרשה, זה כמו מעלית שבת, יורד קומה קומה ועולה הכל ביחד

הרגע הזה שאתה מסתכל על הדרשן, ואח"כ אתה מתחרט על זה עד סוף הדרשה

הרגע הזה בשבעה, שאתה מנסה לתפוס את הרגע הזה של המקום ינחם,

בחור מחפש חברותא בין הסדרים ללימוד הפסק דפונבי' **אם החיים מזמנים לך לימונים**, רק אל תעשה מהם וופלים **שף שרגא במתכון חדש לקראת החנוכה**, סופגניה בטעם וופל לימון

חתול שוכב על הדשא, איך אפשר לדעת אם הוא ישן או מת? - באים אחרי שבוש ובודקים, אם הצפרניים שלו לא גדלו במהלך השבוע סימן שהוא מת.

ראובן: אתה יודע איזה קור בחוץ? שמעון: איזה?

שף שרגא יוצא במבצע חסר תקדים: סופגניה ב-0.90 אג' לכל המזמין טשולנט 70- שקל. מוגבל ל-4 סופגניות.

יש חקירה גדולה לגבי ירע לשבע בטעם לימון, האם מאחר שזה רבע לשבע זה טעים, או שמאשר שבעעם מדובר בוופלים לימון, זה לא טעים

תזכורת לנהגים: לא חייבים להעיף ממש את כל המים מהכביש על הולכי הרגל, אפשר להשאיר קצת מים בכביש.

התחילה עונת "בא נראה מי יותר מהיר, אתה או הכיפה..."

המבוקר היה לנו: חורף, קיץ, סתיו ואביב. אפשר להודיע שהשנה כבר הסתיימה.

הגיגה העונה שאמא מבקשת שאתה תלבש סוודר, כי קר לה.

אמרת לבני לקנות במכולת לחם, ואם יש קוטג' שיקנה שש. הוא חוזר הביתה אם שש נכירות לחם בטענה שהיה קוטג'.

כשהייתי קטן לא היה אכפת לי מה אני לובש, כשאני מסתכל בתמונות שלי, אני רואה שגם להורי לא היה אכפת.

איפה יש הכי הרבה פקקים בבני ברק? בקוקה קולה.

אמרת לך תמתין חמש דקות, למה אתה מתקשר כל רבע שעה?!

מרצים לא אומרים "אין לי מושג", הם אומרים: "שאלה מצויינת, נגע בזה בהמשך".

מורה: מה אתם מקבלים אם תחלקו תפוז? לשמונה? תלמיד: תפוזיפס.

הרגע המשפיל הזה שאתה הולך להרים את הנייר שלא הצלחת לקלוט לפח.

אני לא מבין מה הביעה שאמריקה תמכור לסעודיה מטוסי אף 35, הרי גם ישראל מכרה לחיזבאללה ביפרים.

השיר החדש - לכה דודי במנגינת יש כשר ויש סים מהדרין **שף שרגא מכריז:** בקרוב אוציא במהדורה מוגבלת גפילטע פיש בטעם הפלאפון של הפצרי"ת.

האנשים האלו שכשנאבד לך משהו שואלים שאלות כמו "איפה שמת את זה בפעם האחרונה".

האנשים האלו שאומרים תאכל זה טעים, זה אני בשלת/אשתי הכינה.

את המה לא רואים אבל כשהוא חסר רואים.

הרגע הזה של אושר: בקשו ממך להוריד כביסה ואז אתה מגלה שהיה עדיין רטוב.

דרושים שני אנשים לחתוך ערבות על קנית סופגניה.

הרגע הזה שאתה רץ בכל הכח, להספיק את הרמזור, ולא הצלחת, ואתה ממשיך לרוץ ימינה כאילו כלום לא קרה.

היכי דמי מרובע: לוחץ על העצור באוטובוס לפני התחנה הסופית.

היכי דמי אופטימי? אחרי 3 סופגניות, שותה דיאט קולה. **יש כאלה שפסיימים** את התפילה בעלינו או בקוה, אצלנו מסיימים באפשר באשראי או במזומן.

מה משותף לאוטובוס ושמו"ע? עשר בעמידה.

כל פעם שאשתי מגהצת עם האשראי, זה עושה לי קימוטים.

תודה מיוחדת לאיש הגדול בתורה ובאמונות חכמים, שהוא מגדולי המפעלים בהשקפה תורה וצורפה בדרך מסורת רבותינו, ומוסר את נפשו למען כבוד רבותינו, מקורבם ותביבם של גדולי ישראל זע"יא ויבדלחטו"א, הבחור החשוב והמופלא **צבי בנימין שניידר** שליט"א, יה"ר שיוכה להמשיך במפעלתו לאורך ימים ושנים טובות במילוי משאלות לבו לטובה.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה "לכתובת" alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. **הכל העלוניים' בשם הבית התורני.** **ובעוד קבצי עלונים.** **וכן בקול הלשון** מקשישים על מאגר השיעורים/עבריתות/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע והמהמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבנינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 0132641 ולחקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמשפרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים ואי"ה יפוסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחדש ממוצע כי בבית"א לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרס כץ-עלון, (לשנה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי שישלם עבור קוה שבוועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: ישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רותשילד שליט"א שהדור זכה שזכה אוהב ישראל נמצא בתוכו. או אצל האדמו"ר הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א שהוא אדם הכי מיוחד שקיים במיר. **עוד בירושלים** בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דגנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **עוד בירושלים** מורדות גילה בקהילת בני הישיבות המפוארת אצל משפחת וייס. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה - רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והטהור רבי נחום זכריש שליט"א שלאחר מעמד סיום הש"ס האדיר פתח בסערה רבת כדרכו, את המחזור השלישי של 'מבקשי תורה'. הודעה זו נשלחת כמילוי מקום של הרה"ג צימרמן שנמצא בחופשת לידה כפויה. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אבינו מן השמים לקבל את העלון בביתו, הוא מבאיל לו במאור נעים ממש. **בבית עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב נבעה בי. **בהר יונה:** אצל רבינו שמוחה שולמם שאם הוא לא היה, לא היה קוראים לעלון. **ברחובות** ישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון המופלא רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **בקריית מלאכי:** ביישיבה ע"י הבחור המופלא הצדיק והמתמיד שעדיף להיות מגדולי האב רבי שמואל ברוך שליט"א **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה. **בחרשי:** במתחם בני כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת תניכי קיק' תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חזרון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **בראשון לציון:** ביישיבת עטרת שלמה. אצל הנ"ל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, מאור שרגא באבן גבירול, ובאחוזת ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח"ר רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי יודאן וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח"ר יצחק שדה. **ברעננה:** ביישיבת חייל אורייטא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל רבי משה חדש במנין אברכים ברחוב אהבת ישראל בקהילת החדשה ברשות הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן. וכן אצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא מבחרי ישיבת דרכי משה בבית שאן. **בגבעת שמואל:** אצל האברך הגה"צ והנחמד לכל אחד הרב עידן סוקולד שליט"א בכולל משכן אברהם ויצחק.

{ אז נדברו }

פרשת ויצא תשפ"ו | גליון מס': 712 | לסדר: "כי לא אעובר עד אשר עשיתי את אשר דברתי לך..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

--

ניתן לשלוח הערות או תגובות

על העלון למספר פקס:

077-4448588

חדש: נפתח מוקד חדש של

מכירת ספרים מבית אז נדברו

חדשה לספרים בשכונת

נווה יעקב ירושלים

לפרטים - 0548500615

--

לתרומות ולהוראות קבע

לעלון:

באשראי: "נדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

האם יש נתחים מסוימים ביהדות ש... ש'אנוכי לא ידעתי?

כמידי שנה, כשרק מתחדשת עלינו פרשת ויצא אני פה בגיליון מתחיל להתעורר לחיים... מה יש?? יש לי משהו עם הסוגיה של שנים עשר שבטים... איבדתי אצלם משהו... את מה איבדתי אצלם? את עצמי!!! אבל היות והקוראים לא צריכים לסבול שיש לי משהו עם י"ב שבטים... אז הפעם נדבר על 'משהו' אחר... ובכן: היום יש לי חידה: מהו הספר הכי קשה ומסובך בנ"ך?? נכון יש יהושע שופטים שמואל מלכים ישעיה ירמיה יחזקאל תרי עשר תהילים משלי איוב וכו'...?? מכל הרשימה הזו... מהו הספר הכי מורכב והכי קשה להבנה? נו... מה אתה אומר???

אז ככה: מבחינת הבנה לשונית... לפי הערכתי ספר הושע, ישעיה ואיוב... הם הספרים עם הלשון היותר כבדה שבלי 'מצודות' אין לך מושג מה כתוב שם ואתה אפילו לא יודע איפה לשים את הפסיק... אבל עזוב... אני לא מדבר על קושי מהסוג הזה... זה לא נקרא קשה... צריך בשה"כ להשקיע טיפה זמן ולהיצמד לפירוש הפשוט ואתה מבין... אני מדבר על נביא שבאמת מסובך להבין אותו... אז זהו!! שיש ספר בתנ"ך שדווקא מבחינה לשונית הוא הכי קל להבנה... הם גם מרתק וזורם בקריאה... אבל יש בו מורכבויות מאוד מאוד סבוכות שלטעמי הוא הספר הכי מסובך בתנ"ך שאין לי מושג איך מצליחים ללמד אותו בסמינרים או בחדרים... תנחש איזה ספר?? לא פחות ולא יותר נביא שמואל א' וב'!!!

מי שקצת בקי בנביא שמואל... יש לו כביכול משהו מגמתי מתחילה ועד סוף!!! יש שם קו אחד מוביל לאורך כל הדרך והוא: הצפה של ניגודים פנימיים בין קדושי עליון גדולי האומה היהודית... מדובר במאבקים בקנה מידה של חיים ומוות בו בזמן ששני הצדדים צדיקים הכי גדולים בעולם... ואני היהודי הקטן אמור לקרא ספר שמואל... לפגוש שני צדדים יריבים ואין לי רשות לתפוס צד! אני אנוס על פי התורה וע"פ קבלת חז"ל להאמין ששניהם קדושי עליון ולנהוג בשניהם כבוד והערכה

לצורך העניין אתן לך שתי דוגמאות חריפות ביותר:

נתח משמעותי מספר שמואל א' עוסק ברדיפות ששאל המלך רודף את דוד!! (בערך 9 פרקים) עכשיו ככה: יש מימרא מפורסמת בחז"ל שאם יש תלמיד חכם חולה צריך שיבקש עליו רחמים ולא זו בלבד אלא צריך שיחלה עצמו עליו... (בהזדמנות זו נא להזכיר לעורר רחמי שמים על אחד מגדולי הת"ח בדור ר' ישראל בונים בן חיה רויזא לרפ"ש) מה המקור למימרא הזו?? שאלו המלך!! שאלו מתלונן בפני התלמידים שלו, 'ואין חולה מכם עלי ואין גולה את אזני...' אני כ"כ רוצה להרוג את דוד כי הוא מורד במלכות ואני מחפש אותו בנרות... ואילו אתם לא משתפים פעולה... 'ואין חולה מכם עלי...' אתם לא מספיק מתמסרים בשבילי... אתה קולט?? תנסה לדמיין שאני ואתה נמצאים בסיטואציה המזעזעת הזו... שנינו זכינו להיות תלמידים מובהקים של היהודי הכי קדוש והכי ירא חטא בעולם- הלא הוא שאלו בחיר ה'... מדובר במלאך ה' צבקות ואנחנו יושבים לפניו בהכנעה ובהתבטלות... ויום אחד אותו רבי קדוש- שאלו בחיר ה' מחליט לא פחות ולא יותר להרוג את דוד... ותחשוב ששנינו מבינים בשכל הישר שזה לא נכון!! לא מגיע לדוד למות!!! כי הוא לא עשה כלום... ולא זו בלבד אלא תזכור שמדובר פה בין הייתר בהליגער דוד על ככלל המשתמע מכך... (גם אותו הספקנו כבר להכיר מתוך ביהמ"ד של שאלו ומפובשות שהלכה כמותו בכל מקום) ולמרות זאת!!! גזרה חכמתו יתברך להשרות רוח רעה על היהודי הכי קדוש בעולם!! הלא הוא שאלו בחיר ה'... ואותו שאלו קדוש ה', תובע מאיתנו להסגיר את דוד... ואנחנו כעת קרררועים בין הדרישה של שאלו בחיר ה' לבין חייו של דוד מלכא משיחא... נו... היינו משתפים פעולה?? היינו מסוגלים להסגיר את דוד שיהרג על ידי שאלו?? מסתמא שלא!!! אז נכון... זה באמת מה שהם עשו... הם באמת לא שיתפו פעולה עם שאלו... ובדיוק על זה שאלו מתלונן: ואין חולה מכם עלי ואין גולה את אזני!!! אתם תלמידים לא הגונים!! לא מתמסרים להיות חולים עלי ולקיים את בקשתי... וחז"ל לומדים מהנזיפה הזו להלכה שתלמיד צריך להחלות את עצמו על הרב... ותחשוב שלמרות שאני ואתה מקבלים כזו נזיפה, וחז"ל עוד מאמתים אותה... בכל זאת נדרש מאיתנו לא!!!!

לא להיות כמו הזיפים שבאו 'ויאמרו לשאלו הלא דוד מסתתר עמנו...' אתה קולט?? כשאני מגיע בתהילים לפרק נ"ג שהזיפים גילו לשאלו איפה דוד מסתתר... מה עובר לי בראש?? איזה רשששעים... למה?? למה הם הסגירו את דוד?? אבל איפה... אתה בטוח שהיית נוהג אחרת?

אתה יודע איך שאלו שיבח אותם 'ברוכים אתם לה' כי חמלתם עליי?? תבין: הזיפים לא עשו פה שירות ליועמשי"ת או הפצרי"ת... הם עשו רצון צדיק!!! והוא מודה להם מקרב לב, ותוך כדי עלי הוא כועס שלא עשיתי מה שהם עשו... ולמרות זאת נדרש ממני וממך להבין שלא!! אסור לי לשתף פעולה!! אסור לי להיות דואג האדומי... אסור להיות הזיפים... אסור לי להסגיר את דוד למרות שהרבי שלי ביקש ממני את זה מפורשות... אה... אתה מתחיל לקלוט את עוצמת המורכבות??? מצד אחד להמשיך להבין ששאלו הוא בחיר ה'!!! וחססר למי שיעז להקל בכבודו... (כל כלל ישראל נענשו בשלוש שנים רעב על זה שלפני 40 שנה לא מספיק הספידו את שאלו... דוד בסוף ימיו נענש ב-לא יחם לו' בגלל שהוא כרת את קצה כנף מעילו של שאלו, דוד מתקן פרק מיוחד שיגיון לדוד ככפרה על זה שהוא קרא לשאלו אויב) ומצד שני לדעת לא להיכנע לדרישה שלו להסגיר את דוד!!! אה... אתה מסוגל להבין כזה דבר?? הנה לך מורכבות אופיינית של ספר שמואל!!! וככה זה לאורך כל הספר... ואני עומד ושואל: איך?? איך מחנכת מצליחה להעביר כאלו מסרים עדינים בסמינר? ואיך מלמד בחידר מצליח??

למה יעקב אבינו כל היום מתעסק עם אבנים?? אבן ישראל!!!!

אם תשים לב: יעקב אבינו כל היום מתעסק עם **אבנים**... זה מתחיל עם **יוקח מאבני** המקום וישם מראשותיו וכל האבנים נהיו אבן אחת... ואח"כ כשהוא התעורר **יוקח את האבן** אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה... משם הוא הולך ארצה בני קדם... ומה קורה שם? **והאבן גדולה על פי הברא**... וגללו את **האבן**... והשיבו את **האבן**... ויגש יעקב ויגל את **האבן**... יחד לב וגל אבן!! ואז כשיעקב עושה 'סולחה' עם לבן... ויקח יעקב **אבן** וירימה מצבה... ויאמר יעקב לאחיו לקטו **אבנים**... אח"כ ה' מתגלה ליעקב ושוב: ויצב יעקב מצבה במקום אשר דיבר אתו... **מצבת אבן!!** אח"כ ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה... לא כתוב שיעקב מספיד אותה... שום דבר... הדבר היחיד שכתוב: ויצב יעקב מצבה על קבורתה היא **מצבת** קבורת רחל!! ואחרון חביב הברכה שיעקב אבינו מברך את יעקב: מידי אביר יעקב משם רועה **אבן ישראל!!** כתוב כאן שיש ליעקב משהו עם אבן...

מילא יצחק אבינו... ליצחק יש עניינים עם בארות... לאברהם יש עניינים עם נפשות... אבל יעקב?? מה זה האבנים האלו?? מה יעקב אבינו כל היום בונה יציקות בטון?? והתשובה היא: שאבן זה החומר הכי מגושם שיש!! הכי גס!! הכי אטום!! אבן... קיר... השליחות של יעקב אבינו שיהיה לקב"ה מדור ושכינה בתחתונים!! היות ונתאוהו הקב"ה שיהיה לו מדור ושכינה בתחתונים... לכן יעקב אבינו צריך להוריד את השכינה עד החומר הכי מגושם שיש... הכי בתחתונים... ואיפה זה הכי למטה?? עד האבן!!!

יעקב קראו בית!! יעקב אבינו הוא הראשון שבונה בית בישראל! בית של תורה!! אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה... אצל אברהם ויצחק זה עדיין קצת גבוה ומרומם... או שזה הר- מי יעלה בהר ה', ואצל יצחק זה יוצא יצחק לשוח בשדה בחקל תפוחין קדישין... אבל יעקב?? יעקב זה בית!! בית זה ארבע קירות!! יעקב אבינו זה להוריד את עבודת ה' ולתרגם אותם לארבע קירות!! לקרקע אותם עד הריצפה... עד האבן... ---

עד כאן מילים גבוהות... כעת תכלים: כלפי מה הדברים אמורים??

אני מכיר בחור צעיר שנמצא כעת בחיזוק גדול... הוא עולה ומתעלה במסילה העולה בית ה'... אני מכיר עוד בחור שהוא מתהלך בסילודין ובדבקות בשדה... שניהם בחורים שאוחזים כעת במדרגה רוחנית מאוד גבוהה... אבל להגיד לך שזה מעודד?? לצערי לא!! לצערי הייתי שם... גם אני הייתי בתקופות היפות האלו שכולי נשאבתי לגבהים... לעוצמות... לא רציתי לגמור שמונה עשרה... לא רציתי להפסיק ללמוד... הייתי פשוט נשאב לרוחניות כמו מגנט... עליתי ועליתי בסולם יעקב... ואז הגיעה הנחיתה... הגיע הזמן לרדת בסולם יעקב... לאט לאט נעלמו האורות... כל החשק והמתיקות והערבות נתפוגגו... מצאתי את עצמי תקוע עם כל מיני סטנדרטים של שמו"ע ארוך וסדרים בתענית דיבור שבהתחלה איכשהו שרדתי אותם כי היה לי קשה לרדת מהעץ... אבל לאט לאט כנראה השלמתי עם העובדה שאני כנראה בירידה!! והתחלתי לאט לאט לחשב מסלול מחדש ולהתאים את הלימוד שלי ליכולות שלי העכשוויות... זה היה מר!! זו הייתה תחושת ירידה... נחיתה... אולי אפילו קריסה... אבל דבר אחד לא קלטתי!! שכן... אני מרגיש ירידה... אבל זו ירידה בסולמו של יעקב!! זו ירידה נכונה... זו ירידה של התאמה... אני פה לא בשביל לעלות אלא בשביל להוריד!! גם כשאני עולה במעלות התורה... אני לא עולה בשביל להישאר שם... אני עולה בשביל להוריד את השכינה למטה... להשלים את רצון ה' שיהיה לו מדור ושכינה בתחתונים, בחור יקר: מתי אתה יכול לסמן בסיפוק שהנה!! משהו טוב קורה איתי... אני מתחיל לנגוע ביעד?? מתחיל להיות לי אחיזה ביעד?? אתה יודע מתי??

כשאתה מצליח ללמוד גם כשאתה מרגיש אבן!! תגיד לי: קרה לך פעם כזה דבר?? קרה לך שלמדת ולא היה לך טיפת התלהבות... טיפת חשק... מה כן היה?? היה אבן!! ו... ומה עשית?? המשכת ללמוד... אתה והאבן... האבן ואתה... קרה לך כזה דבר?? אם עדיין לא קרה לך כזה דבר... אז אין בעיה!! לא נורא... כנראה שאתה עדיין צעיר, ועדיין לא הגעת לשיעור קומה של אבן ישראל... אבל!! אם בוקר אחד אתה תתישב ללמוד ופתאום תרגיש אבן... (אתה יודע מה זה אבן?? אבן זה לא בהכרח דוקר... לא כואב... אבל קר כזה!! קר כמו אבן... אפסטי... חסר רגש וחשק... אבן!!) אם אתה סו"ס מרגיש אבן... אורה... כעת יש פה רגע מכונן!! והיה: אם אתה נכנס להיסטוריה... אבאלע... אני מרגיש אבן... מה קורה פה?? איפה החשק? איפה המתיקות בתורה?? אי אפשר ככה להמשיך? אני לא יכול! אני במשבר, מצטער... אני לא יכול ככה להמשיך... אם זו התגובה שלך... אז שוב... לא קרה כלום... זכותך... כנראה שאתה עדיין לא אווז שם... אבל!! אם כשיגיע הרגע הזה של האבן... אתה לא תבהל... אדרבה... אבא שבשמים: אתה רוצה היום סדר הכנה בטעם של אבן?? בבקשה!! אני איתך גם באבן... אני פה בשביל לשמש מדור ושכינה לה' גם במגע אבן... אם הצלחת ללמוד סדר שלם ברוגע ובשלווה בטעם של אבן... דע לך שכעת יש לך נגיעה ביעד!! נגעת באבן!! אם הצלחת לעסוק בתורת ה' גם כשאתה מרגיש כמו אבן... במילים אחרות: מה קרה כאן?? הורדת את השכינה עד האבן!! עד הנקודה הכי מגושמת... עד הסדר הכי מיושב שלי... האם היה לי כיף בסדר הזה?? ממש לא!! לא כיף להרגיש אבן...

נכון... ברור שאני הרבה יותר אוהב ללמוד בחשק ובמתיקות ובעזה"ש החשק עוד יחזור ובגדול... אבל היום לכה"פ זכיתי לגעת ביעד!! נכון שהיום ה' לא מילא את תאוות ליבי... אבל אני!! אני זכיתי למלאות את תאוות ליבי ית' שנתאוהו שיהיה לו מדור ושכינה בתחתונים... והנה הבאתי לו את זה... הבאתי לו אבן ישראל!! למדתי למענו תורה למרות שהרגשתי אבן... תקשיב טוב טוב: כולנו מכירים את השיר המרגש 'והנה ה' ניצב עליו' אבל כמה פסוקים לפני כן יש פסוק **יוקח מאבני** המקום וישם מראשותיו!! אומר הזה"ק: שהקב"ה לוקח את הרגעים של האבן... ודווקא אותם הוא שם עטרה לראשו- וישם מראשותיו... סו"ס אל תשכח שאנחנו נשלחנו כאן כדי לאהוב את ה' ולעשות לו נחת רוח... אז בדרך כלל ה' אוהב אותך ונותן לך נחת רוח בלימוד וחשק ומתיקות... אבל לפעמים ה' גם רוצה אהבה ממך!! הוא רוצה לשמוע שגם אתה אוהב אותו... ובשביל זה מגיע אותו בוקר של אבן... שאתה מרגיש אבן... ואז ה' שואל אותך: האם אתה מסכים לאהוב אותי?? האם אתה מוכן לפגוש אותי גם באבן?? האם אתה מוכן להמשיך להיות איתי בארבע קירות גם כשהוא לא הכי כיף ומעניין?? וכשאתה מסכים ה' יודע שבנית לו בית!! כי בית זה משהו קבוע!! משהו יציב... מקום שממשיכים לחיות בו ביחד גם כשאין חשק... אנה ה'... ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים...

הלכה (בקרב ממש) למעשה

יוצאים לדרך... בקרב ממש ממש

ממש...!!!

כמה בקרב? זה כבר תלוי גם בכם...

כאמור בשבועות הקרובים אי"ה יוצא לאור ספר שמלוקט בו חלק גדול מהנכתב במדור 'הלכה בקרב למעשה!!' כל מה שחסר כעת להוצאת הספר זה: א. כריכה. ב. כסף. ג. עוד קצת עידוד!! ואת שלושתם אנחנו מקבלים בברכה...

לפניך דוגמית קטנה מתוך הספר!!! כותרות הפרקים מהתאריך של השבוע הבעל"ט- י' ט"ו

(בדיקת זכרון לקורא: האם אחת הכותרות זכורות לך? ונראה אותך מצליח לזהות כל פרק לאיזה סדר בש"ס הוא מסווג ולאיזה ספר ב"ד החזקה הוא שייך... כן... קצת נושא בעול במלאכת בניית ערכי האינדקס והמפתחות והמ"מ)

י' כסליו בעלי יצא לקרב מול היוונים, האם אני מותרת לאכול בתרומה??

י"א כסליו שני האחים נישאו לשתי האחיות, וכך התאפשר להם לצאת למלחמה...

י"ב כסליו המתח היומי בבית המקדש, האם הקב"ה מרוצה מהלילה האחרון??

י"ג כסליו השניצלים לא יחולקו עד שתשירו מנוחה ושמחה וקה ריבון...

י"ד כסליו ר' איצלה המאסף של התרומה עבור ערי הכהנים...

ט"ו כסליו הסיפור החשוך והעצוב, אבל בסוף הוא יגמר עם האור של חנוכה...

ט"ז כסליו פרק א'- המחבת התמימה שהתפתחה לממדים של קונטיינר...

י"ז כסליו פרק ב'- העשרון הבודד שתפח לששים עשרון...

עלות של הקדשה לזכות של יום אחד בודד- 500 שקל.

מי שיטול על עצמו עלות של יום אחד בחודש, יוכל לכתוב הנצחה/הקדשה והיא תכתב בשולי אותו פרק...

רגע ואם מישהו תרם והתעקש שלא נכתוב שום שם, נראה לך שגריב איתו...?? ואם מישהו תרם פחות, והוא בכ"ז ביקש להנציח שם וטען שזה יכול לגרום קורת רוח למישהו (מישהו שעדיין חי) נראה לך שלא הקדשנו? אולי כן...

דבר אחד כן נכון: אנחנו צריכים עוד תרומות!!!!

תכלס... איך תורמים?:

- ✓ נדרים פלוס (עלון אז נדברו)
- ✓ נדרים פון: 0799-654321
- ✓ העברה לבנק פאגי, סניף 182, חשבון 747815 ע"ש שב שמעתא.

התרומות מוכרות להחזר מס.

ליצירת קשר:

0548446691 0527683095

66

אכן יש (עוד) דרכים בעבודת ד' ואנכי לא ידעתי.

(המשך-) מילא אנחנו הגברים.. אנו מצאנו פתרונות יצירתיים משלנו... או שאנחנו בכלל לא פותחים נביא ואז הכל בסדר... או לחילופין- בדור שלנו מצאו עוד פתרון מקסים... מה שנדרש ממך בסה"כ זה לדקלם בכל שני משפטים שאנחנו לא מבינים כלום ואין לנו שום השגה ומה אנחנו מבינים והעבירות 'שלמה' זה המצוות שלנו... (ואגב: לא סתירה שזה גם נכון) וככה אתה משריין את עצמך מראש... עוד לפני שמישהו העיז בכלל לשאול משהו... אתה כבר הגעת עם שפירץ של שפאכטעל וסתמת לו את הפה... לא שואלים... לא מבינים... אין בכלל דבר כזה שנקרא הבנה! העיקר שיצאתי יפה מהסיפור ואוי ואבוי למי שיעז 'לבלגן לי את הסדר הטוב', כשזו ההתנהלות... אז גם את ספר שמואל אפשר לעבור בשלום ללא כל מאמץ... **אז זהו!!! שאני דווקא בעד... אני בעד חיים קלים...** רק השאלה שלי זה בעיקר על גד החוזה ונתן הנביא שהם הם ה'נביאים טובים' שכתבו את ספר שמואל ברו"ק (ב"ב טו.) וזה נקבע בכתבי הקודש... למה?? מה העניין שלהם לעשות לנו חיים קשים ולהכניס אותנו לפינות המסובכות האלו?? מה היה האינטרס שלהם להכניס אותי בין ההרים הגדולים ולהבין אותי. שאני אצטרך כל הזמן להבין שלא מבינים ולהסביר שלא מסבירים... מצד אחד מזהירים אותי באלף אזהרות לנהוג כבוד בשני הצדדים כי שניהם קדושי עליון... ומצד שני הנביא יפרט לי לפרטי פרטים עד כמה כל אחד בטוח שהשני טועה לגמרי... ונדרש ממני להבין ששניהם אמת!! למה לסבך אותי כ"כ?? מה זה נתן לי??

אבל חכה... בא נעבור לדוגמא השניה... אני לא צריך להסביר לך מי זה דוד המלך... אם חז"ל אומרים שהוא קודם לאבות הקדושים והוא רגל רביעי במרכבה אז תסכים איתי שאם נניח זכיתי להיות תלמיד שלו... זה אומר שזכיתי להיות דבוק בצדיק הכי גדול בעולם... והנה... תאר לעצמך שאני גולה יחד עם דוד בנאמנות במעלה הזיתים בברחו מפני אבשלום... ולפתע מופיע שמעי בן גרא ומקלל את משיח ה' בקללה נמרצת... נואף, מואבי, רוצח, צורר, תועבה. ואני שואל אותך: איך אני אמור להתייחס לבן אדם שככה חירף וגידף את הצדיק הכי הכי הכי גדול בעולם?? אתה מסכים איתי שהכי טבעי שמהיום הבן אדם הזה יהיה מחוק אצלי אבל סופית!!!! הרי תסכים איתי שאם היה רב גדול אחד מדבר בגנותו של הרב שלך... גם אם הם הוא היה מדבר הרבה פחות חריף ובוטה ממה ששמעי בן גרא אמר על דוד... הייתי מוחק את הרב הזה לגמרי!! כי אם ככה הוא מדבר על הדמות התורנית שלי... אז מבחינתי הוא לא שווה את התואר רב... אז זהו!!! שספר שמואל שוב מאתגר אותנו במורכבות בלתי נתפסת... מצד אחד: זה באמת איום ונורא, ובאמת שמעי בן גרא התחייב מיתה על מרידה בדוד, ודוד בעצמו דואג שזה יקרה... אבל במקביל!!! דוד נוהג בשמעי בן גרא כבוד ומקשיב בהכנעה ובשברון לב לכל הקללות שלו... ולמה? כי אלוקים אמרו לו קלל!! (גם כשדוד מצוה את שלמה להרוג את שמעי... הוא עושה את זה בלב כבד... כי דוד יודע שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה... כל ההצלחה של שלמה במלכותו נזקפת לקללות שהוא עלול 'לחטוף' משמעי במידה והוא יזוז מרצון ה' כמלא נימה וכל מלכות בית דוד שחזרה זה רק הודות לשברון לב של דוד מול תוכחתו של שמעי, אבל מאידך

גיסא שמעי חייב מיתה... אין ברירה... למרות המחיר ששלמה ישא בת פרעה וביום שנשא שלמה בת פרעה בא מלאך ונעץ קנה בים הגדול ועלתה שרטון וזו איטליה של יוון וכל הצרות הגיעו מזה אבל שמעי חייב מיתה), אתה מסוגל להכיל כאלו ניגודים קוטביים?? אתה מסוגל מצד אחד להזדעזע עד עמקי הנפש ולעשות קריעה מדאורייתא על חירוף וגידוף הרגל רביעי שבמרכבה... ובמקביל לדעת שעדיין!! עדיין מדובר בראש הסנהדרין שמעי בן גרא שאלוקים אמרו לו קלל... ולמעשה דוד חייב לשמעי בן גרא את השיבה למלכות שקרתה מיד לאחר כ"כ??

זו תובענות מורכבת מאין כמותה נוסח ספר שמואל!!

וככה זה לאורך כל הדרך... אם זה במערכת היחסים בין בית שאול שמונה ע"י אבנר בן נר לבין בית דוד שמונה ע"י יואב בן צרויה... שעל כל אחד בנפרד יש ביטויים מופלגים בחז"ל על הצדקות והגדלות בתורה שלהם... (ואם זה המערכת היחסים המאוד מורכבת בין דוד עצמו ליואב בן צרויה שגם שם מדובר בניגודים עדינים... ועל הסתירה מיניה וביה בהתנהלות של דוד מול אבשלום שמצד אחד הוא מרחיק אותו ומצד שני אוהב אותו כמו אבא ושם ירד עולה של תשובה לעולם שאבא אוהב את בנו בכל מחיר...) ואם זה יהונתן ומיכל בני שאול שקרועים בין אבא שאול לבין דוד... ואם זה כל מיני 'טעויות' כביכול שדוד המלך עושה והנביא מעיד שה' הסית אותו!! ואם זה חטא בת שבע שכל האומר דוד חטא אינו אלא טועה ועוד... ואני עומד ושואל: אם זה דברים כ"כ מורכבים... אז למה מערבים אותי בזה?? למה לעשות לי את זה??

יש פה משהו!! חייב להיות פה משהו!!! מוכרח להיות מסר חד וברור בכל המורכבויות האלו שכתובות אש שחורה ע"ג אש לבנה בן בזמן שאנחנו מחויבים ללמוד את זה כחלק מחלקי תורה שבכתב... נו... מה??

אז אני לא יכול להיכנס לפרטים ואני גם לא יכול לענות על כל שאלה... (כי בסוף לא נמלט מלומר שאנחנו לא מבינים כל דבר) אבל מה שכן קורה כאן: ספר שמואל מסביר לי בלי כפפות את היסוד שנקרא י"ב שבטים...

שמה זה אומר?? זה אומר ש**בתוך** היהדות אין שחור לבן!!!! (**מפתח** ליהדות כן, אבל בתוך היהדות לא) יכול להיות לך דוד מלכא משיחא, שאין ספק שהוא פסגת הפירמידה של הצדקות והחסידות!! וזה לא סתירה שניצב מולו הניגוד הכי קיצוני שיש!!! אם זה שאול או שמעי בן גרא והם צדיקים לא פחות גדולים ממנו ואפילו יותר... ולא זו בלבד אלא דוד בכבודו ובעצמו זקוק לקונטרה והניגוד שלהם בשביל להגיע לשיעור קומה שלו!!!

לצורך העניין בא נניח את זה על השלחן: ספר שמואל נועד בשביל הליטוואק שכל ימיו גדל על שיעור קומתו העצום של הוילנא גאון זיע"א... ומבחינתו אם הגאון מוילנא היה האדם השלם בקדושת יוצרו אז זהו... אין עוד משהו!! זהו!! זו האמת ואין בלתה!! ומכאן ואילך מספיק לי שהגאון לא לגמרי לגמרי אהב את החסידים, וזהו... זה מספיק לי בשביל למחוק את כל החסידות!! מבחינתי החסידות לא שווה אפילו בדיקה... אם הגאון הוא בשבילי ההכל והוא לא הכיר בחסידות... אז שלום...

אז זהו שלא!!! הנה לך... יכול להיות ראש הסנהדרין שמעי בן גרא משבט בנימין שכולו דבקות בה'... והתלמיד שלו רואה את הרבי שלו מקלל את דוד המלך קללה נמרצת וזורק עליו אבנים... וזה לא מפריע לדוד, להיות דוד מלך ישראל **חי וקיים!!** ומאידך ההיפך הגמור, אתה יכול להיות אבישי בן צרויה (שהוא מצד עצמו שקול כנגד רובה של סנהדרין) והוא התלמיד הכי מובהק ונאמן לדוד המלך... ולשמוע משהו שמעיז לקלל את דוד בקללות הכי חמורות... ואבישי מזדעזע עד עמקי נשמתו והוא נחוש להוריד לשמעי את הראש!! (למה יקלל הכלב המת הזה את המלך אעברה נא ואסירה את ראשו) אבל דוד מזהיר את אבישי: אל תעזי!! אלוקים אמרו לו קלל!! האם החסיד מסוגל להבין שגם הרב הליטאי שדיבר בחריפות על החסידות שהיא בשבילך כל החמץ הרוחני... זה לא סתירה שצריך לזהר בכבודו כי אלוקים אמרו לו קלל?? (אגב: נא לא להיתקע בדוגמאות, כי בדורנו זה גם יכול להיות הפוך... לא תמיד החסיד מקולל והליטאי מקלל...)

אז הנה!!! בשביל זה יש לנו את ספר שמואל!!!

בשביל זה יש לנו את פרשת ויצא ששם מוזכר בשורות בודדות את עצם קיומו של **השחמט** שנקרא י"ב שבטים... וכשאדון אז נדברו מציף את זה שוב ושוב בפרשת ויצא זה קצת נמאס... עוד פעם הוא נדבק ל"ב שבטים) אלא שאז מגיע ספר שמואל והוא פותח לנו את השחמט הזה על השלחן ומדגים לנו משחק סוער ביותר... איך השחקנים בשחמט מסתערים אחד לכיוון השני ובסוף נדרש משני הצדדים להבין שהשחמט הזה הוא לא פחות ולא יותר - אותו חושן המשפט שנמצא על לב אהרן בבואו על הקודש...

כן... החושן נראה כמו שחמט!! ולמה??? כי בחושן הזה יש י"ב אבנים כנגד י"ב שבטי י-ה... וכל יהודי ממוקם במשבצת מסוימת בשחמט הזה... לכל אחד יש את נקודת הפתיחה האישית שלו בתוך השחמט... שממש שורש הנשמה שלו... שם הבית הרוחני הטבעי שלו ומשם נקודת היציאה שלו... אבל משם הוא צריך לנוע ולתמרן בין כל המשבצות... כי יהודי צריך לעבוד את ה' בכל חלקי היהדות שחלקם מאויישים ע"י אנשים אחרים...

זה משחק לא פשוט!! זה משחק שחמט מורכב לכל דבר!!

הגיע הזמן שנפנים: ביהדות לא כל ניסיון הוא בהכרח קושי פיזי גדול, או פיתוי נורא קשה... יש הרבה פעמים בחיים ניסיונות שהם תרגילים מתמטיים!! יש פה שחמט ואתה צריך לדעת לעשות את הצעד והפעולה הנכונה... לדעת לעמוד מול מכלול של ערכים תורניים ולדעת מתי נכון ככה ומתי ככה... לפעמים צריך את עולה של תשובה של דוד ולפעמים צריך את השלימות הבלתי מתפשרת של שמעי בן גרא... לפעמים צריך את הנקיות מחטא והצניעות ואכילת חולין בטהרה של שאול... ולפעמים צריך ללמוד להיות גם אבא של אמנון ואבשלום ואדוניה (ו...) ובסוף אותו אבא 'במקרה' גם זוהר להיות אבא של שלמה וכלאב) לפעמים צריך להכיר רבנית הצדקנית מיכל בת שאול שמניחה תפילין, ומצד שני לשמוע את הנזיפה של בעלה דוד שמצביע על אותם אמהות שהגיעו לכאן עם הפיצקאלאק והסנביצ'ים ואומר לה בקנאה: הלוואי ויהיה לי חלק עמהם בעוה"ב...

ותאר לעצמך שנתנו לו פומלית לאכול... והוא מצידו מברך בורא פרי העץ ואוכל... ואז אומרים לו: תקשיב... זה טבל גמור... צריך לעשר... והוא מזדעזע מהחוצפה... הישמח משה לא עישר, הייטב לב לא עישר, ר' יוליש לא עישר... הברך משה לא עישר... רק הגעתי למדינה של הציונים ופתאום מביאים לו פה מצוות חדשות?? אז בוקר טוב!!! שלום עליכם!! כעת אתה צריך לצאת מהקופסא ולדעת שנכון... עד היום התבצרת במשבצת מסוימת!! אבל ברגע שהגעתי לארץ ישראל שכל הצדיקים שעליהם גדלת לא זכו להגיע לכאן... הם לא עישרו... אבל כשהחזון איש הגיע לכאן הוא היה צריך ללמוד תורה שהוא לא קיבל עליה חינוך... הוא לא ראה את זה בליטא...

פה לחסיד סאטמאר אין רשות להישאר במשבצת שלו!!! הוא חייב לפתוח ראש ולדעת שיש עוד חלקים בעבודת ה' שלא ראית אותם... אז מה ולא ראית... הרבש"ע חתם פעם עם סאטמאר בלעדיות שמה שאין אצלם לא קיים?? וכנ"ל החזונואישניק המסורתי... כן כן... אני לוקח בחשבון שאתה לא כ"כ אוהב לשמוע את זה... אבל קח בחשבון שישנם נתחים מסוימים שקיימים ביהדות ומן החזו"א מעולם לא דיבר עליהם... הוא לא נזקק לזה... ולכן אני מכין אותך שאם יום אחד תגלה נתחים נוספים ביהדות שלא שמעת עליהם בבית המדרש הישן שלך... זכותך לעבור לידם ולהמשיך הלאה... אבל מכאן ועד להגיד שהיות ולא שמעתי את זה בבית המדרש שלי... אז זה לא קיים?? זה לא בא בחשבון!!!

מי שחולק עלי ומסתמא יהיו כאלו... בבקשה... שיתמודדו עם ספר שמואל... שיסבירו לי איך הניגודים הכי חריפים מתמודדים אחד מול השני ובשכל הישר והמתמטי אתה מבין שמוכרח להיות שאם מישוהו אחד צודק אז השני טועה... וחז"ל מזוהרים אותנו באלף אזהרות!! אל תגעו במשיחי, כן... יש י"ב שבטים!! והרב שלך לא מייצג את יעקב אבינו, אלא את אחד מהבנים שלו... ולמה? כי עם יעקב אבינו ה' חתם בלעדיות ואילו עם ראובן ושמעון והרב שלך הוא לא חתם בלעדיות... ולכן הרב שלי ושלך שייכים לדרג הזה!! שממוקמים במשבצת מסוימת שהשלמה שלה נמצאת בשאר שבעת קני המנורה המאירים לפני ה'...

שלו... המשפט הזה נכון מול גוי!! לגוי זה נכון להגיד שהאמת נמצאת רק ביהדות ולא באף מקום אחר... אבל שיהודי אחד יגיד ליהודי השני שהאמת נמצאת רק אצל הרב שלי ולא אצל הרב שלך... מאיפה בדיוק?? תעצור בצד ותוציא מסמכים... תראה לי מאיפה לקחת שאלוקים חתם איתך בלעדיות...

ושוב: זכותך להתביית בדרך שלך!! אף אחד לא ביקש ממך לקחת את מקל הנידודים ולצאת מהמשבצת שלך ולחפש חלקיקי אמת... אבל!!! כשלפתע זה נוקש אצלך בלדת... כשאתה לפתע פוגש ונאלץ להתחכך בעל כרחך בכל מיני דרכים נוספות בעבודת ה'... אל תעמוד לי כמו איזה שוטר תנועה ותסביר ליהודי השני 'בטוב טעם' שהדרך שלו לא קיימת כי... כי כבוד קדושתך לא שמע על זה... זה שאתה לא יודע שיש עוד כמה משבצות ביהדות זה לא אומר כלום!!! גם זה שלא שמעת מהרב שלך על קיומם של גוונים נוספים ביהדות זה לא אומר כלום... כי גם הרב שלך אף פעם לא התיימר להיות משה רבינו בבדודו ובעצמו... הרב שלך הוא אתפשטותא דמשה... אז הוא נפשט לסטרא דימין והרב של השני הוא אתפשטותא דמשה לסטרא דשמאלה... אתה לא חייב לאמץ את זה אבל אתה לא יכול לשלול את זה!!! אתה לא יכול לעמוד ולהגיד אם אני לא שמעתי את זה מהרב שלי... אז כנראה שזה לא קיים!!!

מן החזו"א מסתמא לא דיבר מילה וחצי מילה על צדיקים וצינור שפע והמשכה והתכללות והתבטלות... וזה לא סתירה שזה תורה שלימה בחסידות ועשר פרקים בנביא מלכים וזה שייך לאזור חיוג של מלכות ישראל... אליהו ואלישע ובני הנביאים... מאידך גיסא מי שגדל על השירים של אלישע... ועל האמונת צדיקים של הצרפית לאליהו... ועל כניעה מוחלטת למסורת שקבלנו מרבותינו ז"ע"א... יתכן שבחיים הוא לא שמע שיש כזה לקחת אחריות אישית על היהדות... ולא מעניין אותי אף אחד... אני מחויב לשולחן ערוך ואני אעשה מה שכתוב שם... ולא מעניין אותי מה עשו באירופה ומה נהגו אבותי ולא רבותי... אני נאמן לרצון התורה!!! אם מן חזו"א היה שמרן... לא היה לנו היום שריד ופליט למצוות התלויות בארץ... צריך גם לדעת לקחת אחריות אישית על היהדות... אז יש כאלו שלא שמעו את המנגינה הזו... הם שמעו שצריך לקנות בקנאות רק מצות יד ולא מכונה כי כך עשינו באירופה... אבל האם צריך לעשר פירות וירקות?? לא יודע... יש כאלו שטוענים שכן...

נו... אז תגיד לי: יש אמת אחת!!! במקום אחד??? ברור שלא!!!

אז כל עוד הליטאי נמצא בבית המדרש הישן שלו... טוב לו שם!! אין בעיות, מה טוב... אבל כשהוא פתאום מתחיל לפגוש כל מיני מנגינות פחות מוכרות של התבטלות לצדיקים וכו' והוא לא שמע את זה בבית מדרש שלו... ההלו... זה שאתה שייך למלכות יהודה!! זה לא סתירה שיש מלכות ישראל ששם יש תעשיה שלימה של התבטלות לצדיקים... אתה לא חייב לאמץ את זה בכל מחיר... אבל אתה לא יכול למחוק את זה...

כנ"ל החסיד... כל עוד הוא חסיד סאטמאר שגר לו בניו יורק... הוא מצידו עדיין גר ברומניה... יש לו את המסורת השמרנית שחינכו אותו והיא תקפה עד היום... הכל בסדר... זכותו להתבצר בקוביה של סאטמאר... אבל ברגע שהוא פתאום נחת פה בארץ...

ספר שמואל מעמיד אותך בעל כרחך מול נתון מאתגר ביותר שמאוד קשה לעכל אותו... שאתה יכול להיות מקושר לצדיק הכי גדול בעולם... והצדיק שלך מכריז מלחמה על הצדיק השני והוא צודק במאבק שלו... ויתכן שגם נדרש ממך לקבל מהרב שלך כי... כי זה הרב שלך... אבל עדיין לא לשבור את הכלים!! לא להוריד לרב השני את הראש ולא לקרא לו כלב!!! כי כל זמן שהרב שלך לא הכריז על הרב השני שהוא מופקע לגמרי מי"ג עיקרים ויסודות הדת... כל עוד הוא בתוך השחמט של היהדות מותר לך להבין שיש י"ב שבטים... ואמנם מותר לי לאייש משבצת אבל יש עוד משבצות!!! הרב שלי הוצרך לצאת בחרב וחנית ואני לא... הרב שלי מקלל ואני עומד מהצד... אל תמהר לשבור לגמרי את הכלים!!!

(ההסטוריה היהודית טופחת היטב על הפנים בנושאים אלו... דוד פגש לאורך שנות מלכותו הרבה אנשים שבשנים עברו היו בדרך להרוג אותו... ולא רק דוד... יש עוד כמה...)

. אבל עזוב... אל תדאג... ה' לא הולך להעמיד אותנו בניסיונות עד כדי כך סבוכים כמו דודו של דוד... (שהיה דור מיוחד מאוד, גרופית של זית שעומד איתן וחזק שראוי לכאלו מבחנים סבוכים) אבל מה שכן ה' מצפה ממני וממך זה בסה"כ להבין שהיהדות לא מתחילה ונגמרת בעיירה שלך באירופה!!!

לא להיות כמו החרדים עם הראש הקטן... שאם התברר והתאמת אצלי שאני נמצא במקום הנכון והדרך שלי היא נכונה בעבודת ה'... אז זהו!! זו הדרך היחידה ואין בלתי! זה לא!!! זכותך לדבוק בדרך שלך כי אתה משוכנע בה... זכותך גם לא ללכת כמו רוכל ולחפש עוד כמה גרמים של אמת במגזר השני... זכותך להתביית איפה שאתה נמצא אבל להגיד שאם יש לי מספיק אמת. אז אמת אני אפס זולתי?? זה לא!

וכאן חשוב להבחין!!! מאיפה מתחילה הטעות הזו שיש כאלו שבטוחים שהאמת נמצאת רק בעיירה שלהם באירופה?? מאיפה זה בא להם??

אז ככה: זה מתחיל מזה שהיהדות שלנו היא באמת גזענית!!!!

על פי תורתנו הק' ברגע שה' כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב... אז זהו!!! מאותו יום רק אנחנו עם הנבחר!! ה' כרת איתנו בלעדיות ואין לך איפה לחפש אמת... ע"פ היהדות אין טעם לצאת ולחפש אולי גם הנוצרים צודקים, כי חלק בלתי נפרד מהחבילה של האמונה היהודית זה שה' חתם עם השבעה רועים בלעדיות!!! (ה' חתם בלעדיות עם אהרן על הכהונה, עם דוד על המלוכה, עם יוסף על קדושה, עם משה רבינו על מסירת התורה ועם האבות על זרע ישראל) רק אנחנו עם הנבחר ולא אחר... וזה בהחלט מעצבן את הגוים ובצדק... כי היהדות היא גזענית...

אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול... מכלל הן אתה שומע לאן...

ה' חתם בלעדיות עם אברהם, יצחק, יעקב, משה אהרן יוסף ודוד... וזהו!!! מכאן ואילך ה' לא חתם בלעדיות עם אף יהודי אחר וגם לא יחתום!!! אף יהודי בשום דור לא יכול לקום ולהכריז: היהדות בכיס שלי... אין כזו חיה!!! אף תלמיד של רב וחסיד של אדמו"ר לא יכול לבא ולומר שהדרך היחידה ביהדות מסורה לדרך

אנא... רחמנות עלי... האם המצווה הזו יכולה להיעשות ע"י אחרים?!!?

ר' חשבניה התגבר כארי בחצות הלילה ומיד שם פעמיו לבית המדרש של החברים... לא איברי ליליא אלא לגירסא... לפי התכנית בלילה הזה הוא אמור להספיק לגרוס את כל ה-641 ברייתות דר' חיא ור' אושעיה ששמורים אצלו בזכרון רק מסדר נשים וחצי נזיקין!!! (זה ההספק המתוכנן ללילה הזה... אם ירצה ה')

הוא כבר התחיל לגרוס בקול במתיקות ובאריכות שפטים 43 מימרות... ולפתע!!! מישוה נוקש לי על הגב...

ר' חשבניה הסתובב אחורה בבת אחת... אווה... ר' ישבע... מה נשמע?? הכל בסדר?

ר' ישבע לא ענה... הוא רק לחש לר' חשבניה בשקט ולאט... ר' זידל!!! אתה יודע... ר' זידל...

מה?? מה ר' זידל?? ר' חשבניה ניסה להבין... מה ר' זידל?? ואז לפתע העיניים שלו התעגלו... א... אתה רוצה... אתה רוצה להגיד לי שר' זידל נפטר?? איזו איזו... ברוך דין האמת... אמנם הוא זכה ב"ה לאריכות ימים ונפטר בשיבה טובה אבל עדיין... מדובר בנפש נקי וצדיק... אבידה גדולה... ארכו כמה רגעים לר' חשבניה לעכל... להזיל דמעה בזוית העין על אדם כשר שמת... טוב... הלאה... ויחזור לתלמוד... אבל רגע... ר' ישבע... אתה הרי הגעת לכאן במיוחד... כנראה שרצית ממני משהו... לא?? מה?? מה רצית??

ר' ישבע חיך!!! לא עונה!!! הוא רק מסתכל על ר' חשבניה ו... ומחייך חיוך נבון...

הבנתי!!! אומר ר' חשבניה... אני כבר הבנתי מה אתה רוצה ממני... אתה צריך אותי בשביל נושאי המיטה וחילופיהן וחילופי חילופיהן... ר' חשבניה נאנח אנחה עמוקה ושקע בהרהורים... ולבסוף הוא שאל בזהירות ובחצי גמגום: ר' ישבע... אתה בטוח שאין מישוה אחר?? בטוח שאין?? לא חבל לבקש ממני?? הרי יש פה כ"כ הרבה אנשים שלא איכפת להם להיטמא... הם בלאו הכי בדרך להיטמא... במקדם או במאוחר הם יטמאו וזה... ככה הם ישארו עד סוף החורף... אבל אני?? אני חבר- אוכל חולין בטהרה! אם אני כעת נטמא בטומאת מת זה אומר להכניס אותי לריתוק של שבוע ימים!!! כי אני מיד אתחיל לספור שבעה נקיים ואז יקצו לי חדר בידוד מיוחד בבית שמאובזר בכלים ורהיטים שאינם מקבלים טומאה!!! ומי מדבר שלכאן אני לא אוכל להיכנס שבוע ימים... בשבילי להיטמא כעת זו רעידת אדמה?? זה שבוע ריתוק... אבל ר' ישבע, אתה יודע, בסוף אם צריך אני אעשה!!! אבל אנא ממך... תבדוק האם יש בכל זאת מישוה אחר...

--קצת רקע... הסיפור שלנו מתחיל לפני קצת פחות מחודש... אי שם באמצע חשוון!! העיר שלנו מורכבת משתי קהילות כמו בכל מקום... יש את בית הכנסת של החברים הטהורים... אלו שאוכלים חולין בטהרה ומקפידים להיטהר מטומאתם... ומאידך יש את ביהכ"ס של ה-עמך... של כל היהודים הטובים שלקראת סוכות הם נטהרו... ואחרי החג הם איכשהו משתדלים לסחוב קצת ולהישאר טהורים עד שבשלב מסוים הם נטמאים וזה... אחרי שהם נטמאים הם נשארים ככה עד עד סוף החורף... שאז מגיעה פרשת פרה ומזכירה להם להתחיל לפרוש בטהרה לקראת פסח... **עכשיו ככה: איפה יש יותר מתפללים?** האם בבית הכנסת של החברים או של עמך בית ישראל? נו... מה התשובה? **תלמי! תלמי! תלמי!** זה נראה פחות או יותר כמו תחילת זמן וסוף זמן בשיבה... (הרי אין זה בשיבה? בתחילת הזמן כולם מגיעים עם כל החשק ועם רצון טוב... בשבוע הראשון בית המדרש מפוצץ עד אפס מקום... ואז לאט לאט החיזוק מתפוגג ומתעמעם... זה הלך לחיזוק... זה נעלם מהאופק... זה בדיוק התחתן... וככה לאט לאט ובהדרגה בית המדרש הולך ונחלש... עד שהזמן נגמר... אז בדיוק אותו דבר כאן-) לאחר חג הסוכות כולם חזרו הבייתה עם כל החיזוק... כעת כולם עדיין טהורים... עדיין תחת ההשראה של החיזוק בירושלים בסוכות... ובשלב הראשון כולם רוצים להתחיל את השנה על רגל ימין... ולכן בתחילת חשוון בית המדרש של החברים מפוצץ עד אפס מקום!!! אין מקום להכניס סיכה!!! כי כעת כמעט כולם עדיין טהורים... לעומת זאת בית המדרש של ה'עמך' בתחילת חשוון... על הפנים... בקושי בקושי מצליחים לגרד מנין... (וגם אז, רוב המנין זה אנשי חב"ד קדישא המקומיים שהיו מוכרחים בלאו הכי להישאר טמאים גם בחג) ואז חולף שבוע... שבועיים... ואני לא צריך להגיד לך מה קורה... זה כמו שבועיים אחרי תחילת זמן... לא חלפו שבועיים ושלושים איש הראשונים כבר הספיקו לערוק מבית המדרש של החברים ועברו לבית הכנסת של העמך... כל אחד והסיפור שלו... זה בטעות עבר בשני שבילים ספק, שממה נפשך אחד מהם טמא בטומאת מת... השני נגע באיזה עציץ שמגיע מצי"נה, וגזרו על גושם... וככה שלושים איש כבר נטמאו במת, אבל לא קרה שום דבר!!! הם פשוט מתקפלים... נפרדים יפה מבית המדרש של החברים... ועוברים עם כל החבילה לבית המדרש הקלאסי של הטמאים... אז באזור ט"ז בחשוון כבר נהיה פחות עמוס וצפוף בבית המדרש של הפרושים... אבל עדיין יש תפוסה די מלאה!! ס"ס באמצע חשוון אנחנו עדיין בעיצומם ימי הבדים... באזור שלנו יש הרבה פרדסים של זיתים ומסילא כל עמי הארץ כאן הם בחזקת טהרה בימי הבדים... לכן לאורך כל חודש חשוון עדיין יש מצב וריתחא דאורייתא בבית מדרש של הפרושים...

ואז תמיד מגיע הכר ששבור את גב הגמל... ומתי זה?? **הזקן הראשון שנפטר בכפר!!!** כשזה קורה, אז בבת אחת נהיה נדנד!! בבת אחת בית המדרש של החברים מתרוקן, ובמקביל נעשית ריית הפתיחה' הרשמית של בית המדרש התוסס של עמך... (כן... מה לעשות... בית הקברות שלנו נמצא הרחק מהעיר מכל הסיבות שבעולם... מדובר במהלך של יותר מקילומטר... ולישא מת זה לא דבר קל... ולכן לויית המת (עכ"פ בזמננו) זה לא רק חסד של אמת באופן סמלי, אלא משימה ערכית ונחוזה ברף הכי גבוה שצורכת צוות שלם... צריך תחלופה אינטנסיבית של אנשים... של נושאי המיטה וחילופיהן וחילופי חילופיהן... צריך פה תחלופה של לפחות 40 איש.) והנה אנחנו חוזרים לאיפה שנעצרנו... שעת לילה... ר' ישבע רוצה משהו ור' חשבניה מבין מיד מה הוא רוצה!!! כן... ר' ישבע הוא אחד מהצדיקים שבעיר שלקח על עצמו את העול של חסד של אמת... וכעת שר' זידל נפטר... המשמעות היא שהנה!! זה הגיע!! הזקן הראשון של החורף נפטר וכעת צריך כח אדם!!! ולעת עתה תחילת חודש כסליו אין מספיק כח אדם של אנשים טמאים שיוכלו לישא את המת...

וכאן הגיע הרגע הקשה של ר' חשבניה... מצד אחד: אין אפשר לסרב?? התורה כ"כ מחמירה בכבוד המת... התורה מחייבת אפילו את הכהן גדול ואת הנזיר להיטמא למת מצווה שדוחה את כל התורה כולה... אבל מצד שני!!! לא חבל?? יש פה בבית המדרש כמה עשרות אנשים... שזה עניין של ימים עד שבועות שהם בלאו הכי יטמאו... ובשבילם להיטמא זה לא סוף העולם... אף אחד לא חשב שזה לא יקרה... הם בסה"כ צריכים להחליף בית מדרש עד סוף החורף!! אבל בשביל זה ריתוק של שבוע ימים?? כי אני מוכרח להיטהר!!! ר' ישבע נאנח... כן... אתה צודק ר' חשבניה... אני מבין אותך... לעת עתה בא נשאיר את זה ככה... אני מצידי אשתדל מאוד להסתדר בלעדיך!! אנסה בכל דרך לקווש כעת באמצע הלילה אנשים אחרים שיסכימו לחתוך כבר עכשיו... אבל אתה יודע מה הבעיה הכי גדולה... הבעיה היא ש... שזה הולך ביחד... מי שאוכל חולין בטהרה, הוא זה שאם פתאום יגידו לו שרצון ה' כעת להיטמא הוא יקום ויעשה ולא יחשוב פעמיים... ואילו דווקא אותם אלו שהם בלאו הכי הולכים להיטמא... באופן טבעי הם גם אנשים כאלו שאם לעת עתה מתחשק להם להישאר טהורים ולא בא להם להיטמא... אז מה אתה רוצה ממני... מה אני אשם שר' זידל נפטר?? בא נקווה שנסתדר גם בלעדיך... אגב: בסוף מי שהציל את המצב הייתה לא פחות מאשר אשתו של ר' חשבניה, שברגע שהיא שמעה את הסיפור היא הודיעה אני מוכנה להתנדב להיות המקוננת עם החליל... היא בלאו הכי יולדת טבולת יום ארוך... אין לה מה להפסיד... רק תניחו לבעלי...

טעות!! לעצור את ההדפסה....

בשבוע שעבר היית לי טעות גסה במדור הלכה בקרוב למעשה... כתבתי שחטאת העוף נעשית בקרן מערבית דרומית למעלה!!!

ואל תשאל... מכול של תגובות... מה פתאום... מה קרה לך? חטאת העוף היא אמנם בקרן מערבית דרומית אבל לא למעלה **אלא למטה!!!!** מכל הכיוונים... מהטלפון... מהפקס... מהמייל... מהארץ ומחוצה לארץ... ההלו... תעצור את ההדפסה של הספר שלך... ה' ירחם... חטאת העוף למטה...

אבאלה... מה קרה? בסה"כ התבלבלתי בפער של 5 אמות לכאן או לכאן... וכבר ככה מתקפים אותי... **תקשיבו!!! אני שוקל לקחת את זה אישי...** אתה יודע למה?? כי אני מזכיר את סוג האנשים האלו שהגיבו לי... אני מזכיר את הסגנון שלהם... הם טיפוסים כאלו זורמים... בכל נושא אחר הם לא עושים עסק... אם האוטובוס- במקום לעצור להם למעלה הוא עצר להם למטה... הם לא יגישו תלונה... גם כשהדולר ירד להם למטה הם לא התבכינו... אפילו כשהחום עלה להם למעלה לא שמענו אותם צועקים... אבל אני?? רק אמרתי מילה שחטאת העוף נעשית למעלה... פתאום הם מתנפלים עלי... מה קרה?? מה אתם עושים עסק?

אלא מאי?? **זה תורה!!!!** ברגע שזה תורה... אז אם חטאת העוף נעשית למעלה ואני אמרתי למטה!!! כולם עעעעל...

אשרי העם שככה לו... לך תסביר את זה לבג"ץ... לך תסביר להם שיש לכם עסק עם כאלו שאם תורידו לנו את הקצבאות למטה... או תעלו לנו את המיסים למעלה... זה לא מוזל לנו... אם למיסים וארנוניות מלכא את... כל עוד מדובר בגזירות אנחנו נורום... נכופף ראש... אבל ברגע שבג"ץ יעז להגיד שחטאת העוף למעלה ולא למטה... פה כולם יתנפלו עלי!!!

לך תסביר את זה לערבי שכל היום מדבר אל אקצא... כל היום מנפנף שבי"ה ה' אלוקינו שייך לו... האם פעם שאלת את הרבש"ע מה הוא רוצה שתקריב לו?? האם פעם נתת לרבש"ע להגיד את קרבני? לאשתי!!! הנח... תראה מה שקרה פה... פעם אחת הייתה לי פשלה קטנטנה, התבלבלתי בסה"כ בשלוש מטר!!! לא התבלבלתי אפילו במיקום... אמרתי שזה בקרן מערבית דרומית, וזה באמת שם, רק הבדל של חמש אמות בסה"כ... תראה איך כולם מתנפלים עלי... ולמה? כי... רחמנא אמר למעלה!!!! אנחנו כל היום יושבים באזניים קשובות מול תורת ה' ונותנים לה' להגיד מה הוא ית' רוצה!! אבא שבשמים: איפה תמצא כזה עם?? עם שאומרים נעשה ונשמע וכל בוקר וערב מתיישבים מול הגמ' ונותנים לך יתברך את האזניים שלהם!! זבח ומנחה לא חפצת אזניים כרית לי!!! אבא שבשמים אוהב את האזניים שלנו!! ואנחנו נותנים לו את זה... אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי... לעשות רצונך אלוקי חפצתי ותורתך בתוך מעיי...

תכלס... איתי תלין משוגע... זו באמת טעות גסה!! זה רק מראה מה קורה כשלא חוזרים...

תכלס: כעת ממש מתחיל פרק 'כל הזבחים'!! ניתן לומר שזה עידן חדש!! מכאן ואילך הסגנון די משתנה... זה פחות דרשות וילפותות... ויותר בסגנון המוכר לנו... בא נגיד ככה: כשלומידים בבריסק זבחים... מתחילים בפרק הזה!! כל הזבחים... מי שעד עכשיו יצא קצת מצולק... מוזמן לקפוץ לעגלה...

היה לי קשה והתגברתי!! למי כל הכבוד? ליי!!

בשבוע שעבר הזכרתי את המאבק מול פגעי הטכנולוגיה... ובין השיתין כתבתי שבעוד חודשיים בשבועיים יתקיים שוב אסיפת הצלה של ר' צבי מאיר שליט"א שמתתפים שם כמה עשרות אלפי אנשים שמנותקים לגמרי מהרשת, **ועל זה קבלתי שתי תגובות דחופות:** דבר ראשון עירכנו אותי אסיפת הצלה לא תתקיים בשבועיים... **אלא ממש עכשיו!!** בעוד שבוע וחצי! במוצאי שבת פרשת וישלח!! אז דבר ראשון באתי בזאת לתקן את הטעות הראשונה... טיידע יידן: תפנו את הערב, מוצאי שבת פרשת וישלח! בעזה"ש יתקיים מפגן ההזדהות השנתי! (אגב: היו שהבינו בשבוע שעבר מדברי שהדך של ר' צבי מאיר שליט"א היא לנצח את האינטרנט ולהתעלם מקיומו, אבל למיעשה זה לא נכון! כי מי שיועד... יש גם אצלו כמה מסלולים מובנים ומוכשרים שמאפשרים גישה מבוקרת למילי ואכמ"ל) אנחנו הרי לא נפגשים ברשת ולא בוואצפ... אבל אנחנו נפגשים בהתמודדות היומיומית ואנחנו צריכים דלק!! אנחנו צריכים את זה בשביל לקבל כח להמשיך... אבל לא פחות מזה!! יש כאן אמירה כלפי שמאי... הטכנולוגיה כיום זה ממש חטא פעור שמתגלגל לנו בין הרגלים... ובחטא פעור, כדי להשיב חרון אף מיישראל יש עניין **ש'הקב"ה רואה שכולם עסוקים בדבר ומקנאים לכבודו!!** יש עניין שמדי פעם יהיה בחינה ש'כולם עסוקים בדבר'! ולו בשביל לבטא שאיכפת לנו!! שאנחנו לא המשיכו הלאה... נצביע ברגלינו!! צריך לדעת שיש קידוש שם שמים גדול במעמד הזה!! (אגב: לשם השוואה: בעוד שנה וקצת יהיה סיום מטעם הדף היום, ואני מכין אותך שיהיו עצרות ענק ויגידו שזה כבוד התורה וקידוש ה'... ובינינו... עם די על הלב... עזוב... אין עניין להגיע... שם יהיה הרבה לוגו... עדיף שתעשה סיום מצומצם בחיק המשפחה או הקהילה... אבל כאן?!? כאן יש עניין במפגן! זה מפגן שיש בו אמירה! יש בו הכרזה שאיכפת לנו ואנחנו כנישאת דאדא שמכריזים מ'ל' אלי... אנחנו לא מתכוונים להיכנס, זה ממעמד שמסוגל לישויות וממתק דינים...) עד כאן הערה טכנית שהעירו ליי!! **אבל העירו לי עוד הערה! זו כבר הערה שמוכרת לי... למח... למח אתה הורס??** הרי יש כאלו ש"כ מתאמצים להכניס משוואה חדשה בציבור שרוב מנין ובנין כשרי ישראל מנותקים לגמרי מהאינטרנט... ולא כמו שיש כאלו שחושבים שזה רק כמה מוזרים ששומרים על עצמם... אז זהו שלא!! מדובר בציבור ענק!!!! לא אלמן ושידעו שרוב הציבור החרדי מנותקים מהאינטרנט, (לפחות לא בבית) וזו הנורמה!! ואילו אתה... מה כתבת בשבוע שעבר?? שיש **רק** כמה עשרות אלפים כאלו!! למח כתבת את המילה **רק??** לא חבל... אם אתה עצמך כבר כותב שמדובר בעשרות אלפים... אז למח להוסיף את המילה **רק!!** ה- 'רק' הזה ממשיך להמעית ולהעניק את התחושה שזה עדיין לא נורמה!! (כידוע: כל אכים ורקים שבתורה זה מיעוט)

ופה!! בנקודה הזו אני חולק בתוקף!!! כמובן כמו חבר... סו"ס כולנו אגודה אחת בשיתוף פעולה לצאת במאבק משותף להבטיח לאבא שבשמים שאנחנו נשאר איתו... **אני מתמקד בטקטיקה של המאבק ? ! ?** בזה אני חולק! **אני טוען שאסור לקחת מאדם קרדיט של התגברות!!**

סו"ס לא פשוט היום להסתדר בלי אינטרנט... ושאלך אחד לא ישחק אותה ראש קטן... זה לא קל!!! סו"ס אנחנו חיים כאן בעולם וכשאנחנו מנותקים מהאינטרנט הדלתות נטרקות עלינו אחד אחרי השני, ושלל אפשרויות ננעלות עלינו וזה קשה... **זה לא מובן מאלינו!!** וגם אם יש עשרות אלפי אנשים שמתאמצים ועומדים בזה... אז מה!!! **עדיין זה קשה!!!** ועדיין מדובר **רק** בעשרות אלפים כי כמו שכתב דבר יש קצת אנשים חכמים ורוב טפשים, קצת חזקים ורוב חלישים. קצת מובילים ורובם נגריים... אז יש כמה עשרות אלפי אנשים ששולטים בעצמם ורובם לא!!!!

ולקחת בן עליה כזה או זוג כזה שמחזיקים בציפריים ועומדים בניסיון המשמעותי ביותר בדור שלנו ולתת להם תחושה ש... שככה זה כולם... וזו הנורמה ואתה בסה"כ כמו כולם... זה במילים אחרות לומר: לא עשית פה שום דבר מיוחד... אתה בסה"כ נאמן לקודים החברתיים של החרדים ולא יותר מזה... **ולא!! זה לא נכון!!!** אני מוחה!!! **לא מגיע לי הזלזול הזה!!!** מי שבדור שלנו מצליח להחזיק מעמד בלי אינטרנט, זה לא נורמה בכלל! ואני לא חושב שעושה טוב למישהו שמסתירים ממנו את זה... אדרבה יש הרבה שלא מצליחים ואתה מהמיוחדים שכן!!!

ולכן אני פונה לכם - ידידי - מובילי המאבק מול האינטרנט... עצה טובה כללית מניסיון: אל תנסו לעמעם קושי!! כי אדרבה... דווקא קושי הוא הוא המנוע שהכי מצליח להפעיל---קושי!! (ואגב: זו טעות מוכרת ונדושה שכמעט אין אחד שמדלג עליה... כשאתה רואה בן אדם שעובר חיים לא פשוטים... ויש לו התמודדות מאוד קשות... ואתה רוצה לעודד אותו! בחיים אל תמעיט בקושי שלו!! אל תגרע אותו ותגיד לו שזה לא כך קשה כמו שהוא חושב... ולמה לא?? כי מה העניין לטייח... הרי הוא עובר את הקושי ולא אתה!! אם הוא ירצה להגיד שלא נורא... זכות, אבל שאתה תגיד לו שזה לא נורא... זה רק מעצבן וגם לא נכון... אלא מאי?? ההיפך הגמור-) אם אתה באמת רוצה לעודד... תן לו כוח!! ולתת כח זה לא להמעיט בקושי, ההיפך הגמור!!! להציף את הקושי ולהגיד לו: כן!! קשה לך ו... ואתה בכל זאת עושה את זה!! וזו האמת לאמיתה

בדור שלנו להתנזר מהאינטרנט זה קקשה!!! נקודה!! אבל תתפלא לשמוע... יש לי תעצומות נפש... אני יכול להתגבר... מאיפה יש לי כח?? דווקא בגלל שאני מבין שמדובר בהקרה משמעותית... ואני מפנים שזו מתנה מאוד גדולה לאבינו שבשמים וזה מאוד מרגש את ה'... ובינינו... יש לי רגעים לפעם בבחינה קצת את בנק את יחידך אשר אהבת... יש לי רגעים ש... שרשב"ע: גלוי וידוע לפניך שאני רוצה דווקא את זה... אני מוכן לוותר על הכל... רק תתן לי את זה... זה ממש בנק יחידך אשר אהבת ואני בכל זאת מתגבר נטו למענתי' ונותן לו את הבייבי שלי... כשיהיה קולט שיש פה סיטואציה של עקידת יצחק!!! דווקא אז הוא מקבל את המומנטום וזה מזרים לו כח... אבל אם אתה מתעקש ללחוש לו שזה כלום... ככה זה כולם... וזו נורמה חברתית... זה עושה בדיק את הפעולה ההפוכה!! זה מקצץ לי את הכנפיים!! חשבתי שאני עושה פה משהו גדול... וכעת אתה עסוק בלהסביר לי שאני בסה"כ כמו כולם... אז זהו שלא!!! לא לעמעם את גודל הניסיון ולא להקטין בגודל כל יחיד ויחיד שמתגבר... זה עצום!! זה קשה!!! ובכנות... עד כאן ברור??

עכשיו: במקביל!!!!!! זה לא סתירה... שיש גם צד שני למטבע...

שאם אני מרגיש שברגע שאני מתנזר מהאינטרנט... אני נשאר לגמרי לגמרי לבד... אז כבר הרגשה של בדידות! כאלו אין לי חברים... אני לא בעניינים... ואז כמובן מצטרפת לזה הטענה הנצחית שבלאו הכי 'עוד מעט כולם יהיו מחוברים לאינטרנט...' אז בשביל זה!!! בשביל ההרגשה הקשה הזו מתקיימת אסיפת הצלה... שמדובר במפגן עצענק... ויש עניין גדול ונשגב שיהיו במעמד הזה כמה שיותר משתתפים!!! שנועד בין הייתר להרגיע אחד את השני... הההלו... אתה לא לבד!!! יש יחד איתך עוד כמה עשרות אלפי אנשים... זה בסדר... נשארו לך חברים... יש לך עדיין עם מי לדבר... 30.000 אלף איש זה מספיק אנשים בשביל לא להישאר לבד...

אבל עדיין!! עדיין זה **רק** 30.000 איש!!! עדיין מדובר פה בקומנדו!! בקבוצת הליגה!! כלומר: 30.000 איש זה מצד אחד ציבור מספיק גדול בשביל שאני לא לבד... אבל 30.000 איש זה מספיק ציבור קטן בייחס לכלל הציבור, בשביל שתבין עד כמה אתה בליגה!! וחשוב שתדע להעריך את זה!! מי יעריך את זה אם לא אתה...

ואם כבר הגענו לזה... אז מעניין לעניין באותו עניין:

התקשר אלי חבר... מדובר באברך חשוב שפועל גדולות ונצורות במאבק מול פגעי הטכנולוגיה... ויום אחד הוא פונה אלי: אני מרגיש שאני די לבד במערכה... כולם אמנם מתלהבים... מסכימים... חותמים... משתפים פעולה וזה בהחלט מצליח... אבל זה נשאר בזה!! אני מרגיש מחסור בכח אדם... אין מספיק אנשים שיוזמים... חסר לי את הכמה האלו שיהיה איכפת להם ויתניעו קדימה... למה אין אברכים שיוזמים... הקשבתי לו... וניסיונו יחד להבין ממה זה נובע... למה בחורים ואברכים לא יוזמים מצידם... ומה ניתן לעשות בעניין... ואז תוך כדי הוא נזכר לספר לי... שהאמת היא שדווקא היה אברך אחד שהיה בעניין... הוא פעל ועשה והוא אפילו הלך לרבנים... הוא הוציא מכתבים מכל הרבנים ואז גם הוא בשלב מסוים נעלם... **ופה!!! פה פתאום נדלקה לי נורה אדומה!!!** אמרתי לו: רגע רגע... בדרך אגב אמרת לי משהו בלי לשים לב... סיפרת לי על אברך שדווקא היה בעניין... ו... ומה הוא עשה? הוא הוציא מכתבים מכל הרבנים ו... ו... ואז גם הוא פתאום נעלם...

למה הוא נעלם?? פשוט כי... כי הוא הוציא מכתב מכל הרבנים!!! ברגע שיש מכתבים מכל הרבנים... למה שהוא ישאר?? הזירה באותו רגע עברה לרבנים והוא הרי לא רב... ברגע שיש פה הוראת הרבנים אז אז באמת למה שמישהו יקום ויזום... החזרתם את הכדור לרבנים... ברור שחבר שלך נעלם... הוא נעלם כיו!! כי הוא הוציא מכתב מהרבנים...

תרשה לי קורא יקר... לשאול כמו צפוני תמים: אולי תסבירו לי: מה העניין להוציא על כל דבר מכתב מהרבנים?? למה כל מיזם רוחני שנפתח... מיד רצים להוציא מכתב מהרבנים?? מילא כשמדובר בנושא ששנוי במחלוקת... יש פה איזה ויכוח... יש פה שאלה בדעת תורה, או צריך הכרעה של גדולי ישראל... בשביל זה יש קול קורא!!! אבל כשיהיה הערלכער החליט לחזק את הנושא של קבלת שבת בזמן!! דבר נפלא!! אין פה מה לדון... אבל לא!! הוא מיד רץ להוציא מכתב מהרבנים... למה?? בשביל מה זה טוב?? מישהו יכול להסביר לי מה העניין בזה?? ??? (אתה מבין לבד שמכתב מהרבנים, אין הכוונה שהרבנים רצו אחריו וביקשו שהם רוצים לכתוב לו מכתב, אלא הוא ביקש והם הסכימו בענוה... ואני שואל עלי: למה הוא ביקש...) אבל רגע רגע... כעת מה כולם יטענו לי?? בעצם למה לא?? מה איכפת לך שיש מכתב מהרבנים?? מה רע בזה? (עוד מעט גם יגיע השטרה התורן ויוציא מהשורות האחרונות שיש לי אפילו משהו נגד הרבנים), **אז אני אסביר לך:**

הנה... חבר שלי!! חבר שלי יום חיזוק נפלא ומבורך במאבק נגד פגעי הטכנולוגיה... עכשיו: אם אני הפנמתי את חומרת העניין והחלטתי שאני מתנזר מהרשת... זה קשור לרבנים? לא!! **זה קשור אלי!! זה אני!!** זה האינטרנט **שלי**... זה הניסיון **שלי**... זה קשה **לי** וזה גם הפח זבל **שלי** וממילא זו גם קבלת החלטה **שלי**... וגם עולם הבא **שלי**... וכל הכבוד **לי**... אבל!!! במקום להשאיר את הקרדיט אצלי... מה עושים? רצים מהר מהר לרבנים ומוציאים מכתב... מה קרה? מה הבהלה?

לא!! תבין: אנחנו חוששים שאם ח"ו נאפשר לך להתחזק מיוזמתך... אז אולי לא תשתף פעולה... אולי תתנגד... אולי תמשוך בכתף כמו ילד כזה ש'לא בא לי' ואז מה יהיה... לכן אנחנו רצים מהר לרבנים... וברגע שיש מכתב אז זהו!! זו הבוראת הרבנים ואז מצמידים לך אקדח לרקע ההלו... מכתב מהרבנים!!! קדימה... (אה, אבל אם תסתכל במכתב אתה תראה שכתוב שם בסה"כ משפטי עידוד ודברי ברכה... לא משנה! העיקר מכתב מהרבנים... ברגע שיש לך מכתב מהרבנים זה כמו מין הוראה כזו... תעצור בצד... הרבנים אמרו וזהו)

למה?? למה להוציא אותי בכח מהתמונה?? למה זה טוב??

זה הרי מגרש התמודדות שלי!! מספיק קשה לי... אם התגברתי תן לי להרגיש שאני עשיתי את זה... למה לקחת בחירה אישית שלי ולהפוך אותה להוראת הרבנים?? למה להשאיר אותי מחוץ להצגה??

לעניות דעתי פה מצאנו את החתול השחור!! אם חבר שלי מתלונן שאין מספיק כאלו שיוזמים... כולם רק משתתפים ורק מוכנים ולא מסרבים... ברור שזה מה שיקרה!!! ברגע שאתה הופך כל בחירה אישית שלי להוראה מגבוה... אז אתה כמו ידיך והוצאת אותך מהתמונה!!! ואני חושב שמבחינה מסוימת זה עושה את הפעולה ההפוכה בדיוק!! כי בשביל לעמוד בניסיון של האינטרנט... צריך המון המון תעצומות נפש... צריך פה נכונות מצידי... ויש לי!! יש לי נכונות... אבל אנא... תן לי את הבמה!!! תשאיר אצלי את המדליה על ההתגברות!!!

בינינו... בא נחשוב רגע... מי שלא עמד בניסיון וקנה אייפון... זה נפילה רוחנית שלו!!! נטו שלו!! נכון?? נו... ומי שכן עמד בניסיון ולא קנה אייפון... מה זה? לא!! פה זה כבר לא התגברות שלו!! פה זה כבר הוראת הרבנים??!! ממש לא!!! בדיוק כמו שכשאתי נופל... כולם מבינים שזו נפילה שלי... בוק שלי... פח זבל שלי... אז באותה מידה!!! כשאני מתגבר... תשאיר לי את הקרדיט!! תשאיר לי את הזכויות יוצרים כי זה מגיע לי וביישר ואני זקוק לקלף הזה... כי כשזה מגיע ממני אז אני נהיה פטריט!! זה שלי!! אבל כשאתה מתעקש להכניס את המערכת לכל דבר ולהפוך את זה לדרישה... לטעמי אין בזה תועלת, ואילו הנזק מורגש במידי... ובינינו... כל מי שקצת מבין עניין קולט שבנוגע לפגעי הטכנולוגיה מומלץ כמה שפחות להיכנס לנישות של הגדרים ומה בדיוק אסור... כי... כי מדובר בניסיון כ"כ אינטנסיבי שבסוף המושכות בידי מתחילה ועד סוף... אל תשכח שגם חסימה... בסופו של דבר המפתח בידיים שלי... בסוף אני פה הבעל בחירה!! ואסור להוציא אותי מהתמונה כי אני פה החתן הראשי!! ונדמה לי שגם הרבש"ע התכוין לזה... הוא רוצה אותי פה החתן הראשי!! הוא לא מוותר על המקרופון שלי... אז כן... זה קשה... וזה לא מובן מאלי... קח על זה קרדיט... ובמוצאי שבת וישלח בעזה"ש יתקיים אסיפת הצלה אי"ה...

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת ט' כסלו התשפ"ו

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:19	17:10	י-ם
16:17	17:08	ת"א
16:17	17:08	חיפה
16:20	17:10	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כל ימיו היה האדמו"ר מקלויזנבורג, רבי **יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצוק"ל, הוגה בתורה הקדושה בהתמדה עצומה. הרבי למד בכל מצב. גם כאשר **סבל מכאבי ראש חזקים**, היה מתיישב ללמוד וכך הפיג את כאביו. פעם אחת, בעת שגברו עליו מכאביו, התבטא: "נאמר: 'החש בראשו יעסוק בתורה' חושש אני שיהא עלי ללמוד כל היום שיעורים, שכן העיסוק בתורה אינו מהווה רק **סגולה** נגד כאבי ראש, אלא בעת שאני עוסק בתורה, כלל איני חש כאב זה." והרבי אכן השתמש ב'תרופה' זו כל ימיו!

הדרך להגיע לרכישת מידה טובה של הסבלנות היא על ידי התחזקות באמונה ואהבת הבורא מי שאוהב את המלך **אוהב גם את עמו**

במשך כל ימיו מיום שעמד על דעתו, **הבבא סאלי** זצ"ל נהג כאב רחמן, **החזיק בביטוי** רשימה של נצרכים, יחידים ומוסדות. עד לימיו האחרונים, היו לו רשימות ארוכות של בני תורה, ונצרכים אחרים, וכן רשימה ארוכה של מוסדות תורה וחסד, שהפנה אליהם את כל הכספים, שקיבל בפדיונות, מהמוני בית ישראל שהשיכמו לפתחו לקבל את ברכתו.

תמיד השתדל להיות בצניעות את חייו הפרטיים, **ולא הסכים לבזבז** כסף צדקה לרווחתו. היה צורך בהרבה כוחות שכנוע, שיסכים שיבנו עבורו בית מדרש, ובית מרווח בשנותיו האחרונות, רק דבר אחד גרם לו להסכים, והוא העובדה שבבית גדול יוכל ביתר שאת לקבל אורחים ולעזור לזולת. זהו רק מעט מן המעט מהידוע לנו על הנהגתו בחסד, של אדמו"ר זצוקלה"ה, ודי בזה כדי להעמידו בין הגדולים, **שבנו את העולם** במידת החסד שלהם.

סיפרו תלמידיו של הרב **בן ציון אבא שאול** זצ"ל שלא ידעו עד היום מגעת מצות כיבוד אב ואם, עד שראו את זהירותו המופלגת של רבנו בכבוד אביו.

כשהיה אביו יוצא ובא בביתו או בבית הכנסת, היה קם לפניו מלוא קומתו, ולא ישב **עד שנסתלק** מן העין.

ועל אף שהיה רבנו שקוע ומרוכז בתפילתו, עקב אחר כל תזוזה של אביו על מנת להדרו בקימה **בכל פעם** שקם ממקומו, גם כשהיו הציאות תכופות זו לזו!

זכרונות

הם לא מה שהיה,
אלא איך שאנחנו
זוכרים את זה

לע"נ רחל ורשל אלבו
בת קלרה ואליהו

תרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק לא תנאף **שעניני עריות** מביאים מיתה לעולם. בראשית פרק ו (ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם וכו' וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ ויאמר ה' אמצה את האדם וכו'. ועיין שם בתרגום יונתן בן עוזיאל שהיו **כוחלין עיניהו** ומפרסין ומהלכין **בגילוי בשר** וגרמו להרהורים – ולכן הביא הקב"ה את המבול עליהם.

אדם גדול
אינו מתרגש
ממתנגדי,
גדול יותר
אינו מתרגש
גם
ממערציו...

"אל תוכח
לץ פן
ישנאך"
(משלי ט)
ויתר על כן,
אמר אחד
מבעלי
המוסר,

יש לחשוש
שמה עוד
ייתיד
איתך...

נקודה לפהשפה

בסין העתיקה חי לו סתת עני, מאוכזב ומתוסכל ממעמדו בחיים. יום אחד, חלף ליד ביתו של סוחר עשיר, הציץ בפתח הבית וראה מולו רכוש רב ואורחים חשובים. כמה נפלא היה **אם הייתי סוחר** כזה. חשב הסתת. שמעו המלאכים את בקשתו והפכו אותו לסוחר הנהנה ממותרות מעבר לכל מה שחלם אי פעם. לא עבר זמן רב והסוחר העשיר נתקל בשר רם מעלה הנשא על ארפיון בליווי משרתים רבים. גם העשירים והמכובדים ביותר היו צריכים להשתחוות לשר זה. כמה נפלא היה אם הייתי **שר מכובד** וכולם היו משתחוים לי חשב הסתת שהפך לסוחר. גם הפעם שמעו המלאכים את בקשתו והפכו אותו לשר מכובד. אך היה זה יום חם בצורה בלתי רגילה. השמש הכתה וקפחה על ארפיונו והאוויר הלח כאילו עמד. הוא הביט מעלה אל השמש ונאנח: כמה עוצמה יש בשמש, הלוואי שיכולתי **להיות שמש**.... פעם נוספת שמעו המלאכים לבקשתו והפכו אותו לשמש. השר שהפך לשמש החל קורן בגאווה על האדמה, חורף את שדותיה ומייבש את יערותיה, כשלפתע ענן כבד ושחור חלף על פניו והסתיר את אורו. ענן, ענן כבד ושחור זה מה שרציתי תמיד להיות. כמה נפלא היה אילו הייתי **הופך לענן** כבד ושחור, אמר הסתת שהפך לשמש. לא נמאס לאלים והם מלאו את בקשתו.

בגאווה רבה שט מעל פני האדמה כשהוא ממטיר ומציף את השדות והעמקים ומסתיר את אור השמש מפני האדם. אך הנה באה הרוח והחלה מטלטלת אותו הרהק הרהק. איזה כוח עצום יש לרוח, היא בוודאי האדירה מכולם. הלוואי והייתי רוח חשב הסתת שהפך לענן כבד ושחור. ועד פעם המלאכים שמעו לבקשתו והפכוהו לרוח אדירה. הרוח ריחפה מעל הצמרות והניפה כל שבדרכה. תלשה עצים והפילה בתים. הסערה פגעה בכל אך לא יכלה לסלע אדיר שניצב איתן בפניה. מדהים כמה עצום וחזק הוא הסלע. **לו הייתי סלע** אמר הסתת שהפך לרוח אדירה. אף שהמלאכים כבר התעייפו, הם החליטו למלא את משאלתו האחרונה והפכו את הסתת מרוח לסלע אדיר ורב עצמה. הסלע ניצב איתן ובגאווה רבה אך מקץ זמן לא רב הוא שמע קולות נקישה ונעשה מודעה לשינויים החיצוניים בצורתו. מי יכול לעצמתי? מי מטיל בי מומים כאילו שאל את עצמו הסתת שהפך לסלע. ואז הבחין בסתת אבנים **החוצב בדמותו**...

אדם לא מסתפק במה שיש לו ותמיד דורש עוד ועוד. עד מתי?... (העורך)

לא תיתכן שום הצלחה בכל עניין, ללא קיום רצון ה'.

רבי חיים ויטאל (מהרח"ו) מגדולי המקובלים בכל הדורות, תלמידו המובהק ומפיץ תורתו של **האר"י** בעולם. נולד בצפת בראש חודש חשוון שנת ש"ג לרבי יוסף ויטאל (המכונה קלאברים- על שם עיר הולדתו) - יליד איטליה ממוצא ספרדי. רבי יוסף היה מקובל גדול וסופר סת"ם. לפי עדותו של רבי חיים עצמו, לפני שעלה אביו ארצה נפגש עם חכם אחד בשם **רבי חיים אשכנזי**, שאמר לו כי יעלה לארץ ויוולד לו שם בן שלא יהיה כמותו בדורו, ויקרא חיים על שמו. בנגלה למד רבי חיים אצל רבי **משה אלשיך**, בעל פירוש האלשיך לתורה, והיה היחיד שנשמך על ידו להוראה

אנשים חכמים ופילוסופים במרוצת הדורות היו חלוקים בנוגע לדברים רבים, אך רבים מהם מסכימים פה אחד בנוגע לנקודה אחת: "אנו הופכים למה שאנו **חושבים**." "האדם הוא מה שהוא חושב עליו כל היום" "חיינו של אדם הם פרי מחשבותיו." "וכמו שכתוב בתנ"ך **כי את אשר יחשוב האדם בלבו, כך הוא**." באחד הימים בשעות אחה"צ ביקר סבא זעפן את משפחתו. כאשר חטף תנומה, החליט נכדו להשתעשע מעט ופיזר **גבינת רוקפור** על שפמו של הסבא. עד מהרה הוא הקיץ בנחירה, שעט מחוץ לחדר השינה ושאג: "החדר הזה מסריח." "הוא עבר בכל הבית ומצא שבכל חדר יש אותו הריח. ביאושו פילס לו דרך החוצה ואז התברר לו ש"כל העולם מסריח." כל אחד מאיתנו מביט אל העולם **דרך המסך** שאנו יוצרים במחשבותינו. אם ראשנו מלא במחשבות שליליות, העולם נראה מקום נורא. אם ראשנו מלא במחשבות חיוביות העולם נראה מקום נפלא לחיות בו. **איך נראה לך העולם?**

מוטב לך ללכת עם הילדים בתבונה ולא במקל.

ללכת איתם במקל ולא בתבונה - רק בעצמך פוגע המקל.

כשהיה הרה"ק רבי **זאב מזבאריש** זיע"א בנו של הרה"ק רבי **מיכל מזלוטשוב** זיע"א ילד קטן לא ניכר כל הבדל בינו לבין שאר בני גילו. הילד גדל מועד הבר מצוה של התקרב אז קרא האב הגדול לסופר סת"ם לביתו והרבי בקשו **שיכין לו תפילין** ולפני שיכניס את הפרשיות לבתים יביאם אליו הסופר שקד על מלאכתו ביראת קודש וכשסיים הביא לרבי את הבתים. החל הרבי לבכות ומילא את **בתי התפילין בדמעותיו** כשהתאושש הריק את הבתים יבשם והכניס לתוכם את הפרשיות כשאך הניח הנער את התפילין **רוח חדשה** החלה לפעמו עלה במעלות התורה והאיר את עיני ישראל בתורתו ובקדושתו

לעולם יקדים אדם תפילה לצרה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ הָרְנָה רִשִּׁי הַקָּדוֹשׁ (כט, יא ד"ה ויברך) מביא ממדרש רבותינו (בראשית רבה סח, ב) שכשיצא יעקב מבית אביו, פגע בו אליפז, בנו של עשו, והודיעו שנשלח בשליחות אביו להורגו, ואם לא יעשה כן יהרגו עשו אביו, נִפְּשׁ תַּחַת נִפְּשׁ (שמות כא, כג), והרי חייך קודמים לחיי חבירך.

השיב לו יעקב שאסור לו לעשות כן, שהרי בני נוח מצווים על הריגת הנפשות, קיבל אליפז את דבריו של יעקב אך חשש שאביו יהרגו, ולכן העלה יעקב פתרון שיקח אליפז את כל ממנו ויראם לעשו אביו ויאמר לו שהרג את יעקב, ואין בכך שקר שהרי עני חשוב כמת וכך נשאר יעקב ללא כסף וזהב שלקח כדי ליתן ללבן בעבור בנותיו, וללא לחם לאכול ובגד ללבוש, וְאֵת עֶרְם וְעֶרְוָה, נכנס יעקב לנהר הסמוך והחל בתפילה לה'.

וממשיך המדרש וכותב דבר פלא, באותה שעה נשא יעקב עיניו לשמים ואמר **שִׁיר לְמַעְלֹת אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים** (תהילים קכא, א) – אל תקרי אל ההרים אלא אל ההורים, כיצד התנהל שידוכם, מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי – אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גִמְלִים מִגִּמְלֵי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל טוֹב אֲדֹנָיו בָּיָדוֹ (בראשית כד, י), ואני לא נזם אחד ולא עמיד אחד נותר לי.

מיד חזר בו יעקב ויעקב עקקה גדולה ומרה, מִה אֲנִי מוֹבֵד סִבְרִי מִן בְּרִי, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, לִית אֲנִי מוֹבֵד סִבְרִי מִן בְּרִי, מה אני מוריד חס ושלום את ביטחוני מריבון העולם? לא ולא, עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאֶרֶץ אֲנִי בֹטַח בך יתברך ומתחרט חרטה גמורה על ההרהורים שהרהרתי בליבי.

כך יעקב אבינו החזיר את בטחונו בבוראו, ולפתע הבחין בפרש הפושט את בגדיו ונכנס לתוך הנהר לטבול, נכנס למערבולת מים וטבע שם למוות, לקח יעקב אבינו את בגדיו ולבשם, ורכב על הסוס בדרכו לחזן.

יהי רצון שנוכח לטבוח בו יתברך באמת ובתמים ונראה בישיעה השלימה בקרוב, אמן.

שרת שלום ומזרח לכל בית ישראל

זקנה נכנסה לבנק. היא צריכה לחתום על מסמך והיא לא ממש מבינה מה רוצים ממנה. הפקיד מסביר לה: תחתמי כמו שאת חותמת בכל סוף מכתב האישה רושמת

מנשקת אותם סבתא בלומה

אווירט השמה אשר על רואיו ומכריו הייתה מופלאה, מאנשים קשי יום ועד רבנים מופלגים, כולם מצאו נוחם ושמחה במחיצתו של צדיק זה.

אחד המשמשים בבית הרה"ק איש האלוקים **רבי אהרן מבעלזא** זצ"ל התבטא: בכל עת שרבי יוחנן מוכר ההדסים נכנס היה לבית הרבי הקדוש מבעלזא היה הרבי מחייך, עד כי היינו אומרים, כאשר רבי יוחנן ג'ניאן נכנס **נמתק הדינים** היות והרבי מחייך...

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

שני קצינים איבדו את הנשק האישי שלהם באותו היום. לאחר שהחיפושים לא העלו דבר הם קובעים שישפטו אחד את השני. הם מסדרים חדר עם דגל שישמש כבית משפט, ומתחילים במשפט. שואל הקצין הראשון המשמש כשופט את השני, "האם אתה מודה באשמה?"

"מודה", עונה לו הקצין הנשפט. "אם כך", אומר השופט, "אני רושם לך נזיפה חמורה בתיק האישי." הם מחליפים תפקידים והקצין שנשפט הופך לשופט.

הוא שואל את הקצין השני, "האם אתה מודה באשמה?" "מודה", עונה לו הקצין הנשפט. "אם כך", מורה השופט, "אני גוזר עליך 3 שנים של מאסר בפועל." "איך זה ייתכן?", שואל הנאשם, "הרי אתה קיבלת רק נזיפה." עונה השופט,

"בגלל שזהו המקרה השני ביחידה שלנו"

על האדם להגיע להרגשה פנימית חזקה שאין שום מעשה ודבר

שלא יבוא במשפט לפני ה'.

פעם אחת חלתה הרבנית **רבקה**, רעייתו של הרבי מהר"ש **מליבאוויטש**, במחלת ריאות, והרופאים נואשו מרפואתה. אמר חותנה, **הצמח-צדק**: מדברי חכמינו ז"ל שאמר "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות" – אנו למדים שלרופא ניתנה רשות רק לרפא,

אבל לא לייאש חלילה

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וחב, יוסף דחאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיאל בן לוליה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, מרים בת זוהרה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל ושמאל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני, הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איות, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

סמוך לציון קודש הקדשים
רבי שלמה מקארלין זי"ע

| גליין 258 |

פרשת ויצא תשפ"ו

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת ויצא

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י). "יעקב" - הוא הנשמה, יצא "מבאר שבע" - שהשיעו אותה תהי צדיק וכו', "וילך חרנה" וכשבא לזה העולם הולך ומתגשם בטיפופי עולם הזה, והעצה לזה "ויפגע במקום" - פגיעה זו תפילה (ברכות כו:), להתפלל לפני השם יתברך שיצילו ממצר הרע שלא יתגשם חליה מתענוגי עולם הזה, "וילך שם" האדם לא יוצא ידי חובתו בתפלה בהעברה בעלמא כי אם בקביעות בחינת לינה כלינה של קבע ולא רק כדרך העברה בעלמא שלא להסיח דעתו מזה, "ויקח מאבני המקום" - וצריך לבקש עזר וסיעתא על ידי הצדיקים.

(הרה"ק הר"מ מקוברין צוק"ל - אמרות משה)

ויחלום (כח יב). מהרב הקדוש מו"ה אהרן [הגדול] צ"ל מקארלין: ויחלום לשון חולם, דכשהנקודה הוא על התיבה אזי הוא חולם, וכשהנקודה הוא תחת התיבה אזי הוא חיריק, וזה מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, פירוש כשהאיש הישראלי מחזיק את עצמו שהוא מוצב ארצה, אזי מגיע השמימה, וד"ל.

(עירן קדישין - ליקוטים)

ויקח יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה (כח, טז). 'משנתו' משינה שלו, ויאמר אכן יש ה' במקום הזה, בכאן גם כן יש ה', בשינה גם כן יש ה', שגם בשינה יש עבדות לה', כי מסתמא כשקבע ה' יתברך הנהגת העולם בזה מסתמא גם בזה הוא עבדות לה', כששוכבים לישון כאשר נצרך, ה' עוזר לו שישן כראוי לאיש יהודי וקם משינתו כיהודי, וגם כל היום כולו כראוי וכן הולך כסדר כל היום ובכל יום ובכל עת יותר טוב.

(בית אהרן לג, א)

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר
'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

שפלות

א נישט - בדארף נישט [מי שנחשב בעיני עצמו לכלום - אינו נצרך לכלום].

(שמע שלמה השלם והמפואר אות רכה)

עיטורי קדוש

ואמר לו בנו ר' יחיאל מיכל: "פון גארניט" [-מכלום], ושאל לו הרב: ואיך מגיעין ל'גארניט', ואמר לו ר' יחיאל מיכל: והלא זהו האמת שאני 'גארניט', ע"כ. ובדומה לכך מובא בספר תורת אבות (שמחה והתחזקות, אות כז): פעם שאל הס"ק הר"א מסלונים: איך זוכים ומקבלים שמחה? והשיב: על ידי שפלות. וחזר ושאל: איך משיגים שפלות? והשיב: בשמחה, כפי שאמר הרה"ק רבי אברהם מקאליסק צוק"ל על הכתוב (קהלת ב) לשמחה "מה" זו עושה, כלומר שעל ידי שפלות שנקראת 'מה' באים לידי שמחה, שפלות מאכט שמחה, ע"כ.

גדלות מביאה לעצבות

ואכן יסוד גדול בעבודת ה' הוא, שהאדם יחשיב את עצמו לכלום ועל ידי כך יוכל להתעלות בלי שיעור. ומאידך כאשר האדם מחשיב את עצמו למשהו, הוא מגיע ח"ו לעצבות.

וכך אמר הרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע:

עצבות איז שאלו תחתית ר"ל [-עצבות היא שאלו תחתית ר"ל]. וואס איז דער עצם ענין פון עצבות [-מהו עצם ענין העצבות?], עצבות איז דער טייטש **עס קומט מיר, עס פעלט מיר**, הן בגשמיות הן ברוחניות [עצבות היינו שמגיע לי וחסר לי, הן בגשמיות והן ברוחניות]. איז דאך אלץ זיך, וואס עפ"י מיר פעלט [-הכל הוא בשבילי ולמה יחסר אצלי].

שפלות מביאה לידי שמחה

רבינו מבאר את מעלת השפלות באומרו, אשר מי שנחשב בעיני עצמו לכלום, אינו נצרך לכלום.

מי שמחשיב את עצמו ומתגאה, חושב תמיד שמגיע לו הכול, ועל כן הוא תמיד בעצבות ומרה שחורה בראותו שאינו הולך לו כרצונו ומחשבתו. מאידך, מי שבעיני עצמו נחשב לכלום, חושב שלא מגיע לו כלום והוא תמיד שמח במה שיש לו.

בספר ברכת אהרן מובא מה שסיפר רבינו על מורו ורבו הרה"ק ר' אהרן הגדול צ"ל מקארלין, שכאשר חזר מנסיעתו להמגיד הקדוש ממעזריטש צ"ל, שאלו אותו: וואס איז אייך צוא גיקומען, און וואס האט איהר מקבל גיווען בא דעם רבי'ן אין מעזריטש [-מה ניתוסף לכם, ומה קיבלתם מהרבי במעזריטש]? וענה: "גאר נישט" [-כלום]. וביאר דבריו: זהו מה שניתוסף לי - אז איך בין גאר נישט [-שאני איני כלום].

בדומה לכך מסופר בספר שיח שרפי קודש, שפעם אחת שאל הה"ק הר"ר בונם זי"ע להה"ק הר"ר ברוך צ"ל מסטיטשין אם יש לו אכסניא טובה בפרשיסחא, והשיב לו: דער וואס פארנעמט נישט קיין ארט, דער האט שטענדיג א ארט [-מי שאינו תופס מקום, יש לו תמיד מקום].

מסופר על הרה"ק ר"א מסלונים בעל יסוד העבודה זיע"א, שישב פעם בשולחנו ודיבר במדת השמחה, ושאל: איך מגיעים לשמחה?

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

לפרטים אודות לינה במלון לודמיר באמצע השבוע,
ארגון קבוצות לשבתות, או הכנסת אורחים והמקווה בבית רבינו

04-30-10-900

או במייל: A023011122@GMAIL.COM

נא להתקשר למשרדי
הכנסת אורחים לודמיר

שיירי הקודש שהחיו הנפש

הטהור של מורו ורבו רבי אברהם דוב בער ביום הקדוש בשנה. אותה שנה, יצא רבי משה לייב כהרגלו מנהגו הקבוע, והיה צועד בדרך המייגעת תחת השמש הקופחת, עולה ומטפס בהרים התלולים ובבקעות זורעות האבנים, חמה מלהטת מעל ראשו, ואגלי זיעה נוטפים ממזחו ומפניו הדורות הצורה. מכיוון שחשש רבי משה לייב פן תתאחר הגעתו אל חצרו של הצדיק, החליט אפוא לשנות מנהגו ומהלכו הרגיל, ופנה לצעוד בדרך עוקפת ומקצרת, כזו שבימי שגרה נמנעים היו חלק מהולכי הרגל להיכנס אליה.

והנה באחד מעיקולי הדרך, מאחורי סלע גדול מימדים אשר היה מוצל תחת כנפי אילן גבוה ורחב ענפים, הסבו להם חבורת ישמעאלים וסעדו את ליבם. קולותיהם הרמים והגסים הגיעו לאוזניו של רבי משה לייב וליבו נרעד בקרבו. המשיך רבי משה לייב והחל לצעוד בהילוך מהיר בכדי להתקדם הלאה מהחבורה המפוקפקת, אלא שאז נשמעה צווחה מצמיתה מפי ראש 'השאבב':

"אמסכנה! תעאלו הון חאלן!" [בואו נתפוס אותו מיד!]

ארבעה מתוך השאבב זינקו מיד ממקומותיהם, והחלו לדלוק בעקבותיו של רבי משה לייב, ולפתו אותו באכזריות, גררוהו תוך כדי שאגות מעוררות אימת מוות, וקשרוהו לאילן הגדול. בכונת השודדים הייתה לרצחו ולגזול את כל רכושו וכליו, אולם בחסדי שמיים מרובים, בזכות תפילתו של רבי משה לייב, ובזכות הצדיק אליו מועדות פניו - הציע פתאום אחד השודדים כי מוטב שלא להרגו, רק ליטול מעליו את כל אשר לו.

אכן כך עשו השודדים. חיפשו היטב בכל כיסיו, שהיו כמובן ריקים מכסף, היות וכבר היה מוכן ליום הקדוש, כיוון שכך פשטו מעליו את כל בגדיו, את מעיל הקאפטן, ואת מנעליו שאצלו היו יקר המציאות, והותירוהו יחף ולבוש אך בחלק מבגדיו. כך המשיך רבי משה לייב את דרכו, בקושי רב, כשכפות רגליו נפצעות ונחבלות במכשולי הדרך.

לאחר שעות ארוכות של צעידה מייגעת ומשברת נפש, הגיע סוף סוף אל בית הרבי הקדוש היב עין, שכבר ישב וסעד את סעודת המפסקת, זמן מועט לפני פרוס היום הקדוש.

תשוע וחלש התיישב רבי משה לייב בשולחן של הצדיק, נושף ומתנשף. רבי אברהם דוב בער היה באמצע אכילת צלחת מרק, באכילה של מצווה של יום התשיעי, ונותרו בצלחת שלוש-ארבע כפות מרק.

קירב הצדיק את הצלחת לפניו תלמידו אהוב ויאמר:

"נו, משה לייב, העסו!" [נו משה לייב, אכול!]

אכל ר' משה לייב את שיירי הקדוש וגמע את הצלחת כולה, והנה דבר פלא התרחש באותה עת. כוחות מחודשים וחיות רעננה פשתה ומילאה את ר' משה לייב, וייעשה לאיש אחר ממש. ולימים ושנים העיד באוזני בניו וצאצאיו:

"על אף כל הגיעות והנדודים הקשים וחיותי באותו ערב יום הכיפורים - בכל זאת מעולם לא היה לי צום קל כמו בשנה ההיא!..."

לרגל הילולת הרה"ק פועל ישועות ברבר הארץ **רבי אברהם דוב בער ב"ר דוד מאווריטש בעל ה'בת עין' ז"ע ועכ"א.**

פעמים רבות היה יוצא החסיד ר' **משה לייב העלר** למסע הארוך והמפרך מביתו בטבריה אשר בבקעת הגליל התחתון, אל עיר הקודש צפת בירת הגליל העליון, היושבת בראש ההרים ונישאת על הגבעות הרמות.

לא קל היה המסע מטבריה לצפת, וחזור. הולכי הדרכים שמעטים היו, עשו את דרכם על גבי פרדות ופילסו את הליכתם המייגעת בוואדיות תלולים וצרים, בין צורי סלעים, הרים ובקעות. אם בדרך 'נחל עמוד' לכיוון החאן האדום; אם מינחל עכברה' וחצייתו של 'וואדי חמרה' לעבר שכונת 'חארת אל כראד'; אם בדרך השלישית והוותיקה מכולם, מחאן ג'יב יוסף שעל יד עמיעד, דרך רכס רזים, ומשם בואכה אל אותו 'וואדי חמרה'. הצד השווה שבכולן, שהבריות ממעטות לצעוד בהן מפאת המאמץ והסכנה הכרוכה בכך.

חסיד מופלג בתורה ויראה היה רבי משה לייב העלר, אחיו של הרה"ק הנודע רבי שמואל העלר רבה של צפת. בלובלין שבפולין בשנת תקע"ה נולד, לאביו ר' ישראל ולאמו מרת פייגא (בת הרה"ק בעל 'יושר דברי אמת' ז"ע). בשנת תקע"ז, בהוראת רבם החוזה הקדוש מלובלין, עלו אביו וזקנו - אבי אביו - הרה"ק רבי אברהם פרץ וכל משפחתם לארה"ק והתיישבו בצפת, שם נעשה ר' משה לייב לתלמידו של הרה"ק רבי עמרם ראזענבוים חסידא אבדק"ק אירשא-מאדע, שלקחו כחתן לבתו.

על גודל שקידתו בתורה ופרישותו העצומה של רבי משה לייב מסופר, כי באחד הלילות הכינה לו רעייתו הצדקנית תבשיל מרק ובתוכו חתיכת בשר שיאכלנו. הניחה את הצלחת המהבילה לפניו, בכדי שישעך את ליבו בגמר לימודו. למחרת כשנכנסה למטבח הפתעה לראות שהבשר עודנו במרק, ומאידך המטלית שניקו בה את הכלים חסרה ונעלמה. הלכה אפוא לברר אצלו האם אכל אתמול את הבשר, והשיב לה רבי משה לייב שאכל את הבשר אבל הוא היה קצת קשה... התברר שמרוב שקיעותו בתורה ויראה, אכל את המטלית במקום את הבשר...

בכל נימי נשמתו כרוך היה ר' משה לייב אחר מורו ורבו, אשר התחבר אליו בעבותות של אהבה עזה. שואל היה את פיו כל דבר קטן כגדול, ולא היה זו כמלוא נימה ללא עצת קדשו וברכתו הטהורה. הלא הוא הרבי **הקדוש רבי אברהם דוב בער מאווריטש**, 'דער אווריטשער ר''. הוא בעל הספר הקדוש הנודע **'בת עין'**, תלמיד הרה"ק רבי נחום מטשערנאובל והרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב, שעלה לארה"ק בשנת תקצ"א.

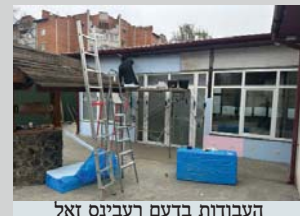
כתב סמיכה מיוחד ומופלא רשם ה'בת עין' לתלמידו, אשר נשתמר עד עצם היום הזה בעצם כתב יד קדשו של הבת עין הק' ח"ל:

"להוי ידוע שה"ה הרבני וכו' הותיק מ"ה משה יהודא ליב נ"י מסר כמה סכינים קמאי ידידי ונמצאו פנים כדבעי לדעת, ע"ז באתי עה"ח נאו' אברהם דוב מאווריטש יושב בע"ה צפת ובב"א"

סיפורנו התרחש באחת השנים בערב יום הכיפורים. נוהג היה רבי משה לייב בכל שנה ושנה, להשכים קום מבעוד לילה ולהתייצב למלאכת שחיטת עופות הכפרות של בני העיר צפת, ומיד בגמר מלאכתו היה מתפלל שחרית, ותיכף אחר כך ממחר לטבול במקוה, לובש בגדי שבת ויוצא לדרך הארוכה לעבר צפת, לחסות בצילו

פנים בית מדרשו של הרה"ק הבת עין בצפת

העבודות בדעם רעבינס זאל

ילדי רבינו שלמה // חידת השבוע

חידה: מהי העצה להגיע לשמחה?

הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122,

להקנס לשלוחות הילדים - שלוחה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הוזכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת וישלח

הוזכה לפרשת חיי שרה: שלמה ציטרין, בני ברק

אוצרות ומשגים

הרה"ק רבי אברהם דב - הבת עין ז"ע

ארץ הקדש בתוך כשלושה שבועות בלבד. בצפת היה הרבי לאביהם אהבה של דרי המקום ועמד לעזרתם בימי קשי, כמו בעת הרעש הגדול, כידי טבת תקצ"ז, ובימי רדיפות הערבים.

בעת רעיית האדמה העזה בצפת, היה הרבי בעצומה של תפלת מנוחה, ומיד קרא לכל הנוכחים לעמוד לצדו, ובעוד שבת הפנסת נהרס ונהרס ככל יתר בתי העיר, הרי שמקום עמודו של הצדיק נותר שלם וכל העומדים שם נצלו לחיים. ביום י"ב פסלו תרי"א נפטר הרבי ועם פטירתו נעצרה המאפה הקשה שהשתוללה עד אז בעיר.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"**

שיעור מס' 252 | פר' ויצא תשפ"ו

"שירות משלוחים"

רבנן אומרים 'והנה סולם', זה סיני... 'וראשו מגיע השמימה', זה ההר
הבוהר באש... שואל רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א מה העניין להראות
ליעקב בחלומו בעת יציאתו לגלות את הר סיני ו/או את הקורבנות?
'ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו', ברכו "ברכת הגלות". לשון
המדרש ממשיך רבינו לשאול: "וכי הגלות ברכה היא?" ומתרץ על
פי דברי מדרש נוסף שהקב"ה שאל את אברהם אבינו מה הוא מעדיף
לבניו גיהנום או גלויות, ואברהם בחר בגלות. אמר לו הקב"ה: כל זמן
שבניך יהיו עסוקים בשני אלו: תורה וקורבנות, יהיו ניצולים מאלו
השניים (גיהנום וגלויות). "ובוודאי", מוסיף רבנו, "יעקב הרהר כל
הדרך הקשה בדברים אלו, ולימדנו חז"ל שאין מראים לאדם אלא
מהרהורי ליבו, ולכן בשרו הקב"ה והראהו בחלום שני דברים (קרבנות
ותורה), אשר אם יעסקו בהם יהיו ניצולים מן הגלות והגיהנום".

המכנה המשותף בהרהורי ליבם של הזוג קורל ז"ל היה מסירות
נפשם לעשות רצון קונם, הרב קורל ז"ל בצעירותו היה באושוויץ, שם
הציעו לו, יחד עם עוד קבוצת ילדים, להציל את חייו ולהתחבא במנזר.
הנער סירב והעדיף חיי סבל נוראים במחנה המוות, על פני חיי רווחה
במקום שינסו חלילה להעביר אותו על דעת קונו. גם הנערה, לימים
גב' קורל, בדומה לבעלה, התחבאה בביתה של גויה גלמודה, יום אחד
שיתפה אותה הגויה בשמחה כי קבלה מברק כי מחר הבן שלה חוזר
מהצבא. הנערה היהודייה ארזה את חפציה באישון ליל וברחה חזרה
אל המחנה - כמעט אל המוות הבטוח כדי להינצל מאיסור ייחוד. כך
בני הזוג קורל, ששמו נפשם בכפם ומשאלת ליבם הייתה לעשות
רצון קונם, זוכים באופן מופלא שיעשו במרומים רצונם ויאפשרו להם
להזמין ולבקש משלוחי מתנות, לעילוי נשמתם להנות מזיו השכינה,
משאת חיייהם והרהורי ליבם כל הימים.

משלוח שלישי: גיסי החשוב רבי אליהו גולדברג שליט"א החרה אחריו
וביקש לחזק את הדברים עם סיפור מפעים נוסף, רעייתו גב' ש.
גולדברג תח' שמעה אישית את הסיפור מפי בעלת המעשה.

היה זה בעת שרעייתו של הדרשן הירושלמי המפורסם רבי שלום
שבדרון זצ"ל נלב"ע לפני כמה עשורים

חשבו בנותיה מה עליהן לעשות לעילוי נשמתה, אילו מתנות תוכלנה
לשלוח לאמא ז"ל הן שאלו את פי אביהן רבי שלום שבדרון זצ"ל.
"לו להצעת תשמעו", אמר ר' שלום לשבע בנותיו, "קבלו על עצמכן
לחלק ביניכן את ספר התהילים. כל אחת תיקח על עצמה לומר
מידי יום את התהילים של יום אחד משבעת ימי השבוע. כך תשלימו
יחד, מידי יום את ספר התהילים אמא בוודאי תשמח לקבל במרומים
משלוח יומי נאה וגדוש של ספר תהילים שלם. הרעיון מצא חן
בעיני הבנות, כך במשך שנים רבות שלחה משפחת שבדרון משלוח
יומי מכובד ע"ה. לאמא ע"ה. חלפו להם כמה עשורים. הבנות המשיכו
בדבקות בשליחת המשלוחים לע"נ אמא האהובה, אף על פי שאמירת
הפרקים ארכה לא מעט זמן. והיה היום, אחת הבנות שעברה תקופה
עמוסה ולחוצה ביותר חשבה לעצמה: 'הן חלפו להם כבר כמה עשורים
מפטירתה של אמא ז"ל. היא עלתה והתעלתה אך לכל שבת יש גם
מוצאי שבת. בתקופת לחץ שכזו הגיע זמנה של הקבלה הזו, להגיע
לסיומה'.

הבת חדלה מאמירת התהילים, אך לא שתפה את אחיותיה בהחלטתה.
לאחר כמה ימים התקשרה אליה אחותה וסיפרה: "ראיתי את אמא
ז"ל בחלום, כשהיא שואלת אותי עלייך מדוע הפסקת להגיד תהילים
עבורה. בוודאי 'חלומות שווא ידברו', אמרה האחות כמתנצלת, "אך
חשבתי שראוי לי לשתף אותך..." כמובן שהבת המופתעת חזרה
לאמירת התהילים.

משלוח נוסף: רבנו הזרע שמשון זיע"א מזמין ומבקש מכל אחד
מאיתנו משלוחים, ומבטיח לשלם לנו עבורם בעין יפה! ז"ל "ואני
מחלה פניהם בעשר לשונות של תפלה לברור המנה היפה אשר ייטב
בעיניהם בחידושים הללו ובפרט אחרי מותי כי לימודם יהיה לי להשיב
נפש ולעידון רוח ולזכות נשמותי וצדקתם תעמוד לעד לאכול בעוה"ז
ולשבוש בעוה"ב ובעל הגמול ישלם בזכות זה... בנ"י, חיי ומזוני טבי
דבזכותא תלו" **רבים עשו כן וזכו לישועות מופלגות!**

באפשרותך להיות שותף בהפצת תורת רבנו זיע"א בתרומה (יש לשלוח
מייל לכתובת המצ"ב), ו/או ניתן לקבל את העלון במייל להדפיסו
במדפסת הביתית ולחלקו בביהכ"נ, יה"ר שנזכה כולנו להוושע בכל
מילי דמיטב כהבטחת רבנו זיע"א.

משלוח ראשון: את רבי שלום פוליקמן שליט"א, גיסי החשוב, פגשתי
לאחרונה בשמחה משפחתית. הוא פנה שם בקריאה של חיבה לבני
המשפחה, לקראת האירצייט של ראש משפחתינו האהוב והבלתי
נשכח מו"ח רבי שמשון בר' ישראל פוליקמן זצ"ל, להתחזק בלימוד
המשניות לעילוי נשמתו, הוא סיפר סיפור מפעים, שפורסם לאחרונה
במוסף "יתד נאמן", מפי הרב ישראל למברגר.

בבני ברק ישנו עורך דין ונוטריון, איש נאמן ויקר רוח הרב מאיר נוימן
הי"ו. שנהג לחתום חתום אין כסף לבחורי הישיבות ואברכי הכוללים
על האישורים שנדרשו בשעתו בעבור הדיחויים. בתמורה היה מבקש
ללמוד משניות לעילוי נשמות אביו או חמיו ז"ל. כאופציה התשלום
המועדפת מבחינתו. לחילופין ניתן היה לשלם במזומן או באשראי.
ציבור בני התורה העדיף ברובו לשלם בלימוד משניות. בזכותו קבלו
הוריו בגנזי מרומים משלוחי מתנות במשך שנים רבות...

לפני כשנתיים. בוקר אחד הר"ר נוימן מקבל מבנו טלפון בהול על
הבוקר: "אבא, ראיתי בחלום את סבא שאני קרוי על שמו, רבי נתן
ב"ר אברהם צבי קורל זצ"ל, אבא של אמא. בחלומי פגשתי אותו יחד
עם רעייתו, סבתא ז"ל, שבתי קרויה על שמה, בביתם בגבעתיים. על
פני סבא ז"ל נראה שהוא לא מרוצה ממשו! החלום היה נראה כה
מוחשי, לכן אני מתקשר אליך כדי לשתף אותך".

"מעניין", אמר הרב נוימן לבנו, "הן חלפו כבר למעלה מתשע שנים
מפטירתו, ואני שולח לו משלוחי מתנות על בסיס קבוע. עשרות או
אפילו מאות סדרי משנה נלמדו במשך השנים לעל"נ מדוע שלא
יהיה מרוצה?!". הררה. "נראה לי שעליתי על הבעיה! הרי לאחרונה,
בעקבות השינוי בחוק, כבר אין צורך לבחורי ישיבות ואברכי הכוללים
בחתימת, כך שהם הדירו רגליהם ממשרדי. אין דורש לעסקאות
החליפין שהצעת: משנה תמורת חתימה. 'שירות המשלוחים' פסק,
לצער. אך אני מקווה שבקרוב אוכל להפעיל מחדש את קו 'שירות
המשלוחים', כי בימים אלו מחוקקים חוק חדש, המצריך חתימת עו"ד
כדי לקבל פרופיל גיאוגרפי עבור כרטיס הרב קו. מקווה שבקרוב
בני התורה יחזרו להידפק על דלתותי, והמשלוחים ישובו למסלולם,
בע"ה".

משלוח שני: לפני כשמונה שנים התעורר אברך ממודיעין עילית
משנתו בבהלה. בחלומו ראה זקן המעירו משנתו ומבקש: "אנא, השלם
את מסכת המשניות שקיבלת על עצמך ללמוד לעילוי נשמת".

האברך התעורר בפחד ונזכר שביקר אצל עו"ד בב"ב, להחתים אותו
עבור לשכת הגיוס. העו"ד ביקש ממנו להתחייב ללמוד מסכת משניות
עוד היום, ביאירצייט של חמיו ז"ל. מידוענו ישב ללמוד באישון לילה
ובבוקר פנה לאחת הבמות ופרסם את הסיפור בעשר בת רבים בעילום
שם. לימים התגלגל הסיפור למשפחת נוימן הי"ו, העו"ד מידוענו
מהסיפור הקודם. הנוימנים חששו שהסיפור קשור אליהם, אך במשך
שנים לא ידעו כיצד למצוא את בעל המעשה הנ"ל.

בערב שבועות תשפ"ה הקרה ה' לפני הר"ר נוימן בעקיפין פגישה עם
יהודי נכבד בשם הרב אדלר שליט"א.

"יש לקחת מוסר, שכל אדם יש לו להכיר בכל מעשיו נפלאות מעשי
ה' כי אין בכח האדם לעשות כלום אם לא בחסד ה', שאין אדם
נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן נגזר עליו מלמעלה. וכן בכל ריווח
שיעשה, אל יאמר כי זה בא לו בהשתדלות העצומה אלא חסד ה',
אם יעלה לגדולה. אל יאמר כי חכמתו גרמה לו, רק חסד ה', וזהו: 'כי
הקרה ה' אלוך לפני'. דברי רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשת
תולדות.

בעקבות הפגישה הנ"ל הגיע הר"ר נוימן לבעל המעשה. האברך הזכיר
לו נשכחות: "לפני כשמונה שנים החתמת אותי עבור לשכת הגיוס,
וביקשת ממני ללמוד היום! מסכת משניות לעילוי נשמת חמיי, אך
שכחתי עקב טרדותיי המרובות. באותו לילה הגיע אלי זקן הדור
וביקש את המשלוח המובטח. החלום היה כה ברור שעד היום אני
זוכר את הדרת פניו של הזקן". הר"ר נוימן שלח לאברך את תמונת
חמיו ז"ל. "כן, זהו הזקן שראיתי בחלומי". כאמור היה זה בדיוק ביום
היאירצייט של חמיו הרב נתן ב"ר אברהם צבי קורל ז"ל.

כיצד זכתה משפחת קורל ז"ל לאפשרות להזמין בחלום 'שירות
משלוחים' כה מדהים?! ממסכת חיייהם נראה שהדבר תלוי בהרהורי
ליבם, מחשבותיהם ומשאלותיהם כל ימי חייהם.

כפי הסברו של רבנו ה"זרע שמשון" צדוק"ל בפרשתנו: "ויחלום והנה
סולם מוצב ארצה" מובא במדרש בפרשתנו: "סולם" זה הכבש, 'מוצב'
זה המזבח, 'מגיע השמימה' אלו הקרבנות, 'מלאכי אלוקים' אלו הכהנים.

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**כל סוגי
ההפקות
וההדפסות**

משלוחים

מדפיסים בדפוס הדיגיטלי החדש והמהיר 'ספיד'
ומקבלים את ההדפסות עד הבית *

בשירות משלוחים מהיר לכל חלקי העיר

• שעות פתיחה: •

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

* בתוספת עלות משלוח

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

הזכירו אותנו/חיותי/מחזיקי למיפועו מהמחנות/מסלולי דפוס ספיד!
02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 59 >>